

500

22-02-02

VLÁDA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Materiál na rokovanie
Národnej rady Slovenskej republiky

Číslo: ÚV-1283/2002

1381

Vládny návrh

Zákon o sociálnom poistení

Návrh uznesenia:

Národná rada Slovenskej republiky

s c h v a ľ u j e

vládny návrh zákona o sociálnom
poistení

Predkladá:

Mikuláš Dzurinda
predseda vlády
Slovenskej republiky

m. dz

Bratislava február 2002

OBSAH

PRVÁ ČASŤ

PRVÁ HLAVA

PRVÝ DIEL

Základné ustanovenia

Predmet a pôsobnosť zákona	§ 1 a 2
Rozsah základného sociálneho poistenia	§ 3

DRUHÝ DIEL

Základné pojmy

Zárobková činnosť	§ 4
Zamestnanec	§ 5
Samostatne zárobkovo činná osoba	§ 6
Spolupracujúca osoba	§ 7
Spoločník spoločnosti s ručením obmedzeným	§ 8
Poistenec	§ 9
Zamestnávateľ	§ 10
Pracovný úraz a choroba z povolania	§ 11
Nezaopatrené dieťa a sústavná príprava na povolanie	§ 12
Všeobecný vymeriavací základ	§ 13

TRETÍ DIEL

Dávky základného sociálneho poistenia	§ 14
--	-------------

ŠTVRTÝ DIEL

Osobný rozsah základného sociálneho poistenia

Osobný rozsah nemocenského poistenia	§ 15
Osobný rozsah dôchodkového poistenia	§ 16
Osobný rozsah úrazového poistenia	§ 17-18

PIATY DIEL

Osobný rozsah poistenia v nezamestnanosti	§ 19
--	-------------

ŠIESTY DIEL

Vznik a zánik základného sociálneho poistenia

Vznik a zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia zamestnanca	§ 20
Vznik a zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby	§ 21
Vznik a zánik povinného dôchodkového poistenia iných fyzických osôb	§ 22
Vznik a zánik nemocenského poistenia dobrovoľne nemocensky poistenej osoby	§ 23

Vznik a zánik dôchodkového poistenia dobrovoľnej dôchodkovo poistenej osoby	§ 24
Úprava hranice príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti	§ 25
Vznik a zánik úrazového poistenia	§ 26
Prerušenie povinného nemocenského poistenia a prerušenie povinného dôchodkového poistenia	§ 27

SIEDMY DIEL

Vznik a zánik poistenia v nezamestnanosti

Vznik a zánik povinného poistenia v nezamestnanosti	§ 28
Vznik a zánik poistenia v nezamestnanosti dobrovoľne poistenej osoby v nezamestnanosti	§ 29

ÔSMY DIEL

Spôsobilosť fyzickej osoby v právnych vzťahoch základného sociálneho poistenia a poistenia v nezamestnanosti	§ 30
--	------

DEVIATY DIEL

Právne úkony a počítanie lehôt

Právne úkony	§ 31
Počítanie lehôt v základnom sociálnom poistení a v poistení v nezamestnanosti	§ 32

DRUHÁ HLAVA

Nemocenské dávky

PRVÝ DIEL

Všeobecné podmienky nároku na nemocenské dávky

Všeobecné podmienky nároku na nemocenské dávky zamestnanca	§ 33
Všeobecné podmienky nároku na nemocenské dávky povinnej nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby a dobrovoľne nemocensky poistenej osoby	§ 34
Ochranná lehota	§ 35

DRUHÝ DIEL

Nemocenské

Podmienky nároku na nemocenské	§ 36 až 38
Poskytovanie nemocenského	§ 39
Výška nemocenského	§ 40 a 41

TRETÍ DIEL

Ošetrovné

Podmienky nároku na ošetrovné	§ 42
Poskytovanie ošetrovného	§ 43
Výška ošetrovného	§ 44 až 46

ŠTVRTÝ DIEL

Vyrovňavacia dávka

Podmienky nároku na vyrovnávaciu dávku	§ 47
Poskytovanie vyrovnávacej dávky	§ 48 a 49
Výška vyrovnávacej dávky	§ 50

PIATY DIEL

Materské

Podmienky nároku na materské	§ 51 až 54
Poskytovanie materského	§ 55
Výška materského	§ 56

ŠIESTY DIEL

Spoločné ustanovenia o nemocenských dávkach

Rozhodujúce obdobie na zistenie denného vymeriavacieho základu	§ 57
Denný vymeriavací základ na určenie výšky nemocenskej dávky	§ 58
Mesačný vymeriavací základ na určenie výšky vymeriavacej dávky	§ 59
Pravdepodobný denný vymeriavací základ na určenie výšky nemocenských dávok	§ 60

SIEDMY DIEL

Nároky z nemocenského poistenia v osobitných prípadoch

Nárok na nemocenské dávky pri trvaní nemocenského poistenia z viacerých zárobkových činností	§ 61
Nároky z nemocenského poistenia pri vojenskej službe v ozbrojených silách a pri civilnej službe	§ 62

TRETIA HLAVA

Dôchodkové dávky

PRVÝ DIEL

Vymedzenie pojmov dôchodkového poistenia

Obdobie dôchodkového poistenia	§ 63 a 64
Osobný vymeriavací základ	§ 65
Osobný mzdový bod	§ 66
Priemerný osobný mzdový bod	§ 67
Dôchodková hodnota	§ 68

DRUHÝ DIEL
Starobný dôchodok

Podmienky nároku na starobný dôchodok	§ 69
Určenie sumy starobného dôchodku	§ 70

TRETÍ DIEL
Pomerný starobný dôchodok

Podmienky nároku na pomerný starobný dôchodok	§ 71
Určenie sumy pomerného starobného dôchodku	§ 72

ŠTVRTÝ DIEL
Invalidný dôchodok

Podmienky nároku na invalidný dôchodok	§ 73
Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť	§ 74 a 75
Určenie sumy invalidného dôchodku	§ 76

PIATY DIEL
Čiastočný invalidný dôchodok

Podmienky nároku na čiastočný invalidný dôchodok	§ 77
Suma čiastočného invalidného dôchodku	§ 78
Nárok na výplatu čiastočného invalidného dôchodku	§ 79

ŠIESTY DIEL
Vdovský dôchodok a vdovecký dôchodok

Podmienky nároku na vdovský dôchodok a podmienky nároku na vdovecký dôchodok	§ 80
Suma vdovského dôchodku a suma vdoveckého dôchodku	§ 81

SIEDMY DIEL
Sirotský dôchodok

Podmienky nároku na sirotský dôchodok	§ 82
Suma sirotského dôchodku	§ 83

ÔSMY DIEL

Spoločné ustanovenia o dôchodkových dávkach	§ 84 až 87
Súbeh nárokov na výplatu dôchodkových dávok	§ 88

Zvyšovanie dôchodkových dávok	DEVIATY DIEL	§ 89
-------------------------------	--------------	------

ŠTVRTÁ HLAVA

Úrazové dávky

PRVÝ DIEL

Vymedzenie pojmov na účely úrazových dávok

Poškodený	§ 90
Denný vymeriavací základ na určenie sumy úrazových dávok	§ 91

DRUHÝ DIEL

Úrazový príplatok

Podmienky nároku na úrazový príplatok	§ 92
Poskytovanie úrazového príplatku	§ 93
Suma úrazového príplatku	§ 94

TRETÍ DIEL

Úrazová renta

Podmienky nároku na úrazovú rentu	§ 95
Určenie sumy úrazovej renty	§ 96

ŠTVRTÝ DIEL

Jednorazové vyrovnanie

Podmienky nároku na jednorazové vyrovnanie	§ 97
Určenie sumy jednorazového vyrovnania	§ 98

PIATY DIEL

Pozostalostná úrazová renta

Podmienky nároku na pozostalostnú úrazovú rentu	§ 99
Suma pozostalostnej úrazovej renty	§ 100

ŠIESTY DIEL

Jednorazové odškodnenie	§ 101
-------------------------	-------

SIEDMY DIEL

Pracovná rehabilitácia a rehabilitačné

Pracovná rehabilitácia	§ 102
Rehabilitačné	§ 103

ÔSMY DIEL
Rekvalifikácia a rekvalifikačný príspevok

Rekvalifikácia	§ 104
Rekvalifikačné	§ 105

DEVIATY DIEL

Náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia	§ 106
---	--------------

DESIATY DIEL

Náhrada nákladov spojených s liečením	§ 107
--	--------------

JEDENÁSTY DIEL

Náhrada nákladov spojených s pohrebom	§ 108
--	--------------

PIATA HLAVA

Spoločné ustanovenia o nemocenských dávkach, dôchodkových dávkach a úrazových dávkach

Vznik nároku na nemocenské dávky, dôchodkové dávky a úrazové dávky a vznik nároku na ich výplatu	§ 109
Vylúčenie nároku na dávku	§ 110
Obmedzenie sumy dávky	§ 111
Zmeny v nároku na dávku, zmeny v nároku na výplatu dávky a zmeny sumy dávky	§ 112
Zánik nároku na dávku a zánik nároku na výplatu dávky	§ 113
Premĺčanie nároku na výplatu dávky	§ 114
Zúčtovanie dávok s podporou v nezamestnanosti a s dávkou sociálnej pomoci	§ 115
Lehoty na výplatu dávok a zaokrúhľovanie sumy dávok	§ 116
Poukazovanie dávok a poberateľ dávky	§ 117
Prechod nároku na dávku	§ 118
Postúpenie nároku na dávku	§ 119

DRUHÁ ČASŤ

PRVÁ HLAVA

PRVÝ DIEL

Výkon základného sociálneho poistenia a organizácia základného sociálneho poistenia

Sociálna poisťovňa	§ 120
---------------------------	--------------

DRUHÝ DIEL

Orgány Sociálnej poisťovne	§ 121 a 122
Členstvo v samosprávnych orgánoch	§ 123
Správna rada	§ 124
Dozorná rada	§ 125
Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne	§ 126
Riaditeľ pobočky	§ 127

DRUHÁ HLAVA

PRVÝ DIEL

Poistné na základné sociálne poistenie, na poistenie v nezamestnanosti a príspevok do garančného fondu

Platitelia poistného na nemocenské poistenie, na dôchodkové poistenie, na úrazové poistenie, na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu	§ 128
---	-------

Poistné na nemocenské poistenie, na dôchodkové poistenie, na úrazové poistenie, na poistenie v nezamestnanosti a príspevok do garančného fondu	§ 129
--	-------

Sadzba poistného na nemocenské poistenie	§ 130
Sadzba poistného na dôchodkové poistenie	§ 131
Sadzba poistného na úrazové poistenie	§ 132
Prirážka k poistnému na úrazové poistenie a zľava z poistného na úrazové poistenie	§ 133
Sadzba poistného na poistenie v nezamestnanosti	§ 134
Sadzba príspevku do garančného fondu	§ 135
Vymeriavací základ	§ 136
Rozhodujúce obdobie na určenie vymeriavacieho základu	§ 137
Vylúčenie povinnosti platiť poistné poistencom a zamestnávateľom	§ 138
Odvod poistného na nemocenské poistenie, na dôchodkové poistenie a na poistenie v nezamestnanosti	§ 139
Platenie poistného, prirážky a príspevku do garančného fondu	§ 140
Splatnosť poistného, prirážky a príspevku do garančného fondu	§ 141
Predpísanie poistného, prirážky a príspevku do garančného fondu	§ 142
Vrátenie poistného, prirážky a príspevku do garančného fondu	§ 143
Povolenie splátok dlžných súm poistného, prirážky a príspevku do garančného fondu	§ 144
Premiňovanie poistného, prirážky a príspevku do garančného fondu	§ 145

DRUHÝ DIEL

Pohľadávky	§ 146
Postúpenie pohľadávky	§ 147
Odpísanie pohľadávky	§ 148

TRETÍ DIEL

Uplatňovanie pohľadávok na účely konkurzného konania a vyrovnacieho konania	§ 149
--	-------

TRETIA HLAVA

Lekárska posudková činnosť pri výkone základného sociálneho poistenia

Kontrola posudzovania spôsobilosti na prácu	§ 150
Kontrola dodržiavania liečebného režimu	§ 151
dočasne práceneschopného poistenca	§ 152
Zdravotné výkony na účely základného sociálneho poistenia	§ 153

ŠTVRTÁ HLAVA

Hospodárenie Sociálnej poisťovne

Rozpočet Sociálnej poisťovne	§ 154
Príjmy Sociálnej poisťovne a Národného úradu práce	§ 155
Výdavky Sociálnej poisťovne	§ 156
Základný fond nemocenského poistenia	§ 157
Rezervný fond nemocenského poistenia	§ 158
Základný fond dôchodkového poistenia	§ 159
Rezervný fond dôchodkového poistenia	§ 160
Základný fond úrazového poistenia	§ 161
Rezervný fond úrazového poistenia	§ 162
Správny fond	§ 163
Účtovníctvo	§ 164
Informačný systém	§ 165
	§ 166 a 167

TRETIA ČASŤ

Konanie v základnom sociálnom poistení a v poistení v nezamestnanosti

Účastníci konania	§ 168
Zastupovanie	§ 169 a 170
Príslušnosť	§ 171 a 172
Príslušnosť	§ 173
Vecná príslušnosť pobočky	§ 174
Vecná príslušnosť ústredia	§ 175
Miestna príslušnosť	§ 176
Vylúčenie zamestnancov výkonného orgánu Sociálnej poisťovne	§ 177 až 179
Začatie konania	§ 180 a 181
Podanie	§ 182
Postúpenie	§ 183
Ústne pojednávanie	§ 184
Zápisnica	§ 185
Nazeranie do spisov	§ 186
Lehoty	§ 187 a 188
Prerušenie konania	§ 189
Zastavenie konania	§ 190

Zisťovanie podkladov pre rozhodnutie

Podklad rozhodnutia	§ 191
Dokazovanie	§ 192
Čestné vyhlásenie	§ 193
Predbežné otázky	§ 194
Zabezpečenie priebehu konania a účelu konania	§ 195 až 198
Rozhodnutie	§ 199 až 201
Oznámenie rozhodnutia a doručovanie písomností	§ 202
Právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutia	§ 203
Odvolacie konanie	§ 204 až 209
Rozhodovanie o opravnom prostriedku	§ 210
Súdne preskúmanie rozhodnutí	§ 211
Výkon rozhodnutia	§ 212 až 216
Zrážky z dávok	§ 217

ŠTVRTÁ ČASŤ

Práva a povinnosti, zodpovednosť, pokuty a penále v základnom sociálnom poistení a v poistení v nezamestnanosti

PRVÁ HLAVA

Práva a povinnosti v základnom sociálnom poistení a v poistení v nezamestnanosti

Povinnosti Sociálnej poisťovne	§ 218
Práva a povinnosti poistencov a poberateľov dávok	§ 219
Povinnosti samostatne zárobkovo činné osoby	§ 220
Povinnosti fyzických osôb, za ktoré platí poistné na dôchodkové poistenie štát	§ 221
Ďalšie povinnosti poberateľa dôchodkových dávok	§ 222
Povinnosti zamestnávateľa	§ 223
Evidencia na účely základného sociálneho poistenia a na účely poistenia v nezamestnanosti	§ 224
Povinnosti ďalších právnických osôb	§ 225 a 226

DRUHÁ HLAVA

Zodpovednosť v základnom sociálnom poistení

§ 227 až 229

TRETIA HLAVA

Pokuty a penále v základnom sociálnom poistení a v poistení v nezamestnanosti

Pokuta	§ 230
Penále	§ 231 a 232

PIATA ČASŤ

Kontrolná činnosť Sociálnej poisťovne

Oprávnenie a povinnosti zamestnancov kontroly	§ 233
Oprávnenie a povinnosti kontrolovaného subjektu	§ 234
	§ 235

Protokol o výsledku kontroly	§ 236
------------------------------	-------

ŠIESTA ČASŤ

Dozor štátu nad výkonom základného sociálneho poistenia a poistenia v nezamestnanosti

Výkon štátneho dozoru	§ 237
Povinnosti Sociálnej poisťovne pri výkone dozoru štátu	§ 238 a 239

SIEDMA ČASŤ

Prechodné ustanovenia

Poistenec	§ 240
Pracovný úraz a choroba z povolania	§ 241
Obdobie nemocenského poistenia	§ 242
Obdobie dôchodkového poistenia a výška osobného mzdového bodu za náhradnú dobu	§ 243
Ošobný vymeriavací základ	§ 244
Výchova dieťaťa na určenie dôchodkového veku žien v období od 1. júla 2003 do 31. decembra 2010	§ 245
Nároky na dávky vzniknuté pred 1. júlom 2003	§ 246 až 256
Nároky na dôchodkové dávky vzniknuté po 30. júni 2003	§ 257 až 271

ÔSMA ČASŤ

Zrušovacie ustanovenia	§ 272
Účinnosť zákona	§ 273

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

II. volebné obdobie

1381

Vládny návrh

Zákon

z 2002

o sociálnom poistení

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ

PRVÁ HLAVA

PRVÝ DIEL

ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

§ 1

Predmet a pôsobnosť zákona

(1) Tento zákon vymedzuje sociálne poistenie, upravuje rozsah základného sociálneho poistenia, právne vzťahy pri vykonávaní základného sociálneho poistenia, organizáciu základného sociálneho poistenia, financovanie základného sociálneho poistenia, dozor štátu nad vykonávaním základného sociálneho poistenia a konanie v základnom sociálnom poistení.

(2) Tento zákon upravuje aj poistenie v nezamestnanosti na účely výberu, platenia, odvádzania, kontroly a vymáhania poistného na poistenie v nezamestnanosti a výberu, platenia, odvádzania, kontroly a vymáhania príspevku do garančného fondu.

(3) Tento zákon sa nevzťahuje na príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Železničnej polície, colníkov¹⁾ (ďalej len „policajt“), profesionálnych vojakov a vojakov, ktorí sa počas výkonu vojenskej služby v ozbrojených silách štúdiom alebo výcvikom pripravovali na výkon profesionálnej služby v ozbrojených silách²⁾ (ďalej len „vojak pripravnej služby“), ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 2

(1) Sociálne poistenie je

- a) základné sociálne poistenie upravené týmto zákonom,
- b) doplnkové dôchodkové poistenie podľa osobitného predpisu,³⁾
- c) sociálne zabezpečenie alebo výsluhové zabezpečenie podľa osobitného predpisu.⁴⁾

(2) Základné sociálne poistenie podľa tohto zákona je poistenie pre prípad straty príjmu alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti v dôsledku dočasnej pracovnej neschopnosti, tehotenstva a materstva, staroby, invalidity, čiastočnej invalidity, úmrtia poistenca a pre prípad poškodenia zdravia v dôsledku pracovného úrazu, služobného úrazu (ďalej len „pracovný úraz“) a choroby z povolania.

§ 3

Rozsah základného sociálneho poistenia

Základné sociálne poistenie sa člení na

- a) nemocenské poistenie,
- b) dôchodkové poistenie,
- c) úrazové poistenie.

¹⁾ Zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 241/2001 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

²⁾ Zákon č. 370/1997 Z. z. o vojenskej službe v znení neskorších predpisov.

³⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 123/1996 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom poistení zamestnancov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 409/2000 Z. z.

⁴⁾ Napríklad zákon č. 200/1998 Z. z. v znení neskorších predpisov, zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslušiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakatelov prokuratúry, zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, zákon č. .../2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov.

DRUHÝ DIEL ZÁKLADNÉ POJMY

§ 4

Zárobková činnosť

Zárobková činnosť podľa tohto zákona je činnosť

- a) zamestnanca,
- b) samostatne zárobkovo činnnej osoby,
- c) spolupracujúcej osoby,
- d) spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným.

§ 5

Zamestnanec

(1) Zamestnanec podľa tohto zákona je

- a) fyzická osoba v pracovnom pomere,⁵⁾
- b) fyzická osoba v štátnozamestnaneckom pomere,⁶⁾
- c) fyzická osoba v služobnom pomere,⁷⁾
- d) fyzická osoba v pracovnom vzťahu k družstvu,⁸⁾
- e) ústavný činiteľ,⁹⁾
- f) predseda samosprávneho kraja,¹⁰⁾ starosta obce a primátor mesta,¹¹⁾
- g) poslanec samosprávneho kraja a poslanec obecného zastupiteľstva dlhodobo uvoľnený na výkon funkcie,
- h) doktorand v dennej forme doktorandského štúdia,¹²⁾
- i) pestún v zariadení pestúnskej starostlivosti,¹³⁾
- j) fyzická osoba vo výkone väzby¹⁴⁾ a fyzická osoba vo výkone trestu odňatia slobody,¹⁵⁾ ak je zaradená do práce.

⁵⁾ § 11 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce.

⁶⁾ Zákon č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

⁷⁾ Napríklad zákon č. 154/2001 Z. z.

⁸⁾ § 226 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník.

⁹⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

¹⁰⁾ Zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch).

¹¹⁾ Zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

¹²⁾ § 22 až 22b zákona č. 172/1990 Zb. o vysokých školách v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 324/1996 Z. z.

¹³⁾ § 29 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení zákona č. 450/2000 Z. z.

¹⁴⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 156/1993 Z. z. o výkone väzby.

¹⁵⁾ Zákon č. 59/1965 Zb. o výkone trestu odňatia slobody v znení neskorších predpisov.

(2) Zamestnanec na účely úrazového poistenia je aj fyzická osoba, ktorá vykonáva práce na základe dohody o vykonaní práce a dohody o brigádnickej práci študentov.

§ 6

Samostatne zárobkovo činná osoba

Samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá

- a) vykonáva poľnohospodársku výrobu vrátane hospodárenia v lesoch a na vodných plochách,¹⁶⁾
- b) má oprávnenie prevádzkovať živnosť,¹⁷⁾
- c) má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu¹⁸⁾ okrem činnosti
 1. znalca a tlmočníka, ktorú vykonávajú podľa osobitného predpisu¹⁹⁾ v konaní pred štátnym orgánom a orgánom, na ktorý prešli úlohy štátnych orgánov,
 2. fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu,²⁰⁾
- d) podľa svojho vyhlásenia sústavne vykonáva umeleckú činnosť alebo inú tvorivú činnosť podľa osobitného predpisu,²¹⁾
- e) je spoločníkom verejnej obchodnej spoločnosti a komplementárom komanditnej spoločnosti,²²⁾
- f) vykonáva športovú činnosť zárobkovo ako svoje povolanie, ale nie v pracovnom pomere,
- g) vykonáva činnosť obchodného zástupcu podľa osobitného predpisu.²³⁾

§ 7

Spolupracujúca osoba

Spolupracujúca osoba podľa tohto zákona je

¹⁶⁾ § 12a až 12e zákona č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov v znení neskorších predpisov.

¹⁷⁾ Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

¹⁸⁾ Napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 132/1990 Zb. o advokácii v znení zákona č. 302/1999 Z. z., zákon Slovenskej národnej rady č. 129/1991 Zb. o komerčných právnikoch v znení neskorších predpisov.

¹⁹⁾ Zákon č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch v zákona č. 238/2000 Z. z.

²⁰⁾ Napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 78/1992 Zb. o daňových poradcoch a Slovenskej komore daňových poradcov v znení neskorších predpisov.

²¹⁾ Zákon č. 383/1997 Z. z. Autorský zákon a zákon, ktorým sa mení a dopĺňa Colný zákon v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 234/2000 Z. z.

²²⁾ § 76 až 104 zákona č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov.

²³⁾ § 652 až 672a zákona č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov.

- a) manžel (manželka), dieťa a súrodenec od skončenia povinnej školskej dochádzky, rodič, svokor, svokra, zať, nevesta osoby uvedenej v § 6 písm. a) a manžel (manželka) tejto spolupracujúcej osoby, ak sa podieľa na jej činnosti a ak nejde o pracovnoprávny vzťah,
- b) manžel (manželka) osoby uvedenej v § 6 písm. b) až g), ak sa podieľa na jej činnosti.

§ 8

Spoločník spoločnosti s ručením obmedzeným

Spoločník spoločnosti s ručením obmedzeným podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá je spoločníkom spoločnosti s ručením obmedzeným a vykonáva pre spoločnosť s ručením obmedzeným so sídlom na území Slovenskej republiky prácu, za ktorú je odmeňovaná formou, ktorá sa podľa osobitného predpisu²⁴⁾ považuje za príjem zo závislej činnosti.

§ 9

Poistenec

(1) Poistenec podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá je alebo bola nemocensky poistená alebo dôchodkovo poistená podľa tohto zákona.

(2) Poistencovi patria práva pri výkone základného sociálneho poistenia bez akýchkoľvek obmedzení, priamej diskriminácie a nepriamej diskriminácie bez ohľadu na pohlavie s odvolaním sa na manželský alebo rodinný stav, okrem ustanovení týkajúcich sa ochrany žien v dôsledku materstva a bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod.

(3) Ak sa poistenec v dôsledku neuplatnenia zásady rovnakého zaobchádzania podľa odseku 2 považuje za poškodeného, môže sa domáhať svojich práv na súde.

§ 10

Zamestnávateľ

(1) Zamestnávateľ podľa tohto zákona je pre

- a) fyzickú osobu v pracovnom pomere právnická osoba alebo fyzická osoba, ku ktorej je fyzická osoba v pracovnom pomere,
- b) fyzickú osobu v štátnozamestnaneckom pomere služobný úrad,
- c) fyzickú osobu v služobnom pomere služobný úrad alebo služobný orgán, v ktorom fyzická osoba vykonáva štátnu službu,
- d) fyzickú osobu v pracovnom vzťahu k družstvu družstvo,

²⁴⁾ § 6 ods. 1 písm. b) zákon č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov.

- e) ústavného činiteľa orgán, ktorý obstaráva veci ústavného činiteľa súvisiace s výkonom jeho mandátu alebo funkcie,
- f) predsedu samosprávneho kraja samosprávny kraj, pre starostu obce obec a primátora mesta mesto,
- g) poslanca samosprávneho kraja samosprávny kraj a pre poslanca obecného alebo mestského zastupiteľstva obec alebo mesto,
- h) doktoranda v dennej forme doktorandského štúdia právnická osoba, u ktorej sa toto štúdium vykonáva,
- i) fyzickú osobu, ktorá je pestún v zariadení pestúnskej starostlivosti, samosprávny kraj alebo obec, ktoré zariadenie pestúnskej starostlivosti zriadili,
- j) fyzickú osobu vo výkone väzby a pre fyzickú osobu vo výkone trestu odňatia slobody, ak sú zaradené do práce, ústav Zboru väzenskej a justičnej stráže.

(2) Zamestnávateľ na účely úrazového poistenia je aj právnická osoba alebo fyzická osoba, pre ktorú zamestnanec vykonáva prácu na základe dohody o vykonaní práce alebo dohody o brigádnickej práci študentov.

(3) Právnická osoba uvedená v odsekoch 1 a 2 je zamestnávateľ, ak jej sídlo alebo sídlo jej organizačnej zložky je na území Slovenskej republiky.

(4) Fyzická osoba je zamestnávateľ podľa odseku 1 písm. a) a podľa odseku 2, ak zamestnáva inú fyzickú osobu v pracovnom pomere alebo na základe dohody o vykonaní práce alebo dohody o brigádnickej práci študentov.

§ 11

Pracovný úraz a choroba z povolania

(1) Pracovný úraz podľa tohto zákona je poškodenie zdravia alebo smrť fyzickej osoby spôsobené nezávisle od jej vôle krátkodobým, náhlým a násilným pôsobením vonkajších vplyvov, ktoré

- a) zamestnanec uvedený v § 5 utrpel pri plnení pracovných úloh alebo služobných úloh alebo v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh alebo služobných úloh, pre plnenie pracovných úloh alebo služobných úloh alebo ako fyzická osoba pri činnostiach uvedených v § 18 ods. 2 alebo v priamej súvislosti s týmito činnosťami,
- b) fyzická osoba uvedená v § 18 ods. 2 utrpela pri činnostiach uvedených v tomto ustanovení alebo v priamej súvislosti s týmito činnosťami.

(2) Choroba z povolania podľa tohto zákona je choroba uznaná príslušným zdravotníckym zariadením zaradená do zoznamu chorôb z povolania uvedeného v prílohe č. 1, ak vznikla za podmienok ustanovených v tejto prílohe

- a) zamestnancovi pri plnení pracovných úloh alebo služobných úloh, alebo v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh alebo služobných úloh, alebo ako fyzickej osobe pri činnostiach uvedených v § 18 ods. 2,
- b) fyzickej osobe uvedenej v § 18 ods. 2 pri činnostiach uvedených v tomto ustanovení alebo v priamej súvislosti s týmito činnosťami.

(3) Choroba z povolania je aj choroba, ktorá bola zistená pred jej zaradením do zoznamu chorôb z povolania, najviac tri roky pred dňom jej zaradenia do tohto zoznamu.

(4) Plnenie pracovných úloh alebo služobných úloh podľa odsekov 1 a 2 je

- a) výkon pracovných povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru alebo služobných povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru,
- b) iná činnosť vykonávaná na príkaz zamestnávateľa a
- c) činnosť, ktorá je predmetom pracovnej cesty alebo služobnej cesty.

(5) V priamej súvislosti s plnením pracovných úloh alebo služobných úloh zamestnanca podľa odsekov 1 a 2 je

- a) úkon potrebný na výkon práce a úkon počas práce zvyčajný alebo potrebný pred začiatkom práce alebo po jej skončení; tieto úkony nie sú cesta do zamestnania a späť, stravovanie, ošetrovanie alebo vyšetrenie v zdravotníckom zariadení, ani cesta na ne a späť, ak sa nevykonáva v priestore zamestnávateľa s výnimkou uvedenou v písmene b),
- b) vyšetrenie zamestnanca v zdravotníckom zariadení vykonané na príkaz zamestnávateľa alebo ošetrovanie v zdravotníckom zariadení pri prvej pomoci a cesta na ne a späť,
- c) účasť zamestnanca na vzdelávaní, prehlbovaní kvalifikácie alebo na jej zvyšovaní, na ktorých sa zamestnanec zúčastnil na príkaz zamestnávateľa, vrátane školenia alebo vzdelávania organizovaného odborovou organizáciou alebo vyšším odborovým orgánom pre zamestnancov a pre funkcionárov výboru odborovej organizácie, ak sa na nich zúčastňujú so súhlasom alebo s vedomím zamestnávateľa,
- d) povinná účasť zamestnanca na rekondičnom pobyte²⁵⁾ alebo v priamej súvislosti s ňou.

²⁵⁾ § 8f zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 330/1996 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov.

(6) V priamej súvislosti s činnosťou osôb uvedených v § 18 ods. 2 sú úkony potrebné na výkon tejto činnosti a úkony počas tejto činnosti zvyčajné; odsek 5 písm. a) časť vety za bodkočiarkou platí rovnako.

(7) Pracovný úraz a choroba z povolania nie je služobný úraz a choroba z povolania, ktoré vznikli pri výkone služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby alebo v súvislosti s nimi.

§ 12

Nezaopatrené dieťa a sústavná príprava na povolanie

(1) Nezaopatrené dieťa podľa tohto zákona je dieťa do skončenia povinnej školskej dochádzky²⁶⁾ a po jej skončení najdlhšie do dovŕšenia 25 rokov veku, ak

- a) sa sústavne pripravuje na povolanie,
- b) pre chorobu alebo úraz sa nemôže sústavne pripravovať na povolanie alebo nemôže vykonávať zárobkovú činnosť, z ktorej je povinne dôchodkovo poistené alebo
- c) pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je neschopné sa sústavne pripravovať na povolanie alebo je neschopné vykonávať zárobkovú činnosť, z ktorej je povinne dôchodkovo poistené.

(2) Nezaopatrené dieťa nie je dieťa,

- a) ktoré sa sústavne pripravuje na povolanie štúdiom, ak už skončilo jedno vysokoškolské štúdium a bol mu priznaný titul alebo akademický titul podľa osobitného predpisu,²⁷⁾
- b) ktoré v období sústavnej prípravy na povolanie na strednej škole alebo na vysokej škole vykonáva zárobkovú činnosť, z ktorej je povinne dôchodkovo poistené,
- c) ktoré je poberateľom invalidného dôchodku alebo
- d) ktoré v období školských prázdnin v školskom roku, v ktorom skončilo povinnú školskú dochádzku, začalo vykonávať zárobkovú činnosť, z ktorej je povinne dôchodkovo poistené, alebo bolo zaradené do evidencie nezamestnaných občanov hľadajúcich zamestnanie podľa osobitného predpisu,²⁸⁾ a to odo dňa začatia výkonu tejto zárobkovej činnosti alebo odo dňa zaradenia do evidencie nezamestnaných občanov hľadajúcich zamestnanie.

²⁶⁾ § 34 zákona č. 29/1984 Zb. o sústave základných a stredných škôl (školský zákon) v znení neskorších predpisov.

²⁷⁾ § 21 zákona č. 172/1990 Zb. v znení neskorších predpisov.

²⁸⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 387/1996 Z. z. o zamestnanosti v znení neskorších predpisov.

(3) Sústavná príprava na povolanie podľa tohto zákona je štúdium na strednej škole²⁹⁾ po skončení povinnej školskej dochádzky alebo štúdium na vysokej škole.²⁹⁾

(4) Sústavná príprava na povolanie podľa tohto zákona je aj obdobie

- a) bezprostredne nadväzujúce na skončenie štúdia na strednej škole, najdlhšie do konca školského roku, v ktorom dieťa skončilo štúdium na strednej škole,
- b) od skončenia štúdia na strednej škole do zápisu na vysokú školu vykonaného najneskôr v októbri bežného roku, v ktorom dieťa skončilo štúdium na strednej škole,
- c) po skončení posledného ročníka strednej školy do vykonania skúšky podľa osobitného predpisu,³⁰⁾ najdlhšie do konca školského roka, v ktorom malo byť štúdium skončené a obdobie po skončení posledného ročníka vysokej školy do vykonania štátnej skúšky, najdlhšie do konca školského roku, v ktorom malo byť štúdium skončené.³¹⁾

(5) Sústavná príprava dieťaťa na povolanie je aj iné štúdium alebo výučba, ak sú svojím rozsahom a úrovňou podľa rozhodnutia Ministerstva školstva Slovenskej republiky postavené na roveň štúdia na školách uvedených v odseku 3.

(6) Sústavná príprava na povolanie nie je obdobie alebo jeho časť uvedené v odseku 4, ak dieťa pred uplynutím tohto obdobia začalo vykonávať zárobkovú činnosť, z ktorej je povinne dôchodkovo poistené alebo ak bolo zaradené do evidencie nezamestnaných občanov hľadajúcich zamestnanie, a obdobie, počas ktorého dieťa štúdium prerušilo.

§ 13

Všeobecný vymeriavací základ

(1) Všeobecný vymeriavací základ je dvanásťnásobok priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky (ďalej len „štatistický úrad“) za príslušný kalendárny rok.

(2) Všeobecný vymeriavací základ v poslednom kalendárnom roku rozhodujúceho obdobia uvedeného v § 67 sa rovná všeobecnému vymeriavaciemu základu za predposledný kalendárny rok rozhodujúceho obdobia.

(3) Všeobecné vymeriavacie základy v kalendárnych rokoch pred rokom 2001 sú uvedené v prílohe č. 2.

²⁹⁾ Zákon č. 29/1984 Zb. v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 172/1990 Zb. v znení neskorších predpisov.

³⁰⁾ § 25 ods. 1 zákona č. 29/1984 Zb. v znení neskorších predpisov.

³¹⁾ § 20 zákona č. 172/1990 Zb. v znení neskorších predpisov.

(4) Suma všeobecného vymeriavacieho základu po roku 2000 za príslušný kalendárny rok sa ustanoví opatrením, ktoré vydá Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) podľa údajov štatistického úradu a vyhlási jeho úplné znenie uverejnením v Zbierke zákonov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka zákonov“).

TRETÍ DIEL

Dávky základného sociálneho poistenia

§ 14

Zo základného sociálneho poistenia sa za podmienok ustanovených týmto zákonom poskytujú

a) z nemocenského poistenia nemocenské dávky, a to:

1. nemocenské,
2. ošetrovné,
3. vyrovnávacía dávka,
4. materské,

b) z dôchodkového poistenia dôchodkové dávky, a to:

1. starobný dôchodok,
2. pomerný starobný dôchodok,
3. invalidný dôchodok,
4. čiastočný invalidný dôchodok,
5. vdovský dôchodok a vdovecký dôchodok,
6. sirotsky dôchodok,

c) z úrazového poistenia úrazové dávky, a to:

1. úrazový príplatok,
2. úrazová renta,
3. jednorazové vyrovnanie,
4. pozostalostná úrazová renta,
5. jednorazové odškodnenie,
6. pracovná rehabilitácia a rehabilitačné,
7. rekvalifikácia a rekvalifikačné,
8. náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia,
9. náhrada nákladov spojených s liečením,
10. náhrada nákladov spojených s pohrebom.

ŠTVRTÝ DIEL

Osobný rozsah základného sociálneho poistenia

§ 15

Osobný rozsah nemocenského poistenia

(1) Povinne nemocensky poistení sú

- a) zamestnanec, ktorý vykonáva prácu na území Slovenskej republiky alebo mimo územia Slovenskej republiky počas obdobia určeného zamestnávateľom, ak medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pre zákonmi Slovenskej republiky, neustanovuje inak,
- b) samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu³²⁾ bol vyšší ako 121 000 Sk.

(2) Dobrovoľne nemocensky poistení môžu byť

- a) samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá nie je povinne nemocensky poistená,
- b) spolupracujúca osoba nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby,
- c) spoločník spoločnosti s ručením obmedzeným,

(ďalej len „dobrovoľne nemocensky poistená osoba“).

§ 16

Osobný rozsah dôchodkového poistenia

(1) Povinne dôchodkovo poistení sú

- a) zamestnanec, ktorý je povinne nemocensky poistený,
- b) samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá je povinne nemocensky poistená,
- c) občan Slovenskej republiky, ktorý vykonáva základnú službu, náhradnú službu, zdokonaľovaciu službu,³³⁾ alebo mimoriadnu vojenskú službu³⁴⁾ v rámci vojenskej služby v ozbrojených silách,
- d) občan Slovenskej republiky, ktorý vykonáva civilnú službu,³⁵⁾

³²⁾ § 7 zákona č. 366/1999 Z. z. v znení neskorších predpisov.

³³⁾ § 18 ods. 2 písm. a) zákona č. 351/1997 Z. z. Branný zákon.

³⁴⁾ § 18 ods. 2 písm. c) zákona č. 351/1997 Z. z.

³⁵⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 207/1995 Z. z. o civilnej službe a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, zákona Slovenskej národnej rady č. 83/1991 Zb. o pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky pri zabezpečovaní politiky zamestnanosti v znení neskorších predpisov a zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

- e) fyzická osoba, ktorá sa osobne a celodenne stará o dieťa do troch rokov jeho veku alebo o dieťa s dlhodobým nepriaznivým zdravotným stavom do šiestich rokov jeho veku,
- f) fyzická osoba, ktorá je zaradená do evidencie nezamestnaných občanov hľadajúcich zamestnanie, ktorej sa poskytuje podpora v nezamestnanosti,²⁸⁾
- g) fyzická osoba, ktorá sa pripravuje na pracovné uplatnenie zaškolením alebo prípravou na prácu, ktorej sa poskytuje podpora v období zaškoľovania a v období prípravy na prácu,³⁶⁾
- h) fyzická osoba, ktorá sa po dovŕšení 18 rokov veku sústavne pripravuje na povolanie, ak sa považuje za nezaopatrené dieťa podľa tohto zákona,
- i) fyzická osoba, ktorá poberá invalidný dôchodok podľa tohto zákona, a to do dovŕšenia veku ustanoveného na vznik nároku na starobný dôchodok.

(2) Dobrovoľne dôchodkovo poistení môžu byť

- a) samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá nie je povinne dôchodkovo poistená,
- b) spolupracujúca osoba dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnéj osoby,
- c) spoločník spoločnosti s ručením obmedzeným,
- d) fyzická osoba, ktorá je zaradená do evidencie nezamestnaných občanov hľadajúcich zamestnanie, ktorej sa neposkytuje podpora v nezamestnanosti,²⁸⁾
- e) fyzická osoba, ktorá sa sústavne pripravuje na povolanie štúdiom na vysokej škole a nie je nezaopatrené dieťa podľa tohto zákona,
- f) fyzická osoba, ktorá bola najmenej jeden rok dôchodkovo poistená a dobrovoľne pokračuje v dôchodkovom poistení

(ďalej len „dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba“).

(3) Nárok na dôchodkové dávky za podmienok ustanovených týmto zákonom majú aj manžel (manželka) a nezaopatrené dieťa po osobách uvedených v odsekoch 1 a 2 a po poberateľoch starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku a čiastočného invalidného dôchodku.

§ 17

Osobný rozsah úrazového poistenia

Povinne úrazovo poistený je zamestnávateľ, ak osobitný predpis neustanovuje inak.³⁷⁾

³⁶⁾ § 99 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 387/1996 Z. z.

³⁷⁾ Zákon č. 385/2000 Z. z.

Zákon č. 154/2001 Z. z.

§ 18

(1) Nárok na úrazové dávky z úrazového poistenia zamestnávateľa má jeho zamestnanec po splnení podmienok ustanovených týmto zákonom.

(2) Nárok na úrazové dávky v rozsahu ustanovenom týmto zákonom má aj

- a) žiak strednej školy a študent vysokej školy, ktorý utrpel pracovný úraz alebo bola u neho zistená choroba z povolania pri praktickom vyučovaní v období odbornej (výrobnej) praxe,
- b) fyzická osoba, ktorá utrpela pracovný úraz alebo bola u nej zistená choroba z povolania pri výkone základnej služby, náhradnej služby, zdokonaľovacej služby,³³⁾ mimoriadnej vojenskej služby³⁴⁾ v rámci vojenskej služby v ozbrojených silách alebo civilnej služby,³⁵⁾
- c) fyzická osoba združená v Dobrovoľnej požiarnej ochrane Slovenskej republiky a v iných občianskych združeniach, ktorá utrpela pracovný úraz alebo bola u nej zistená choroba z povolania pri plnení úloh na úseku ochrany pred požiarom podľa osobitného predpisu³⁸⁾ a člen banského záchranného zboru, ktorý utrpel pracovný úraz alebo bola u neho zistená choroba z povolania pri činnostiach tohto zboru,
- d) fyzická osoba, ktorá na výzvu orgánu verejnej moci alebo veliteľa zásahu a podľa jeho pokynov, prípadne s jeho vedomím osobne pomáha pri zásahu pri živelní udalosti a pri odstraňovaní jej následkov a pri výkone tejto činnosti utrpela pracovný úraz alebo bola u nej zistená choroba z povolania,
- e) dobrovoľný zdravotník Slovenského Červeného kríža alebo inej právnickej osoby, ktorý utrpel pracovný úraz alebo bola u neho zistená choroba z povolania pri výkone zdravotníckych služieb pri športovom podujatí alebo spoločenskom podujatí,
- f) dobrovoľný člen horskej služby a fyzická osoba, ktorá na výzvu horskej služby a podľa jej pokynov osobne pomáha pri záchrannej akcii v teréne a pri výkone tejto činnosti utrpel pracovný úraz alebo bola u neho zistená choroba z povolania.

(3) Nárok na úrazové dávky za podmienok ustanovených týmto zákonom majú aj manžel (manželka), nezaopatrené dieťa po osobách uvedených v odsekoch 1 a 2 a fyzická osoba, voči ktorej mala osoba uvedená v odsekoch 1 a 2 v čase úmrtia vyživovaciu povinnosť.

³⁸⁾ Zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom.

PIATY DIEL

Osobný rozsah poistenia v nezamestnanosti

§ 19

(1) Povinne poistení v nezamestnanosti sú

- a) zamestnanec, ktorý je povinne nemocensky poistený a povinne dôchodkovo poistený,
- b) policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby,
- c) samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá je povinne nemocensky poistená a povinne dôchodkovo poistená.

(2) Dobrovoľne poistení v nezamestnanosti môžu byť

- a) samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá nie je povinne poistená v nezamestnanosti,
- b) spolupracujúca osoba samostatne zárobkovo činnnej osoby poistenej v nezamestnanosti,
- c) spoločník spoločnosti s ručením obmedzeným a komanditista komanditnej spoločnosti,
- d) fyzická osoba, ktorá vykonáva osobnú asistenciu podľa osobitného predpisu³⁹⁾ v rozsahu najmenej 90 hodín mesačne

(ďalej len „dobrovoľne poistená osoba v nezamestnanosti“).

(3) Komanditista komanditnej spoločnosti podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá je komanditistom komanditnej spoločnosti a vykonáva pre túto spoločnosť so sídlom na území Slovenskej republiky prácu, za ktorú je odmeňovaná formou, ktorá sa podľa osobitného predpisu²⁴⁾ považuje za príjem zo závislej činnosti.

ŠIESTY DIEL

Vznik a zánik základného sociálneho poistenia

§ 20

Vznik a zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia zamestnanca

Povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie vzniká

- a) fyzickej osobe v pracovnom pomere odo dňa vzniku pracovného pomeru a zaniká odo dňa skončenia pracovného pomeru,

³⁹⁾ Zákon č. 195/1998 Z. z. v znení neskorších predpisov.

- b) fyzickej osobe v štátnozamestnaneckom pomere odo dňa vzniku štátnozamestnaneckého pomeru a zaniká odo dňa skončenia štátnozamestnaneckého pomeru,
- c) fyzickej osobe v služobnom pomere odo dňa vzniku služobného pomeru a zaniká odo dňa skončenia služobného pomeru,
- d) fyzickej osobe v pracovnom vzťahu k družstvu odo dňa vzniku pracovného vzťahu k družstvu a zaniká odo dňa zániku pracovného vzťahu k družstvu,
- e) ústavnému činiteľovi, predsedovi samosprávneho kraja, primátorovi mesta a starostovi obce odo dňa, ktorý je podľa osobitného predpisu⁹⁾ určený na nástup do funkcie a zaniká odo dňa zániku mandátu podľa osobitného predpisu,⁹⁾
- f) poslancovi samosprávneho kraja a poslancovi obecného zastupiteľstva odo dňa, od ktorého je dlhodobo uvoľnený z výkonu činnosti zamestnanca na výkon funkcie poslanca a zaniká odo dňa, od ktorého už nie je dlhodobo uvoľnený na výkon tejto funkcie,
- g) doktorandovi odo dňa zápisu na dennú formu doktorandského štúdia podľa osobitného predpisu¹²⁾ a zaniká odo dňa, ktorým doktorand prestal byť doktorandom,
- h) pestúnovi v zariadení pestúnskej starostlivosti odo dňa začatia výkonu pestúnskej starostlivosti a zaniká odo dňa skončenia výkonu pestúnskej starostlivosti,
- i) fyzickej osobe vo výkone väzby a fyzickej osobe vo výkone trestu odňatia slobody odo dňa zaradenia do práce a zaniká odo dňa vyradenia z práce.

§ 21

Vznik a zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby

(1) Povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu³²⁾ bol vyšší ako 121 000 Sk, a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu³²⁾ nebol vyšší ako 121 000 Sk, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe, ktorej bola predĺžená lehota na podanie daňového priznania podľa osobitného predpisu,⁴⁰⁾ vzniká od 1. októbra kalendárneho roka nasledujúceho po

⁴⁰⁾ § 38 ods. 6 zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov.

kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu³²⁾ bol vyšší ako 121 000 Sk a zaniká 30. septembra kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu³²⁾ nebol vyšší ako 121 000 Sk.

(3) Povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie zaniká vždy

- a) samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 6 písm. a) odo dňa odhlásenia sa z evidencie vedenej na obci,
- b) samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 6 písm. b) a c) odo dňa zániku oprávnenia na prevádzkovanie alebo na vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti,
- c) samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 6 písm. d) odo dňa vyhlásenia, že skončila sústavný výkon samostatnej zárobkovej činnosti,
- d) samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 6 písm. e) odo dňa vystúpenia z verejnej obchodnej spoločnosti alebo z komanditnej spoločnosti alebo odo dňa výmazu verejnej obchodnej spoločnosti a komanditnej spoločnosti z obchodného registra,
- e) samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 6 písm. f) odo dňa skončenia platnosti zmluvy, na ktorej základe vykonávala športovú činnosť,
- f) samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 6 písm. g) odo dňa zániku obchodného zastúpenia podľa osobitného predpisu.²³⁾

§ 22

Vznik a zánik povinného dôchodkového poistenia iných fyzických osôb

Povinné dôchodkové poistenie vzniká inej fyzickej osobe uvedenej v § 16 ods. 1 písm. c) až i) odo dňa, v ktorom nastala skutočnosť podmieňujúca povinné dôchodkové poistenie a zaniká odo dňa nasledujúceho po dni, v ktorom zanikla skutočnosť podmieňujúca povinné dôchodkové poistenie.

§ 23

Vznik a zánik nemocenského poistenia dobrovoľne nemocensky poistenej osoby

(1) Dobrovoľne nemocensky poistenej osobe vzniká nemocenské poistenie odo dňa prihlásenia sa, najskôr odo dňa podania prihlášky a zaniká odo dňa odhlásenia sa z tohto poistenia, najskôr odo dňa podania odhlášky, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Dobrovoľne nemocensky poistenej osobe vzniká nemocenské poistenie najskôr odo dňa nasledujúceho po zániku povinného nemocenského poistenia a zaniká vždy odo dňa, ktorý predchádza dňu vzniku povinného nemocenského poistenia.

(3) Dobrovoľne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnej osobe zaniká nemocenské poistenie aj z dôvodu uvedeného v § 21 ods. 3.

(4) Spolupracujúcej osobe zaniká nemocenské poistenie aj odo dňa zániku nemocenského poistenia samostatne zárobkovo činnej osoby.

(5) Spoločníkovi spoločnosti s ručením obmedzeným zaniká nemocenské poistenie aj odo dňa, v ktorom prestal byť spoločníkom spoločnosti s ručením obmedzeným z dôvodu zániku spoločnosti s ručením obmedzeným.

§ 24

Vznik a zánik dôchodkového poistenia dobrovoľne dôchodkovo poistenej osoby

(1) Dobrovoľne dôchodkovo poistenej osobe vzniká dôchodkové poistenie odo dňa prihlásenia sa, najskôr odo dňa podania prihlášky a zaniká odo dňa odhlásenia sa z tohto poistenia, najskôr odo dňa podania odhlášky, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Dobrovoľne dôchodkovo poistenej osobe vzniká dôchodkové poistenie najskôr odo dňa nasledujúceho po zániku povinného dôchodkového poistenia a zaniká vždy odo dňa, ktorý predchádza vzniku povinného dôchodkového poistenia.

(3) Dobrovoľne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnej osobe zaniká dôchodkové poistenie vždy aj z dôvodu uvedeného v § 21 ods. 3.

(4) Spolupracujúcej osobe zaniká dôchodkové poistenie aj odo dňa zániku dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnej osoby.

(5) Spoločníkovi spoločnosti s ručením obmedzeným zaniká dôchodkové poistenie aj odo dňa, v ktorom prestal byť spoločníkom spoločnosti s ručením obmedzeným z dôvodu zániku spoločnosti s ručením obmedzeným.

(6) Osobe, ktorá dobrovoľne pokračuje v dôchodkovom poistení, zaniká dôchodkové poistenie aj získaním desiatich rokov dobrovoľného pokračovania v dôchodkovom poistení.

§ 25

Úprava hranice príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti

(1) Hranica príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti uvedená v § 15 ods. 1 písm. b) a § 21 ods. 1 a 2 sa zvyšuje vždy od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po roku 2003 o 10 % sumy tohto príjmu platnej do 30. júna bežného roka. Príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti po tomto zvýšení sa zaokrúhľuje na celé slovenské koruny nahor.

(2) Hranica príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti zistená na základe dodatočného daňového priznania je rozhodujúca na vznik a zánik povinného

nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia alebo na vznik a zánik dobrovoľného nemocenského poistenia a dobrovoľného dôchodkového poistenia len vtedy, ak má vplyv na aktuálne nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie. Zmena poistenia sa vykoná od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bolo predložené dodatočné daňové priznanie správcovi dane.

§ 26

Vznik a zánik úrazového poistenia

Úrazové poistenie vzniká zamestnávateľovi odo dňa, v ktorom začal zamestnávať aspoň jedného zamestnanca a zaniká odo dňa, v ktorom už nezamestnáva ani jedného zamestnanca.

§ 27

Prerušenie povinného nemocenského poistenia a prerušenie povinného dôchodkového poistenia

(1) Zamestnancovi sa prerušuje povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie v období, v ktorom

- a) čerpá pracovné voľno bez náhrady mzdy podľa osobitného predpisu⁴¹⁾ alebo čerpá služobné voľno bez nároku na plat alebo služobný príjem podľa osobitného predpisu,⁷⁾
- b) je dlhodobo uvoľnený z pracovného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru alebo zo služobného pomeru na výkon verejnej funkcie alebo na výkon odborovej funkcie podľa osobitných predpisov,⁴²⁾
- c) má neospravedlnenú neprítomnosť v práci,
- d) je vo výkone väzby alebo vo výkone trestu odňatia slobody; to platí vo vzťahu k činnosti, z ktorej je povinne nemocensky poistený a povinne dôchodkovo poistený a počas vykonávania ktorej bol vzatý do výkonu väzby alebo nastúpil výkon trestu odňatia slobody.

(2) Samostatne zárobkovo činnéj osobe sa prerušuje povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie v období, v ktorom je vo výkone väzby alebo vo výkone trestu odňatia slobody; časť vety za bodkočiarkou v odseku 1 písm. d) platí rovnako.

(3) Zamestnancovi a samostatne zárobkovo činnéj osobe sa prerušuje povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie od 11. dňa potreby ošetrovania osoby uvedenej v § 42 ods. 1 písm. a) alebo starostlivosti o dieťa uvedené v § 42 ods. 1 písm. b) do skončenia potreby tohto ošetrovania alebo tejto starostlivosti.

⁴¹⁾ Napríklad § 136 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z. z.

⁴²⁾ Napríklad § 136 zákona č. 311/2001 Z. z.

(4) Obdobie prerušenia povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia podľa odsekov 1 až 3 sa posudzuje rovnako ako zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia.

SIEDMY DIEL

Vznik a zánik poistenia v nezamestnanosti

§ 28

Vznik a zánik povinného poistenia v nezamestnanosti

(1) Zamestnancovi vzniká povinné poistenie v nezamestnanosti odo dňa vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia zamestnanca a zaniká odo dňa zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia zamestnanca.

(2) Policajtovi, profesionálnemu vojakovi a vojakovi prípravnej služby vzniká povinné poistenie v nezamestnanosti odo dňa vzniku služobného pomeru a zaniká odo dňa skončenia služobného pomeru.

(3) Samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká povinné poistenie v nezamestnanosti odo dňa vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby a zaniká odo dňa zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby.

(4) Na prerušenie povinného poistenia v nezamestnanosti platí § 27 rovnako.

§ 29

Vznik a zánik poistenia v nezamestnanosti dobrovoľne poistenej osoby v nezamestnanosti

(1) Dobrovoľne poistenej osobe v nezamestnanosti poistenie v nezamestnanosti vzniká odo dňa prihlásenia sa, najskôr odo dňa podania prihlášky a zaniká odo dňa odhlásenia sa z tohto poistenia, najskôr odo dňa podania odhlášky, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Dobrovoľne poistenej osobe v nezamestnanosti poistenie v nezamestnanosti vzniká najskôr odo dňa nasledujúceho po zániku povinného poistenia v nezamestnanosti a zaniká vždy odo dňa, ktorý predchádza dňu vzniku povinného poistenia v nezamestnanosti.

(3) Samostatne zárobkovo činnnej osobe dobrovoľne poistenej v nezamestnanosti poistenie v nezamestnanosti zaniká aj z dôvodu uvedeného v § 21 ods. 3.

(4) Spolupracujúcej osobe zaniká poistenie v nezamestnanosti aj dňom zániku poistenia v nezamestnanosti samostatne zárobkovo činnéj osobe.

ÔSMY DIEL

Spôsobilosť fyzickej osoby v právnych vzťahoch základného sociálneho poistenia a poistenia v nezamestnanosti

§ 30

(1) Spôsobilosť fyzickej osoby mať v právnych vzťahoch základného sociálneho poistenia a poistenia v nezamestnanosti práva a povinnosti vzniká narodením a zaniká smrťou, prípadne vyhlásením za mŕtveho.

(2) Spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať v právnych vzťahoch základného sociálneho poistenia a poistenia v nezamestnanosti práva a brať na seba povinnosti vzniká dovŕšením 15. roku veku.

(3) Fyzická osoba mladšia ako 15 rokov veku musí byť zastúpená zákonným zástupcom. Kto je zákonný zástupca tejto fyzickej osoby, ustanovuje osobitný predpis.⁴³⁾

(4) O pozbavení a o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, o zákonomnom zástupcovi fyzickej osoby, ktorá bola tejto spôsobilosti pozbavená alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená, a o vyhlásení fyzickej osoby za mŕtvu, platí rovnako osobitný predpis.⁴⁴⁾

DEVIATY DIEL

Právne úkony a počítanie lehôt

§ 31

Právne úkony

(1) Na právne úkony v základnom sociálnom poistení a v poistení v nezamestnanosti platí osobitný predpis⁴⁴⁾ rovnako, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Právny úkon, ktorý sa neurobil formou ustanovenou týmto zákonom, je neplatný.

§ 32

Počítanie lehôt v základnom sociálnom poistení a v poistení v nezamestnanosti

(1) Lehota určená podľa dní sa začína odo dňa, ktorý nasleduje po udalosti rozhodujúcej pre jej začiatok.

⁴³⁾ Zákon č. 94/1963 Zb. o rodine v znení neskorších predpisov.

⁴⁴⁾ Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.

(2) Posledný deň lehoty určený podľa týždňov, mesiacov alebo rokov pripadá na deň, ktorý sa pomenovaním alebo číslom zhoduje s dňom, keď došlo k udalosti určujúcej začiatok lehoty. Ak takýto deň v mesiaci nie je, posledný deň lehoty je posledný deň v mesiaci.

(3) Ak posledný deň lehoty pripadne na deň pracovného pokoja, je posledný deň lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň. Lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na príslušnom orgáne vykonávajúcim základné sociálne poistenie alebo ak sa podanie odovzdá na prepravu poštou.

DRUHÁ HLAVA

Nemocenské dávky

PRVÝ DIEL

Všeobecné podmienky nároku na nemocenské dávky

§ 33

Všeobecné podmienky nároku na nemocenské dávky zamestnanca

Zamestnanec má nárok na nemocenskú dávku, ak tento zákon neustanovuje inak, ak

- a) splnil podmienky ustanovené na vznik nároku na nemocenskú dávku počas trvania nemocenského poistenia alebo po jeho zániku počas trvania nároku na výplatu nemocenskej dávky alebo v ochrannej lehote a
- b) za obdobie, v ktorom nevykonáva činnosť zamestnanca z dôvodu uvedeného v § 36 ods. 1 alebo 2, v § 42 ods. 1 a v § 51 ods. 1 písm. a) nemá príjem, ktorý sa považuje za vymeriavací základ podľa § 136 ods. 1 až 7.

§ 34

Všeobecné podmienky nároku na nemocenské dávky povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby a dobrovoľne nemocensky poistenej osoby

(1) Povinne nemocensky poistená samostatne zárobkovo činnná osoba a dobrovoľne nemocensky poistená osoba majú nárok na nemocenskú dávku, ak tento zákon neustanovuje inak, ak

- a) splnili podmienky ustanovené na vznik nároku na nemocenskú dávku počas trvania nemocenského poistenia alebo po jeho zániku počas trvania nároku na výplatu nemocenskej dávky alebo v ochrannej lehote a

b) zaplatili poistné na nemocenské poistenie za obdobie nemocenského poistenia povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby a dobrovoľne nemocensky poistenej osoby do konca kalendárneho mesiaca predchádzajúceho kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, najneskôr v posledný deň kalendárneho mesiaca, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky.

(2) Ak vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky v kalendárnom mesiaci, v ktorom povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osobe a dobrovoľne nemocensky poistenej osobe prvýkrát vzniklo nemocenské poistenie, nárok na nemocenskú dávku vznikne, ak za tento mesiac zaplatili poistné na nemocenské poistenie najneskôr v posledný deň splatnosti poistného na nemocenské poistenie.

(3) Povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osobe a dobrovoľne nemocensky poistenej osobe, ktorým vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky v ochrannnej lehote, nárok na nemocenskú dávku vznikne, ak zaplatili poistné na nemocenské poistenie za obdobie nemocenského poistenia povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby a dobrovoľne nemocensky poistenej osoby najneskôr v posledný deň splatnosti poistného na nemocenské poistenie.

§ 35

Ochranná lehota

(1) Ochranná lehota je 42 dní po zániku nemocenského poistenia, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Ochranná lehota

- a) poistenca, ktorý bol nemocensky poistený menej ako 42 dní, je toľko dní, koľko trvalo nemocenské poistenie,
- b) poistenkyne, ktorej nemocenské poistenie zaniklo v období tehotenstva, je šesť mesiacov,
- c) žiaka strednej školy a študenta vysokej školy, ktorí počas školských prázdnin ustanovených osobitným predpisom alebo štatútom vysokej školy, prípadne štatútom fakulty,⁴⁵⁾ vykonávali činnosť zamestnanca, zaniká posledným dňom školských prázdnin, ak nezanikla skôr.

(3) Ak poistencovi vznikne nemocenské poistenie v ochrannnej lehote, počet dní ochrannnej lehoty získaný z nového nemocenského poistenia sa pripočíta k nevyčerpanému

⁴⁵⁾ Napríklad § 38 zákona č. 29/1984 Zb. v znení neskorších predpisov, § 28 a 29 zákona č. 172/1990 Zb. v znení neskorších predpisov.

počtu dní ochrannej lehoty z predchádzajúceho nemocenského poistenia. Ochranná lehota nemôže byť viac ako 42 dní.

(4) Ochranná lehota nevzniká, ak nemocenské poistenie

a) bolo prerušené podľa § 27 ods. 1 a 2,

b) zaniklo v období, v ktorom má poistenec nárok na výplatu starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku.

(5) Ochranná lehota zaniká, ak nezanikla skôr, dňom, od ktorého má poistenec nárok na výplatu starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku.

DRUHÝ DIEL

Nemocenské

§ 36

Podmienky nároku na nemocenské

(1) Poistenec má nárok na nemocenské, ak nevykonáva zárobkovú činnosť, z ktorej je nemocensky poistený, pretože bol pre chorobu alebo úraz uznaný za dočasne práceneschopného podľa osobitného predpisu⁴⁶⁾ na výkon zárobkovej činnosti (ďalej len „dočasná pracovná neschopnosť“) alebo poistencovi bolo nariadené karanténne opatrenie podľa osobitného predpisu.⁴⁷⁾

(2) Poistenkyňa má nárok na nemocenské aj vtedy, ak nevykonáva zárobkovú činnosť, z ktorej je nemocensky poistená, pretože bola uznaná v súvislosti s tehotenstvom a pôrodom za dočasne práceneschopnú a nemá nárok na materské.

(3) Dobrovoľne nemocensky poistená osoba má po splnení podmienok ustanovených v odseku 1 alebo 2 a v § 34 nárok na nemocenské, ak v posledných dvoch rokoch pred vznikom dočasnej pracovnej neschopnosti bola nemocensky poistená najmenej 270 dní. Do obdobia 270 dní sa nezapočítava obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby.

§ 37

(1) Poistencovi vzniká nárok na nemocenské od prvého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti a zaniká odo dňa skončenia dočasnej pracovnej neschopnosti alebo odo dňa uznania invalidity alebo čiastočnej invalidity, najneskôr uplynutím 52 týždňov od vzniku

⁴⁶⁾ § 37 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 98/1995 Z. z. o liečebnom poriadku v znení neskorších predpisov.

⁴⁷⁾ § 11 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí.

dočasnej pracovnej neschopnosti (ďalej len „podporné obdobie“), ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Do podporného obdobia sa započítavajú aj predchádzajúce obdobia dočasnej pracovnej neschopnosti, ak patria do obdobia 52 týždňov pred jej vznikom.

(3) Predchádzajúce obdobia dočasnej pracovnej neschopnosti sa nezapočítavajú do podporného obdobia podľa odseku 1, ak nemocenské poistenie trvalo aspoň 26 týždňov od skončenia poslednej dočasnej pracovnej neschopnosti a poistenec počas tohto obdobia nemocenského poistenia nebol dočasne práceneschopný.

(4) Poistenkyni, ktorá je v období šiestich týždňov pred očakávaným dňom pôrodu dočasne práceneschopná, zaniká nárok na nemocenské od začiatku šiesteho týždňa pred očakávaným dňom pôrodu určeným lekárom, ak jej vznikol nárok na materské.

(5) Žiakovi strednej školy a študentovi vysokej školy, ktorý počas školských prázdnin ustanovených osobitným predpisom alebo štatútom vysokej školy, prípadne štatútom fakulty,⁴⁵⁾ vykonáva činnosť zamestnanca a v tomto období sa stal dočasne práceneschopný, zaniká nárok na nemocenské najneskôr uplynutím posledného dňa školských prázdnin; to neplatí, ak v dôsledku dočasnej pracovnej neschopnosti podľa písomného vyjadrenia príslušného lekára nemôže pokračovať v sústavnej príprave na povolanie, alebo vo výkone zárobkovej činnosti.

§ 38

(1) Poistencovi, ktorému bolo nariadené karanténne opatrenie podľa osobitného predpisu,⁴⁷⁾ vzniká nárok na nemocenské od prvého dňa obdobia, v ktorom bolo nariadené karanténne opatrenie a zaniká posledným dňom obdobia, v ktorom bolo nariadené karanténne opatrenie.

(2) Obdobie nariadeného karanténneho opatrenia sa nezapočítava do podporného obdobia podľa § 37 ods. 1 a 3.

§ 39

Poskytovanie nemocenského

Nemocenské sa poskytuje za kalendárne dni.

§ 40

Výška nemocenského

Výška nemocenského je 55 % denného vymeriavacieho základu určeného podľa § 58, ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 41

Poistenec má nárok na nemocenské vo výške polovice nemocenského podľa § 40 odo dňa porušenia liečebného režimu určeného lekárom do skončenia dočasnej pracovnej neschopnosti.

TRETÍ DIEL

Ošetrovné

§ 42

Podmienky nároku na ošetrovné

(1) Poistenec má nárok na ošetrovné, ak nevykonáva zárobkovú činnosť, z ktorej je nemocensky poistený, pretože

a) ošetruje choré dieťa, chorého manžela, chorú manželku, chorého rodiča alebo chorého rodiča manžela (manželky), ktorého zdravotný stav podľa potvrdenia príslušného lekára nevyhnutne vyžaduje ošetrovanie inou osobou, alebo

b) sa stará o dieťa do desať rokov veku, ak

1. dieťaťu bolo nariadené karanténne opatrenie podľa osobitného predpisu,⁴⁷⁾

2. predškolské zariadenie alebo zariadenie sociálnych služieb, v ktorých sa poskytuje dieťaťu starostlivosť, alebo škola, ktorú dieťa navštevuje, boli rozhodnutím príslušných orgánov uzavreté alebo v nich bolo nariadené karanténne opatrenie podľa osobitného predpisu⁴⁷⁾ alebo

3. fyzická osoba, ktorá sa inak o dieťa stará, ochorela, bolo jej nariadené karanténne opatrenie podľa osobitného predpisu⁴⁷⁾ alebo v súvislosti s pôrodom bola prijatá do ústavnej starostlivosti, a preto sa nemôže o dieťa starať.

(2) Dieťa na účely poskytovania ošetrovného je

a) vlastné dieťa alebo osvojené dieťa poistenca alebo jeho manžela (manželky),

b) dieťa, ktoré bolo poistencovi zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia príslušného orgánu.

§ 43

Poskytovanie ošetrovného

Ošetrovné sa poskytuje za kalendárne dni.

§ 44

Výška ošetrovného

Výška ošetrovného je 55 % denného vymeriavacieho základu určeného podľa § 58.

§ 45

(1) Poistencovi vzniká nárok na ošetrovné, ak osobitný predpis neustanovuje inak,⁴⁸⁾ od prvého dňa potreby ošetrovania osoby uvedenej v § 42 ods. 1 písm. a) alebo starostlivosti o dieťa uvedené v § 42 ods. 1 písm. b) a zaniká odo dňa skončenia potreby ošetrovania alebo starostlivosti, najneskôr uplynutím desiateho dňa.

(2) Na zánik nároku na ošetrovné žiaka strednej školy a študenta vysokej školy, ktorí počas školských prázdnin ustanovených osobitným predpisom alebo štatútom vysokej školy, prípadne fakulty⁴⁹⁾ vykonávali činnosť zamestnanca, platí § 37 ods. 5 rovnako.

(3) Ošetrovné patrí v tom istom prípade len raz a len jednému poistencovi.

§ 46

Poistenec nemá nárok na ošetrovné v období, v ktorom má nárok

- a) na nemocenské,
- b) na materské,
- c) na rodičovský príspevok s výnimkou, ak ide o poistenca, ktorý počas poberania rodičovského príspevku vo výške podľa osobitného predpisu⁴⁹⁾ vykonáva zárobkovú činnosť, z ktorej je nemocensky poistený.

ŠTVRTÝ DIEL

Vyrovnávacia dávka

§ 47

Podmienky nároku na vyrovnávaciu dávku

(1) Zamestnankyňa má nárok na vyrovnávaciu dávku, ak počas tehotenstva je preradená na inú prácu pretože práca, ktorú predtým vykonávala, je podľa osobitného predpisu⁵⁰⁾ zakázaná tehotným ženám alebo podľa lekárskeho posudku ohrozuje jej

⁴⁸⁾ Zákon č. 154/2001 Z. z.

⁴⁹⁾ § 4 ods. 2 zákona č. .../2002 Z. z. o rodičovskom príspevku.

⁵⁰⁾ Napríklad § 162 zákona č. 311/2001 Z. z.

tehotenstvo a pri práci, na ktorú je preradená, dosahuje bez svojho zavinenia nižší príjem ako pri práci, ktorú vykonávala pred preradením.

(2) Zamestnankyňa má nárok na vyrovnávaciu dávku, ak počas materstva do konca deviateho mesiaca po pôrode je preradená na inú prácu, pretože práca, ktorú predtým vykonávala, je podľa osobitného predpisu⁵⁰⁾ zakázaná matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode alebo podľa lekárskeho posudku ohrozuje jej zdravie alebo materstvo a pri práci, na ktorú je preradená, dosahuje bez svojho zavinenia nižší príjem, ako pri práci, ktorú vykonávala pred preradením.

(3) Podľa tohto zákona sa za preradenie na inú prácu v tehotenstve a materstve považuje, aj keď nedochádza k zmene druhu práce,

- a) zníženie normovaného výkonu práce, ktorým sa odstráni príčina, na základe ktorých je také vykonávanie práce zakázané tehotným ženám a matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode alebo ktoré podľa lekárskeho posudku ohrozuje tehotenstvo ženy alebo jej zdravie, alebo materstvo, s výnimkou kratšieho pracovného času,
- b) oslobodenie od vykonávania niektorých pracovných činností pri prácach, ktoré sú zakázané tehotným ženám a matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode alebo ktoré podľa lekárskeho posudku ohrozujú jej tehotenstvo alebo jej zdravie alebo materstvo, s výnimkou oslobodenia tehotnej zamestnankyne alebo zamestnankyne do konca deviateho mesiaca po pôrode od vykonávania uvedených pracovných činností v kratšom pracovnom čase,
- c) preradenie tehotnej zamestnankyne alebo zamestnankyne do konca deviateho mesiaca po pôrode na iné pracovisko alebo pracovné miesto, ak jej doterajšie pracovisko alebo pracovné miesto patrí medzi také, ktoré sú zakázané tehotným ženám a matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode, alebo ak dochádzanie na doterajšie pracovisko alebo pracovné miesto ohrozuje podľa lekárskeho posudku tehotenstvo ženy, jej zdravie alebo materstvo,
- d) oslobodenie od vykonávania nočnej práce tehotnej zamestnankyne alebo zamestnankyne do konca deviateho mesiaca po pôrode.

Poskytovanie vyrovnávacej dávky

§ 48

Vyrovňavacia dávka sa poskytuje za kalendárny mesiac, a to aj vtedy, ak v jeho priebehu zamestnankyňa bola preradená na inú prácu alebo sa preradenie skončilo.

§ 49

(1) Vyrovňavacia dávka sa poskytuje v období, v ktorom zamestnankyňa mala po preradení na inú prácu príjem, ktorý sa považuje za vymeriavací základ podľa § 136 ods. 1 až 7.

(2) Počas tehotenstva sa vyrovňavacia dávka poskytuje najdlhšie do nástupu na materskú dovolenku a po skončení materskej dovolenky najdlhšie do konca deviateho mesiaca po pôrode.

§ 50

Výška vyrovňavacej dávky

Výška vyrovňavacej dávky je 55 % z rozdielu medzi mesačným vymeriavacím základom určeným podľa § 59 a vymeriavacím základom, z ktorého zamestnankyňa platí poisťné na nemocenské poistenie v jednotlivých kalendárnych mesiacoch po preradení na inú prácu.

PIATY DIEL

Materské

Podmienky nároku na materské

§ 51

(1) Poistenkyňa má nárok na materské, ak

- a) z dôvodu tehotenstva alebo starostlivosti o narodené dieťa nevykonáva zárobkovú činnosť, z ktorej je nemocensky poistená, a
- b) v posledných dvoch rokoch pred pôrodom bola nemocensky poistená najmenej 270 dní.
Do obdobia 270 dní sa nezapočítava obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby.

(2) Poistenkyňa vzniká nárok na materské od začiatku šiesteho týždňa pred očakávaným dňom pôrodu určeným lekárom, najskôr od začiatku ôsmeho týždňa pred týmto dňom, a zaniká uplynutím 28. týždňa od vzniku nároku na materské, ak tento zákon neustanovuje inak.

(3) Podmienka starostlivosti o narodené dieťa sa považuje za splnenú v období, v ktorom je dieťa prijaté do ústavnej starostlivosti podľa osobitného predpisu.⁵¹⁾

⁵¹⁾ § 22 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 98/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov.

(4) Ak sa poistenkyni vyplácalo materské pred očakávaným dňom pôrodu menej ako šesť týždňov alebo materské sa jej nevyplácalo pretože pôrod nastal skôr, ako určil lekár, má nárok na materské do konca 28. týždňa od vzniku nároku na materské.

(5) Ak sa poistenkyni vyplácalo materské pred očakávaným dňom pôrodu menej ako šesť týždňov z iného dôvodu, ako je uvedený v odseku 4, má nárok na materské do konca 22. týždňa odo dňa pôrodu, ale nie dlhšie ako do konca 28. týždňa od vzniku nároku na materské.

(6) Poistenyňa, ktorej sa narodilo mŕtve dieťa, má nárok na materské do konca 14. týždňa od vzniku nároku na materské.

(7) Poistenyňa, ktorej dieťa zomrelo v období trvania nároku na materské, má nárok na materské do konca druhého týždňa odo dňa úmrtia dieťaťa, ale nie dlhšie ako do konca 28. týždňa od vzniku nároku na materské.

(8) Obdobie nároku na materské poistenyne, ktorá dieťa porodila, nesmie byť kratšie ako 14 týždňov od vzniku nároku na materské a nesmie zaniknúť pred uplynutím šiestich týždňov odo dňa pôrodu.

§ 52

(1) Iný poistenec, ktorý prevzal dieťa do starostlivosti, má nárok na materské odo dňa prevzatia dieťaťa do starostlivosti v období 22 týždňov od vzniku nároku na materské, najdlhšie do dovŕšenia ôsmich mesiacov veku dieťaťa, ak

- a) z dôvodu starostlivosti o dieťa nevykonáva zárobkovú činnosť, z ktorej je nemocensky poistený, a
- b) v posledných dvoch rokoch pred prevzatím dieťaťa do starostlivosti bol nemocensky poistený najmenej 270 dní. Do obdobia 270 dní sa nezapočítava obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby.

(2) Iný poistenec, ktorý prevzal dieťa do starostlivosti, je

- a) otec dieťaťa, ak matka dieťaťa zomrela,
- b) otec dieťaťa, ak sa podľa lekárskeho posudku matka o dieťa nemôže starať alebo nesmie starať pre svoj nepriaznivý zdravotný stav, ktorý trvá najmenej jeden mesiac a matka nepoberá materské alebo rodičovský príspevok s výnimkou, keď dieťa bolo zverené matke rozhodnutím súdu,
- c) manžel matky dieťaťa, ak sa matka podľa lekárskeho posudku o dieťa nemôže starať alebo nesmie starať pre svoj nepriaznivý zdravotný stav, ktorý trvá najmenej jeden mesiac a matka nepoberá materské alebo rodičovský príspevok,

- d) manželka otca dieťaťa, ak sa stará o dieťa, ktorého matka zomrela, alebo
- e) fyzická osoba, ak sa stará o dieťa na základe rozhodnutia príslušného orgánu.

§ 53

Ak poistenkyni zaniklo nemocenské poistenie v období tehotenstva, nárok na materské jej vzniká od začiatku šiesteho týždňa pred očakávaným dňom pôrodu určeným lekárom, ak

- a) jej trvala ochranná lehota ku dňu začiatku šiesteho týždňa pred očakávaným dňom pôrodu určeným lekárom alebo skutočným dňom pôrodu alebo
- b) ku dňu začiatku šiesteho týždňa pred očakávaným dňom pôrodu určeným lekárom alebo skutočným dňom pôrodu poberala nemocenské alebo ošetrovné.

§ 54

(1) Ak dieťa prevzala do starostlivosti iná fyzická osoba alebo právnická osoba z dôvodu, že sa poistenec podľa lekárskeho posudku nemôže alebo nesmie starať o dieťa pre svoj nepriaznivý zdravotný stav, nárok na materské tomuto poistencovi zaniká odo dňa prevzatia dieťaťa do tejto starostlivosti a opätovne vzniká odo dňa prevzatia dieťaťa zo starostlivosti inej fyzickej osoby alebo právnickej osoby. Nárok na materské trvá do uplynutia celkového obdobia trvania nároku na materské, najdlhšie do dovŕšenia ôsmich mesiacov veku dieťaťa.

(2) Ak sa poistenec prestal starať o dieťa z iného dôvodu, ako je jeho nepriaznivý zdravotný stav, nárok na materské zaniká odo dňa skončenia jeho starostlivosti o dieťa a opätovne vzniká odo dňa pokračovania v starostlivosti o toto dieťa. Obdobie, počas ktorého sa poistenec prestal starať o dieťa z iných dôvodov, sa započíta do celkového obdobia trvania nároku na materské.

§ 55

Poskytovanie materského

- (1) Materské sa poskytuje za kalendárne dni.
- (2) Materské sa poskytuje za to isté obdobie len raz a len jednému poistencovi.

§ 56

Výška materského

Výška materského je 55 % denného vymeriavacieho základu určeného podľa § 58.

ŠIESTY DIEL

Spoločné ustanovenia o nemocenských dávkach

§ 57

Rozhodujúce obdobie na zistenie denného vymeriavacieho základu

(1) Rozhodujúce obdobie na zistenie denného vymeriavacieho základu je kalendárny rok predchádzajúci kalendárnemu roku, v ktorom vznikol nárok na nemocenskú dávku, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Ak poistencovi vzniklo nemocenské poistenie

- a) v kalendárnom roku, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom vznikol nárok na nemocenskú dávku, rozhodujúce obdobie na zistenie denného vymeriavacieho základu je obdobie od vzniku nemocenského poistenia do konca tohto kalendárneho roka,
- b) v kalendárnom roku, v ktorom vznikol nárok na nemocenskú dávku, rozhodujúce obdobie na zistenie denného vymeriavacieho základu je obdobie od vzniku nemocenského poistenia do konca kalendárneho mesiaca predchádzajúceho kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol nárok na nemocenskú dávku,
- c) v kalendárnom mesiaci, v ktorom vznikol nárok na nemocenskú dávku, rozhodujúce obdobie na zistenie denného vymeriavacieho základu je obdobie od vzniku nemocenského poistenia do dňa predchádzajúceho dňu, v ktorom vznikol nárok na nemocenskú dávku.

(3) Ak nárok na nemocenskú dávku vznikol v ochrannej lehote, rozhodujúce obdobie na zistenie denného vymeriavacieho základu sa zisťuje ku dňu zániku nemocenského poistenia.

(4) Rozhodujúce obdobie na zistenie denného vymeriavacieho základu na určenie výšky materského zamestnankyne, ktorá bola z dôvodu tehotenstva preradená na inú prácu podľa osobitného predpisu,⁵⁰⁾ sa zisťuje ku dňu tohto preradenia.

(5) Z rozhodujúceho obdobia na zistenie denného vymeriavacieho základu sa vylučujú obdobia, za ktoré poistenec nie je povinný platiť poistné na nemocenské poistenie.

§ 58

Denný vymeriavací základ na určenie výšky nemocenskej dávky

Denný vymeriavací základ na určenie výšky nemocenskej dávky je podiel súčtu vymeriavacích základov na platenie poistného na nemocenské poistenie dosiahnutých poistencom v rozhodujúcom období a počtu kalendárnych dní rozhodujúceho obdobia. Denný vymeriavací základ sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor.

§ 59

Mesačný vymeriavací základ na určenie výšky vyrovnávacej dávky

Mesačný vymeriavací základ na určenie výšky vyrovnávacej dávky je 30,4167-násobok denného vymeriavacieho základu určeného podľa § 58. Mesačný vymeriavací základ sa zaokrúhľuje na celé slovenské koruny nahor.

§ 60

Pravdepodobný denný vymeriavací základ na určenie výšky nemocenských dávok

(1) Výška nemocenskej dávky sa určuje z pravdepodobného denného vymeriavacieho základu, ak

- a) poistenec nemal v rozhodujúcom období uvedenom v § 57 ods. 1 a 2 príjem zo zárobkovej činnosti, z ktorej je nemocensky poistený, alebo
- b) poistencovi vznikol nárok na nemocenskú dávku v deň vzniku nemocenského poistenia.

(2) Pravdepodobný denný vymeriavací základ zamestnanca je jedna tridsatina mzdy, platu, odmeny za prácu alebo služobného príjmu, z ktorých by sa určil vymeriavací základ na platenie poistného na nemocenské poistenie za kalendárny mesiac, v ktorom vznikol nárok na nemocenskú dávku.

(3) Pravdepodobný denný vymeriavací základ povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby a dobrovoľne nemocensky poistenej osoby je jedna tridsatina vymeriavacieho základu na platenie poistného na nemocenské poistenie za kalendárny mesiac, v ktorom vznikol nárok na nemocenskú dávku.

SIEDMY DIEL

Nároky z nemocenského poistenia v osobitných prípadoch

§ 61

Nárok na nemocenské dávky pri trvaní nemocenského poistenia z viacerých zárobkových činností

(1) Nárok na nemocenskú dávku sa posudzuje samostatne z každej zárobkovej činnosti, z ktorej je poistenec nemocensky poistený.

(2) Ak vznikne nárok na nemocenskú dávku z viacerých zárobkových činností, nemocenská dávka sa určí z úhrnu denných vymeriavacích základov na určenie výšky nemocenských dávok z činností, z ktorých vznikol nárok na nemocenskú dávku a nemocenská dávka sa vypláca len jedna.

§ 62

Nároky z nemocenského poistenia pri vojenskej službe v ozbrojených silách a pri civilnej službe

(1) Ak bol poistenec povolaný na výkon základnej služby, náhradnej služby, zdokonaľovacej služby,³³⁾ mimoriadnej vojenskej služby,³⁴⁾ alebo ak vykonával prípravnú službu,⁵²⁾ v rámci vojenskej služby v ozbrojených silách alebo bol povolaný na výkon civilnej služby,³⁵⁾ nemá za obdobie výkonu tejto služby nárok na nemocenské dávky.

(2) Ak skutočnosť zakladajúca nárok na nemocenskú dávku vznikla poistencovi v období výkonu základnej služby, náhradnej služby, zdokonaľovacej služby,³³⁾ mimoriadnej vojenskej služby³⁴⁾ alebo prípravnej služby⁵²⁾ v rámci vojenskej služby v ozbrojených silách alebo civilnej služby³⁵⁾ a trvá aj po skončení tejto služby, poistenec má nárok na nemocenskú dávku odo dňa nasledujúceho po skončení výkonu tejto vojenskej služby v ozbrojených silách alebo civilnej služby.

(3) Ak skutočnosť zakladajúca nárok na nemocenskú dávku vznikla poistencovi

- a) do troch dní po skončení výkonu základnej služby, náhradnej služby, zdokonaľovacej služby,³³⁾ mimoriadnej vojenskej služby³⁴⁾ alebo prípravnej služby⁵²⁾ v rámci vojenskej služby v ozbrojených silách alebo civilnej služby,³⁵⁾ skôr než opäť začal vykonávať zárobkovú činnosť, má nárok na nemocenskú dávku, ktorá sa určí z pravdepodobného vymeriavacieho základu alebo
- b) po troch dňoch od skončenia vojenskej služby v ozbrojených silách alebo civilnej služby³⁵⁾ a poistenec nezačal vykonávať zárobkovú činnosť, nevzniká nárok na nemocenskú dávku.

(4) Povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnej osobe a dobrovoľne nemocensky poistenej osobe sa podmienka výkonu zárobkovej činnosti podľa odseku 3 písm. a) považuje za splnenú.

TRETIA HLAVA

Dôchodkové dávky

PRVÝ DIEL

Vymedzenie pojmov dôchodkového poistenia

§ 63

Obdobie dôchodkového poistenia

(1) Obdobie dôchodkového poistenia je obdobie povinného dôchodkového poistenia, obdobie dobrovoľného dôchodkového poistenia, ak za tieto obdobia s výnimkou obdobia

⁵²⁾ § 18 ods. 2 písm. b) druhý bod zákona č. 351/1997 Z. z.

uvedeného v § 138 bolo zaplatené poistné na dôchodkové poistenie podľa tohto zákona, a ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Ak zamestnávateľ nesplnil povinnosť platiť a odvádzať poistné na dôchodkové poistenie, podmienka zaplataenia poistného u zamestnanca sa považuje za splnenú.

(3) Obdobie dôchodkového poistenia osôb uvedených v § 16 ods. 1 písm. d) až g) sa započíta ako obdobie povinného dôchodkového poistenia len vtedy, ak fyzická osoba získala aspoň jeden rok dôchodkového poistenia ako zamestnanec, samostatne zárobkovo činná osoba, spolupracujúca osoba, spoločník spoločnosti s ručením obmedzeným alebo ako fyzická osoba uvedená v § 16 ods. 1 písm. h).

(4) Obdobie dôchodkového poistenia fyzickej osoby uvedenej v § 16 ods. 1 písm. c) sa započítava ako obdobie povinného dôchodkového poistenia len vtedy, ak táto fyzická osoba získala aspoň jeden rok dôchodkového poistenia ako zamestnanec, samostatne zárobkovo činná osoba, spolupracujúca osoba, spoločník spoločnosti s ručením obmedzeným alebo ako fyzická osoba uvedená v § 16 ods. 1 písm. h), toto obdobie spolu s obdobím výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, nezískala v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu⁵³⁾ a nebol jej priznaný invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu.⁵³⁾

(5) Obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískal v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu⁵³⁾ a nebol mu priznaný invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu.⁵³⁾

(6) Obdobie dôchodkového poistenia nie je obdobie dôchodkového poistenia fyzickej osoby uvedenej v § 16 ods. 1 písm. c) a obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak tieto obdobia boli zhodnotené na nárok na vdovský výsluhový dôchodok, vdovecký výsluhový dôchodok a sirotsky výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu.⁵³⁾

(7) Ak sa kryjú obdobia dôchodkového poistenia navzájom, hodnotí sa to isté obdobie dôchodkového poistenia len raz.

(8) Rok dôchodkového poistenia je 365 dní dôchodkového poistenia.

⁵³⁾ Zákon č. .../2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov.

§ 64

(1) Fyzická osoba uvedená v § 16 ods. 1 písm. e) je rodič alebo osvojiteľ dieťaťa, jeho manžel (manželka) a fyzická osoba, ktorej bolo toto dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia príslušného orgánu.

(2) Ak sa dieťaťu poskytuje starostlivosť v zariadení sociálnych služieb celoročne alebo týždenne, starostlivosť fyzickej osoby uvedenej v odseku 1 o toto dieťa sa nepovažuje podľa tohto zákona za osobnú a celodennú starostlivosť.

(3) To isté obdobie osobnej a celodennej starostlivosti o dieťa sa hodnotí ako obdobie dôchodkového poistenia len jednej fyzickej osobe.

§ 65

Osobný vymeriavací základ

Osobný vymeriavací základ je úhrn vymeriavacích základov za kalendárny rok, z ktorých poistenec platil poistné na dôchodkové poistenie.

§ 66

Osobný mzdový bod

(1) Osobný mzdový bod na určenie sumy dôchodkovej dávky sa určí ako podiel osobného vymeriavacieho základu a všeobecného vymeriavacieho základu. Osobný mzdový bod sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor.

(2) Osobný mzdový bod za obdobie dôchodkového poistenia fyzických osôb uvedených v § 16 ods. 1 písm. c), d), f) až i), ktoré trvalo celý kalendárny rok, je 0,3. Osobný mzdový bod za obdobie dôchodkového poistenia fyzických osôb uvedených v § 16 ods. 1 písm. e), ktoré trvalo celý kalendárny rok je 0,5. Ak obdobie dôchodkového poistenia trvalo len časť kalendárneho roka, osobný mzdový bod sa určí ako súčin pomernej časti osobného mzdového bodu a počtu kalendárnych dní tohto obdobia poistenia. Pomeraná časť osobného mzdového bodu je podiel osobného mzdového bodu patriaceho za obdobie dôchodkového poistenia fyzických osôb uvedených v § 16 ods. 1 písm. c) až i), ktoré trvalo celý kalendárny rok, a počtu kalendárnych dní kalendárneho roka, v ktorom sa toto obdobie poistenia získalo. Pomeraná časť osobného mzdového bodu sa zaokrúhľuje na sedem desatinných miest nahor.

§ 67

Priemerný osobný mzdový bod

(1) Priemerný osobný mzdový bod na určenie sumy dôchodkovej dávky sa určí ako podiel súčtu osobných mzdových bodov dosiahnutých v jednotlivých kalendárnych rokoch rozhodujúceho obdobia a obdobia dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období, ak tento zákon neustanovuje inak. Obdobie dôchodkového poistenia sa vyjadruje v kalendárnych

dňoch prepočítaných na roky a zaokrúhľuje sa na štyri desatinné miesta nahor, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Priemerný osobný mzdový bod v hodnote nižšej ako 1,25 sa započítava v celej výške, z hodnoty od 1,25 do hodnoty neprevyšujúcej 2 sa započítava jedna tretina a na výšku prevyšujúcu 2 sa neprihliada.

(3) V období rokov 2004 až 2013 sa výška priemerného osobného mzdového bodu, na ktorú sa neprihliadalo v predchádzajúcom kalendárnom roku zvyšuje vždy k 1. januáru kalendárneho roka o 0,1. Od 1. januára 2013 sa na priemerný osobný mzdový bod vo výške nad 3 neprihliada.

(4) Priemerný osobný mzdový bod po úprave podľa odsekov 2 a 3 sa určí na štyri desatinné miesta.

(5) Rozhodujúce obdobie na zistenie priemerného osobného mzdového bodu sú kalendárne roky pred rokom,

a) v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodkovú dávku z dôchodkového poistenia alebo

b) do ktorého patrí deň, od ktorého sa priznáva starobný dôchodok alebo pomerný starobný dôchodok, ak poistenec po splnení podmienok nároku na starobný dôchodok alebo pomerný starobný dôchodok ďalej vykonával zárobkovú činnosť, z ktorej bol dôchodkovo poistený, až do tohto dňa a nepoberal starobný dôchodok alebo pomerný starobný dôchodok.

(6) Poistencovi, ktorý má rozhodujúce obdobie podľa odseku 5 písm. a) a b), na určenie sumy starobného dôchodku alebo pomerného starobného dôchodku sa použije priemerný osobný mzdový bod z toho rozhodujúceho obdobia, v ktorom je tento bod vyšší.

(7) Do rozhodujúceho obdobia nepatria kalendárne roky pred 1. januárom 1993, ak tento zákon neustanovuje inak.

(8) Ak v rozhodujúcom období určenom podľa odsekov 5 až 7 nie je najmenej päť kalendárnych rokov, za ktoré možno určiť osobné mzdové body, predlžuje sa rozhodujúce obdobie pred rok 1993 postupne tak, aby v ňom bolo päť takýchto kalendárnych rokov. Ak poistenec ani po tomto predĺžení nemá päť kalendárnych rokov, za ktoré možno určiť osobné mzdové body, zisťuje sa priemerný osobný mzdový bod z tohto nižšieho počtu kalendárnych rokov. Rozhodujúce obdobie sa nepredlžuje, ak osobné mzdové body nemožno určiť z dôvodu, že poistenec, ktorý bol povinný platiť poistné na dôchodkové poistenie, nezaplatil toto poistné.

(9) Ak rozhodujúce obdobie určené podľa odsekov 5 až 8 je kratšie ako jeden kalendárny rok, priemerný osobný mzdový bod sa určí ako podiel súčtu vymeriavacích základov na platenie poistného na dôchodkové poistenie dosiahnutých v tomto kratšom období a počtu dní tohto obdobia dôchodkového poistenia. Odsek 4 platí rovnako.

(10) Ak vznikol nárok na dôchodkovú dávku v kalendárnom roku, v ktorom poistencovi prvý raz vzniklo dôchodkové poistenie, priemerný osobný mzdový bod na určenie sumy dôchodkovej dávky sa určí ako podiel súčtu osobných mzdových bodov dosiahnutých v období od vzniku dôchodkového poistenia do vzniku nároku na dôchodkovú dávku a obdobia tohto dôchodkového poistenia. Druhá veta odseku 1 a odsek 4 platia rovnako.

(11) Ak poistencovi vznikol nárok na dôchodkovú dávku v deň vzniku dôchodkového poistenia, priemerný osobný mzdový bod na určenie sumy dôchodkovej dávky je osobný mzdový bod určený ako podiel pravdepodobného vymeriavacieho základu na platenie poistného na dôchodkové poistenie za kalendárny mesiac, v ktorom vznikol nárok na dôchodkovú dávku a jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu. Pravdepodobný vymeriavací základ zamestnanca je mzda, plat, odmena za prácu alebo služobný príjem, z ktorého by sa určil vymeriavací základ na platenie poistného na dôchodkové poistenie za kalendárny mesiac, v ktorom vznikol nárok na dôchodkovú dávku. Pravdepodobný vymeriavací základ povinnej dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby a dobrovoľne dôchodkovo poistenej osoby je jedna dvanástina vymeriavacieho základu na platenie poistného na dôchodkové poistenie za kalendárny mesiac, v ktorom vznikol nárok na dôchodkovú dávku.

§ 68

Dôchodková hodnota

(1) Dôchodková hodnota je 168,88 Sk.

(2) Dôchodková hodnota platná k 31. decembru kalendárneho roka sa zvyšuje od 1. januára nasledujúceho kalendárneho roka indexom, ktorý sa určí ako podiel priemernej mzdy zistenej za tretí štvrťrok predchádzajúceho kalendárneho roka a priemernej mzdy zistenej za tretí štvrťrok kalendárneho roka dva roky predchádzajúceho kalendárnemu roku, od ktorého sa dôchodková hodnota zvyšuje. Takto určená dôchodková hodnota platí vždy od 1. januára do 31. decembra príslušného kalendárneho roka.

(3) Priemerná mzda uvedená v odseku 2 je priemerná mzda v hospodárstve Slovenskej republiky zistená štatistickým úradom.

(4) Dôchodková hodnota sa zaokrúhľuje na dve desatinné miesta nahor.

(5) Aktuálna dôchodková hodnota je dôchodková hodnota určená podľa odsekov 1 až 4, ktorá platí v čase vzniku nároku na výplatu dôchodkovej dávky.

(6) Výšku aktuálnej dôchodkovej hodnoty po roku 2003 na príslušný kalendárny rok ustanoví opatrenie, ktoré vydá ministerstvo a vyhlási jeho úplné znenie uverejnením v Zbierke zákonov.

DRUHÝ DIEL

Starobný dôchodok

§ 69

Podmienky nároku na starobný dôchodok

(1) Poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 25 rokov a dovŕšil najmenej vek potrebný na nárok na starobný dôchodok (ďalej len „dôchodkový vek“).

(2) Dôchodkový vek je 60 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

(3) Poistenkyni, ktorá vychovala päť detí a viac detí a v období od 1. júla 2003 do 31. decembra 2019 dovŕšila vek 53 rokov, sa dôchodkový vek určí tak, že sa k veku 53 rokov pripočíta

- a) v roku 2003 štyri kalendárne mesiace,
- b) v roku 2004 osem kalendárnych mesiacov,
- c) v roku 2005 dvanásť kalendárnych mesiacov,
- d) v roku 2006 šesťnásť kalendárnych mesiacov,
- e) v roku 2007 dvadsať kalendárnych mesiacov,
- f) v roku 2008 dvadsaťštyri kalendárnych mesiacov,
- g) v roku 2009 dvadsaťdeväť kalendárnych mesiacov,
- h) v roku 2010 tridsaťštyri kalendárnych mesiacov,
- i) v roku 2011 tridsaťdeväť kalendárnych mesiacov,
- j) v roku 2012 štyridsaťštyri kalendárnych mesiacov,
- k) v roku 2013 štyridsaťdeväť kalendárnych mesiacov,
- l) v roku 2014 päťdesiatštyri kalendárnych mesiacov,
- m) v roku 2015 päťdesiatdeväť kalendárnych mesiacov,

- n) v roku 2016 šesťdesiatštyri kalendárnych mesiacov,
- o) v roku 2017 šesťdesiatdeväť kalendárnych mesiacov,
- p) v roku 2018 sedemdesiatštyri kalendárnych mesiacov,
- q) v roku 2019 sedemdesiatdeväť kalendárnych mesiacov.

(4) Poistenkyni, ktorá vychovala tri deti alebo štyri deti a v období od 1. júla 2003 do 31. decembra 2019 dovŕšila vek 54 rokov, sa dôchodkový vek určí tak, že sa k veku 54 rokov pripočíta

- a) v roku 2003 štyri kalendárne mesiace,
- b) v roku 2004 osem kalendárnych mesiacov,
- c) v roku 2005 dvanásť kalendárnych mesiacov,
- d) v roku 2006 šesťnásť kalendárnych mesiacov,
- e) v roku 2007 dvadsať kalendárnych mesiacov,
- f) v roku 2008 dvadsaťštyri kalendárnych mesiacov,
- g) v roku 2009 dvadsaťosem kalendárnych mesiacov,
- h) v roku 2010 tridsaťdva kalendárnych mesiacov,
- i) v roku 2011 tridsaťšesť kalendárnych mesiacov,
- j) v roku 2012 štyridsať kalendárnych mesiacov,
- k) v roku 2013 štyridsaťštyri kalendárnych mesiacov,
- l) v roku 2014 štyridsaťosem kalendárnych mesiacov,
- m) v roku 2015 päťdesiatdva kalendárnych mesiacov,
- n) v roku 2016 päťdesiatšesť kalendárnych mesiacov,
- o) v roku 2017 šesťdesiat kalendárnych mesiacov,
- p) v roku 2018 šesťdesiatštyri kalendárnych mesiacov,
- q) v roku 2019 šesťdesiatosem kalendárnych mesiacov.

(5) Poistenkyni, ktorá vychovala dve deti a v období od 1. júla 2003 do 31. decembra 2019 dovŕšila vek 55 rokov, sa dôchodkový vek určí tak, že sa k veku 55 rokov pripočíta

- a) v roku 2003 tri kalendárne mesiace,
- b) v roku 2004 šesť kalendárnych mesiacov,
- c) v roku 2005 deväť kalendárnych mesiacov,

- d) v roku 2006 dvanásť kalendárnych mesiacov,
- e) v roku 2007 pätnásť kalendárnych mesiacov,
- f) v roku 2008 osemnásť kalendárnych mesiacov,
- g) v roku 2009 dvadsaťjedna kalendárnych mesiacov,
- h) v roku 2010 dvadsaťštyri kalendárnych mesiacov,
- i) v roku 2011 dvadsaťsedem kalendárnych mesiacov,
- j) v roku 2012 tridsať kalendárnych mesiacov,
- k) v roku 2013 tridsaťtri kalendárnych mesiacov,
- l) v roku 2014 tridsaťšesť kalendárnych mesiacov,
- m) v roku 2015 štyridsať kalendárnych mesiacov,
- n) v roku 2016 štyridsaťštyri kalendárnych mesiacov,
- o) v roku 2017 štyridsaťosem kalendárnych mesiacov,
- p) v roku 2018 päťdesiatdva kalendárnych mesiacov,
- q) v roku 2019 päťdesiatšesť kalendárnych mesiacov.

(6) Poistenkyni, ktorá vychovala jedno dieťa a v období od 1. júla 2003 do 31. decembra 2019 dovŕšila vek 56 rokov, sa dôchodkový vek určí tak, že sa k veku 56 rokov pripočíta

- a) v roku 2003 dva kalendárne mesiace,
- b) v roku 2004 štyri kalendárne mesiace,
- c) v roku 2005 šesť kalendárnych mesiacov,
- d) v roku 2006 osem kalendárnych mesiacov,
- e) v roku 2007 desať kalendárnych mesiacov,
- f) v roku 2008 dvanásť kalendárnych mesiacov,
- g) v roku 2009 pätnásť kalendárnych mesiacov,
- h) v roku 2010 osemnásť kalendárnych mesiacov,
- i) v roku 2011 dvadsaťjedna kalendárnych mesiacov,
- j) v roku 2012 dvadsaťštyri kalendárnych mesiacov,
- k) v roku 2013 dvadsaťsedem kalendárnych mesiacov,
- l) v roku 2014 tridsať kalendárnych mesiacov,

- m) v roku 2015 tridsaťtri kalendárnych mesiacov,
- n) v roku 2016 tridsaťšesť kalendárnych mesiacov,
- o) v roku 2017 tridsaťdeväť kalendárnych mesiacov,
- p) v roku 2018 štyridsaťdva kalendárnych mesiacov,
- q) v roku 2019 štyridsať päť kalendárnych mesiacov.

(7) Poistenkyni, ktorá v období od 1. júla 2003 do 31. decembra 2019 dovŕšila vek 57 rokov, sa dôchodkový vek určí tak, že sa k veku 57 rokov pripočíta

- a) v roku 2003 dva kalendárne mesiace,
- b) v roku 2004 štyri kalendárne mesiace,
- c) v roku 2005 šesť kalendárnych mesiacov,
- d) v roku 2006 osem kalendárnych mesiacov,
- e) v roku 2007 desať kalendárnych mesiacov,
- f) v roku 2008 dvanásť kalendárnych mesiacov,
- g) v roku 2009 štrnásť kalendárnych mesiacov,
- h) v roku 2010 šesťnásť kalendárnych mesiacov,
- i) v roku 2011 osemnásť kalendárnych mesiacov,
- j) v roku 2012 dvadsať kalendárnych mesiacov,
- k) v roku 2013 dvadsaťdva kalendárnych mesiacov,
- l) v roku 2014 dvadsaťštyri kalendárnych mesiacov,
- m) v roku 2015 dvadsaťšesť kalendárnych mesiacov,
- n) v roku 2016 dvadsaťosem kalendárnych mesiacov,
- o) v roku 2017 tridsať kalendárnych mesiacov,
- p) v roku 2018 tridsaťdva kalendárnych mesiacov,
- q) v roku 2019 tridsaťštyri kalendárnych mesiacov.

(8) Dôchodkový vek určený podľa odsekov 3 až 7 je vek dovŕšený v kalendárnom mesiaci v deň, ktorý sa číslom zhoduje s dňom narodenia poistenkyně.

(9) Ak deň dovŕšenia dôchodkového veku určeného podľa odsekov 3 až 7 prípadne na deň, ktorý sa číselne nezhoduje s dňom narodenia poistenkyně, za deň dovŕšenia

dôchodkového veku sa považuje posledný deň posledného pripočítaného kalendárneho mesiaca.

§ 70

Určenie sumy starobného dôchodku

(1) Suma starobného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty; § 67 ods. 1 druhá veta platí rovnako.

(2) Ak poistenec vykonával zárobkovú činnosť, z ktorej bol dôchodkovo poistený, po splnení podmienok nároku na starobný dôchodok, a nepoberal tento dôchodok alebo invalidný dôchodok, suma starobného dôchodku sa určí podľa odseku 1 a pripočíta sa k nej suma určená ako súčin súčtu osobných mzdových bodov získaných za obdobie výkonu zárobkovej činnosti po vzniku nároku na starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty.

TRETÍ DIEL

Pomerný starobný dôchodok

§ 71

Podmienky nároku na pomerný starobný dôchodok

Poistenec má nárok na pomerný starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov, dovŕšil vek najmenej 65 rokov a nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok.

§ 72

Určenie sumy pomerného starobného dôchodku

(1) Suma pomerného starobného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty; § 67 ods. 1 druhá veta platí rovnako.

(2) Ak poistenec vykonával zárobkovú činnosť, z ktorej bol dôchodkovo poistený, po splnení podmienok nároku na pomerný starobný dôchodok, a nepoberal tento dôchodok alebo invalidný dôchodok, suma pomerného starobného dôchodku sa určí podľa odseku 1 a pripočíta sa k nej suma určená ako súčin súčtu osobných mzdových bodov získaných za obdobie výkonu zárobkovej činnosti po vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty.

ŠTVRTÝ DIEL

Invalidný dôchodok

Podmienky nároku na invalidný dôchodok

§ 73

Poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 75 a ku dňu vzniku invalidity nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo pomerný starobný dôchodok.

§ 74

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť

(1) Poistenec je invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 66 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

(2) Dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok.

(3) Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Pri posudzovaní poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené pre nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu.⁵³⁾

(4) Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe

- a) výpisu zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a
- b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

(5) Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 3.

(6) Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí.

(7) Jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú.

(8) Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť možno zvýšiť nad hornú hranicu miery poklesu podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Pre určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho zamestnania, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav.

(9) Ak v prílohe č. 3 nie je uvedené zdravotné postihnutie, ktoré je príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, určí sa miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách podľa takého zdravotného postihnutia uvedeného v tejto prílohe, ktoré je s jeho funkčným dopadom najviac porovnateľné.

(10) Dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav na účely invalidity sa posúdi opätovne, ak sa predpokladá zmena vo vývoji zdravotného stavu a zmena schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

§ 75

(1) Počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca vo veku

do 20 rokov je menej ako jeden rok,

nad 20 rokov do 22 rokov je najmenej jeden rok,

nad 22 rokov do 24 rokov je najmenej dva roky,

nad 24 rokov do 26 rokov je najmenej tri roky,

nad 26 rokov do 28 rokov je najmenej štyri roky,

nad 28 rokov je najmenej päť rokov.

(2) Počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok sa zisťuje z obdobia pred vznikom invalidity, a ak ide o poistenca vo veku nad 28 rokov, z posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity.

(3) Poistencovi, ktorý sa stal invalidný v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania sa podmienka počtu rokov dôchodkového poistenia uvedená v odseku 1 považuje za splnenú.

§ 76

Určenie sumy invalidného dôchodku

Suma invalidného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok, ku ktorému sa pripočíta obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku a aktuálnej dôchodkovej hodnoty; § 67 ods. 1 druhá veta platí rovnako.

PIATY DIEL

Čiastočný invalidný dôchodok

§ 77

Podmienky nároku na čiastočný invalidný dôchodok

(1) Poistenec má nárok na čiastočný invalidný dôchodok, ak sa stal čiastočne invalidný a získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 75.

(2) Poistenec je čiastočne invalidný, ak pre dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 33 %, ale najviac o 66 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou; § 74 odseky 2 až 10 platia rovnako.

(3) Poistencovi, ktorý sa stal čiastočne invalidný v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania sa podmienka počtu rokov dôchodkového poistenia uvedená v § 75 ods. 1 považuje za splnenú.

§ 78

Suma čiastočného invalidného dôchodku

Suma čiastočného invalidného dôchodku sa určuje z invalidného dôchodku percentuálnym podielom poklesu schopnosti poistenca vykonávať zárobkovú činnosť.

§ 79

Nárok na výplatu čiastočného invalidného dôchodku

(1) Ak bol čiastočný invalidný dôchodok priznaný v období od 1. januára do 30. júna, poistenec má nárok na jeho výplatu do 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, v ktorom bol priznaný čiastočný invalidný dôchodok.

(2) Ak bol čiastočný invalidný dôchodok priznaný v období od 1. júla do 31. decembra, poistenec má nárok na jeho výplatu do 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho dva roky po kalendárnom roku, v ktorom bol priznaný čiastočný invalidný dôchodok.

(3) Po uplynutí obdobia uvedeného v odsekoch 1 alebo 2 poistenec má nárok na výplatu čiastočného invalidného dôchodku do 30. júna každého nasledujúceho kalendárneho roka, ak má pokles zárobku.

(4) Rozhodujúce obdobie, za ktoré sa prvýkrát zisťuje pokles zárobku po uplynutí obdobia nároku na výplatu čiastočného invalidného dôchodku uvedeného v odseku 1, je obdobie od priznania čiastočného invalidného dôchodku do konca kalendárneho roka, v ktorom bol tento dôchodok priznaný. Pri ďalšom zisťovaní poklesu zárobku rozhodujúce obdobie je vždy obdobie od 1. januára do 31. decembra kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa zisťuje pokles zárobku.

(5) Rozhodujúce obdobie, za ktoré sa zisťuje pokles zárobku po uplynutí obdobia nároku na výplatu čiastočného invalidného dôchodku uvedeného v odseku 2, je vždy obdobie od 1. januára do 31. decembra kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa zisťuje pokles zárobku.

(6) Pokles zárobku je splnený, ak percentuálny podiel osobného mzdového bodu a priemerného porovnateľného osobného mzdového bodu nie je vyšší ako percentuálny pokles schopnosti poistenca vykonávať zárobkovú činnosť. Osobný mzdový bod sa určí ako podiel pomernej časti príjmu zo zárobkovej činnosti, z ktorej bol poistenec povinne dôchodkovo poistený za rozhodujúce obdobie a pomernej časti všeobecného vymeriavacieho základu.

(7) Pomerná časť príjmu zo zárobkovej činnosti, z ktorej bol poistenec povinne dôchodkovo poistený, je príjem pripadajúci na jeden deň rozhodujúceho obdobia.

(8) Príjem zo zárobkovej činnosti podľa odseku 7 je vymeriavací základ na platenie poistného na dôchodkové poistenie.

(9) Pomerná časť všeobecného vymeriavacieho základu je všeobecný vymeriavací základ pripadajúci na jeden deň kalendárneho roka, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa zisťuje pokles zárobku.

(10) Priemerný porovnateľný osobný mzdový bod je podiel súčtu porovnateľných osobných mzdových bodov za kalendárne roky rozhodujúceho obdobia, z ktorého sa zisťoval priemerný osobný mzdový bod na určenie sumy čiastočného invalidného dôchodku, a počtu kalendárnych rokov tohto rozhodujúceho obdobia.

(11) Porovnateľný osobný mzdový bod za každý kalendárny rok rozhodujúceho obdobia uvedeného v odseku 10 sa určí ako podiel príjmu zo zárobkovej činnosti uvedeného v odseku 8 a všeobecného vymeriavacieho základu.

(12) Pokles zárobku je splnený aj vtedy, ak poberateľ čiastočného invalidného dôchodku v období, za ktoré sa sleduje pokles zárobku, nevykonával zárobkovú činnosť,

z ktorej by bol povinne dôchodkovo poistený alebo, ak pomerná časť príjmu zo zárobkovej činnosti, z ktorej bol poistenec povinne dôchodkovo poistený, nie je vyššia ako suma minimálnej mzdy zamestnancov,⁵⁴⁾ ktorá platí k 1. júlu kalendárneho roka, v ktorom sa rozhoduje o nároku na výplatu čiastočného invalidného dôchodku, pripadajúca na jeden deň.

(13) Pokles zárobku sa nezisťuje dobrovoľne dôchodkovo poistenej osobe.

(14) Osobný mzdový bod ustanovený v odseku 6 a porovnateľný osobný mzdový bod ustanovený v odseku 11 sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor.

(15) Pomerná časť príjmu ustanovená v odseku 7 a pomerná časť všeobecného vymeriavacieho základu ustanovená v odseku 9 sa zaokrúhľuje na celé slovenské koruny nahor.

ŠIESTY DIEL

Vdovský dôchodok a vdovecký dôchodok

§ 80

Podmienky nároku na vdovský dôchodok a podmienky nároku na vdovecký dôchodok

(1) Vdova má nárok na vdovský dôchodok po manželovi, ktorý

- a) bol poberateľom starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku,
- b) ku dňu smrti splnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo pomerný starobný dôchodok alebo získal počet rokov dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok, alebo
- c) zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

(2) Vdova má nárok na výplatu vdovského dôchodku počas jedného roka od smrti manžela.

(3) Po uplynutí obdobia uvedeného v odseku 2 má vdova nárok na výplatu vdovského dôchodku, ak

- a) sa stará o nezaopatrené dieťa,

⁵⁴⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 90/1996 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov.

b) je invalidná alebo

c) dovŕšila dôchodkový vek.

(4) Nárok na výplatu vdovského dôchodku vznikne znovu, ak sa vdova znovu začne starať o nezaopatrené dieťa.

(5) Nezaopatrené dieťa podľa odseku 3 písm. a) a podľa odseku 4 je dieťa, ktoré má po zomretom rodičovi nárok na sirotsky dôchodok, a dieťa, ktoré bolo v rodine zomretého vychovávané, ak ide o vlastné dieťa alebo osvojené dieťa vdovy alebo ak bolo dieťa vdove alebo zomretému manželovi zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia príslušného orgánu počas trvania manželstva.

(6) Nárok na vdovský dôchodok zaniká

a) uzatvorením manželstva,

b) dňom právoplatnosti rozhodnutia súdu, podľa ktorého vdova úmyselným trestným činom spôsobila smrť manžela.

(7) Na nárok vdovca na vdovecký dôchodok po manželke platia odseky 1 až 6 rovnako.

§ 81

Suma vdovského dôchodku a suma vdoveckého dôchodku

(1) Suma vdovského dôchodku je 60 % starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku, na ktorý mal alebo by bol mal nárok zomretý manžel ku dňu smrti. Ak sú splnené podmienky nároku na dva dôchodky, vdovský dôchodok sa určí z vyššieho dôchodku.

(2) Vdovský dôchodok po poberateľovi čiastočného invalidného dôchodku, ktorý ku dňu smrti nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok, pomerný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok je 60 % čiastočného invalidného dôchodku, na ktorý mal jeho poberateľ nárok ku dňu smrti.

(3) Na určenie sumy vdoveckého dôchodku platia odseky 1 a 2 rovnako.

SIEDMY DIEL

Sirotský dôchodok

§ 82

Podmienky nároku na sirotský dôchodok

(1) Nárok na sirotský dôchodok má nezaopatrené dieťa, ktorému zomrel rodič alebo osvojiteľ dieťaťa, ak rodič alebo osvojiteľ bol poberateľ starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku alebo ku dňu smrti získal počet rokov dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok alebo splnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo pomerný starobný dôchodok, alebo zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

(2) Nárok na sirotský dôchodok nevzniká nezaopatrenému dieťaťu v pestúnskej starostlivosti po pestúnovi alebo po jeho manželovi.

(3) Nárok na výplatu sirotského dôchodku zaniká osvojením nezaopatreného dieťaťa. Zrušením osvojenia nárok na výplatu sirotského dôchodku vznikne opätovne.

(4) Nárok na sirotský dôchodok zaniká dňom právoplatnosti rozhodnutia súdu, podľa ktorého nezaopatrené dieťa úmyselne spôsobilo smrť fyzickej osoby, po ktorej vznikol nárok na sirotský dôchodok.

§ 83

Suma sirotského dôchodku

(1) Suma sirotského dôchodku je 30 % starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku, na ktorý mal alebo by bol mal nárok rodič alebo osvojiteľ dieťaťa, ktorého smrťou vznikol nezaopatrenému dieťaťu nárok na sirotský dôchodok.

(2) Sirotský dôchodok po poberateľovi čiastočného invalidného dôchodku, ktorý ku dňu smrti nespĺnil podmienky nároku na starobný dôchodok, pomerný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok, je 30 % čiastočného invalidného dôchodku, na ktorý mal jeho poberateľ nárok ku dňu smrti.

(3) Ak zomretý rodič alebo osvojiteľ dieťaťa splnil podmienky nároku na dva dôchodky, sirotský dôchodok sa určí z vyššieho dôchodku.

ÔSMY DIEL

Spoločné ustanovenia o dôchodkových dávkach

§ 84

(1) Povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnéj osobe a dobrovoľne dôchodkovo poistenej osobe, ktoré nezaplatili včas a v správnej sume poistné na

dôchodkové poistenie za obdobie, za ktoré boli povinné platiť poistné na dôchodkové poistenie, sa toto obdobie započíta ako obdobie dôchodkového poistenia odo dňa, v ktorom bolo zaplatené dlžné poistné na dôchodkové poistenie.

(2) Ak sa na základe dodatočného daňového priznania alebo na základe kontroly vykonanej správcom dane zmení vymeriavací základ povinne alebo dobrovoľne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby, z ktorého už bola určená tejto osobe dôchodková dávka, zmena sumy dôchodkovej dávky sa vykoná od splátky dôchodkovej dávky splatnej po kalendárnom mesiaci, v ktorom poberateľ tejto dávky bol povinný predložiť dodatočné daňové priznanie Sociálnej poisťovni alebo v ktorom správca dane oznámil zmenu základu dane z príjmov samostatne zárobkovo činnnej osoby.

§ 85

(1) Suma starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku a čiastočného invalidného dôchodku poistenca, ktorý poberá alebo poberal niektorú z týchto dôchodkových dávok, sa nesmie určiť z nižšieho priemerného osobného mzdového bodu, než ktorý bol poistencovi určený na výpočet predchádzajúcej dôchodkovej dávky.

(2) Ak predchádzajúca dôchodková dávka bola vypočítaná podľa predpisov platných pred 1. júlom 2003, určí sa osobný mzdový bod podľa § 66 za každý kalendárny rok patriaci do piatich zárobkovo najlepších kalendárnych rokov v rozhodujúcom období, z ktorých bol určený priemerný mesačný zárobok na výpočet predchádzajúcej dôchodkovej dávky. Priemerný osobný mzdový bod sa určí za týchto päť kalendárnych rokov a upravuje sa podľa tohto zákona. Ak bol priemerný mesačný zárobok určený z nižšieho počtu kalendárnych rokov, priemerný osobný mzdový bod sa určí z tohto nižšieho počtu kalendárnych rokov. Ak hrubý zárobok bola pevne určená suma, osobný mzdový bod sa určí z tejto sumy.

§ 86

(1) Poberateľ starobného dôchodku a pomerného starobného dôchodku nemá nárok na výplatu tohto dôchodku počas obdobia, v ktorom vykonáva zárobkovú činnosť, a počas obdobia dočasnej pracovnej neschopnosti, v ktorom sa mu poskytuje nemocenské, plat alebo služobný príjem podľa osobitného predpisu,⁴⁾ ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Poberateľ starobného dôchodku alebo pomerného starobného dôchodku, ktorý vykonáva zárobkovú činnosť dohodnutú najviac na obdobie troch rokov, má nárok na výplatu starobného dôchodku a pomerného starobného dôchodku, a to aj počas obdobia, v ktorom mu patrí nemocenské, plat alebo služobný príjem podľa osobitného predpisu.⁴⁾

(3) Samostatne zárobkovo činnéj osobe, spolupracujúcej osobe, spoločníkovi spoločnosti s ručením obmedzeným, primátorovi mesta a starostovi obce sa podmienka dohodnutia zárobkovej činnosti najviac na obdobie troch rokov považuje za splnenú.

§ 87

(1) Invalidný dôchodok a čiastočný invalidný dôchodok sa nevypláca počas obdobia poberania nemocenského, platu alebo služobného príjmu podľa osobitného predpisu⁴⁾ priznaných pred vznikom nároku na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok.

(2) Nárok na výplatu invalidného dôchodku zaniká, ak poberateľ tohto dôchodku začne vykonávať zárobkovú činnosť, z ktorej je povinne dôchodkovo poistený. To neplatí, ak poberateľ invalidného dôchodku vykonáva činnosť zamestnanca v pracovnom pomere na kratší pracovný čas nepresahujúci 20 hodín týždenne.

§ 88

Súbeh nárokov na výplatu dôchodkových dávok

(1) Ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu viacerých dôchodkových dávok toho istého druhu z dôchodkového poistenia, s výnimkou nárokov na výplatu sirotských dôchodkov obojstranne osiroteného dieťaťa, alebo ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku a čiastočného invalidného dôchodku, vypláca sa iba jedna dôchodková dávka, a to tá, ktorá je vyššia alebo najvyššia. Pri rovnakej sume týchto dôchodkových dávok sa vypláca tá dôchodková dávka, ktorú si poistenec zvolil. Dňom úpravy výplaty dôchodkových dávok pre súbeh nárokov na ich výplatu zanikajú nároky na dôchodkové dávky, ktoré sa nevyplácajú.

(2) Ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu dôchodkovej dávky uvedenej v odseku 1 a podmienky nároku na výplatu vdovského dôchodku alebo vdoveckého dôchodku, alebo sirotského dôchodku alebo ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu vdovského dôchodku a sirotského dôchodku alebo vdoveckého dôchodku a sirotského dôchodku, vypláca sa v plnej sume z týchto dôchodkových dávok tá dávka, ktorá je vyššia, a z dôchodkovej dávky, ktorej suma je nižšia, sa vypláca jedna polovica. Pri rovnakej sume dôchodkových dávok sa vypláca v sume jednej polovice vdovský dôchodok, vdovecký dôchodok alebo sirotský dôchodok. Pri rovnakej sume vdovského dôchodku a sirotského dôchodku alebo vdoveckého dôchodku a sirotského dôchodku sa vypláca v sume jednej polovice dôchodok, ktorý si poistenec zvolil.

(3) Ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu dôchodkovej dávky uvedenej v odseku 1 a podmienky nároku na vdovský dôchodok alebo vdovecký dôchodok

a podmienky nároku na sirotsky dôchodok alebo sirotské dôchodky obojstranne osiroteného dieťaťa, vypláca sa v plnej sume dôchodková dávka, ktorá je vyššia alebo najvyššia, a zostávajúce dôchodkové dávky sa vyplácajú v sume jednej polovice. Pri rovnakej sume dôchodkových dávok sa vyplácajú v sume jednej polovice vdovský dôchodok alebo vdovecký dôchodok a sirotsky dôchodok alebo sirotské dôchodky.

(4) Ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu vdovského dôchodku alebo vdoveckého dôchodku a podmienky nároku na sirotské dôchodky obojstranne osiroteného dieťaťa, vypláca sa v plnej sume dôchodková dávka, ktorá je vyššia alebo najvyššia a zostávajúce dôchodkové dávky v sume jednej polovice. Pri rovnakej sume dôchodkových dávok sa vypláca v plnej sume dôchodková dávka, ktorú si poistenec zvolil.

(5) Pri vzniku nárokov na výplatu vdovského dôchodku a sirotského dôchodku alebo sirotských dôchodkov a pri vzniku nárokov na výplatu vdoveckého dôchodku a sirotského dôchodku alebo sirotských dôchodkov po tom istom poistencovi nesmie úhrn sumy týchto dôchodkových dávok presiahnuť 100 % dôchodkovej dávky zomretého poistenca, na ktorú mal alebo by bol mal nárok ku dňu smrti; to neplatí, ak k prekročeniu tejto sumy došlo z dôvodu zaokrúhľovania dôchodkových dávok podľa § 116 ods. 5. Ak úhrn dôchodkových dávok presiahne túto sumu, suma každej z uvedených dôchodkových dávok sa zníži pomerne tak, aby suma uvedená v prvej vete nebola prekročená. To platí rovnako aj pre úhrn súm sirotských dôchodkov po tom istom zomretom poistencovi. Ak niektorému z poberateľov uvedených dôchodkových dávok zanikne nárok na túto dôchodkovú dávku alebo vznikne nárok na túto dôchodkovú dávku aj ďalšiemu poberateľovi, sumy dôchodkových dávok ostatných poberateľov po tom istom poistencovi sa úmerne upravujú tak, aby nepresiahli sumu uvedenú v prvej vete vrátane zvýšenia, ktoré by k nej patrili podľa § 89 ku dňu, v ktorom sa sumy dôchodkových dávok úmerne upravujú.

DEVIATY DIEL

§ 89

Zvyšovanie dôchodkových dávok

(1) Dôchodkové dávky vyplácané k 1. júlu príslušného kalendárneho roka a dôchodkové dávky priznané od 1. júla do 31. decembra príslušného kalendárneho roka sa zvyšujú v závislosti od priemerného medziročného rastu spotrebiteľských cien a od medziročného rastu priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky vykázaných štatistickým úradom za kalendárny rok, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku. Príslušný kalendárny rok je rok, v ktorom sa zvýšenie dôchodkových dávok vykonáva, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Dôchodkové dávky sa zvyšujú od 1. júla príslušného kalendárneho roka o percento medziročného rastu ukazovateľa uvedeného v odseku 1, ktorý má nižšiu hodnotu, a to odo dňa splatnosti pravidelných výplat týchto dávok. Percento zvýšenia dôchodkovej dávky sa ustanoví opatrením, ktoré vydá ministerstvo podľa údajov štatistického úradu a vyhlási jeho úplné znenie uverejnením v Zbierke zákonov. Dôchodkové dávky, ktoré sú priznané od 1. júla do 31. decembra príslušného kalendárneho roka sa zvyšujú odo dňa ich priznania.

(3) Na zvýšenie dôchodkovej dávky je rozhodujúca mesačná suma dôchodkovej dávky vyplácaná ku dňu, od ktorého sa zvyšuje.

(4) Invalidný dôchodok a čiastočný invalidný dôchodok, ktorý sa v príslušnom kalendárnom roku nevyplácal z dôvodu poskytovania nemocenského priznaného pred vznikom nároku na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok, sa zvýši za každý príslušný kalendárny rok, v ktorom sa z uvedeného dôvodu nevyplácali. Tieto zvýšenia patria od vzniku nároku na výplatu invalidného dôchodku a od vzniku nároku na výplatu čiastočného invalidného dôchodku.

(5) Dôchodková dávka, ktorá sa v príslušnom kalendárnom roku nevyplácala z dôvodu zániku nároku na jej výplatu, sa zvýši pri opätovnom vzniku nároku na jej výplatu za každý príslušný kalendárny rok, v ktorom sa dôchodková dávka nevyplácala. Tieto zvýšenia patria od vzniku nároku na výplatu dôchodkovej dávky.

(6) Ak je dôchodková dávka upravená z dôvodu súbehu s iným dôchodkom, určí sa percento zvýšenia z mesačnej sumy vyplácanej dôchodkovej dávky. Pri prvej zmene sumy vyplácanej dôchodkovej dávky, ktorá súvisí s dôvodom zníženia dôchodkovej dávky, sa určí percento zvýšenia z mesačnej sumy dôchodkovej dávky vyplácanej odo dňa tejto zmeny.

(7) Pri súbehu nárokov na viac dôchodkových dávok zvyšuje sa každá z týchto dôchodkových dávok.

(8) Vdovský dôchodok, vdovecký dôchodok a sirotsky dôchodok sa v príslušnom kalendárnom roku nezvyšuje, ak bol vymieraný zo starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku zvýšeného v príslušnom kalendárnom roku.

(9) Zvýšenie dôchodkových dávok sa zlučuje s dôchodkovou dávkou, pri ktorej toto zvýšenie patrí.

ŠTVRTÁ HLAVA

Úrazové dávky

PRVÝ DIEL

Vymedzenie pojmov na účely úrazových dávok

§ 90

Poškodený

Poškodený na účely poskytovania úrazových dávok je zamestnanec a fyzická osoba uvedená v § 18 ods. 2, ak utrpeli pracovný úraz alebo bola u nich zistená choroba z povolania.

§ 91

Denný vymeriavací základ na určenie sumy úrazových dávok

(1) Denný vymeriavací základ zamestnanca na určenie sumy úrazových dávok uvedených v § 14 písm. c) prvý bod, druhý bod a štvrtý bod a na určenie sumy rehabilitačného a rekvalifikačného je podiel súčtu vymeriavacích základov zamestnanca neobmedzených podľa § 136 ods. 15 dosiahnutých v rozhodujúcom období a počtu kalendárnych dní rozhodujúceho obdobia, ak tento zákon neustanovuje inak. Na určenie rozhodujúceho obdobia platí § 57 ods. 1, 2 a 5. Skutočnosť rozhodujúca na určenie rozhodujúceho obdobia je vznik nároku na úrazovú dávku, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Ak zamestnanec nemal v rozhodujúcom období určenom podľa odseku 1 príjem, z ktorého sa určuje jeho vymeriavací základ alebo ak nárok na úrazovú dávku vznikol v deň vzniku nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia, suma úrazovej dávky uvedenej v odseku 1 sa určí z pravdepodobného denného vymeriavacieho základu. Na určenie pravdepodobného denného vymeriavacieho základu platí § 60 ods. 2 primerane.

(3) Ak zamestnancovi vznikne nárok na úrazovú dávku uvedenú v odseku 1 po skončení výkonu činnosti zamestnanca, počas ktorého utrpel pracovný úraz alebo počas ktorého naposledy pred zistením choroby z povolania pracoval za podmienok, za ktorých vzniká choroba z povolania, určí sa denný vymeriavací základ podľa odsekov 1 alebo 2. Skutočnosť rozhodujúca na určenie rozhodujúceho obdobia je deň skončenia výkonu tejto činnosti.

(4) Ak vznikne nárok na úrazovú dávku uvedenú v odseku 1 v období po kalendárnom roku nasledujúcom po roku, v ktorom zamestnanec skončil výkon činnosti zamestnanca a počas ktorého utrpel pracovný úraz alebo počas ktorého naposledy pracoval za podmienok, za ktorých vzniká choroba z povolania, určí sa denný vymeriavací základ

podľa odseku 3 a vynásobí sa koeficientom určeným ako podiel všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom vznikol nárok na úrazovú dávku a všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, ktorý bezprostredne predchádza roku, v ktorom skončil výkon tejto činnosti.

(5) Denný vymeriavací základ fyzickej osoby uvedenej v § 18 ods. 2, ktorá nemá príjem zo zárobkovej činnosti zamestnanca, je jedna tridsatina minimálnej mzdy zamestnancov v pracovnom pomere odmeňovaných mesačnou mzdou, ktorá platí k prvému dňu kalendárneho mesiaca, v ktorom vznikol nárok na úrazovú dávku.

DRUHÝ DIEL

Úrazový príplatok

§ 92

Podmienky nároku na úrazový príplatok

Zamestnanec, ktorý v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania bol uznaný za dočasne práceneschopného, má nárok na úrazový príplatok od prvého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti, ak sa zamestnancovi vypláca nemocenské z nemocenského poistenia.

§ 93

Poskytovanie úrazového príplatku

Úrazový príplatok sa poskytuje za kalendárne dni.

§ 94

Suma úrazového príplatku

Suma úrazového príplatku je 25 % denného vymeriavacieho základu zamestnanca.

TRETÍ DIEL

Úrazová renta

§ 95

Podmienky nároku na úrazovú rentu

(1) Poškodený má nárok na úrazovú rentu, ak v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania má viac ako 33 %-ný pokles schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť zamestnanca alebo činnosť osoby uvedenej v § 18 ods. 2 (ďalej len „pokles pracovnej schopnosti“).

(2) Poškodený nemá nárok na úrazovú rentu v období, počas ktorého má nárok na úrazový príplatok a v období, počas ktorého má nárok na rehabilitačné alebo rekvalifikačné.

(3) Pokles pracovnej schopnosti sa posudzuje na účely odseku 1 v súvislosti s plnením pracovných úloh uvedených v § 11 ods. 4 alebo s činnosťami uvedenými v § 18 ods. 2, alebo v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s týmito činnosťami. Pokles pracovnej schopnosti sa opätovne posúdi, ak sa predpokladá zmena vo vývoji pracovnej schopnosti. Pri posudzovaní poklesu pracovnej schopnosti sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené pre nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu.⁵³⁾

§ 96

Určenie sumy úrazovej renty

(1) Mesačná suma úrazovej renty sa určí ako súčin 30,4167-násobku sumy zodpovedajúcej 80 % denného vymeriavacieho základu poškodeného a koeficientu určeného ako podiel čísla zodpovedajúceho percentuálnemu poklesu pracovnej schopnosti a čísla 100.

(2) Ak sa poškodenému vypláca starobný dôchodok, pomerný starobný dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok, zníži sa suma úrazovej renty určená podľa odseku 1 o sumu tohto dôchodku. Úrazová renta sa vypláca v sume zníženej podľa prvej vety aj vtedy, ak zanikol nárok na výplatu dôchodkovej dávky.

(3) Pre zníženie úrazovej renty podľa odseku 2 je rozhodujúca suma dôchodku, na ktorú má poškodený nárok ku dňu priznania úrazovej renty, a ak bol dôchodok uvedený v odseku 2 priznaný po priznaní úrazovej renty, rozhodujúca je suma dôchodku, na ktorú má nárok ku dňu jeho priznania.

(4) Ak u poškodeného došlo k zmene poklesu pracovnej schopnosti z dôvodu toho istého pracovného úrazu alebo tej istej choroby z povolania, doterajšia suma úrazovej renty sa upraví v pomere novej percentuálnej miery poklesu pracovnej schopnosti k doterajšej percentuálnej miere poklesu pracovnej schopnosti odo dňa zmeny poklesu pracovnej schopnosti.

(5) Pri opätovnom vzniku nároku na úrazovú rentu z dôvodu toho istého pracovného úrazu alebo tej istej choroby z povolania sa suma úrazovej renty určí z denného vymeriavacieho základu, z ktorého bola určená jej suma pri prvom vzniku nároku vynásobená koeficientom určeným ako podiel všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom znovu vznikol nárok na úrazovú rentu, a všeobecného vymeriavacieho základu, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom vznikol nárok na úrazovú rentu prvýkrát.

(6) Ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu viacerých úrazových rent z dôvodu viacerých pracovných úrazov alebo chorôb z povolania, vypláca sa iba jedna úrazová renta a to tá, ktorej suma je vyššia alebo najvyššia. Na výplatu úrazovej renty a zánik nároku na úrazovú rentu platí § 88 ods. 1 druhá veta a tretia veta primerane.

(7) Na zvyšovanie úrazovej renty platí § 89 primerane.

ŠTVRTÝ DIEL

Jednorazové vyrovnanie

§ 97

Podmienky nároku na jednorazové vyrovnanie

(1) Poškodený má nárok na jednorazové vyrovnanie, ak v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania má pokles pracovnej schopnosti nepresahujúci 33 %, ale najmenej 10 %.

(2) Poškodený má nárok na jednorazové vyrovnanie aj vtedy, ak zanikol nárok na úrazovú rentu a pokles pracovnej schopnosti je najmenej 10 %.

§ 98

Určenie sumy jednorazového vyrovnania

Suma jednorazového vyrovnania sa určí ako súčin tristošesťdesiatpäťnásobku denného vymeriavacieho základu a koeficientu určeného ako podiel čísla zodpovedajúceho percentuálnemu poklesu pracovnej schopnosti a čísla 100.

PIATY DIEL

Pozostalostná úrazová renta

§ 99

Podmienky nároku na pozostalostnú úrazovú rentu

(1) Fyzická osoba, voči ktorej mal poškodený, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, v čase úmrtia vyživovaciu povinnosť podľa osobitného predpisu⁴³⁾ alebo vyživovaciu povinnosť usrčenú súdom, má nárok na pozostalostnú úrazovú rentu.

(2) Pozostalostná úrazová renta sa vypláca v období, počas ktorého mala trvať vyživovacia povinnosť uvedená v odseku 1.

(3) Nárok na pozostalostnú úrazovú rentu nevzniká fyzickej osobe, ktorej z dôvodu smrti poškodeného vznikol nárok na jednorazové odškodnenie.

§ 100

Suma pozostalostnej úrazovej renty

(1) Mesačná suma pozostalostnej úrazovej renty sa určí vo výške výživného alebo príspevku na výživu, ktoré bol poškodený povinný platiť v čase svojej smrti.

(2) Suma pozostalostnej úrazovej renty alebo úhrn súm pozostalostných úrazových rent po tom istom poškodenom nesmie presiahnuť sumu úrazovej renty, na ktorú mal alebo by bol mal poškodený nárok pri 100 % strate pracovnej schopnosti. To platí aj vtedy, ak poškodený bol poberateľ úrazovej renty z dôvodu nižšieho percentuálneho poklesu pracovnej schopnosti. Skutočnosť rozhodujúca pri určení rozhodujúceho obdobia na výpočet pozostalostnej úrazovej renty je deň úmrtia poškodeného, po ktorom vzniká nárok na pozostalostnú úrazovú rentu. Ak poškodený v deň úmrtia nepoberal úrazovú rentu, skutočnosťou na určenie rozhodujúceho obdobia na výpočet úrazovej renty je deň jeho smrti.

(3) Na zvyšovanie pozostalostnej úrazovej renty platí § 89 primerane.

ŠIESTY DIEL

§ 101

Jednorazové odškodnenie

(1) Manžel, manželka a nezaopatrené dieťa poškodeného, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, majú nárok na jednorazové odškodnenie.

(2) Suma jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky je sedemstotridsaťnásobok denného vymeriavacieho základu, najviac 1 000 000 Sk.

(3) Suma jednorazového odškodnenia na každé nezaopatrené dieťa uvedené v odseku 1 je polovica sumy jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky poškodeného. Úhrn súm jednorazového odškodnenia nezaopatrených detí nesmie presiahnuť 1 000 000 Sk. Ak úhrn jednorazových odškodnení presiahne túto sumu, znížia sa sumy jednorazových odškodnení nezaopatrených detí pomerne tak, aby ich úhrn bol najviac 1 000 000 Sk.

SIEDMY DIEL

Pracovná rehabilitácia a rehabilitačné

§ 102

Pracovná rehabilitácia

(1) Pracovná rehabilitácia môže byť poskytnutá poškodenému, ktorý v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania má pokles pracovnej schopnosti, ak podľa

posudku posudkového lekára možno predpokladať opätovné zaradenie poškodeného do pracovného procesu.

(2) Pracovná rehabilitácia sa neposkytuje, ak poškodený je poberateľ starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku.

(3) Pracovná rehabilitácia je výcvik potrebný na získanie pracovnej schopnosti na výkon doterajšej zárobkovej činnosti alebo inej vhodnej zárobkovej činnosti. Iná vhodná zárobková činnosť je zárobková činnosť zodpovedajúca zdravotnej spôsobilosti na prácu s prihliadnutím na vek, pracovné schopnosti a na kvalifikáciu.

(4) Pracovnú rehabilitáciu zabezpečuje Sociálna poisťovňa u zamestnávateľa alebo v zariadení na pracovnú rehabilitáciu. O vykonaní pracovnej rehabilitácie uzatvára so zamestnávateľom alebo so zariadením na pracovnú rehabilitáciu písomnú dohodu, ktorá obsahuje najmä zameranie, rozsah a náklady spojené s poskytovaním pracovnej rehabilitácie. Náklady spojené s pracovnou rehabilitáciou uhrádza Sociálna poisťovňa; ich súčasťou sú aj výdavky na stravovanie, ubytovanie a cestovné výdavky podľa osobitného predpisu.⁵⁵⁾

(5) Z dôvodu toho istého pracovného úrazu alebo tej istej choroby z povolania pracovná rehabilitácia sa môže poskytovať v rozsahu najviac šiestich mesiacov. V odôvodnených prípadoch, ak možno predpokladať, že poškodený získa pracovnú schopnosť na výkon doterajšej zárobkovej činnosti alebo inej vhodnej zárobkovej činnosti po uplynutí šiestich mesiacov, pracovná rehabilitácia sa môže poskytnúť aj po uplynutí tohto obdobia, najviac v rozsahu ďalších šiestich mesiacov.

(6) Pracovnú rehabilitáciu možno prerušiť z vážnych dôvodov poškodeného na základe jeho písomnej žiadosti. Obdobie prerušenia pracovnej rehabilitácie sa nezapočítava do obdobia podľa odseku 5.

§ 103

Rehabilitačné

(1) Poškodený, ktorému sa poskytuje pracovná rehabilitácia má nárok na rehabilitačné.

(2) Rehabilitačné sa poskytuje za kalendárne dni trvania pracovnej rehabilitácie s výnimkou dní,

⁵⁵⁾ Zákon č. 119/1992 Zb. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov.

- a) v ktorých sa poškodený nezúčastnil na pracovnej rehabilitácii bez vážneho dôvodu uznaného Sociálnou poisťovňou, alebo v ktorých mal priebeh pracovnej rehabilitácie,
- b) za ktoré mal poškodený nárok na nemocenské a úrazový príplatok, alebo
- c) počas ktorých bola pracovná rehabilitácia prerušená.

(3) Suma rehabilitačného je 80 % denného vymeriavacieho základu poškodeného.

(4) Ak sa poberateľovi rehabilitačného súčasne vypláca čiastočný invalidný dôchodok alebo úrazová renta, suma rehabilitačného sa určí ako rozdiel sumy rehabilitačného určeného podľa odseku 3 a sumy týchto dávok pripadajúcej na kalendárny deň.

ÔSMY DIEL

Rekvalifikácia a rekvalifikačné

§ 104

Rekvalifikácia

(1) Rekvalifikácia môže byť poskytnutá poškodenému, ktorý v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania má pokles pracovnej schopnosti, ak podľa posudku posudkového lekára možno predpokladať opätovné zaradenie poškodeného do pracovného procesu.

(2) Rekvalifikácia je zmena doterajšej kvalifikácie poškodeného, ktorú je potrebné zabezpečiť získaním nových znalostí a zručností, teoretickou alebo praktickou prípravou umožňujúcou jeho pracovné uplatnenie v inej vhodnej zárobkovej činnosti; § 102 ods. 3 druhá veta platí rovnako.

(3) Rekvalifikáciu zabezpečuje Sociálna poisťovňa vo vzdelávacom zariadení na výkon rekvalifikácie, ktoré spĺňa podmienky podľa osobitného predpisu.⁵⁶⁾ Na zabezpečenie jej vykonávania uzatvára Sociálna poisťovňa s týmto zariadením písomnú dohodu, ktorá obsahuje najmä zameranie, rozsah a sumu nákladov spojených s poskytovaním rekvalifikácie; § 102 ods. 4 platí rovnako.

(4) Na rozsah poskytovania rekvalifikácie a na jej prerušenie § 102 ods. 5 a 6 platia rovnako.

⁵⁶⁾ § 85 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 387/1996 Z. z. v znení zákona č. 386/1997 Z. z.

(5) Rekvalifikácia sa neposkytuje, ak poškodený je poberateľ starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku.

§ 105

Rekvalifikačné

(1) Poškodený, ktorému sa poskytuje rekvalifikácia, má nárok na rekvalifikačné.

(2) Na poskytnutie rekvalifikačného a na určenie jeho sumy § 103 ods. 2 až 4 platia rovnako.

DEVIATY DIEL

Náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia

§ 106

Poškodený má nárok na náhradu za bolesť a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa osobitného predpisu.⁵⁷⁾

DESIATY DIEL

Náhrada nákladov spojených s liečením

§ 107

(1) Poškodený má nárok na náhradu nákladov spojených s liečením, ktoré účelne vynaložil na svoje liečenie v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania a ktoré sa neuhrádzajú z povinného zdravotného poistenia.

(2) Suma náhrady nákladov spojených s liečením je najviac 500 000 Sk.

(3) Suma uvedená v odseku 2 platná k 31. decembru kalendárneho roka sa zvyšuje vždy od 1. januára nasledujúceho kalendárneho roka o 5 %.

JEDENÁSTY DIEL

Náhrada nákladov spojených s pohrebom

§ 108

(1) Ak poškodený zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, má ten, kto uhradil náklady spojené s pohrebom, nárok na ich náhradu.

⁵⁷⁾ Zákon č. .../2002 Z. z. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia.

(2) Za náklady spojené s pohrebom sa podľa tohto zákona považujú najmä

- a) náklady účtované pohrebnou službou, ktorá poskytla služby spojené so zabezpečením pohrebu,
- b) cintorínske poplatky,
- c) náklady na zriadenie pomníka alebo náhrobnej tabule,
- d) náklady na úpravu hrobu.

(3) Suma náhrady nákladov uvedených v odseku 2 je najviac 50 000 Sk. Na zvýšenie tejto sumy § 107 ods. 3 platí rovnako.

(4) Fyzická osoba, ktorá s poškodeným, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, žila ku dňu jeho smrti v domácnosti a nezaopatrené dieťa poškodeného, má nárok na náhradu

- a) jednej tretiny výdavkov vynaložených na smútočné ošatenie, najviac v sume 3 000 Sk a
- b) cestovných výdavkov vynaložených na jej prepravu z miesta trvalého pobytu na miesto pohrebu a späť.

(5) Suma náhrady výdavkov uvedených v odseku 4 je najviac 50 000 Sk. Na zvýšenie tejto sumy § 107 ods. 3 platí rovnako.

PIATA HLAVA

Spoločné ustanovenia o nemocenských dávkach, dôchodkových dávkach a o úrazových dávkach

§ 109

Vznik nároku na nemocenské dávky, dôchodkové dávky a úrazové dávky a vznik nároku na ich výplatu

(1) Nárok na nemocenskú dávku, dôchodkovú dávku a úrazovú dávku (ďalej len „dávka“) vzniká odo dňa splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom.

(2) Nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených týmto zákonom na vznik nároku na dávku, splnením podmienok nároku na jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky.

§ 110

Vylúčenie nároku na dávku

(1) Nárok na nemocenské, invalidný dôchodok a čiastočný invalidný dôchodok nevzniká, ak sa poistenec stal dočasne práceneschopný, invalidný alebo čiastočne invalidný

v dôsledku úmyselného trestného činu, za ktorý bol poistencovi uložený trest odňatia slobody.

(2) Nárok na úrazové dávky nevzniká, ak sa zamestnávateľ zbaví zodpovednosti za poškodenie zdravia alebo smrť poškodeného celkom podľa osobitného predpisu.⁵⁸⁾

§ 111

Obmedzenie sumy dávky

(1) Suma nemocenského, invalidného dôchodku a čiastočného invalidného dôchodku je polovica sumy nemocenského, invalidného dôchodku a čiastočného invalidného dôchodku, ak sa poistenec stal dočasne práceneschopný, invalidný alebo čiastočne invalidný v dôsledku požitia alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok.

(2) Ak sa zamestnávateľ zbaví zodpovednosti za poškodenie zdravia alebo smrť poškodeného podľa osobitného predpisu⁵⁹⁾ sčasti a osobitný predpis⁶⁰⁾ neustanovuje inak, poškodený má nárok na úrazovú dávku s výnimkou pracovnej rehabilitácie a rekvalifikácie v sume určenej podľa miery zavinenia zamestnávateľa.

§ 112

Zmeny v nároku na dávku, zmeny v nároku na výplatu dávky a zmeny sumy dávky

(1) Dávka sa prizná alebo sa zvýši odo dňa, od ktorého dávka alebo jej zvýšenie patrí, najviac tri roky spätne odo dňa zistenia, že sa dávka priznala alebo sa vyplácala v nižšej sume, ako patrí, alebo najviac tri roky spätne od uplatnenia nároku na dávku alebo nároku na jej zvýšenie, ak sa dodatočne zistí, že sa dávka

a) priznala v nižšej sume, ako patrí,

b) vypláca v nižšej sume, ako patrí,

a) neprávom odoprela, alebo

b) priznala od neskoršieho dátumu, než od ktorého patrí.

(2) Dávka sa odníme, ak zanikol nárok na dávku alebo ak sa zistí, že sa dávka priznala neprávom.

(3) Dávka sa zníži, ak sa zistí, že sa dávka priznala vo vyššej sume, ako patrí.

(4) Výplata dávky sa zastaví alebo uvoľní alebo dávka sa vypláca v nižšej sume alebo vo vyššej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na výplatu dávky.

⁵⁸⁾ § 196 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z. z.

⁵⁹⁾ § 196 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z. z.

⁶⁰⁾ § 196 ods. 3 zákona č. 311/2001 Z. z.

sa poistencovi vyplácala podpora v nezamestnanosti, Sociálna poisťovňa zúčtuje za toto obdobie priznané uvedené dávky s vyplatenou podporou v nezamestnanosti, a

a) ak suma priznaného starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, čiastočného invalidného dôchodku alebo úrazovej renty prevyšuje sumu vyplatenej podpory v nezamestnanosti poukáže

1. na účet Národného úradu práce sumu, ktorá zodpovedá sume poskytnutej podpory v nezamestnanosti,
2. poberateľovi starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, čiastočného invalidného dôchodku alebo úrazovej renty rozdiel medzi sumou tohto priznaného dôchodku alebo úrazovej renty a poskytnutou podporou v nezamestnanosti,

b) ak suma priznaného starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, čiastočného invalidného dôchodku alebo úrazovej renty je nižšia alebo dosahuje sumu vyplatenej podpory v nezamestnanosti, poukáže

1. na účet Národného úradu práce sumu, ktorá zodpovedá sume poskytnutej podpory v nezamestnanosti,
2. poberateľovi starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, čiastočného invalidného dôchodku alebo úrazovej renty dôchodok alebo úrazovú rentu prvýkrát až v príslušnom mesiaci, v ktorom súčet nevyplatených dôchodkov alebo úrazovej renty je vyšší ako vyplatená podpora v nezamestnanosti; takto vzniknutý rozdiel poukáže poberateľovi starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, čiastočného invalidného dôchodku alebo úrazovej renty.

(2) Na zúčtovanie starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, čiastočného invalidného dôchodku alebo úrazovej renty s dávkou sociálnej pomoci a poukázanie súm na účet príslušného okresného úradu a poberateľovi dôchodku alebo úrazovej renty platí odsek 1 rovnako.

§ 116

Lehoty na výplatu dávok a zaokrúhľovanie sumy dávok

(1) Nemocenské dávky, úrazový príplatok, rekvalifikačné a rehabilitačné sa vyplácajú mesačne pozadu v lehotách určených Sociálnou poisťovňou.

(2) Dôchodkové dávky, úrazová renta a pozostalostná úrazová renta sa vyplácajú vopred v pravidelných mesačných lehotách. Deň splatnosti dávky určí Sociálna poisťovňa.

(3) Dôchodkové dávky, úrazová renta a pozostalostná úrazová renta sa vyplácajú do cudziny pozadu v trojmesačných lehotách po predchádzajúcom potvrdení o žití poberateľa dávky, ak medzinárodná zmluva neustanovuje inak.

(4) Ak sú splnené podmienky na vznik nároku na dávku, dôchodková dávka, úrazová renta a pozostalostná úrazová renta sa môžu vyplácať preddavkovo; preddavky sa zúčtujú za obdobie nepresahujúce 12 mesiacov, ak nejde o zúčtovanie dôchodkovej dávky z cudziny.

(5) Sumy jednotlivých dávok sa zaokrúhľujú na celé slovenské koruny nahor.

§ 117

Poukazovanie dávok a poberateľ dávky

(1) Dávky sa poukazujú na účet príjemcu dávky v banke alebo v pobočke zahraničnej banky.⁶¹⁾ Na žiadosť príjemcu dávky sa dávka poukazuje v hotovosti, ak tento zákon neustanovuje inak. Na písomnú žiadosť poberateľa dávky sa dávka poukazuje na účet manžela (manželky) v banke alebo v pobočke zahraničnej banky,⁶¹⁾ ak má v čase poberania dávky právo disponovať s finančnými prostriedkami na tomto účte a ak s týmto spôsobom poukazovania dávky manžel (manželka) súhlasí; manžel (manželka) poberateľa dávky je povinný vrátiť splátky dôchodku poukázané na tento účet po dni smrti poberateľa dávky.

(2) Ak poberateľ dávky požiada o zmenu spôsobu výplaty dávky, Sociálna poisťovňa je povinná vykonať túto zmenu najneskôr od splátky dôchodku splatnej v treťom kalendárnom mesiaci nasledujúcom po kalendárnom mesiaci, v ktorom bola žiadosť o zmenu spôsobu výplaty dávky podaná.

(3) Poberateľovi dávky, ktorému sa poskytuje starostlivosť v zariadení sociálnych služieb, sa dávka poukazuje prostredníctvom poukazu do tohto zariadenia, ak poberateľ dávky nepožiada o iný spôsob poukazovania dávky.

(4) Príjemca dávky je poberateľ dávky alebo zákonný zástupca poberateľa dávky.

(5) Zákonný zástupca je povinný dávku použiť len v prospech poberateľa dávky a osôb, ktoré je poberateľ dávky povinný vyživovať.

§ 118

Prechod nároku na dávku

(1) Ak fyzická osoba, ktorá splnila podmienky nároku na dávku, zomrela po uplatnení tohto nároku a nároku na jej výplatu, prechádzajú nároky na sumy splatné ku dňu smrti tejto osoby postupne na manžela (manželku), deti a rodičov.

⁶¹⁾ § 2 ods. 1, 2 a 5 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

(2) Ak fyzická osoba, ktorá splnila podmienky nároku na nemocenské dávky, úrazový príplatok, rehabilitačné alebo rekvalifikačné, zomrela pred uplatnením nároku na tieto dávky, prechádzajú nároky na sumy dávky splatnej ku dňu smrti tejto osoby postupne na manžela (manželku), deti a rodičov.

(3) Ak sa dávka priznala pred smrťou fyzickej osoby, ktorá splnila podmienky nároku na dávku a nároku na jej výplatu, vyplatia sa splatné sumy, ktoré sa nevyplatili ku dňu smrti tejto osoby, osobám uvedeným v odseku 1.

(4) Nároky prechádzajúce na osoby uvedené v odsekoch 1 až 3 nie sú predmetom dedičstva; predmetom dedičstva sa stávajú, ak niet týchto osôb.

(5) Ak niet osôb, ktoré by podľa odsekov 1 až 4 nadobudli nárok na dávky, patria tieto dávky Sociálnej poisťovni.

§ 119

Postúpenie nároku na dávku

Nárok na dávku nemožno postúpiť.

DRUHÁ ČASŤ

PRVÁ HLAVA

PRVÝ DIEL

Výkon a organizácia základného sociálneho poistenia

§ 120

Sociálna poisťovňa

(1) Základné sociálne poistenie vykonáva Sociálna poisťovňa.

(2) Sociálna poisťovňa je verejnoprávna inštitúcia zriadená na výkon základného sociálneho poistenia a na výber, platenie, odvádzanie, kontrolu a vymáhanie poistného na poistenie v nezamestnanosti a na výber, platenie, odvádzanie, kontrolu a vymáhanie príspevku do garančného fondu.

(3) Sociálna poisťovňa je právnická osoba so sídlom v Bratislave.

(4) Sociálna poisťovňa pri výkone základného sociálneho poistenia je styčný orgán na komunikáciu medzi príslušnými inštitúciami a príjemcami dávok a medzi inštitúciami členských štátov Európskej únie.

DRUHÝ DIEL

Orgány Sociálnej poisťovne

§ 121

Sociálna poisťovňa vykonáva svoju činnosť samosprávnymi orgánmi a výkonnými orgánmi Sociálnej poisťovne.

§ 122

(1) Samosprávne orgány Sociálnej poisťovne sú

- a) Správna rada Sociálnej poisťovne (ďalej len „správna rada“) a
- b) Dozorná rada Sociálnej poisťovne (ďalej len „dozorná rada“).

(2) Výkonné orgány Sociálnej poisťovne sú

- a) Ústredie Sociálnej poisťovne (ďalej len „ústredie“),
- b) pobočky Sociálnej poisťovne (ďalej len „pobočka“).

(3) Územné obvody a sídla výkonných orgánov Sociálnej poisťovne určí štatút Sociálnej poisťovne.

§ 123

Členstvo v samosprávnych orgánoch

(1) Funkčné obdobie správnej rady a dozornej rady je päťročné. Po uplynutí funkčného obdobia správna rada a dozorná rada vykonáva svoju činnosť až do zvolenia novej správnej rady a novej dozornej rady.

(2) Členstvo v správnej rade a dozornej rade je čestné. Člen správnej rady a dozornej rady má nárok na náhradu nákladov spojených s výkonom tejto funkcie.

(3) Členovi správnej rady za výkon funkcie v správnej rade a členovi dozornej rady za výkon funkcie v dozornej rade možno raz za rok priznať odmenu. O priznaní odmeny členovi dozornej rady rozhoduje správna rada a o priznaní odmeny členovi správnej rady rozhoduje Národná rada Slovenskej republiky.

(4) Výkon funkcie v správnej rade a výkon funkcie v dozornej rade sa považuje za prekážku v práci z dôvodov všeobecného záujmu alebo prekážku v štátnej službe z dôvodu všeobecného záujmu, pri ktorej patrí zamestnancovi pracovné voľno s náhradou mzdy.

(5) Člen správnej rady a člen dozornej rady je pri výkone svojej funkcie nezastupiteľný. Člen správnej rady a člen dozornej rady nemôže byť v pracovnom pomere

k výkonným orgánom Sociálnej poisťovne. Člen správnej rady nemôže byť súčasne aj členom dozornej rady.

§ 124

Správna rada

(1) Správna rada rokuje a rozhoduje o zásadných otázkach organizácie a činnosti Sociálnej poisťovne, najmä

- a) prerokúva návrh rozpočtu Sociálnej poisťovne na príslušný kalendárny rok s predpokladaným vývojom príjmov a výdavkov na obdobie najmenej piatich rokov a po jeho odsúhlasení orgánom dozoru štátu predkladá tento návrh na schválenie Národnej rade Slovenskej republiky (ďalej len „Národná rada“) v termíne určenom na predloženie návrhu štátneho rozpočtu,
- b) prerokúva účtovnú uzávierku Sociálnej poisťovne a po jej odsúhlasení orgánom dozoru štátu predkladá účtovnú uzávierku spolu s návrhom na priznanie odmeny členom správnej rady na schválenie národnej rade v termíne určenom na predloženie návrhu štátneho záverečného účtu,
- c) volí a odvoláva generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne,
- d) volí a odvoláva členov dozornej rady,
- e) rozhoduje o veciach presahujúcich rámec bežného hospodárenia Sociálnej poisťovne,
- f) schvaľuje správu o činnosti Sociálnej poisťovne a výročnú správu Sociálnej poisťovne a predkladá ju orgánu dozoru štátu,
- g) schvaľuje štatút Sociálnej poisťovne,
- h) schvaľuje rokovací poriadok správnej rady,
- i) schvaľuje návrh na uzatvorenie zmluvy o postúpení pohľadávky na poistnom na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení, úrazovom poistení, na pokutách a na penále uložených v základnom sociálnom poistení,
- j) schvaľuje vnútorné predpisy výkonných orgánov, najmä organizačný poriadok, pracovný poriadok, mzdový poriadok, kontrolný poriadok, pravidlá financovania a hospodárenia Sociálnej poisťovne,
- k) rozhoduje o ďalších otázkach, ktoré si vyhradí.

(2) Správna rada má 21 členov. Správna rada sa tvorí

- a) zo siedmich zástupcov navrhnutých reprezentatívnymi združeniami odborových zväzov a záujmovými združeniami občanov⁶²⁾ reprezentujúcimi poberateľov dôchodkových dávok,
- b) zo siedmich zástupcov navrhnutých reprezentatívnymi združeniami zamestnávateľov,⁶²⁾
- c) zo siedmich zástupcov navrhnutých vládou.

(3) Členov správnej rady volí a odvoláva národná rada.

(4) Správna rada si zvolí zo svojich členov predsedu správnej rady a dvoch podpredsedov správnej rady.

(5) Schôdze správnej rady zvoláva a riadi predseda správnej rady alebo ním poverený podpredseda správnej rady podľa potreby, najmenej raz za štvrtrok. Na požiadanie aspoň jednej tretiny členov správnej rady zvolá predseda správnej rady alebo ním poverený podpredseda správnej rady schôdzu správnej rady do 30 dní. O zvolanie schôdze správnej rady môže požiadať aj generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne, dozorná rada a orgán dozoru štátu. Predseda správnej rady alebo ním poverený podpredseda správnej rady v takomto prípade zvolá schôdzu správnej rady do 30 dní.

(6) Na schôdzi správnej rady sa zúčastňuje generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne a môže sa zúčastniť aj generálny riaditeľ Národného úradu práce.

(7) Správna rada je schopná uznášať sa, ak sa na jej schôdzi zúčastnia najmenej štyria členovia podľa odseku 2 písm. a), štyria členovia podľa odseku 2 písm. b) a štyria členovia podľa odseku 2 písm. c).

(8) Správna rada rozhoduje uznesením. Na prijatie uznesenia sa vyžaduje, aby bolo schválené väčšinou prítomných členov zastupujúcich každý subjekt uvedený v odseku 2.

(9) Pravidlá rokovania správnej rady upraví rokovací poriadok správnej rady.

(10) Členstvo v správnej rade zaniká

- a) uplynutím funkčného obdobia správnej rady, najneskôr do zvolenia novej správnej rady,
- b) odvolaním,
- c) písomným vzdaním sa členstva alebo
- d) smrťou.

(11) Národná rada odvolá člena správnej rady, ak

⁶²⁾ Zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 106/1999 Z. z. o hospodárskom a sociálnom partnerstve.

- a) sa neodôvodnene nezúčastnil najmenej na troch schôdzach správnej rady,
- b) začal vykonávať činnosť nezlučiteľnú s členstvom v správnej rade uvedenú v § 123 ods. 5,
- c) si neplní povinnosti ustanovené týmto zákonom a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- d) bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin alebo za trestný čin spáchaný z nedbanlivosti, ak výkon trestu nebol podmiennečne odložený.

(12) Člena správnej rady môže národná rada odvolať, ak odvolanie

- a) člena správnej rady navrhnutého reprezentatívnymi združeniami odborových zväzov a záujmovými združeniami občanov⁶²⁾ reprezentujúcimi poberateľov dôchodkových dávok navrhnú tieto reprezentatívne združenia,
- b) člena správnej rady navrhnutého reprezentatívnymi združeniami zamestnávateľských zväzov⁶²⁾ navrhnú reprezentatívne združenia zamestnávateľov,
- c) člena správnej rady navrhnutého vládou navrhne vláda.

§ 125

Dozorná rada

(1) Dozorná rada je dozorný a kontrolný orgán Sociálnej poisťovne. Za svoju činnosť zodpovedá správnej rade, ktorej predkladá svoje návrhy, uznesenia a stanoviská.

(2) Dozorná rada najmä

- a) kontroluje hospodárenie výkonných orgánov s finančnými prostriedkami nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia a úrazového poistenia,
- b) kontroluje dodržiavanie tohto zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov týkajúcich sa dodržiavania finančnej disciplíny,
- c) prerokúva správy o činnosti Sociálnej poisťovne,
- d) navrhuje zvolať správnu radu, najmä ak zistí nedostatky v hospodárení výkonných orgánov, a predkladá jej návrhy na rozhodnutie o opatreniach potrebných na odstránenie zistených nedostatkov,
- e) schvaľuje rokovací poriadok dozornej rady.

(3) Dozorná rada vykonáva kontrolnú činnosť z vlastného podnetu, z podnetu správnej rady, z podnetu generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne, z podnetu generálneho riaditeľa Národného úradu práce alebo z podnetu orgánu dozoru štátu.

(4) Dozorná rada vykonáva kontrolu vždy, ak vzniklo podozrenie, že došlo k priestupku alebo k trestnému činu v súvislosti s hospodárením výkonných orgánov.

(5) Dozorná rada má deväť členov. Dozorná rada sa tvorí z odborníkov z oblasti nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia, úrazového poistenia a poistenia v nezamestnanosti.

(6) Dozorná rada si zvolí zo svojich členov predsedu, ktorý zvoláva a riadi schôdze dozornej rady.

(7) Schôdze dozornej rady sa konajú najmenej raz za štvrťrok. O zvolanie schôdze dozornej rady môže požiadať aj správna rada, generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne a orgán dozoru štátu. Predseda dozornej rady v takomto prípade zvolá schôdzu dozornej rady do 30 dní.

(8) Dozorná rada je schopná uznášať sa, ak je na schôdzi prítomná dvojtretinová väčšina všetkých jej členov. Na prijatie uznesenia je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných členov.

(9) Členovia dozornej rady sú oprávnení nahliadať do dokladov a záznamov týkajúcich sa hospodárenia výkonných orgánov a požadovať potrebné vysvetlenia od zamestnancov Sociálnej poisťovne.

(10) Pravidlá rokovania dozornej rady upraví rokovací poriadok dozornej rady.

(11) Členstvo v dozornej rade zaniká

- a) uplynutím funkčného obdobia dozornej rady, najneskôr do zvolenia novej dozornej rady,
- b) odvolaním,
- c) písomným vzdaním sa členstva alebo
- d) smrťou.

(12) Člena dozornej rady môže správna rada odvolať najmä, ak

- a) si neplní povinnosti ustanovené týmto zákonom, ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a správnu radou,
- b) začal vykonávať činnosť nezlučiteľnú s členstvom v dozornej rade uvedenú v § 123 ods. 5, a
- c) bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin alebo za trestný čin spáchaný z nebanlivosti, ak výkon trestu nebol podmiennečne odložený.

§ 126

Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne

(1) Sociálnu poisťovňu riadi a za jej činnosť zodpovedá generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne (ďalej len „generálny riaditeľ“). Funkcia generálneho riaditeľa je nezlučiteľná s členstvom v samosprávnych orgánoch.

(2) Funkčné obdobie generálneho riaditeľa je šesť rokov. Za generálneho riaditeľa môže byť zvolená tá istá osoba najviac dve po sebe nasledujúce funkčné obdobia.

(3) Generálny riaditeľ je štatutárny orgán Sociálnej poisťovne. Počas jeho neprítomnosti zastupuje generálneho riaditeľa ním poverený zástupca.

(4) Generálny riaditeľ

- a) zodpovedá za výkon rozhodnutí správnej rady,
- b) zodpovedá za činnosť výkonných orgánov Sociálnej poisťovne,
- c) vymenúva a odvoláva vedúcich zamestnancov ústredia a riaditeľov pobočiek.

(5) Generálny riaditeľ nemôže popri svojej funkcii vykonávať inú zárobkovú činnosť. Toto obmedzenie sa nevzťahuje na vedeckú, pedagogickú, publicistickú, literárnu alebo umeleckú činnosť.

(6) Správna rada odvolá generálneho riaditeľa z funkcie, ak generálny riaditeľ

- a) neplní povinnosti ustanovené týmto zákonom a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- b) vykonáva činnosť nezlučiteľnú s výkonom funkcie generálneho riaditeľa,
- c) bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin alebo za trestný čin z nedbanlivosti, ak výkon trestu nebol podmiennečne odložený.

(7) Generálneho riaditeľa možno odvolať aj vtedy, ak odvolanie generálneho riaditeľa navrhnú

- a) reprezentatívne združenia odborových zväzov a záujmové združenia občanov⁶²⁾ reprezentujúce poberateľov dávok,
- b) reprezentatívne združenia zamestnávateľských zväzov⁶²⁾ alebo
- c) vláda.

§ 127

Riaditeľ pobočky

(1) Pobočku riadi riaditeľ pobočky.

(2) Riaditeľ pobočky nemôže popri svojej funkcii vykonávať inú zárobkovú činnosť. Toto obmedzenie sa nevzťahuje na vedeckú, pedagogickú, publicistickú, literárnu alebo umeleckú činnosť.

DRUHÁ HLAVA

PRVÝ DIEL

Poistné na základné sociálne poistenie, na poistenie v nezamestnanosti a príspevok do garančného fondu

§ 128

Platitelia poistného na nemocenské poistenie, na dôchodkové poistenie, na úrazové poistenie, na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu

(1) Poistné na nemocenské poistenie platí

- a) zamestnanec,
- b) zamestnávateľ,
- c) povinne nemocensky poistená samostatne zárobkovo činná osoba,
- d) dobrovoľne nemocensky poistená osoba.

(2) Poistné na dôchodkové poistenie platí

- a) zamestnanec,
- b) zamestnávateľ,
- c) povinne dôchodkovo poistená samostatne zárobkovo činná osoba,
- d) dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba,
- e) Národný úrad práce,
- f) štát.

(3) Národný úrad práce platí poistné na dôchodkové poistenie za fyzickú osobu

- a) zaradenú do evidencie nezamestnaných občanov hľadajúcich zamestnanie, ktorej sa poskytuje podpora v nezamestnanosti,

b) zaradenú do evidencie nezamestnaných občanov hľadajúcich zamestnanie pripravujúcu sa na pracovné uplatnenie zaškolením alebo prípravou na prácu, ktorej sa poskytuje podpora v období zaškoľovania a v období prípravy na prácu.³⁶⁾

(4) Štát platí poistné na dôchodkové poistenie za

- a) občana Slovenskej republiky, ktorý vykonáva základnú službu, náhradnú službu, zdokonaľovaciu službu,³³⁾ mimoriadnu vojenskú službu³⁴⁾ alebo prípravnú službu⁵²⁾ v rámci vojenskej služby v ozbrojených silách Slovenskej republiky,
- b) občana Slovenskej republiky, ktorý vykonáva civilnú službu,³⁵⁾
- c) fyzickú osobu, ktorá sa osobne a celodenne stará o dieťa do troch rokov jeho veku alebo o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom do šesť rokov jeho veku,
- d) fyzickú osobu, ktorá po dovŕšení 18 rokov veku sa sústavne pripravuje na povolanie, ak sa považuje za nezaopatrené dieťa podľa tohto zákona,
- e) fyzickú osobu, ktorá poberá invalidný dôchodok podľa tohto zákona, a to do dovŕšenia jej dôchodkového veku.

(5) Štát platí poistné na dôchodkové poistenie za fyzické osoby uvedené v odseku 4, ak tieto osoby nie sú povinné platiť poistné na dôchodkové poistenie samy. Ministerstvo po dohode s Ministerstvom financií Slovenskej republiky upravia osobitným predpisom platenie poistného a zúčtovanie poistného na dôchodkové poistenie plateného štátom.

(6) Poistné na úrazové poistenie platí zamestnávateľ.

(7) Poistné na poistenie v nezamestnanosti platí

- a) zamestnanec, ak osobitný predpis⁶³⁾ neustanovuje inak,
- b) policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby, ak osobitný predpis⁵³⁾ neustanovuje inak,
- c) zamestnávateľ, ak osobitný predpis⁵⁸⁾ neustanovuje inak,
- d) samostatne zárobkovo činná osoba povinne poistená v nezamestnanosti,
- e) dobrovoľne poistená osoba v nezamestnanosti.

(8) Príspevok do garančného fondu platí zamestnávateľ okrem zamestnávateľa, ktorý je rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia.

⁶³⁾ Napríklad zákon č. 312/2001 Z. z.

§ 129

Poistné na nemocenské poistenie, na dôchodkové poistenie, na úrazové poistenie, na poistenie v nezamestnanosti a príspevok do garančného fondu

(1) Suma poistného na nemocenské poistenie, suma poistného na dôchodkové poistenie, suma poistného na úrazové poistenie, suma poistného na poistenie v nezamestnanosti a suma príspevku do garančného fondu sa určuje percentuálnou sadzbou z vymeriavacieho základu dosiahnutého v rozhodujúcom období (ďalej len „vymeriavací základ“).

(2) Jednotlivé sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na dôchodkové poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti (ďalej len „poistné“) a príspevku do garančného fondu sa zaokrúhľujú na celé slovenské koruny nahor.

§ 130

Sadzba poistného na nemocenské poistenie

Sadzba poistného na nemocenské poistenie je pre

- a) zamestnanca 1,4 % z vymeriavacieho základu,
- b) zamestnávateľa 3,4 % z vymeriavacieho základu,
- c) povinne nemocensky poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu 4,8 % z vymeriavacieho základu,
- d) dobrovoľne nemocensky poistenú osobu 4,8 % z vymeriavacieho základu.

§ 131

Sadzba poistného na dôchodkové poistenie

Sadzba poistného na dôchodkové poistenie je pre

- a) zamestnanca 6,4 % z vymeriavacieho základu,
- b) zamestnávateľa 21,6 % z vymeriavacieho základu,
- c) povinne dôchodkovo poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu 28 % z vymeriavacieho základu,
- d) dobrovoľne dôchodkovo poistenú osobu 28 % z vymeriavacieho základu,
- e) Národný úrad práce 28 % z vymeriavacieho základu,
- f) štát 7 % z vymeriavacieho základu.

§ 132

Sadzba poistného na úrazové poistenie

(1) Sadzba poistného na úrazové poistenie je pre zamestnávateľa zaradeného do

prvej nebezpečnostnej triedy	0,3 % z vymeriavacieho základu,
druhej nebezpečnostnej triedy	0,5 % z vymeriavacieho základu,
tretej nebezpečnostnej triedy	0,7 % z vymeriavacieho základu,
štvrtej nebezpečnostnej triedy	0,9 % z vymeriavacieho základu,
piatej nebezpečnostnej triedy	1,1 % z vymeriavacieho základu,
šiestej nebezpečnostnej triedy	1,3 % z vymeriavacieho základu,
siedmej nebezpečnostnej triedy	1,5 % z vymeriavacieho základu,
ôsmej nebezpečnostnej triedy	1,7 % z vymeriavacieho základu,
deviatej nebezpečnostnej triedy	1,9 % z vymeriavacieho základu,
desiatej nebezpečnostnej triedy	2,1 % z vymeriavacieho základu.

(2) Nebezpečnostná trieda sa určuje v závislosti od bezpečnostného rizika jednotlivých skupín ekonomických činností podľa odvetvovej klasifikácie ekonomických činností.⁶⁴⁾

(3) Hodnotenie bezpečnostného rizika sa vykonáva pre každú skupinu ekonomických činností podľa odvetvovej klasifikácie ekonomických činností na základe údajov súvisiacich s výkonom úrazového poistenia za hodnotené roky s prihliadnutím na sumu nákladov vynaložených na úrazové dávky z úrazového poistenia, a to vypočítaním priemerných štatistických ukazovateľov počtu

- a) pracovných úrazov na 1 000 zamestnancov,
- b) smrteľných pracovných úrazov na 1 000 zamestnancov,
- c) chorôb z povolania na 1 000 zamestnancov,
- d) závažných pracovných úrazov a chorôb z povolania, v dôsledku ktorých bola priznaná úrazová renta, na 1 000 zamestnancov,
- e) zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v prepočte na 1 000 zamestnancov.

(4) Pri určovaní početnosti výskytu pracovných úrazov podľa odseku 3 sa prihliada len na pracovné úrazy, pri ktorých bolo na základe vyšetrenia okolností a príčin ich vzniku orgánmi na ochranu zdravia, orgánmi inšpekcie práce a orgánmi štátnej banskej správy zistené porušenie predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zo strany

⁶⁴⁾ Opatrenie Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 236/1993 Z. z., ktorým sa ustanovujú klasifikácie, číselník a register v oblasti štátnej štatistiky v znení Opatrenia Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 16/2001 Z. z.

zamestnávateľa alebo zamestnanca; neprihliada sa na pracovné úrazy, ktoré sú klasifikované v 11. až 14. skupine podľa klasifikačnej schémy príčin úrazov.

(5) Na určenie bezpečnostného rizika na základe ukazovateľov uvedených v odseku 3 je rozhodujúci dátum nahlásenia pracovného úrazu alebo choroby z povolania a dátum priznania úrazovej renty.

(6) Zaradenie zamestnávateľa do nebezpečnostnej triedy určí Sociálna poisťovňa podľa prevažujúcej skupiny ekonomických činností vykonávaných zamestnávateľom.

(7) Prevažujúca skupina ekonomických činností je skupina ekonomických činností klasifikovaná podľa odvetvovej klasifikácie ekonomických činností, ktorú vykonáva pre zamestnávateľa najväčší počet zamestnancov.

(8) Zmenu vykonávaných prevažujúcich ekonomických činností, ktorá je rozhodujúca pre zaradenie zamestnávateľa do nebezpečnostnej triedy, je zamestnávateľ povinný písomne ohlásiť Sociálnej poisťovni do 14 dní od tejto zmeny.

(9) Ak dôjde u zamestnávateľa k zmene vykonávanej economickej činnosti a prevažujúcou ekonomickou činnosťou sa stala u zamestnávateľa ekonomická činnosť zaradená do inej nebezpečnostnej triedy, Sociálna poisťovňa môže z vlastného podnetu alebo na základe písomnej žiadosti zamestnávateľa, zmeniť jeho zaradenie do nebezpečnostnej triedy. Zmena zaradenia zamestnávateľa do novej nebezpečnostnej triedy sa vykoná od prvého dňa mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom Sociálna poisťovňa rozhodla o jeho preradení.

(10) Nebezpečnostné triedy s určenými sadzbami poistného na úrazové poistenie ustanoví opatrenie, ktoré vydá ministerstvo a vyhlási jeho úplné znenie uverejnením v Zbierke zákonov.

§ 133

Prirážka k poistnému na úrazové poistenie a zľava z poistného na úrazové poistenie

(1) K poistnému na úrazové poistenie sa ukladá prirážka k poistnému na úrazové poistenie (ďalej len „prirážka“) alebo poskytuje zľava k poistnému na úrazové poistenie (ďalej len „zľava“) v závislosti od úrovne bezpečnostného rizika u zamestnávateľa zistenej porovnaním s priemerným bezpečnostným rizikom, zisteným za všetkých zamestnávateľov zaradených v rovnakej skupine ekonomických činností podľa odvetvovej klasifikácie ekonomických činností.

(2) Úroveň bezpečnostného rizika u zamestnávateľa sa určí porovnaním hodnoty štatistických ukazovateľov za zamestnávateľa za predchádzajúci kalendárny rok k priemerným hodnotám rovnakých ukazovateľov vypočítaných za rovnaké obdobie za celú

skupinu zamestnávateľov zaradených podľa ekonomickej činnosti do rovnakej skupiny podľa odvetvovej klasifikácie ekonomických činností a vyjadruje sa v percentách.

(3) Na určenie úrovne bezpečnostného rizika u zamestnávateľa sa použijú štatistické ukazovatele

a) o počte

1. pracovných úrazov na 1 000 zamestnancov,
2. smrteľných pracovných úrazov na 1 000 zamestnancov,
3. chorôb z povolania na 1 000 zamestnancov,
4. závažných pracovných úrazov a chorôb z povolania, v dôsledku ktorých bola priznaná úrazová renta, na 1 000 zamestnancov,

b) o sume nákladov vynaložených na dávky úrazového poistenia jeho zamestnancov v prepočte na jedného zamestnanca.

(4) Ak je úroveň bezpečnostného rizika zistená podľa odsekov 2 a 3 u zamestnávateľa percentuálne vyššia, ako priemerná hodnota vypočítaná za celú skupinu zamestnávateľov zaradených do rovnakej skupiny podľa odvetvovej klasifikácie ekonomických činností, v rozsahu

do 25 %	prirážka sa neuloží,
nad 25 % do 50 %	uloží sa prirážka 1 % k poistnému,
nad 50 % do 100 %	uloží sa prirážka 2 % k poistnému,
nad 100 % do 200 %	uloží sa prirážka 3 % k poistnému,
nad 200 %	uloží sa prirážka 4 % k poistnému.

(5) Ak je úroveň bezpečnostného rizika zistená podľa odsekov 2 a 3 u zamestnávateľa percentuálne nižšia ako priemerná hodnota vypočítaná za celú skupinu zamestnávateľov zaradených do rovnakej skupiny podľa odvetvovej klasifikácie ekonomických činností, v rozsahu

do 25 %	zľava sa neposkytuje,
nad 25 % do 50 %	poskytuje sa zľava 0,5 % z poistného,
nad 50 % do 75 %	poskytuje sa zľava 1 % z poistného,
nad 75 %	poskytuje sa zľava 2 % z poistného.

(6) Štatistické ukazovatele uvedené v odseku 3 sa na účely odsekov 4 a 5 hodnotia osobitne.

(7) Súčtom percent na uloženie prirážky a súčtom percent na poskytnutie zľavy zo všetkých štatistických ukazovateľov uvedených v odseku 3 a vypočítaním ich rozdielu sa určí

výsledná percentuálna výška prirážky alebo zľavy, ktorú bude zamestnávateľ platiť v období kalendárneho roka nasledujúceho po roku, v ktorom sa prirážka alebo zľava určila.

(8) Na určenie bezpečnostného rizika podľa odseku 2 je rozhodujúci dátum nahlásenia pracovného úrazu alebo choroby z povolania a dátum priznania úrazovej renty.

§ 134

Sadzba poistného na poistenie v nezamestnanosti

(1) Sadzba poistného na poistenie v nezamestnanosti je pre

- a) zamestnanca 1 % z vymeriavacieho základu,
- b) zamestnávateľa 2,75 % z vymeriavacieho základu,
- c) povinne poistenú v nezamestnanosti samostatne zárobkovo činnú osobu 3 % z vymeriavacieho základu,
- d) dobrovoľne poistenú osobu v nezamestnanosti 3 % z vymeriavacieho základu.

(2) Sadzba poistného zamestnávateľa na poistenie v nezamestnanosti, u ktorého podiel zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou a zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím spolu na celkovom priemernom evidenčnom počte zamestnancov vo fyzických osobách za príslušný kalendárny rok je väčší ako 5 %, ale nie je väčší ako 25 %, je 0,9 % z úhrnu vymeriavacích základov všetkých zamestnancov. Ak podiel podľa prvej vety je väčší ako 25 %, je táto sadzba 0,5 % z úhrnu vymeriavacích základov všetkých zamestnancov.

§ 135

Sadzba príspevku do garančného fondu

(1) Sadzba príspevku do garančného fondu je 0,25 % z vymeriavacieho základu.

(2) Sadzba príspevku do garančného fondu zamestnávateľa, ktorého podiel zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou a zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím spolu na celkovom priemernom evidenčnom počte zamestnancov vo fyzických osobách za príslušný kalendárny mesiac je väčší ako 5 %, ale nie je väčší ako 25 %, je 0,1 % z úhrnu vymeriavacích základov všetkých zamestnancov. Ak podiel podľa prvej vety je väčší ako 25 %, zamestnávateľ príspevok do garančného fondu neplatí.

§ 136

Vymeriavací základ

(1) Vymeriavací základ zamestnanca je

- a) príjem zamestnanca za vykonanú prácu, ktorý podlieha dani z príjmu fyzických osôb podľa osobitného predpisu,⁶⁵⁾
- b) príjem zamestnanca, ktorý nepodlieha dani z príjmu fyzických osôb preto, že tak ustanovujú predpisy o zamedzení dvojitého zdanenia,
- c) náhrada mzdy za dovolenku na zotavenie, náhrada mzdy za sviatok, náhrada mzdy pri prekážkach v práci podľa osobitného predpisu⁶⁶⁾ a náhrada mzdy plynúca z neplatného skončenia pracovného pomeru.⁶⁷⁾

(2) Do vymeriavacieho základu zamestnanca sa nezahrňa odstupné, odchodné, cestovné náhrady, výnosy z kapitálových podielov (akcií) alebo obligácií, odmena za pracovnú pohotovosť, príspevky zo sociálneho fondu, príjem zamestnanca v súvislosti s používaním motorového vozidla na služobné účely a súkromné účely, odmeny podľa osobitných predpisov o objavoch, vynálezoch, zlepšovacích návrhoch a priemyselných vzoroch, odmeny vyplácané pri pracovných jubileách a životných jubileách, odmeny pri odchode do starobného dôchodku a plnenia poskytované zamestnávateľom zamestnancovi zo zisku po zdanení a plnenia poskytnuté zamestnávateľom po skončení pracovného pomeru, služobného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru.

(3) Vymeriavací základ zamestnanca, ktorý vykonáva štátnu službu v sídle služobného úradu v cudzine, zamestnanca, ktorý vykonáva verejnú službu v zahraničí a zahraničného spravodajcu Slovenského rozhlasu a Slovenskej televízie je časť platu určená v slovenských korunách,⁶⁸⁾ odsek 1 písm. c) platí rovnako.

(4) Vymeriavací základ fyzickej osoby v pracovnom vzťahu k družstvu je príjem zo závislej činnosti podľa osobitného predpisu,⁶⁵⁾ odsek 1 písm. b) a c) platí rovnako.

(5) Vymeriavací základ doktoranda v dennej forme doktorandského štúdia je štipendium podľa osobitného predpisu;¹²⁾ odsek 1 písm. b) a c) platí rovnako.

(6) Vymeriavací základ fyzickej osoby vo výkone väzby a fyzickej osoby vo výkone trestu odňatia slobody, ak je zaradená do práce, je pracovná odmena tejto osoby; odsek 1 písm. b) a c) platí rovnako.

(7) Vymeriavací základ pestúna v zariadení pestúnskej starostlivosti je odmena pestúna za výkon pestúnskej starostlivosti podľa osobitného predpisu.¹³⁾

⁶⁵⁾ § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 366/1999 Z. z. v znení neskorších predpisov.

⁶⁶⁾ Napríklad § 136 až 144 zákona č. 311/2001 Z. z.

⁶⁷⁾ § 77 až 80 zákona č. 311/2001 Z. z.

⁶⁸⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 169/1993 Z. z. o platových pomeroch zamestnancov zahraničnej služby v znení neskorších predpisov.

(8) Vymeriavací základ zamestnávateľa je úhrn vymeriavacích základov jeho zamestnancov.

(9) Vymeriavací základ povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnej osoby, povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnej osoby a povinne poistenej v nezamestnanosti samostatne zárobkovo činnej osoby je, ak tento zákon neustanovuje inak, polovica pomernej časti základu dane z príjmov fyzických osôb dosiahnutých vykonávaním samostatnej zárobkovej činnosti. Pomerná časť základu dane je časť pripadajúca na jeden kalendárny mesiac výkonu samostatnej zárobkovej činnosti.

(10) Vymeriavací základ v kalendárnom roku, v ktorom si povinne dôchodkovo poistená samostatne zárobkovo činná osoba uplatnila osobitný spôsob zdaňovania príjmov podľa osobitného predpisu,⁶⁹⁾ je jedna šestina paušálnej dane. Ak v tomto kalendárnom roku došlo k zmene skutočností rozhodujúcich na uplatnenie osobitného spôsobu zdaňovania príjmov podľa osobitného predpisu,⁶⁹⁾ vymeriavací základ sa určí podľa odseku 9 od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom došlo k zmene skutočností rozhodujúcich pre uplatnenie osobitného spôsobu zdaňovania príjmov.

(11) Vymeriavací základ dobrovoľne nemocensky poistenej osoby, dobrovoľne dôchodkovo poistenej osoby, dobrovoľne poistenej osoby v nezamestnanosti a samostatne zárobkovo činnej osoby, ktorá nemá vymeriavací základ podľa odsekov 9, 10 a 14 písm. e), je ňou určená suma.

(12) Vymeriavací základ samostatne zárobkovo činnej osoby, ktorej bola predĺžená lehota na podanie daňového priznania podľa osobitného predpisu,⁴⁰⁾ je v období od 1. júla do 30. septembra kalendárneho roka vymeriavací základ, z ktorého platila poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti do 30. júna kalendárneho roka.

(13) Vymeriavací základ, ak tento zákon neustanovuje inak, je mesačne najmenej vo výške minimálnej mzdy⁵³⁾ zamestnancov v pracovnom pomere odmeňovaných mesačnou mzdou, ktorá platí k prvému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa platí poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie, poistné na poistenie v nezamestnanosti a príspevok do garančného fondu.

(14) Vymeriavací základ je mesačne najmenej

- a) 75 % vymeriavacieho základu uvedeného v odseku 13, ak ide o zamestnanca, ktorý je poberateľ čiastočného invalidného dôchodku alebo, ak ide o mladistvého zamestnanca staršieho ako 16 rokov,

⁶⁹⁾ § 15 zákona č. 366/1999 Z. z. v znení neskorších predpisov.

- b) 50 % vymeriavacieho základu uvedeného v odseku 13, ak ide o zamestnanca, ktorý je poberateľ invalidného dôchodku alebo ak ide o zamestnanca mladšieho ako 18 rokov, ktorý je invalidný alebo, ak ide o zamestnanca mladšieho ako 16 rokov,
- c) suma príjmu zodpovedajúca kratšiemu pracovnému času zamestnanca, ktorý má dohodnutý pracovný pomer na kratší pracovný čas podľa osobitného predpisu,⁷⁰⁾
- d) suma náhrady mzdy poskytnutá z dôvodu prekážok v práci na strane zamestnávateľa podľa osobitného predpisu,⁷¹⁾
- e) 2 700 Sk mesačne, ak sa povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnéj osobe, povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnéj osobe a povinne poistenej v nezamestnanosti samostatne zárobkovo činnéj osobe poskytla úľava na dani podľa osobitného predpisu.⁷²⁾

(15) Vymeriavací základ, ak tento zákon neustanovuje inak, je najviac

- a) v období od 1. januára do 30. júna kalendárneho roka 3,25-násobok jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu, ktorý platil v kalendárnom roku, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa platí poistné, a príspevok do garančného fondu,
- b) v období od 1. júla do 31. decembra kalendárneho roka 3,25-násobok jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu, ktorý platil v kalendárnom roku, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa platí poistné, a príspevok do garančného fondu.

(16) Obmedzenie uvedené v odseku 15 sa nepoužije na určenie vymeriavacieho základu, z ktorého zamestnávateľ platí poistné na úrazové poistenie.

(17) Ak poistenec vykonáva viacero zárobkových činností, z ktorých je povinne poistený; poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti sa platí z každej zárobkovej činnosti. Na určenie úhrnu vymeriavacích základov na nemocenské poistenie, na dôchodkové poistenie a na poistenie v nezamestnanosti platí odsek 15. Poradie povinností platiť poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti pre zamestnanca a zamestnávateľa sa určuje výškou príjmu zamestnanca, pričom sa postupuje od príjmu najvyššieho k príjmu najnižšiemu. Ak je výška príjmov u zamestnanca rovnaká, prednostná povinnosť platiť poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti sa viaže na príjem dosiahnutý u toho

⁷⁰⁾ § 49 zákona č. 311/2001 Z. z.

⁷¹⁾ § 142 zákona č. 311/2001 Z. z.

⁷²⁾ § 16 zákona č. 366/1999 Z. z. v znení neskorších predpisov.

zamestnávateľa, u ktorého toto poistenie vzniklo skôr. Ak zamestnanec súčasne vykonáva aj samostatnú zárobkovú činnosť, z ktorej je povinne nemocensky poistený, povinne dôchodkovo poistený a povinne poistený v nezamestnanosti, poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti sa platí vždy prednostne z príjmu dosiahnutého z výkonu činnosti zamestnanca.

(18) Vymeriavací základ Národného úradu práce je úhrn podpôr v nezamestnanosti, podpôr za obdobie zaškoľovania a za obdobie prípravy na prácu, ktoré sú vyplatené v rozhodujúcom období. Na určenie vymeriavacieho základu Národného úradu práce sa odseky 13 až 15 nevzťahujú.

(19) Vymeriavací základ štátu je priemerná mesačná suma poistného na dôchodkové poistenie, ktorú boli povinní zaplatiť poistenci a zamestnávatelia v rozhodujúcom období. Na určenie vymeriavacieho základu štátu sa odseky 13 až 15 nevzťahujú.

(20) Vymeriavací základ fyzickej osoby uvedenej v § 140 ods. 3 je ňou určená suma, ktorá je najmenej v sume vymeriavacieho základu uvedenej v odseku 13, platnej ku dňu, v ktorom sa poistné na dôchodkové poistenie dopláca, a je najviac v sume vymeriavacieho základu uvedenej v odseku 15 platnej ku dňu, v ktorom sa poistné na dôchodkové poistenie dopláca.

(21) Vymeriavací základ sa zaokrúhľuje na celé slovenské koruny nahor.

§ 137

Rozhodujúce obdobie na určenie vymeriavacieho základu

(1) Rozhodujúce obdobie na určenie vymeriavacieho základu zamestnanca je kalendárny mesiac, za ktorý platí poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti.

(2) Rozhodujúce obdobie na určenie vymeriavacieho základu povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby, povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby a povinne poistenej v nezamestnanosti samostatne zárobkovo činnnej osoby je

- a) v období od 1. júla do 31. decembra kalendárneho roka, kalendárny rok, predchádzajúci kalendárnemu roku, v ktorom táto osoba platí poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti,
- b) v období od 1. januára do 30. júna kalendárneho roka kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom táto osoba platí poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti.

(3) Rozhodujúce obdobie na určenie vymeriavacieho základu zamestnávateľa je kalendárny mesiac, za ktorý platí poistné a príspevok do garančného fondu.

(4) Rozhodujúce obdobie na určenie vymeriavacieho základu Národného úradu práce je kalendárny mesiac, za ktorý platí poistné na dôchodkové poistenie.

(5) Rozhodujúce obdobie na určenie vymeriavacieho základu štátu je kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom štát platí poistné.

§ 138

Vylúčenie povinnosti platiť poistné poistencom a zamestnávateľom

(1) Zamestnanec, povinne nemocensky poistená samostatne zárobkovo činná osoba, povinne dôchodkovo poistená samostatne zárobkovo činná osoba a povinne poistená v nezamestnanosti samostatne zárobkovo činná osoba nie sú povinní platiť poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti

- a) v období, počas ktorého sa im poskytuje materské,
- b) v období, počas ktorého sa im poskytuje rodičovský príspevok podľa osobitného predpisu,⁴⁹⁾ ak nevykonávajú zárobkovú činnosť,
- c) od prvého dňa potreby ošetrovania osoby uvedenej v § 42 ods. 1 písm. a) alebo starostlivosti o dieťa uvedené v § 42 ods. 1 písm. b), najdlhšie do desiateho kalendárneho dňa, ak potreba ošetrovania alebo starostlivosti trvá v tomto období,
- d) v období, počas ktorého vykonávajú základnú službu, náhradnú službu, zdokonaľovaciu službu,³³⁾ mimoriadnu vojenskú službu³⁴⁾ alebo prípravnú službu⁵²⁾ v rámci vojenskej služby v ozbrojených silách a civilnú službu.³⁵⁾

(2) Zamestnanec nie je povinný platiť poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti ani v období, počas ktorého je uznaný za dočasne práceneschopného alebo má nariadené karanténne opatrenie podľa osobitného predpisu,⁴⁷⁾ ak sa zamestnancovi počas týchto období neposkytuje plat alebo služobný príjem podľa osobitného predpisu⁴⁾ a v období, počas ktorého sa vypláca rekvalifikačné alebo rehabilitačné.

(3) Povinne nemocensky poistená samostatne zárobkovo činná osoba, povinne dôchodkovo poistená samostatne zárobkovo činná osoba a povinne poistená v nezamestnanosti samostatne zárobkovo činná osoba nie je povinná platiť poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti ani v období, počas ktorého je uznaná za dočasne práceneschopnú, alebo má nariadené karanténne opatrenie podľa osobitného predpisu.⁴⁷⁾

(4) Zamestnávateľ nie je povinný platiť poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti v období, počas ktorého nie je povinný zamestnanec platiť poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti.

§ 139

Odvod poistného na nemocenské poistenie, na dôchodkové poistenie a na poistenie v nezamestnanosti

(1) Za zamestnanca odvádza poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti zamestnávateľ. Zamestnávateľ vykoná zrážku poistného na nemocenské poistenie, poistného na dôchodkové poistenie a poistného na poistenie v nezamestnanosti, ktoré je povinný platiť zamestnanec.

(2) Za spolupracujúcu osobu odvádza poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti samostatne zárobkovo činná osoba.

(3) Za štát odvádza poistné na dôchodkové poistenie za osoby uvedené v § 128 ods. 4 ministerstvo.

§ 140

Platenie poistného, prirážky a príspevku do garančného fondu

(1) Poistné, prirážka a príspevok do garančného fondu sa platí za kalendárny mesiac pozadu, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Ak poistencovi trvalo poistenie len časť kalendárneho mesiaca, poistné sa platí len za túto časť.

(3) Poistné na dôchodkové poistenie sa môže zaplatiť aj dodatočne za obdobie, počas ktorého fyzická osoba

- a) bola zaradená do evidencie nezamestnaných občanov hľadajúcich zamestnanie a nebola jej poskytovaná podpora v nezamestnanosti²⁸⁾ alebo
- b) sústavne sa pripravovala na povolanie štúdiom na vysokej škole a nebola nezaopatrené dieťa podľa tohto zákona.

(4) Ak sa na základe dodatočného daňového priznania alebo na základe dodatočného platobného výmeru vydaného správcom dane zmení vymeriavací základ povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby, povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby a povinne poistenej v nezamestnanosti samostatne zárobkovo činnnej osoby, poistné sa platí zo zmeneného vymeriavacieho základu

od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po predložení dodatočného daňového priznania správcovi dane alebo po nadobudnutí právoplatnosti dodatočného platobného výmeru.

(5) Ak dobrovoľne nemocensky poistená osoba, dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba, dobrovoľne poistená osoba v nezamestnanosti a samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá nemá vymeriavací základ podľa § 136 ods. 9, 10 a 14 písm. e), zmení vymeriavací základ, poistné sa platí zo zmeneného vymeriavacieho základu od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom sa zmena vymeriavacieho základu písomne oznámila Sociálnej poisťovni.

(6) Poistné, prirážka a príspevok do garančného fondu sa platí

- a) bezhotovostným prevodom,
- b) poštovou poukážkou alebo
- c) v hotovosti v Sociálnej poisťovni.

§ 141

Splatnosť poistného, prirážky a príspevku do garančného fondu

(1) Poistné je splatné do ôsmeho dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa platí poistné, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Poistné, prirážka a príspevok do garančného fondu, ktoré platí a odvádza zamestnávateľ, je splatné v deň určený na výplatu príjmov, ktoré sú vymeriavacím základom zamestnanca. Ak je výplata týchto príjmov pre jednotlivé organizačné útvary zamestnávateľa rozložená na rôzne dni, poistné, prirážka a príspevok do garančného fondu sú splatné v deň poslednej výplaty príjmov zúčtovaných za príslušný kalendárny mesiac. Ak nie je taký deň určený, poistné, prirážka a príspevok do garančného fondu sú splatné v prvý deň kalendárneho mesiaca nasledujúceho po uplynutí výplatného obdobia skončeného v predchádzajúcom kalendárnom mesiaci.

(3) Ak platba poistného, prirážky a príspevku do garančného fondu sa na účet Sociálnej poisťovne uskutočnila oneskorene, poistné, prirážka a príspevok do garančného fondu sa považujú za zaplatené včas, ak

- a) pri platení bezhotovostným prevodom ako deň prevodu je uvedený posledný deň splatnosti podľa odsekov 1 alebo 2; to neplatí, ak sa platba uskutočnila oneskorene pre nedostatok finančných prostriedkov na účte osôb povinných platiť a odvádzať poistné, prirážku a príspevok do garančného fondu,
- b) pri platení poštovou poukážkou sa poistné, prirážka a príspevok do garančného fondu poukázalo v posledný deň splatnosti podľa odsekov 1 alebo 2.

(4) Ak platba poistného, prirážky alebo príspevku do garančného fondu sa na účet Sociálnej poisťovne poukázala v nesprávnej sume, Sociálna poisťovňa poukázanú sumu rozdelí pomerne podľa jednotlivých sadzieb.

§ 142

Predpísanie poistného, prirážky a príspevku do garančného fondu

(1) Sociálna poisťovňa predpíše osobe povinnej odvádzať poistné, prirážku a príspevok do garančného fondu, ak táto osoba neodviedla poistné, prirážku a príspevok do garančného fondu vôbec alebo ak ich odviedla v nesprávnej sume. Ak suma dlžného poistného, prirážky a príspevku do garančného fondu v úhrne je nižšia ako 100 Sk, Sociálna poisťovňa dlžnú sumu nepredpíše.

(2) Ak zamestnávateľ nepredloží na výzvu Sociálnej poisťovne podklady potrebné na zistenie správnej sumy poistného, prirážky a príspevku do garančného fondu, Sociálna poisťovňa môže predpísať poistné, prirážku a príspevok do garančného fondu na základe dokladov zamestnávateľa za predchádzajúce obdobie alebo na základe podkladov iného zamestnávateľa s činnosťou obdobného charakteru. Druhá veta odseku 1 platí rovnako.

§ 143

Vrátenie poistného, prirážky a príspevku do garančného fondu

(1) Sociálna poisťovňa je povinná vrátiť poistné, prirážku a príspevok do garančného fondu, ktoré boli zaplatené bez právneho dôvodu fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poistné, prirážku a príspevok do garančného fondu alebo jej právnomu nástupcovi do 30 dní od

a) zistenia tejto skutočnosti Sociálnou poisťovňou,

b) doručenia písomnej žiadosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby povinnej odvádzať poistné, prirážku a príspevok do garančného fondu alebo jej právneho nástupcu.

(2) Právo vrátiť poistné, prirážku a príspevok do garančného fondu sa premlčí do desiatich rokov od posledného dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom bola platba uvedená v odseku 1 zúčtovaná na účet Sociálnej poisťovne.

(3) Poistné a prirážka, ktoré je Sociálna poisťovňa povinná vrátiť, sa použije na zápočet pohľadávky Sociálnej poisťovne voči fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poistné a prirážku alebo voči jej právnomu nástupcovi.

(4) Poistné na poistenie v nezamestnanosti a príspevok do garančného fondu, ktoré je Sociálna poisťovňa povinná vrátiť, sa použije na zápočet pohľadávky Národného úradu práce voči fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poistné na poistenie v nezamestnanosti a príspevok do garančného fondu alebo voči jej právnomu nástupcovi.

§ 144

Povolenie splátok dlžných súm poistného, prirážky a príspevku do garančného fondu

(1) Sociálna poisťovňa môže na základe písomnej žiadosti osoby povinnej odvádzať poistné, prirážku a príspevok do garančného fondu povoliť splátky dlžných súm pre platobnú neschopnosť tejto osoby, ak dôvodne možno predpokladať, že v období nie dlhšom ako 18 mesiacov bude schopná zaplatiť dlžné sumy poistného, prirážky a príspevku do garančného fondu, a ak je už v čase rozhodovania o povolení splátok týchto dlžných súm schopná plniť odvodové povinnosti.

(2) V rámci povolenia splátok dlžných súm Sociálna poisťovňa uvedie aj zvýšenie dlžných súm o úroky vo výške diskontnej úrokovej sadzby platnej ku dňu povolenia splátok.

(3) V prípade nedodržania termínu splátky určeného Sociálnou poisťovňou pre jednotlivé splátky zaplatením nižšej sumy jednotlivých splátok, ako určila Sociálna poisťovňa alebo neplnenia odvodovej povinnosti, stáva sa splatná celá dlžná suma. Zaplatená suma poistného, prirážky, pokuty a penále uložených v základnom sociálnom poistení sa použije na zápočet pohľadávky Sociálnej poisťovne. Zaplatená suma na poistnom na poistenie v nezamestnanosti, príspevku do garančného fondu, pokuty a penále uložených v súvislosti s poistným na poistenie v nezamestnanosti a príspevkom do garančného fondu sa použije na zápočet pohľadávky Národného úradu práce.

(4) Na povolené sumy splátok dlžných súm sa ustanovenie o predpísaní penále nepoužije.

§ 145

Premiľčanie poistného, prirážky a príspevku do garančného fondu

(1) Právo predpísať poistné, prirážku a príspevok do garančného fondu sa premiľčí za desať rokov odo dňa jeho splatnosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Právo predpísať poistné, prirážku a príspevok do garančného fondu sa nepremiľčuje, ak nebola splnená povinnosť uvedená v § 220 ods. 3 a § 223 ods. 1 písm. b).

(3) Právo vymáhať poistné, prirážku a príspevok do garančného fondu sa premiľčí za šesť rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa poistné, prirážka a príspevok do garančného fondu predpísali.

DRUHÝ DIEL

Pohľadávky

§ 146

(1) Pohľadávky na poistnom, na prirážke, na pokutách a na penále vymáha Sociálna poisťovňa podľa tohto zákona a podľa osobitných predpisov⁷³⁾ na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia.

(2) Rozhodnutie uvedené v odseku 1 možno vykonať najneskôr do desiatich rokov odo dňa nadobudnutia jeho právoplatnosti.

§ 147

Postúpenie pohľadávky

(1) Pohľadávku na poistnom, na prirážke, na pokutách a na penále, okrem pohľadávky na poistnom na nemocenské poistenie a na dôchodkové poistenie za rok 1993 vrátane penále podľa osobitného predpisu,⁷⁴⁾ (ďalej len „pohľadávka“) môže Sociálna poisťovňa za podmienok ustanovených týmto zákonom postúpiť tretej osobe.

(2) Pohľadávka je len predpísaná neuhradená pohľadávka alebo jej neuhradená časť;

- a) ak proti rozhodnutiu, ktorým bola predpísaná, nemožno z dôvodu uplynutia času uplatniť ustanovenia o opravných prostriedkoch a
- b) ktorej vymáhanie bolo v období najmenej troch rokov neúspešné.

(3) Sociálna poisťovňa nemôže postúpiť pohľadávku, ak povolila jej zaplatenie v splátkach; to neplatí, ak sa pohľadávka stala splatnou podľa § 144 ods. 3.

(4) O postúpení pohľadávky, vrátane práv zo zabezpečenia pohľadávky, uzatvára Sociálna poisťovňa s treťou osobou písomnú zmluvu o postúpení pohľadávky (ďalej len „zmluva“) za odplatu. Suma odplaty nemôže byť nižšia, ako je suma dlžného poistného a prirážky.

(5) Sociálna poisťovňa môže uzatvoriť zmluvu s treťou osobou, len ak táto osoba má voči Sociálnej poisťovni vyrovnané všetky záväzky podľa tohto zákona.

⁷³⁾ Zákon č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Zb. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

⁷⁴⁾ Čl. I § 7 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 374/1994 Z. z. o niektorých opatreniach na zabezpečenie hospodárenia Slovenskej republiky v roku 1995 a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

(6) Sociálna poisťovňa je povinná bez zbytočného odkladu oznámiť postúpenie pohľadávky osobe povinnej odvádzať poistné. Súhlas tejto osoby s postúpením pohľadávky sa nevyžaduje.

(7) Námietky proti pohľadávke, ktoré mohla osoba povinná odvádzať poistné uplatniť v čase postúpenia, zostávajú tejto osobe zachované aj po postúpení pohľadávky.

(8) Právo nakladať s postúpenou pohľadávkou prechádza na tretiu osobu uzatvorením zmluvy a uhradením odplaty za postúpenú pohľadávkou na účet Sociálnej poisťovne.

(9) Od prechodu práva nakladať s postúpenou pohľadávkou na tretiu osobu táto pohľadávka prestáva byť pohľadávkou Sociálnej poisťovne a súčasne zaniká

- a) povinnosť osoby povinnej odvádzať poistné splniť záväzok voči Sociálnej poisťovni v rozsahu postúpenej pohľadávky,
- b) oprávnenie Sociálnej poisťovne nakladať s postúpenou pohľadávkou.

(10) Od prechodu práva nakladať s postúpenou pohľadávkou na tretiu osobu vzniká

- a) povinnosť osoby povinnej odvádzať poistné splniť záväzok voči tretej osobe v rozsahu postúpenej pohľadávky,
- b) právo tretej osoby vyžadovať peňažné plnenie od osoby povinnej odvádzať poistné v rozsahu postúpenej pohľadávky,
- c) právo tretej osoby vymáhať postúpenú pohľadávkou.

(11) Na postúpenie pohľadávky podľa tohto zákona sa osobitný predpis⁷⁵⁾ nepoužije.

(12) Podľa tohto zákona sa odplata za postúpenie pohľadávky na poistnom na nemocenské poistenie považuje za príjem Sociálnej poisťovne z poistného na nemocenské poistenie, odplata za postúpenie pohľadávky na poistnom na dôchodkové poistenie za príjem z poistného na dôchodkové poistenie a odplata za postúpenie pohľadávky na poistnom na úrazové poistenie za príjem z poistného na úrazové poistenie; odplata za postúpenie pohľadávky na pokute a na penále sa považuje za príjem z pokuty a z penále.

(13) Na postúpenie pohľadávky na poistnom na poistenie v nezamestnanosti, na príspevku do garančného fondu, na pokute a na penále platia odseky 1 až 12 primerane. Návrh na uzatvorenie zmluvy o postúpení pohľadávky na poistnom na poistenie v nezamestnanosti a na príspevku do garančného fondu schvaľuje Predstavenstvo Národného úradu práce.

⁷⁵⁾ § 524 až 530 zákona č. 40/1964 Zb.

(14) Ustanovenia odsekov 1 až 13 o postúpení pohľadávky sa použijú, ak osobitný predpis⁷⁶⁾ neustanovuje inak.

§ 148

Odpísanie pohľadávky

(1) Sociálna poisťovňa môže pohľadávku odpísať z vlastného podnetu, ak je nevymáhateľná. Za nevymáhateľnú pohľadávku sa podľa tohto zákona považuje pohľadávka, ktorú nemožno postúpiť podľa § 147 a

- a) ak je pravdepodobné, že by náklady na jej vymáhanie presiahli výťažok z vymáhania,
- b) ak je zrejmé, že vzhľadom na majetkové pomery osoby povinnej odvádzať poistné by vymáhanie neviedlo ani k čiastočnému uspokojeniu pohľadávky,
- c) pre ktorú sa najmenej v období troch rokov bezvýsledne vedie výkon rozhodnutia podľa osobitného predpisu⁷³⁾ alebo
- d) ktorej vymáhanie je spojené s nadmernými ťažkosťami, pričom je zrejmé, že ďalšie vymáhanie by neviedlo ani k čiastočnému uspokojeniu pohľadávky,
- e) ktorá nemohla byť uspokojená ani vymáhaním na dedičoch dlžníka.

(2) O odpísaní pohľadávky podľa odseku 1 vydá Sociálna poisťovňa rozhodnutie, ktoré sa osobe povinnej odvádzať poistné nedoručuje a je právoplatné odo dňa jeho vydania.

(3) Ak osoba povinná odvádzať poistné uhradí pohľadávku, ktorú Sociálna poisťovňa odpísala, nepovažuje sa táto úhrada za plnenie bez právneho dôvodu a osoba povinná platiť poistné nemá nárok na vrátenie zaplatenej sumy.

(4) Na odpísanie pohľadávky na poistnom na poistenie v nezamestnanosti, na príspevku do garančného fondu, na pokute a na penále platia odseky 1 až 4 rovnako. Sociálna poisťovňa môže odpísať pohľadávku Národného úradu práce len s jeho písomným súhlasom.

(5) Ustanovenia odsekov 1 až 5 o odpísaní pohľadávky sa použijú, ak osobitný predpis⁷⁶⁾ neustanovuje inak.

⁷⁶⁾ Zákon č. .../2002 Z. z. o osobitných spôsoboch vyrovnania a nakladania s niektorými pohľadávkami štátu a vybraných verejnoprávných inštitúcií.

TRETÍ DIEL

§ 149

Uplatňovanie pohľadávok na účely konkurzného konania a vyrovnacieho konania

(1) Ak je na osobu povinnú odvádzať poistné vyhlásený konkurz alebo ak je tejto osobe povolené vyrovnanie podľa osobitného predpisu,⁷⁷⁾ na účely konkurzného konania a vyrovnacieho konania sa za pohľadávky na poistnom považujú nezaplatené sumy tohto poistného vrátane pokuty a penále uložených Sociálnou poisťovňou podľa tohto zákona.

(2) Pokuty a penále uložené Sociálnou poisťovňou, ktoré sa vzťahujú na skutočnosti, ktoré nastali pred vyhlásením konkurzu alebo pred povolením vyrovnania, alebo na pohľadávky na poistnom, ktoré vznikli pred vyhlásením konkurzu alebo pred povolením vyrovnania a ktoré do vyhlásenia konkurzu alebo do povolenia vyrovnania neboli predpísané ani uložené, sa považujú za pohľadávky na poistnom podľa odseku 1 iba do polovice najvyššej sumy pokuty alebo penále, ktoré Sociálna poisťovňa mohla uložiť alebo predpísať do vyhlásenia konkurzu alebo do povolenia vyrovnania.

(3) Za záväzky z poistného sa na účely konkurzného konania a vyrovnacieho konania považujú sumy tohto poistného vrátane pokuty a penále uložených Sociálnou poisťovňou, na ktorých vrátenie má osoba povinná odvádzať poistné podľa tohto zákona právny nárok, a to aj keď si tento nárok neuplatnila.

(4) Za pohľadávky na poistnom, ktoré vznikli pred vyhlásením konkurzu alebo pred povolením vyrovnania, sa na účely týchto konaní považujú pohľadávky na poistnom, na pokute a na penále uložených Sociálnou poisťovňou vzťahujúce sa na kalendárne mesiace, ktoré sa končia pred vyhlásením konkurzu alebo pred povolením vyrovnania, ako aj ich časť vzťahujúca sa na kalendárny mesiac, v ktorom bol vyhlásený konkurz alebo povolené vyrovnanie, a to v pomernej sume pripadajúcej na dni od začiatku tohto kalendárneho mesiaca do vyhlásenia konkurzu alebo do povolenia vyrovnania.

(5) Ostatné pohľadávky na poistnom sa považujú za pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu alebo po povolení vyrovnania.⁷⁸⁾

(6) Po vyhlásení konkurzu alebo po povolení vyrovnania Sociálna poisťovňa prihlási pohľadávky na poistnom vrátane pokuty a penále uložených Sociálnou poisťovňou spôsobom a v lehotách ustanovených osobitným predpisom.⁷⁹⁾

⁷⁷⁾ Zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov.

⁷⁸⁾ § 31 ods. 3 a § 54 ods. 1 písm. c) zákona č. 328/1991 Zb. v znení zákona č. 238/2000 Z. z.

⁷⁹⁾ § 20, § 31 ods. 5 a § 56 zákona č. 328/1991 Zb. v znení zákona č. 238/2000 Z. z.

(7) Sociálna poisťovňa vo vyrovnanom konaní môže uplatňovať pohľadávky na poistnom, na pokute a na penále, ktoré vznikli pred povolením vyrovnania.

(8) V čase od vyhlásenia konkurzu do zrušenia konkurzu nevznikajú ani neprirastajú pokuty a penále a Sociálna poisťovňa ich nemôže ukladať ani predpisovať. Od povolenia vyrovnania nevznikajú ani neprirastajú pokuty a penále vzťahujúce sa na pohľadávky na poistnom, ktoré sa považujú za pohľadávky na poistnom vzniknuté pred povolením vyrovnania, ani pokuty a penále vzťahujúce sa na skutočnosti, ktoré nastali pred povolením vyrovnania. Sociálna poisťovňa takéto pokuty a penále nemôže ukladať ani predpisovať.

(9) Právoplatnosťou uznesenia o potvrdení vyrovnania a včasným a úplným splnením dlžníkových povinností, ktoré bol povinný plniť podľa vyrovnacieho plánu, dlžníkovi zaniká jeho povinnosť plniť pohľadávky na poistnom alebo ich časti, ktoré osoba povinná odvádzať poistné na základe schváleného vyrovnacieho plánu nemusí plniť. Súčasne nie je povinný plniť

- a) všetky pohľadávky na poistnom alebo ich časti, ktoré sa na účely vyrovnania považujú za pohľadávky na poistnom vzniknuté pred povolením vyrovnania, a ktoré nemožno vo vyrovnaní uspokojiť, a
- b) pokuty a penále alebo tie ich časti, ktoré sa na účely vyrovnacieho konania nepovažovali za pohľadávky na poistnom podľa odsekov 1 a 2, ak sa tieto pokuty a penále vzťahujú na pohľadávky na poistnom, ktoré sa na účely vyrovnania považujú za pohľadávky na poistnom vzniknuté pred povolením vyrovnania.

(10) Pohľadávky, pokuty a penále alebo ich časti (odsek 9) nemožno po skončení vyrovnania dodatočne uložiť alebo predpísať.

(11) Ostatné účinky vyhlásenia konkurzu a vyrovnania upravuje osobitný predpis.⁷³⁾

(12) Na uplatňovanie pohľadávok na poistnom na poistenie v nezamestnanosti, na príspevku do garančného fondu, na pokuty a na penále na účely konkurzného konania a vyrovnacieho konania platia odseky 1 až 11 rovnako.

TRETIA HLAVA

Lekárska posudková činnosť pri výkone základného sociálneho poistenia

§ 150

(1) Lekárska posudková činnosť pri výkone základného sociálneho poistenia sa člení na lekársku posudkovú činnosť

- a) nemocenského poistenia,

- b) dôchodkového poistenia,
- c) úrazového poistenia.

(2) Lekárska posudková činnosť na účely nemocenského poistenia so zreteľom na účelné vynakladanie prostriedkov na nemocenské poistenie zahŕňa kontrolu:

- a) posudzovania spôsobilosti na prácu ošetrojúcim lekárom,
- b) dodržiavania liečebného režimu dočasne práceneschopného poistenca.

(3) Lekárska posudková činnosť dôchodkového poistenia zahŕňa posudzovanie

- a) dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť,
- b) dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu nezaopatreného dieťaťa.

(4) Lekárska posudková činnosť úrazového poistenia zahŕňa:

- a) posudzovanie poklesu pracovnej schopnosti,
- b) posudzovanie zdravotnej spôsobilosti poškodeného absolvovať pracovnú rehabilitáciu alebo rekvalifikáciu,
- c) kontrolu bodového ohodnotenia pracovného úrazu na účely náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia,
- d) posudzovanie schopnosti poškodeného na jeho opätovné zaradenie do pracovného procesu na účely poskytovania pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie,
- e) posudzovanie účelnosti vynaložených nákladov spojených s liečením.

(5) Lekársku posudkovú činnosť podľa odseku 1 vykonáva posudkový lekár základného sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár základného sociálneho poistenia ústredia (ďalej len „posudkový lekár“) a podľa odseku 2 písm. b) aj určený zamestnanec Sociálnej poisťovne za osobnej účasti poistenca alebo poškodeného.

(6) Posudkový lekár posudzuje na účely základného sociálneho poistenia pri kontrolných lekárskech prehliadkach zdravotný stav, schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť a pracovnú schopnosť poistenca a poškodeného

- a) v lehote určenej pri predchádzajúcom posudzovaní alebo aj skôr, ak zistí posudkovo významné skutočnosti, ktoré odôvodňujú vykonanie kontrolnej lekárskej prehliadky,
- b) na podnet inej fyzickej osoby alebo právnickej osoby.

(7) Posudkový lekár pri výkone lekárskej posudkovej činnosti spolupracuje s praktickým lekárom, ošetrojúcim lekárom⁸⁰⁾ a s revíznym lekárom zdravotnej poisťovne.

§ 151

Kontrola posudzovania spôsobilosti na prácu

(1) Kontrola posudzovania spôsobilosti na prácu zahŕňa kontrolu:

- a) odbornej úrovne posudzovania spôsobilosti na prácu ošetrojúcim lekárom,
- b) diagnostického a liečebného procesu vo vzťahu k dĺžke dočasnej pracovnej neschopnosti,
- c) potreby ošetrovania alebo starostlivosti na účely ošetrovného,
- d) potreby preradenia na inú prácu na účely vyrovnávacej dávky.

(2) Kontrolu posudzovania spôsobilosti na prácu vykonáva posudkový lekár.

(3) Na vykonanie kontroly posudzovania spôsobilosti na prácu ošetrojúci lekár je povinný najmä:

- a) predložiť potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti,
- b) predložiť výpis zo zdravotnej dokumentácie posudzovanej osoby,
- c) umožniť vykonanie kontroly v termíne určenom posudkovým lekárom,
- d) zabezpečiť účasť posudzovanej osoby na kontrole, ak posudkový lekár neurčí inak,
- e) doplniť vyšetrenia a zabezpečiť ústavné liečenie posudzovanej osoby, ak o to písomne požiada posudkový lekár, a ak tomu nebránia závažné dôvody,
- f) prerokovať trvanie dočasnej pracovnej neschopnosti posudzovanej osoby, ak trvá dlhšie ako 21 dní.

(4) Posudzované osoby podľa odseku 3 sú:

- a) poistenec uznaný za dočasne práceneschopného,
- b) poistenec, ktorému bolo nariadené karanténne opatrenie,
- c) fyzická osoba, ktorá vyžaduje ošetrovanie alebo starostlivosť poistenca,
- d) zamestnankyňa preradená na inú prácu na účely vyrovnávacej dávky.

⁸⁰⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 277/1994 Z. z. v znení neskorších predpisov.
Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 98/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov.

(5) Kontrola posudzovania spôsobilosti na prácu sa vykonáva na pracovisku ošetrojúceho lekára. V odôvodnených prípadoch sa môže vykonať na inom mieste určenom dohodou medzi posudkovým lekárom a ošetrojúcim lekárom.

(6) Kontrola posudzovania spôsobilosti na prácu sa vykonáva v lehotách určených posudkovým lekárom; ak ide o dočasnú pracovnú neschopnosť posudzovanej osoby, vykonáva sa najmenej raz za štyri týždne trvania dočasnej pracovnej neschopnosti.

§ 152

Kontrola dodržiavania liečebného režimu dočasne práceneschopného poistenca

(1) Dodržiavanie liečebného režimu dočasne práceneschopného poistenca, ktorý určil ošetrojúci lekár, kontroluje a organizuje posudkový lekár s určeným zamestnancom Sociálnej poisťovne.

(2) Posudkový lekár a určený zamestnanec podľa odseku 1 sú povinní najmä:

- a) v súčinnosti s ošetrojúcim lekárom vykonávať výber dočasne práceneschopných poistencov, u ktorých sa má uskutočniť kontrola so zreteľom na diagnostické a terapeutické postupy, choroby a úrazy, na dĺžku trvania dočasnej pracovnej neschopnosti a iné závažné skutočnosti,
- b) informovať dočasne práceneschopného poistenca o jeho právach a povinnostiach v súvislosti s nemocenskými dávkami, s uznaním dočasnej pracovnej neschopnosti,
- c) uviesť na potvrdení o dočasnej pracovnej neschopnosti, kedy a kde vykonali kontrolu a údaje potvrdiť svojím podpisom,
- d) oznámiť dočasne práceneschopnému poistencovi nemožnosť vykonania kontroly, z dôvodu jeho neprítomnosti, na tlačive určenom Sociálnou poisťovňou,
- e) oznámiť ošetrojúcemu lekárovi porušenie liečebného režimu,
- f) preukázať dočasne práceneschopnému poistencovi oprávnenie na vykonanie kontroly.

(3) Kontrola dodržiavania liečebného režimu dočasne práceneschopného poistenca sa môže vykonať na podnet:

- a) posudkového lekára,
- b) ošetrojúceho lekára,
- c) zamestnávateľa,
- d) inej fyzickej osoby alebo právnickej osoby.

(4) Kontrola dodržiavania liečebného režimu dočasne práceneschopného poistenca sa vykonáva v byte dočasne práceneschopného poistenca s jeho súhlasom alebo na mieste, kde je predpoklad, že sa dočasne práceneschopný poistenec zdržuje.

§ 153

Zdravotné výkony na účely základného sociálneho poistenia

Zdravotné výkony na účely základného sociálneho poistenia sú:

- a) vystavenie potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti,
- b) vystavenie preukazu o trvaní dočasnej pracovnej neschopnosti,
- c) vystavenie potvrdenia o potrebe ošetrovania alebo starostlivosti,
- d) vystavenie potvrdenia o potrebe preradenia na inú prácu,
- e) vystavenie potvrdenia o očakávanom dni pôrodu,
- f) vystavenie bodového ohodnotenia pracovného úrazu alebo choroby z povolania na účely náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia,
- g) vystavenie nálezu o zdravotnom stave na písomné vyžiadanie posudkového lekára,
- h) zdravotná starostlivosť poskytnutá na písomné vyžiadanie posudkového lekára,
- i) vystavenie tlačiva „Hlásenie o úraze“ a tlačiva „Hlásenie choroby z povolania“.

ŠTVRTÁ HLAVA

Hospodárenie Sociálnej poisťovne

§ 154

(1) Sociálna poisťovňa hospodári s finančnými prostriedkami, s vlastným majetkom a s majetkom, ktorý nadobudla svojou činnosťou. Sociálna poisťovňa môže mať v správe majetok štátu. Majetok štátu spravuje podľa osobitného predpisu.⁸¹⁾

(2) Vlastný majetok Sociálnej poisťovne tvoria hnutelné veci, nehnuteľné veci, pohľadávky, okrem pohľadávky na poisťnom, na pokute, na penále, na prirážke a finančné prostriedky správneho fondu vrátane úrokov z nich plynúcich.

⁸¹⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov.

(3) Majetkom Sociálnej poisťovne nie sú finančné prostriedky základného fondu nemocenského poistenia, základného fondu dôchodkového poistenia, základného fondu úrazového poistenia, rezervného fondu nemocenského poistenia, rezervného fondu dôchodkového poistenia a rezervného fondu úrazového poistenia vrátane úrokov z nich plynúcich a pohľadávky na poistnom vrátane pokút a penále.

(4) V prípade platobnej neschopnosti Sociálnej poisťovne štát poskytuje Sociálnej poisťovni návratnú finančnú výpomoc.

(5) Výber, kontrolu a vymáhanie poistného na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu vykonáva Sociálna poisťovňa za odplatu. Výška odplaty a spôsob jej úhrady sa určí zmluvou medzi Sociálnou poisťovňou a Národným úradom práce.

§ 155

Rozpočet Sociálnej poisťovne

Sociálna poisťovňa zostavuje rozpočet Sociálnej poisťovne v členení na

- a) 1. základný fond nemocenského poistenia,
2. rezervný fond nemocenského poistenia,
- b) 1. základný fond dôchodkového poistenia,
2. rezervný fond dôchodkového poistenia
- c) 1. základný fond úrazového poistenia,
2. rezervný fond úrazového poistenia,
- d) správny fond.

§ 156

Príjmy Sociálnej poisťovne a príjmy Národného úradu práce

(1) Príjmy Sociálnej poisťovne sú

- a) poistné,
- b) poistné prevedené Úradom sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a Vojenským úradom sociálneho zabezpečenia Sociálnej poisťovni podľa osobitného predpisu,⁵³⁾
- c) prirážka,
- d) pokuta a penále,
- e) odplata za postúpenú pohľadávku na poistnom, prirážke a sankciách,

- f) úrok z vkladov v banke alebo pobočke zahraničnej banky znížený o osobitnú sadzbu dane (ďalej len „úrok“),
- g) odplata za výber, kontrolu a vymáhanie poistného na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu,
- h) dar,
- i) ostatné príjmy.

(2) Poistné na poistenie v nezamestnanosti, príspevok do garančného fondu, pokuta a penále uložené v súvislosti s poistným na poistenie v nezamestnanosti a príspevkom do garančného fondu a odplata za postúpenú pohľadávku na tomto poistnom a na tomto príspevku, na pokutách a na penále znížená o odplatu za výber, kontrolu a vymáhanie poistného na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu sú príjmami Národného úradu práce.

(3) Sociálna poisťovňa je povinná poistné na poistenie v nezamestnanosti, príspevok do garančného fondu, pokutu a penále uložené v súvislosti s týmto poistným a s týmto príspevkom a odplatu za postúpenú pohľadávku na poistnom na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu, na pokute a na penále po znížení o odplatu uvedenú v § 154 ods. 5 previesť na účet Národného úradu práce do piatich dní odo dňa ich pripísania na účet Sociálnej poisťovne. Podrobnosti prevodu finančných prostriedkov na účet Národného úradu práce určí dohoda medzi Sociálnou poisťovňou a Národným úradom práce.

§ 157

Výdavky Sociálnej poisťovne

Výdavky Sociálnej poisťovne sú výdavky

- a) na dávky základného sociálneho poistenia,
- b) poistné prevedené Úradu sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a Vojenskému úradu sociálneho zabezpečenia Sociálnou poisťovňou podľa osobitného predpisu,⁵³⁾
- c) súvisiace s vykonávaním základného sociálneho poistenia,
- d) súvisiace s výberom, kontrolou a vymáhaním poistného na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu.

§ 158

Základný fond nemocenského poistenia

(1) Základný fond nemocenského poistenia je určený na výplatu nemocenských dávok.

(2) Základný fond nemocenského poistenia sa tvorí

- a) z poistného na nemocenské poistenie,
- b) z pokuty a penále,
- c) z odplaty za postúpenú pohľadávku na poistnom na nemocenské poistenie, na pokute a na penále,
- d) z úrokov,
- e) z darov, ak spôsob využitia nie je určený darcom inak,
- f) zo zostatku správneho fondu,
- g) z ostatných príjmov.

§ 159

Rezervný fond nemocenského poistenia

(1) Rezervný fond nemocenského poistenia je určený na nemocenské dávky, na ktorých úhradu nie je dostatok finančných prostriedkov v základnom fonde nemocenského poistenia.

(2) Rezervný fond nemocenského poistenia sa tvorí

- a) vo výške najviac 0,5 % z platieb poistného na nemocenské poistenie,
- b) zo zostatku rezervného fondu nemocenského poistenia za predchádzajúci kalendárny rok,
- c) z 1/3 pokút uložených orgánom dozoru štátu.

(3) Suma finančných prostriedkov rezervného fondu nemocenského poistenia nemôže v kalendárnom roku presiahnuť dvojnásobok mesačných rozpočtovaných výdavkov základného fondu nemocenského poistenia na príslušný kalendárny rok. Finančné prostriedky presahujúce túto sumu sú príjmom základného fondu nemocenského poistenia.

(4) Finančné prostriedky rezervného fondu nemocenského poistenia sa nemôžu použiť na úhradu výdavkov súvisiacich s činnosťou Sociálnej poisťovne.

§ 160

Základný fond dôchodkového poistenia

(1) Základný fond dôchodkového poistenia je určený na výplatu dôchodkových dávok.

(2) Základný fond dôchodkového poistenia sa tvorí

- a) z poistného na dôchodkové poistenie,
- b) z poistného prevedeného Úradom sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a Vojenským úradom sociálneho zabezpečenia Sociálnej poisťovni podľa osobitného predpisu,⁵³⁾
- c) z pokuty a penále,
- d) z odplaty za postúpenú pohľadávku na poistnom na dôchodkové poistenie, na pokute a na penále,
- e) z úrokov,
- f) z darov, ak spôsob využitia nie je určený darcom inak,
- g) zo zostatku správneho fondu,
- h) z ostatných príjmov.

§ 161

Rezervný fond dôchodkového poistenia

(1) Rezervný fond dôchodkového poistenia je určený na dôchodkové dávky, na ktorých úhradu nie je dostatok finančných prostriedkov v základnom fonde dôchodkového poistenia.

(2) Rezervný fond dôchodkového poistenia sa tvorí

- d) vo výške najviac 0,5 % z platieb poistného na dôchodkové poistenie,
- e) zo zostatku rezervného fondu dôchodkového poistenia za predchádzajúci kalendárny rok,
- f) z 1/3 pokút uložených orgánom dozoru štátu.

(3) Suma finančných prostriedkov rezervného fondu dôchodkového poistenia nemôže v kalendárnom roku presiahnuť dvojnásobok mesačných rozpočtovaných výdavkov základného fondu dôchodkového poistenia na príslušný kalendárny rok. Finančné prostriedky presahujúce túto sumu sú príjmom základného fondu dôchodkového poistenia.

(4) Finančné prostriedky rezervného fondu dôchodkového poistenia sa nemôžu použiť na úhradu výdavkov súvisiacich s činnosťou Sociálnej poisťovne.

§ 162

Základný fond úrazového poistenia

(1) Základný fond úrazového poistenia je určený na výplatu úrazových dávok.

(2) Základný fond úrazového poistenia sa tvorí

- a) z poistného na úrazové poistenie a prirážky,
- b) z pokuty a penále,
- c) z odplaty za postúpenú pohľadávku na poistnom na úrazové poistenie, na prirážke, na pokute a na penále,
- d) z úrokov,
- e) z darov, ak spôsob využitia nie je určený darcom inak,
- f) zo zostatku správneho fondu,
- g) z ostatných príjmov.

§ 163

Rezervný fond úrazového poistenia

(1) Rezervný fond úrazového poistenia je určený na úrazové dávky, na ktorých úhradu nie je dostatok finančných prostriedkov v základnom fonde úrazového poistenia.

(2) Rezervný fond úrazového poistenia sa tvorí

- g) vo výške najviac 0,5 % z platieb poistného na úrazové poistenie,
- h) zo zostatku rezervného fondu úrazového poistenia za predchádzajúci kalendárny rok,
- i) z 1/3 pokút uložených orgánom dozoru štátu.

(3) Suma finančných prostriedkov rezervného fondu úrazového poistenia nemôže v kalendárnom roku presiahnuť dvojnásobok mesačných rozpočtovaných výdavkov základného fondu úrazového poistenia na príslušný kalendárny rok. Finančné prostriedky presahujúce túto sumu sú príjmom základného fondu úrazového poistenia.

(4) Finančné prostriedky rezervného fondu úrazového poistenia sa nemôžu použiť na úhradu výdavkov súvisiacich s činnosťou Sociálnej poisťovne.

§ 164

Správny fond

(1) Správny fond je určený na krytie výdavkov súvisiacich s činnosťou orgánov Sociálnej poisťovne pri vykonávaní základného sociálneho poistenia. Pri nakladaní

s finančnými prostriedkami správneho fondu Sociálna poisťovňa je povinná zabezpečiť ich hospodárne a efektívne použitie.

(2) Správny fond sa tvorí

- a) najviac vo výške 3,5 % z poistného na nemocenské poistenie, poistného na dôchodkové poistenie a poistného na úrazové poistenie a z odplaty za postúpenú pohľadávku na poistnom na nemocenské poistenie, na poistnom na dôchodkové poistenie a na poistnom na úrazové poistenie,
- b) z príjmov, ktoré plynú z majetku Sociálnej poisťovne,
- c) z úrokov na účte správneho fondu,
- d) z poriadkových pokút podľa § 198.

(3) Príjmom správneho fondu je aj odplata za výber, kontrolu a vymáhanie poistného na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu.

(4) Finančné prostriedky správneho fondu možno investovať so súhlasom správnej rady.

(5) Zostatok správneho fondu nevyčerpaný k 31. decembru príslušného kalendárneho roka sa prevedie do 30. apríla nasledujúceho kalendárneho roka do základného fondu nemocenského poistenia, základného fondu dôchodkového poistenia a základného fondu úrazového poistenia v pomere určenom percentuálnou sadzbou poistného na nemocenské poistenie, poistného na dôchodkové poistenie a poistného na úrazové poistenie.

(6) Zo správneho fondu sa uhrádzajú

- a) náklady spojené s výplatou dávok základného sociálneho poistenia okrem nákladov na zriadenie a vedenie účtu poberateľa dávky v banke alebo v pobočke zahraničnej banky,
- b) zdravotné výkony na účely základného sociálneho poistenia ustanovené v § 153,
- c) trovy konania ustanovené v § 199.

§ 165

Účtovníctvo

Sociálna poisťovňa vedie účtovníctvo podľa osobitného predpisu.⁸²⁾

Informačný systém

§ 166

⁸²⁾ Zákon č. 563/1991 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

(1) Sociálna poisťovňa vytvára a používa na výkon základného sociálneho poistenia a svojej činnosti vlastný informačný systém. Používanie údajov informačného systému je výhradným právom Sociálnej poisťovne.

(2) Sociálna poisťovňa môže poskytovať údaje zo svojho informačného systému len so súhlasom osôb, ktorých sa údaje priamo týkajú, ak tento zákon neustanovuje inak.

(3) Orgánom štátnej správy, súdom a v prípadoch ustanovených osobitným predpisom sa poskytujú údaje z informačného systému bezplatne.

(4) Sociálna poisťovňa poskytuje potrebné štatistické údaje štatistickému úradu podľa osobitného predpisu.⁸³⁾

(5) Sociálna poisťovňa môže zverejniť štatistické údaje o výkone základného sociálneho poistenia, a to tak, aby osoby povinné odvádzať poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na úrazové poistenie a poberatelia dávok základného sociálneho poistenia nemohli byť identifikované.

(6) Na ochranu údajov informačného systému Sociálna poisťovňa je povinná vytvárať technické a organizačné podmienky.

(7) Sociálna poisťovňa zverejňuje správu o činnosti Sociálnej poisťovne a výročnú správu Sociálnej poisťovne za príslušný kalendárny rok po jej schválení v národnej rade.

(8) Na spracovanie údajov vrátane osobitných kategórií údajov⁸⁴⁾ sa nevyžaduje súhlas dotknutej osoby. Dotknutou osobou je každá fyzická osoba, o ktorej sa vedú údaje v informačnom systéme Sociálnej poisťovne.

(9) Sociálna poisťovňa určí vnútorným predpisom čas, ktorého uplynutím je splnený účel spracúvania údajov v informačnom systéme.

(10) Sociálna poisťovňa informácie o platiteľoch poistného na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu poskytuje len Národnému úradu práce a iným subjektom len ak to ustanovuje osobitný predpis.

§ 167

(1) Sociálna poisťovňa zverejňuje zoznam osôb, voči ktorým eviduje pohľadávky. Sumu pohľadávky, ktorá je dôvodom na zaradenie do zoznamu týchto osôb, určí správna rada. Sumu pohľadávky na poistnom na poistenie v nezamestnanosti, na príspevku do garančného fondu a na pokute a na penále uložených v súvislosti s uvedenými príspevkami,

⁸³⁾ Napríklad zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike.

⁸⁴⁾ § 8 zákona č. 52/1998 Z. z. o ochrane osobných údajov v informačných systémoch.

ktorá je dôvodom na zaradenie do zoznamu osôb, voči ktorým eviduje pohľadávky, určí správna rada po dohode s predstavenstvom Národného úradu práce.

(2) Zoznam osôb uvedených v odseku 1 obsahuje

- a) meno a priezvisko fyzickej osoby, jej trvalý pobyt alebo sídlo prevádzkarne,
- b) obchodné meno právnickej osoby a jej sídlo.

TRETIA ČASŤ

Konanie v základnom sociálnom poistení a v poistení v nezamestnanosti

§ 168

(1) V konaní vo veciach základného sociálneho poistenia a poistenia v nezamestnanosti podľa tohto zákona rozhoduje o právach a povinnostiach účastníkov právnych vzťahov základného sociálneho poistenia a poistenia v nezamestnanosti Sociálna poisťovňa.

(2) Konanie vo veciach podľa odseku 1 je

- a) konanie v dávkových veciach základného sociálneho poistenia (ďalej len „dávkové konanie“),
- b) iné konanie (ďalej len „nedávkové konanie“).

(3) Predmetom dávkového konania je rozhodovanie o dávkach.

(4) Predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku základného sociálneho poistenia v sporných prípadoch, o poistnom v sporných prípadoch, o prirážke, o zľave, o pokute, o penále, o povolení splátok dlžných súm poistného, prirážky, pokuty, penále, o odpustení povinnosti zaplatiť penále alebo o znížení penále a o zaradení zamestnávateľa do nebezpečnostnej triedy.

(5) Predmetom nedávkového konania je aj rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku poistenia v nezamestnanosti v sporných prípadoch, o poistnom na poistenie v nezamestnanosti a o príspevku do garančného fondu v sporných prípadoch, o pokute, o penále uložených v súvislosti s poistením v nezamestnanosti, o povolení splátok dlžných súm poistného na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu a o odpustení alebo o znížení penále uloženého v súvislosti s poistením v nezamestnanosti.

Účastníci konania

§ 169

(1) Účastník konania vo veciach základného sociálneho poistenia a vo veciach poistenia v nezamestnanosti upravených týmto zákonom je právnická osoba alebo fyzická osoba, o ktorej právach alebo povinnostiach ustanovených týmto zákonom sa má konať alebo ktorej práva alebo povinnosti ustanovené týmto zákonom môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté (ďalej len „účastník konania“).

(2) Účastník konania spolupracuje s výkonnými orgánmi Sociálnej poisťovne počas celého konania.

(3) Všetci účastníci konania majú v konaní rovnaké procesné práva a povinnosti.

§ 170

Účastník konania môže samostatne konať v takom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti.

Zastupovanie

§ 171

(1) Účastníka konania, ktorý nemôže konať samostatne, zastupuje zákonný zástupca.

(2) Vecne príslušný výkonný orgán Sociálnej poisťovne ustanoví účastníkovi konania opatrovníka, ak je to potrebné na obhajovanie jeho práv, ak nemá zákonného zástupcu, ak nie je známy pobyt účastníka konania alebo ak sa nepodarilo účastníkovi konania doručiť písomnosť na známu adresu v cudzine.

(3) Proti rozhodnutiu o ustanovení opatrovníka sa môže odvolať účastník konania a ten, kto bol ustanovený za opatrovníka.

§ 172

(1) Účastník konania, jeho zákonný zástupca a opatrovník môžu byť zastúpení advokátom alebo iným zástupcom, ktorého si zvolia.

(2) Právnická osoba koná prostredníctvom štatutárneho orgánu alebo prostredníctvom svojho zástupcu.

(3) Splnomocnenie na zastupovanie sa preukazuje písomným plnomocenstvom alebo plnomocenstvom vyhláseným do zápisnice.

§ 173

Príslušnosť

Na konanie vo veciach základného sociálneho poistenia a vo veciach poistenia v nezamestnanosti upravených týmto zákonom sú vecne príslušné výkonné orgány Sociálnej poisťovne.

§ 174

Vecná príslušnosť pobočky

(1) Pobočka

a) rozhoduje v prvom stupni

1. o vzniku, prerušení a zániku základného sociálneho poistenia v sporných prípadoch,
2. o vzniku, prerušení a zániku poistenia v nezamestnanosti v sporných prípadoch,
3. o nemocenských dávkach,
4. o úrazových dávkach okrem úrazovej renty a pozostalostnej úrazovej renty,
5. o povinnosti poberateľa nemocenskej dávky a úrazovej dávky okrem úrazovej renty a pozostalostnej úrazovej renty vrátiť dávku alebo jej časť vyplatené neprávom alebo vo vyššej sume ako patrili,
6. o povinnosti zamestnávateľa nahradiť neprávom vyplatené sumy na nemocenských dávkach a na úrazových dávkach okrem úrazovej renty a pozostalostnej úrazovej renty,
7. o poistnom,
8. o poistnom na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu,
9. o prirážke a o zľave,
10. o uložení pokuty a penále,
11. o povolení splátok dlžných súm poistného, prirážky, príspevku do garančného fondu, pokuty a penále,
12. o odpustení povinnosti zaplatiť penále alebo znížiť penále,
13. o zaradení zamestnávateľa do nebezpečnostnej triedy,

14. o skončení dočasnej pracovnej neschopnosti podľa osobitného predpisu.⁸⁵⁾

- b) vykonáva lekársku posudkovú činnosť,
- c) spisuje žiadosť o priznanie dávky okrem nemocenských dávok a úrazového príplatku,
- d) vypláca nemocenské dávky a úrazové dávky okrem úrazovej renty a pozostalostnej úrazovej renty,
- e) vyberá a vymáha poistné, prirážku, pokuty a penále,
- f) uplatňuje právo voči tretím osobám na náhradu škody, ktorá Sociálnej poisťovni vznikla výplatom dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania,
- g) vyberá a vymáha poistné na poistenie v nezamestnanosti, príspevok do garančného fondu, pokuty a penále uložené v súvislosti s poistením v nezamestnanosti,
- h) vykonáva kontrolnú činnosť, konzultačnú činnosť a poradenskú činnosť.

(2) Pobočka vystupuje v mene Sociálnej poisťovne vo všetkých veciach patriacich do jej pôsobnosti.

§ 175

Vecná príslušnosť ústredia

(1) Ústredie rozhoduje v prvom stupni

- a) o dôchodkových dávkach, o úrazovej rente a o pozostalostnej úrazovej rente,
- b) o povinnosti poberateľa dávky vrátiť dôchodkovú dávku alebo jej časť alebo úrazovú rentu alebo pozostalostnú úrazovú rentu alebo ich časť vyplatené neprávom alebo vo vyššej sume ako patrili,
- c) o povinnosti zamestnávateľa nahradiť neprávom vyplatené sumy na dávkach uvedených v písmene a).

(2) Ústredie rozhoduje v druhom stupni vo veciach, o ktorých v prvom stupni rozhodovala pobočka.

(3) Ústredie

- a) riadi a kontroluje činnosť pobočiek,
- b) hospodári s finančnými prostriedkami, s majetkom, ktorý Sociálna poisťovňa nadobudla svojou činnosťou a spravuje majetok štátu podľa osobitného predpisu,⁸¹⁾

⁸⁵⁾ § 37 ods. 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 98/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov.

- c) vypláca dôchodkové dávky, úrazovú rentu a pozostalostnú úrazovú rentu,
- d) vymáha naviac vyplatené sumy na dôchodkových dávkach, úrazovej rente a pozostalostnej úrazovej rente,
- e) spisuje žiadosť o priznanie dôchodkovej dávky podľa § 180 ods. 10 písm. a),
- f) vykonáva lekársku posudkovú činnosť,
- g) plní administratívno-technické úlohy spojené s činnosťou samosprávnych orgánov,
- h) vykonáva kontrolnú činnosť, konzultačnú činnosť a poradenskú činnosť.

(4) Ústredie vystupuje v mene Sociálnej poisťovne vo všetkých veciach patriacich do jej pôsobnosti.

§ 176

Miestna príslušnosť

(1) Miestna príslušnosť pobočky v konaní vo veciach základného sociálneho poistenia a vo veciach výberu, kontroly a vymáhania poistného na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu sa určuje

- a) miestom sídla útvaru zamestnávateľa, ktorý vedie evidenciu miezd,
- b) sídlom zamestnávateľa alebo jeho organizačnej zložky, ak evidenciu miezd vedie iná právnická osoba alebo fyzická osoba alebo ak sídlo útvaru, ktorý vedie evidenciu miezd, je mimo územia Slovenskej republiky,
- c) miestom trvalého pobytu poistenca v ostatných prípadoch, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Miestna príslušnosť pobočky na účely kontroly dodržiavania liečebného režimu dočasne práceneschopného poistenca a kontroly posudzovania spôsobilosti na prácu sa určuje miestom výkonu práce ošetrojúceho lekára oprávneného na posudzovanie spôsobilosti na prácu. Ak sa dočasne práceneschopný poistenec zdržiava mimo miesta výkonu práce ošetrojúceho lekára, miestne príslušná je pobočka, v ktorej obvode sa dočasne práceneschopný poistenec zdržiava.

(3) Ak je miestne príslušných niekoľko pobočiek, uskutočňuje konanie pobočka, ktorá konanie začala prvá, ak sa pobočky nedohodli inak.

(4) Ak je miestne príslušných niekoľko pobočiek, a ak každá z nich odmieta uskutočniť konanie, ústredie určí, ktorá z nich konanie uskutoční.

(5) Na žiadosť účastníka konania alebo s jeho súhlasom môže miestne príslušná pobočka podľa odseku 1 písm. c) postúpiť vec na vybavenie inej pobočky, ak s tým súhlasia ostatní účastníci konania a pobočka, ktorej sa má vec postúpiť.

Vylúčenie zamestnancov výkonného orgánu Sociálnej poisťovne

§ 177

(1) Zamestnanec výkonného orgánu Sociálnej poisťovne je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na jeho vzťah k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosť o jeho nezáujatosti.

(2) Z prejednávania a rozhodovania pred výkonnými orgánmi Sociálnej poisťovne je vylúčený aj ten, kto sa v tej istej veci zúčastnil na konaní ako zamestnanec výkonného orgánu Sociálnej poisťovne iného stupňa.

§ 178

(1) Účastník konania oznámi výkonnému orgánu Sociálnej poisťovne skutočnosti nasvedčujúce vylúčenie zamestnanca výkonného orgánu Sociálnej poisťovne, len čo sa o nich dozvie.

(2) Len čo sa zamestnanec výkonného orgánu Sociálnej poisťovne dozvie o skutočnostiach, ktoré odôvodňujú jeho vylúčenie, oznámi to bez meškania svojmu najbližšiemu nadriadenému vedúcemu.

(3) Zamestnanec výkonného orgánu Sociálnej poisťovne, u ktorého sú dôvody na jeho vylúčenie, urobí iba také úkony, ktoré nepripúšťajú odklad.

§ 179

(1) O tom, či je zamestnanec výkonného orgánu Sociálnej poisťovne z konania vylúčený rozhoduje,

- a) ak ide o konanie patriace do pôsobnosti pobočky Sociálnej poisťovne, riaditeľ pobočky a
- b) ak ide o konanie patriace do pôsobnosti ústredia Sociálnej poisťovne, generálny riaditeľ.

(2) Ak riaditeľ pobočky alebo generálny riaditeľ rozhodol, že zamestnanec výkonného orgánu Sociálnej poisťovne je vylúčený, urobí opatrenie na zabezpečenie riadneho uskutočnenia ďalšieho konania.

(3) Proti rozhodnutiu o vylúčení zamestnanca výkonného orgánu Sociálnej poisťovne z konania nemožno podať odvolanie.

Začatie konania

§ 180

(1) Dávkové konanie sa začína, ak tento zákon neustanovuje inak, na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby, ktorá si uplatnila nárok na dávku a nárok na výplatu dávky.

(2) Dávkové konanie o poskytnutie pracovnej rehabilitácie a rekvalifikácie sa začína na základe písomnej žiadosti poškodeného. Dávkové konania o priznanie rehabilitačného a rekvalifikačného sa začína na základe rozhodnutia výkonného orgánu Sociálnej poisťovne o poskytnutí pracovnej rehabilitácie alebo o poskytnutí rekvalifikácie.

(3) Ak sa začalo dávkové konanie o priznanie invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku a počas konania sa zistí, že poistenec je čiastočne invalidný alebo invalidný, rozhodne sa po predchádzajúcom súhlase žiadateľa bez novej žiadosti aj o čiastočnom invalidnom dôchodku alebo o invalidnom dôchodku.

(4) Dávkové konanie o zmene poskytovania dávky alebo sumy už priznanej dávky sa začína na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby uvedenej v odseku 1 alebo z podnetu výkonného orgánu Sociálnej poisťovne.

(5) Za fyzickú osobu, ktorá zo zdravotných dôvodov nie je schopná sama podať žiadosť o dávku, môže s jej súhlasom a na základe potvrdenia ošetrojúceho lekára o zdravotnom stave tejto fyzickej osoby podať písomnú žiadosť iná fyzická osoba, ak je spôsobilá na právne úkony.

(6) Žiadosť o priznanie dávky sa podáva na tlačive určenom Sociálnou poisťovňou. Fyzická osoba uvedená v odseku 1 je povinná preukázať skutočnosti rozhodujúce na nárok na dávku a nárok na jej výplatu spôsobom určeným Sociálnou poisťovňou.

(7) Sociálna poisťovňa je povinná spísať žiadosť o dávku aj vtedy, ak sa domnieva, že fyzická osoba nespĺňa podmienky ustanovené na vznik nároku na dávku a nároku na jej výplatu, alebo ak žiadosť nie je doložená potrebnými dokladmi.

(8) Potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti sa považuje za žiadosť o nemocenské a úrazový príplatok, potvrdenie o potrebe ošetrovania osôb uvedených v § 42 sa považuje za žiadosť o ošetrovné, potvrdenie o potrebe prevedenia na inú prácu sa považuje za žiadosť o vyrovnávaciu dávku a potvrdenie o očakávanom dni pôrodu sa považuje za žiadosť o materské

(9) Žiadosť o začatie dávkového konania sa podáva v pobočke príslušnej podľa miesta trvalého pobytu fyzickej osoby, ktorá si uplatňuje nárok na dávku a nárok na jej výplatu, ak tento zákon neustanovuje inak.

(10) Žiadosť o začatie dávkového konania sa podáva

- a) v ústredí, ak fyzická osoba, ktorá si uplatňuje nárok na dôchodkovú dávku, úrazovú rentu a pozostalostnú úrazovú rentu a nárok na jej výplatu, nemá na území Slovenskej republiky trvalý pobyt,
- b) v pobočke príslušnej podľa miesta prechodného pobytu, ak fyzická osoba, ktorá si uplatňuje nárok na dôchodkovú dávku a nárok na jej výplatu, sa prechodne zdržiava mimo svojho trvalého pobytu a zo zdravotných dôvodov nie je schopná podať žiadosť v pobočke príslušnej podľa miesta trvalého pobytu.

(11) Fyzická osoba, ktorá je vo výkone väzby alebo výkone trestu odňatia slobody, žiadosť o začatie dávkového konania podáva prostredníctvom ústavu zboru väzenskej a justičnej stráže v pobočke príslušnej podľa sídla tohto ústavu.

(12) Nedávkové konanie sa začína na základe písomnej žiadosti účastníka konania alebo z podnetu výkonných orgánov Sociálnej poisťovne.

(13) Žiadosť o začatie nedávkového konania podáva

- a) zamestnanec a zamestnávateľ v pobočke príslušnej podľa
 - 1. miesta útvaru zamestnávateľa, ktorý vedie evidenciu miezd alebo
 - 2. sídla zamestnávateľa alebo jeho organizačnej zložky, ak evidenciu miezd vedie iná právnická osoba alebo fyzická osoba alebo ak útvar, ktorý vedie evidenciu miezd je mimo územia Slovenskej republiky,
- b) povinne nemocensky poistená samostatne zárobkovo činná osoba a povinne dôchodkovo poistená samostatne zárobkovo činná osoba, dobrovoľne nemocensky poistená osoba a dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba a dobrovoľne poistená osoba v nezamestnanosti v pobočke príslušnej podľa miesta svojho trvalého pobytu.

§ 181

(1) Za deň začatia konania sa považuje deň, keď bola žiadosť doručená príslušnému výkonnému orgánu Sociálnej poisťovne. Za deň začatia konania o dôchodkových dávkach a úrazových dávkach sa považuje aj deň spisania žiadosti o dávku pobočkou.

(2) Za deň uplatnenia nároku na nemocenské dávky a úrazový príplatok a nároku na výplatu týchto dávok sa považuje deň, v ktorom bola žiadosť fyzickej osoby doručená miestne príslušnej pobočke.

(3) Za deň uplatnenia nároku na dôchodkové dávky a úrazové dávky s výnimkou rehabilitačného a rekvalifikačného a nároku na ich výplatu sa považuje deň, keď fyzická

osoba prvýkrát požiadala príslušný výkonný orgán Sociálnej poisťovne o spísanie žiadosti o priznanie dávky.

(4) Konanie, ktoré sa začína na podnet výkonného orgánu Sociálnej poisťovne je začaté odo dňa, keď príslušný výkonný orgán Sociálnej poisťovne urobil voči účastníkovi konania prvý úkon.

§ 182

Podanie

(1) Podanie možno urobiť písomne, ústne do zápisnice, telegraficky alebo telefaxom, ak sa jeho predloženie nevyžaduje na tlačive určenom Sociálnou poisťovňou. Podanie, ktoré bolo urobené telegraficky alebo telefaxom treba doplniť písomne alebo ústne do zápisnice najneskôr do troch dní. Podanie urobené telefaxom treba doplniť najneskôr do troch dní predložením jeho originálu. Na podania, ktoré neboli v tejto lehote doplnené sa neprihliada.

(2) Podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu. Z podania musí byť zrejmé, kto ho podáva, akej veci sa týka, čo sa navrhuje a musí byť podpísané a označené dátumom podania.

(3) Ak podanie neobsahuje predpísané náležitosti alebo nebolo predložené na tlačive určenom Sociálnou poisťovňou, výkonný orgán Sociálnej poisťovne pomôže účastníkovi konania nedostatky odstrániť, prípadne vyzve účastníka konania, aby v určenej lehote nedostatky odstránil. Súčasne upozorní účastníka konania na dôsledky neodstránenia nedostatkov pre ďalší priebeh konania.

(4) Na žiadosť účastníka konania výkonný orgán Sociálnej poisťovne potvrdí prijatie podania.

§ 183

Postúpenie

Ak výkonný orgán Sociálnej poisťovne nie je príslušný na rozhodnutie, je povinný podanie bez meškania postúpiť príslušnému výkonnému orgánu Sociálnej poisťovne a upovedomiť o tom účastníka konania.

§ 184

Ústne pojednávanie

(1) Výkonný orgán Sociálnej poisťovne nariadi ústne pojednávanie, ak to vyžaduje povaha veci, najmä ak sa tým prispeje k jej objasneniu.

(2) Na ústne pojednávanie výkonný orgán Sociálnej poisťovne prizve všetkých účastníkov konania a požiada ich, aby pri ústnom pojednávaní uplatnili svoje pripomienky a námety.

(3) Ústne pojednávanie je neverejné.

§ 185

Zápisnica

(1) O ústnych podaniach, o dôležitých úkonoch a o dôležitých dôkazoch v konaní, príslušný výkonný orgán Sociálnej poisťovne vyhotovuje zápisnicu.

(2) Zo zápisnice musí byť zrejmé, kto, kde a kedy podanie uplatnil a kto, kde, kedy konanie uskutočňoval, predmet konania, ktoré fyzické osoby a právnické osoby sa na konaní zúčastnili, ako konanie prebiehalo, aké návrhy boli podané a aké opatrenia boli prijaté.

(3) Zápisnicu podpisujú po prečítaní zástupcovia výkonného orgánu Sociálnej poisťovne, ktorí uskutočňujú konanie, a podľa povahy veci po oboznámení s obsahom zápisnice aj ostatní účastníci konania, ktorí sa na konaní zúčastnili. Zástupca výkonného orgánu Sociálnej poisťovne je povinný v zápisnici uviesť námietky, ktoré účastník konania vyjadril k obsahu zápisnice a dôvody, pre ktoré odmietol zápisnicu podpísať.

§ 186

Nazeranie do spisov

(1) Účastníci konania a ich zástupcovia majú právo nazerať do spisov a robiť si z nich výpisy, odpisy alebo fotokópie, okrem údajov o zdravotnom stave.

(2) Výkonný orgán Sociálnej poisťovne je povinný zabezpečiť, aby nazretím do spisu, jeho odpisom a fotokópiou nebola porušená zákonom uložená povinnosť mlčanlivosti ochrana osobných údajov. Výkonný orgán Sociálnej poisťovne je povinný o každom nazretí do spisu, vyhotovení odpisu a fotokópie spísať zápisnicu.

Lehoty

§ 187

(1) Ak je to potrebné, výkonný orgán Sociálnej poisťovne určí na vykonanie úkonu v konaní primeranú lehotu, ak ju neustanovuje tento zákon.

(2) Do lehoty sa nezapočítava deň, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty. Na počítanie lehôt platí § 32 rovnako.

(3) V pochybnostiach sa považuje lehota za zachovanú, ak sa nepreukáže opak.

§ 188

(1) Výkonný orgán Sociálnej poisťovne zo závažných dôvodov odpustí zmeškanie lehoty, ak o to účastník konania požiada do 15 dní odo dňa, keď zanikla príčina zmeškania, a ak v tej istej lehote urobí zmeškaný úkon. Výkonný orgán Sociálnej poisťovne môže tejto žiadosti priznať odkladný účinok.

(2) Zmeškanie lehoty nemožno odpustiť, ak odo dňa, keď sa mal úkon urobiť, uplynul jeden rok.

(3) Proti rozhodnutiu o návrhu na odpustenie zmeškanej lehoty sa nemožno odvolať.

§ 189

Prerušenie konania

(1) Výkonný orgán Sociálnej poisťovne konanie preruší, ak sa začalo konanie o predbežnej otázke alebo ak bol účastník konania vyzvaný, aby odstránil nedostatky podania (§ 182 ods. 3).

(2) Výkonný orgán Sociálnej poisťovne môže prerušiť konania najdlhšie na 30 dní, ak to z dôležitých dôvodov navrhnú zhodne účastníci konania.

(3) Proti rozhodnutiu o prerušení konania sa nemožno odvolať.

(4) Výkonný orgán Sociálnej poisťovne v konaní pokračuje z vlastného podnetu alebo na podnet účastníka konania, len čo odpadnú dôvody, pre ktoré sa konanie prerušilo.

(5) Ak je konanie prerušené, lehoty podľa tohto zákona neplynú.

§ 190

Zastavenie konania

(1) Výkonný orgán Sociálnej poisťovne konanie zastaví, ak

- a) účastník konania vzal žiadosť alebo podanie na začatie konania späť skôr, ako bolo o nich rozhodnuté a ak s tým súhlasia ostatní účastníci konania,
- b) odpadol dôvod konania začatého z podnetu výkonného orgánu Sociálnej poisťovne alebo
- c) prebieha v tej istej veci konanie na inom výkonnom orgáne Sociálnej poisťovne.

(2) Ak sa začalo konanie o povinnosti uhradiť preplatok na dávke, o povinnosti platiť poisťné na nemocenské poistenie, poisťné na dôchodkové poistenie, poisťné na poistenie

v nezamestnanosti, pokuty a penále, pred úmrtím účastníka konania, konanie sa dňom jeho úmrtia zastaví; rozhodnutie o zastavení konania sa nevydáva.

(3) Konania sa zastaví, ak účastník konania neodstránil nedostatky podania podľa § 189 ods. 1 v lehote určenej výkonným orgánom Sociálnej poisťovne.

(4) Konanie sa zastaví aj vtedy, ak sa účastník konania v lehote určenej výkonným orgánom Sociálnej poisťovne nepodrobil vyšetreniu zdravotného stavu potrebného na rozhodnutie o nároku na dávku a nároku na výplatu dávky.

Zisťovanie podkladov pre rozhodnutie

§ 191

Podklad rozhodnutia

(1) Výkonný orgán Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistil skutočný stav veci, za tým účelom obstará potrebné podklady na rozhodnutie.

(2) Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenie účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe výkonnému orgánu Sociálnej poisťovne z činnosti Sociálnej poisťovne.

(3) Výkonný orgán Sociálnej poisťovne pri posudzovaní veci objasňuje rovnako dôkladne všetky rozhodujúce skutočnosti bez ohľadu na to, či svedčia v prospech alebo v neprospech účastníka konania.

§ 192

Dokazovanie

(1) Dôkazom je všetko, čo môže prispieť k zisteniu a objasneniu skutočného stavu veci, najmä výpovede účastníkov konania a vyjadrenia účastníkov konania, a svedkov, odborné posudky, znalecké posudky, správy, listiny, vyjadrenia a potvrdenia iných osôb. Netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo skutočnosti známe z činnosti Sociálnej poisťovne.

(2) Ako dôkaz možno použiť tlačené produkty alebo fotografické produkty výpočtovej techniky, mikrografickej techniky a inej podobne techniky namiesto originálu listiny, podľa ktorého boli vyhotovené.

(3) Účastník konania je povinný navrhnuť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Výkonný orgán Sociálnej poisťovne rozhodne, ktoré z dôkazov sa vykonajú. Výkonný orgán Sociálnej poisťovne je povinný vykonať aj iné dôkazy, ktoré neboli účastníkom konania navrhnuté, ak sú potrebné na zistenie a objasnenie skutočného stavu veci.

(4) Výkonný orgán Sociálnej poisťovne hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz osobitne a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti.

§ 193

Čestné vyhlásenie

(1) Výkonný orgán Sociálnej poisťovne môže namiesto dôkazu pripustiť čestné vyhlásenie účastníka konania.

(2) Čestné vyhlásenie výkoný orgán Sociálnej poisťovne nepripustí, ak tomu bráni všeobecný záujem alebo ak by tým bola porušená rovnosť medzi účastníkmi konania. Čestným vyhlásením nemožno nahradiť znalecký posudok.

(3) V čestnom vyhlásení je účastník konania povinný uviesť pravdivé údaje. Výkonný orgán Sociálnej poisťovne je povinný upozorniť účastníka konania na právne následky nepravdivého čestného vyhlásenia.

§ 194

Predbežné otázky

(1) Ak sa v konaní vyskytne otázka, o ktorej už právoplatne rozhodol iný príslušný orgán, je výkoný orgán Sociálnej poisťovne takýmto rozhodnutím viazaný; inak si výkoný orgán Sociálnej poisťovne môže o takejto otázke urobiť úsudok alebo dá príslušnému orgánu podnet na začatie konania.

(2) Výkonný orgán Sociálnej poisťovne si nemôže ako o predbežnej otázke urobiť úsudok o tom, či a kto spáchal trestný čin, priestupok, správny delikt alebo o osobnom stave fyzickej osoby, ak patrí o ňom rozhodovať súdu.

Zabezpečenie priebehu konania a účelu konania

§ 195

(1) Výkonný orgán Sociálnej poisťovne predvolá osoby, osobná účasť ktorých pri prejednávaní veci je nevyhnutná.

(2) V predvolaní výkoný orgán Sociálnej poisťovne upozorní na právne následky nedostavenia sa.

§ 196

(1) Výkonný orgán Sociálnej poisťovne môže pred skončením konania v rozsahu nevyhnutne potrebnom na zabezpečenie jeho účelu predbežným opatrením uložiť účastníkom, aby niečo vykonali, niečoho sa zdržali alebo niečo strpeli.

(2) Výkonný orgán Sociálnej poisťovne predbežné opatrenie zruší, len čo zanikne dôvod, pre ktorý bolo nariadené; inak stráca účinnosť odo dňa, keď rozhodnutie vo veci nadobudlo právoplatnosť.

(3) Odvolanie proti rozhodnutiu o predbežnom opatrení nemá odkladný účinok.

§ 197

(1) Výkonné orgány Sociálnej poisťovne vykonávajú procesné úkony v obvode svojej pôsobnosti.

(2) Ak výkonný orgán Sociálnej poisťovne nemôže vykonať niektorý procesný úkon v obvode svojej pôsobnosti alebo ak je to účelné z iných dôvodov, je oprávnený dožiadať o jeho vykonanie iný výkonný orgán Sociálnej poisťovne.

(3) Dožiadaný výkonný orgán Sociálnej poisťovne je povinný v medziach svojej pôsobnosti dožiadaniu vyhovieť najneskôr v lehote 15 dní, ak v dožiadaní nie je určená dlhšia lehota.

§ 198

Tomu, kto sťažuje priebeh konania najmä tým, že sa bez závažných dôvodov nedostaví na výzvu výkonného orgánu Sociálnej poisťovne, bezdôvodne odmieta svedeckú výpoveď, predloženie listiny, môže výkonný orgán Sociálnej poisťovne poriadkovú pokutu až do 500 Sk.

§ 199

Trovy konania

(1) Trovy konania, ktoré vznikli Sociálnej poisťovni uhrádza Sociálna poisťovňa. Trovy konania, ktoré vznikli účastníkovi konania znáša účastník konania. Účastník konania má právo na ich náhradu, ak bol v konaní úspešný. Náhradu poskytne účastníkovi konania Sociálna poisťovňa.

(2) Sociálna poisťovňa môže uhradiť svedkovi hotové výdavky a zárobok, ktorý svedkovi preukázateľne ušiel. Toto právo je treba uplatniť do troch dní od jeho vzniku, inak zaniká.

(3) Trovy konania spojené s predložením listiny, ktoré vznikli tomu, kto nie je účastník konania, uhrádza Sociálna poisťovňa.

(4) Náhradu hotových výdavkov a poskytnutie odmien znalcovi ustanovuje osobitný predpis.¹⁹⁾

Rozhodnutie

§ 200

(1) Rozhodnutie výkonného orgánu Sociálnej poisťovne musí byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

(2) Rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní alebo o opravnom prostriedku. Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovie v plnom rozsahu.

(3) Výrok obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, prípadne aj rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania. Ak sa v rozhodnutí ukladá účastníkovi konania povinnosť na plnenie, výkonný orgán Sociálnej poisťovne určí pre ňu lehotu.

(4) V odôvodnení rozhodnutia výkonný orgán Sociálnej poisťovne uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom pre rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval.

(5) Poučenie o odvolaní alebo o opravnom prostriedku obsahuje údaj, či je rozhodnutie konečné alebo či sa možno proti nemu odvolať alebo podať opravný prostriedok, v akej lehote a kde možno odvolanie alebo opravný prostriedok podať.

(6) V písomnom vyhotovení rozhodnutia sa uvedie aj výkonný orgán Sociálnej poisťovne, ktorý rozhodnutie vydal, dátum vydania rozhodnutia, meno a priezvisko účastníkov konania. Na rozhodnutí musí byť odtlačok úradnej pečiatky a podpis s uvedením mena, priezviska a funkcie oprávnenej osoby.

(7) Chyby v písaní, v počtoch a iné zrejmé nesprávnosti v písomnom vyhotovení rozhodnutia výkonný orgán Sociálnej poisťovne kedykoľvek aj bez návrhu opraví a upovedomí o tom účastníkov konania.

§ 201

(1) Výkonné orgány Sociálnej poisťovne vydávajú písomné rozhodnutie

- a) o vzniku, prerušení a zániku poistenia v sporných prípadoch,
- b) o vzniku, prerušení a zániku poistenia v nezamestnanosti v sporných prípadoch,
- c) o nemocenských dávkach v sporných prípadoch a o úrazovom príplatku v sporných prípadoch a o nemocenských dávkach štátnych zamestnancov,
- d) o dôchodkových dávkach a úrazových dávkach,

- e) o povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy na dávkach,
- f) o vylúčení nároku na dávku, o obmedzení sumy dávky,
- g) o poistnom a o príspevku do garančného fondu v sporných prípadoch a v zákonom ustanovených prípadoch,
- h) o uložení penále a pokuty,
- i) o prirážke a o zľave,
- j) o povolení splátok dlžných súm poistného, prirážky a príspevku do garančného fondu, pokuty a penále,
- k) o odpustení povinnosti zaplatiť penále alebo o znížení penále,
- l) o odpísaní pohľadávky,
- m) o odpustení zmeškania lehoty,
- n) o prerušení konania,
- o) o zastavení konania,
- p) o zaradení zamestnávateľa do nebezpečnostnej triedy,
- q) o ustanovení opatrovníka.

(2) Výkonné orgány Sociálnej poisťovne sú povinné rozhodnúť vo veciach uvedených v odseku 1 najneskôr do 60 dní od začatia konania, v mimoriadne zložitých prípadoch možno túto lehotu predĺžiť najviac o 30 dní, čo treba oznámiť účastníkom konania.

§ 202

Rozhodnutie vyhotovené s použitím výpočtovej techniky možno vydať v medzinárodnej abecede s predtlačeným odtlačkom pečiatky Sociálnej poisťovne a uvedením mena, priezviska štatutárneho orgánu Sociálnej poisťovne.

§ 203

Oznámenie rozhodnutia a doručovanie písomností

(1) Rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením písomného vyhotovenia rozhodnutia, ak tento zákon neustanovuje inak. Deň doručenia rozhodnutia je deň jeho oznámenia.

(2) Účastníkovi konania, ktorý je prítomný na ústnom vyhlásení rozhodnutia, môže sa rozhodnutie oznámiť ústnym vyhlásením. Deň ústneho vyhlásenia rozhodnutia je deň

oznámenia rozhodnutia len vtedy, ak sa prítomný účastník konania vzdal nároku na doručenie písomného vyhotovenia rozhodnutia.

(3) Rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje dorúčením písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia do vlastných rúk alebo poštou ako doporučená zásielka s dorúčkou a poznámkou „do vlastných rúk“. Do vlastných rúk sa doručujú rozhodnutia

- a) o nepriznaní dávky, odňatí, znížení dávky alebo o zastavení výplaty dávky,
- b) o uložení povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy na dávke,
- c) o zastavení konania.

(4) Rozhodnutie je dorúčené, len čo ho účastník konania prevezme, len čo pošta doporučenú zásielku vrátila ako nedoručiteľnú, alebo ak doručenie rozhodnutia bolo zmarené konaním alebo opomenutím účastníka konania. Účinky doručenia rozhodnutia nastanú aj vtedy, ak účastník konania odmietol rozhodnutie prijať.

(5) Ak má účastník konania, ktorý sa zdržiava v cudzine alebo tam má sídlo, opatrovníka alebo zástupcu v tuzemsku, doručí sa písomnosť tomuto opatrovníkovi alebo zástupcovi.

(6) Písomnosti, ktoré sú určené právnickým osobám, doručujú sa zamestnancom oprávneným za právnické osoby prijímať písomnosti. Ak niet takých zamestnancov, doručuje sa písomnosť, ktorá je určená do vlastných rúk, tomu, kto je oprávnený za právnickú osobu konať.

(7) Písomnosti určené advokátom sa doručujú advokátskej kancelárii.

(8) Ak má účastník konania zástupcu s plnomocenstvom na celé konanie, doručuje sa písomnosť iba tomuto zástupcovi. Ak účastník konania má osobne v konaní niečo vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi s plnomocenstvom, ale aj účastníkovi konania.

(9) Doručenie verejnou vyhláškou použije výkonný orgán Sociálnej poisťovne v prípade, keď účastníci konania alebo ich pobyt nie sú mu známi.

(10) Doručenie verejnou vyhláškou sa vykoná tak, že sa písomnosť vyvesí na obdobie 15 dní na vývesnej tabuli vo verejne prístupných priestoroch príslušného výkonného orgánu Sociálnej poisťovne. Posledný deň tejto lehoty je deň doručenia.

(11) Ak je doručovanie účastníkovi konania spojené s ťažkosťami alebo s prieťahmi môže výkonný orgán Sociálnej poisťovne uložiť účastníkovi konania, aby si zvolil na prijímanie písomností zástupcu, ktorému možno bez ťažkostí a prieťahov doručovať. Ak si ho

nezvolí, budú sa pre neho písomnosti ukladať vo výkonnom orgáne Sociálnej poisťovne s účinkami doručenia; o tom je potrebné účastníka konania poučiť.

(12) Rozhodnutie o odpísaní pohľadávky sa neoznamuje.

§ 204

Právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutia

(1) Rozhodnutie, proti ktorému sa nemožno odvolať je právoplatné.

(2) Rozhodnutie je vykonateľné, ak sa proti nemu nemožno odvolať alebo ak odvolanie nemá odkladný účinok.

Odvolacie konanie

§ 205

(1) Proti rozhodnutiu výkonného orgánu Sociálnej poisťovne má účastník konania právo podať odvolanie, ak tento zákon neustanovuje inak, alebo ak sa účastník konania nevzdal odvolania písomne alebo ústne do zápisnice.

(2) Odvolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu

- a) o povolení splátok dlžných súm poisťného, prirážky, príspevku do garančného fondu, pokuty a penále,
- b) o odpustení alebo znížení sumy penále.

§ 206

(1) Odvolanie sa podáva na výkonnom orgáne Sociálnej poisťovne, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal.

(2) Odvolanie treba podať v lehote 30 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia.

(3) Odvolanie je podané včas a na príslušnom orgáne aj vtedy, ak bolo podané po uplynutí lehoty uvedenej v odseku 2 alebo nepríslušnému výkonnému orgánu preto, že sa účastník konania riadil nesprávnym poučením alebo preto, že nebol poučený vôbec. V tomto prípade možno podať odvolanie do troch mesiacov odo dňa, kedy bolo rozhodnutie oznámené účastníkovi konania.

(4) O odvolaní proti rozhodnutiu ústredia rozhoduje generálny riaditeľ.

(5) Včas podané odvolanie má odkladný účinok, ak ďalej nie je ustanovené inak.

(6) Odvolanie nemá odkladný účinok proti rozhodnutiu

- a) o znížení, o zastavení výplaty a o odňatí nemocenskej dávky, úrazového príplatku, rehabilitačného a rekvalifikačného,
- b) o poistnom, o prirážke, o príspevku do garančného fondu, o pokute a o penále,
- c) o skončení dočasnej pracovnej neschopnosti podľa osobitného predpisu.⁸⁵⁾

(7) Účastník konania, ktorý podal odvolanie, môže toto odvolanie vziať späť. Ak účastník konania vzal odvolanie späť, nemôže podať odvolanie znova.

(8) Ak účastník konania vzal odvolanie späť podľa odseku 7 späť, odvolací orgán konanie zastaví.

§ 207

Výkonný orgán Sociálnej poisťovne, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal, upovedomí ostatných účastníkov konania o obsahu podaného odvolania, vyzve ich, aby sa k nemu v určenej lehote vyjadrili, a podľa potreby doplní konanie vykonaním novonavrhnutých dôkazov.

§ 208

(1) Výkonný orgán Sociálnej poisťovne, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal, môže o odvolaní sám rozhodnúť, ak odvolaniu v plnom rozsahu vyhovie a ak sa rozhodnutie netýka iného účastníka konania ako účastníka konania, ktorý sa odvolal alebo ak s tým ostatní účastníci konania súhlasia.

(2) Ak o odvolaní nerozhodne výkoný orgán Sociálnej poisťovne, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal, predloží odvolanie spolu s výsledkami doplneného konania a so spisovým materiálom odvolaciemu orgánu najneskôr do 30 dní odo dňa, keď mu odvolanie došlo.

§ 209

(1) Odvolací orgán preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu. Ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené vady odstráni.

(2) Ak sú pre to dôvody, odvolací orgán rozhodnutie zmení alebo rozhodnutia zruší, inak odvolanie zamietne a rozhodnutie potvrdí.

(3) Odvolací orgán rozhodnutie zruší a vec vráti výkonnému orgánu Sociálnej poisťovne, ktorý ho vydal, na nové prejednanie a rozhodnutie, ak je to vhodnejšie najmä z dôvodov rýchlosti alebo hospodárnosti. Výkonný orgán Sociálnej poisťovne je viazaný právnym názorom odvolacieho orgánu.

(4) Proti rozhodnutiu o odvolaní sa nemožno ďalej odvolať.

§ 210

Rozhodovanie o opravnom prostriedku

(1) Proti neprávoplatnému rozhodnutiu ústredia podľa § 175 ods. 1 písm. a) až c) možno podať opravný prostriedok. O opravnom prostriedku rozhoduje ústredie, ak opravnému prostriedku v plnom rozsahu vyhovie.

(2) Opravný prostriedok o ktorom rozhoduje súd môže účastník konania, ktorý podal opravný prostriedok vziať späť bez súhlasu súdu, ak sa novým rozhodnutím podľa odseku 1 opravnému prostriedku plne vyhovel.

(3) Ak ústredie nerozhodne o opravnom prostriedku podľa odseku 1, predloží opravný prostriedok spolu so svojím vyjadrením a spisovým materiálom súdu najneskôr do 60 dní odo dňa doručenia opravného prostriedku.

(4) Ak účastník konania pred uplynutím lehoty na podanie opravného prostriedku požiada o oznámenie podkladov, na základe ktorých výkonný orgán Sociálnej poisťovne rozhodoval, začína plynúť nová lehota na podanie opravného prostriedku odo dňa, keď sa tieto podklady doručili účastníkovi konania.

(5) Ak navrhovateľ nemá všeobecný súd v Slovenskej republike, o opravnom prostriedku je príslušný rozhodovať súd, v ktorého obvode má sídlo ústredie.

(6) Odkladný účinok nemá opravný prostriedok proti rozhodnutiu

a) o znížení alebo o odňatí dôchodkovej dávky,

b) o zastavení výplaty dôchodkovej dávky.

§ 211

Súdne preskúmavanie rozhodnutí

Súdy preskúmajú neprávoplatné rozhodnutia vo veciach, o ktorých v prvom stupni rozhodovalo ústredie, a právoplatné rozhodnutia výkonného orgánu Sociálnej poisťovne v ostatných veciach.

Výkon rozhodnutia

§ 212

(1) Ak účastník konania nesplní v určenej lehote dobrovoľne povinnosť uloženú právoplatným rozhodnutím, uskutoční Sociálna poisťovňa výkon rozhodnutia podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.⁷³⁾

(2) Výkon rozhodnutie uskutočňuje výkonný orgán Sociálnej poisťovne, ktorý vo veci rozhodoval v prvom stupni.

(3) Rozhodnutie možno vykonať najneskôr do 3 rokov po uplynutí lehoty určenej na plnenie uloženej povinnosti, ak ďalej nie je ustanovené inak.

(4) Rozhodnutie podľa § 201 ods. 1 písm. g), h) a i) možno vykonať najneskôr do 10 rokov odo dňa nadobudnutia jeho právoplatnosti.

§ 213

Výkonný orgán Sociálnej poisťovne uskutočňujúci výkon rozhodnutia je povinný oznámiť účastníkovi konania, ktorého sa výkon rozhodnutia týka, začatie výkonu rozhodnutia.

§ 214

Na návrh účastníka konania alebo z vlastného podnetu výkonný orgán Sociálnej poisťovne uskutočňujúci výkon rozhodnutia od výkonu tohto rozhodnutia upustí, ak

- a) vymáhaný nárok zanikol alebo sa jeho vymáhanie stalo bezpredmetným,
- b) podklad pre výkon rozhodnutia bol zrušený,
- c) splnenie tej istej povinnosti vymáha súd,
- d) výkon rozhodnutia je nepripustný.

§ 215

(1) Proti jednotlivým úkonom a opatreniam spojeným s výkonom rozhodnutia možno podať námietky.

(2) Námietky majú odkladný účinok len vtedy, ak

- a) smerujú proti upusteniu od výkonu rozhodnutia,
- b) sa v nich uplatňuje, že vymáhané plnenie sa už vykonalo alebo že ešte neuplynula lehota na plnenie.

(3) O námietkach rozhoduje výkonný orgán Sociálnej poisťovne uskutočňujúci výkon rozhodnutia. Proti rozhodnutiu o námietkach sa nemožno odvolať.

§ 216

(1) Výkon rozhodnutia sa uskutočňuje zrážkami zo mzdy alebo prikázaním pohľadávky.

(2) Príkaz na vykonanie zrážok zo mzdy vydá výkonný orgán Sociálnej poisťovne tomu, kto vypláca dlžníkovi mzdu, inú odmenu za prácu alebo náhradu za pracovný príjem.

(3) Prikázanie pohľadávky výkonný orgán Sociálnej poisťovne vykoná tak, že tomu, voči komu má dlžník pohľadávku, prikáže, aby pohľadávku do výšky dlžnej sumy zaplatil výkonnému orgánu Sociálnej poisťovne.

(4) Výkon rozhodnutia prikázaním pohľadávky z účtu v príslušnej banke sa uskutoční jej odpísaním z účtu dlžníka. Výkon rozhodnutia sa uskutoční na základe príkazu výkonného orgánu Sociálnej poisťovne vydaného podľa odseku 3.

(5) Pri výkone rozhodnutia zrážkou zo mzdy a prikázaním pohľadávky sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu.⁸⁶⁾

§ 217

Zrážky z dávok

(1) Dohoda o zrážkach z dávok sa môže uzatvoriť iba na pohľadávky na výživnom, na príspevok na výživu a na úhradu preplatku na dávke, a to až do sumy, ktorú možno postihnúť výkonom rozhodnutia.

(2) Na výkon rozhodnutia zrážkami z dávok platia osobitné predpisy.⁸⁷⁾

ŠTVRTÁ ČASŤ

Práva a povinnosti, zodpovednosť, pokuty a penále v základnom sociálnom poistení a v poistení v nezamestnanosti

PRVÁ HLAVA

Práva a povinnosti v základnom sociálnom poistení a v poistení v nezamestnanosti

§ 218

Povinnosti Sociálnej poisťovne

(1) Sociálna poisťovňa je povinná

- a) zasielať poistencom každoročne v termíne určenom Sociálnou poisťovňou informáciu o obdobiach dôchodkového poistenia, o obdobiach prerušenia dôchodkového poistenia, o platbách poistného na dôchodkové poistenie a o výškach vymeriavacích základov (ďalej len „informácia o stave individuálneho účtu“),

⁸⁶⁾ Zákon 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov.

⁸⁷⁾ § 278 a 279 zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov.

§ 69 až 73 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 59/1965 Zb. v znení neskorších predpisov.

- b) na žiadosť poberateľa dávky vydávať potvrdenie o nároku na dávku, o nároku na jej výplatu a o jej sume,
- c) určiť dni splatnosti pravidelných výplat pre dôchodkové dávky, úrazovú rentu a pozostalostnú úrazovú rentu,
- d) kontrolovať plnenie povinností vyplývajúcich ostatným účastníkom právnych vzťahov základného sociálneho poistenia a poistenia v nezamestnanosti upraveného týmto zákonom,
- e) oznámiť Ministerstvu financií Slovenskej republiky priemernú mesačnú sumu poistného na nemocenské poistenie, ktorú boli povinní zaplatiť poistenci a zamestnávateľia,
- f) viesť register zamestnávateľov,
- g) viesť register poistencov a
- h) viesť register ostatných platiteľov poistného na poistenie v nezamestnanosti.

(2) Sociálna poisťovňa je povinná predkladať Národnému úradu práce dohodnutým elektronickým nosičom

- a) register zamestnávateľov,
- b) register ostatných platiteľov poistného na poistenie v nezamestnanosti.

§ 219

Práva a povinnosti poistencov a poberateľov dávok

(1) Poistenec a poberateľ dávky majú právo

- a) uplatniť si nárok na dávku a nárok na jej výplatu,
- b) požiadať Sociálnu poisťovňu o vydanie potvrdenia o nároku na dávku, o nároku na jej výplatu a o jej sume.

(2) Poistenec a poberateľ dávky sú povinní

- a) preukázať skutočnosti rozhodujúce na vznik, trvanie, prerušenie a zánik základného sociálneho poistenia,
- b) preukázať skutočnosti rozhodujúce na vznik a zánik nároku na dávku, nároku na jej výplatu a jej sumu; ak poberateľ dávky bol písomne vyzvaný Sociálnou poisťovňou, aby preukázal tieto skutočnosti, je povinný výzve vyhovieť v lehote do ôsmich dní odo dňa doručenia výzvy, ak Sociálna poisťovňa neurčila inú lehotu,
- c) zúčastniť sa kontroly posudzovania spôsobilosti na prácu počas trvania dočasnej pracovnej neschopnosti,

- d) zúčastniť sa na posudzovaní poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na účely poskytovania dôchodkových dávok a poklesu pracovnej schopnosti na účely poskytovania úrazových dávok,
- e) zúčastniť sa na posudzovaní predpokladov na opätovné zaradenie do pracovného procesu na účely pracovnej rehabilitácie a rekvalifikácie,
- f) dodržiavať liečebný režim určený ošetrojúcim lekárom počas trvania dočasnej pracovnej neschopnosti podľa osobitného predpisu,⁴⁶⁾
- g) plniť ďalšie povinnosti ustanovené týmto zákonom.

(3) Lehota na splnenie povinnosti podľa odseku 2 písm. b) je zachovaná aj vtedy, ak doklad preukazujúci skutočnosť rozhodujúcu na vznik a zánik nároku na dávku, nároku na jej výplatu a jej sumu sa v ustanovenej lehote odovzdal na prepravu poštou alebo odoslal faxom.

(4) Doklad uvedený v odseku 3 podaný faxom treba potvrdiť písomne, najneskôr do troch dní odo dňa jeho doručenia Sociálnej poisťovni.

§ 220

Povinnosti samostatne zárobkovo činné osoby

(1) Samostatne zárobkovo činná osoba je povinná, ak tento zákon neustanovuje inak, predložiť príslušnej pobočke do 30. júna kalendárneho roka výpis z daňového priznania vrátane výpisu z opravného daňového priznania za predchádzajúci kalendárny rok; dodatočné daňové priznanie, ktoré má vplyv na vznik a zánik povinného alebo dobrovoľného nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti v bežnom roku je povinná predložiť do ôsmich dní od jeho predloženia správcovi dane.

(2) Samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej bola predĺžená lehota na podanie daňového priznania podľa osobitného predpisu⁴⁰⁾ je povinná predložiť do 30. septembra kalendárneho roka príslušnej pobočke výpis z daňového priznania vrátane výpisu z opravného daňového priznania za predchádzajúci kalendárny rok. Časť vety za bodkočiarkou v odseku 1 platí rovnako.

(3) Samostatne zárobkovo činná osoba je povinná prihlásiť sa na povinné nemocenské poistenie, na povinné dôchodkové poistenie a na povinné poistenie v nezamestnanosti najneskôr do ôsmich dní od vzniku povinného poistenia a odhlásiť sa z tohto poistenia do ôsmich dní od zániku povinného poistenia.

(4) Samostatne zárobkovo činná osoba je povinná odhlásiť spolupracujúcu osobu z dobrovoľného nemocenského poistenia, z dobrovoľného dôchodkového poistenia a z dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti najneskôr do ôsmich dní od zániku svojho povinného poistenia alebo od zániku svojho dobrovoľného poistenia.

(5) Samostatne zárobkovo činná osoba je povinná oznámiť pobočke prerušenie povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti z dôvodu uvedeného v § 27 ods. 2 do 30 dní od prerušenia, a to prostredníctvom ústavu zboru väzenskej a justičnej stráže; splnenie povinnosti podľa odseku 3 sa nevyžaduje.

(6) Povinnosti podľa odsekov 3 a 4 je samostatne zárobkovo činná osoba povinná plniť na tlačive, ktorého obsah určí Sociálna poisťovňa.

(7) Lehota na splnenie povinností podľa odsekov 1 až 5, je zachovaná aj vtedy, ak doklady uvedené v odsekoch 1 a 2 a doklad preukazujúci prerušenie povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti podľa odseku 5 a tlačivo uvedené v odseku 6 sa v ustanovenej lehote odovzdali na prepravu poštou alebo odoslali faxom.

(8) Doklady a tlačivo uvedené v odseku 7 podané faxom treba potvrdiť písomne, najneskôr do troch dní odo dňa ich doručenia Sociálnej poisťovni.

§ 221

Povinnosti fyzických osôb, za ktoré platí poistné na dôchodkové poistenie štát

(1) Občan Slovenskej republiky vykonávajúci základnú službu, náhradnú službu, zdokonaľovaciu službu,³³⁾ mimoriadnu službu³⁴⁾ alebo prípravnú službu⁵²⁾ v rámci vojenskej služby v ozbrojených silách a občan Slovenskej republiky vykonávajúci civilnú službu³⁵⁾ je povinný prihlásiť sa na povinné dôchodkové poistenie a odhlásiť sa z tohto poistenia do ôsmich dní od vzniku skutočnosti zakladajúcej vznik a zánik povinného dôchodkového poistenia prostredníctvom vojenskej správy v pobočke príslušnej podľa sídla vojenskej správy.

(2) Fyzická osoba, ktorá sa po dovŕšení 18 rokov veku sústavne pripravuje na povolanie na strednej škole alebo na vysokej škole a považuje sa za nezaopatrené dieťa podľa tohto zákona, je povinná prihlásiť sa na povinné dôchodkové poistenie a odhlásiť sa z tohto poistenia do ôsmich dní od vzniku skutočnosti zakladajúcej vznik a zánik povinného dôchodkového poistenia prostredníctvom príslušnej školy v pobočke príslušnej podľa jej sídla.

(3) Fyzická osoba uvedená v § 64, ktorá sa osobne a celodenne stará o dieťa do troch rokov jeho veku alebo o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom do šiestich rokov jeho veku je povinná prihlásiť sa na povinné dôchodkové poistenie a odhlásiť sa z tohto poistenia do ôsmich dní od vzniku skutočnosti zakladajúcej vznik a zánik povinného dôchodkového poistenia v pobočke príslušnej podľa miesta svojho trvalého pobytu.

(4) Povinnosti podľa odsekov 1 až 3 je fyzická osoba povinná plniť na tlačive, ktorého obsah určí Sociálna poisťovňa.

(5) Lehota na splnenie povinností podľa odsekov 1 až 3 je zachovaná aj vtedy, ak sa tlačivá odovzdali v ustanovenej lehote na prepravu poštou alebo odoslali faxom.

(6) Tlačivo podané faxom treba potvrdiť písomne, najneskôr do troch dní odo dňa jeho doručenia Sociálnej poisťovni.

§ 222

Ďalšie povinnosti poberateľa dôchodkových dávok

(1) Poberateľ starobného dôchodku alebo pomerného starobného dôchodku, je povinný oznámiť ústrediu výkon zárobkovej činnosti zamestnanca, ktorý má trvať dlhšie ako tri roky, do ôsmich dní od začatia výkonu takejto zárobkovej činnosti.

(2) Poberateľ invalidného dôchodku je povinný oznámiť ústrediu výkon zárobkovej činnosti do ôsmich dní od začatia výkonu zárobkovej činnosti.

(3) Poberateľ čiastočného invalidného dôchodku, ktorý je zamestnancom, je povinný najneskôr do 10. apríla kalendárneho roka predložiť ústrediu za obdobie, za ktoré sa zisťuje pokles zárobku,

a) potvrdenie zamestnávateľa o príjme zo zárobkovej činnosti alebo

b) čestné vyhlásenie, že nevykonával zárobkovú činnosť.

(4) Lehota na splnenie povinnosti podľa odsekov 1 až 3 je zachovaná aj vtedy, ak doklad preukazujúci skutočnosti uvedené v odsekoch 1 až 3 poberateľ dôchodkovej dávky v ustanovenej lehote odovzdal na prepravu poštou alebo odoslal faxom. Doklad podaný faxom treba potvrdiť písomne, najneskôr do troch dní odo dňa jeho doručenia Sociálnej poisťovni.

§ 223

Povinnosti zamestnávateľa

(1) Zamestnávateľ je povinný

- a) prihlásiť sa do registra zamestnávateľov vedeného príslušnou pobočkou do ôsmich dní odo dňa, v ktorom začal zamestnávať aspoň jedného zamestnanca a odhlásiť sa z tohto registra do ôsmich dní odo dňa, v ktorom nezamestnáva už žiadneho zamestnanca,
- b) prihlásiť zamestnanca na povinné nemocenské poistenie, na povinné dôchodkové poistenie a na povinné poistenie v nezamestnanosti do ôsmich dní od vzniku týchto poistení zamestnanca a odhlásiť zamestnanca v rovnakej lehote od zániku týchto poistení,
- c) oznámiť pobočke prerušenie povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti zamestnanca do ôsmich dní od tohto prerušenia; splnenie povinnosti podľa písmena b) sa nevyžaduje.
- d) predkladať pobočke výkaz poistného a príspevku do garančného fondu za príslušný kalendárny mesiac; tento výkaz je zamestnávateľ povinný predložiť v lehote splatnosti ním odvádzaného poistného a príspevku do garančného fondu, v členení na jednotlivých zamestnancov a na jednotlivé druhy poistenia,
- e) poskytovať výkonným orgánom Sociálnej poisťovne súčinnosť pri vykonávaní základného sociálneho poistenia, výbere, kontrole a vymáhaní poistného na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu,
- f) písomne oznámiť pobočke pracovný úraz, ktorý si vyžiadal lekárske ošetrenie alebo dočasnú pracovnú neschopnosť, najneskôr do troch dní odo dňa, keď sa o tomto pracovnom úraze dozvedel,
- g) predkladať pobočke záznam o pracovnom úraze, ktorý podlieha evidencii a registrácii podľa osobitného predpisu,⁸⁸⁾ najneskôr do ôsmich dní odo dňa, keď sa o tomto pracovnom úraze dozvedel a výsledky vyšetrovania pracovných úrazov a hlásenia o zistení chorôb z povolania do ôsmich dní od ich doručenia,
- h) viesť o svojich zamestnancoch evidenciu na účely základného sociálneho poistenia a poistenia v nezamestnanosti a predložiť túto pobočke do troch dní od uplatnenia nároku na dávku alebo od skončenia pracovného pomeru alebo iného právneho vzťahu k zamestnávateľovi,
- i) umožniť povereným zamestnancom výkonných orgánov Sociálnej poisťovne vstup do svojich objektov, vykonanie kontroly a nazeranie do záznamov o príjmoch zamestnancov a

⁸⁸⁾ § 8a ods. 1 písm. r) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 330/1996 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení zákona č. 158/2001 Z. z.

do iných záznamov dôležitých na účely základného sociálneho poistenia a poistenia v nezamestnanosti,

j) vydávať zamestnancom na ich žiadosť potvrdenia o rozhodujúcich skutočnostiach na účely základného sociálneho poistenia a poistenia v nezamestnanosti.

(2) Povinnosti podľa odseku 1 písm. a) až d) je zamestnávateľ povinný plniť na tlačivách, ktorých obsah a spôsob zasielania určí Sociálna poisťovňa.

(3) Lehota na splnenie povinnosti podľa odseku 1 písm. a) až d), f) a g) je zachovaná aj vtedy, ak sa tlačivo v ustanovenej lehote odovzdalo na prepravu poštou alebo odoslalo faxom.

(4) Tlačivo podané faxom treba potvrdiť písomne najneskôr do troch dní odo dňa jeho doručenia Sociálnej poisťovni.

§ 224

Evidencia na účely základného sociálneho poistenia a na účely poistenia v nezamestnanosti

(1) Zamestnávateľ je povinný viesť evidenciu na účely základného sociálneho poistenia a poistenia v nezamestnanosti zamestnanca; táto evidencia sa vedie od vzniku základného sociálneho poistenia a poistenia v nezamestnanosti zamestnanca po celé obdobie, počas ktorého toto poistenie trvá.

(2) Evidencia musí obsahovať tieto údaje:

- a) priezvisko (vrátane všetkých predošlých priezvisk), meno, dátum a miesto narodenia, stav a miesto trvalého pobytu,
- b) rodné číslo,
- c) vznik pracovného pomeru a skončenie pracovného pomeru alebo iného právneho vzťahu k zamestnávateľovi,
- d) vymeriavací základ zamestnanca neobmedzený podľa § 136 ods. 15,
- e) obdobie, počas ktorého sa zamestnancovi prerušuje nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a poistenie v nezamestnanosti podľa § 27,
- f) obdobie materskej dovolenky, obdobie rodičovskej dovolenky.

(3) Potrebné údaje zamestnávateľ zaznamenáva na mzdových listoch.

§ 225

Povinnosti ďalších právnických osôb

(1) Národný úrad práce je povinný predložiť ústrediu zoznam fyzických osôb, za ktoré platí poistné na dôchodkové poistenie najneskôr do 15. dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý zaplatil poistné na dôchodkové poistenie.

(2) Na účely evidencie obdobia dôchodkového poistenia Ministerstvo školstva Slovenskej republiky je povinné zaslať ústrediu do 31. augusta kalendárneho roka zoznam inštitúcií, na ktorých štúdium alebo výučbu považuje svojim rozhodnutím za rovnocenné štúdiu na stredných školách a vysokých školách.

(3) Zdravotnícke zariadenia sú povinné

- a) poskytovať výpis zo zdravotnej dokumentácie a zhodnotenie liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja a ďalšej liečby do ôsmich dní od doručenia žiadosti Sociálnej poisťovne o tieto údaje; v odôvodnených prípadoch do 30 dní od doručenia žiadosti o tieto údaje, ak je potrebné doplniť zdravotnú dokumentáciu na účely posudzovania dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu nezaopatreného dieťaťa a poklesu pracovnej schopnosti,
- b) prerokovať s pobočkou vývoj obnovy pracovnej schopnosti každého poistenca, ktorého dočasná pracovná neschopnosť trvá dlhšie ako 26 týždňov,
- a) prerokovať s pobočkou vývoj obnovy pracovnej schopnosti poistenca, ktorého dočasná pracovná neschopnosť má trvať dlhšie ako 52 týždňov,
- b) poskytovať pobočke hlásenia o zistení choroby z povolania.

(4) Orgány inšpekcie práce a orgány štátnej banskej správy sú povinné poskytovať pobočke výsledky vyšetrovaní pracovných úrazov a súčinnosť potrebnú na výkon úrazového poistenia podľa tohto zákona.

(5) Orgány na ochranu zdravia poskytujú pobočke na požiadanie výsledky šetrenia pracovných podmienok vo vzťahu k možnému vzniku choroby z povolania pri priznaných chorobách z povolania.

(6) Štatistický úrad je povinný oznámiť ministerstvu, najneskôr do 30. apríla kalendárneho roka sumu priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky a index rastu spotrebiteľských cien za predchádzajúci kalendárny rok.

(7) Orgán, ktorý vydáva povolenie na výkon činnosti, ktorá sa podľa tohto zákona považuje za činnosť samostatne zárobkovo činnej osoby, je povinný oznámiť raz ročne ústrediu komplexný zoznam vydaných povolení a zrušených povolení.

(8) Obec, ktorá vedie matriku je povinná zaslať ústrediu oznámenie o úmrtí každej fyzickej osoby, ktorú zapísali do knihy úmrtí.

(9) Policajný zbor Slovenskej republiky je povinný oznámiť pobočke príslušnej podľa jeho sídla vydanie rozhodnutia o zrušení prechodného pobytu alebo o zrušení povolenia na trvalý pobyt a lehotu určenú na vyst'ahovanie cudzinca, ktorý na území Slovenskej republiky vykonáva samostatnú zárobkovú činnosť.

(10) Správca dane je povinný oznámiť pobočke zmenu základu dane z príjmov samostatne zárobkovo činnnej osoby, ktorá vyplynula z právoplatného dodatočného platobného výmeru.

(11) Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky, Slovenská informačná služba, Národný bezpečnostný úrad, Policajný zbor, Zbor väzenskej a justičnej stráže, Železničná polícia, Colné riaditeľstvo, Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Úrad sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia sú povinné Sociálnej poisťovni v lehotách ňou určených bezplatne oznamovať potrebné údaje, poskytovať požadované doklady a súčinnosť potrebnú na výkon základného sociálneho poistenia.

§ 226

V žiadostiach, oznámeniach a podaniach adresovaných Sociálnej poisťovni sú právnické osoby a fyzické osoby povinné uvádzať rodné číslo poistenca alebo poberateľa dávky, ktorého sa žiadosť, oznámenie alebo podanie týka; ak ide o sirotsky dôchodok alebo pozostalostnú úrazovú rentu jednostranne osiroteného dieťaťa, uvádza sa aj rodné číslo žijúceho rodiča, a ak ide o sirotsky dôchodok alebo pozostalostnú úrazovú rentu obojstranne osiroteného dieťaťa, aj rodné číslo zomretého rodiča, ktorý zomrel posledný. Zákonný zástupca uvádza rodné číslo, ktoré by bol povinný uvádzať poistenec alebo poberateľ dávky, ktorého zastupuje.

DRUHÁ HLAVA

Zodpovednosť v základnom sociálnom poistení

§ 227

(1) Poberateľ dávky je povinný vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého nepatrila vôbec alebo nepatrila v poskytovanej sume, ak

a) nesplnil povinnosť uloženú týmto zákonom,

- b) prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume ako patrila alebo
- c) vedome inak spôsobil, že dávka alebo jej časť sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume ako patrila.

(2) Neprávom prijaté sumy sa môžu zrážať z bežne vyplácanej alebo neskôr priznanej dávky alebo zo mzdy poberateľa dávky; pritom primerane platia predpisy o výkone rozhodnutí zrážkami zo mzdy.

(3) Právo na vrátenie dávky poskytnutej neprávom alebo v nesprávnej sume sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa, keď Sociálna poisťovňa túto skutočnosť zistila, najneskôr uplynutím desiatich rokov odo dňa, za ktorý sa dávka vyplatila. Tieto lehoty neplynú počas konania o opravnom prostriedku, počas výkonu rozhodnutia alebo ak sa na úhradu preplatku vykonávajú zrážky z dávky.

§ 228

(1) Ak zamestnávateľ potvrdil nesprávne údaje rozhodujúce na vznik nároku na dávku, nároku na jej výplatu alebo jej sumu a v dôsledku toho sa dávka poskytla neprávom alebo vo vyššej sume ako patrila, je povinný nahradiť neprávom vyplatené sumy.

(2) Právo na náhradu neprávom vyplatených súm sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa, keď Sociálna poisťovňa zistila, že sumy sa vyplatili neprávom, najneskôr však uplynutím desiatich rokov odo dňa ich výplaty. Tieto lehoty neplynú počas konania o opravnom prostriedku a počas výkonu rozhodnutia.

§ 229

(1) Sociálna poisťovňa má právo voči tretím osobám na náhradu škody, ktorá jej vznikla výplatou dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania.

(2) Na účely náhrady škody, ktorá vznikla Sociálnej poisťovni výplatou dávok, sú orgány štátnej správy, právnické osoby a fyzické osoby povinné bezplatne poskytovať výkonným orgánom Sociálnej poisťovne potrebnú súčinnosť, najmä predkladať v lehote, ktorú Sociálna poisťovňa určila, požadované doklady a oznamovať potrebné údaje.

(3) Právo Sociálnej poisťovne voči tretím osobám na náhradu škody, ktorá vznikla Sociálnej poisťovni výplatou dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa, keď Sociálna poisťovňa zistila sumu vyplatených dávok a keď sa dozvedela o tom, kto za vznik škody zodpovedá, najneskôr však uplynutím desiatich rokov odo dňa výplaty dávok.

(4) Právo na náhradu škody podľa odseku 1 uplatňuje Sociálna poisťovňa v súdnom konaní podľa osobitných predpisov.⁴⁴⁾

TRETIA HLAVA

Pokuty a penále v základnom sociálnom poistení a v poistení v nezamestnanosti

§ 230

Pokuta

Za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom môže Sociálna poisťovňa uložiť za nesplnenie povinností ustanovených v § 219 ods. 2, § 220 až 225 pokutu až do 500 000 Sk.

§ 231

Penále

(1) Osobám povinným odvádzať poistné, prirážku a príspevok do garančného fondu, ktoré neodviedli poistné, prirážku a príspevok do garančného fondu za príslušný kalendárny mesiac včas alebo v správnej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,2 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného, prirážky alebo príspevku do garančného fondu do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v banke, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Predpísané penále podľa odseku 1 nemôže presiahnuť dlžnú sumu poistného, prirážky alebo príspevku do garančného fondu za kontrolované obdobie. Sociálna poisťovňa penále nepredpíše, ak penále za kontrolované obdobie nie je vyššie ako 100 Sk.

(3) Sociálna poisťovňa môže na základe písomnej žiadosti osoby povinnej odvádzať poistné, prirážku a príspevok do garančného fondu v odôvodnených prípadoch odpustiť povinnosť zaplatiť penále alebo znížiť penále, ak táto osoba zaplatila dlžné sumy poistného, prirážky alebo príspevku do garančného fondu najneskôr v deň podania žiadosti. Na odpustenie povinnosti zaplatiť penále alebo znížiť penále na príspevku do garančného fondu je potrebný súhlas predstavenstva Národného úradu práce.

§ 232

(1) Na pokuty a na penále platia ustanovenia o poistnom primerane.

(2) Na povolenie splátok dlžných súm pokút a penále platí § 144 rovnako.

(3) Ak poistné, pokuta alebo penále je príjmom štátneho rozpočtu podľa osobitného predpisu⁷⁴⁾ Sociálna poisťovňa môže uplatniť postup podľa § 231 ods. 3 len so súhlasom Ministerstva financií Slovenskej republiky.

PIATA ČASŤ

Kontrolná činnosť Sociálnej poisťovne

§ 233

(1) Kontrolná činnosť na účely tohto zákona je kontrola

- a) plnenia povinností uvedených v § 220, 221, 223 až 225 (vonkajšia kontrola) a
- b) výkonu činnosti Sociálnej poisťovne vyplývajúca z tohto zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (vnútorná kontrola).

(2) Kontrolnú činnosť uvedenú v odseku 1 písm. a) vykonávajú poverení zamestnanci výkonných orgánov Sociálnej poisťovne.

(3) Ak majú kontrolované subjekty pochybnosti o nezaujatosti zamestnancov kontroly alebo prizvaných osôb so zreteľom na ich vzťah k predmetu kontroly, ku kontrolovaným subjektom alebo k ich zamestnancom, môže vzniesť proti ich účasti na kontrole písomné námietky s uvedením dôvodu. Podanie námietok nemá odkladný účinok. Zamestnanci kontroly, ktorí vedia o skutočnostiach zakladajúcich pochybnosti o ich nezaujatosti, sú povinní tieto skutočnosti bez zbytočného odkladu oznámiť orgánu kontroly. Sú oprávnení vykonať pri kontrole len také úkony, ktoré nedovoľujú odklad.

(4) Vedúci orgánu kontroly alebo ním určený vedúci zamestnanec kontroly je povinný rozhodnúť o námietkach najneskôr do troch dní od ich uplatnenia a písomne oboznámiť s rozhodnutím toho, kto námietku uplatnil.

§ 234

Oprávnenie a povinnosti zamestnancov kontroly

(1) Zamestnanci kontroly sú pri výkone kontroly oprávnení v nevyhnutnom rozsahu

- a) vstupovať do objektov, zariadení a prevádzok, na pozemky a do iných priestorov patriacich kontrolovaným subjektom, ak bezprostredne súvisia s predmetom kontroly; nedotknuteľnosť obydlia nesmie byť dotknutá výkonom tohto oprávnenia,
- b) vyžadovať od kontrolovaného subjektu a jeho zamestnancov, aby im v určenej lehote poskytli doklady, iné písomnosti, vyjadrenia a informácie (vrátane technických nosičov údajov) potrebné na výkon kontroly a prvopisy dokladov,

- c) v odôvodnených prípadoch odoberať a aj mimo priestorov kontrolovaného subjektu premiestňovať prvopisy dokladov, písomné dokumenty a iné materiály, ktorých vydanie nie je všeobecne záväzným právnym predpisom zakázané, na účely zabezpečovania dôkazov, ako aj vykonať ďalšie nevyhnutné úkony súvisiace s kontrolou,
- d) vyžadovať súčinnosť kontrolovaného subjektu a jeho zamestnancov potrebnú na vykonanie kontroly. Túto súčinnosť možno vyžadovať len v nevyhnutnom rozsahu a vtedy, ak nemožno účel kontroly dosiahnuť inak a len s ich súhlasom. Súčinnosť nemožno vyžadovať, ak by tým bol ohrozený život alebo zdravie osôb, alebo ak by sa porušila zákonom ustanovená povinnosť mlčanlivosti, ak nedošlo k jej oslobodeniu oprávneným orgánom.

(2) Zamestnanci kontroly sú pri výkone kontroly povinní

- a) vopred oznámiť kontrolovanému subjektu predmet a účel kontroly a preukázať sa svojím oprávnením na vykonanie kontroly spolu s preukazom totožnosti,
- b) vydať kontrolovanému subjektu potvrdenie o odňatí prvopisov dokladov, písomných dokumentov a iných materiálov a zabezpečiť ich riadnu ochranu pred stratou, zničením, poškodením a zneužitím; ak tieto veci nie sú potrebné na ďalší výkon kontroly alebo na iné konanie podľa osobitných predpisov,⁸⁹⁾ sú povinní vrátiť ich tomu, komu boli odňaté,
- c) oznámiť podozrenie z trestnej činnosti orgánom činným v trestnom konaní a iné skutočnosti orgánom príslušným podľa osobitných predpisov,⁹⁰⁾
- d) v potrebnom rozsahu oboznámiť vedúceho kontrolovaného subjektu a zodpovedných zamestnancov s protokolom o výsledku kontroly pred jeho prerokovaním a vyžiadať od nich v určenej lehote písomné vyjadrenia ku všetkým skutočnostiam, ktoré odôvodňujú uplatnenie právnej zodpovednosti,
- e) preveriť opodstatnenosť námietok ku kontrolným zisteniam a zohľadniť opodstatnené a preukázané námietky v dodatku k protokolu alebo v zázname o kontrole, oboznámiť s ním vedúceho kontrolovaného subjektu a zodpovedných zamestnancov,
- f) neopodstatnenosť námietok písomne oznámiť zodpovedným zamestnancom kontrolovaného subjektu najneskôr do termínu prerokovania protokolu o výsledku kontroly,
- g) prerokovať protokol o výsledku kontroly s vedúcim kontrolovaného subjektu a zodpovednými zamestnancami, ktorých sa kontrolné zistenia týkajú,

⁸⁹⁾ Napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. v znení neskorších predpisov.

⁹⁰⁾ Napríklad § 8 ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. v znení neskorších predpisov.

- h) v zápisnici o prerokovaní protokolu uložiť vedúcemu kontrolovaného subjektu, aby v určenej lehote po skončení kontroly predložil orgánu kontroly opatrenia prijaté na odstránenie zistených nedostatkov, príčin ich vzniku a v určenej lehote predložil aj písomnú správu o ich splnení,
- i) odovzdať protokol o výsledku kontroly, ako aj zápisnicu o prerokovaní protokolu vedúcemu kontrolovaného subjektu,
- j) zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli pri výkone kontroly, ak ich od tejto povinnosti písomne neoslobodil ten, v jeho záujme túto povinnosť majú, alebo vo verejnom záujme vedúci orgánu kontroly; tým nie je dotknutá povinnosť zachovávať mlčanlivosť o utajovaných skutočnostiach.⁹¹⁾

(3) Oprávnenia podľa odseku 1 a povinnosti podľa odseku 2 písm. b), d), e), g) a j) sa vzťahujú aj na prizvané osoby.

§ 235

Oprávnenia a povinnosti kontrolovaného subjektu

(1) Kontrolovaný subjekt a zodpovední zamestnanci sú oprávnení počas výkonu kontroly najneskôr v čase oboznámenia sa s protokolom o výsledku kontroly písomne sa vyjadriť ku kontrolným zisteniam orgánu, ktorý kontrolu vykonal.

(2) Kontrolovaný subjekt je povinný vytvárať vhodné materiálne a technické podmienky na vykonanie kontroly a poskytnúť súčinnosť zodpovedajúcu oprávneniam zamestnancov kontroly.

(3) Vedúci kontrolovaného subjektu a zodpovední zamestnanci, ktorých sa kontrolné zistenia týkajú, sú povinní na požiadanie zamestnancov kontroly dostaviť sa na prerokovanie protokolu o výsledku kontroly.

- (4) Kontrolovaný subjekt je v určenej lehote povinný na základe výsledku kontroly
- a) prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku a predložiť ich orgánu kontroly,
 - b) predložiť orgánu kontroly písomnú správu o splnení opatrení prijatých na odstránenie zistených nedostatkov a o vyvodení dôsledkov voči zamestnancom zodpovedným za tieto nedostatky.

⁹¹⁾ Zákon č. 241/2001 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Protokol o výsledku kontroly

(1) O výsledku vykonanej kontroly vypracujú zamestnanci kontroly protokol, ktorý musí obsahovať označenie kontrolovaného subjektu, miesto a dátum vykonania kontroly, predmet kontroly, kontrolované obdobie, kto kontrolu vykonal, preukázané kontrolné zistenia, dátum vypracovania protokolu, vlastnoručné podpisy zamestnancov kontroly, podpisy zodpovedných zamestnancov, ktorí boli s protokolom oboznámení a dátum oboznámenia sa s protokolom. Súčasťou protokolu je vyjadrenie vedúceho kontrolovaného subjektu, vyjadrenia zodpovedných zamestnancov ku kontrolným zisteniam a ďalšie písomnosti a materiály potvrdzujúce kontrolné zistenia vrátane priebežného protokolu a čiastkového protokolu.

(2) Podobne ako v odseku 1 sa postupuje aj vtedy, ak je počas kontroly potrebné ku konkrétnemu kontrolnému zisteniu vypracovať priebežný protokol alebo čiastkový protokol.

(3) Priebežný protokol obsahuje výsledok kontroly stavu priamo na mieste v určenom období za účasti zamestnancov, ktorí sú za príslušný úsek zodpovední, alebo ďalších zamestnancov, ak to vyžaduje osobitnosť alebo náročnosť preverovaného stavu. Čiastkový protokol obsahuje výsledok kontroly stavu len jednej časti predmetu kontroly na účely osobitného postupu a riešenia zistených nedostatkov.

(4) Ak sú proti kontrolným zisteniam podané námietky, zamestnanci kontroly vypracujú dodatok k protokolu alebo k záznamu o kontrole, ktorý je jeho súčasťou. Pri ich vypracúvaní sa primerane postupuje podľa odseku 1.

(5) O prerokovaní protokolu vypracujú zamestnanci kontroly zápisnicu, ktorá musí obsahovať dátum oboznámenia sa kontrolovaného subjektu a zodpovedných zamestnancov s protokolom, dátum prerokovania protokolu, mená prítomných na prerokovaní a ich vlastnoručné podpisy. V zápisnici sa uloží povinnosť vedúcemu kontrolovaného subjektu v určenej lehote

- a) prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a ich príčin a predložiť ich orgánu kontroly,
- b) predložiť orgánu kontroly správu o splnení opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a ich príčin,
- c) uplatniť právnu zodpovednosť za zistené nedostatky voči zamestnancom zodpovedným za tieto nedostatky.

(6) Ak sa kontrolou nezistí porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov alebo interných predpisov, vypracuje sa len záznam o kontrole. Pri jeho vypracúvaní sa postupuje primerane podľa odseku 1.

(7) Kontrola je skončená v deň prerokovania protokolu o kontrole alebo podpísania záznamu. Protokol o kontrole sa považuje za prerokovaný aj vtedy, ak vedúci kontrolovaného subjektu, prípadne niektorý z jeho zodpovedných zamestnancov odmietne sa oboznámiť s protokolom, písomne sa k nemu vyjadriť alebo podpísať zápisnicu o prerokovaní protokolu. Túto skutočnosť treba uviesť v zápisnici o prerokovaní protokolu.

ŠIESTA ČASŤ

Dozor štátu nad vykonávaním základného sociálneho poistenia a poistenia v nezamestnanosti

§ 237

Výkon dozoru štátu

(1) Štát vykonáva dozor nad vykonávaním nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia, úrazového poistenia, nad výberom, kontrolou a vymáhaním poistného na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu, prostredníctvom orgánov dozoru štátu, ktorými sú ministerstvo a Ministerstvo financií Slovenskej republiky (ďalej len „orgán dozoru štátu“). Kontrolné oprávnenia iných orgánov podľa osobitných predpisov tým nie sú dotknuté.

(2) Orgány dozoru štátu dohodnú rozsah výkonu dozoru podľa odseku 1 na príslušný kalendárny rok.

(3) Orgán dozoru štátu je povinný dozerať najmä na dodržiavanie tohto zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov Sociálnou poisťovňou a na hospodárenie Sociálnej poisťovne podľa rozpočtu na príslušný kalendárny rok.

(4) Orgán dozoru štátu je povinný

- a) oznámiť vopred generálnemu riaditeľovi predmet a účel dozoru štátu a preukázať sa oprávnením na výkon tohto dozoru spolu s preukazom totožnosti zamestnancov orgánu dozoru štátu,
- b) vydať výkonnému orgánu potvrdenie o odobratí prvopisov dokladov a písomností a zabezpečiť ich riadnu ochranu pred stratou, zničením, poškodením a zneužitím; ak tieto prvopisy už nie sú potrebné na ďalší výkon dozoru štátu, je povinný ich vrátiť tomu, komu boli odobraté,
- c) vypracovať správu o výsledku výkonu dozoru štátu (ďalej len „správa“) a prerokovať s generálnym riaditeľom a s riaditeľom pobočky (ďalej len „príslušný riaditeľ“), ak sa

dozor štátu vykonával v príslušnej pobočke výsledky výkonu dozoru štátu; ak zistí nedostatky uloží príslušnému riaditeľovi v správe, aby v určenej lehote prijal opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov, predložil písomnú správu o ich splnení vrátane zodpovednosti zamestnancov zodpovedných za zistené nedostatky,

- d) odovzdať správu príslušnému riaditeľovi,
- e) zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel pri výkone dozoru štátu, ak nebol od tejto povinnosti písomne neoslobodený, v čom záujme túto povinnosť má, alebo vo verejnom záujme vedúci orgánu dozoru štátu; uvedené sa nevzťahuje na povinnosti ustanovené osobitným predpisom,⁹²⁾
- f) oznámiť podozrenie z trestnej činnosti orgánom činným v trestnom konaní a iné skutočnosti orgánom príslušným podľa osobitných predpisov,⁹⁰⁾
- g) kontrolovať plnenie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

(5) Orgán dozoru štátu má právo pri vykonávaní činnosti uvedenej v odseku 1

- a) vstupovať do priestorov Sociálnej poisťovne,
- b) požadovať od Sociálnej poisťovne poskytnutie prvopisov dokladov a písomností; vyhotoviť na náklady Sociálnej poisťovne primeraný počet fotokópií dokladov, vyjadrení a informácií potrebných na výkon dozoru štátu, vrátane informácií na technických nosičoch údajov v lehote ním určenej,
- c) v odôvodnených prípadoch odniesť aj mimo priestorov Sociálnej poisťovne prvopisy dokladov a písomností potrebných na zabezpečenie dôkazov najneskôr do skončenia výkonu dozoru štátu; Sociálna poisťovňa môže prvopisy na svoje náklady nahradiť kópiami, osvedčenými podľa osobitných predpisov,⁹³⁾ ak s tým orgán dozoru štátu súhlasí,
- d) vyžadovať súčinnosť orgánov Sociálnej poisťovne potrebnú na výkon dozoru štátu,
- e) zúčastňovať sa na schôdzach správnej rady a dozornej rady s poradným hlasom,
- f) navrhovať zvolanie správnej rady a dozornej rady, najmä ak zistí nedostatky v činnosti Sociálnej poisťovne,
- g) ukladať orgánom Sociálnej poisťovne opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov,

⁹²⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií).

⁹³⁾ Napríklad § 56 ods. 1 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok).

- h) podávať návrhy na odvolanie člena správnej rady orgánu, ktorý člena správnej rady navrhol.

(6) Na výkon dozoru štátu môže orgán dozoru štátu prizvať zamestnancov iných ústredných orgánov štátnej správy alebo znalcov podľa osobitného predpisu,²⁰⁾ ak to vyžaduje výkon dozoru štátu. Požadovať uvoľnenie zamestnancov na výkon dozoru štátu možno najviac na 12 dní v kalendárnom roku, a toto uvoľnenie sa považuje za iný úkon vo všeobecnom záujme. Ustanovenie odseku 4 písm. e) platí aj pre prizvaných zamestnancov a znalcov. Oprávnenia orgánu dozoru štátu podľa odseku 5 sa vzťahujú aj na prizvaných zamestnancov a znalcov.

(7) Výkon dozoru štátu je skončený v deň prerokovania správy s príslušným riaditeľom.

§ 238

Povinnosti Sociálnej poisťovne pri výkone dozoru štátu

(1) Sociálna poisťovňa je na požiadanie povinná poskytnúť orgánu dozoru štátu najmä

- a) potrebné doklady a písomnosti,
- b) potrebné informácie a vysvetlenia, ktoré súvisia s činnosťou Sociálnej poisťovne.

(2) Sociálna poisťovňa je povinná

- a) zúčastniť sa na prerokovaní správy,
- b) prijať v určenej lehote opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov,
- c) predložiť orgánu dozoru štátu písomnú správu o splnení opatrení prijatých na odstránenie zistených nedostatkov,
- d) uplatniť právnu zodpovednosť za zistené nedostatky voči zamestnancom zodpovedným za tieto nedostatky.

(3) Sociálna poisťovňa je na požiadanie povinná poskytnúť orgánu dozoru štátu súčinnosť, ktorá zodpovedá povinnostiam podľa odsekov 1 a 2 a utvoriť primerané materiálne a technické podmienky na výkon dozoru štátu.

§ 239

(1) Ak Sociálna poisťovňa pri vykonávaní základného sociálneho poistenia a pri vykonávaní pôsobnosti podľa § 1 ods. 2 poruší povinnosti ustanovené týmto zákonom alebo ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, alebo nesplní opatrenia na odstránenie

zistených nedostatkov v určenej lehote alebo v určenom rozsahu, orgán dozoru štátu jej môže uložiť pokutu až do sumy

- a) 2 000 000 Sk za nesplnenie povinnosti nepeňažnej povahy,
- b) 5 000 000 Sk za nesplnenie povinnosti peňažnej povahy.

(2) Pokutu možno uložiť do jedného roka odo dňa, keď sa orgán dozoru štátu o porušení povinnosti dozvedel, najneskôr však do troch rokov odo dňa porušenia povinnosti. Pokutu podľa odseku 1 nemožno uložiť, ak už bola Sociálnej poisťovni za to isté porušenie povinnosti uložená pokuta iným orgánom dozoru štátu. Orgány dozoru štátu sa vzájomne informujú o uložení pokuty. Na rozhodovanie o pokute sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.⁹⁴⁾

(3) Sociálna poisťovňa na úhradu pokuty podľa odseku 1 použije finančné prostriedky zo správneho fondu.

(4) Orgán štátneho dozoru je za nesplnenie povinností podľa § 239 oprávnený uložiť Sociálnej poisťovni poriadkovú pokutu od 1 000 Sk do 20 000 Sk. Ak povinnosť nebola splnená v určenej lehote alebo v požadovanom rozsahu, poriadkovú pokutu možno uložiť aj opakovane, najviac 50 000 Sk.

SIEDMA ČASŤ

Prechodné ustanovenia

§ 240

Poistenec

Poistenec podľa tohto zákona je aj fyzická osoba, ktorá bola zúčastnená na nemocenskom poistení a na dôchodkovom zabezpečení podľa predpisov účinných do 30. júna 2003.

§ 241

Pracovný úraz a choroba z povolania

Pracovný úraz a choroba z povolania uznané podľa predpisov účinných do 30. júna 2003 sa považujú od 1. júla 2003 za pracovný úraz a chorobu z povolania podľa tohto zákona.

⁹⁴⁾ Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).

§ 242

Obdobie nemocenského poistenia

Do obdobia 270 dní nemocenského poistenia na vznik nároku na nemocenské dobrovoľne nemocensky poistenej osoby a na vznik nároku na materské, sa započítava aj obdobie účasti na nemocenskom poistení získané podľa predpisov účinných do 30. júna 2003.

§ 243

Obdobie dôchodkového poistenia a výška osobného mzdového bodu za náhradnú dobu

(1) Za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 1. júlom 2003 podľa predpisov účinných do 30. júna 2003.

(2) Za obdobie dôchodkového poistenia sa nepovažuje obdobie dôchodkového poistenia fyzickej osoby uvedenej v § 16 ods. 1 písm. c) získané pred 1. júlom 2003 a obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané pred 1. júlom 2003, ak tieto obdobia

- a) boli získané v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa predpisov účinných do 30. júna 2003,
- b) boli získané v rozsahu zakladajúcom nárok na starobný dôchodok zo zamestnania I. alebo II. kategórie funkcií podľa predpisov účinných do 30. júna 2003,
- c) boli zhodnotené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok, vdovský výsluhový dôchodok, vdovecký výsluhový dôchodok a sirotsky výsluhový dôchodok podľa predpisov účinných do 30. júna 2003,
- d) boli zhodnotené na nárok na invalidný dôchodok, čiastočný invalidný dôchodok, vdovský dôchodok a sirotsky dôchodok priznané zo zamestnania I. alebo II. kategórie funkcií podľa predpisov účinných do 30. júna 2003.

(3) Za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie v cudzine získané po 30. apríli 1990, ak bolo za toto obdobie zaplatené poistné v sume určenej podľa predpisov účinných v čase doplatenia poistného. Toto obdobie sa hodnotí najskôr odo dňa zaplatenia poistného.

(4) Za náhradnú dobu získanú podľa predpisov účinných pred 1. júlom 2003 patrí osobný mzdový bod vo výške 0,3; § 66 ods. 2 druhá veta platí rovnako.

(5) Za náhradnú dobu získanú podľa predpisov účinných pred 1. júlom 2003, po ktorú sa rodič staral o dieťa do šiestich rokov veku alebo o dlhodobo ťažko zdravotne postihnuté

maloleté dieťa, ktoré vyžaduje mimoriadnu starostlivosť alebo osobitne náročnú mimoriadnu starostlivosť, ak nebolo umiestnené v zariadení pre takéto deti s celoročným alebo týždenným pobytom, patrí osobný mzdový bod vo výške 0,5; § 66 ods. 2 druhá veta platí rovnako.

§ 244

Osobný vymeriavací základ

Osobný vymeriavací základ v období pred 1. januárom 1993 je úhrn hrubých zárobkov za príslušný kalendárny rok, ktoré podliehali dani zo mzdy bez odpočítania tejto dane.

§ 245

Výchova dieťaťa na určenie dôchodkového veku žien v období od 1. júla 2003 do 31. decembra 2010

Poistenkyni, ktorá v období od 1. júla 2003 do 31. decembra 2010 dovŕši dôchodkový vek podľa § 69 ods. 3 až 8, sa výchova dieťaťa posudzuje podľa predpisov účinných do 30. júna 2003.

Nároky na dávky vzniknuté pred 1. júlom 2003

§ 246

V konaniach o nárokoch na dávky a ich výplatu z nemocenského poistenia, dôchodkového zabezpečenia, o nároku na úpravu dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu a o nárokoch na náhradu škody spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, ktoré vznikli pred 1. júlom 2003, o ktorých nebolo do tohto dňa právoplatne rozhodnuté, a o priznaní, odňatí alebo zmene sumy dávky alebo náhrady škody spôsobenej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania za obdobie pred 1. júlom 2003, aj keď o uvedenej dávke alebo náhrade škody už bolo právoplatne rozhodnuté, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 30. júna 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.

§ 247

(1) Dávky nemocenského poistenia, dávky dôchodkového zabezpečenia a plnenia vyplývajúce z nárokov na náhradu škody spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania priznané podľa predpisov účinných pred 1. júlom 2003 sa považujú po 30. júni 2003 za dávky podľa tohto zákona, a to v sume, v akej patrili pred 1. júlom 2003; ak nárok na výplatu týchto dávok a plnení trval k 30. júnu 2003, dávky sa vyplácajú aj po tomto dni za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 30. júna 2003, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Kde sa vo všeobecne záväzných právnych predpisoch vydaných pred 1. júlom 2003 používa formulácia

- a) „podpora pri ošetrovaní člena rodiny“, rozumie sa tým „ošetrovné“,
- b) „peňažná pomoc v materstve“, rozumie sa tým „materské“,
- c) „vyrovnávací príspevok v tehotenstve a materstve“, rozumie sa tým „vyrovnávacia dávka“,
- d) „dávky nemocenského poistenia“, s výnimkou kúpeľnej starostlivosti, rozumie sa tým „nemocenské dávky“,
- e) „dávka dôchodkového zabezpečenia“ s výnimkou kúpeľnej starostlivosti, rozumie sa tým „dôchodková dávka“,
- f) „dôchodkové zabezpečenie“, rozumie sa tým „dôchodkové poistenie“,
- g) „príspevok na poistenie v nezamestnanosti“, rozumie sa tým „poistné na poistenie v nezamestnanosti“.

§ 248

Suma starobného dôchodku a suma pomerného starobného dôchodku poistenca, ktorý splnil podmienky nároku na tento dôchodok pred 1. júlom 2003, je po vzniku nároku na starobný dôchodok alebo pomerný starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 30. júnu 2003 a nepoberal tento dôchodok alebo jeho časť, sa určí podľa tohto zákona. Táto suma nesmie byť nižšia ako suma určená podľa predpisov účinných do 30. júna 2003, a to vrátane úpravy dôchodkov prislúchajúcej podľa osobitného predpisu.⁹⁵⁾

§ 249

(1) V konaniach o priznanie invalidného dôchodku a čiastočného invalidného dôchodku, ktoré neboli právoplatne skončené pred 1. júlom 2003, sa posudzujú podmienky nároku na tieto dôchodky podľa tohto zákona.

(2) Sociálna poisťovňa podľa tohto zákona preskúma najneskôr do 30. júna 2004 trvanie invalidity a čiastočnej invalidity na nárok na invalidný dôchodok a čiastočný invalidný dôchodok, o ktorých bolo právoplatne rozhodnuté pred 1. júlom 2003, ak nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok trvá aj po 30. júni 2003.

⁹⁵⁾ Zákon č. 385/2001 o zvyšovaní dôchodkov v roku 2001, o úprave dôchodkov priznaných v roku 2002 a o zmene a doplnení niektorých zákonov v oblasti sociálneho zabezpečenia.

§ 250

(1) Poistencovi, ktorému pred 1. júlom 2003 zanikol nárok na výplatu čiastočného invalidného dôchodku pre nesplnenie poklesu zárobku, rozhodne sa o nároku na výplatu čiastočného invalidného dôchodku na jeho žiadosť najskôr od 1. júla 2004. Rozhodujúce obdobie na zistenie poklesu zárobku je obdobie od 1. januára 2003 do 31. decembra 2003.

(2) Poistencovi, ktorý má podľa predpisov účinných do 30. júna 2003 nárok na výplatu čiastočného invalidného dôchodku aj po 30. júni 2003 a v roku 2002 sa čiastočný invalidný dôchodok vyplácal šesť mesiacov alebo menej ako šesť mesiacov, nárok na výplatu čiastočného invalidného dôchodku trvá do 30. júna 2004.

(3) Rozhodujúce obdobie, za ktoré sa poistencovi uvedenému v odseku 2 zisťuje pokles zárobku k 1. júlu 2004, je obdobie od 1. januára 2003 do 31. decembra 2003.

(4) Priemerný porovnateľný osobný mzdový bod je podiel súčtu porovnateľných osobných mzdových bodov za kalendárne roky rozhodujúceho obdobia uvedeného v odseku 6 a počtu zárobkovo najlepších kalendárnych rokov, z ktorých sa zisťoval priemerný mesačný zárobok na určenie sumy čiastočného invalidného dôchodku.

(5) Porovnateľný osobný mzdový bod za každý kalendárny rok rozhodujúceho obdobia uvedeného v odseku 6 sa určí ako podiel príjmu zo zárobkovej činnosti uvedeného v § 79 ods. 8 a všeobecného vymeriavacieho základu.

(6) Rozhodujúce obdobie na zistenie priemerného porovnateľného osobného mzdového bodu poberateľa čiastočného invalidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných do 30. júna 2003, je rozhodujúce obdobie, z ktorého sa zisťovalo päť zárobkovo najlepších kalendárnych rokov na určenie priemerného mesačného zárobku.

§ 251

(1) Vdove, ktorá má podľa predpisov účinných do 30. júna 2003 nárok na vdovský dôchodok aj po 30. júni 2003, vypláca sa vdovský dôchodok aj po tomto dni, ak spĺňa podmienky nároku na vdovský dôchodok podľa predpisov účinných do 30. júna 2003.

(2) Ak vdova spĺňa po 30. júni 2003 podmienky nároku na vdovský dôchodok a tento dôchodok sa k 1. júlu 2003 nevypláca z dôvodu súbehu s príjmom zo zárobkovej činnosti alebo z tohto dôvodu sa vypláca v nižšej sume, vdovský dôchodok sa od splátky dôchodku splatnej po 30. júni 2003 na základe žiadosti upraví na sumu, v akej by sa vyplácal k 30. júnu 2003 bez obmedzenia z dôvodu súbehu s príjmom zo zárobkovej činnosti.

§ 252

Ak nárok na sirotsky dôchodok priznaný podľa predpisov účinných do 30. júna 2003 zanikol pred 1. júlom 2003 alebo po 30. júni 2003, nárok na sirotsky dôchodok vznikne znova, ak sú splnené podmienky nároku na tento dôchodok podľa tohto zákona. Nárok na sirotsky dôchodok vznikne najskôr od 1. júla 2003 a jeho suma sa určí podľa tohto zákona.

§ 253

(1) Dôchodok za výsluhu rokov priznaný do 30. júna 2003 sa považuje po tomto dni za čiastočný invalidný dôchodok, a to v sume, v akej patril do 30. júna 2003, bez obmedzenia z dôvodu súbehu s príjmom zo zárobkovej činnosti.

(2) Poberateľovi čiastočného invalidného dôchodku podľa odseku 1 sa splnenie podmienky čiastočnej invalidity neskúma; pokles zárobku na nárok na výplatu čiastočného invalidného dôchodku sa zisťuje od 1. júla 2004.

§ 254

Dôchodok manželky, ktorý sa vypláca k 30. júnu 2003, vypláca sa aj po tomto dni za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 30. júna 2003, a to v sume, v akej patril do 30. júna 2003.

§ 255

Sociálny dôchodok, ktorý sa vypláca k 30. júnu 2003, vypláca sa aj po tomto dni za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 30. júna 2003, a to v sume, v akej patril do 30. júna 2003.

§ 256

(1) Ak bol starobný dôchodok, invalidný dôchodok, vdovský dôchodok, vdovecký dôchodok alebo sirotsky dôchodok obojstranne osirelého dieťaťa upravený do 30. júna 2003 z dôvodu jediného zdroja príjmu poberateľa dôchodku, tento dôchodok sa vypláca po 30. júni 2003 za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 30. júna 2003, a to v sume, v akej patril k 30. júnu 2003. Zvýšenie dôchodku podľa § 89 patrí k sume dôchodku pred jeho úpravou z dôvodu jediného zdroja príjmu.

(2) Ak bol starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok upravený do 30. júna 2003 z dôvodu jediného zdroja príjmu poberateľa dôchodku a jeho rodinného príslušníka, tento dôchodok sa vypláca po 30. júni 2003 za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 30. júna 2003, a to v sume, v akej patril k 30. júnu 2003. Zvýšenie dôchodku podľa § 89 patrí k sume dôchodku pred jeho úpravou z dôvodu jediného zdroja príjmu.

Nároky na dôchodkové dávky vzniknuté po 30. júni 2003

§ 257

Suma starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku a čiastočného invalidného dôchodku, na ktorý vznikne nárok v období od 1. júla 2003 do 30. júna 2006, nesmie byť nižšia ako suma určená podľa predpisov účinných do 30. júna 2003. To platí aj vtedy, ak sa suma dôchodkov uvedených v prvej vete určuje na účely určenia sumy vdovského dôchodku, vdoveckého dôchodku alebo sirotského dôchodku.

§ 258

(1) Nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

(2) Suma starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku a čiastočného invalidného dôchodku, na ktorý vznikne nárok podľa odseku 1, nesmie byť nižšia ako suma určená podľa predpisov účinných do 30. júna 2003. To platí aj vtedy, ak sa suma dôchodkov uvedených v prvej vete určuje na účely určenia sumy vdovského dôchodku, vdoveckého dôchodku alebo sirotského dôchodku.

§ 259

Dávky nemocenského poistenia, dávky dôchodkového zabezpečenia a plnenia vyplývajúce z nárokov na náhradu škody spôsobenej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, ktoré sa vyplácali k 30. júnu 2003 a nárok na ich výplatu trvá aj po tomto dni, sa vyplácajú spôsobom ustanoveným predpismi účinnými do 30. júna 2003.

§ 260

Ak povinnosť platiť poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové zabezpečenie, poistné na poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze alebo pri chorobe z povolania a povinnosť platiť príspevok na poistenie v nezamestnanosti a príspevok do garančného fondu vznikla pred 1. júlom 2003, a táto povinnosť nebola do 30. júna 2003 splnená, pri ich platení a vymáhaní sa po 30. júni 2003 postupuje podľa predpisov účinných do 30. júna 2003.

§ 261

(1) V období do 31. decembra 2006 zamestnávateľ platí poistné na úrazové poistenie vo výške 0,8 % z vymeriavacieho základu ustanoveného v § 136 ods. 8 a 16.

(2) V období do 31. decembra 2006 sa prirážka a zľava podľa § 133 neukladá a zľava neposkytuje.

(3) Zaradenie jednotlivých skupín ekonomických činností podľa odvetvovej klasifikácie ekonomických činností do desiatich nebezpečnostných tried diferencovaných sadzieb poistného na úrazové poistenie vykoná prvýkrát Sociálna poisťovňa v roku 2006 s účinnosťou od 1. januára 2007 podľa priemerného porovnateľného bezpečnostného rizika zisteného za jednotlivé skupiny ekonomických činností na základe štatistických údajov Sociálnej poisťovne získaných z výkonu úrazového poistenia za roky 2003 až 2005.

§ 262

(1) Zostatok finančných prostriedkov základného fondu zodpovednosti za škodu k 30. júnu 2003, je s účinnosťou od 1. júla 2003 príjmom základného fondu úrazového poistenia.

(2) Sumy na dlžnom poistnom z poistenia zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a pri chorobe z povolania vzniknuté pred 1. júlom 2003, ktoré boli zaplatené alebo vymožené po 30. júni 2003, sú príjmom základného fondu úrazového poistenia.

§ 263

Zostatok finančných prostriedkov rezervného fondu k 30. júnu 2003 sa s účinnosťou od 1. júla 2003 prevedie do rezervného fondu nemocenského poistenia vo výške 17 % tohto zostatku a do rezervného fondu dôchodkového poistenia vo výške 83 % tohto zostatku.

§ 264

(1) Štát poskytuje finančné prostriedky na osobitný účet Sociálnej poisťovne na úhradu nákladov na

- a) dôchodok manželky,
- b) sociálny dôchodok,
- c) zvýšenie dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu,
- d) zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť,
- e) zvýšenie dôchodku z dôvodu účasti v odboji a rehabilitácie,
- f) kúpeľnú starostlivosť vrátane zdravotných výkonov predchádzajúcich vystaveniu návrhu na kúpeľnú starostlivosť a vystavenie návrhu na kúpeľnú starostlivosť,
- g) odškodnenie pracovných úrazov a chorôb z povolania zamestnancov zrušených zamestnávateľov, ktorých zakladateľom bol štát alebo Fond národného majetku Slovenskej republiky,

- h) plnenia vyplývajúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania vzniknuté pred 1. aprílom 2002 u zamestnávateľa, ktorý mal podľa osobitného predpisu postavenie štátneho orgánu,
- i) úrazové dávky poskytované osobám uvedeným v § 18 ods. 2 a 3.

(2) Finančné prostriedky na dávky uvedené v odseku 1 sa poukazujú prostredníctvom rozpočtových výdavkov kapitoly štátneho rozpočtu ministerstva.

§ 265

(1) Sociálna poisťovňa podľa tohto zákona je Sociálna poisťovňa zriadená podľa právneho predpisu účinného do 30. júna 2003.

(2) Od účinnosti tohto zákona funkciu generálneho riaditeľa vykonáva riaditeľ Sociálnej poisťovne, ktorý túto funkciu vykonával do 30. júna 2003; funkciu správnej rady vykonáva Správna rada Sociálnej poisťovne, ktorá túto funkciu vykonávala do 30. júna 2003 a funkciu dozornej rady vykonáva Dozorná rada Sociálnej poisťovne, ktorá túto funkciu vykonávala do 30. júna 2003.

(3) Do dĺžky funkčného obdobia generálneho riaditeľa a do dĺžky funkčného obdobia správnej rady a dozornej rady podľa tohto zákona sa započítava aj obdobie výkonu funkcie riaditeľa Sociálnej poisťovne a obdobie výkonu činnosti Správnej rady Sociálnej poisťovne a Dozornej rady Sociálnej poisťovne pred 1. júlom 2003.

§ 266

(1) Sociálna poisťovňa je povinná prevziať výkon nemocenského poistenia od zamestnávateľa najneskôr do 31. decembra 2004, s výnimkou zamestnávateľa policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby.

(2) Do prevzatia výkonu nemocenského poistenia Sociálnou poisťovňou podľa odseku 1 o nemocenských dávkach podľa tohto zákona rozhodujú a vyplácajú ich zamestnávatelia, ktorí boli príslušní na ich výplatu do 30. júna 2003.

(3) Zamestnávateľ, ktorý do 30. júna 2003 vykonával nemocenské poistenie je povinný vykazovať miestne príslušnej pobočke poistné na nemocenské poistenie za príslušný kalendárny mesiac spolu s vyplatenými nemocenskými dávkami do dňa prevzatia výkonu nemocenského poistenia od zamestnávateľov.

§ 267

V konaniach o prechode z dočasnej pracovnej neschopnosti do invalidity alebo čiastočnej invalidity, ktoré neboli právoplatne skončené pred 1. júlom 2003, sa postupuje podľa právneho predpisu účinného do 30. júna 2003.

§ 268

V konaniach o odstránení tvrdostí, ktoré sa vyskytli pri vykonávaní nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia a ktoré neboli právoplatne skončené pred 1. júlom 2003, sa postupuje podľa predpisov účinných do 30. júna 2003.

§ 269

(1) Sociálna poisťovňa od 1. júla 2003 preberá od zamestnávateľa výplatu plnení vyplývajúcich zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania, ktoré vznikli pred 26. novembrom 1993; to platí aj na nároky vzniknuté pred 1. aprílom 2002 u zamestnávateľa, ktorý mal podľa osobitného predpisu postavenie štátneho orgánu vyplývajúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania.

(2) Nároky na výplatu plnení uvedených v odseku 1 sa posudzujú podľa predpisov účinných do 30. júna 2003. Ak nárok na výplatu týchto plnení trvá aj po 30. júni 2003, poskytujú sa v sume v akej patrili do 30. júna 2003. Náhrada za stratu na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a náhrada nákladov na výživu pozostalých sa zvyšujú od 1. júla príslušného kalendárneho roka o percento medziročného rastu priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky vykázané štatistickým úradom. Percento medziročného rastu priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky sa ustanoví opatrením, ktoré vydá ministerstvo a vyhlási jeho úplné znenie zverejnením v Zbierke zákonov.

(3) Zamestnávateľ ku dňu účinnosti tohto zákona odovzdá Sociálnej poisťovni evidenciu ním vyplácaných plnení vyplývajúcich zo zodpovednosti za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania.

§ 270

Zamestnávateľ je povinný predložiť evidenčné listy dôchodkového zabezpečenia vedené podľa predpisov účinných do 30. júna 2003 Sociálnej poisťovni najneskôr do 31. decembra 2003.

§ 271

(1) S účinnosťou od 1. júla 2003 Sociálna poisťovňa preberá od Národného úradu práce výber, kontrolu a vymáhanie príspevku na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu za obdobie pred 1. júlom 2003.

(2) Práva a povinnosti z pracovnoprávných vzťahov zamestnancov Národného úradu práce zabezpečujúcich k 30. júnu 2003 činnosti spojené s výberom, kontrolou a vymáhaním

príspevku na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu prechádzajú s účinnosťou od 1. júla 2003 z Národného úradu práce na Sociálnu poisťovňu.

ÔSMA ČASŤ

§ 272

Zrušovacie ustanovenia

Zrušujú sa:

1. zákon č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov v znení zákona č. 16/1959 Zb., zákona č. 58/1964 Zb., zákona č. 65/1965 Zb., zákona č. 87/1968 Zb., zákona č. 88/1968 Zb., zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 8/1982 Zb., zákona č. 73/1982 Zb., zákona č. 148/1983 Zb., zákona č. 109/1984 Zb., zákona č. 51/1987 Zb., zákona č. 110/1990 Zb., zákona č. 180/1990 Zb., zákona č. 134/1991 Zb., zákona č. 306/1991 Zb., zákona č. 235/1992 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 7/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 193/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 194/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 308/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 376/1996 Z. z., zákona č. 154/1997 Z. z., zákona č. 132/1998 Z. z., zákona č. 235/1998 Z. z. a zákona č. 238/1998 Z. z.,
2. zákon č. 88/1968 Zb. o predĺžení materskej dovolenky, o dávkach v materstve a o prídavkoch na deti z nemocenského poistenia v znení nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 98/1971 Zb., zákona č. 99/1972 Zb., zákona č. 73/1982 Zb., zákona č. 57/1984 Zb., zákona č. 109/1984 Zb., nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 112/1984 Zb., zákona č. 51/1987 Zb., zákona č. 103/1988 Zb., zákona č. 180/1990 Zb., zákona č. 134/1991 Zb., zákona č. 306/1991 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 195/1992 Zb., zákona č. 235/1992 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 14/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 193/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 194/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 308/1995 Z. z., zákona č. 154/1997 Z. z., zákona č. 132/1998 Z. z. a zákona č. 235/1998 Z. z.,
3. zákon č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 76/1979 Zb., zákona č. 150/1979 Zb., zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 7/1982 Zb., zákona č. 73/1982 Zb., zákona č. 116/1982 Zb., zákona č. 56/1984 Zb., zákona č. 108/1984 Zb.,

zákona č. 56/1987 Zb., zákona č. 1/1991 Zb. a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 194/1994 Z. z.,

4. zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 110/1990 Zb., zákona č. 180/1990 Zb., zákona č. 1/1991 Zb., zákona č. 46/1991 Zb., zákona č. 246/1991 Zb., zákona č. 306/1991 Zb., zákona č. 578/1991 Zb., zákona č. 116/1992 Zb., zákona č. 235/1992 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 7/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 14/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 59/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 97/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 240/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 285/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 39/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 71/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 193/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 194/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 195/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 365/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 78/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 135/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 137/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 308/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 110/1996 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 376/1996 Z. z., zákona č. 154/1997 Z. z., zákona č. 278/1997 Z. z., zákona č. 376/1997 Z. z., zákona č. 132/1998 Z. z., zákona č. 195/1998 Z. z., zákona č. 235/1998 Z. z., zákona č. 236/1998 Z. z., zákona č. 238/1998 Z. z., zákona č. 107/1999 Z. z., zákona č. 300/1999 Z. z., zákona č. 344/1999 Z. z., zákona č. 355/1999 Z. z., zákona č. 233/2000 Z. z., zákona č. 446/2000 Z. z., zákona č. 242/2001 Z. z. a zákona č. 385/2001 Z. z.,
5. zákon Slovenskej národnej rady č. 543/1990 Zb. o štátnej správe sociálneho zabezpečenia v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 195/1992 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 240/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 193/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 194/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 301/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z., zákona č. 195/1998 Z. z., zákona č. 235/1998 Z. z., zákona č. 236/1998 Z. z., zákona č. 238/1998 Z. z., zákona č. 155/1999 Z. z., zákona č. 300/1999 Z. z. a zákona č. 450/2000 Z. z.,
6. zákon č. 46/1991 Zb. o zvyšovaní dôchodkov v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 97/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 285/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 195/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 374/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky

- č. 135/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 110/1996 Z. z., zákona č. 154/1997 Z. z., zákona č. 132/1998 Z. z., zákona č. 107/1999 Z. z., zákona č. 233/2000 Z. z. a zákona č. 385/2001 Z. z.,
7. zákon č. 246/1991 Zb. o druhom zvýšení dôchodkov v roku 1991,
 8. zákon č. 297/1991 Zb. o úprave náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti vzniknutej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania,
 9. zákon č. 116/1992 Zb. o zvýšení dôchodkov v roku 1992,
 10. zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 97/1993 Z. z. o zvýšení dôchodkov v roku 1993,
 11. § 9 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky,
 12. zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 285/1993 Z. z. o druhom zvýšení dôchodkov v roku 1993,
 13. zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 320/1993 Z. z. o úprave náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti vzniknutej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania v znení zákona č. .../2002 Z. z.,
 14. zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1994 Z. z. o úprave dôchodkov priznaných v roku 1994,
 15. zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 195/1994 Z. z. o zvýšení dôchodkov v roku 1994 a o úprave dôchodkov priznaných v roku 1995,
 16. zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 274/1994 Z. z. o Sociálnej poisťovni v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 374/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 304/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 376/1996 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 386/1996 Z. z., zákona č. 354/1997 Z. z., zákona č. 366/1997 Z. z., zákona č. 235/1998 Z. z., zákona č. 236/1998 Z. z., zákona č. 238/1998 Z. z., zákona č. 56/1999 Z. z., zákona č. 300/1999 Z. z., zákona č. 345/1999 Z. z., zákona č. 232/2000 Z. z., zákona č. 233/2000 Z. z., zákona č. 243/2000 Z. z., zákona č. 245/2000 Z. z., zákona č. 467/2000 Z. z., zákona č. 242/2001 Z. z., zákona č. 385/2001 Z. z. a zákona č. 505/2001 Z. z.,
 17. zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 135/1995 Z. z. o zvýšení dôchodkov v roku 1995, o úprave dôchodkov priznaných v roku 1996 a o zmene niektorých predpisov v oblasti sociálneho zabezpečenia,

18. zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 110/1996 Z. z. o zvýšení dôchodkov v roku 1996 a o zmene niektorých zákonov,
19. zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 376/1996 Z. z. o úprave dôchodkov priznaných v roku 1997 a o zmene niektorých predpisov,
20. zákon č. 154/1997 Z. z. o zvýšení dôchodkov v roku 1997 a o zmene a doplnení niektorých zákonov v oblasti sociálneho zabezpečenia,
21. zákon č. 357/1997 Z. z. o úprave dôchodkov priznaných v roku 1998,
22. zákon č. 132/1998 Z. z. o zvýšení dôchodkov v roku 1998, o úprave dôchodkov v roku 1999 a o zmene a doplnení niektorých zákonov v oblasti sociálneho zabezpečenia v znení zákona č. 107/1999 Z. z.,
23. zákon č. 107/1999 Z. z. o zvýšení dôchodkov v roku 1999, o úprave dôchodkov priznaných v roku 2000 a o zmene a doplnení niektorých zákonov v oblasti sociálneho zabezpečenia,
24. zákon č. 233/2000 Z. z. o zvýšení dôchodkov v roku 2000, o úprave dôchodkov priznaných v roku 2001 a o zmene a doplnení niektorých zákonov v oblasti sociálneho zabezpečenia,
25. § 35 ods. 3, § 195 ods. 5, v § 198 ods. 1 písmená a) až c), § 199 až 213, § 214 ods. 4, § 217 ods. 3, § 219 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce,
26. zákon č. 385/2001 Z. z. o zvýšení dôchodkov v roku 2001, o úprave dôchodkov priznaných v roku 2002 a o zmene a doplnení niektorých zákonov v oblasti sociálneho zabezpečenia,
27. nariadenie vlády Československej socialistickej republiky č. 138/1976 Zb. o úprave niektorých náhrad za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti vzniknutej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania,
28. nariadenie vlády Československej socialistickej republiky č. 60/1982 Zb. o úprave niektorých náhrad za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti vzniknutej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania,
29. nariadenie vlády Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 231/1990 Zb. o zvýšení vyplácaných dôchodkov a hraníc nízkych dôchodkov, ktoré sú jediným zdrojom príjmu,
30. § 6 písm. b) nariadenia vlády Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 557/1990 Zb. o mimoriadnom poskytovaní starobného dôchodku niektorým baníkom v znení zákona č. 578/1991 Zb. a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 376/1996 Z. z.,

31. vyhláška Ministerstva zdravotníctva, Ústrednej rady odborov a Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia č. 76/1957 Ú. v. o prechode z pracovnej neschopnosti do invalidity (čiastočnej invalidity) v znení vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 268/1990 Zb.,
32. vyhláška predsedu vlády č. 91/1958 Zb., ktorou sa uverejňuje opatrenie Ústrednej rady odborov o organizácii a vykonávaní nemocenského poistenia zamestnancov v znení vyhlášky č. 191/1960 Zb., vyhlášky č. 6/1967 Zb., vyhlášky č. 178/1968 Zb., vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 123/1990 Zb., vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 262/1990 Zb. a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 274/1994 Z. z.,
33. vyhláška Ústrednej rady odborov a Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia č. 141/1958 Ú. I. o nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení odsúdených v znení zákona č. 16/1959 Zb., vyhlášky Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia č. 102/1964 Zb., vyhlášky Ústrednej rady odborov č. 143/1965 Zb., vyhlášky Ústrednej rady odborov č. 95/1968 Zb., vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 155/1983 Zb., vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 263/1990 Zb. a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 308/1995 Z. z.,
34. vyhláška Ústrednej rady odborov č. 143/1965 Zb. o poskytovaní peňažných dávok v nemocenskom poistení v znení vyhlášky Ústrednej rady odborov č. 95/1968 Zb., vyhláška predsedu vlády č. 178/1968 Zb., vyhlášky Ústrednej rady odborov č. 113/1975 Zb., vyhlášky Ústrednej rady odborov č. 165/1979 Zb., vyhlášky Ústrednej rady odborov č. 79/1982 Zb., vyhlášky Ústrednej rady odborov č. 154/1983 Zb., vyhlášky Ústrednej rady odborov č. 80/1984 Zb., vyhlášky Ústrednej rady odborov č. 134/1984 Zb., vyhlášky Ústrednej rady odborov č. 239/1988 Zb. a vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 263/1990 Zb.,
35. vyhláška Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky č. 182/1968 Zb. o dávkach v materstve a o prídavkoch na deti uchádzačom o zamestnanie v znení vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 132/1984 Zb., vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 58/1987 Zb., vyhlášky Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky č. 50/1991 Zb., zákona č. 306/1991 Zb. a zákona Slovenskej národnej rady č. 195/1992 Zb.,
36. vyhláška Ústrednej rady odborov č. 165/1979 Zb. o nemocenskom poistení niektorých pracovníkov a o poskytovaní dávok nemocenského poistenia občanom v osobitných prípadoch v znení vyhlášky Ústrednej rady odborov č. 155/1983 Zb., vyhlášky Ústrednej rady odborov č. 79/1984 Zb., vyhlášky Ústrednej rady odborov č. 135/1984

Zb., vyhlášky Ústrednej rady odborov č. 59/1987 Zb., vyhlášky Ústrednej rady odborov č. 148/1988 Zb., vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 123/1990 Zb., vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 263/1990 Zb., vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 501/1990 Zb. a zákona č. 306/1991 Zb.,

37. vyhláška Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení v znení vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 123/1990 Zb., vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 260/1990 Zb., vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 313/1990 Zb., vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 501/1990 Zb., zákona č. 1/1991 Zb., zákona č. 306/1991 Zb., zákona č. 578/1991 Zb., vyhlášky Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky č. 111/1992 Zb., zákona č. 235/1992 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 7/1993 Z. z., vyhlášky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 250/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 365/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 137/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 197/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 308/1995 Z. z. a zákona č. 387/1996 Z. z.,
38. vyhláška Ministerstva zdravotníctva a sociálnych vecí Slovenskej socialistickej republiky č. 151/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení a zákon Slovenskej národnej rady o pôsobnosti orgánov Slovenskej socialistickej republiky v sociálnom zabezpečení v znení vyhlášky Ministerstva zdravotníctva a sociálnych vecí Slovenskej republiky č. 145/1990 Zb., vyhlášky Ministerstva zdravotníctva a sociálnych vecí Slovenskej republiky č. 273/1990 Zb., vyhlášky Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky č. 319/1990 Zb., vyhlášky Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky č. 353/1990 Zb., vyhlášky Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky č. 590/1990 Zb., vyhlášky Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky č. 259/1992 Zb., zákona č. 195/1998 Z. z., zákona č. 235/1998 Z. z., zákona č. 265/1998 Z. z. a zákona č. 300/1999 Z. z.,
39. vyhláška Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky č. 356/1991 Zb. o kontrole dodržiavania liečebného režimu,
40. vyhláška Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky č. 106/1992 Zb. o spôsobe kontroly posudzovania spôsobilosti na prácu,
41. vyhláška Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky č. 446/1992 Zb. o predpoklade osobitnej odbornej spôsobilosti v správe sociálneho zabezpečenia,

42. vyhláška Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 290/1994 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o sociálnom zabezpečení,
43. opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 132/1995 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška percenta a obdobie, za ktoré sa bude upravovať náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti vzniknutej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania,
44. opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 151/1996 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška percenta a obdobie, za ktoré sa bude upravovať náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti vzniknutej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania,
45. opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 98/1997 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška percenta a obdobie, za ktoré sa bude upravovať náhrada za stratu na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti vzniknutej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania,
46. opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 120/1998 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška percenta a obdobie, za ktoré sa bude upravovať náhrada za stratu na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti vzniknutej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania,
47. opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 125/1999 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška percenta a obdobie, za ktoré sa bude upravovať náhrada za stratu na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti vzniknutej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania,
48. opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 194/2000 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška percenta a obdobie, za ktoré sa bude upravovať náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti vzniknutej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania,
49. opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 235/2001 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška percenta a obdobie, za ktoré sa bude upravovať náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti vzniknutej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania a náhrada nákladov na výživu pozostalých, ak zamestnanec následkom pracovného úrazu alebo choroby z povolania zomrel.

§ 273

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. júla 2003, okrem § 120 ods. 4, ktorý nadobúda účinnosť nadobudnutím platnosti zmluvy o pristúpení Slovenskej republiky do Európskej únie.

Zoznam chorôb z povolania

Číslo	Choroba z povolania	Podmienky vzniku
1.	Choroba z olova alebo z jeho zlúčenín	K číslam 1 – 18: Pri výrobe, spracovaní, používaní, doprave uvedených látok alebo ak sa tieto látky v uvedených prípadoch vyskytujú ako vedľajšie produkty, medziprodukty alebo odpadové látky.
2.	Choroba z fosforu alebo z jeho zlúčenín	
3.	Choroba z fluóru alebo z jeho zlúčenín	
4.	Choroba z ortuti alebo z jej zlúčenín	
5.	Choroba arzénu alebo z jeho zlúčenín	
6.	Choroba z mangánu alebo z jeho zlúčenín	
7.	Choroba z kadmia alebo z jeho zlúčenín	
8.	Choroba z vanádia alebo z jeho zlúčenín	
9.	Choroba z chrómu alebo z jeho zlúčenín	
10.	Choroba zo sírouhlíka	
11.	Choroba zo sirovodíka	
12.	Choroba z oxidu uhoľnatého	
13.	Choroba z kyanovodíka alebo z kyanidov	
14.	Choroba z benzénu alebo z jeho homológov	
15.	Choroba z nitrozlúčenín a z aminozlúčenín benzénu alebo jeho homológov	
16.	Choroba z halogenizovaných uhľovodíkov	

17.	Choroba z esterov kyseliny dusičnej	
18.	Choroba z bojových látok alebo chemických látok s rovnakým účinkom ako bojové látky	
19.	Choroba z ionizujúceho žiarenia a zo žiarenia s obdobným účinkom	K číslam 19 – 20: Pri vystavení uvedenému nebezpečenstvu.
20.	Choroba z elektromagnetického žiarenia vrátane laseru	
21.	Rakovina kože	Pri výrobe, spracovaní, používaní, doprave škodlivín vyvolávajúcich rakovinu kože.
22.	Kožné choroby okrem rakoviny kože a prenosné kožné choroby	Pri vystavení sa vplyvu chemickým, fyzikálnym (okrem ionizujúceho žiarenia) a biologickým škodlivinám v pracovnom prostredí a pri práci vyvolávajúcim profesionálne dermatózy.
23.	Rakovina pľúc z rádioaktívnych látok	Pri vystavení uvedenému nebezpečenstvu.
24.	Infekčné choroby a parazitárne choroby, okrem tropických infekčných chorôb a parazitárnych chorôb a chorôb prenosných zo zvierat na ľudí	Pri vyšetrovaní a opatrovaní osôb, tam kde je preukázateľný styk s týmito chorobami alebo s infekčným materiálom, ako súčasť plnenia pracovných úloh alebo činností.
25.	Tropické prenosné a parazitárne choroby	Pri vystavení uvedenému nebezpečenstvu.
26.	Choroby prenosné zo zvierat na ľudí, buď priamo alebo prostredníctvom prenášačov	Pri vystavení uvedenému nebezpečenstvu vrátane nakladania, vykladania a doprave takýchto zvierat.
27.	Choroba vyvolaná prácou v hyperbarických alebo hypobarických podmienkach	Pri vystavení uvedenému nebezpečenstvu.
28.	Choroba z vibrácií – ochorenie kostí, kĺbov, svalov, ciev a nervov končatín spôsobené vibráciou	Pri kontakte so zdrojmi vibrácií.

29.	Choroba z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia končatin – ochorenie kostí, kĺbov, šliach a nervov končatin	Pri vystavení uvedenému nebezpečenstvu.
30.	Choroba laktového nervu z mechanických vplyvov	Pri nútenej polohe končatin.
31.	Choroba dolných dýchacích ciest a pľúc spôsobená hliníkovým prachom z hliníkových zliatin (zaprášenie pľúc hliníkom – fibróza pľúc)	Pri vystavení uvedenému nebezpečenstvu.
32.	Choroba z berylia a z jeho zlúčenín	Pri vystavení uvedenému nebezpečenstvu.
33.	Choroba zaprášenia pľúc prachom obsahujúcim oxid kremičitý (silikóza, silikotuberkulóza) vrátane banickej pneumokoniózy: a) s typickými rtg znakmi s prihliadnutím na dynamiku choroby, b) v spojení s aktívnou tuberkulózou	Pri vystavení uvedenému nebezpečenstvu.
34.	Choroba zaprášenia pľúc azbestovým prachom (azbestóza) a) s typickými rtg znakmi b) v spojení s pľúcnou rakovinou	Pri vystavení uvedenému nebezpečenstvu.
35.	Choroba pri výrobe tvrdokovov	Pri vystavení uvedenému nebezpečenstvu.
36.	Choroba dolných dýchacích ciest a pľúc z Thomasovej múčky	Pri práci s Thomasovou múčkou.
37.	Bronchiálna astma (záduch)	Pri preukázaní činnosti s látkami s alergizujúcim účinkom a pri pôsobení senzibilizujúcich a dráždivých činiteľov.
38.	Porucha sluchu z hluku, pri ktorej dosahuje strata sluchu podľa Fowlera u poškodených mladších ako 30 rokov najmenej 40 %. U poškodených nad 30 rokov sa uvedená hranica každé dva roky zvyšuje o 1 % až do dosiahnutia 50 rokov veku poškodeného, odkedy už musí prevyšovať strata sluchu 50 %	Pri vystavení nadmernému hluku.

39.	Sivý zákal	Pri vystavení nadmernému pôsobeniu krátkovlnných tepelných lúčov.
40.	Nystagmus	V baniach pri minerských prácach.
41.	Rozdutie pľúc fúkačov skla a hudobníkov na dychových nástrojoch	Pri vystavení uvedenému nebezpečenstvu.
42.	a) Ťažká hyperkinetická dysfónia, uzliky na hlasivkách alebo ťažká nedomykavosť hlasiviek, ktoré znemožňujú výkon povolania kladúceho zvýšené nároky na hlas b) Ťažká fonasténia	Pri vystavení zvýšenej hlasovej námahe, najmä v divadlách, školách, profesionálnych hlasových telesách, profesionálnych kultúrnych podnikoch a zábavných podnikoch. Pri speve sólistu.
43.	Bronchopulmonálne choroby spôsobené prachom z bavlny (byssinóza), ľanu, konopí alebo sisalu	Pri vystavení uvedenému nebezpečenstvu.
44.	Vonkajšie alergické alveolitidy a ich následky spôsobené vdychovaním organických prachov typu farmárske pľúca	Pri vystavení uvedenému nebezpečenstvu.
45.	Alergické choroby horných dýchacích ciest s dokázanou precitlivosťou na alergény z pracovného prostredia poškodeného	Pri plnení pracovných úloh, činností s alergizujúcimi látkami a pri pôsobení senzibilizujúcich a dráždivých činiteľov, ktoré sú za také uznané.
46.	Nádorové choroby vznikajúce následkom práce s dokázanými chemickými karcinogénmi v pracovnom prostredí poškodeného a prejavujúce sa u neho v príslušných cieľových orgánoch, ktoré nie sú uvedené v tomto zozname	Pri vystavení riziku chemickej karcinogenity a karcinogén dokázaný v jeho pracovnom prostredí je s prevažnou mierou pravdepodobnosti rozhodnutím Celoslovenskej komisie pre posudzovanie chorôb z povolania uznaný za hlavný príčinný faktor vzniku danej nádorovej choroby.
47.	Iné poškodenia zdravia z práce. Ide o poškodenie zdravia z práce, ktoré nie je ani pracovným úrazom ani chorobou z povolania uvedenou v tomto zozname.	Pri vykonávaní práce, ktorá je preukázateľne a v zrovnateľnej miere s inými chorobami z povolania uvedenými v tomto zozname v príčinnej súvislosti so zisteným poškodením zdravia a táto súvislosť je uznaná Celoslovenskou komisiou pre posudzovanie chorôb z povolania.

Príloha č.2

k zákonu č./2002 Z. z.

**Všeobecné vymeriavacie základy
v kalendárnych rokoch pred rokom 2001**

Rok	Priemerná mesačná mzda v hospodárstve	Všeobecný vymeriavací základ
1949	792	9 504
1950	854	10 248
1951	903	10 836
1952	940	11 280
1953	1 036	12 432
1954	1 125	13 500
1955	1 148	13 776
1956	1 202	14 424
1957	1 235	14 820
1958	1 262	15 144
1959	1 281	15 372
1960	1 330	15 960
1961	1 358	16 296
1962	1 362	16 344
1963	1 375	16 500
1964	1 423	17 076
1965	1 456	17 472
1966	1 510	18 120
1967	1 594	19 128
1968	1 733	20 796
1969	1 863	22 356
1970	1 910	22 920
1971	1 980	23 760
1972	2 065	24 780
1973	2 133	25 596
1974	2 203	26 436
1975	2 271	27 252
1976	2 338	28 056
1977	2 412	28 944
1978	2 483	29 796
1979	2 549	30 588
1980	2 606	31 272
1981	2 642	31 704
1982	2 695	32 340
1983	2 745	32 940
1984	2 790	33 480
1985	2 843	34 116
1986	2 888	34 656
1987	2 941	35 292
1988	3 020	36 240
1989	3 142	37 704
1990	3 278	39 336
1991	3 770	45 240
1992	4 543	54 516
1993	5 379	64 548
1994	6 294	75 528
1995	7 195	86 340
1996	8 154	97 848
1997	9 226	110 712
1998	10 003	120 036
1999	10 728	128 736
2000	11 430	137 160

Príloha č. 3
k zákonu č./2002 Z. z.

PERCENTUÁLNA MIERA POKLESU ZÁROBKOVEJ ČINNOSTI
podľa druhu zdravotného postihnutia orgánov a systémov

**PERCENTUÁLNA MIERA POKLESU ZÁROBKOVEJ ČINNOSTI
podľa druhu zdravotného postihnutia orgánov a systémov**

Kapitola I – INFEKČNÉ a PARAZITÁRNE CHOROBY

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Vírusové infekcie a bakteriálne choroby, zoonózy, protozoárne choroby, ricketiózy, helmintózy, mykózy a ich následky	
	a) ľahké formy s funkčným obmedzením ľahkého stupňa, so zníženou výkonnosťou organizmu	20 – 30
	b) stredne ťažké formy s postihnutím funkcie niektorých orgánov, systémov alebo formy chronické, pomaly progredujúce s podstatným obmedzením celkovej výkonnosti organizmu	40 – 60
	c) stredne ťažké formy s postihnutím funkcie niektorých orgánov, systémov alebo formy chronické, pomaly progredujúce s podstatným obmedzením celkovej výkonnosti organizmu	40 – 60
	Posudkové hľadisko: Ak infekčná choroba vyvolá dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav, určí sa miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti podľa prevažujúceho funkčného postihnutia orgánu (systému) a vplyvu na celkovú výkonnosť organizmu.	
2.	Ochorenia vírusom získanej ľudskej imunodeficiencie (HIV)	
2.1.	AIDS, s ťažšími alebo občasnými klinickými príznakmi, so značným obmedzením celkovej výkonnosti organizmu	20 – 40
2.2.	AIDS, úplne rozvinutý, s orgánovými komplikáciami a zlyhávaním imunity	70 – 80
	Posudkové hľadisko: HIV pozitivita bez klinickej symptomatológie nepredpokladá pokles schopnosti sústavnej zárobkovej činnosti. Sprievodné duševné prejavy sa posúdia psychologickým a psychiatrickým vyšetrením.	
3.	Tuberkulóza a iné mykobakteriózy	
3.1.	Tuberkulóza dýchacieho ústrojenstva	
	a) počas aktívneho štádia ochorenia s funkčným obmedzením stredného až ťažkého stupňa alebo s komplikáciami	50 – 80
	b) počas aktívneho štádia ochorenia, bez obmedzenia pľúcnych funkcií a výkonnosti organizmu	20 – 40

	c) tuberkulóza v inaktívnom štádiu, bez poruchy dýchacích funkcií	10
3.2.	Tuberkulóza iných orgánov a systémov	
	a) počas aktivity ochorenia s funkčným obmedzením stredného až ťažkého stupňa s komplikáciami	50-80
	b) počas aktivity ochorenia, bez funkčného obmedzenia	20-40
	c) tuberkulóza v inaktívnom štádiu, bez porúch dýchacích funkcií	10
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa stupňa aktivity ochorenia, obmedzenia pľúcnych funkcií a celkového stavu organizmu.	

Kapitola II. CHOROBY KRVÍ a KRVOTVORNÝCH ORGÁNOV

Všeobecné posudkové hľadisko:

Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti pre chorobu krvi a krvotvorných orgánov sa určí podľa závažnosti hematologických zmien, podľa porúch orgánových funkcií, pôsobenia na iné orgány a podľa vplyvu na celkový stav organizmu.

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Strata sleziny (bez prítomnosti krvnej choroby)	10
2.	Chronická lymfatická leukémia (myeloidná)	
	a) s miernymi prejavmi, v remisii (bez výraznejších ťažkostí, bez celkových symptómov, bez hematologickej liečby, bez známkov progresie)	10-20
	b) so stredne ťažkými klinickými a laboratórnymi prejavmi s potrebou opakovanej hematologickej liečby, v remisii, znížená výkonnosť organizmu	25-40
	c) s ťažkými prejavmi	60-80
	veľké zväčšenie sleziny, znížená imunita, výrazne znížená výkonnosť organizmu, v sústavnej hematologickej liečbe, opakovanými hospitalizáciami	
3.	Plasmocytóm (myelóm)	
	a) s miernymi prejavmi, v remisii bez výraznejších ťažkostí, bez celkových symptómov, bez matologickej liečby, bez známkov progresie	10-20
	b) so stredne ťažkými klinickými a laboratórnymi prejavmi, zníženou výkonnosťou organizmu	25-40

	c) s ťažkými prejavmi, anémia pod 10 g/dl hemoglobínu, typickými bolesťami, osteolýzou, poruchou funkcie obličiek a zníženou výkonnosťou organizmu	70-80
4.	Hodgkinov lymfóm (lymfogranulóm), primárne lokalizovaný non-Hodgkinov lymfóm	
	a) s ľahkými prejavmi, v remisii, s klinicky a laboratórne priaznivým nálezom, ľahké subjektívne ťažkosti	10-20
	b) so stredne ťažkými prejavmi, v remisii, s klinicky a laboratórne stacionárnym nálezom, s podstatným znížením výkonnosti organizmu	25-40
	c) s ťažkými prejavmi klinickými a laboratórnymi, rozsiahly, aktívny proces, v sústavnom liečení, s ťažkou odozvou na celkový stav organizmu	70-80
	Posudkové hľadisko: Po ukončení hematologického liečenia treba spravidla do dvoch rokov, po stabilizácii zdravotného stavu, výsledku liečby, potom určiť mieru poklesu schopnosti zárobkovej činnosti	
5.	Maligné lymfómy	
	a) akútne stavy	70-80
	b) v remisii, s dvojročnou stabilizáciou, so zníženou imunitou s miernymi klinickými prejavmi a zníženou výkonnosťou organizmu	35-50
6.	Myeloproliferačné ochorenia (napr. polycytémia, trombocytémia, myelofibróza)	
	a) ľahká forma s miernymi prejavmi, v dobrom celkovom stave	10-20
	b) v remisii, s dvojročnou stabilizáciou, so zníženou imunitou s miernymi klinickými prejavmi a zníženou výkonnosťou organizmu	20-40
	c) s ťažkými prejavmi anémia pod 10g/dl hemoglobínu, trombocytopénia pod 80.000/ μ l, zväčšenie sleziny, polycytémia	60-80
7.	Terapeutické odstránenie sleziny pre chorobu krvi	
	a) počas rekonvalescencie, do stabilizácie zdravotného stavu	50-70
	b) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po jednom roku)	15
8.	Akútna leukémia (lymfatická, myeloidná)	
	a) aktívne prejavy ochorenia	70-80
	b) v štádiu remisie, po dvojročnej stabilizácii zdravotného stavu, pri stacionárnom klinickom a laboratórnom náleze, so zníženou výkonnosťou organizmu	30-50
9.	Anémia (bez ohľadu na etiológiu)	
	a) s miernymi prejavmi (prejavujúce sa predčasnou unaviteľnosťou)	10

	b) so závažnými prejavmi (pod 10g/dl hemoglobínu, opakované podávanie transfúzií, trvalá imunosupresívna liečba, podstatné zníženie výkonnosti organizmu)	25-40
10.	Panmyelopatia s ťažkou trombocytopéniou (trombocytopénia pod 20.000/μl, granulocytopénia pod 1000/μl)	60-80
11.	Krvácavé stavy (bez ohľadu na etiológiu, podľa sklonu ku krvácaniu, obmedzenie výkonnosti organizmu)	
	a) forma so zriedkavým krvácaním, s ľahkým obmedzením výkonnosti organizmu	10-20
	b) s častým (niekoľkokrát ročne) typickým krvácaním, príp. komplikáciami a podstatným obmedzením výkonnosti organizmu	30-50
	c) ťažká forma, krvácanie už pri ľahkých úrazoch, s ťažkým postihnutím pohyblivosti a výkonnosti organizmu	50-70

Kapitola III – PORUCHY IMUNITY

ODDIEL A – IMUNODEFICITNÉ STAVY

Imunologické poruchy musia byť dokázané imunologickým vyšetrením. Stupeň a rozsah komplikácií vzniknutých na základe zistenej poruchy musí mať posudkový význam na celkovú telesnú výkonnosť posudzovanej osoby.

Autoimunitný (laboratórny) syndróm sa posudkovo nehodnotí (prítomnosť jednej alebo viacerých autoprotilátok v sére, disproporčné zmeny hodnôt imunoglobulínov, zvýšenie hodnôt cirkulujúcich imunokomplexov, zníženie percenta alebo absolútneho množstva lymfocytov tvoriacich E rozety napr. pri dysgamaglobulinémii IV. typu, po prekonaných bakteriálnych a vírusových ochoreniach, pri chronických Epstein-Barrovej virózach, v relapse ochorenia).

Pre určenie miery poklesu schopnosti zárobkovej činnosti nie je rozhodujúca etiológia poruchy, ale predovšetkým celkový stav a výkonnosť organizmu.

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Deficity protilátkovej imunity s postihnutím funkcie lymfocytov B, s častým výskytom mikrobiálnych infekcií (sinusitíd, pneumonií, zápalov močových ciest, adnexitíd a pod.), so zníženou výkonnosťou organizmu	20-40
2.	Deficity imunity bunkového typu s defektom alebo znížením množstva T-lymfocytov a s výskytom plesňových a parazitárnych infekcií	20-40
3.	Deficity imunity fagocytárneho systému s nedostatkom alebo absenciou fagocytujúcich buniek alebo poruchou jednotlivých fáz fagocytózy, s recidivujúcimi kožnými infekciami, pyogennými, abscesmi, flegmonóznymi zápalmi a septickými stavmi	20-40
4.	Deficity imunity komplementového systému s absenciou, znížením alebo poruchou funkcie jednotlivých komplementových komponentov a podstatným poklesom celkovej výkonnosti organizmu	20-40

5.	Kombinované poruchy imunity sprevádzané dlhotrvajúcimi alebo recidivujúcimi infekčnými prejavmi s podstatným znížením celkovej výkonnosti organizmu	20-40
6.	Ťažké imunodeficitné stavy s rozsiahlymi a opakovanými alebo aktívnymi infekčnými komplikáciami vzdorujúcimi liečbe, s ťažkým obmedzením výkonnosti organizmu	70-80

ODDIEL B – HYPERIMÚNNE STAVY

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Systémové ochorenia spojivového tkaniva	
	a) poruchy ľahkého stupňa	10-20
	b) poruchy stredného stupňa	30-40
	c) poruchy ťažkého stupňa	60-80
	Posudkové hľadisko: Pri určení miery poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa vychádza z funkčného postihnutia organizmu, aktivity chorobného procesu, vplyvu na celkový stav organizmu a prípadných ďalších komplikácií.	

ODDIEL C – CHRONICKÝ ÚNAVOVÝ SYNDRÓM (CFS)

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	a) ľahká forma, s miernym poklesom celkovej výkonnosti organizmu	10-15
	b) stredná forma so závažným poklesom celkovej výkonnosti organizmu	30-50
	c) ťažká forma so stratou zárobkovej schopnosti z hľadiska duševných a telesných schopností	70-90
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí pri klinicky dokázanom, pri CFS pozitívne všetkých hlavných kritérií, pozitívne aspoň šiestich vedľajších symptómov a aspoň troch fyzikálnych kritérií (podľa Holmesa).	

Kapitola IV – ENDOKRINNÉ CHOROBY, PORUCHY VÝŽIVY A PREMENY LÁTKOK

Všeobecné posudkové zásady:

Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti pri poruchách výmeny látkovej a žliaz s vnútornou sekréciou závisí od dôsledkov týchto porúch.

Odchýlky od normy v laboratórnych hodnotách nepodmieňujú pokles schopnosti zárobkovej činnosti.

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Cukrovka	
	a) kompenzovateľná diétou alebo diétou a perorálnymi antidiabetikami, bez komplikácií	10-20
	b) kompenzovateľná inzulínom a diétou, bez komplikácií, s ohľadom na pracovné zaradenie	20-40
	c) ťažko kompenzovateľná inzulínom, s opakovanými stavmi kolísania hodnôt glykémie a diabetickými komplikáciami (chronické komplikácie cukrovky, angiopatia, neuropatia, diabetická noha)	50-80
2.	Dna <i>Posudkové hľadisko:</i> Percentuálna miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa prevažujúcich komplikácií z postihnutia kĺbov a orgánov.	10-20
3.	Poruchy metabolizmu tukov <i>Posudkové hľadisko:</i> Percentuálna miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa prevažujúcich komplikácií z postihnutia orgánov alebo systémov.	10-20
4.	Alimentárna obezita	
	a) mierna nadváha	5-10
	b) ťažká nadváha - so závažným poklesom výkonnosti organizmu, neovplyvniteľná liečbou a diétou (BMI nad 40, RW nad 200 %)	25-50
	c) ťažká nadváha s komplikáciami (ventilačnou poruchou a s postihnutím kardiovaskulárneho systému)	60-80
	<i>Posudkové hľadisko:</i> Obezita nepodmieňuje pokles schopnosti zárobkovej činnosti. Následky a sprievodné postihnutia najmä srdciového, pľúcneho systému alebo podporného a pohybového aparátu môžu byť príčinou poklesu schopnosti zárobkovej činnosti. Hodnotí sa relatívna hmotnosť (RW) a index telesnej hmotnosti (BMI).	

5.	Fenylketonúria	
	a) ľahká forma (bez prejavov poškodenia mozgu)	20-30
	b) ťažká forma (s prejavmi poškodenia mozgu)	50-70
	Posudkové hľadisko: Percentuálna miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa prevažujúcich komplikácií z postihnutia orgánov a systémov.	
6.	Mukoviscidóza (cystická fibróza) pľúc, s komplikáciami z poškodenia podžalúdkovej žľazy a pečene	
	a) ľahký stupeň (bronchitída ľahkého stupňa, porucha ventilácie ľahkého stupňa, takmer normálna stolica, telesný vývoj zodpovedajúci veku)	10-20
	b) stredný stupeň (peribronchialne infiltrácie, začínajúce bronchiektázie, začínajúci emfyzém, stredne ťažká ventilačná porucha, časté a riedke stolice,	35-50
	c) ťažký stupeň (ťažká bronchitída, bronchiektázie, emfyzém, porucha ventilácie ťažkého stupňa, riedka stolica, ťažká porucha funkcie podžalúdkovej žľazy a pečene)	60-80
7.	Postihnutia hypofýzy	
7.1.	Hypopituitarizmus dospelých (insuficiencia predného laloku hypofýzy, Simmondsova kachexia, Sheehanov syndróm, posthypofyzektomický syndróm)	
	a) s ľahkým obmedzením výkonnosti organizmu, pri dobrej hormonálnej substitúcii	10-25
	b) s ťažkým obmedzením výkonnosti organizmu pri substitučnej hormonálnej liečbe	50-80
7.2.	Hypofyzárny nanizmus (telesná výška nedosahuje 120 cm)	40
7.3.	Akromegália	
	a) ľahkým obmedzením výkonnosti organizmu	10-25
	b) s komplikáciami (artropatia, postihnutie srdca, adynamia)	40-60
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa stupňa adynamie a prítomných orgánových komplikácií.	
7.4.	Gigantizmus	10-20
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa stupňa zníženej svalovej sily.	

7.5.	Diabetes insipidus kompenzovaný substitučnou liečbou, ak príčinou choroby nie je nádorové ochorenie	10-25
7.6.	Nádory hypofýzy	
	a) počas chirurgickej a onkologickej liečby	80
	b) neliečiteľné formy	90
	c) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch), so závažnejšími komplikáciami .	30-55
	Posudkové hľadisko: Posudzuje sa typ nádoru, neurologická symptomatológia, vplyv na psychiku, zmyslové funkcie a hormonálnu aktivitu.	
8.	Hypothalamické syndrómy s endokrinnou manifestáciou	
	a) v kompenzovanom stave	10-20
	b) pri rozvinutých komplikáciách, pri podstatnom obmedzení výkonnosti organizmu	30-60
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa druhu poruchy, s ohľadom na prítomné komplikácie (poruchy prijímania potravy a tekutín, obezitu, vegetatívne poruchy, galaktoreu a pod.).	
9.	Poruchy funkcie štítnej žľazy	
9. 1.	Hyperfunkcie štítnej žľazy	
	a) ľahkého stupňa, kompenzovaná liečbou (prevažne vegetatívne poruchy)	10-20
	b) stredného stupňa, s pretrvávajúcimi orgánovými a psychickými zmenami	30-50
	c) ťažkého stupňa, chudnutie, tyreotoxické poškodenie srdca, závažné očné postihnutia, psychické zmeny vyžadujúce odbornú psychiatrickú liečbu	60-70
9.2.	Hypofunkcia štítnej žľazy	
	a) dlhodobo kompenzovaná substitúciou (stavy po operáciách štítnej žľazy, s miernymi poruchami)	10
	b) nedostatočne kompenzovaná substitučnou liečbou, s prítomnými komplikáciami a s obmedzením výkonnosti organizmu	20-40
9.3.	Zhubný nádor štítnej žľazy	
	a) počas onkologickej liečby	70-80
	b) neliečiteľné formy	90
	c) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch)	30-50

10.	Tetania, tetanický syndróm	
	a) ľahkého stupňa (prechodné parestézie, ľahké orgánové spazmy)	5-10
	b) stredného stupňa (veľké záchvaty kŕčov viac krát do mesiaca, ťažšie alebo častejšie orgánové spazmy, najmä bronchiálne spazmy)	20-30
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa klinických prejavov a počtu záchvatov. Normokalcemické a idiopatické tetanie majú spravidla ľahší priebeh ako tetanie strumiprivné.	
11.	Poruchy funkcie nadobličiek	
11.1.	Chronická insuficiencia kôry nadobličiek	
	a) ľahká forma (rýchla unaviteľnosť organizmu, ortostatické poruchy, bez významnejšieho obmedzenia výkonnosti organizmu)	10-20
	b) stredne ťažká forma (podstatné zníženie výkonnosti organizmu a nedostatočná reakcia na záťaž pri trvalej substitučnej liečbe)	30-50
	c) ťažká forma (adynamia, poruchy elektrolytového, vodného metabolizmu, metabolizmu cukrov, so stratou hmotnosti, ťažkými žalúdočnými a črevnými prejavmi, málo účinná substitučná liečba)	60-70
11.2.	Hyperfunkcia kôry nadobličiek (Cushingov syndróm, Connov syndróm, adrenogenitálny syndróm)	
	Posudkové hľadisko: Cushingov syndróm (iatrogenný) sa na účely určenia miery poklesu schopnosti zárobkovej činnosti z posudkového hľadiska nehodnotí. Percentuálna miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa prevažujúcich symptómov z poškodenia orgánov alebo systémov (hypertenzia, insuficiencia srdca, diabetes mellitus, osteoporóza, psychické zmeny, svalová slabosť).	
11.3.	Hyperfunkcia drene nadobličiek	
	a) pri závažných prejavoch (paroxysmálne alebo trvalé zvýšenie krvného tlaku, poruchy srdcového rytmu, psychické zmeny, strata hmotnosti, počas chirurgickej liečby, v prípadoch neúspešnej farmakologickej liečby)	60-80
	b) po stabilizácii zdravotného stavu (s prihliadnutím na funkčné zmeny a pretrvávajúce symptómy)	20-40

Kapitola V – DUŠEVNÉ CHOROBY A PORUCHY SPRÁVANIA

Všeobecné posudkové hľadisko:

Pri stanovení poklesu schopnosti zárobkovej činnosti je potrebné prihliadnuť na vývoj osobnosti v afektívnej, emocionálnej oblasti, schopnosti adaptácie, vplyvy prostredia, možnosti pracovného a sociálneho zaradenia.

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Organické duševné poruchy, poruchy intelektu, emotivity, afektivity (organický psychosyndróm rôznej etiológie, perinatálne poškodenie, po úrazoch a zápaloch mozgu, metabolický a cievny pôvod).	
	a) ľahké formy	5-15
	b) stredne ťažké formy	20-40
	c) ťažké poruchy (ťažká demencia)	50-80
2.	Schizofrénia, poruchy schizotypové a poruchy s bludmi	
	a) ľahké formy	5-15
	b) stredne ťažké formy	20-40
	c) ťažké formy (floridný proces, ťažký defekt osobnosti)	50-80
3.	Afektívne poruchy nálady (manické, depresívne, periodické)	
	a) ľahké formy	5-15
	b) stredne ťažké formy	20-40
	c) ťažké formy	50-80
4.	Neurotické, stresové a somatomorfné poruchy	
	a) ľahké formy	5-10
	b) stredne ťažké formy	15-20
	c) ťažké formy (napr. ťažké obsedantné neurózy)	60-70
5.	Poruchy osobnosti a poruchy správania	
	a) mierne narušenie osobnosti so zachovanou výkonnosťou organizmu	5-10
	b) stredne ťažké narušenie osobnosti s miernym obmedzením výkonnosti organizmu	20-35
	c) ťažké narušenie osobnosti so závažným obmedzením výkonnosti organizmu, dezintegrácia	50-80

6.	Mentálna retardácia	
	a) ľahká mentálna retardácia (horné, stredné a dolné pásmo, IQ v pásme 50-69, s prihliadnutím na sociálnu prispôsobivosť)	20-40
	b) stredná mentálna retardácia (IQ v pásme 35 – 49)	80
	c) ťažká mentálna retardácia (IQ v pásme 20-34)	100
	d) hlboká mentálna retardácia (IQ pod 20)	100
7.	Duševné poruchy a poruchy správania spôsobené užívaním psychoaktívnych látok (alkoholizmus, toxikománia)	
	a) ľahká forma	
	b) stredne ťažká forma (do dvoch rokov od vzniku)	
	c) ťažká forma	
	Posudkové hľadisko: Percentuálna miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa prevažujúcich symptómov z orgánového alebo psychického postihnutia uvedeného v tejto prílohe.	
8.	Syndrómy porúch správania spojené s fyziologickými poruchami a somatickými faktormi (mentálna anorexia, sexuálne poruchy, ktoré nie sú spôsobené organickou poruchou alebo chorobou).	
	a) ľahké poruchy, s trvalou ambulantnou liečbou alebo miernou poruchou výživy a zníženou výkonnosťou organizmu psychického pôvodu	5-10
	b) ťažké poruchy, život ohrozujúce poruchy, nezvládnuteľné primitívne pudové správanie , stavy v ústavnom liečení alebo stavy s ťažkou poruchou výživy a podstatným znížením výkonnosti organizmu (adynámia, anémia, hypoproteinémia)	70-80

Kapitola VI - CHOROBY NERVOVÉHO SYSTÉMU

ODDIEL A – POSTIHNUTIE MOZGU

Všeobecné posudkové hľadisko:

Poškodenie mozgových funkcií sa prejavuje znížením vstiepivosti a koncentrácie, unaviteľnosti, orientácie, stratou schopnosti adaptácie, psychickou a vegetatívnou labilitou (napr. poruchy spánku, afektívna labilita, vasomotorické poruchy, bolesti hlavy a pod.).

Porucha osobnosti na báze porúch funkcií mozgu je charakteristická oploštením záujmov, otupením osobnosti, degradáciou osobnosti s poruchami nálad a ich ovládaním, s obmedzením schopnosti náhľadu, kritiky a kontaktu s okolím, od ľahkých až po najťažšie zmeny osobnosti.

Postihnutie mozgu môže byť spôsobené poruchou vývoja mozgu, pôsobením vonkajšieho násillia (úrazu), choroby, toxických vplyvov, poruchami krvného zásobenia. Rozhodujúce na určenie miery poklesu schopnosti zárobkovej činnosti je rozsah a stupeň pretrvávajúcich neurologických symptómov, s ohľadom na neurologický nález (dokázanými pyramídovými javmi zánikovými a iritačnými), psychické zmeny, s prihliadnutím na premorbidnosť osobnosti.

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Poruchy osobnosti, poruchy správania a poruchy intelektu vyvolané ochorením, poškodením alebo dysfunkciou mozgu (encefalopatia, demencia, stavy po kraniocerebrálnom poranení, cievne poruchy, ložiskové ischémie mozgu, krvácanie do mozgu)	
	a) ľahká forma	5-15
	b) stredne ťažká forma	20-40
	c) ťažká forma s narušením integrity mozgových funkcií	50-80
2.	Tvárové neuralgie (napr. neuralgie n. trigeminu)	
	a) ľahká forma (zriedka sa vyskytujúce záchvaty bolesti)	5
	b) stredne ťažká forma (záchvaty bolesti sa vyskytujú častejšie, sú vyvolané už ľahkým podráždením)	20-40
	c) ťažké (časté záchvaty bolesti, niekoľkokrát do mesiaca resp. trvalá bolesť alebo ataky bolesti viac krát týždenne)	50-70
3.	Migréna	
	a) ľahká forma (záchvaty v priemere jedenkrát mesačne)	5
	b) stredne ťažká forma (častejšie záchvaty, spravidla jeden krát týždenne)	10-20
	c) ťažká forma (dlhotrvajúce záchvaty so sprievodnými javmi, intervaly medzi záchvatmi len niekoľko dní, status migrenosus)	25-35
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa počtu záchvatov, dĺžky trvania záchvatu a výskytu sprievodných javov (vegetatívne poruchy, očné symptómy, iné dráždenie mozgu).	
4.	Periferná paréza n. facialis	
	a) jednostranná kompletná obrna alebo zohyzďujúca svalová kontraktúra	10-20
	b) obojstranná kompletná obrna s trvalými komplikáciami	30-50
5.	Čiastočne a úplné mozgové obrny (parézy, plégie pyramídového a extrapyramídového pôvodu, hodnotí sa dominantnosť končatiny)	
	a) ľahké parézy dvoch končatín (frustné), príp. akroparézy	10-20
	b) stredne ťažké parézy dvoch končatín	30-50
	c) ťažké parézy dvoch končatín	60-80
	d) plégia dvoch končatín	80

6.	Epileptické záchvaty a iné záchvatovité ochorenia	
	a) sporadické veľké záchvaty spravidla jedenkrát ročne, malé záchvaty spravidla jedenkrát mesačne	5-10
	b) veľké záchvaty spravidla jedenkrát mesačne, malé záchvaty spravidla jedenkrát týždenne	10-25
	c) veľké záchvaty spravidla jedenkrát týždenne, malé záchvaty spravidla jedenkrát denne, bez duševných porúch	30-40
	d) série generalizovaných kŕčových záchvatov, malé záchvaty niekoľkokrát denne, s poruchami osobnosti	60-70
	e) po troch rokoch od zániku záchvatov pri ďalšej nutnosti antikonvulzívnej liečby (pre pretrvávajúcu pohotovosť k záchvatom)	10
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa typu, počtu záchvatov a prípadných povahových zmien.	
7.	Narkolepsia, hypersomnia	
	a) ľahká forma, neobmedzujúca výkonnosť	10-20
	b) ťažká forma, obmedzujúca výkonnosť	30-60
8.	Postkomočný syndróm	10-20
9.	Stav po subarachnoideálnom krvácaní, aneurysmy mozgových ciev	
	a) ľahké poruchy	5-15
	b) stredne ťažké poruchy	25-50
	c) ťažké poruchy	65-80
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa výsledného funkčného neurologického, psychiatrického a psychologického nálezu s prihliadnutím na lokalizáciu aneuryzmy, zdroj krvácania a vykonanom operačnom zákroku	
10.	Roztrúsená mozgomiechová skleróza	
	a) ľahké formy, bez výraznejšej poruchy funkcie (benigné formy, spinálne, očné, vestibulárne poruchy, dysestézie, jedna ataka choroby, Kurtského škála 1 -2)	5-15
	b) ľahké formy obmedzujúce výkonnosť organizmu (ľahké centrálné hemiparézy , ľahké spastické paraprézy, Kurtského škála 3)	20-40
	c) stredne ťažké formy s poruchou motoriky a zníženou výkonnosťou organizmu (Kurtského škála 4)	50-65

	d) ťažké formy s poruchami motoriky (vrátane zvieračov, Kurtského škála nad 4)	70-80
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa neurologického nálezu (Kurtského škála), aktivity choroby a klinického priebehu.	
11.	Parkinsonova choroba	
	a) ľahká forma s ojedinelými mimovoľnými pohybmi, so znížením pohyblivosti	5-15
	b) stredne ťažká forma	30-50
	c) ťažká forma, s tremorom, rigiditou a bradykinézou	60-80
12.	Stavy po cievnych mozgových príhodách (prechodné ischemické ataky, hemoragické ikty a pod.)	
	a) ľahké formy	5-15
	b) stredne ťažké formy	20-40
	c) ťažké formy (hemiparézy ťažkého stupňa, organický psychosyndróm	50-70
	d) zvlášť ťažké formy, (s ťažkým poškodením mozgových funkcií, hemiplégií končatín, organický psychosyndróm a pod.)	80-100
13.	Zápalové choroby mozgu a miechy, neurodegeneratívne ochorenia, polyradikuloneuritídy a polyneuropatie	
	a) ľahké formy	5-15
	b) stredne ťažké formy	30-60
	c) ťažké formy	70-80
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa výslednej poruchy funkcie centrálnej nervovej sústavy a periférnej inervácie s prihliadnutím na neurologický, psychiatrický a psychologický nález, celkovú výkonnosť organizmu a diagnostikované ďalšie komplikácie.	
14.	Mozgové nádory	
	a) po odstránení nádoru, počas onkologickej liečby	50
	b) neliečiteľné formy so stredne ťažkým až ťažkým poškodením mozgu	90
	c) po stabilizácii zdravotného stavu, s ľahkým reziduálnym neurologickým nálezom (spravidla po dvoch rokoch)	30-50

	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa neurologického, psychiatrického a psychologického nálezu, prípadne zmyslových porúch, s ohľadom na možnosti operačného zákroku a výsledku onkologickej liečby.	
--	---	--

ODDIEL B – POŠKODENIA MIECHY

Všeobecné posudkové hľadisko:

Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa stupňa nervových porúch - parézy (plégie) na končatinách, porúch močového mechúra a konečníka. Hodnotí sa postihnutie dominantnej končatiny a stupeň parézy (plégie).

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Monoplégia	40
2.	Hemiplégia	75
3.	Paraplégia	75
4.	Kvadruplégia	100
5.	Monoparéza	
	a) ľahká	20-25
	b) stredne ťažká	30-40
	c) ťažká monoparéza až plégia	45-50
6.	Hemiparéza	
	a) ľahká	20-30
	b) stredne ťažká	40-50
	c) ťažká hemiparéza až plégia	75
7.	Paraparéza	
	a) ľahká	20-30
	b) stredne ťažká	35-50
	c) ťažká paraparéza až paraplégia	75
8.	Kvadruparéza	60-90

Kapitola VII – CHOROBY ZMYSLOVÝCH ORGÁNOV

ODDIEL A – ZRAK

Všeobecné posudkové hľadisko:

Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa zrakovej ostrosti dosiahnutej s korekciou do blízka a do diaľky, vyšetrením perimetra (zorného poľa), s ohľadom na intelektové schopnosti.

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Stredná slabozrakosť (zraková ostrosť s najlepšou možnou korekciou: maximum menšie ako 6/18, alebo lepšie ako 6/60; 3/10-1/10, kategória 1)	20-40
2.	Stredne ťažká slabozrakosť (zraková ostrosť s najlepšou možnou korekciou: maximum menšie ako 6/60, minimum rovné alebo lepšie ako 3/60; 1/10-10/20, kategória 2)	40-60
3.	Ťažká slabozrakosť (zraková ostrosť s najlepšou možnou korekciou: maximum menšie ako 3/60, minimum rovné alebo lepšie ako 1/60; 1/20-1/50, kategória 3)	60-70
4.	Praktická slepota (zraková ostrosť s najlepšou možnou korekciou 1/60, 1/50 až svetlocit alebo zúženie zorného uhla do 5° okolo centrálnej fixácie, aj keď centrálna ostrosť nie je postihnutá, kategória 4)	70-80
5.	Úplná slepota (strata zraku zahrňujúca stavy od úplnej straty svetlocitu až po zachovanie svetlocitu s chybnou svetelnou projekciou, kategória 5)	80-90
6.	Chyby zorného poľa	
	a) malé defekty zorného poľa	5-15
	b) úplné, polovičné alebo kvadrantové defekty obojstranné	20-25
	c) koncentrické zúženie obojstranné (zúženie zorného poľa na 10°-5° okolo centrálnej fixácie bez ohľadu na zrakovú ostrosť zodpovedá kategórii 3 - ťažká slabozrakosť - zraková ostrosť nie je postihnutá)	60-70
	d) centrálné skotómy znižujúce zrakovú ostrosť najmä do blízka (nemožnosť čítania tlačí bežnej veľkosti)	15-30
7.	Strata jedného oka (úrazového pôvodu) pri zachovaní zrakových funkcií na druhom oku	20-30
8.	Obrna horného viečka s úplným uzatvorením očnej štrbiny príp. blefarospazmus, paraspazmus facialis, lagopftalmus	10-15

9.	Obrny očných svalov na jednom oku, ak je oko vylúčené z videnia	10-15
10.	Iné poruchy videnia	
	a) trvalé diplópie pri pohľadu dopredu	10-30
	b) strata binokulárneho videnia	10
11.	Iné poruchy a choroby oka	
11.1.	Lahké, ustálené formy bez poruchy funkcie oka	5-15
11.2.	Lahké, dlhotrvajúce alebo ustálené formy čiastočne poškodzujúce funkciu oka, ktoré majú vplyv na pracovné zaradenie	5-15
	a) jednostranné	20-30
	b) obojstranné	40-50
11.3.	Ťažké, dlhotrvajúce, liečeniu vzdorujúce formy, trvalé poškodzujúce zrakové funkcie	
	a) jednostranné	40-50
	b) obojstranné	60-80
12.	Zhubný nádor oka	
	a) počas onkologického liečenia	70-80
	b) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla do dvoch rokov)	40-60

ODDIEL B – SLUCH

Všeobecné posudkové hľadisko:

Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa miery zníženia sluchu pre reč, prítomnosti ušných šelestov, bolesti, porúch rovnováhy, závratov alebo porúch reči.

Porucha sluchu sa hodnotí v % podľa Fowlera na frekvencii 500 – 4 000 Hz.

Úplná hluchota znamená, že sluchovo postihnutý s akýmkoľvek zosilnením zvuku nevníma zvuk, len prípadné vibrácie (strata počutia 100 %, viac ako 90 dB).

Praktická hluchota znamená, že sluchovo postihnutý, vybavený načúvacím prístrojom vníma zvuk hovorovej reči (strata počutia 85-90 %, viac ako 70 dB), ale nerozumie.

Nedoslychavosť znamená, že sluchovo postihnutý, vybavený načúvacím prístrojom v tichej miestnosti, v ktorej úroveň rušivých zvukov nepresahuje 50 dB, rozumie bez odzberania zmyslu vyslovených jednoduchých viet aspoň na 90 %.

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Obojstranná úplná hluchota (100% podľa Fowlera, 100dB)	50
2.	Obojstranná praktická hluchota (viac ako 85% - 90% podľa Fowlera, viac ako 70dB)	40
3.	Obojstranná úplná alebo praktická hluchota s ťažkým porušením komunikačných schopností v hovorovej reči a sociálnou dezintegráciou	60-80
4.	Obojstranná ťažká nedoslýchavosť (80% podľa Fowlera, 60-65 dB)	30-40
5.	Obojstranná stredne ťažká nedoslýchavosť (55% podľa Fowlera, 40-45 dB)	20-25
6.	Obojstranná ľahká nedoslýchavosť (25% podľa Fowlera, 30 – 40 dB)	10
7.	Objektívizované poruchy rovnováhy (poruchy vestibulárneho ústrojenstva)	
	a) ľahká forma (ľahká neistota stoja, mierne prejavy závratov pri celodennom zaťažení, pri vyššej psychickej a fyzickej záťaži)	5-15
	b) stredne ťažká forma (výraznejšia neistota a prejavy závratov pri celodenných zaťaženiach alebo opakované prudké závraty s vegetatívnymi prejavmi, prípadne s nevoľnosťou, zvracaním pri psychickej a fyzickej záťaži)	15-25
	c) ťažká forma (prudké závraty, neistota pri chôdzi, státí a iných fyziologických zaťaženiach, prípadne pri neschopnosti bez opory ísť alebo stáť)	70-80
8.	Komplikovaný chronický zápal stredného ucha	20-40
9.	Zhubné nádory v oblasti hlavy a krku	
	a) po odstránení nádoru, počas onkologickej liečby	80
	b) neliečiteľné formy zhubných nádorov	90
	c) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch)	30-50

Kapitola VIII – CHOROBY DÝCHACEJ SÚSTAVY

ODDIEL A – CHOROBY HORNÝCH CIEST DÝCHACÍCH

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Stavy po operáciách rázštepov pier, čelustí, podnebia	15-25
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa porúch prehĺtania, prijímania stravy, schopnosť reči a kozmetického defektu.	
2.	Ťažká porucha funkcie jazyka, defekt čefuste, poruchy artikulácie, žuvania a mimiky s možnosťou prijímať len tekutú stravu	40
3.	Zúženie nosných priechodov, najmä opakované polypy obojstranné so závažnými poruchami dýchania a čuchu, pokiaľ nie je možná korekcia chirurgickou liečbou	10
4.	Alergická alebo vazomotorická nádcha	
	a) ľahké formy bez alergologickej liečby, s občasnými klinickými prejavmi a sezónnym výskytom	10
	b) ťažké formy recidivujúce, dokázané alergologickým vyšetrením, s častými klinickými prejavmi	15-20
5.	Chronický zápal prínosných dutín ťažkého stupňa s komplikáciami (hnisavou sekréciou, prejavmi dráždenia n. trigeminus, tvorbou polypov, vnútroľbovými a očnými komplikáciami)	20-40
6.	Úplná strata čuchu a s ňou spojené poruchy chuti	10-20
7.	Trvalá tracheostómia, stavy po operačnom odstránení hrtanu	40-70
8.	Zúženie priedušnice (trachey) klinicky a funkčne významné s dýchacími ťažkosťami (podľa hodnôt spirometrického vyšetrenia)	50-70
9.	Obrna návratného nervu (n. laryngeus recurrens)	
	a) kompenzovaná, s dobrým hlasom	5-10
	b) s trvalým chraptom	15-25
	c) obojstranná, s dýchacími ťažkosťami a poruchou hlasu	30-50
10.	Porucha artikulácie a iné poruchy reči	
	a) ťažko zrozumiteľná reč	20-40
	b) nezrozumiteľná reč	50-60

ODDIEL B – CHOROBY DOLNÝCH CIEST DÝCHACÍCH

Všeobecné posudkové hľadisko:

Pri chronických chorobách priedušiek, pľúc a pohrudnicových zrastov sa určí miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti podľa zníženia funkcie pľúc, vplyvu na celkový stav organizmu a podľa vplyvu na iné orgány a systémy (napr. cor pulmonale) a pri chorobách podmienených alergiou.

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Dlhotrvajúci zápal priedušiek	
	a) bez poruchy ventilácie	10-15
	b) s poruchou ventilácie	
	1. ľahký stupeň	10-20
	2. stredný stupeň	30-60
2.	Brochiektázia	
	a) ľahká forma, malého rozsahu, bez trvalého obmedzenia pľúcnych funkcií (bezpríznakové intervaly niekoľko mesiacov, občasný kašeľ, nepatrná expektorácia)	10-20
	b) stredne ťažká forma s intervalovými ťažkosťami	30-50
	c) ťažká forma so závažným obmedzením pľúcnych funkcií a častými akútnymi relapsami	60-70
3.	Bronchiálna astma	
	a) ľahká intermitentná astma klinické príznaky krátko trvajúce, ich výskyt je menej častý ako jedenkrát až dvakrát do týždňa, nočné príznaky sa vyskytujú menej ako dvakrát mesačne, medzi záchvatmi je bezpríznakové obdobie, hodnoty vrcholového prietoku - PEF - sú vyššie ako 80 % referenčných alebo najlepších osobných hodnôt, variabilita PEF je menšia ako 20 %. PEF sa normalizuje po bronchodilatanciách	10-15
	b) ľahká perzistujúca astma exacerbácie sú častejšie ako 1 - 2 krát týždenne. Nočné príznaky sa vyskytujú častejšie ako 2 krát mesačne	20-30
	c) stredná perzistujúca astma príznaky vyžadujú takmer dennú inhaláciu beta – 2 mimetik, PEF je medzi 50-80 % referenčných alebo najlepších osobných hodnôt, variabilita je medzi 20-30 %. Po aplikácii bronchodilatancií dochádza k normalizácii	30-50

	d) ťažká perzistujúca astma každodenné exacerbácie, kontinuálne príznaky, časté nočné záchvaty astmy, ťažké obmedzenie telesnej aktivity. PEF je menšia ako 50 % referenčných alebo najlepších osobných hodnôt a ich variabilita je pod normálnymi hodnotami aj pri optimálnej liečbe	60-90
4.	Zaprášenie pľúc (pneumokonióza uhľokopov, silikóza, azbestóza)	
4.1.	Bez podstatného obmedzenia pľúcnych funkcií, v počiatočnom klinickom a rtg štádiu	10-15
4.2.	Rozvinuté štádiá ochorenia	
	a) ľahká forma	20-25
	b) stredne ťažká forma	35-60
	c) ťažká forma	60-90
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa výslednej poruchy pľúcnej funkcie, kardiovaskulárnych komplikácií, s prihliadnutím na dynamiku ochorenia.	
5.	Choroby pľúc a pohrudnice (zrasty pohrudnice, vrodené chyby a stavy po úrazoch, po embolizáciách pľúc, fibrotizujúce alveolitídy a iné pneumopatie, emfyzém pľúc, stavy po operáciách pľúc s trvalým obmedzením pľúcnych funkcií, podľa rozsahu a obmedzenia pľúcnych funkcií)	
	a) ľahkého stupňa dýchavičnosť presahujúca obvyklú mieru pri stredne ťažkom zaťažení (napr. rýchla chôdza 5-6 km/h), stredne ťažká telesná práca, s malým zhoršením statických a dynamických hodnôt pľúcnych funkcií)	10-20
	b) stredného stupňa dýchavičnosť presahujúca obvyklú mieru už pri každodennom ľahkom zaťažení (napr. prechádzka 3-4 km/h, stúpanie do schodov do prvého poschodia, ľahká telesná práca), zníženie hodnôt pľúcnych funkcií až o 2/3 príslušných hodnôt	30-60
	c) ťažkého stupňa dýchavičnosť už pri minimálnom zaťažení alebo v kľude, zníženie statických a dynamických hodnôt pľúcnych funkcií o viac ako 2/3 príslušných hodnôt	60-90
6.	Nádory dýchacích ciest, pľúc a medzi pľúcia (mediastína)	
	a) po odstránení nádoru a počas onkologickej liečby	70-80
	b) neliečiteľné formy	90
	c) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch), pri obmedzení pľúcnych funkcií stredného až ťažkého stupňa	50-80

8.	Sarkoidóza	
8.1.	Zväčšenie vnútrohrudníkových lymfatických uzlín	
	a) bez klinickej symptomatológie, bez funkčného obmedzenia	5
	b) s klinickou symptomatológiou alebo s funkčným obmedzením mierneho stupňa	10-15
8.2.	Postihnutia pľúcneho tkaniva	
	a) bez klinickej symptomatológie a funkčného obmedzenia	5
	b) s klinickou symptomatológiou, so stredne ťažkou poruchou pľúcnych funkcií	30-60
	c) rozsiahle jazvovité štádium s funkčným obmedzením pľúcnych funkcií ťažkého stupňa	60-80
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti sústavnej zárobkovej činnosti sa určí podľa stupňa aktivity procesu a výsledných porúch funkcie postihnutých orgánov.	

Kapitola IX – CHOROBY OBEHOVEJ SÚSTAVY

Všeobecné posudkové hľadisko:

Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí na základe funkčných vyšetrení obehovej sústavy (ergometria, echokardiografia v pokoji a po záťaži, angiografia, flebografia, radionuklidové vyšetrenie a pod.).

ODDIEL A – SRDCOVÉ CHOROBY

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Vrodené alebo získané chlopňové chyby, ischemická choroba srdca, kardiomyopatie, stavy po srdcovom infarkte, stavy po myokarditíde a iné	
	a) bez podstatného zníženia výkonu, pri obvyklom telesnom zaťažení (napr. veľmi rýchla chôdza 7-8 km/h, ťažká telesná práca, žiadne obmedzenie fyzického výkonu), maximálna záťaž 100 W - NYHA I	10-15
	b) s poklesom výkonu pri stredne ťažkom zaťažení (napr. chôdza 4-5 km/h, stredne ťažká telesná práca), maximálna záťaž 75 W - NYHA II	20-45

	c) s poklesom výkonu už pri bežnom ľahkom zaťažení (napr. prechádzka 3-4 km/h, chôdza do schodov do prvého poschodia, ľahká telesná práca), maximálna záťaž 50 W - NYHA III	50-70
	d) s poklesom výkonu v kľude (manifestná kľudová insuficiencia, dlhotrvajúce závažné prejavy dekompenzácie), maximálna záťaž do 25 W - NYHA IV	90
2.	Perikarditídy, myokarditídy, endokarditídy	
	a) s významnými poruchami výkonnosti obehového ústrojenstva, podľa stupňa poruchy	
	b) po odznení akútneho štádia, bez známk poškodenia obehového ústrojenstva	10-20
	Posudkové hľadisko: Percentuálna miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa klasifikácie NYHA	
3.	Reumatická horúčka s postihnutím srdca, s trvalými funkčnými zmenami obehového ústrojenstva	
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa klasifikácie NYHA.	
4.	Chronické reumatické choroby srdca, reumatické chlopňové chyby jednoduché alebo kombinované	
	a) kompenzované	10-20
	b) čiastočne kompenzované (s podstatným poklesom výkonu)	30-50
	c) dekompenzované	70-80
5.	Angína pectoris (funkčné štádiá podľa NYHA)	
	a) I. štádium (bez ťažkostí)	10-15
	b) II. štádium (bolesť len pri väčšej námahe)	20-45
	c) III. štádium (bolesť už pri malej telesnej námahe)	50-70
	d) IV. štádium (kľudová bolesť)	90
6.	Chronické cor pulmonale (podľa stupňa hromadenia krvi v pľúcach, pľúcnej hypertenzie, porúch výkonnosti srdcového svalu a pľúc)	
	a) stavy kompenzované	30-60

	b) stavy dekompenzované	70-80
7.	Poruchy srdcového rytmu	
	a) bez hemodynamických porúch, pri subjektívnych ťažkostiach	5-10
	b) s ľahkými hemodynamickými poruchami, pri fibrilácii predsieni, pri nahromadení supraventrikulárnych alebo komorových extrasystolov, prípadne pri paroxysmálnej tachykardii, Lown 2	15-25
	c) s hemodynamickými poruchami (záťažová insuficiencia), Lown 3	35-50
	d) nepriaznivé formy komorových arytmií (napr. extrasystoly v salvách alebo predčasné počas T-vlny), nepriaznivé formy blokad Tawarovho ramienka	60-70
8.	Implantácia kardiostimulátora bez podstatného zníženia výkonu	20-30
9.	Stavy po srdcových operáciách (revaskularizačné operácie, operácie chlopní, resekcia aneuryzmy, stavy po koronárnej angioplastike)	
	a) s dobrým funkčným výsledkom	25-30
	b) stavy s poklesom výkonnosti pri stredne ťažkom zaťažení	35-60
	c) neschopnosť záťaže	70-80
10.	Transplantácia srdca	50-70
11.	Hypertenzia	
	a) hypertenzia I - žiadne objektívne orgánové zmeny	10
	b) hypertenzia II – ľahké orgánové zmeny (hypertrofia ľavej komory, retinopatia II, proteinuria, vzostup sérového kreatininu)	15-25
	c) hypertenzia III – ťažké orgánové zmeny (zlyhanie ľavej komory srdca, mozgové krvácanie, hypertenzná encefalopatia, angiopatia)	50-80

ODDIEL B – CHOROBY CIEV

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Arteriovenózná píšťala s poruchami periférneho prekrvenia	20
2.	Aneuryzmy – cievne výdute (podľa polohy, veľkosti)	
	a) bez funkčnej poruchy (malé periférne aneuryzmy)	10-20

	b) disekujúce aneuryzmy aorty a veľké aneuryzmy brušnej aorty a veľkých panvových artérií, aneuryzmy mozgových ciev a stavy po operáciách aneuryziem, s funkčnou poruchou a s obmedzením výkonnosti organizmu	40-70
3.	Tepnové uzávery, funkčné cirkulačné poruchy (angioneuropatia), uzávery artérií na dolných končatinách (rozdelenie podľa Fontainea)	
3.1.	Štádium I	
	a) s dostačujúcim kolaterálnym obehom, bez ťažkostí alebo s miernymi ťažkosťami (dyzestézie v lýtku alebo v nohe pri rýchlej chôdzi)	10
	b) s obmedzeným kolaterálnym obehom (štádium latencie), nebolestivá chôdza po rovine (Dopplerov tlak na dolnej končatine všeobecne nad 100 mm Hg)	15-20
	c) nebolestivá chôdza po rovine 300 m, Dopplerov tlak na dolných končatinách 80 -100 mm Hg, pri obojstrannom postihnutí	25-30
3.2.	Štádium II a nebolestivá chôdza po rovine nad 300 m, štádium intermitentných klaudikačných bolestí, Dopplerov tlak na dolných končatinách 60-80 mm Hg, jedno alebo obojstranné postihnutie arteriálneho riečišťa	30-40
3.3.	Štádium II b klaudikačné bolesti po menej ako 300 m, Dopplerov tlak na dolných končatinách pod 60 mmHg, závažný arteriografický nález, nočné bolesti jedno alebo obojstranné postihnutie arteriálneho riečišťa	40-60
3.4.	Štádium III (bolestivá chôdza pod 50 m, bolesti v kľude, ťažké obliterácie tepien, nehmatný pulz)	60-70
3.5.	Štádium IV kludové bolesti s trofickými kožnými zmenami (defekty, nekrózy, gangrény)	80-90
3.6.	Tepnové uzávery na horných končatinách, funkčné cirkulačné poruchy (angioneuropatie)	
	Posudkové hľadisko: Percentuálna miera poklesu zárobkovej činnosti sa určí podľa rozsahu ťažkostí a funkčných obmedzení v porovnaní s cievnymi postihnutiami dolných končatin.	
4.	Stavy po vykonanej operácii cievnych uzáverov alebo bypasse	
	a) po revaskularizačných operáciách s dobrým výsledkom	30-40
	b) pri stredne ťažkých funkčných poruchách	50-60

	c) s ťažkým funkčným poruchami	70-80
	Posudkové hľadisko: Hodnotí sa podľa pretrvávajúceho cievneho postihnutia.	
5.	Kľčové žily, posttrombotický syndróm, recidivujúce tromboflebitídy	
	a) s miernym opuchom po záťaži, bez ulceróznych kožných zmien bez výrazných ťažkostí z mestnania krvi v žilách	10
	b) jednostranné alebo obojstranné postihnutie, s výraznými ťažkosťami z hromadenia krvi v žilách, časté viackrát v roku recidivujúce zápal žíl, dermatitídy	15
5.1.	Postihnutie žilného systému s chronickými recidivujúcimi vredmi, podľa rozsahu a opakovania	
	a) jednostranné	20-30
	b) obojstranné	30-60
6.	Miazgový (lymfatický) opuch na jednej, príp. na oboch končatinách	
	a) bez podstatného obmedzenia funkcie (diferencia objemu do 4 cm), bez kompresívnej bandáže	10
	b) so zväčšením objemu nad 5 cm, s obmedzením pohybu pre väčšiu hmotnosť s ovplyvnením funkcie kĺbov	20-40
	c) pri neschopnosti používať postihnutú končatinu	40-60

Kapitola X – CHOROBY TRÁVIACEJ SÚSTAVY

ODDIEL A – CHOROBY PAŽERÁKA

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Trakčný divertikul (podľa veľkosti a subjektívnych ťažkostí)	10
2.	Pulzný divertikul	
	a) bez prekážky prijímania potravy, podľa veľkosti a ťažkostí	10
	b) s prekážkou pri prijímaní potravy (podľa vplyvu na celkový stav výživy, anémiu, pokles hmotnosti), ak nie je možná chirurgická liečba	20-40

3.	Chronické zápaly pažeráka s gastroesofageálnym refluxom a anémiou	20-40
4.	Funkčná alebo organická stenóza pažeráka	
	a) bez prekážky pri prijímaní potravy podľa veľkosti a subjektívnych ťažkostí	10
	b) s prekážkou pri prijímaní potravy (forma spracovania potravy, predĺžený čas jedla)	20-40
	c) s ťažkou poruchou stavu výživy a výkonnosti organizmu	50-70
5.	Zhubný nádor pažeráka	
	a) po chirurgickom odstránení počas onkologickej liečby	70-80
	b) neliečiteľné formy	90
	c) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch)	40-60
6.	Úplná náhrada pažeráka, s poruchou príjmu potravy, so stratou na hmotnosti a znížením výkonnosti organizmu	70-80

ODDIEL B – CHOROBY ŽALÚDKA

Všeobecné posudkové hľadisko:

Pri organických a funkčných ochoreniach žalúdka a čriev sa určí miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti podľa stupňa, rozsahu, vplyvu na stav výživy, subjektívnych ťažkostí, orgánových porúch, podľa nutnosti diétného stravovania a ich vplyv na celkovú výkonnosť organizmu. Alergicky podmienené choroby nespôsobujú pokles schopnosti zárobkovej činnosti.

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Vredová choroba žalúdka a dvanástnika	
	a) sezónne opakované recidívy v posledných troch rokoch, klinicky dokázané (rtg vyšetrením, fibroskopiou), stavy konzervatívne liečené, ťažkosti v pravidelných intervaloch	5-10
	b) často recidivujúce procesy, v medziobdobí s erozívnu gastritídou, konzervatívne liečené, zhojené s výraznou eformáciou a opakovanými dyspeptickými ťažkosťami	20-30
	c) operované formy pri trvalých funkčných poruchách a s postupným zhoršením zdravotného stavu, stavu výživy alebo s komplikáciami a zníženou výkonnosťou organizmu	40-50

2.	Dráždivý žalúdok (funkčná porucha)	5-10
3.	Stavy po operáciách žalúdka (resekcia, spojkové operácie, vagotómia)	
	a) s dobrou funkciou	10-20
	b) s komplikáciami (napr. dumpingový-syndróm)	25-35
	c) s ťažkou poruchou výživy a podstatným znížením výkonnosti organizmu	40-60
4.	Zhubný nádor žalúdka	
	a) čiastočné odstránenie žalúdka v rannom štádiu (early cancer T1 NO MO)	50
	b) po resekcii žalúdka počas onkologickej liečby	70-80
	c) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch)	40-60
	d) neliečiteľné formy	90

ODDIEL C – CHOROBY TENKÉHO A HRUBÉHO ČREVA

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Chronický zápal čriev, divertikulóza, čiastočná resekcia čreva alebo iné črevné poruchy, bez klinických prejavov	
	a) bez podstatných ťažkostí a účinkov (napr. sy dráždivého čreva)	10
	b) s trvalými symptómami (napr. hnačky, spazmy čriev niekoľkokrát denne, obmedzenie výkonnosti organizmu)	20-25
	c) so zníženým stavom výživy, pokles hmotnosti, poruchy črevnej pasáže, anémia, krvácanie	30-60
2.	Ulcerózna kolitída, idiopatická proktokolitída, Crohnova choroba	
	a) pokojové štádium (žiadne alebo nepatrné zníženie výkonnosti organizmu, výživy, občasné hnačky, žiadne odchýlky v laboratórnych nálezoch)	10
	b) štádium, hemoragické, purulentné (znížená výkonnosť organizmu, poruchy výživy, časté hnačky, poruchy črevnej pasáže, kolonoskopicky dokázaná mierna aktivita, patologický laboratórny nález, recidívy choroby)	20-40

	c) floridné štádium s komplikáciami (tvorba vredov a polypov, ťažká malnutícia, fistula, perforácia, poruchy črevnej pasáže s podstatným znížením výkonnosti organizmu)	60-70
3.	Črevná malabsorpcia (napr. coeliakia, sprue, malabsorpcia spôsobená intoleranciou atď.)	
	a) bez podstatných klinických prejavov pri diéte a zavedenej terapii	5-10
	b) s obmedzením výkonnosti organizmu, poruchou výživy, pri nedostatočnej odpovedi na liečbu a diétny režim	30-40
	c) pokročilé formy rezistentné na liečbu, zlý stav výživy, znížená výkonnosť organizmu	50-70
4.	Zhubný nádor čreva a konečníka	
	a) po odstránení lokalizovaných črevných nádorov, časti hrubého čreva alebo rekta	50-70
	b) s vytvorenou kolostómiou, počas onkologickej liečby	70-80
	c) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch)	50
	d) neliečiteľné formy	90
5.	Vyvrátenie konečníka, hemoroidy a rektálna pišťala	
	a) s trvalými príznakmi (hnačky, spazmy, občasné krvácanie alebo sekrécia z konečníka)	10-20
	b) s komplikáciami (opakované poruchy pasáže, stav po resekcii čreva, trvalá sekrécia z konečníka)	30-50
	c) s úplnou inkontinenciou zvieräča	80-90
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa polohy a rozsahu operovanej časti čreva, vplyvu na zvieráč a črevnú stenu, s prihliadnutím na celkový stav organizmu.	
6.	Fistula v okolí konečníka	
	a) s občasnou sekréciou	10
	b) vyvrátenie konečníka, umelý vývod konečníka, secernujúca sterkonálna znečisťujúca fistula	60-80
7.	Zrasty pobrušnice	
	a) bez poruchy črevnej pasáže	5-10
	b) s poruchami pasáže	20-30

ODDIEL D – CHOROBY PEČENE, ŽLČOVÝCH CIEST A PODŽALÚDKOVEJ ŽLÁZY

Všeobecné posudkové hľadisko:

Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa rozsahu funkčného postihnutia, stavu výživy a nutnosti dodržiavať diétny režim.

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Choroby pečene	
	a) ľahkého stupňa	10-20
	b) stredne ťažkého stupňa	30-50
	c) ťažkého stupňa	60-70
	d) stavy so závažným portálnym hromadením krvi, pažerákové varixy, opakované krvácavé stavy, ascites, známky encefalopatie	80-90
2.	Stavy po resekcii pečeneového laloku, bez poruchy funkcie	
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí po dosiahnutí stabilizácie zdravotného stavu.	
3.	Zhubný nádor pečene	
	a) počas onkologickej liečby	70-80
	b) neliečiteľné formy	90
	c) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch)	30-50
4.	Transplantácia pečene	60-70
5.	Choroby žlčníka a žlčových ciest (litiáza, chronické recidivujúce zápaly)	
	a) s kolikami s odstupom mesiacov, zápaly s odstupom rokov	5
	b) s častejšími kolikami (jedenkrát mesačne) a zápalmi liečenými antibiotikami, s ťažkosťami v medzizáchvatovom období	10
6.	Odstránenie žlčníka	
	a) bez podstatných porúch	5
	b) s funkčnými poruchami (postcholecystektomický syndróm), pri pretrvávajúcich kolikách	10

7.	Zhubný nádor žlčníka, žlčových ciest alebo papily	
	a) počas onkologickej liečby	70-80
	b) neliečiteľné formy	90
	c) po dosiahnutí stabilizácie zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch)	30-50
8.	Stavy po chirurgických výkonoch na papile a žlčových cestách (podľa funkčných porúch)	10-20
9.	Chronické ochorenia pankreasu podľa účinku na celkový stav organizmu	
	a) s hnačkami pri diétnych chybách	5-10
	b) s častejšími hnačkami, poruchami výživy, dyspeptickými ťažkosťami, občasnými bolesťami	20-25
	c) s poruchami výživy, výrazná symptomatológia, zníženie výkonnosti organizmu	30-50
	d) ťažká porucha výživy až kachektizácia, zníženie výkonnosti organizmu	60-70
10.	Maligný tumor pankreasu	
	a) počas onkologickej liečby	70-80
	b) neliečiteľné formy	90
	c) po dosiahnutí stabilizácie (spravidla po dvoch rokoch)	30-50

ODDIEL E – PRIETRŽE

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Slabinová alebo stehenná prietrž (podľa veľkosti a možnosti repozície)	5-10
2.	Pupočná prietrž alebo prietrž v bielej čiare (linea alba) brušných svalov	5-10
3.	Prietrž v jazvách po brušnej operácii	
	a) s poruchou funkcie brušných orgánov (pri poruchách pasáže)	10
	b) s rozsiahlym vyklenutím orgánov dutiny brušnej do prietrže, chirurgicky neriešiteľné stavy s vplyvom na kardiopulmonálny systém	60-70
4.	Prietrž bránice spôsobujúca refluxnú ezofagitídu	10-15

Kapitola XI – CHOROBY MOČOVEJ SÚSTAVY

Všeobecné posudkové hľadisko:

Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa stupňa aktivity zápalového procesu, rozsahu zmien, laboratórnych výsledkov, porúch funkcie uropoetického systému, ktoré je treba zistiť špeciálnymi funkčnými skúškami (napr. určením kreatinínu, vyšetrením glomerulárnej filtrácie a koncentračnej schopnosti, urografie, urodynamickým vyšetrením, endoskopiou, sonografiou). Pri posudzovaní zdravotného stavu sa posudzuje vplyv na iné orgány, vplyv na celkový stav organizmu a jeho výkonnosť.

ODDIEL A – POSTIHNUTIA OBLIČIEK

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Vývojová anomália obličiek a močových ciest, bez funkčného obmedzenia	5-10
2.	Nefrolitiáza bez funkčného obmedzenia s častými kolikami (infekcia, hematúria)	5-10
3.	Postihnutie obličiek bez funkčného obmedzenia, s chorobným nálezom v moči ľahkého stupňa (diskrétna proteinúria, bakteriúria, mikroskopická hematúria)	5-10
4.	Postihnutie funkcie obličiek s obmedzením funkcie (bez ohľadu na etiológiu poškodenia)	
	a) ľahkého stupňa (hraničné hodnoty kreatinínu a urey, ľahké zníženie glomerulárnej filtrácie, zníženie tubulárnej filtrácie, zníženie rezorpčnej funkcie, žiadna retencia katabolitov)	10-20
	b) stredne ťažkého stupňa (mierne zníženie filtračnej a rezorpčnej funkcie obličiek, mierna až výrazná retencia katabolitov, mierne klinické príznaky nedostatočnosti obličiek, anémia, osteopatia)	30-50
	c) ťažkého stupňa (prítomnosť klinických príznakov nedostatočnosti obličiek zvládnuteľné konzervatívnym liečebným postupom	60-70
	d) úplné zlyhanie obličiek	80
5.	Strata alebo výpad funkcie jednej obličky pri zdravej druhej obličke	20
6.	Strata alebo výpad funkcie jednej obličky s funkčným obmedzením funkcie druhej obličky	
	a) ľahkého stupňa	25-35
	b) stredného stupňa	50-70

	c) ťažkého stupňa (výrazná alterácia celkového stavu, obmedzenie výkonnosti organizmu)	70-90
7.	Stavy liečené umelou obličkou (dialýzou) s prihliadnutím na prítomné komplikácie	40-80
8.	Zhubný nádor obličky	
	a) počas onkologickej liečby	70-80
	b) po dosiahnutí stabilizácie zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch)	30-50
	c) neliečiteľné formy	90
9.	Stav po transplantácii obličky	
	a) do stabilizácie zdravotného stavu (spravidla jeden rok)	70
	b) po stabilizácii zdravotného stavu s prihliadnutím na pretrvávajúcu funkčnú poruchu a prípadné komplikácie	30-60

ODDIEL B – CHOROBY MOČOVÝCH CIEST

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Chronický zápal močových ciest	5-10
2.	Poruchy vyprázdňovania močového mechúra	15-25
3.	Zhubný nádor močového mechúra	
	a) po odstránení v rannom štádiu (T1-2 N0 M0)	30-40
	b) po odstránení v neskorých štádiách, počas onkologickej liečby	70-80
	c) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch)	80
	d) neliečiteľné formy	90
4.	Inkontinencia moču	
	a) relatívna	0
	b) stresová inkontinencia I. stupňa (odchod moču pri zaťažení)	10-15
	c) stresová inkontinencia II. stupňa	30-50
	d) úplná inkontinencia moču s prihliadnutím na etiológiu, riešená permanentným katétrom	60-70

5.	Umelý vývod moču (bez porúch obličkových funkcií)	
	a) do čreva	40-50
	b) navonok (extraabdominálne)	70-80
6.	Chronická píšťala (fistula) tráviaceho, močového a pohlavného ústrojenstva	
	a) chronická píšťala s trvalou miernou sekréciou	20-40
	b) chronická píšťala s trvalou sekréciou (stolice alebo hnisavou), s vplyvom na celkový stav organizmu	60-80

Kapitola XII – CHOROBY MUŽSKÝCH POHLAVNÝCH ORGÁNOV

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Choroby mužských pohlavných orgánov, dlhotrvajúce zápalové procesy, spojené s poruchami močenia	10-20
2.	Zhubný nádor penisu	
	a) po odstránení v rannom štádiu (T1-2 N0 M0)	30-40
	b) po odstránení v neskorých štádiách, počas onkologickej liečby	70-80
	c) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch)	30-50
	d) neliečiteľné formy	90
3.	Zhubný nádor semenníka	
	a) po odstránení lokalizovaného seminómu alebo lokalizovaného zhubného teratómu bez postihnutia uzlín (T1-3 N0 M0)	30-40
	b) po odstránení v pokročilých štádiách, počas onkologickej liečby	70-80
	c) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch)	30-50
	d) neliečiteľné formy	90
4.	Chronické zápaly prostaty a adenómy prostaty s trvalými poruchami močenia a stavy po operáciách	10-20
5.	Zhubný nádor prostaty	
	a) po odstránení v rannom štádiu (T1-2 N0 M0)	30-40

	b) po odstránení v pokročilých štádiách, počas onkologickej liečby	70-80
	c) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch)	30-50
	d) neliečiteľné formy	90

Kapitola XIII – CHOROBY ŽENSKÝCH POHLAVNÝCH ORGÁNOV

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Choroby prsníka (zápalové ochorenia, benígne nádory, kozmetické záležitosti)	10
	Posudkové hľadisko: Pri posudzovaní miery poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa prihliada na prípadné obmedzenie funkcie v ramennom kĺbe ako následok operácie (napr. lymfedém, defekty svalov)	
2.	Zhubný nádor prsníka	
	a) po odstránení v štádiu I. (T1 N0 M0) alebo po parciálnej resekcii	20-30
	b) po odstránení v štádiu II. (T2 N1 M0)	40-60
	c) po odstránení v pokročilých štádiách - po odstránení prsníka s exenteráciou axily, počas onkologickej liečby	70-80
	d) neliečiteľné formy	90
	e) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch)	30-50
3.	Stav po odstránení maternice pre nezhubný nádor, endometriózu a pod.	10
4.	Zhubný nádor maternice (výnimka: carcinoma in situ)	
	a) po odstránení nádoru tela alebo krčka maternice vo FIGO - štádiu Ia a Ib (T1NX M0)	20-30
	b) po odstránení nádoru vo FIGO – štádiu II. (T2 NX M0)	40-70
	c) po odstránení nádoru v pokročilom štádiu, počas onkologickej liečby	70-80
	d) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch)	30-50

	e) neliečiteľné formy	90
5.	Strata vaječníkov pre zápalové ochorenia, nezhubný nádor	10
6.	Zhubný nádor vaječníka	
	a) po odstránení vo FIGO-štádiu Ia a Ib (T1 NX M0)	30-40
	b) po odstránení v pokročilých štádiách, počas onkologickej liečby	70-80
	c) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch)	30-50
	d) neliečiteľné formy	90
7.	Chronický alebo často sa opakujúci zápal vaječníkov, závesového aparátu maternice alebo maternice	
	a) ľahkého stupňa	5
	b) stredného stupňa	10
	c) ťažkého stupňa, recidivujúce akútne výtoky viackrát do roka, s rozsiahlym palpačným nálezom, nutnosťou opakovanej ATB terapie, s recidivujúcou močovou infekciou, poruchami močenia	15
8.	Endometrióza ťažkého stupňa	20
9.	Pokles steny pošvy, prolaps pošvy alebo maternice	
	a) bez inkontinencie alebo so stresovou inkontinenciou I. stupňa	10
	b) s občasnou inkontinenciou moču	30-40
	c) s úplnou inkontinenciou moču, s prihliadnutím na etiológiu a možnosť riešenia permanentným katétrom	70-80
10.	Stav po plastickej operácii svalov panvového dna	
	a) s dobrým operačným efektom	10
	b) s funkčným oslabením svalov panvového dna s obmedzením výkonnosti organizmu, bez inkontinencie moču	20-25
11.	Craurosis vulvae so sekundárnymi zmenami, vredmi, ekzémami, jazvami	20-25
12.	Zhubný nádor pošvy (s výnimkou carcinoma in situ)	
	a) po odstránení vo FIGO-štádiu I. (T1 N0 M0)	30-40
	b) po odstránení v pokročilých štádiách, počas onkologickej liečby	70-80
	c) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch)	30-50

	d) neliečiteľné formy	90
13.	Zhubný nádor vonkajších rodidiel (s výnimkou carcinoma in situ)	
	a) po odstránení vo FIGO-štádiu I., II. (T1-2 N0 M0)	30-40
	b) po odstránení v pokročilých štádiách, počas onkologickej liečby	70-80
	c) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch)	30-50
	d) neliečiteľné formy	90

Kapitola XIV – CHOROBY KOŽE A PODKOŽNÉHO VÄZIVA

Všeobecné posudkové hľadisko:

Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa lokalizácie procesu, vplyvu na celkový stav organizmu, prítomnosť sprievodných príznakov, pohotovosti k recidívam, resp. prechodu do chronicity. Prihliada sa na sprievodné orgánové alebo systémové zmeny, infekčné komplikácie, vplyv na obmedzenie pohybu a pod.

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Infekcie kože a podkožného väziva (chronické pyodermie)	
	a) ohraničené procesy, alebo mierne rozšírené do okolia	10-15
	b) výrazné prejavy, s vplyvom na celkový stav organizmu	30-40
	c) rozsiahle, dlhodobé aktívne formy odolávajúce liečbe so znížením celkovej výkonnosti organizmu	50-60
	d) formy s nepriaznivým priebehom (septické stavy)	70-80
2.	Pluzgierovité – kožné ochorenia (pemfigus, pemfigoid)	
	a) ohraničené procesy, alebo mierne rozšírené do okolia	10-15
	b) výrazné prejavy, s vplyvom na celý organizmus	30-40
	c) rozsiahle, dlhodobé aktívne formy odolávajúce liečbe s podstatným znížením výkonnosti organizmu	50-60
	d) formy s nepriaznivým priebehom (septické stavy)	70-80
3.	Dermatitis a ekzém	

	a) ohraničené prejavy (predilekčné miesta), stabilizované formy, zriedkavé exacerbácie	5-15
	b) výrazné prejavy, s častými exacerbáciami alebo generalizované stabilizované formy	25-35
	c) rozsiahle, dlhodobo aktívne formy odolávajúce liečbe so zníženou výkonnosťou organizmu	50-60
	d) formy trvalo aktívne s nepriaznivým priebehom	70
4.	Papuloskvamózne ochorenie (psorióza, lichen)	
	a) ohraničené formy, intenzita procesu malá, zriedkavé exacerbácie alebo formy rozšírené, stabilizované, s dlhodobými remisiami	5-15
	b) výrazné prejavy, časté exacerbácie alebo generalizované formy s dlhodobými remisiami	25-35
	c) rozsiahle, dlhodobo aktívne formy odolávajúce liečbe s podstatným znížením výkonnosti organizmu	40-60
	d) formy s nepriaznivým priebehom alebo so závažným aktívnym kĺbovým postihnutím	70
5.	Urtikária a erytém	
	a) urtikárie často recidivujúce	5
	b) angioedém, často recidivujúci, bez trvalých somatických následkov	5
	c) angioedém trvalého charakteru, so závažnými reziduálnymi následkami, obmedzujúce celkovú výkonnosť organizmu (pretrvávajúce lymfedémy, poruchy trofiky a postihnutím pohyblivosti kĺbov)	25-40
6.	Ochorenia kože a podkožného väziva spojené so žiarením (chronické expozície, choroby z vplyvov mechanických, termických, fyzikálnych, choroby z radiácie)	
	a) ohraničené procesy, mierne rozšírené, stabilizované formy, zriedkavé exacerbácie	15
	b) výrazné prejavy na exponovaných častiach tela, alebo generalizované stabilizované formy, zriedkavé exacerbácie	25-35
	c) generalizované prejavy alebo formy s nepriaznivým priebehom a nepriaznivou lokalizáciou	40-60
	d) formy s nepriaznivým priebehom (napr. nekrotické zmeny)	70
7.	Choroby kožných adnex (ochorenie nechtov, alopecia, acne rosacea a pod.)	
7.1.	Postihnutie všetkých nechtov, s porušením nechtových platničiek	10-30

7.2.	Alopécia, bez ohľadu na etiológiu	10-20
7.3.	Acne vulgaris ťažkého stupňa	10-20
7.4.	Acne conglobata, s celkovým vplyvom na organizmus (febrilné stavy, artralgie, tvorba fistúl, obmedzenie pohyblivosti)	40-60
8.	Iné choroby kože a podkožného väziva (vitiligo, poruchy pigmentácie)	5
9.	Zhubné nádory kože	
	a) po odstránení melanómu v štádiu Ia (T1 N0 M0)	20-30
	b) po odstránení zhubných nádorov v štádiách (T1-2 N0-2 M0)	50-60
	c) po odstránení v pokročilých štádiách, počas onkologickej liečby	70-80
	d) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch)	30-50
	e) neliečiteľné formy	90

Kapitola XV – CHOROBY PODPORNÉHO A POHYBOVÉHO APARÁTU

Všeobecné posudkové hľadisko:

Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa funkčného postihnutia (postihnutia pohybu v kĺboch, v súvislosti so záťažou na príslušný kĺb) a vplyvu na ostatné systémy a orgány. Pri zistení pohybových a degeneratívnych zmien treba porovnať, či ich rozsah a výskyt presahuje zmeny, typické pre porovnateľnú vekovú kategóriu. Samotné rentgenologické zistené degeneratívne zmeny nezapríčiňujú pokles schopnosti zárobkovej činnosti, rovnako tak skutočnosť, či bola vykonaná operácia na končatine alebo na chrbtici, alebo súvislosť s úrazom. Pri chronických zápaloch kĺbov treba prihliadnuť popri poruche funkcie tiež na aktivitu chorobného procesu. Pri celkovej osteoporóze či osteomalácii (napr. pri hormonálnych poruchách, gastrointestinálnych resorbčných poruchách, pri poškodení obličiek) je miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti závislá od rozsahu a stupňa patologických zmien skeletu a z nich vyplývajúcej poruchy funkcie. Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti pri poraneniach svalov a šliach sa určí podľa miery funkčnej poruchy, podľa postihnutia krvného a lymfatického systému. Pri poraneniach fascií sa môžu objaviť ruptúry svalov, ktoré sú však len zriedkavo príčinou poklesu schopnosti zárobkovej činnosti.

ODDIEL A - ARTROPATIE A INÉ CHOROBY KĺBOV

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Infekčná artropatia, zápalová polyartropatia, artrózy	
	a) ľahké formy, zriedka recidivujúce, s miernou poruchou funkcie postihnutého kĺbu, s opakovanými subjektívnymi ťažkosťami, ak je záťaž len dlhé státie a chôdza, resp. schopnosť zaťaženia končatiny	10-15

	b) dlhotrvajúce neprogredujúce formy, občas recidivujúce, s poruchou funkcie (obmedzenie funkcie kĺbu o 1/3), so subjektívnymi ťažkosťami, stacionárnym rentgenologickým nálezom, ev. dôkazom laboratórnych pozitívnych zápalových parametrov, s postihnutím jedného alebo viacerých kĺbov s výrazným obmedzením výkonnosti organizmu	25-50
	c) ťažké formy, trvale aktívne, progredujúce, liečbou ťažko ovplyvniteľné, s deštruktívnym rentgenologickým nálezom postihujúce viacero kĺbov	60-80

ODDIEL B – OSTEOPATIA A CHONDROPATIA

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Osteoporóza (bez ohľadu na etiológiu), osteomalácia, osteopatia	
	a) ľahká forma ovplyvňujúca celkovú zaťažiteľnosť organizmu, pre dlhé státie a chôdzu. T skóre do – 2,5	10-15
	b) stredne ťažká forma, s podstatným poklesom výkonnosti a značným ovplyvnením pohyblivosti. T skóre nad – 2,5	35-50
	c) ťažká forma, so zvýšenou lámavosťou kostí a patologickými zlomeninami, ťažká deformácia chrbtice a dlhých kostí. T skóre nad – 4,0	60-70
2.	Sudeckova dystrofia	
	a) mierna forma	15-25
	b) ťažká forma alebo nepriaznivá lokalizácia	50-70
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa stanoví podľa stupňa, rozsahu funkčnej poruchy a lokalizácie procesu.	
3.	Chronická osteomyelitída	
	a) ľahkého stupňa (lokalizovaná, s nepatrnou aktivitou procesu, drobné hnisanie vo fistule)	10-20
	b) stredného stupňa (mierna trvalá sekrécia z fistuly, známky aktivity v laboratórnych nálezoach)	30-40
	c) ťažkého stupňa (časté ataky s horúčkou, zreteľná infiltrácia mäkkých častí, hnisanie a vylučovanie sekvestrov, známky aktivity v laboratórnych nálezoach) s alteráciou celkového stavu	60-80

	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa funkčného postihnutia vyplývajúceho z lokalizácie, rozsahu a aktivity procesu s jej účinkami na celkový stav a prípadné následné choroby (napr. anémiu, amyloidózu).	
4.	Chondrodystrofia	
	a) telesná výška malý vzrast nedosahuje 120 cm	40-60
	b) s ťažkými deformáciami končatín, hrudníka a obmedzením výkonnosti organizmu, zníženou pohyblivosťou, poruchami ventilácie. Telesná výška do 100 cm	70-80

ODDIEL C – INÉ CHOROBY MÄKKÉHO TKANIVA, SYNOVIÁLNEJ BLANY A ŠLACHY

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Iné ochorenia mäkkého tkaniva, synoviálnej blany a šlachy	
	a) ľahké formy, zriedka recidivujúce, s miernou poruchou funkcie postihnutého systému, s opakovanými subjektívnymi ťažkosťami, pri záťaži v stoji a pri chôdzi, ak je obmedzená pohyblivosť končatín na záťaž	10-15
	b) dlhotrvajúce neprogredujúce formy, občas recidivujúce, s menšou poruchou funkcie kĺbu (obmedzenie funkcie o 1/3), so značnými subjektívnymi ťažkosťami, stacionárnym rentgenovým nálezom, ev. občasným laboratórnym zápalovým nálezom s postihnutím jedného i viacerých kĺbov, s výrazným obmedzením výkonnosti organizmu	25-50
	c) ťažké formy, neovplyvniteľné liečbou, trvale aktívne, progredujúce, s výraznými deštruktívnymi rentgenovými zmenami a ťažkou poruchou funkcie, postihujúce niekoľko kĺbov	60-80

ODDIEL D – CHOROBY SVALOV

Všeobecné posudkové hľadisko:

Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa poruchy funkcie svalov na jednotlivých končatinách a na trupe - analogicky k nasledujúcim uvedeným pohybovým obmedzeniam a obrnám. Samotné postihnutie svalov (bez ohľadu na etiológiu), pokiaľ nemá vplyv na výkonnosť organizmu a pracovné zaradenie, sa posudkovo nehodnotí. Treba prihliadnuť aj na zvláštne poruchy ako sú nedostatočné telesné proporcie (napr. chondrodystrofia), deformácie končatín, porúch kĺbových funkcií, svalových funkcií a statiky, neurologické poruchy. Taktiež treba vziať do úvahy stupeň adaptácie a kompenzácie poruchy.

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Svalové dystrofie, myopatie, myositidy	
	a) ľahké poruchy s miernou či lokálnou atrofiou, dystrofiou a s obmedzením len pre dlhé státie a chôdzu	30-50
	b) stredne závažné poruchy, s podstatným obmedzením pohyblivosti a obmedzením výkonnosti organizmu	60-80
	c) ťažké poruchy s ťažkým obmedzením pohyblivosti	80-100
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu zárobkovej činnosti sa určí bez ohľadu na etiológiu ochorenia, s ohľadom na výslednú poruchu funkcie, pohyblivosti a výkonnosti.	
2.	Syndrómy svalovej paralýzy, myastenia gravis	
	a) okulárna forma	20-40
	b) okulobulbárna (anartria, dysfónia, regurgitácia tekutín nosom, diplópia)	60-80
	c) mierna generalizovaná forma (stabilizovaná imunosupresívnou liečbou a po tymektómii)	30-50
	d) ťažká generalizovaná forma (s dysartriou, dysfágiou, prehltacie ťažkosti, s postihnutím celého kostrového svalstva, stav po tymektómii, časté exacerbácie napriek imunosupresívnej liečbe)	60-80

ODDIEL E – DORZOPATIA, DEFORMUJÚCA DORZOPATIA A SPONDYLOPATIA

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Stavy po zlomeninách trňových výbežkov alebo priečných výbežkov stavcov	10
2.	Stavy po zlomenine tela stavca, vrodené chyby	
	a) bez účinku na statiku	10
	b) s miernym účinkom na statiku, s deformáciou chrbtice, príznaky v stoji a pri chôdzi	20

	c) s výrazným účinkom na statiku (s obmedzením pohybu v danom úseku), s deformáciou, občasnými prejavmi svalového a nervového dráždenia, slabosťou svalového korzetu	30-40
3.	Degeneratívne zmeny na chrbtici a medzistavcových platničkách	
	a) bez účinku na statiku	10
	b) s miernym funkčným postihnutím, s prejavmi nervového a svalového dráždenia (napr. cervikokraniálny syndróm, cervikorachiálny syndróm, lumbálny, lumbosakrálny syndróm, syndróm sakroiliakálneho skĺbenia, blokády stavcov), slabosť svalového korzetu, obmedzenie pohybu v postihnutom úseku	20
	c) s trvalým ťažkým postihnutím funkcie a často recidivujúcimi, dlhotrvajúcimi prejavmi dráždenia nervov a svalov, ťažkou poruchou statiky a dynamiky chrbtice, s výraznou poruchou svalového korzetu	40-50
4.	Stavy po operácii chrbtice a medzistavcových platničiek, stavy po úraze chrbtice	
	a) s miernym reziduálnym funkčným nálezom	10-20
	b) často recidivujúce prejavy nervového a svalového dráždenia, slabosť svalového korzetu chrbta s podstatným obmedzením celkovej výkonnosti organizmu	30-50
	c) s nepriaznivým reziduálnym funkčným nálezom a trvalými i prejavmi dráždenia nervov, parézami a svalovými atrofiami a poruchou funkcie zvieracov	70-80
5.	Ostatné postihnutia chrbtice (vrodené alebo získané deformácie) s poruchou funkcie	
	a) ľahkého stupňa	10
	b) stredného stupňa (napr. vo viacerých pohybových segmentoch vyjadreným obmedzením až stuhnutím chrbtice, pri skolióze 40-75° pri klinových stavcoch, motýlikovitých stavcoch, pri fixovanom okrúhlom chrbte s tvorbou gibu)	25-40
	c) ťažkého stupňa (napr. stuhnutie viacerých stavcov chrbtice, používanie trupovej ortézy, ktorá zahŕňa 3 časti chrbtice, extrémne skoliózy s otočným sklzom, spondylolistéza so sklzom o 2/3 tela stavca)	60-70
6.	Scheuermannova choroba	
	a) s ťažkou poruchou funkcie (akútny stav)	20
	b) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po piatich rokoch)	10
7.	Bechterevova choroba (ankylozujúca spondylartritída)	
	a) ľahkého stupňa	20-30
	b) stredného stupňa - IV. stupeň (súčasné stuhnutie niekoľkých častí chrbtice)	40-55

	c) ťažkého stupňa - V. stupeň so stuhnutím viacerých úsekov chrbtice alebo veľkých kĺbov, poruchami ventilácie	60-80
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa priebehu, aktivity a funkčných porúch, chrbtice, potvrdené rtg diagnostikou chrbtice.	

ODDIEL F – STAVY PO ÚRAZOCH

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Stavy po zlomeninách kostí lebky	
	a) bez postihnutia mozgových funkcií	5-10
	b) ľahká porucha mozgových funkcií	15-20
	c) stredne ťažká porucha mozgových funkcií	30-45
	d) ťažká porucha, s podstatným obmedzením celkovej výkonnosti	50-70
	e) ťažká porucha, narušujúca integritu mozgových funkcií	80-100
2.	Stavy po zlomeninách čeluste	
	a) bez poruchy funkcie	5
	b) zle zahojené, s defektom, s ovplyvnením inervácie, žuvania, mimiky, hlasu	10-20
3.	Stavy po izolovaných zlomeninách rebier	5
4.	Stavy po zlomeninách skeletu hrudníka	
4.1.	Stavy po úrazoch hrudníka, sériové zlomeniny rebier, zlomeniny sternu so závažným obmedzením pohybu hrudníka a hrudnej steny, podľa stupňa poruchy pľúcnych funkcií a srdcovej činnosti	
	Posudkové hľadisko: Miera poklesu zárobkovej činnosti sa určí podľa stupňa poruchy podľa položky 5 oddielu B a položky 1 oddielu A kapitoly IX.	
4.2.	Následné stavy bez poruchy pľúcnych funkcií a srdcovej činnosti	10
5.	Stavy po úrazoch panvy, zlomeninách panvových kostí a symfýzy, stavy po zlomeninách krížovej kosti a kostrče	

	a) ľahké poruchy obmedzujúce dlhé státie a chôdzu, s miernymi subjektívnymi ťažkosťami	10-15
	b) stredne ťažké poruchy statiky a dynamiky chrbtice a dolných končatín	30-50
	c) ťažké poruchy pohybu, s trvalým dráždením nervov, poruchou funkcie zvieracov, so závažnými parézami a svalovými atrofiami	70-80
	Posudkové hľadisko: Porušenie celistvosti panvového pletenca s poruchou statiky a dynamiky chrbtice, funkcie dolných končatín sa posúdi podľa zostávajúcich porúch.	

ODDIEL G – POSTIHNUTIE KONČATÍN

Všeobecné posudkové hľadisko:

Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa rozsahu a straty častí končatín po poranení, vrodených alebo získaných chýb, zostávajúcich následkoch po operáciách a úrazoch, zápalových a degeneratívnych ochoreniach.

Pri určovaní miery poklesu schopnosti zárobkovej činnosti pri posudzovaní postihnutia horných končatín treba vychádzať z postihnutia dominantnej končatiny. Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti pri amputačných stratách vychádza z funkcie kýpťov a susedných kĺbov.

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Aseptické nekrózy	
	Posudkové hľadisko: Po aktívnom štádiu sa miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti určí podľa pretrvávajúcej funkčnej poruchy na postihnutom kĺbe končatiny.	
2.	Strata oboch horných končatín od zápästí a vyššie	50-70
3.	Strata jednej hornej a jednej dolnej končatiny	50-70
4.	Strata jednej hornej končatiny v ramennom kĺbe alebo krátkym kýpťom ramena	
	a) na dominantnej končatine	50-70
	b) na nedominantnej končatine	40-60
	c) menej rozsiahlejšie amputačné straty hornej končatiny	30-40

5.	Stuhnútie ramenného kĺbu v priaznivej polohe pri dobre pohyblivom ramennom pletenci	15-25
6.	Obmedzenie pohyblivosti ramenného kĺbu	10-15
7.	Habituálne vyklbenie ramena	
	a) ojedinelé vyklbenie	10
	b) častejšie vyklbenie (či viklavý kĺb) s obmedzením výkonnosti končatiny	15-20
	c) vyklbenia sternoklavikulárne alebo akromioklavikulárne s obmedzením funkcie končatiny	15-20
8.	Pseudoartróza kľúčnej kosti	5-10
9.	Stav po zlomenine ramennej kosti zhojenej v nepriaznivom postavení, so značným obmedzením funkcie končatiny	20-30
10.	Roztrhnutie (ruptura) svalov	5-10
11.	Chronická radiálna a ulnárna epikondylitída s poruchou funkcie končatiny pri záťaži (s ľahkým postihnutím motorickej inervácie a poruchami cievneho zásobenia)	
	a) postihnutie jednej končatiny	10-15
	b) postihnutie oboch končatín	20-25
12.	Stuhnútie v lakťovom kĺbe	
	a) v priaznivom postavení	20-30
	b) v nepriaznivom postavení	40
13.	Obmedzenie pohyblivosti v lakťovom kĺbe	
	a) ľahkého stupňa, pri voľnej rotačnej pohyblivosti predlaktia	10
	b) ťažšieho stupňa (vrátane obmedzenia rotačnej pohyblivosti predlaktia)	20-25
14.	Izolované obmedzenie rotačnej pohyblivosti predlaktia	
	a) v priaznivom postavení (stredné pronačné postavenie)	10
	b) v nepriaznivom postavení	20
15.	Viklavý lakťový kĺb	20
16.	Pseudoartróza predlaktia	20-30
17.	Stav po zlomenine kosti vretenovej a lakťové zahojenie s ľahkou dislokáciou	10-15
18.	Stav po zlomenine kosti kostí predlaktia (vretennej a lakťovej) zhojené s dislokáciou a s poruchou funkcie susedných kĺbov	25-35

19.	Stuhnutie zápästného kĺbu	
	a) v priaznivom postavení (ľahká dorzálna extenzia)	10
	b) v nepriaznivom postavení	15
20.	Obmedzenie pohybu v zápästnom kĺbe	
	a) nepatrného stupňa	5
	b) závažnejšieho stupňa	10
21.	Zle zahojené alebo nezahojené zlomeniny zápästných kostí, jednej alebo viacerých záprstných kostí s poruchou funkcie ruky	10-30
22.	Stuhnutie kĺbov palca na ruke v priaznivom postavení	5
23.	Stuhnutie jedného prstu	5
24.	Strata koncového článku a polovice základného článku palca na dominantnej ruke	5
25.	Strata všetkých článkov palca na dominantnej ruke	25-35
26.	Strata jedného prsta ruky (okrem palca)	10-15
27.	Strata troch prstov ruky II + III + IV	
	a) dominantnej končatiny	25-35
	b) nedominantnej končatiny	20
28.	Strata všetkých 10 prstov na oboch rukách	70-80
29.	Strata úchopovej schopnosti ruky na základe chýbania alebo stuhnutia všetkých prstov jednej ruky alebo niekoľkých prstov oboch rúk	50
30.	Nervové poškodenie úplné, jednostranné	
	Posudkové hľadisko: Pri postihnutí dominantnej končatiny sa určí miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti vyššia ako pri postihnutí nedominantnej končatiny. Izolované poškodenie senzitívnej inervácie sa nehodnotí. V prípade poškodenia senzitívnej inervácie celej končatiny, miera schopnosti zárobkovej činnosti sa hodnotí 20 %- tami. Pri stredne ťažkom poškodení motorickej inervácie sa určí miera poklesu zárobkovej činnosti polovicou percentuálneho hodnotenia ako je uvedené v nasledujúcom texte.	
30.1.	Nervové poškodenie hornej končatiny - plexus brachialis	60-70
30.2.	Poškodenie hornej časti plexus brachialis	40-50
30.3.	Poškodenie dolnej časti plexus brachialis	50-60

30.4.	nervus axillaris	20-25
30.5.	nervus radialis, celý nerv	25-35
30.6.	nervus radialis - stredná časť alebo dolná časť	10-20
30.7.	nervus ulnaris – horná časť alebo dolná časť	25-35
30.8.	nervus medianus – horná časť	25-35
30.9.	nervus medianus – dolná časť	30
30.10.	nervus radialis a nervus axillaris	30-40
30.11.	nervus radialis a nervus ulnaris	30-40
30.12.	nervus radialis a nervus medianus	30-40
	nervus radialis, ulnaris a medianus v oblasti predlaktia	40-50
31.	Strata oboch dolných končatín v predkolení a vyššie	75
32.	Strata jednej dolnej končatiny a jednej hornej končatiny	75
33.	Strata jednej dolnej končatiny v bedrovom kĺbe alebo s veľmi krátky kýpťom stehna	50-70
34.	Strata jednej dolnej končatiny v stehne	50
35.	Strata jednej dolnej končatiny v predkolení, priehlavku alebo v Chopartovom kĺbe	40
36.	Strata palca nohy so stratou hlavičky I. priehlavkovej kosti alebo strata iného prsta	10
37.	Strata II. - V. prsta alebo I. - III. prsta nohy	10-15
38.	Strata všetkých prstov jednej nohy	20-30
39.	Strata všetkých prstov oboch nôh podľa stavu kýpťa	30-60
40.	Stuhnutie oboch bedrových kĺbov v nepriaznivom postavení	70-80
41.	Stuhnutie jedného bedrového kĺbu v priaznivom postavení (flexia 20°, vonkajšia rotácia 20°, stredné postavenie medzi abdukciou a abdukciou)	30-40
42.	Stuhnutie jedného bedrového kĺbu v nepriaznivom postavení	40-50
43.	Obmedzenie pohybu bedrových kĺbov	10
43.1.	Ľahkého stupňa	
	a) jednostranné	10
	b) obojstranné	20
43.2.	Stredného stupňa	

	a) jednostranné	20-25
	b) obojstranné	40-45
43.3.	Ťažkého stupňa	
	a) jednostranné	30-40
	b) obojstranné	60-70
44.	Pseudoartróza krčku stehennej kosti	40
45.	Stavy po zlomenine stehennej kosti (krčku, diafýzy, epikondylu) liečené konzervatívne aj osteosyntézou, príp. endoprotézou	
	a) pri dobrej funkcii končatiny	20-30
	b) s porušenou funkciou končatiny (výrazná deformácia, svalová atrofia, porucha motorickej inervácie, skrátenie o 4 cm a viac)	40-45
46.	Stavy po vykonanej endoprotéze bedrového, kolenného kĺbu	
	Posudkové hľadisko: Pri endoprotézach kĺbov je miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti závislá na pretrvávajúcom poruche pohyblivosti a vplyvu záťaže na končatinu (napr. porucha motorickej inervácie, výrazná svalová atrofia, skrátenie končatiny viac ako 4 cm).	
46.1.	Jednostranná (totálna endoprotéza)	20-35
46.2.	Obojstranná (totálna endoprotéza)	40-60
47.	Stuhnutie oboch kolenných kĺbov	60-70
48.	Stuhnutie jedného kolenného kĺbu	
	a) v priaznivom postavení (ohnutie približne 10°)	25-30
	b) v nepriaznivom postavení	30-40
49.	Uvoľnenie väzivového aparátu kolena	
	a) svalovo kompenzovateľné	10
	b) svalovo kompenzovateľné	20
	c) vyžadujúce spevnenie podporným aparátom, podľa postavenia a osovej odchýlky a porušenie funkcie končatiny	25-30
50.	Trvalé následky po vybratí menisku	
	a) pri dobrej stabilite a rozsahu pohybu	10
	b) pri stredne ťažkej poruche	20

	c) pri ťažkej poruche funkcie kolenného kĺbu	25-30
51.	Zlomenina pately nezhojená, s obmedzenou extenziou kolena, neistou chôdzou, nutnosťou používania podporného aparátu	20-25
52.	Obmedzenie pohybu v oboch kolenných kĺboch	
	a) ľahkého stupňa	10
	b) stredného stupňa	20-30
	c) ťažkého stupňa	40-50
53.	Stav po zlomenine tíbie	
	a) dobre zhojená	5
	b) zhojená so skrútením, v nesprávnom uhlovom postavení a s porušenou funkciou končatiny	30-40
54.	Pseudoartróza tíbie	30-40
55.	Stav po zlomenine vonkajšieho a vnútorného členku	
	a) dobre zahojené	10-20
	b) zhojená v nepriaznivom postavení s porušenou funkciou pohybu v končatine	30-40
56.	Stuhnutie horného členkového kĺbu	
	a) v priaznivom postavení (stuhnutie členku v neutrálnom postavení kĺbu)	10
	b) v nepriaznivom postavení	15
57.	Stuhnutie dolného členkového kĺbu	
	a) v priaznivom postavení (stredné postavenie)	10
	b) v nepriaznivom postavení	15
58.	Stuhnutie horného a dolného členkového kĺbu	
	a) v priaznivom postavení	15
	b) v nepriaznivom postavení	20-25
59.	Pes equinovarus (podľa poruchy funkcie nohy, s ťažkou deformáciou a poruchou chôdze ťažkého stupňa)	
	a) jednostranný	20-30
	b) obojstranný	30-50
60.	Ostatné deformity nohy	

	a) bez podstatných porúch statiky a dynamiky nohy (napr. zníženie klenby nohy, pes transversoplanus, pes excavatus, pes valgus, stavy po úrazoch)	5
	b) ťažšieho stupňa , s poruchou statiky a dynamiky nohy pri stoji a chôdzi v závislosti od funkčného rozsahu pohybu	10-30
61.	Stuhnutie alebo deformácia prstov nôh	5
62.	Nervové poruchy úplné, jednostranné	
	Posudkové hľadisko: V miere poklesu zárobkovej činnosti sú zahrnuté aj poruchy vazomotorické a trofické. Čiastočné poruchy inervácie nervov sa hodnotia tretinovými hodnotami. Stredne ťažké motorické poruchy sa hodnotia polovičnými hodnotami. Senzitívne poruchy inervácie pre celú dolnú končatinu sa hodnotia 30 %. Izolované senzitívne poruchy inervácie sa nehodnotia.	
62.1.	Plexus lumbosacralis	65-70
62.2.	nervus femoralis	40-45
62.3.	nervus ischiadicus	50-70
62.4.	nervus tibialis	30
62.5.	nervus fibularis	30

ODDIEL H – NÁDORY KOSTÍ, SVALSTVA A MÄKKÝCH TKANÍV

Všeobecné posudkové hľadisko:

Ak dôjde v dôsledku onkologickej liečby k amputácii končatiny, určí sa pokles schopnosti zárobkovej činnosti podľa príslušnej kapitoly.

Podobne sa postupuje v prípadoch, keď nádorom alebo jeho odstránením došlo k porušeniu stability nosného alebo pohybového aparátu a k obmedzeniu pohybu.

Položka	Druh zdravotného postihnutia	Miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v %
1.	Zhubné nádory kostí, svalstva a mäkkých tkanív	
	a) počas onkologickej liečby	80
	b) po stabilizácii zdravotného stavu (spravidla po dvoch rokoch)	30-50
	c) neliečiteľné formy	90

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Predložený vládny návrh zákona o sociálnom poistení je vypracovaný na základe legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky. Je súčasťou úloh na zabezpečenie realizácie Koncepcie reformy sociálneho poistenia v Slovenskej republike.

Základy súčasného systému sociálneho zabezpečenia boli položené v päťdesiatych rokoch 20. storočia a zodpovedali vtedajším spoločensko-ekonomickým podmienkam.

Súčasný systém sociálneho zabezpečenia nezodpovedá zmeneným spoločensko-ekonomickým podmienkam, charakterizovaným prechodom na tržové hospodárstvo a neumožňuje pružne reagovať na prebiehajúce ekonomické a demografické zmeny v spoločnosti.

V súvislosti so zmenou spoločensko-ekonomických podmienok, ktorá nastala po roku 1989, bolo potrebné súbežne s ekonomickou reformou zásadne meniť aj oblasť sociálneho zabezpečenia.

Napriek tomu, že po roku 1989 boli v systéme sociálneho zabezpečenia vykonané mnohé úpravy, tieto danú problematiku neriešili komplexne.

Pri posudzovaní problému nevyhnutnosti prijatia zákona o sociálnom poistení v širších súvislostiach, je nevyhnutné vrátiť sa do obdobia začiatku 90. rokov, keď sa začala presadzovať myšlienka transformácie sociálnej sféry. V tejto súvislosti je nevyhnutné pripomenúť a zdôrazniť filozofiu transformácie sociálnej sféry, a to vybudovanie trojpilierovej sústavy, základom ktorej je sociálne poistenie, ku ktorému podporne a pomocne majú pôsobiť pilier štátnej podpory a pilier sociálnej pomoci. Ideálny stav by bol, keby tieto tri piliere boli zavedené a ich právna úprava bola prijatá súčasne.

Dnes po viac ako desiatich rokoch môžeme konštatovať, že systém štátnej podpory a systém sociálnej pomoci sú už realitou, pričom základ, t.j. sociálne poistenie, stále absentuje. Týmto základom, teda I. pilierom, v súčasných podmienkach je právna úprava poskytovania nemocenských dávok prijatá v roku 1956 a právna úprava poskytovania dôchodkových dávok prijatá v roku 1988. Poznatky z ich uplatňovania v súčasnej praxi dokumentujú, že tieto právne úpravy sú prekonané. Pôsobia demotivačne, nie sú zosúladené s podpornými piliermi, najmä s pilierom sociálnej pomoci, v dôsledku čoho vznikajú situácie, v ktorých občan z dôvodu tej istej sociálnej udalosti je duplicitne zabezpečovaný a niektoré druhy dávok poskytované z dôchodkového systému plnia funkciu dávok, ktoré majú byť

poskytované z tých pilierov, napríklad sociálny dôchodok, invalidný dôchodok z mladosti a iné.

Doterajší priebeh transformácie nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia sa v podmienkach Slovenskej republiky koncentroval predovšetkým na ich finančné a inštitucionálne zabezpečenie, ako nevyhnutný dôsledok komplexnej daňovej reformy uskutočnenej k 1. januáru 1993. Zavedením novej daňovej sústavy neboli zabezpečené daňové príjmy, určené na financovanie dávok nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia, a preto bolo potrebné zabezpečiť náhradné mimodaňové zdroje na ich financovanie. Týmito zdrojmi sa stali príspevky - poistné platené zákonom určenými subjektami a na ich spravovanie bola vytvorená samostatná verejnoprávna inštitúcia.

Odborníci, ktorí v roku 1992 pripravovali novú právnu úpravu financovania a inštitucionálneho zabezpečenia výkonu nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia, absenciu zákona o sociálnom poistení sa snažili riešiť rozdelením dávok na systémové – odvodené od výkonu zárobkovej činnosti, financované z poistného a na nesystémové – pri priznávaní ktorých sa uplatňovalo výlučne sociálne hľadisko a zaviedlo sa ich financovanie zo štátneho rozpočtu. Tento krok treba hodnotiť rozhodne pozitívne, ale súčasne je potrebné upozorniť, že vymedzenie okruhu nesystémových dávok založené v roku 1992 nebolo dôsledné. Toto vymedzenie nebolo dôsledné z hľadiska poistného vzťahu, ktorý vyžaduje, aby z poistného boli financované dávky len tým osobám, ktoré do systému prispievali. Naopak, zaviedlo sa financovanie dávok zo zaplateného poistného aj tým osobám, ktoré z hľadiska prispievania do systému sú mimo systému a zo systému v rámci sociálnej solidarity sú im len poskytované dávky. Ide napríklad o invalidné dôchodky z mladosti, teda o dôchodky občanov, ktorí sa stali invalidnými v čase do skončenia povinnej dochádzky, niektoré sirotské dôchodky, pretože právna úprava zabezpečuje sirotským dôchodkom každé dieťa, ktorému zomrel rodič bez ohľadu na to, či vôbec a v potrebnom rozsahu do systému prispieval, vdovecké dôchodky, kde rozhodujúcou skutočnosťou na vznik nároku je starostlivosť vdovca o nezaopatrené dieťa, hodnotenie doby vedenia v evidencii nezamestnaných občanov bez poberania podpory v nezamestnanosti ako náhradnej doby bez jej krytia zaplatením poistného, ktorú bolo možné takto získať už v rozsahu desať rokov, čo podstatne môže ovplyvniť samotný vznik nároku na dávku alebo jej výšku, hodnotenie doby čerpania pracovného voľna bez náhrady mzdy, ako doby zamestnania.

Nároky všetkých týchto osôb nie sú kryté zaplateným poistným a sú financované výlučne z poistného v rámci sociálnej solidarity.

Do okruhu nesystémových dávok neboli dôsledne vyčlenené ani niektoré ďalšie dávky alebo ich prvky, ktoré je potrebné považovať za nesystémové z hľadiska princípu rovnosti ako jedného z princípov uplatnených v zákone o sociálnom poistení. Uplatnenie tohto princípu je potrebné považovať za veľmi dôležité, pretože je vyjadrením zásady rovnosti príležitostí, ktorú súčasná právna úprava nezabezpečuje. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na právnu úpravu zvýhodnených dôchodkových nárokov zamestnancov zaradených do I. a II. pracovnej kategórie a na právnu úpravu poskytovania dôchodku za výsluhu rokov, ktorá preferuje zabezpečenie tých zamestnancov, ktorí svoje povolanie nemôžu vykonávať celoživotne. Táto dávka, ako aj systém pracovných kategórií, sa do návrhu zákona o sociálnom poistení nepreberá a na ich kompenzáciu je vytvorený priestor v doplnkovom dôchodkovom poistení.

Všetky tieto situácie by sa správne tiež mali označiť ako nesystémové, pretože vo svojej podstate takýmito sú, ale právna úprava ich takto nedeklaruje a pretože sú financované z poistného týmto vlastne sú aj skrytou príčinou súčasnej krízy základného fondu dôchodkového zabezpečenia.

Z hľadiska súčasnej zabezpečovacej právnej úpravy je potrebné upozorniť na vysokú mieru solidarity uplatňovanú v súčasnosti pri určovaní výšky dávok vo vzťahu k nízko príjmovej skupine občanov, ktorá spôsobuje nivelizáciu dávok tak, že nožnice medzi solidaritou a zásluhovosťou sa čoraz viac zatvárajú. Dominantným sa stalo výlučne sociálne hľadisko a zásluhovosť je už len okrajovou záležitosťou. Túto skutočnosť najlepšie dokumentuje príklad, v ktorom berieme do úvahy dvoch poistencov – mužov, ktorí prispievali do systému 42 rokov. Prvý muž platil poistné z minimálneho vymeriavacieho základu 4 000 Sk mesačne, t.j. poistné vo výške 1 120 Sk mesačne, má nárok na starobný dôchodok v sume 5 387 Sk, t.j. u tohto poistenca je miera náhrady 135 %. Druhý muž platil poistné z maximálneho vymeriavacieho základu 32 000 Sk mesačne, t.j. poistné vo výške 8 960 Sk mesačne, má nárok na starobný dôchodok v sume 6 844 Sk, t.j. u tohto poistenca je miera náhrady 21 %. Rozdiel v sume starobného dôchodku prvého poistenca a druhého poistenca je len 1 457 Sk. Všetci poistenci s príjmom od 10 000 Sk do 32 000 Sk pri 42 rokoch zamestnania majú dôchodok v jednotnej výške 6 844 Sk. Finančné ohodnotenie zásluhovosti je 1 457 Sk.

Uvedené skutočnosti spôsobujú finančnú náročnosť systému a sú aj jednou z príčin krízy dôchodkového systému. Toto sú vlastne aj dôvody vedúce k nevyhnutnosti prijatia zákona o sociálnom poistení. Prijatie zákona o sociálnom poistení samo o sebe nebude znamenať zníženie finančnej náročnosti systému, pretože prechodné ustanovenia navrhnuté v zákone o sociálnom poistení rešpektujú zásadu zachovania získaných nárokov. Preto finančné bremeno založené dnes takmer neregulovanou mierou solidarity bude výrazne

ovplyvňovať aj budúci systém sociálneho poistenia. Keďže v záujme prechodnosti zákona o sociálnom poistení bolo doplnené aj prechodné ustanovenie trojročného obdobia, v ktorom je umožnené vykonávať porovnávací prepočet výšky dôchodkov podľa starej a novej úpravy a tento sa bude dotýkať predovšetkým poistencov s nízkymi príjmami, efekt, ktorý sa sledoval prijatím zákona o sociálnom poistení – zastavenie ďalšieho nabaľovania finančnej náročnosti súčasného systému sa nedosiahne. Dosiahne sa len jeho čiastočné zmiernenie, pretože bude naďalej v trojročnom období predĺžená životnosť zabezpečovacej právnej úpravy.

Vládny návrh zákona o sociálnom poistení je zákonom o primeranej miere solidarity a o primeranej miere zásluhovosti, pretože tieto dva princípy musia byť vyvážené a rovnako uplatňované voči všetkým osobám, ktoré do systému prispievajú.

Jedným z hlavných kritérií posudzovania kvality dôchodkového systému je jeho finančná stabilita pri uspokojivej úrovni priemerných vyplácaných dôchodkových dávok a pri primeranom príspevkovom zaťažení subjektov povinných platiť poistné. Súčasný základný dôchodkový systém je vo vážnych finančných problémoch, pričom priemerné vyplácané dôchodkové dávky majú neuspokojivú úroveň a zaťaženie subjektov povinných platiť poistné je na hranici ekonomickej únosnosti. Toto sú hlavné dôvody vedúce k nutnosti zásadnej zmeny súčasného dôchodkového systému.

V prílohe C.1 sú pre obdobie rokov 1993 – 2000 uvedené výdavky základného systému dôchodkového zabezpečenia, priemerné mesačné počty poskytovaných dôchodkových dávok a ich priemerné mesačné výšky. Ešte v roku 1993 systém dôchodkového zabezpečenia poskytoval priemerný vyplácaný dôchodok na úrovni 36,6 % priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky; v roku 2000 už len na úrovni 35,1 %.

V prílohe C.2 sú pre obdobie rokov 1993 – 2000 uvedené analogické údaje pre výdavky systému dôchodkového zabezpečenia a priemerné mesačné výšky poskytovaných dôchodkových dávok, avšak v cenách roku 1993. Zo stručnej analýzy je zrejmé, že v posledných dvoch rokoch došlo k prepadu reálnej úrovne priemerného dôchodku.

Uvedený vývoj jasne signalizuje, že v súčasnom systéme dôchodkového zabezpečenia sú, resp. boli založené tendencie vedúce k naznačenému nepriaznivému vývoju. Tieto tendencie majú svoje príčiny a možno ich identifikovať.

Predovšetkým v systéme dôchodkového zabezpečenia sa riešili problémy okolitých sociálnych a ekonomických systémov, a to napríklad formou mimoriadneho poskytovania starobného dôchodku a riešením problematiky výchovy detí diferencovane ustanoveným dôchodkovým vekom žien.

V systéme dôchodkového zabezpečenia pretrvávalo naďalej vykazovanie pracovných kategórií na účely dôchodkového zabezpečenia. Nároky vyplývajúce zo zamestnaní zaradených do preferovaných pracovných kategórií na účely dôchodkového zabezpečenia boli uspokojované na úkor ostatných poistencov a takáto situácia bola aj v iných prípadoch, napríklad invalidi z mladosti, vysoká miera solidarity občanov s nadpriemernými príjmami so skupinou občanov s podpriemernými príjmami pri vymeriavaní dôchodkov.

Niektoré vybrané štatistické údaje uvedenej problematiky sú uvedené v prílohe C.3.

V súčasnom systéme dôchodkového zabezpečenia systémové dávky sú hradené z platieb poistného a nesystémové dávky dôchodkového zabezpečenia sú hradené z prostriedkov štátneho rozpočtu; ide o dôchodok manželky, sociálny dôchodok, zvýšenie dôchodkov z titulu účasti na odboji a rehabilitácie, zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť. Štát hradí z prostriedkov štátneho rozpočtu aj zvýšenie dôchodkov z titulu jediného zdroja príjmu. Všetky tieto štátom financované dávky nepatria svojou povahou do dôchodkového systému poistno-matematického charakteru s primeranou mierou sociálnej solidarity.

Štatistický prehľad štátom financovaných dávok je uvedený v prílohe C.4.

V rokoch 1999 a 2000 boli prijaté viaceré čiastkové opatrenia systémového charakteru, napr. zrušenie mimoriadneho poskytovania starobného dôchodku, zrušenie vykazovania zamestnaní v I. a II. pracovnej kategórii a v I. a II. kategórii funkcií, zavedenie platenia poistného zamestnancami, ktorí sú poberateľmi starobného dôchodku, zrušenie možnosti vzniku nových nárokov na zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť, vylúčenie hodnotenia doby nezamestnanosti bez poberania podpory v nezamestnanosti na účely dôchodkových nárokov. Aj napriek uvedeným opatreniam negatívna tendencia vývoja príjmov a výdavkov Sociálnej poisťovne naďalej pretrváva a je nevyhnutné zásadné prebudovanie súčasného systému.

Komplexné riešenie zásadného prebudovania sociálneho zabezpečenia je obsahom základných programových dokumentov, ktorými sú Konceptia transformácie sociálnej sféry Slovenskej republiky, schválená vládou Slovenskej republiky 12. decembra 1995 a Konceptia reformy sociálneho poistenia v Slovenskej republike, schválená vládou Slovenskej republiky 9. augusta 2000.

Základným koncepčným zámerom je utvorenie sociálne spravodlivého systému sociálneho zabezpečenia, založeného na osobnej participácii občana, sociálnej solidarite a garancii štátu. Pri realizácii tohto zámeru je potrebné zohľadniť aj historický vývoj sociálneho zabezpečenia v našich podmienkach.

Predložený vládny návrh zákona vymedzuje sociálne poistenie ako základné sociálne poistenie, ktoré bude zahŕňať problematiku súčasného nemocenského poistenia,

dôchodkového zabezpečenia a odškodňovania pracovných úrazov a chorôb z povolania, t.j. nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a úrazové poistenie.

Za sociálne poistenie sa považuje aj doplnkové dôchodkové poistenie podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 123/1996 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom poistení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 409/2000 Z. z. a sociálne zabezpečenie a výsluhové zabezpečenie upravené osobitnými predpismi.

V súlade s požiadavkou Svetovej banky uplatnenou v súvislosti s poskytnutím pôžičky na vybudovanie komplexného informačného systému je v predloženom návrhu zákona upravená aj problematika výberu a vymáhania poistného nielen na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, ale aj poistného na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu jedným subjektom, t.j. Sociálnou poisťovňou.

Z dôvodu odstránenia v súčasnosti existujúcej roztrieštenosti právnych predpisov, je účelné vytvoriť komplexnú úpravu základného sociálneho poistenia, ktorá bude zahŕňať nielen hmotnoprávne predpisy, ale aj predpisy procesnoprávnej povahy, organizáciu základného sociálneho poistenia a jeho financovanie.

Základnými princípmi, na ktorých bude základné sociálne poistenie založené sú:

- obligatornosť, t. j. vznik poistenia priamo na základe zákonom ustanovených skutočností,
- jednotnosť, t. j. systém bude zaručovať právo na získanie dávky v zásade za rovnakých podmienok, s vylúčením doterajších preferencií,
- priebežné financovanie a tomu zodpovedajúci neziskový charakter nositeľa poistenia,
- štátna garancia nárokov účastníkov systému.

Účelom základného sociálneho poistenia je v zásade zabezpečiť fyzické osoby peňažnými dávkami v prípade straty alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti, vzniknutej v dôsledku vymedzenej sociálnej udalosti.

Základné sociálne poistenie sa navrhuje členiť na tri podsystémy, a to nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a úrazové poistenie. Vzhľadom na vymedzený účel sociálneho poistenia budú z neho poskytované tri skupiny dávok, a to nemocenské dávky, dôchodkové dávky a úrazové dávky, suma ktorých sa navrhuje v zásade odvodiť z príjmu, z ktorého sa platí poistné na základné sociálne poistenie, t. j. z vymeriavacieho základu.

Nemocenskými dávkami bude poistenec zabezpečovaný v prípade krátkodobej straty alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti. Z doterajšieho vecného rozsahu dávok nemocenského poistenia sa preberajú všetky peňažné dávky, t. j. nemocenské, podpora pri

ošetrovaní člena rodiny, ktorá sa navrhuje nahradiť pojmom ošetrovné, peňažná pomoc v materstve pojmom materské a vyrovnávací príspevok v tehotenstve a materstve pojmom vyrovnávacia dávka.

Zmeny sa navrhujú v spôsobe výpočtu nemocenských dávok a u zamestnancov aj v poskytovaní nemocenských dávok za kalendárne dni.

Podľa súčasného právneho stavu sa nemocenské zamestnancom poskytuje na pracovné dni, a to vo výške 70 % za prvé tri dni dočasnej pracovnej neschopnosti a od štvrtého dňa vo výške 90 % priemerného čistého zárobku, avšak najviac zo sumy 350 Sk na jeden pracovný deň pri päťdennom pracovnom týždni.

V základnom sociálnom poistení sa navrhuje nemocenské dávky poskytovať za kalendárne dni a v jednotnej výške 55 % z vymeriavacieho základu, z ktorého bolo zaplatené poistné. Suma dávky nebude limitovaná tak, ako v súčasnosti, ale obmedzenie sa prejaví len vo vzťahu k navrhovanej maximálnej sume vymeriavacieho základu.

Dôchodkovými dávkami bude poistenec zabezpečovaný v prípade dlhodobej straty alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti.

V spôsobe výpočtu dôchodkových dávok bude odstránený v súčasnosti už nevyhovujúci statický spôsob určovania výšky a tento bude nahradený novou dynamickou konštrukciou, v ktorej sa posilní uplatnenie princípu pracovných zásluh pri súčasnom uplatňovaní princípu sociálnej solidarity.

Najvýznamnejšou dôchodkovou dávkou je starobný dôchodok. Úroveň dôchodkových dávok je ako celok posudzovaná podľa úrovne starobného dôchodku, a to nielen z dôvodu, že starobné dôchodky v Slovenskej republike tvoria viac ako polovicu (55 %) všetkých vyplácaných dôchodkov a výdavky na ne tvoria takmer dve tretiny (65 %) z celového objemu výdavkov, ale aj preto, že všetky ostatné dôchodky sú ustanovené vo vzťahu k starobnému dôchodku. Uvedené percentuálne údaje sú štatistickými údajmi k 31. decembru 2000. V prílohe C.5 je komplexnejší pohľad na relatívne štatistiky počtov a výdavkov týkajúcich sa starobných dôchodkov. Vývoj úrovne priemerného starobného dôchodku od roku 1993 až do súčasnosti je uvedený v prílohe C.6.

Veková hranica ustanovená na vznik nároku na starobný dôchodok, t.j. dôchodkový vek, je výsledkom sociálneho, ekonomického vývoja a sociálnych podmienok, v ktorých sa zohľadňuje nielen hospodárska úroveň spoločnosti, ale aj jej kultúrna a sociálna úroveň. Na jeho určenie majú veľký vplyv tiež tradície, historický vývoj sociálneho zabezpečenia, verejná mienka a postoje a v konečnom dôsledku jeho určenie je výsledkom celospoločenského konsenzu.

Podľa v súčasnosti platného zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov veková podmienka na vznik nároku na starobný dôchodok u mužov je 60 rokov a u žien je 53 až 57 rokov, v závislosti od počtu vychovaných detí.

Okrem uvedeného všeobecného dôchodkového veku u mužov a žien zákon o sociálnom zabezpečení umožňuje priznať starobný dôchodok pri dosiahnutí nižšieho dôchodkového veku, a to 55 a 58 rokov veku, v závislosti od druhu vykonávaného zamestnania zaradeného do I. pracovnej kategórie a I. a II. kategórie funkcií.

Osobitná úprava dôchodkového veku podľa zákona o sociálnom zabezpečení platí aj pre účastníkov odboja, a to v závislosti od zaradenia dôchodcu do príslušnej skupiny účastníkov odboja.

Predložený vládny návrh zákona zachováva v súčasnosti platnú vekovú podmienku na vznik nároku na starobný dôchodok mužov, a to dovŕšenie 60 rokov veku. V súvislosti s dôchodkovým vekom sa navrhuje postupné odstránenie zohľadňovania počtu vychovaných detí a postupné vyrovnanie dôchodkového veku žien s dôchodkovým vekom mužov.

Toto opatrenie sa navrhuje z dôvodu, že pre zachovanie rovnováhy príjmov a výdavkov Sociálnej poisťovne je potrebné zachovať optimálny pomer medzi dĺžkou obdobia prispievania do systému a dĺžkou obdobia poberania dávky vyplácanej z tohto systému.

V roku 1999 bol priemerný vek žiadateľa o starobný dôchodok u mužov 59 rokov, u žien 54 rokov a priemerná dĺžka doby zamestnania bola u mužov 40 rokov a u žien 35 rokov.

Muži vo veku 59 rokov sa v priemere dožijú ďalších 16,32 rokov a 54 ročné ženy ďalších 25,43 rokov. Pomer medzi dĺžkou doby zamestnania a dĺžkou obdobia poberania dávky dôchodkového zabezpečenia je u takýchto mužov 2,45 (40:16,32) a u takýchto žien 1,38 (35:25,43).

Na základe uvedeného možno konštatovať, že žena odchádzajúca do starobného dôchodku prispieva na dôchodkové zabezpečenie o 1,38-krát dlhšie ako poberá starobný dôchodok. Muž odchádzajúci do starobného dôchodku prispieva na dôchodkové zabezpečenie 2,45-krát dlhšie ako je obdobie poberania starobného dôchodku.

Tento zjavný nepomer nadobudne ešte výraznejšiu podobu, ak sa prihladne k zaplatenému poistnému a k vyplateným dávkam. Za predpokladu, že zárobky muža sú o 10 % vyššie ako zárobky ženy a mužom poberaný dôchodok je o 19 % vyšší ako u ženy (čo zodpovedá štatistickým údajom z roku 1999), potom muž zaplatí na poistnom počas svojej pracovnej kariéry $(40/35) \cdot 1,1 = 1,26$ -krát viac ako žena, avšak bude počas svojho života poberať len 77 % z dôchodkových dávok vyplatených žene; $0,77 = (16,32 \cdot 1,19) / 25,43$.

Z tohto jednoduchého porovnania jednoznačne vyplýva, že parametre dôchodkového veku mužov a žien a samotná konštrukcia dôchodku sú v súčasnom dôchodkovom systéme nastavené mimoriadne nevyhovujúcim spôsobom.

Časový harmonogram vyrovnávania dôchodkového veku sa navrhuje s prihliadnutím na demografický vývoj Slovenskej republiky v období rokov 2000 až 2015.

Postupné vyrovnávanie dôchodkového veku žien sa bude týkať tých žien, ktoré podľa súčasnej právnej úpravy dovŕšili dôchodkový vek (53 – 57 rokov veku) v období od 1. júla 2003 do 31. decembra 2019. Jednotný dôchodkový vek 60 rokov pre všetky ženy podľa tohto návrhu sa začne uplatňovať od roku 2026.

Pri schválení postupného vyrovnávania dôchodkového veku žien deficit Sociálnej poisťovne v 2. polroku 2003 sa zvýši o 238 mil. Sk a v roku 2004 sa zvýši o 1 270 mil. Sk.

Navrhnuté riešenie spočíva v približne rovnomernom zvyšovaní dôchodkového veku, a to v každej skupine žien podľa počtu vychovaných detí. Tento spôsob poskytne pre potenciálne dôchodkyne ľahšiu akceptáciu zvýšeného dôchodkového veku.

V súvislosti s dopadom vládneho návrhu zákona na zamestnanosť bol predmetom rokovania vlády Slovenskej republiky osobitný materiál s názvom „Harmonogram vyrovnávania veku odchodu do dôchodku žien a mužov“. Na základe uskutočnených analýz v uvedenej štúdii možno konštatovať, že vplyvom vyrovnania dôchodkového veku žien na 60 rokov bude v roku 2014 prírastok ekonomicky aktívnych žien predstavovať približne 196 tis. osôb, čo reprezentuje cca 16 tis. žien ročne.

Priemerné ročné prírastky miery nezamestnanosti pri 30 % miere nezamestnanosti predmetnej skupiny žien by predstavovali nárast celkovej miery nezamestnanosti 0,11 % ročne. Na strane druhej je nevyhnutné uviesť, že proces zvyšovania dôchodkového veku bude mať konečné dopady až v rokoch, keď je reálne predvídateľná vyššia úroveň zamestnanosti v dôsledku celkových hospodárskych aktivít Slovenskej republiky aj vo väzbe na orientáciu ku krajinám EÚ a celkový prístupový proces.

Z vecného rozsahu dôchodkového poistenia sa navrhuje vylúčiť poskytovanie invalidného dôchodku občanom, ktorí sa stali invalidnými do skončenia povinnej školskej dochádzky, tzv. invalidi z mladosti. Riešenie zabezpečenia týchto občanov treba realizovať v rámci celospoločenskej solidarity, čomu zodpovedajú plnenia poskytované najmä zo systému štátnej sociálnej podpory.

Začlenenie poskytovania úrazových dávok do základného sociálneho poistenia je pokračovaním v prirodzenom vývoji progresívnej úpravy odškodňovania pracovných úrazov

a chorôb z povolania, pričom bolo potrebné prispôbiť právny rámec ich poskytovania novým ekonomickým podmienkam trhového prostredia.

Právna úprava úrazových dávok vychádza z doterajšieho nároku zamestnanca na náhradu škody vzniknutej pri pracovnom úraze alebo chorobe z povolania podľa Zákonníka práce. Ide o dávky kompenzačného charakteru a pokiaľ sú poskytované k nemocenskej dávke alebo dôchodkovej dávke, majú výlučne nadstavbový resp. doplnkový charakter.

Základné sociálne poistenie bude vykonávať Sociálna poisťovňa, ktorá bola zriadená s účinnosťou od 1. januára 1995 na vykonávanie nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia, a ktorá s účinnosťou od 1. apríla 2002 preberá výkon odškodňovania pracovných úrazov a chorôb z povolania zo Slovenskej poisťovne, a.s.

Prevzatie výkonu nemocenského poistenia Sociálnou poisťovňou od zamestnávateľov, zavedenie úrazového poistenia, ktorého výkon bude Sociálna poisťovňa zabezpečovať, ako aj racionalizačné opatrenia súvisiace s prípravou nábehu zákona o sociálnom poistení v tejto verejnoprávnej inštitúcii budú mať vplyv na úroveň zamestnanosti v tejto inštitúcii bez nároku na riešenie z iných zdrojov ako umožňujú pravidlá dané rozpočtom Sociálnej poisťovne.

Predložený vládny návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky.

Vládny návrh zákona o sociálnom poistení bude mať vplyv na hospodárenie Sociálnej poisťovne a bude vyžadovať pri jeho realizácii legisvakračnú lehotu, vyššie organizačné a technické zabezpečenie.

Ministerstvo financií Slovenskej republiky vo svojom stanovisku z 15. augusta 2001, z 22. augusta 2001, zo 17. októbra 2001, 22. októbra 2001 uplatnilo viaceré aj zásadné pripomienky, v ktorých zásadne nesúhlasilo s platbou poistného na dôchodkové poistenie plateného štátom v navrhovanej výške, vzťah financií Sociálnej poisťovne a štátnej pokladnice, ktorý možno doriešiť až v nadväznosti na prijatie zákona o štátnej pokladnici a požadovalo, aby výška vymeriavacieho základu na nemocenské poistenie a na dôchodkové poistenie pre platby štátu a Národného úradu práce za ustanovené subjekty bola určovaná zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rok. Požiadavky na doplnenie dôvodovej správy vrátane spôsobu použitia finančných prostriedkov z privatizácie Slovenského plynárenského priemyslu podľa uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 1021/2000 vo výške 55 mld. Sk sú v predloženom vládnom návrhu zákona realizované.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky neakceptovalo zásadnú pripomienku Konfederácie odborových zväzov Slovenskej republiky na priamu garanciu štátu celého systému sociálneho poistenia a aby dávky úrazového poistenia

netvorili nadstavbu dávok nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia. Pripomienky Asociácie zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky boli akceptované.

Návrh zákona je v súlade s dohovormi Medzinárodnej organizácie práce, napríklad dohovor o minimálnej norme sociálneho zabezpečenia č. 102, dohovor o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach č. 128 a s Európskou chartou sociálneho zabezpečenia.

Problematika sociálnej politiky je v práve ES/EÚ upravená:

- a) v primárnej legislatíve – čl. 136 až 140 Zmluvy o ES (Maastricht, 1992) v znení jej zmien a doplnkov Amsterdamskou zmluvou z roku 1997. ES a členské štáty majú podľa nich za cieľ podporovať zamestnanosť a zlepšovať životné a pracovné podmienky, aby sa dosiahla ich harmonizácia pri zachovaní dosiahnutej úrovne a primeraná sociálna ochrana. Na dosiahnutie týchto cieľov ES uľahčuje koordináciu, podporuje úzku spoluprácu a dopĺňa činnosti členských štátov vo všetkých oblastiach sociálnej politiky, najmä v záležitostiach týkajúcich sa pracovného práva, sociálneho zabezpečenia a sociálnej ochrany pracovníkov,
- b) v sekundárnej legislatíve – Nariadenie Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o aplikácii systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnané osoby, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci ES a Nariadenie Rady č. 574/72 (EHS) z 21. marca 1973 upravujúce postup pri uplatňovaní nariadenia č. 1408/71, v znení ich neskorších zmien a doplnení. Tieto nariadenia sú základné predpisy pre oblasť sociálneho zabezpečenia, pričom obsahujú pravidlá a riešenia cezhraničných problémov, ktoré vznikajú a vzťahujú sa len na určité kategórie osôb, ktoré prechádzajú z jedného členského štátu do iného. V nich sú pojmy zamestnaná osoba a samostatne zárobkovo činná osoba definované v čl. 1 (a) ako ktorákoľvek osoba poistená na povinnom alebo dobrovoľne pokračujúcom základe, z dôvodu jednej alebo viacerých okolností pokrytých oblasťami systému sociálneho zabezpečenia (choroba, invalidita, staroba, pozostalostné, rodinné alebo nezamestnanecké dávky), ako aj ktorákoľvek osoba poistená dobrovoľne z dôvodu jednej alebo viacerých okolností pokrytých oblasťami uvedenými v tomto nariadení alebo podľa systému sociálneho zabezpečenia členského štátu, určeného či už pre zamestnané osoby a samostatné zárobkovo činné osoby alebo pre všetkých obyvateľov.

Vzhľadom na uvedené, keďže členským štátom je ponechaná široká voľnosť pri navrhovaní a rozvoji ich systémov sociálneho zabezpečenia, stupeň kompatibility tohto návrhu zákona s právom ES/EÚ sa nevyjadruje. Návrh zákona však predstavuje zladenie s požiadavkou uplatňovania princípu rovnosti zaobchádzania medzi mužmi a ženami,

ochranu práv zamestnancov pri platobnej neschopnosti i zamestnávateľa a uplatnenie zásady rovnakého zaobchádzania bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod.

Návrh zákona prerokovala Rada hospodárskej a sociálnej dohody Slovenskej republiky na dvoch zasadnutiach, a to 25. januára 2002 a 1. februára 2002.

*Rada hospodárskej a sociálnej dohody
Slovenskej republiky
Anna Machalíková
tajomník*

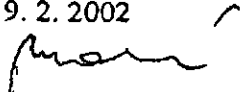
Na rokovanie vlády SR
dňa 20. 2. 2002
číslo mat. 1283/2002
K bodu 27

**Stanovisko
Návrh zákona o sociálnom poistení**

Predmetný materiál prerokovala Rada hospodárskej a sociálnej dohody SR dňa 25. 1. 2002 a opakovane 1. 2. 2002 s nasledujúcimi závermi:

Rada

- A. nedospela k dohode z dôvodu nesúhlasného stanoviska KOZ SR.
- B. KOZ SR trvá na troch zásadných požiadavkách:
 - Stanovenie minimálnej nemocenskej dávky,
 - Stanovenie minimálneho dôchodku,
 - Zavedenie možnosti predčasného odchodu do dôchodku, najmenej tri roky pred dosiahnutím určenej vekovej hranice,
- C. AZZZ SR s návrhom súhlasí bez pripomienok,

V Bratislave 19. 2. 2002
Za správnosť: 

**DOLOŽKA FINANČNÝCH, EKONOMICKÝCH,
ENVIRONMENTÁLNÝCH VPLYVOV A VPLYVOV
NA ZAMESTNANOSŤ**

OBSAH

strana

I.	Vyčíslenie odhadu dopadov na verejné financie	5
1.	Modelovanie príjmov a výdavkov v systéme sociálneho poistenia	6
1.1.	Dôchodkový systém	6
1.1.1.	Demografický scenár	7
1.1.2.	Makroekonomický scenár	7
1.1.3.	Sociálno-právne scenáre	10
1.1.4.	Základné výstupy modelovania	12
1.1.5.	Základné grafické výstupy explicitných aktív a pasív v systéme dôchodkového poistenia	15
1.2.	Systém nemocenského poistenia	21
1.3.	Systém úrazového poistenia	24
2.	Odhad dopadov na štátny rozpočet, rozpočet Sociálnej poisťovne a NÚP – špeciálne kvantifikácie	26
2.1.	Dôchodkový systém	26
2.1.1.	Poistné platby štátu	26
2.1.2.	Nesystémové dávky	27
2.1.3.	Vplyv definície maximálneho vymeriavacieho základu	29
2.1.4.	Vplyv vymerania dôchodkov v rokoch 2003 až 2005 podľa princípu „lepší dôchodok“	30
2.1.5.	Vplyvy jednotlivých sociálno-právnych scenárov na rozpočet Sociálnej poisťovne	31
2.1.6.	Invalidi z mladosti	32
2.1.7.	Poistné platby Národného úradu práce	33
2.1.8.	Vykrytie deficitov prvého piliera po zavedení dvojpilierovej výstavby	33
2.2.	Systém nemocenského poistenia – poisťné platby štátu	35
2.2.1.	Poistné platby štátu	35
2.2.2.	Poistné platby Národného úradu práce	36
2.2.3.	Dopad zmeny legislatívy – porovnanie súčasne platnej a novonavrhovanej legislatívy	36
2.3.	Systém úrazového poistenia	37
2.4.	Osobitné prepočty podľa požiadaviek Ministerstva financií Slovenskej republiky	38
2.4.1.	Platby poistného štátom za štátne rozpočtové a príspevkové organizácie	38
2.4.2.	Dopad na správny fond Národného úradu práce a Sociálnej poisťovne	38
3.	Stručné resumé	40
II.	Odhad dopadov na životnú úroveň obyvateľstva	43
1.	Dôchodkový systém	43
2.	Systém nemocenského poistenia	47
3.	Systém úrazového poistenia	47
III.	Odhad dopadov na životné prostredie	48

	strana
IV. Odhad dopadov na zamestnanosť	48
1. Vplyv na nezamestnanosť v alternative 1	49
Vplyv na nezamestnanosť podľa vládou schválenej alternatívy	51
Zoznam tabuliek	3
Zoznam grafov	4

Zoznam tabuliek

	strana
Tabuľka č. 1 Makroekonomický scenár pre obdobie rokov 2010 – 2085	9
Tabuľka č. 2 Demografický scenár pre obdobie rokov 2010 – 2080	9
Tabuľka č. 3 Výsledky modelovania z hľadiska relácie starobný dôchodok / mzda	13
Tabuľka č. 4 Výsledky modelovania z hľadiska vyčíslenia implicitných aktív, resp. pasív (kumulovaných) ako % HDP	14
Tabuľka č. 5 Poistné platby štátu podľa súčasne platnej legislatívy	26
Tabuľka č. 6 Poistné platby štátu podľa návrhu zákona	26
Tabuľka č. 7 Poistné platby štátu pre vymeriavací základ 30 % z aktuálnej priemernej mzdy v hospodárstve	27
Tabuľka č. 8 Platby štátu vo vyjadrení cez osobné mzdové body	27
Tabuľka č. 9 Nesystémové dávky – predkladaný návrh zákona o sociálnom poistení	28
Tabuľka č. 10 Nesystémové dávky – súčasná platná legislatíva	28
Tabuľka č. 11 Nesystémové dávky – úspora finančných prostriedkov	29
Tabuľka č. 12 Celkové príjmy Sociálnej poisťovne	31
Tabuľka č. 13 Celkové výdavky Sociálnej poisťovne	31
Tabuľka č. 14 Deficity Sociálnej poisťovne	32
Tabuľka č. 15 Vplyvy jednotlivých sociálno-právnych scenárov na rozpočet Sociálnej poisťovne	32
Tabuľka č. 16 Vyčíslenie úspory z titulu zániku dávky invalidov z mladosti	33
Tabuľka č. 17 Poistné platby Národného úradu práce	33
Tabuľka č. 18 Odhad použitia majetku FNM na finančné zabezpečenie Realizácie Koncepcie reformy sociálneho poistenia	34
Tabuľka č. 19 Poistné platby štátu – nemocenské poistenie	35
Tabuľka č. 20 Poistné platby Národného úradu práce – nemocenské poistenie	36
Tabuľka č. 21 Porovnanie súčasne platnej a novonavrhovanej legislatívy	36
Tabuľka č. 22 Projekcia príjmov a výdavkov – úrazové poistenie pre staré prípady odškodňovania	37
Tabuľka č. 23 Projekcia príjmov a výdavkov – úrazové poistenie pre nové prípady odškodnenia	37
Tabuľka č. 24 Projekcia príjmov a výdavkov Sociálnej poisťovne – úrazové poistenie	37
Tabuľka č. 25 Súhrnná tabuľka	42
Tabuľka č. 26 Porovnanie starej a novej konštrukcie v % - štruktúra podľa výšky dôchodku	45
Tabuľka č. 27 Dôchodok podľa maxima starej a novej konštrukcie	46
Tabuľka č. 28 Vplyv na nezamestnanosť podľa alternatívy 1	49
Tabuľka č. 29 Vplyv na nezamestnanosť podľa alternatívy 1 – štruktúra podľa variantov	50
Tabuľka č. 30 Vplyv na nezamestnanosť podľa alternatívy 2 – vládou schválená alternatíva	51
Tabuľka č. 31 Vplyv na nezamestnanosť podľa alternatívy 2 – štruktúra podľa variantov	51

Zoznam grafov

	strana
Graf č. 1 Explicitné prebytky a deficity ako % HDP – dôchodkový systém, dlhodobé hľadisko	17
Graf č. 2 Explicitné prebytky a deficity ako % HDP – dôchodkový systém, krátkodobé hľadisko	18
Graf č. 3 Explicitné prebytky a deficity ako % HDP – dôchodkový systém, dlhodobé hľadisko so scenárom dvojpilierovej výstavby	19
Graf č. 4 Explicitné prebytky a deficity ako % HDP – dôchodkový systém, krátkodobé hľadisko so scenárom dvojpilierovej výstavby	20
Graf č. 5 Explicitné prebytky a deficity ako % HDP – nemocenské poistenie, optimistická verzia	22
Graf č. 6 Explicitné prebytky a deficity ako % HDP – nemocenské poistenie, pesimistická verzia	23
Graf č. 7 Aktíva v úrazovom poistení ako % HDP	25

I. Vyčíslenie odhadu dopadov na verejné financie

Realizácia reformy systému sociálneho poistenia má dlhodobý charakter. Je preto nevyhnutné príjmy a výdavky systému sociálneho poistenia a niektoré jeho iné, viac či menej významné charakteristiky skúmať a analyzovať na poistno-matematickom modeli. Takýto model, resp. jeho počítačová verzia, je na pôde Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky vyvíjaný už od roku 1995. Model má vysoký stupeň spoľahlivosti tiež vďaka tomu, že prešiel viacerými teoretickými a praktickými testami, aj v konfrontácii s analogickými modelmi používanými v zahraničí.

Poznámka: Naposledy v rámci krátkodobej stáže experta MPSVR SR na pôde Medzinárodnej organizácie práce v Ženeve v roku 2000 a roku 2001 pri vyše mesačných konzultáciách s expertom Svetovej banky v rámci prípravy pre realizáciu pôžičky od Svetovej banky na projekt správy sociálnych dávok.

Výstupy z daného modelu, dokumentujúce nevyhnutnosť reformných krokov schválených vládou Slovenskej republiky v rámci Koncepcie reformy sociálneho poistenia v SR (august 2000), majú charakter odvodených relatívnych (pomeroých) ukazovateľov, ktoré sú stabilné a majú veľkú vypovedaciu schopnosť. Týmto ukazovateľom je venovaná pozornosť v bode 1 (a v jeho podbodoch) tejto časti.

Absolútne číselné výstupy v nominálnej podobe, dôležité najmä z hľadiska najbližších rokov pre špecifikáciu dopadov jednotlivých reformných opatrení na štátny rozpočet a na rozpočet verejnoprávných inštitúcií (Sociálna poisťovňa a Národný úrad práce) sú uvedené v bode 2 (a v jeho podbodoch) tejto časti.

Nutné je však upozorniť na skutočnosť, že ani absolútne ani relatívne výstupy spojené s určitou skupinou reformných opatrení nie sú výstupmi s jednoducho aditívnymi (sčítacími) efektmi, a to vzhľadom na komplikovanosť modelových vzťahov. Inak povedané, dopady jednotlivých opatrení nemožno jednoducho sčítať.

1. Modelovanie príjmov a výdavkov v systéme sociálneho poistenia

Finančné aspekty systému sociálneho poistenia sú závislé od predpokladaného demografického vývoja obyvateľstva, od predpokladaného vývoja makroekonomiky a od spôsobu právnej výstavby samotného sociálneho poistenia.

Použité scenáre demografického a makroekonomického vývoja a scenáre právnej výstavby systému sociálneho poistenia možno navzájom kombinovať, pričom každý takýto variant bude mať rôzny vplyv na finančnú situáciu systému sociálneho poistenia. Je preto nevyhnutné ohraničiť výber scenárov, inak sa analýzy finančného správania sa systému sociálneho poistenia stanú neprehľadnými, s malou vypovedacou schopnosťou pre realizáciu kvalifikovaného rozhodovania.

1.1. Dôchodkový systém

Pre modelovanie príjmov a výdavkov a iných viac či menej dôležitých kvantitatívnych charakteristík dôchodkového systému boli pre modelovanie vybrané základné vstupné scenáre:

- demografický scenár,
- makroekonomické scenáre,
- sociálno-právne (legislatívne) scenáre.

1.1.1. Demografický scenár

Demografický scenár v období rokov 2000 – 2015 kopíruje tzv. nízky variant demografickej prognózy Štatistického úradu Slovenskej republiky a v nasledujúcich rokoch je modelovým predpokladom Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, pričom tento predpoklad bol konzultovaný s Výskumným demografickým centrom. Navyše Výskumné demografické centrum poskytlo podklady pre demografický scenár, ktorý v podstate predstavuje modelový predpoklad Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

Základné charakteristiky demografického scenára sú:

- počet živonarodených v priebehu roka (osoby),
- počet obyvateľstva (mil. osôb),
- priemerný vek populácie v rokoch,
- stredná dĺžka života v rokoch.

1.1.2. Makroekonomický scenár

Základné charakteristické ukazovatele makroekonomického scenára pre každý rok sledovaného obdobia:

- miera inflácie,
- priemerná miera nezamestnanosti,
- reálny rast produktivity práce,

sú použité v optimistickom a pesimistickom variante, pričom pre obdobie rokov 2000 až 2005 vychádzajú z prognózy Ministerstva financií SR a „strednodobého makroekonomického scenára“. Pre obdobie rokov 2006 – 2010 táto prognóza plynulo prechádza do dlhodobého scenára pre roky 2010 – 2085 vypracovaného Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Odvođené ukazovatele makroekonomického scénára sú:

- reálny rast priemernej mzdy,
- reálny rast HDP.

Základné charakteristiky makroekonomického a demografického scénára sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách. Charakteristiky makroekonomického scénára sú uvedené v tabuľke 1 (z dôvodov prehľadnosti ako priemer za celé sledované obdobie). Charakteristiky demografického scénára sú uvedené v tabuľke 2 (z dôvodov prehľadnosti v intervale 10 rokov).

Tab. č. 1

Makroekonomický scenár pre obdobie rokov 2010 – 2085 *

	OPTIMISTICKÝ VARIANT	PESIMISTICKÝ VARIANT
Priemerná miera inflácie	2,1 %	2,6 %
Priemerná miera nezamestnanosti	6,2 %	10,2 %
Rast produktivity práce (reálny)	2,23 %	1,73 %
Rast priemernej mzdy (reálny)	1,62 %	1,12 %
Priemerný rast HDP (reálny)	1,68 %	1,17 %

* V období rokov 2000 – 2005 makroekonomický scenár rešpektuje prognózu Ministerstva financií SR zo „Strednodobého makroekonomického scenára“; v období rokov 2006 – 2010 táto prognóza plynulo prechádza do dlhodobého scenára pre roky 2010 – 2085 vypracovaného MPSVR SR.

Tab. č. 2

Demografický scenár pre obdobie rokov 2010 – 2080 *

	2000	2010	2020	2030	2040	2050	2060	2070	2080
Počet živonarodených v priebehu roka	55 152	52 691	59 011	64 287	56 635	56 151	56 474	57 257	54 990
Počet obyvateľstva (mil. osôb)	5,41	5,42	5,35	5,34	5,20	4,99	4,81	4,65	4,56
Priemerný vek populácie • Muži	34,4	37,2	39,6	40,6	41,2	41,4	41,1	40,4	40,1
• Ženy	37,5	40,3	42,8	43,9	44,8	45,1	44,9	44,0	43,2
• Spolu	36,0	38,8	41,2	42,3	43,1	43,3	43,1	42,3	41,7
Očakávaná dĺžka života • Muži	68,5	68,8	69,4	70,1	70,8	71,6	72,5	73,4	74,4
• Ženy	76,9	77,4	78,1	78,7	79,5	80,3	81,2	82,2	83,3

* V období rokov 2000 – 2015 je použitý demografický scenár, ktorý kopíruje tzv. „Nízky variant“ demografickej prognózy Štatistického úradu SR. Demografický scenár v nasledujúcich rokoch je modelovým predpokladom MPSVR SR, ktorý bol konfrontovaný s podkladmi spracovanými pre tento účel s Výskumným demografickým centrom vybudovaným v rámci Infostatu.

1.1.3. Sociálno - právne scenáre

Výber sociálno-právnych scenárov je odrazom súčasného stavu legislatívy a spôsobov navrhovanej právnej výstavby systému sociálneho poistenia.

Použité sociálno-právne scenáre (SPS) sú:

- **SPS 1 – scenár v podmienkach súčasnej platnej legislatívy v oblasti sociálneho zabezpečenia.** V predpokladoch zahrnutých do scenára sa nové starobné dôchodky priznávajú v priemere na úrovni 50 % priemernej mzdy v hospodárstve SR, a to bez ohľadu na stav makroekonomiky a demografie.
- **SPS 2 – scenár navrhovaného zákona o sociálnom poistení bez zmeny dôchodkového veku.** Konštrukcia dôchodkov reaguje na stav ekonomiky, nie však na demografický vývoj. S dôchodkovým vekom sa nerobia žiadne zmeny.
- **SPS 3.1 – scenár navrhovaného zákona o sociálnom poistení s vyrovnávaním veku odchodu do dôchodku žien a mužov na 60 rokov.** Ide o tzv. rýchle vyrovnávanie veku odchodu do dôchodku.
- **SPS 3.2 – scenár navrhovaného zákona o sociálnom poistení s vyrovnávaním veku odchodu do dôchodku žien a mužov na 60 rokov, avšak s miernejším tempom vyrovnávania veku odchodu do dôchodku, ktorý zachytáva stav vyplývajúci z vládou SR schválenej alternatívy vyrovnávania veku odchodu do dôchodku žien a mužov.**
- **SPS 4 – scenár navrhovaného zákona o sociálnom poistení s vyrovnávaním veku odchodu do dôchodku žien a mužov na 63 rokov, ktorý zachytáva stav podľa alternatívy spracovanej v materiále v zmysle pripomienky z rokovania vlády SR dňa 3. októbra 2001.**

- **SPS 5 – scenár dvojpilierovej výstavby povinného dôchodkového poistenia s vyrovnávaním veku odchodu do dôchodku žien a mužov na 63 rokov**, ktorý zachytáva súčasný stav predstáv o zavedení povinného dvojpilierového systému sociálneho poistenia s účinnosťou od 1. 1. 2004 s povinnou účasťou všetkých poistencov do veku 49 rokov v zmiešanom systéme (I. a II. pilier) a povinnou účasťou všetkých poistencov vo veku od 50 rokov v priebežne financovanom systéme (I. pilier). Scenár dvojpilierovej výstavby uvažuje s nasledujúcimi základnými parametrami pre budovanie a fungovanie kapitalizačného piliera:

- priemerná sadzba pre výber poistného do kapitalizačného piliera v období rokov 2004-2085 vo výške 3,4 % z vymeriavacích základov; v období rokov 2004-2034 konštantná vo výške 3,7 %,
- správny fond pri tvorbe 2. piliera (administratívne náklady) - v roku 2004 - 10 % z vybraného poistného; v ďalších rokoch lineárny pokles až na 5 % v roku 2014; od roku 2015 do roku 2085 konštantne vo výške 5 % z vybraného poistného,
- zdaňovanie zisku – 10 %; zdaňovanie dôchodkov – 8 %,
- reálna čistá miera zhodnocovania aktív 4,2 % počas celého sledovaného obdobia.

V uvedených scenároch sa uvažuje s optimistickým variantom makroekonomiky. Pesimistický variant makroekonomiky dáva vo všetkých scenároch o 0,5 až 0,7 % horšie výsledky vzhľadom na HDP. V scenároch SPS 1 až SPS 4 spracovaných v podmienkach priebežne financovaného systému dôchodkového poistenia sa uvažuje s valorizáciou dôchodkov v závislosti od medzироčného rastu priemernej mzdy. Pretože ani jeden zo sociálno - právnych rámcov výstavby priebežne financovaného dôchodkového systému ani v optimistickom variante makroekonomiky nevedie k dlhotrvajúcej stabilite dôchodkového systému pri uspokojivej úrovni poskytovaných dávok, pre sociálnoprávny rámec SPS 4 je predvedená možnosť dvojpilierovej výstavby dôchodkového systému (ide o sociálno-právny scenár SPS 5).

1.1.4. Základné výstupy modelovania

Pri modelovaní hlavnou charakteristikou finančného správania sa dôchodkového systému je veličina

$$(P_r - V_r) / H_r,$$

kde P_r - príjmy určené na výplatu dôchodkových dávok v danom bežnom roku " r ",

V_r - príslušné výdavky na výplatu dôchodkových dávok,

H_r - hrubý domáci produkt v bežných cenách, vytvorený v danom roku " r ".

Uvedená veličina vyjadruje aktíva, resp. pasíva (deficity) dôchodkového systému vzhľadom na hrubý domáci produkt. Táto veličina v percentuálnom vyjadrení je v uvažovaných scenároch znázornená v grafoch 1 – 4 na nasledujúcich stranách.

Implicitné aktíva, resp. pasíva dôchodkového systému od roku " r " do roku " R " sú súčtom explicitných aktív, resp. pasív dôchodkového systému v bežných rokoch " r ", " $r+1$ ", ..., " R ", **vyjadrených v cenách z roku " r " prostredníctvom inflácie a vyjadrujú veľkosť celkového zadĺženia** dôchodkového systému v uvažovanom období. Je to súčasná hodnota kumulovaného budúceho dlhu, ktorý objektívne existuje. Implicitné aktíva, resp. pasíva dôchodkového systému od roku " r " do roku " R " sú uvádzané percentuálne vzhľadom na HDP z roku " r ". Táto veličina je zaznamenaná v tabuľke č. 4 pre $r = 2004$ a pre $R = 2040$, resp. 2080.

Poznámka: V modeli s nulovou infláciou, t.j. v modeli stálych cien, v ktorom sú makroekonomické veličiny vyjadrené len prostredníctvom ich reálneho rastu, by implicitné aktíva, resp. pasíva dôchodkového systému boli jednoduchým súčtom aktív, resp. pasív vytvorených v bežných rokoch sledovaného obdobia.

Hlavnou charakteristikou úrovne poskytovaných dôchodkových dávok je relácia priemerného starobného dôchodku k priemernej mzde zamestnanca v hospodárstve SR. Túto veličinu model vypočítava v percentuálnom vyjadrení, a to zvlášť pre

starobné dôchodky novopriznané v danom roku a pre starobné dôchodky vyplácané v danom roku (tzv. "staré" dôchodky). Výstupy týkajúce sa týchto dvoch veličín sú uvedené v tabuľke č.3 ako priemer za obdobie rokov 2004-2085.

Podotýkame, že v dvojpilierovej výstavbe (SPS 5) je úroveň dôchodkov uvedená sumárne za oba piliere. Dôchodky sú v oboch pilieroch zvyšované rovnakým spôsobom.

Tab. č. 3 Výsledky modelovania z hľadiska relácie starobný dôchodok / mzda

scenár	priemer za obdobie rokov 2004 – 2085	
	NPD	STD
SPS 1 – súčasná platná legislatíva	50,0%	48,6%
SPS 2 – zákon bez predlžovania dôchodkového veku	39,5%	42,5%
SPS 3.1 – zákon s dôchodkovým vekom (60, 60),	41,2%	43,0%
SPS 3.2 - zákon s dôchodkovým vekom (60, 60), vládou schválená alternatíva	40,8%	42,8%
SPS 4 – zákon s dôchodkovým vekom (63, 63)	41,7%	45,3%
SPS 5 – scenár dvojpilierovej výstavby s vekom (63, 63)	44,9%	41,1%

Vysvetlivky: **NPD** – novopriznané dôchodky,

STD – tzv. „staré“ dôchodky,

Tab. č. 4 Výsledky modelovania z hľadiska vyčíslenia implicitných aktív, resp. pasív (kumulovaných) ako % HDP z roku 2003.

V dvojpilierovej výstavbe je teda dôchodkový systém vybudovaný z dlhodobého hľadiska bez implicitného dlhu, pričom poskytuje primeranú úroveň dávok.

Scenár	Implicitné aktíva / pasíva	
	2004 - 2040	2004 - 2080
SPS 1 – súčasná platná legislatíva	-196	-768
SPS 2 – zákon bez predlžovania dôchodkového veku	-121	-412
SPS 3.1 – zákon s dôchodkovým vekom (60, 60),	-60	-260
SPS 3.2 - zákon s dôchodkovým vekom (60, 60), vládou schválená alternatíva	-76	-278
SPS 4 – zákon s dôchodkovým vekom (63, 63)	-19	-127
SPS 5 – scenár dvojpilierovej výstavby s vekom (63, 63)	-1	26

1.1.5. Základné grafické výstupy výsledkov modelovania z hľadiska explicitných aktív a pasív v systéme dôchodkového poistenia

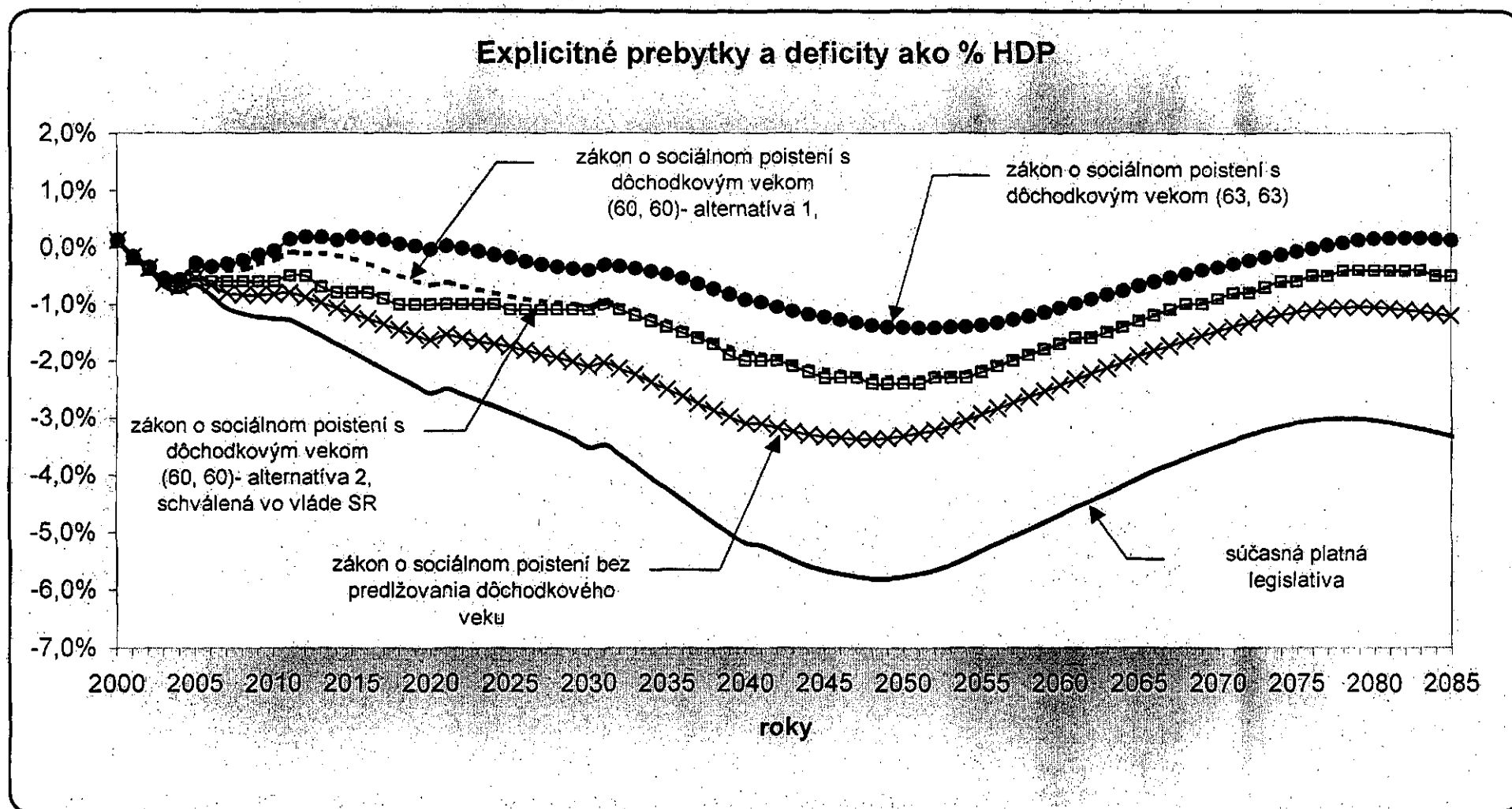
Vývoj explicitných aktív a pasív v % HDP z krátkodobého hľadiska v rokoch 2000 – 2025 a z dlhodobého hľadiska v rokoch 2000 – 2085 vplyvom vyrovňovania veku odchodu do dôchodku žien a mužov je znázornený v nasledujúcich grafoch č. 1 – 4. Cieľom grafického vyjadrenia je poukázať na celkový finančný vývoj dôchodkového systému z hľadiska použitia jednotlivých sociálno-právnych scenárov. Na grafe č. 1 a 2 sú uvedené vplyvy na dôchodkový systém z dlhodobého a krátkodobého hľadiska bez uvedenia alternatívy dvojpilierovej výstavby.

Z dlhodobého hľadiska, v prípade zachovania súčasnej platnej legislatívy, by to znamenalo postupné zvyšovanie každoročných deficitov dôchodkového systému v čase okolo roku 2050 až na 6 % HDP. Pri prijatí návrhu zákona o sociálnom poistení bez predlžovania dôchodkového veku by deficity predstavovali okolo roku 2050 cca 3,2 % HDP. Pri uplatnení vládou schváleného vyrovňovania veku odchodu do dôchodku žien a mužov na 60 rokov by v roku 2050 došlo k ďalšiemu zmierneniu deficitu na cca 2,2 % HDP.

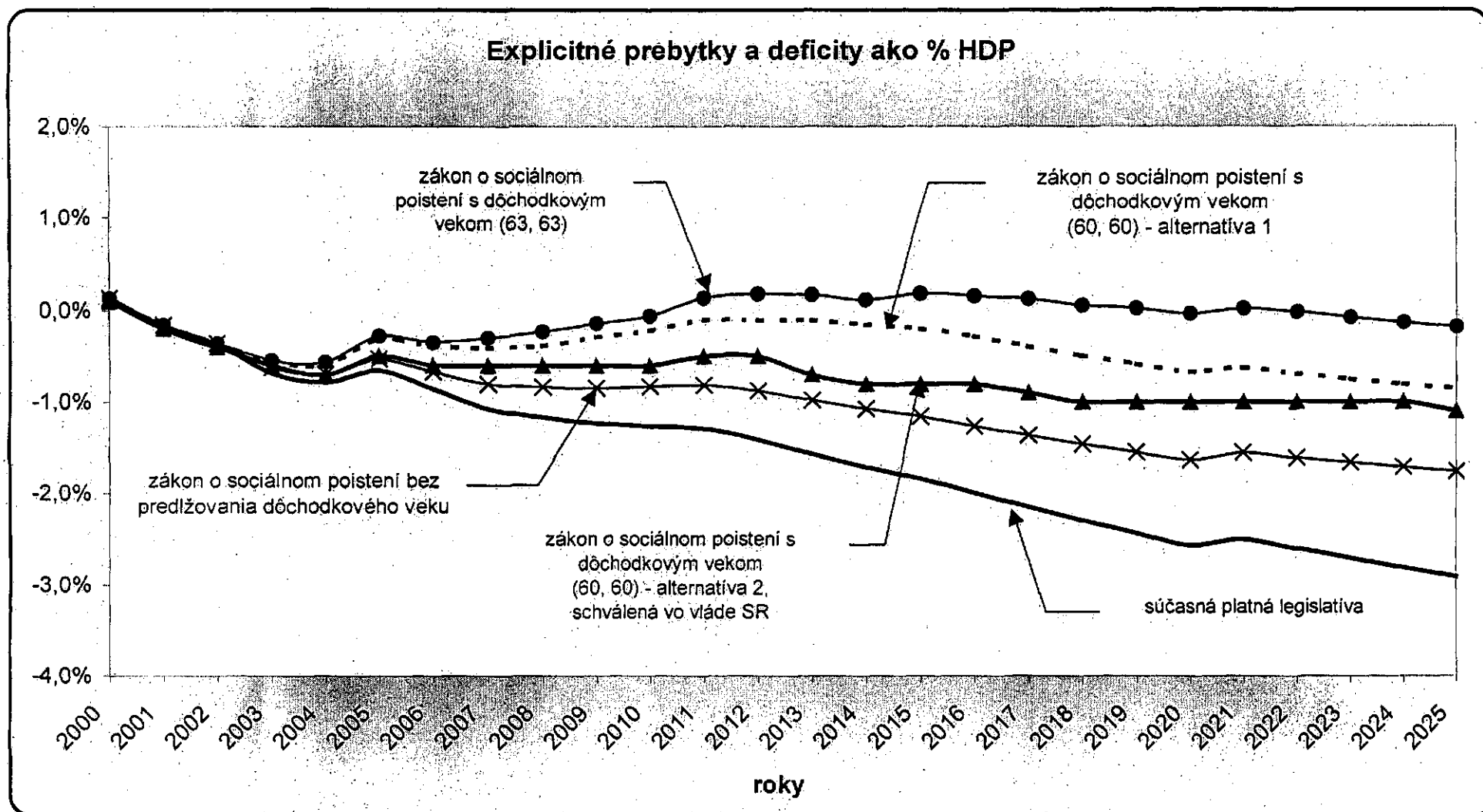
Z krátkodobého hľadiska v období do roku 2025 je v grafe č. 2 uvedený vplyv prijatia jednotlivých sociálno-právnych scenárov, pričom východiskovým bodom je rok 2003 s deficitom cca 0,7 % HDP. Po miernom zlepšení v roku 2005 sa finančná situácia dôchodkového systému pod vplyvom jednotlivých scenárov vyvíja odlišne. Pri scenári zachovania súčasnej platnej legislatívy je z grafu č. 2 zrejмый postupný rast každoročných deficitov nad hranicu 1 % HDP v roku 2007, nad hranicu 2,0 % v roku 2016 a v roku 2025 až k hranici 3,0 % HDP. Za predpokladu prijatia návrhu zákona o sociálnom poistení bez predlžovania dôchodkového veku sa každoročné deficity prehĺbujú až na hodnotu takmer 2 % HDP okolo roku 2025. Vládou schválená alternatíva vyrovňovania veku odchodu do dôchodku žien a mužov na 60 rokov zmiernuje každoročnú deficitnosť dôchodkového systému a stabilizuje ju do roku 2011 cca na úrovni 0,5 % HDP. Od roku 2011 sa deficitnosť postupne prehĺbuje.

Nakoľko ani jedna z uvádzaných alternatív nezabezpečuje dlhodobú finančnú stabilitu systému, je na grafoch č. 3 a č. 4 znázornený, popri už popísaných scenároch, ešte scenár výstavby zmiešaného dvojpilierového systému dôchodkového poistenia s uvažovaným vekom odchodu do dôchodku žien a mužov 63 rokov z krátkodobého (graf č. 4) i dlhodobého (graf č. 3) hľadiska. Po počiatočnom nápore na výdavky dôchodkového systému pri zavedení druhého kapitalizačného piliera z titulu prerozdelenia príspevkov medzi obidva piliere sa v období rokov 2011 až 2060 dosahuje vyrovnaná bilancia, pričom od roku 2060 dochádza k miernym prebytkom.

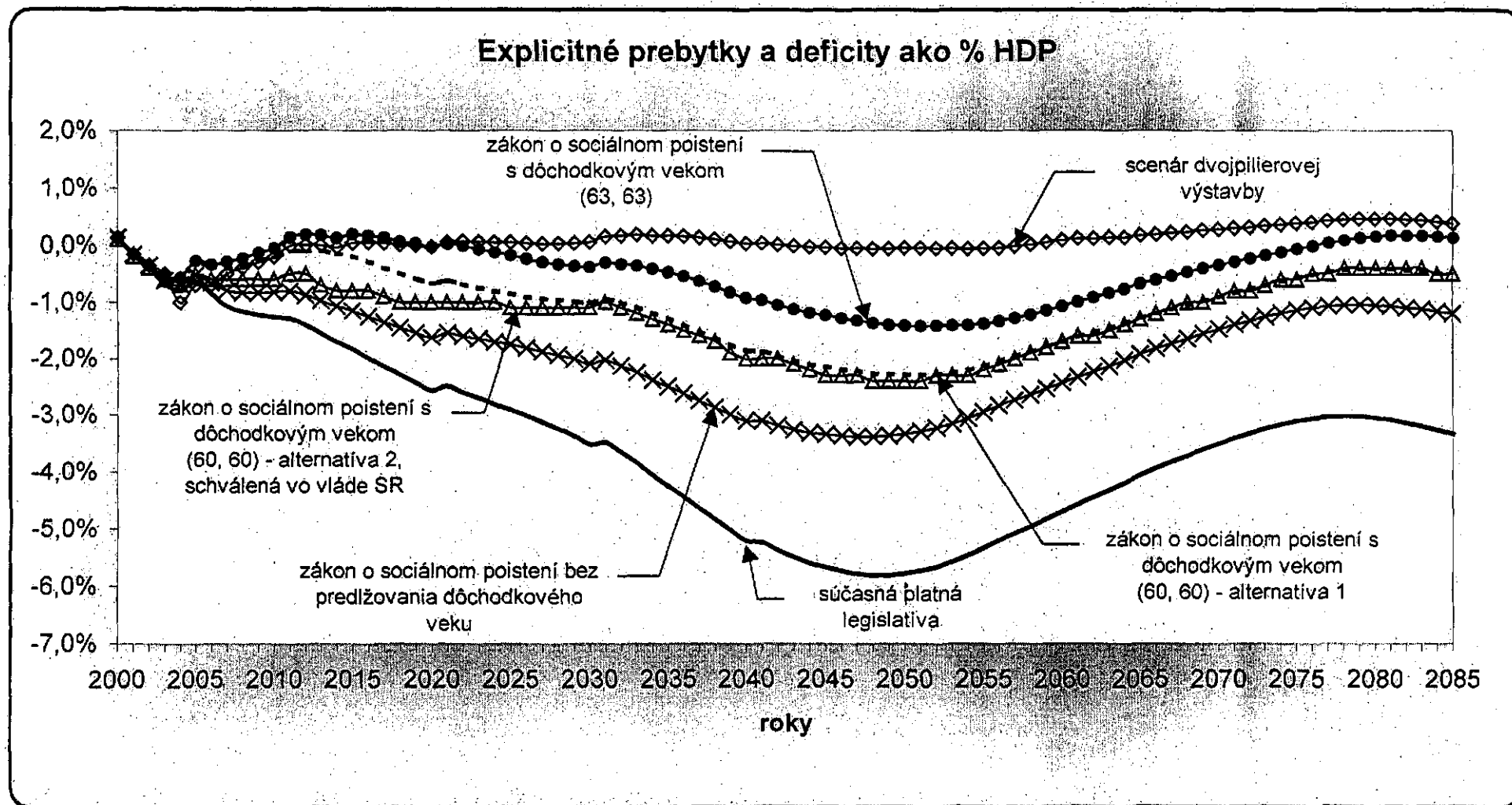
Graf č. 1



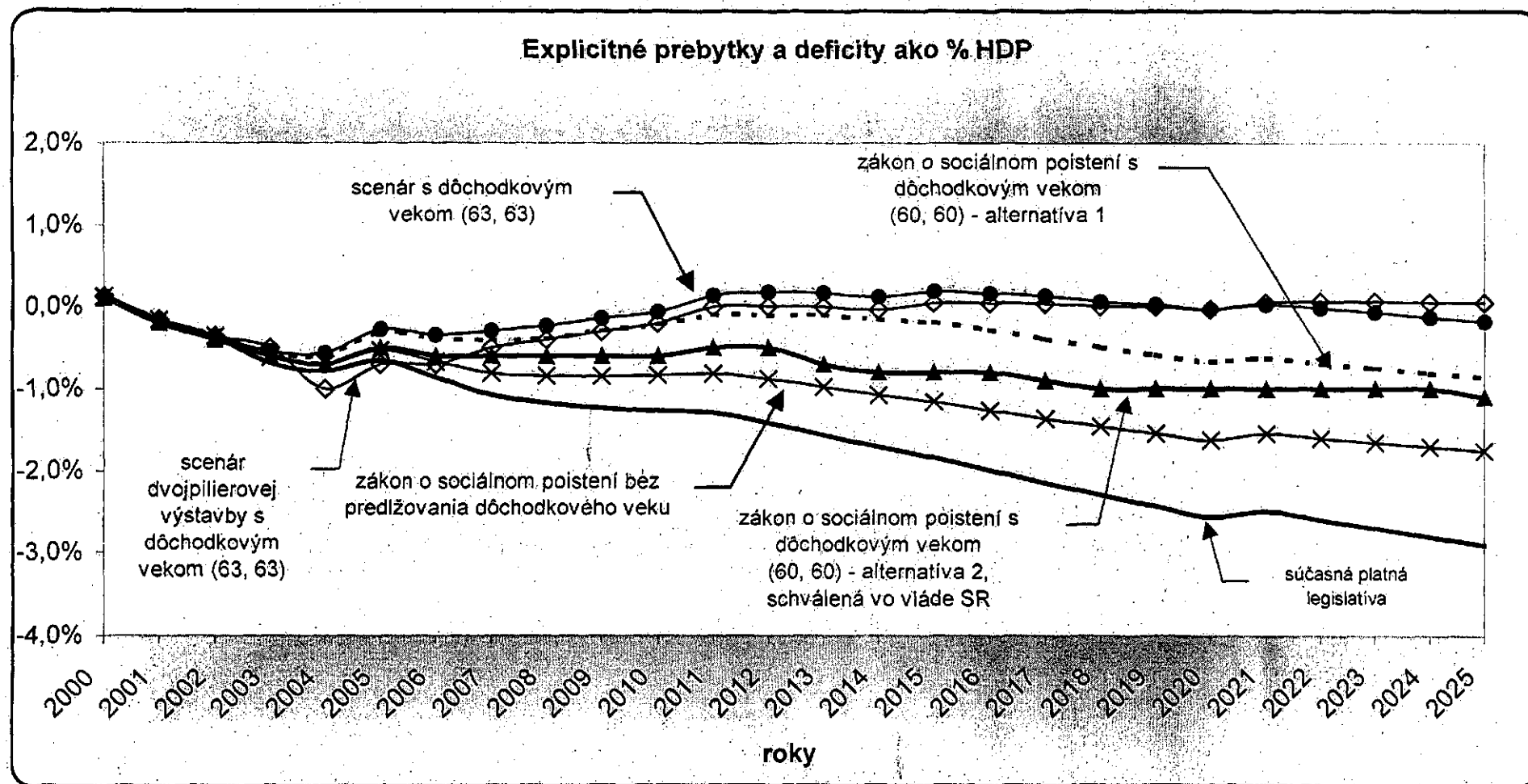
Graf č. 2



Graf č. 3



Graf č. 4



1.2. Systém nemocenského poistenia

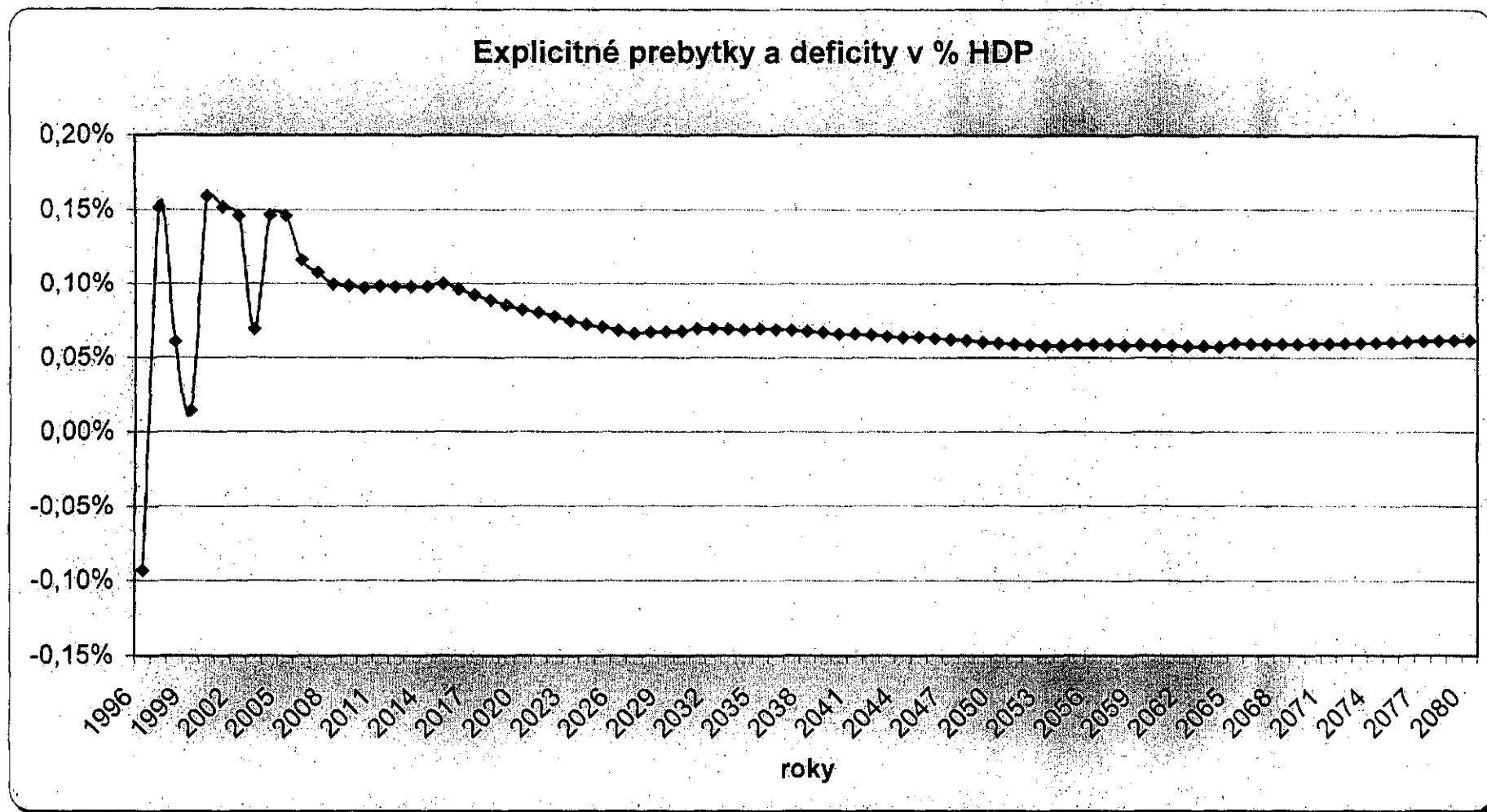
Pri modelovaní v systéme nemocenského poistenia bol použitý rovnaký demografický a makroekonomický scenár ako v prípade dôchodkového systému. V optimistickej verzii vývoja makroekonomiky v systéme nemocenského poistenia je priemerná práceneschopnosť od roku 2003 projektovaná na úrovni 5,28 % z predpokladaného počtu poistencov a v pesimistickej verzii vývoja makroekonomiky na úrovni 5,68 %.

Nasledujúce dva grafy č.5 a č.6 dokumentujú v oboch verziách vývoja makroekonomiky aktívnu bilanciu v systéme nemocenského poistenia.

Pritom aktívna bilancia nemocenského poistenia môže byť znížená, ak rizikovosť novej konštrukcie nemocenských dávok (hlavne dávky „nemocenské“) presiahne hranice modelových predpokladov (t.j. nastane výrazný presun poberateľov dávky počas práceneschopnosti z nižšej príjmovej skupiny obyvateľstva do vyššej príjmovej skupiny obyvateľstva). Na druhej strane, ak sa uvedené riziko nerealizuje, môže byť aktívna bilancia využitá dvomi spôsobmi:

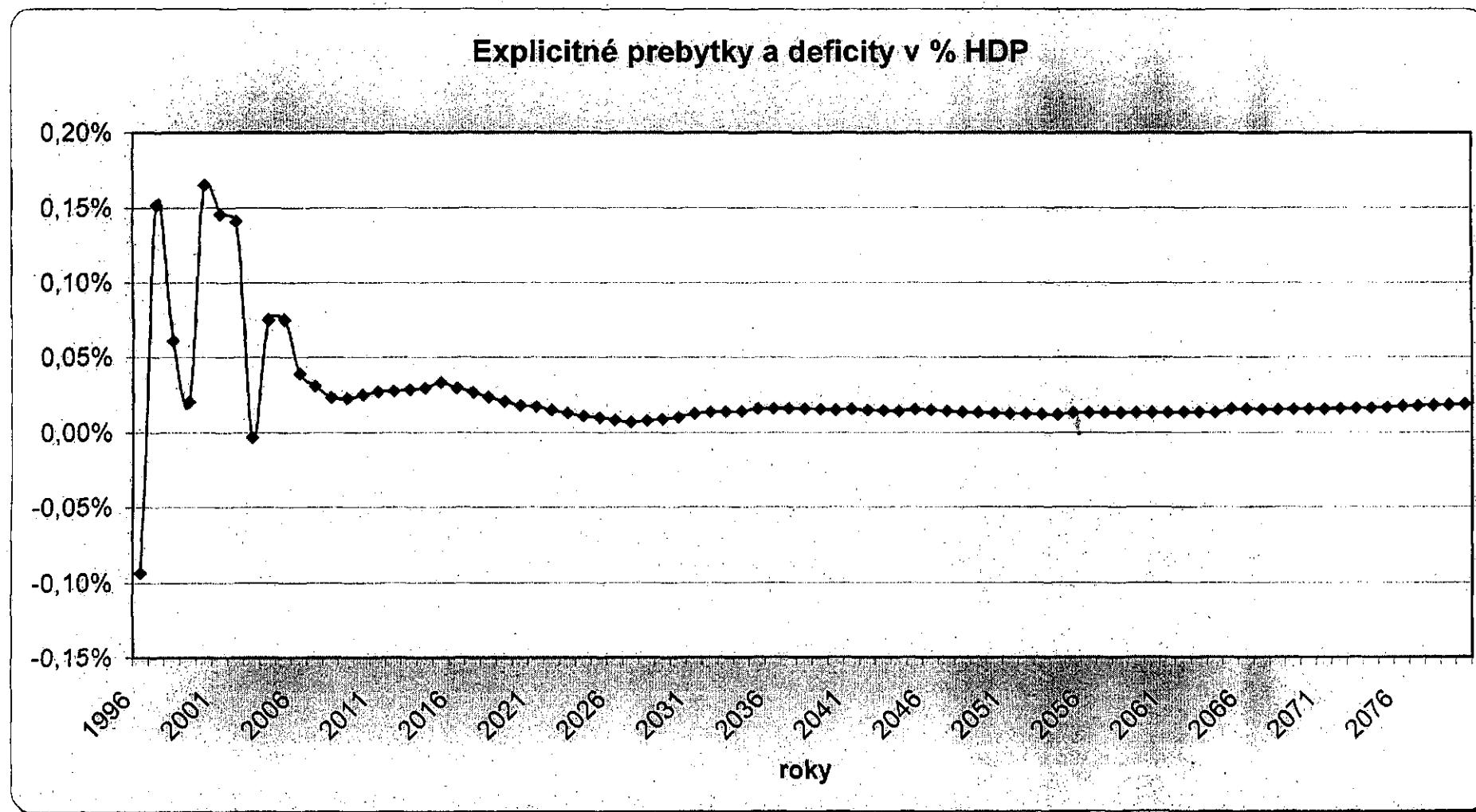
1. dávka „materské“ môže byť definovaná vo výške až 80 % z vymeriavacieho základu
2. aktívne zostatky nemocenského poistenia možno presúvať na účet dôchodkových dávok

Graf č. 5



Poznámka: Optimistická verzia makroekonomiky a optimistická verzia práceneschopnosti

Graf č. 6



Poznámka: Pesimistická verzia makroekonomiky a pesimistická verzia práceneschopnosti

1.3. Systém úrazového poistenia

Východiskovým bodom modelových prepočtov bolo určenie miery výberu poistného (sadzby) na účely úrazových dávok. Sadzby sa určovali postupne pre každý druh úrazovej dávky. Špeciálne výpočty možno nájsť v prílohe C22, kde bolo odvodené, že celková miera výberu poistného (sadzba) na účely úrazového poistenia nutná k pokrytiu úrazových dávok je 0,6381 %.

Ak však bude do nákladov zahrnutá aj tvorba správneho fondu vo výške 3,5 % z vybraného poistného a tvorba rezervného fondu vo výške 0,5 %, pričom úspešnosť výberu poistného od zamestnávateľov bude zhruba na úrovni 93,5 %, celková nutná miera výberu poistného vzrastie na 0,7109 %. Približne takúto mieru výberu poistného možno realisticky očakávať v nasýtenom systéme. Vzhľadom na spôsob vyrovnaní Sociálnej poisťovne so Slovenskou poisťovňou a hlavne vzhľadom na to, že počty vyplácaných prípadov úrazovej renty budú pribúdať postupne, možno očakávať, že nasledovný scenár vývoja sadzieb bude dostatočný k pokrytiu všetkých nákladov:

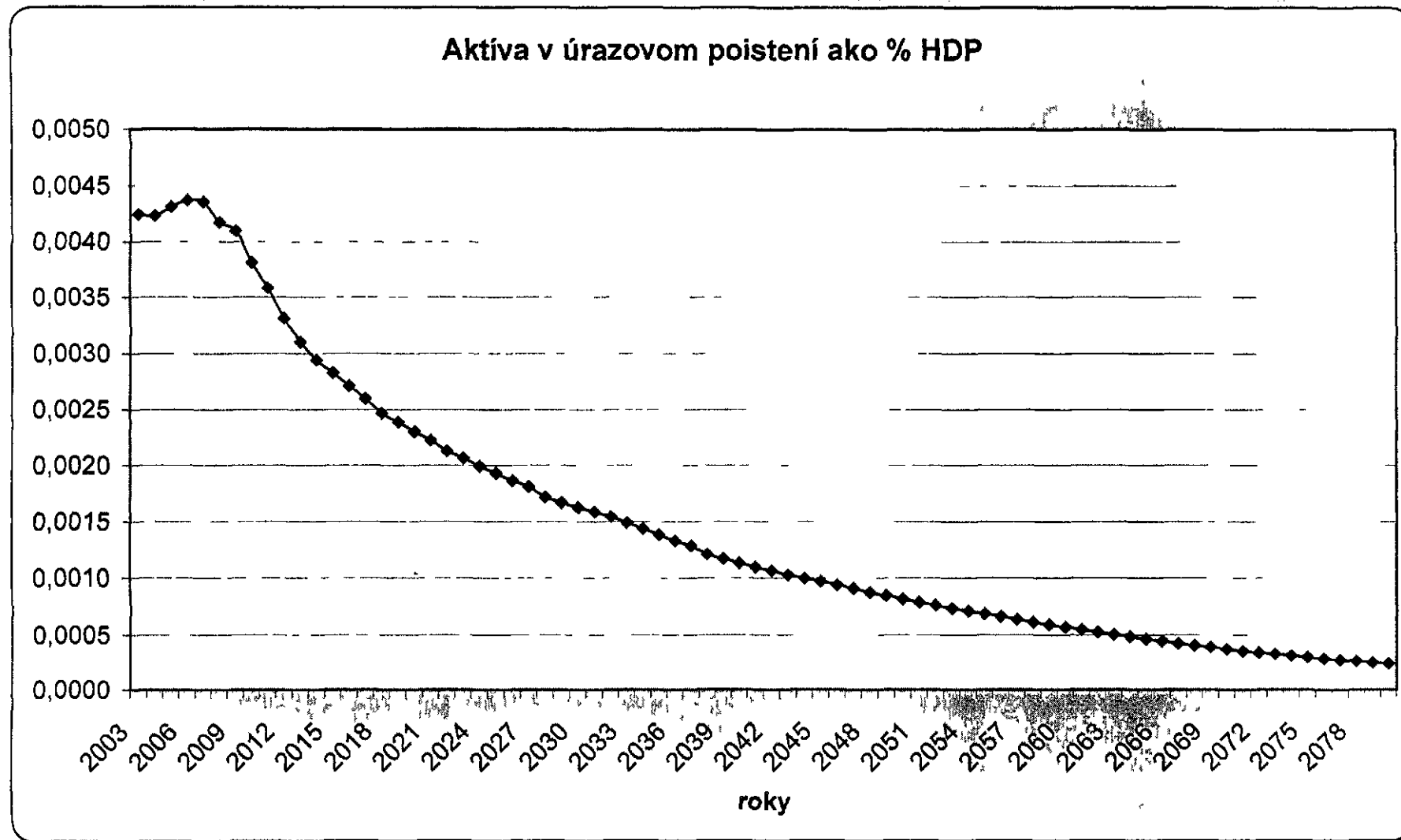
- 0,80 % v období rokov 2003 až 2006
- lineárny pokles na 0,72 % v období rokov 2007 až 2033
- konštantne 0,72 % pre roky 2034 až 2080

Poznámka: Rok 2033 je rokom nasýtenia systému novodefinovanými dávkami úrazového poistenia a súčasne je rokom, v ktorom sa predpokladá, že zaniknú všetky dávky prevzaté Sociálnou poisťovňou ako tzv. „staré“ prípady.

Vývoj kumulovaných prebytkov (aktív) úrazového poistenia vzhľadom na HDP je graficky znázornený v grafe č.7, a to v optimistickom variante makroekonomiky. Pesimistický variant dáva približne rovnaké relatívne výsledky.

Modelové prepočty ukazujú, že systém úrazového poistenia je projektovaný tak, že akumulované aktíva budú dostatočné nielen z hľadiska rizikovosti samotného úrazového poistenia, ale aj z hľadiska nejasností, ktoré doteraz pretrvávajú so spôsobom prevzatia tzv. starých dávok Sociálnou poisťovňou od Slovenskej poisťovne.

Graf č. 7



2. Odhad dopadov na štátny rozpočet, rozpočet Sociálnej poisťovne a Národného úradu práce – špeciálne kvantifikácie

2.1. Dôchodkový systém

2.1.1. Poistné platby štátu

LEGENDA:

PMPP - priemerný mesačný počet poistencov;

VZ - vymeriavací základ pre platenie poistného;

A - platby štátu v duchu súčasne platnej legislatívy;

B - platby štátu podľa predkladaného návrhu zákona (paušál vo výške 7%);

C - platby štátu pre vymeriavací základ 30% z aktuálnej priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve;

V - výdavky štátu (v mil. Sk)

Spôsob "A"

Tab. č. 5

rok	2002	2003	2004	2005	2006
PMPP	400 200	402 000	403 400	404 400	405 000
VZ	5 000	5 315	5 639	5 966	6 211
V	6 723	7 180	7 644	8 107	8 452

Spôsob "B"

Tab. č. 6

V		5 692	4 493	5 222	6 096
----------	--	-------	-------	-------	-------

Spôsob "C"

Tab. č. 7

V		6 603	6 639	7 288	7 737
---	--	-------	-------	-------	-------

Tab. č. 8: Vyjadrenie cez OMB (osobné mzdové body):

rok	2002	2003	2004	2005	2006
A	0,370	0,357	0,345	0,334	0,328
B		0,283	0,203	0,215	0,237
C		0,329	0,300	0,300	0,300

2.1.2. Nesystémové dávky

Nesystémové dávky dôchodkového zabezpečenia sú hradené štátom z prostriedkov štátneho rozpočtu. Ide o dôchodok manželky, sociálny dôchodok, zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť, zvýšenie dôchodkov z titulu účasti na odboji a rehabilitácie a zvýšenie dôchodkov z titulu jediného zdroja príjmu. Niektoré užitočné informácie o týchto dávkach z minulosti uvádza príloha C4.

Vznik nových nárokov na zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť a na zvýšenie dôchodku z titulu účasti na odboji a rehabilitácie nie je možný už v zmysle súčasnej dikcie zákona. Predkladaný návrh zákona nemá teda na tieto dávky žiadny vplyv. Napriek tomu v prílohách C4a a C4b sú výdavky na tieto dávky projektované pre obdobie rokov 2001 – 2006.

Predkladaný návrh zákona neumožňuje vznik nových nárokov na zvyšné tri druhy týchto nesystémových dávok. S účinnosťou od 1. 7. 2003 bude štát z prostriedkov štátneho rozpočtu hradiť výdavky na tie dávky, na ktoré vznikol osobe nárok do 30. 6. 2002.

Nová legislatíva : výdavky

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené predpokladané výdavky štátu súvisiace s predkladaným návrhom zákona.

Tab. č. 9 Nesystémové dávky

v mil. Sk

Dávka / rok	2003	2004	2005	2006
Dôchodok manželky	47,0	39,0	32,0	25,9
Sociálny dôchodok	276,7	245,0	207,0	161,5
Jediný zdroj príjmu	401,4	349,5	300,6	254,4

Súčasná legislatíva : výdavky

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené predpokladané výdavky štátu pri nezmenenej legislatíve.

Tab. č. 10 Nesystémové dávky

v mil. Sk

Dávka / rok	2003	2004	2005	2006
Dôchodok manželky	47,2	40,4	34,7	29,8
Sociálny dôchodok	279,1	264,9	249,7	230,8
Jediný zdroj príjmu	414,2	416,6	419,6	421,4

Úspora finančných prostriedkov

Tab. č. 11 Nesystémové dávky

v mil. Sk

Dávka / rok	2003	2004	2005	2006
Dôchodok manželky	0,2	1,4	2,7	3,9
Sociálny dôchodok	2,4	19,9	42,7	69,3
Jediný zdroj príjmu	12,8	67,1	119,0	167,0

Pri kvantifikácii dopadu zamedzenia vzniku nových nárokov na tzv. nesystémové dávky v systéme dôchodkového poistenia je nutné predpokladať, že občanom, ktorí sa týmto ocitnú v hmotnej núdzi, sa bude poskytovať dávka sociálnej pomoci v zmysle zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov. Podľa „hrubých“ výpočtov približne 80 % ušetrených finančných prostriedkov na týchto nesystémových dávkach dôchodkového zabezpečenia prejde do systému sociálnej pomoci, takže z celkového hľadiska štátny rozpočet ušetrí iba cca 20 % z vyššie uvedených finančných prostriedkov.

2.1.3. Vplyv definície maximálneho vymeriavacieho základu

Pri statickej (nemennej) zdaňovacej schéme dve rôzne alternatívy vývoja maximálneho vymeriavacieho základu (MVZ), rýchlejšia a pomalšia, vedú k dvom rôznym vývojom poistného zaplateného od zárobkovo činných osôb. Rýchlejšia vedie k vyššiemu objemu zaplateného poistného, pomalšia k nižšiemu objemu zaplateného poistného. V dôsledku toho rýchlejšia alternatíva vývoja maximálneho vymeriavacieho základu vedie k nižšiemu výberu daní, pomalšia alternatíva naopak k vyššiemu výberu daní.

V pomalšej alternatíve vývoja maximálneho vymeriavacieho základu sa predpokladá, že MVZ zostane počnúc rokom 2003 stále na úrovni 39 360 Sk. V rýchlejšej alternatíve sa predpokladá, že v zmysle predkladaného zákona bude

uplatnená nová definícia MVZ, t.j. v rokoch 2003-2006 bude MVZ nadobúdať postupne tieto približné hodnoty: 42 125 Sk, 46 118 Sk, 50 533 Sk a 55 421 Sk (pozri prílohu C.21).

Výsledky prepočtov, v ktorých sa odhaduje znížený výber daní od zárobkovo činných osôb v rýchlejšej alternatíve vývoja maximálneho vymeriavacieho základu oproti pomalšej alternatíve, sú nasledujúce: v roku 2003 o 1 %, v roku 2004 o 2%, v roku 2005 o 3% a v roku 2006 o 5 %.

Poznámka: Prírastok na poistnom prevyšuje zníženie daní, a preto je navrhovaná právna úprava z hľadiska verejného rozpočtu výhodná. Z hľadiska dôchodkového systému je rýchlejšia alternatíva vývoja maximálneho vymeriavacieho základu výhodná nielen pre vyšší výber poistného, ale aj z hľadiska toho, že tento vyšší výber poistného sa týka nadpriemerne zárobkovo činných osôb, čo prispieva k prehĺbeniu princípu solidarity s nízkopríjmovými skupinami občanov.

2.1.4. Vplyv vymerania dôchodkov v rokoch 2003 až 2005 podľa princípu „lepší dôchodok“

Vzhľadom na výrazné rozdiely medzi súčasnou a navrhovanou konštrukciou dôchodkových dávok (odvodených od starobného dôchodku) je v návrhu zákona postup, ktorý v rokoch 2003 až 2005 zmierni dopady novej konštrukcie starobného dôchodku na nízkopríjmové skupiny obyvateľstva: v uvedenom období nemôže byť žiadnemu poberateľovi vymeraný nižší dôchodok ako ten, ktorý by mu bol vymeraný podľa súčasnej konštrukcie. Toto opatrenie bude, samozrejme, viesť k zvýšeným nákladom na novopriznané dôchodky v spomenutom období: v roku 2003 približne o 10 % (pri pôvodne uvažovanej účinnosti zákona od 1.1. 2003 by to bolo cca 20%), v roku 2004 približne o 18 % a v roku 2005 približne o 16 %. Navyše, dôchodky priznané v tomto období ako dlhodobé dávky zaťažia systém dôchodkového poistenia aj v nasledujúcich rokoch (pokiaľ tieto zvýšené dávky úmrtím poberateľa nezaniknú).

Podľa prepočtov bude mať opatrenie v dlhodobom časovom horizonte nasledovný dopad: v období rokov 2003 až 2014 sa finančná situácia dôchodkového systému zhorší sumárne o 1,8 % HDP.

2.1.5. Vplyvy jednotlivých sociálno – právnych scenárov na rozpočet Sociálnej poisťovne

Všetky výpočty tu uvedené sú uskutočnené v optimistickej verzii makroekonomiky.

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené celkové príjmy Sociálnej poisťovne na výplatu dôchodkových dávok v každom bežnom roku sledovaného obdobia

Tab. č. 12 v mil. Sk

Rok	SPS 1	SPS 2	SPS 3.1	SPS 3.2	SPS 4	SPS 5
2003	84 395	83 941	84 231	84 021	84 199	84 199
2004	93 805	92 119	92 430	92 273	92 441	83 352
2005	107 934	106 600	107 696	106 790	107 515	96 640
2006	117 907	117 124	118 321	117 334	118 144	105 978

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené celkové výdavky Sociálnej poisťovne na výplatu dôchodkových dávok v každom bežnom roku sledovaného obdobia

Tab. č. 13 v mil. Sk

Rok	SPS 1	SPS 2	SPS 3.1	SPS 3.2	SPS 4	SPS 5
2003	90 322	90 424	89 994	90 186	89 742	89 169
2004	101 506	101 762	100 712	101 245	100 242	98 059
2005	114 519	114 879	112 516	114 273	111 846	107 496
2006	128 670	128 788	125 105	128 174	124 214	117 355

Na základe predchádzajúcich dvoch tabuliek možno určiť deficit v každom bežnom roku sledovaného obdobia v jednotlivých sociálno-právnych scenároch. Výsledky sú zhrnuté v nasledujúcej tabuľke

Tab. č. 14

v mil. Sk

Rok	SPS 1	SPS 2	SPS 3.1	SPS 3.2	SPS 4	SPS 5
2003	-5 927	-6 483	-5 763	-6 165	-5 543	-4 970
2004	-7 701	-9 642	-8 282	-8 971	-7 800	-14 707
2005	-6 585	-8 279	-4 821	-7 483	-4 332	-10 856
2006	-10 763	-11 664	-6 784	-10 840	-6 070	-11 377

Poznámka: Zrejme platí formálny zápis tab.č.14=tab.č.12–tab.č.13

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené vplyvy jednotlivých scenárov v nominálnej hodnote v mil. Sk pre obdobie rokov 2003 až 2006 v porovnaní so SPS 1 (pozitívny vplyv, t.j. prínos, má kladné znamienko; negatívny vplyv má znamienko mínus).

Tab. č. 15

v mil. Sk

Rok	SPS 2	SPS 3.1	SPS 3.2	SPS 4	SPS 5
2003	-556	164	-238	384	957
2004	-1 941	-581	-1 270	-99	-7 006
2005	-1 694	1 764	-898	2 253	-4 271
2006	-901	3 979	-77	4 693	-614

Poznámka: Sociálno-právny scenár SPS 2 (predkladaný návrh zákona bez zmeny dôchodkového veku) teda spočiatku vykazuje väčšie deficity, aké by boli, keby sa zachoval súčasne platný legislatívny stav. (Táto skutočnosť je spôsobená hlavne nižšími platbami štátu a tiež porovnávacím výpočtom v konštrukcii dôchodku.).

2.1.6. Invalidi z mladosti

V predkladanom návrhu zákona o sociálnom poistení je zamedzený vznik nových nárokov na dávky pre tzv. „invalidov z mladosti“. Táto skutočnosť zníži výdavky Sociálnej poisťovne nasledovne:

Tab. č . 16

v mil. Sk

rok	2003	2004	2005	2006
V	6	45	100	165

Možno predpokladať, že všetky tieto ušetrené výdavky Sociálnej poisťovne prejdú do výdavkov systému sociálnej pomoci.

2.1.7. Poistné platby Národného úradu práce

Platby Národného úradu práce do dôchodkového systému podľa súčasnej platnej legislatívy sú uvedené v tabuľke v riadku A. Výšky platieb v jednotlivých rokoch na dôchodkové poistenie podľa navrhovaného zákona sú v riadku B v uvedenej tabuľke. V riadku C sú uvedené zvýšené náklady NÚP.

Tab.č. 17

v mil. Sk

rok	2003	2004	2005	2006
A	1 011	1 060	1 109	1 081
B	1 291	1 706	1 846	1 833
C	280	646	737	752

2.1.8. Vykrytie deficitov prvého piliera po zavedení dvojpilierovej výstavby

V optimistickom variante makroekonomiky dvojpilierová výstavba dôchodkového systému vyžaduje v rokoch 2003 až 2011 dodatočné finančné zdroje vo výške cca 75 mld. Sk. Uznesením vlády SR č. 1021 zo 6. decembra 2000 vláda schválila použitie majetku Fondu národného majetku SR v zmysle § 28 ods. 3 písm. b) bod 4 zákona č. 92/1991 Zb. vo výške 55 mld. Sk, ktoré sa získajú z privatizácie Slovenského plynárenského priemyslu, a.s. na finančné zabezpečenie realizácie Koncepcie reformy sociálneho poistenia v SR. Uskutočnené výpočty ukazujú, že pri priemernom zhodnocovaní čiastky 55 mld. Sk vo výške cca 6,1 % ročne by uvedené finančné prostriedky vložené do dôchodkového systému stačili k jeho vyrovnanej

bilancii do roku 2009; roky 2010 a 2011 by museli byť dotované zo štátneho rozpočtu v zmysle garancie štátu za solventnosť Sociálnej poisťovne.

Tab. č. 18 Odhad použitia majetku FNM, ktorý sa získa z privatizácie SPP, a.s. na finančné zabezpečenie realizácie Koncepcie reformy sociálneho poistenia

DEF (v mil. Sk)	rok	ZOST (v mil. Sk)	E
	2002	55 000	
-4 970	2003	54 155	1,075
-14 707	2004	43 230	1,070
-10 856	2005	35 193	1,065
-11 377	2006	25 928	1,060
-10 264	2007	17 090	1,055
-9 185	2008	8 760	1,050
-7 373	2009	1 824	1,050
-5 469	2010		
-930	2011		

Suma
-75 131

Priemer
1,061

LEGENDA:

DEF – predpokladané deficity v sociálno-právnom scenári SPS 5

suma – súčet deficitov v rokoch 2003 až 2011

ZOST – zostatok z čiastky 55 mld. Sk

E – predpokladaná miera zhodnocovania

priemer – priemerná miera zhodnocovania v rokoch 2003 - 2009

2.2. Systém nemocenského poistenia

2.2.1. Poistné platby štátu

LEGENDA:

PMPP - priemerný mesačný počet poistencov,

VZ - vymeriavací základ pre platenie poistného,

S – sadzba pre výber poistného,

V - výdavky štátu (v mil. Sk),

Súčasný stav legislatívy

Tab. č. 19

rok	2002	2003	2004	2005	2006
PMPP	749 600	760 500	768 400	776 700	784 400
VZ	2 250	2 392	2 583	2 685	2 795
S	0,048	0,048	0,048	0,048	0,048
V	971	1 048	1 123	1 201	1 263

Predkladaný návrh zákona

Podľa predkladaného návrhu zákona sa nenavrhujú žiadne platby štátu do systému nemocenského poistenia od 1.7.2003, t.j. v roku 2003 by štát z čiastky 1048 mil. Sk zaplatil iba polovicu.

2.2.2. Poistné platby Národného úradu práce

Platby Národného úradu práce do systému nemocenského poistenia podľa súčasnej platnej legislatívy sú nasledovné:

Tab. č. 20

v mil. Sk

rok	2003	2004	2005	2006
platby NÚP	173	182	190	185

Podľa predkladaného návrhu zákona sa od 1.7.2003 nenavrhuje platenie poistného Národným úradom práce do systému nemocenského poistenia, t.j. Národný úrad práce by z čiastky 173 mil. Sk v roku 2003 zaplatil iba polovicu.

2.2.3. Dopad zmeny legislatívy – porovnanie súčasne platnej a novo navrhovanej legislatívy

Prebytky v bežných rokoch systému nemocenského poistenia podľa súčasnej legislatívy sú uvedené v tabuľke v riadku A. Prebytky v bežných rokoch systému nemocenského poistenia podľa navrhovanej legislatívy sú uvedené v tabuľke v riadku B.

Tab. č. 21

v mil. Sk

rok	2003	2004	2005	2006
A	2 247	3 825	4 614	4 982
B	1 555	2 040	2 296	2 038

Navrhovaná legislatíva teda zmenší prebytky v bežných rokoch, ktoré by sa dosiahli zachovaním súčasného stavu, a to v rozmedzí cca 1,2 až 1,4 mld. Sk „odpustením“ platieb štátu a Národného úradu práce; zvyšok predstavuje vplyv novej konštrukcie nemocenských dávok.

2.3. Systém úrazového poistenia

Suma netto poistného mínus suma vyplatených náhrad Slovenskou poisťovňou za obdobie rokov 1994 - 2000 predstavuje 1 435 mil. Sk (bez škodových rezerv za toto obdobie, ktoré predstavujú spolu ďalších 329 mil. Sk).

Projekcia príjmov (P) a výdavkov (V) pre tzv. staré prípady odškodňovania pracovných úrazov a chorôb z povolania na najbližšie bežné roky :

Tab. č. 22

v mil. Sk

rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006
P	742	846	482			
V	447	492	555	598	644	673

Projekcia príjmov (P) a výdavkov (V) pre tzv. nové prípady systému úrazového poistenia na najbližšie bežné roky:

Tab. č. 23

v mil. Sk

rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006
P			1 070	2 578	2 886	3 144
V			535	1 636	1 892	2 123

Sumárna projekcia príjmov (P) a výdavkov (V) z hľadiska Sociálnej poisťovne na najbližšie bežné roky :

Tab. č. 24

v mil. Sk

rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006
P	742	846	1 552	2 578	2 886	3 144
V	447	492	1 090	2 234	2 536	2 796
P-V	295	354	462	344	350	348

Z uvedeného vyplýva, že saldo príjmov a výdavkov v systéme úrazového poistenia (odškodňovania pracovných úrazov a chorôb z povolania) v rokoch 2001 až 2006 bude aktívne.

2.4. Osobitné prepočty podľa požiadaviek Ministerstva financií Slovenskej republiky

2.4.1. Platby poistného štátom za štátne rozpočtové a príspevkové organizácie

Platby poistného štátom za zamestnancov v štátnych rozpočtových a príspevkových organizáciách majú nezmenenú sadzbu (predkladaný návrh zákona v tomto smere nemení súčasný právny stav, a to ani v nemocenskom poistení a ani v dôchodkovom zabezpečení / poistení). Predkladaný návrh zákona má však na poistné hradené štátom za „jeho“ zamestnancov dopad prostredníctvom iných právnych úprav (napr. úprava maximálneho vymeriavacieho základu, zmena dôchodkového veku). Možno však konštatovať, že pre obdobie rokov 2003 – 2006 bude tento dopad nevýrazný; t.j. bude predstavovať 1% až 2% zvýšenie výdavkov štátneho rozpočtu oproti súčasnému stavu.

Prepočty za rok 2001 ukazujú, že za zamestnancov rozpočtových organizácií by platby štátu do dôchodkového a nemocenského systému predstavovali čiastku cca 10,5 mld. Sk. Predpokladané jednoppercentné až dvojpercentné zvýšenie výdavkov štátu na tejto čiastke by predstavovalo cca 105 až 210 mil. Sk.

2.4.2. Dopad na správny fond Národného úradu práce a Sociálnej poisťovne

Pri kvantifikácii správneho fondu Národného úradu práce, súvisiacich s návrhom zákona o sociálnom poistení a so zavedením spoločného výberu príspevkov do fondov Sociálnej poisťovne a Národného úradu práce sa očakáva zníženie počtu zamestnancov Národného úradu práce o 635 osôb, z toho:

- 361 – výber príspevkov
- 274 – kontrola a vymáhanie pohľadávok súvisiacich s výberom príspevku

Kvantifikácia nákladov na týchto zamestnancov (bez fixných nákladov) predstavuje:

- prepočet nákladov správneho fondu Národného úradu práce na jedného zamestnanca / mesiac predstavuje 19 534 Sk
- celková úspora nákladov správneho fondu Národného úradu práce na 635 zamestnancov / rok bude predstavovať 148 850 tis. Sk, t.j. $(19\,534 \text{ Sk} * 635 \text{ zamest.} * 12 \text{ mes.})$

V súvislosti s uvedeným upozorňujeme, že v predmetnej úspore nie sú zahrnuté náklady Národného úradu práce za realizáciu výberu príspevku na poistenie v nezamestnanosti a do garančného fondu prostredníctvom Sociálnej poisťovne a nad rámec vyčíslenia, pripomína potrebu riešenia nových pracovníkov na zabezpečenie 4 noviel zákona o zamestnanosti vyčíslenú na 435 zamestnancov / rok.

3. Stručné resumé

Dopady navrhovaného zákona z pohľadu verejných financií uvádzame osobitne v dopadoch na štátny rozpočet, rozpočet Národného úradu práce a rozpočet Sociálnej poisťovne v súhrnnej tabuľke č. 25.

Je zrejmé, že štát ako garant solventnosti Sociálnej poisťovne bude musieť vzniknuté deficitu uhradiť. Plné uhradenie týchto deficitov už bolo „zarátané“ v predchádzajúcom texte. Vyčíslieť požadované čiastky reálne je však veľmi komplikovaná záležitosť, na ktorú majú vplyv tieto skutočnosti:

1. Predložená kvantifikácia vychádza z valorizácie dôchodkov v rokoch 2002 a 2003 ešte pred účinnosťou navrhovaného zákona (7% v roku 2002 a 7,5 % v roku 2003), ktorá približne udržiava reláciu dôchodku k priemernej mzde na úrovni roku 2001,
2. Na úhradu deficitov dôchodkového systému sa v predchádzajúcich rokoch používali prebytky zo systému nemocenského poistenia a rezervného fondu.
3. Ďalším, ešte podstatnejším problémom, ktorý stojí v ceste reálneho odhadnutia „garančnej“ čiastky štátu za dôchodkový systém v období rokov 2003 – 2006 je skutočnosť, že v roku 2004 koncepcia reformy počíta s dvojpilierovou výstavbou dôchodkového systému, ktorá zásadným spôsobom zmení parametre dôchodkového systému. V rámci predkladaného návrhu zákona je uvedená len jedna možnosť dvojpilierovej výstavby, ktorá zabezpečí dlhotrvajúcu stabilitu dôchodkového systému cca od roku 2011 (viď 2.1.8). V skutočnosti sú všetky parametre dvojpilierovej výstavby zatiaľ otvorenou záležitosťou.

Iné vybrané poznámky

Systém úrazového poistenia je projektovaný s aktívami v každom bežnom roku obdobia 2003 – 2006 (pozri odsek 2.3 a tab. č. 22, 23, 24).

System nemocenského poistenia je projektovaný s aktivami v každom bežnom roku obdobia 2003 – 2006 (pozri odsek 2.2.3 a tab. č. 21).

System dôchodkového zabezpečenia / poistenia je projektovaný so záporným saldom v každom bežnom roku obdobia 2003 – 2006 vo všetkých sociálno – právnych scenároch (pozri odsek 2.1.5 a tab. č. 12, 13, 14).

Upozorňujeme, že pri vyjadrení dopadov návrhu zákona je potrebné brať do úvahy najmä dopady vyčíslené ako % HDP v strednodobom a dlhodobom časovom horizonte, t. j. cca do roku 2025 a 2085, z ktorých jednoznačne vyplýva zmierňovanie deficitov podľa návrhu zákona oproti súčasnému stavu.

SÚHRNNÁ TABUĽKA

Tab. č. 25

Ukazovateľ	2003			2004			2005			2006		
	Súčasná legislatíva	Nová legislatíva	Saldo ¹	Súčasná legislatíva	Nová legislatíva	Saldo ¹	Súčasná legislatíva	Nová legislatíva	Saldo ¹	Súčasná legislatíva	Nová legislatíva	Saldo ¹
I. Dopady na štátny rozpočet – platby štátu v mil. Sk												
1. Platby poisťného na dôchodkové zabezpečenie / poistenie	7 180	5 692	1 488	7 644	4 493	3 151	8 107	5 222	2 885	8 452	6 096	2 356
2. Platby poisťného na nemocenské poistenie	1 048	524	524	1 123	0	1 123	1 201	0	1 201	1 263	0	1 263
3. Výdavky na nesystémové dávky dôchodkového zabezpečenia	741	725	15	722	634	88	704	540	164	682	442	240
4. Výdavky na dávky pre "invalidov z mladosti"	0	6	-6	0	45	-45	0	100	-100	0	165	-165
5.1 Odhad nákladov štátu ako garanta solventnosti Sociálnej poisťovne pri prijatí SPS 3.1 ²	5 927	5 763	164	7 701	8 282	-581	6 585	4 821	1 764	10 763	6 784	3 979
5.2 Odhad nákladov štátu ako garanta solventnosti Sociálnej poisťovne pri prijatí SPS 3.2 ⁴	5 927	6 165	-238	7 701	8 971	-1 270	6 585	7 483	-898	10 763	10 840	-77
6.1 Odhad výdavkov štátneho rozpočtu pri prijatí SPS 3.1 (1221333251 v) - štát	13 896	12 710	2 185	17 190	13 454	3 736	16 597	10 593	5 914	21 160	13 497	7 673
6.2 Odhad výdavkov štátneho rozpočtu pri prijatí SPS 3.2 (1221334452 v) - štát	13 896	13 112	1 783	17 190	14 143	3 047	16 597	13 945	2 652	21 160	17 543	3 617
II. Dopad na rozpočet Národného úradu práce - platby NUP v mil. Sk												
7. Platby poisťného na dôchodkové zabezpečenie / poistenie	1 011	1 291	-280	1 060	1 706	-646	1 109	1 846	-737	1 081	1 833	-752
8. Platby poisťného na nemocenské poistenie	173	67	107	182	0	182	190	0	190	185	0	185
9. Odmerné výdavky NUP (7-8)	1 184	1 358	-174	1 242	1 706	-464	1 299	1 846	-547	1 266	1 833	-567
III. Dopad na rozpočet Sociálnej poisťovne v mil. Sk												
10. Príjmy SP do ZFDZ ⁵ v SPS 1 ²	84 395	x		93 805	x		107 934	x		117 907	x	
11. Výdavky SP z ZFDZ v SPS 1	90 322	x		101 506	x		114 519	x		128 670	x	
12. Bilančný rozdiel Sociálnej poisťovne v ZFDZ v SPS 1	5 927	x	0	7 701	x	0	6 585	x	0	10 763	x	0
13. Príjmy SP do ZFDZ (ZFDP) ⁶ v SPS 3.1	x	84 231		x	92 430		x	107 696		x	118 321	
14. Výdavky SP z ZFDZ (ZFDP) v SPS 3.1	x	89 994		x	100 712		x	112 516		x	125 105	
15. Bilančný rozdiel Sociálnej poisťovne v ZFDZ (ZFDP) v SPS 3.1	x	5 753	164	x	8 232	581	x	1310	1 765	x	5 784	3 979
16. Príjmy SP do ZFDZ (ZFDP) v SPS 3.2	x	84 021		x	92 273		x	106 790		x	117 334	
17. Výdavky SP z ZFDZ (ZFDP) v SPS 3.2	x	90 186		x	101 245		x	114 273		x	128 174	
18. Bilančný rozdiel Sociálnej poisťovne v ZFDZ (ZFDP) v SPS 3.2	x	6 165	-238	x	8 972	-1 271	x	7 483	-898	x	10 840	-77

II. Odhad dopadov na životnú úroveň obyvateľstva

1. Dôchodkový systém

Zásadnou zmenou, ktorá bude mať vplyv na výšku dôchodkov, je zmena konštrukcie dôchodkov, ktorá bude založená na osobnom mzdovom bode, ktorý bude adekvátne zohľadňovať dynamiku vývoja zárobkov počas celého obdobia poistenia. Osobný mzdový bod je primeraným vyjadrením miery zásluhovosti poistenca pri platení poistného na dôchodkové poistenie. Cieľom novej konštrukcie dôchodku v dávkovo definovanom, priebežne financovanom systéme dôchodkového poistenia je poskytovať poistencom, ktorí dosiahli 40 osobných mzdových bodov za celé obdobie dôchodkového poistenia pri prvom vymeraní dôchodok vo výške 50 % z priemernej mzdy v hospodárstve v roku, ktorý o jeden rok predchádza rok priznania dôchodku.

Prílohy C8a a C8b ilustrujú výpočty podľa súčasnej a navrhovanej konštrukcie starobného dôchodku.

Stará konštrukcia dôchodkov poskytuje poistencom zo zárobkami nižšími ako je priemerná mzda v hospodárstve SR neprimeranú mieru náhrady, ktorej výška nezohľadňuje reálnu zásluhovosť poistenca. Napríklad osobám, ktorých zárobok dosahuje 50 % priemernej mzdy poskytuje po 40 rokoch poistenia mieru náhrady vo výške 95 % priemerných celoročných zárobkov v rozhodujúcom období, ktorým je pre ilustráciu obdobie rokov 1991 - 2000, pričom osobe, ktorej priemerný celoročný zárobok bol v rozhodujúcom období na úrovni 1,9-násobku priemernej mesačnej mzdy poskytuje dôchodkový systém za predpokladu 40-tich rokov poistenia mieru náhrady cca. 29 %. Naopak nová konštrukcia dôchodkov u nízko príjmových skupín obyvateľstva znižuje mieru náhrady po 40-tich rokoch poistenia na 50 % priemernej mesačnej mzdy a u osôb s vyšším príjmom (1,9-násobok priemernej mesačnej mzdy) zvyšuje na 39 %.

Všeobecne možno konštatovať, že v priebehu prvých rokov nábehu novej konštrukcie muži budú dosahovať v priemere približne rovnaké dôchodky ako podľa

súčasnej konštrukcie. U žien bude situácia nepriaznivá. A práve z tohto dôvodu opäť ako nevyhnutnosť vystupuje do popredia zvýšenie ich dôchodkového veku.

Na reálnych štatistikách z roku 1999 boli uskutočnené prepočty, ktoré dokumentujú percentuálny podiel mužov a žien, nachádzajúcich sa v pásmach dôchodkov neprevyšujúcich danú (meniacu sa) hodnotu „X“. Výsledky sú uvedené v tabuľkách číslo 26 a 27 na nasledujúcich stranách.

Tab. č. 26

X	stará konštrukcia			nová konštrukcia		
	M	Ž	spolu	M	Ž	spolu
2000	0,16	0,75	0,50	3,56	16,03	10,67
2200	0,20	1,45	0,91	4,89	20,02	13,52
2400	0,42	1,56	1,07	6,33	25,01	16,98
2600	0,48	1,97	1,33	7,98	30,35	20,73
2800	0,59	2,52	1,69	9,88	35,36	24,41
3000	0,77	3,21	2,16	12,34	40,60	28,45
3200	0,94	4,10	2,74	14,50	45,79	32,34
3400	1,22	5,68	3,76	17,49	50,62	36,38
3600	1,64	9,09	5,89	20,51	55,28	40,33
3800	2,48	13,87	8,97	23,74	58,76	43,70
4000	4,09	19,66	12,96	27,89	63,56	48,42
4200	6,29	27,58	18,43	31,41	67,39	51,92
4400	9,57	36,84	25,12	34,84	70,53	55,18
4600	13,33	46,64	32,32	40,28	74,31	59,68
4800	18,39	60,68	42,49	44,43	76,99	62,99
5000	26,30	78,38	55,98	48,31	80,45	66,63
5200	42,89	93,80	71,91	54,04	82,64	70,34
5400	64,64	99,71	84,63	57,07	85,36	73,20
5600	100,00	100,00	100,00	60,30	86,89	75,45
5800				65,45	88,60	78,65
6000				67,80	90,86	80,94
6200				70,12	92,33	82,78
6400				71,06	93,70	83,97
6600				73,76	95,41	86,10
6800				77,60	97,52	88,95
7000				80,19	99,10	90,97
7200				82,15	99,62	92,11
7400				84,64	99,90	93,34
7600				86,94	99,95	94,35
7800				93,45	99,97	97,17
8000				100,00	100,00	100,00

Priemer	5112	4483	4754	5134	3585	4215
---------	------	------	------	------	------	------

Poznámka: V roku 1999 bolo priznaných 19 220 starobných dôchodkov mužov a 25 479 starobných dôchodkov žien (spolu 44 699). Podotýkame, že v tomto roku bolo životné minimum vo výške 3490 Sk.

Tab. č. 27: Dôchodok podľa maxima starej a novej konštrukcie

X	M	Z	spolu
2000	0,16	0,75	0,50
2200	0,20	1,45	0,91
2400	0,42	1,56	1,07
2600	0,48	1,97	1,33
2800	0,59	2,52	1,69
3000	0,77	3,21	2,16
3200	0,94	4,10	2,74
3400	1,22	5,68	3,76
3600	1,64	9,09	5,89
3800	2,48	13,87	8,97
4000	4,09	19,66	12,96
4200	6,29	27,58	18,43
4400	9,49	36,63	24,96
4600	13,09	46,01	31,86
4800	17,95	59,34	41,54
5000	25,20	74,61	53,37
5200	40,16	82,33	64,20
5400	57,07	85,36	73,20
5600	60,30	86,89	75,45
5800	65,45	88,60	78,65
6000	67,80	90,86	80,94
6200	70,12	92,33	82,78
6400	71,06	93,70	83,97
6600	73,76	95,41	86,10
6800	77,60	97,52	88,95
7000	80,19	99,10	90,97
7200	82,15	99,62	92,11
7400	84,64	99,90	93,34
7600	86,94	99,95	94,35
7800	93,45	99,97	97,17
8000	100,00	100,00	100,00

Priemer	5704	4660	5109
---------	------	------	------

2. Systém nemocenského poistenia

Z hľadiska zásluhovosti je situácia v súčasnom nemocenskom poistení, hlavne u dávky „nemocenské“ (dávka poberaná počas práceneschopnosti), analogická situácia v súčasnom dôchodkovom zabezpečení u starobného dôchodku. Aj tu občania v nízkopríjmových skupinách dosahujú nepomerne vyššiu mieru náhrady ako občania vo vysokopríjmových skupinách. Táto situácia je dobre ilustrovaná v prílohovej časti C8. Tak napríklad pri vymeriavacom základe 4 400 Sk predstavuje mesačná výška dávky „nemocenské“ podľa súčasnej konštrukcie 87 % z predchádzajúceho brutto zárobku (100 % z netto zárobku), pri vymeriavacom základe 11 000 Sk (nachádzajúcom sa v okolí priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve) 60 % z predchádzajúceho brutto zárobku (74 % z netto zárobku), pri vymeriavacom základe 32 000 Sk (nachádzajúcom sa na hranici maximálneho vymeriavacieho základu) 21 % z predchádzajúceho brutto zárobku (21 % z netto zárobku).

Nová konštrukcia dávku vymeriava pre všetkých rovnako: každý poberateľ dávky „nemocenské“ bude mať 55 % -nú úroveň mesačnej dávky k predchádzajúcej brutto mzde, a to až do výšky maximálneho vymeriavacieho základu.

3. Systém úrazového poistenia

Dávky úrazového poistenia sú definované tak, že ich výška je v priemere približne rovná výške dávok so súčasného systému odškodňovania pracovných úrazov a chorôb z povolania.

Tak napríklad úrazový príplatok k nemocenskej dávke poskytovanej zo základného systému sociálneho poistenia je definovaný tak, že mesačná výška sumárnej dávky (dávka „nemocenské“ + úrazový príplatok) tvorí 80 % predchádzajúcich brutto zárobkov poberateľa, čo pre priemerný prípad predstavuje približne 100% z jeho predchádzajúcich zárobkov, t.j. súčasný stav.

III. Odhad dopadov na životné prostredie

Predkladaný návrh zákona nemá dopad na životné prostredie.

IV. Odhad dopadov na zamestnanosť

Nezamestnanosť je prejavom nerovnováhy na trhu práce a v súčasnosti je vysoko citlivým celospoločenským problémom. Z toho dôvodu bol vypracovaný odhad prírastkov ekonomicky aktívnych žien pri zvyšovaní veku odchodu do dôchodku žien na 60 rokov.

Vplyvy vyrovnanie veku odchodu do dôchodku žien a mužov na mieru nezamestnanosti - alternatíva 1 a alternatíva 2, schválená vládou SR, sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách:

LEGENDA:

A - predpokladaná miera nezamestnanosti v %;

B - zamestnané a nezamestnané osoby spolu;

C - nezamestnané osoby;

A, B, C - bez vyrovnávania dôchodkového veku;

D - prírastok v danom roku na trh práce pod vplyvom predlžovania dôchodkového veku;

E1, E2, E3 - celková miera nezamestnanosti v prípade, že 100%, 50%, resp. 30% dotknutých osôb zostane nezamestnaných

- počty osôb sú uvádzané v tisícoch

1. Vplyv na nezamestnanosť alternatíve 1

Vyrovňovanie dôchodkového veku: začiatok : 1. 7. 2003; koniec: 2011

Tab. č. 28

rok	A	B	C	D	E1	E2	E3
2003	18,6	2702,6	502,7	8,2	18,8	18,7	18,6
2004	18,2	2730,7	497,0	32,8	19,2	18,6	18,3
2005	17,8	2760,3	491,3	49,2	19,2	18,4	18,0
2006	16,5	2787,7	460,0	65,6	18,4	17,3	16,8
2007	15,2	2779,6	422,5	82,0	17,6	16,2	15,6
2008	13,9	2787,9	387,5	98,4	16,8	15,1	14,4
2009	12,6	2787,5	351,2	114,8	16,1	14,1	13,3
2010	11,3	2787,6	315,0	131,2	15,3	13,0	12,1
2011	10,0	2780,6	278,1	147,6	14,5	12,0	11,0
2012	10,0	2771,5	277,2	164,0	15,0	12,2	11,1
2013	10,0	2758,4	275,8	180,4	15,5	12,5	11,2
2014	10,0	2744,7	274,5	196,8	16,0	12,7	11,3

Tab. č. 29 : Zvýšenie miery nezamestnanosti v jednotlivých rokoch vo variantoch E1, E2, E3

rok	E1 - A	E2 - A	E3 - A
2003	0,2	0,1	
2004	1,0	0,4	0,1
2005	1,4	0,6	0,2
2006	1,9	0,8	0,3
2007	2,4	1,0	0,4
2008	2,9	1,2	0,5
2009	3,5	1,5	0,7
2010	4,0	1,7	0,8
2011	4,5	2,0	1,0

2012	5,0	2,2	1,1
2013	5,5	2,5	1,2
2014	6,0	2,7	1,3
priemer	3,2	1,4	0,7

2. Vplyv na nezamestnanosť podľa vládou Slovenskej republiky schválenej alternatívy

Vyrovňovanie dôchodkového veku: začiatok: 1. 7. 2003; koniec: 2020

Tab. č. 30

rok	A	B	C	D	E1	E2	E3
2003	18,6	2702,6	502,7	3,3	18,7	18,6	18,6
2004	18,2	2730,7	497,0	13,4	18,6	18,4	18,3
2005	17,8	2760,3	491,3	20,1	18,4	18,0	17,9
2006	16,5	2787,7	460,0	26,8	17,3	16,8	16,6
2007	15,2	2779,6	422,5	33,5	16,2	15,6	15,4
2008	13,9	2787,9	387,5	40,2	15,1	14,4	14,1
2009	12,6	2787,5	351,2	46,9	14,0	13,2	12,9
2010	11,3	2787,6	315,0	53,6	13,0	12,0	11,7
2011	10,0	2780,6	278,1	60,3	11,9	10,8	10,4
2012	10,0	2771,5	277,2	67,0	12,1	10,9	10,5
2013	10,0	2758,4	275,8	73,7	12,3	11,0	10,5
2014	10,0	2744,7	274,5	80,4	12,6	11,1	10,6

Tab. č. 31 : Zvýšenie miery nezamestnanosti v jednotlivých rokoch vo variantoch E1, E2, E3

rok	E1 - A	E2 - A	E3 - A
2003	0,1		
2004	0,4	0,2	0,1
2005	0,6	0,2	0,1
2006	0,8	0,3	0,1
2007	1,0	0,4	0,2
2008	1,2	0,5	0,2
2009	1,4	0,6	0,3
2010	1,7	0,7	0,4
2011	1,9	0,8	0,4

2012	2,1	0,9	0,5
2013	2,3	1,0	0,5
2014	2,6	1,1	0,6
priemer	1,4	0,6	0,3

Poznámka: vysvetlivky viď legenda.

Rozsah dopadov na celkovú mieru nezamestnanosti z hľadiska predlžovania veku odchodu do dôchodku závisí od tempa ekonomického rastu. Dá sa však povedať, že tento faktor nespôsobí výrazné zvýšenie miery nezamestnanosti. Zmeny v počte žien na trhu práce z dôvodu vyrovňovania veku odchodu do dôchodku žien a mužov je možné eliminovať modernými formami organizácie práce a pružnými formami pracovného času.

Prílohy k dôvodovej správe

Zdroje údajov zahrnutých v prílohovej časti:

Štatistické údaje za mzdovú oblasť – ŠÚ SR

Počty dôchodkov, ich výška a sumy výdavkov – Sociálna poisťovňa

Propočty a komentáre – MPSVR SR

Príloha C.1	Rozklad nominálnych výdavkov (nákladov)
Príloha C.2	Rozklad výdavkov (nákladov) v cenách roku 1993
Príloha C.3	Niektoré špeciálne výdavky v systéme dôchodkového zabezpečenia
Príloha C.4	Výdavky hradené štátom
Príloha C.4a	Bezvládnosť
Príloha C.4b	Odboj a rehabilitácia
Príloha C.5	Štatistické dáta o starobných dôchodkoch relatívne
Príloha C.6	Vývoj úrovne starobného dôchodku
Príloha C.7	Priemerný prípad nemocenskej dávky počas práceneschopnosti
Príloha C.8	Mesačná výška dávky „nemocenské“ podľa starej a novej konštrukcie
Príloha C.9	Výška dávky „ošetrovné“ pri 6,6 kalendárnych dňoch (5 pracovných) a mesačná výška dávky „materské“ podľa starej a novej konštrukcie
Príloha C.10	Platby štátu a Národného úradu práce
Príloha C.11	Priemerná mzda v hospodárstve
Príloha C.12a	Vyrovňavanie veku odchodu do dôchodku mužov a žien (podľa ročníkov)
Príloha C.12b	Vyrovňavanie veku odchodu do dôchodku mužov a žien (podľa veku odchodu do dôchodku v rokoch a mesiacoch)
Príloha C.12c	Vyrovňavanie veku odchodu do dôchodku mužov a žien (predlžovanie v mesiacoch)
Príloha C.13a	Indexy závislosti v rokoch 2000 – 2090 (tabuľky)
Príloha C.13b	Indexy závislosti v rokoch 2000 – 2090 (grafy)
Príloha C.14	Ilustratívny príklad jedného z nedostatkov súčasnej konštrukcie
Príloha C.15	Vybrané štatistiky o priemerných mesačných zárobkoch
Príloha C.16	Odvedenie rovnakých úrovní starobných dôchodkov podľa novej konštrukcie v prípade rovnakej zásluhovosti
Príloha C.17	Ilustratívny príklad výpočtu podľa starej a novej konštrukcie
Príloha C.18a	Tabuľková ilustrácia: porovnanie výšky dôchodkov podľa starej a novej konštrukcie
Príloha C.18b	Tabuľková ilustrácia: porovnanie úrovne dôchodkov podľa starej a novej konštrukcie
Príloha C.19	Zárobková činnosť po vzniku nároku na (riadny) starobný dôchodok
Príloha C.20	Vývoj úrovne dôchodkov: ilustrácia
Príloha C.21	Maximálny vymeriavací základ (MVZ)
Príloha C.22	Určenie miery výberu poistného na účely úrazových dávok

Rozklad nominálnych výdavkov (nákladov)

Legenda

V = výdavky; POČTY = počty vyplatených dôchodkových dávok k 31.12. daného roka; počty = priemerný mesačný počet vyplatených dôchodkových dávok počas daného roka: $2 \times \text{počty}(t) = \text{POČTY}(t-1) + \text{POČTY}(t)$; D = priemerná mesačná dôchodková dávka: $D = (1000000 \times V) / (12 \times \text{počty})$; M = priemerná mesačná mzda v hospodárstve; D / M = úroveň dávky ku mzde.

Výdavky sú uvedené v miliónoch Sk, M a D priamo v Sk.

	V	POČTY	počty	D	M	D / M
1992		1336165				
1993	31638	1339452	1337809	1971	5379	0,366
1994	35511	1353006	1346228	2198	6294	0,349
1995	41438	1355978	1354492	2549	7195	0,354
1996	46089	1364716	1360347	2823	8154	0,346
1997	51000	1376409	1370563	3101	9226	0,336
1998	56884	1390986	1383698	3426	10003	0,342
1999	61870	1413166	1402076	3677	10728	0,343
2000	68314	1423351	1418259	4014	11430	0,351
2001						

INDEXY: BÁZICKÝ ROK = 1993

	výdavky	počty	D
1993	1,000	1,000	1,000
1994	1,122	1,006	1,115
1995	1,310	1,012	1,294
1996	1,457	1,017	1,433
1997	1,612	1,024	1,573
1998	1,798	1,034	1,738
1999	1,956	1,048	1,866
2000	2,159	1,060	2,037
2001			

Komentár

Výdavky v roku 2000 vzrástli oproti roku 1993 indexom 2,159, t.j. viac ako dvojnásobne. Na tento rast výdavkov malo najväčší vplyv pravidelné zvyšovanie dôchodkových dávok v rokoch 1993 - 2000, a to indexom 2,037. Nárast počtu vyplatených dôchodkových dávok prispel "iba" indexom 1,060.

Skúmajúc vývoj relácie D / M vidno, že v sledovanom období sa nepodarilo zvyšovať dôchodkové dávky tak, aby ich relácia k priemernej mzde v hospodárstve zostala približne na rovnakej úrovni.

Rozklad výdavkov (nákladov) v cenách roku 1993

Legenda

V = výdavky; POČTY = počty vyplatených dôchodkových dávok k 31.12. daného roka; počty = priemerný mesačný počet vyplatených dôchodkových dávok počas daného roka: $2 \times \text{počty}(t) = \text{POČTY}(t-1) + \text{POČTY}(t)$; INF = priemerná medzoročná miera inflácie; $V^* = \text{výdavky v cenách roku 1993}$; $D^* = (10^6 \times V^*) / (12 \times \text{počty})$; $D^* = \text{priemerný mesačný dôchodok v cenách roku 1993}$
Výdavky sú uvedené v miliónoch Sk, D^* priamo v Sk.

	V	POČTY	počty	V*	INF	D*
1992		1336165				
1993	31638	1339452	1337809	31638	1,000	1971
1994	35511	1353006	1346229	31287	1,135	1937
1995	41438	1355978	1354492	33220	1,099	2044
1996	46089	1364716	1360347	34923	1,058	2139
1997	51000	1376409	1370563	36423	1,061	2215
1998	56884	1390986	1383698	38074	1,067	2293
1999	61870	1413166	1402076	37442	1,106	2225
2000	68314	1423351	1418259	36913	1,120	2169
2001						

INDEXY: BÁZICKÝ ROK = 1993

	výdavky	počty	D*
1993	1,000	1,000	1,000
1994	0,989	1,006	0,983
1995	1,050	1,012	1,037
1996	1,104	1,017	1,086
1997	1,151	1,024	1,124
1998	1,203	1,034	1,164
1999	1,183	1,048	1,129
2000	1,167	1,060	1,101
2001			

Komentár k výdavkom v cenách roku 1993

Výdavky v roku 2000 vzrástli oproti roku 1993 indexom 1,167. Na tento rast výdavkov malo najväčší vplyv pravidelné zvyšovanie dôchodkov v rokoch 1993 až 2000, a to indexom 1,101. Nárast počtu vyplatených dôchodkových dávok prispel "iba" indexom 1,060.

Skúmajúc vývoj reálnej úrovne dôchodku (veľičina D^*) vidno, že v sledovanom období s výnimkou roku 1994 rástla reálna úroveň priemerného dôchodku až do roku 1998, potom však začala postupne klesať.

Niektoré špeciálne výdavky v systéme dôchodkového zabezpečenia

A. Mimoriadne poskytované starobné dôchodky

MPSD = počty priznaných mimoriadne poskytnutých starobných dôchodkov v danom roku; **NP** = všetky starobné dôchodky priznané v danom roku;
podiel = $100 \times (\text{MPSD} / \text{NP})$

	1993	1994	1995	1996	1997	1998
MPSD	19546	15996	17250	14142	15675	16443
NP	37753	32384	32841	34876	37799	39168
podiel	51,8%	49,4%	52,5%	40,5%	41,5%	42,0%

	1999	2000
MPSD	21046	8254
NP	44704	30112
podiel	47,1%	27,4%

Za predpokladu, že priemerná výška mimoriadne poskytovaných starobných dôchodkov bola približne rovnaká ako výška priemerného starobného dôchodku a každý mimoriadny dôchodok bol poskytovaný dva roky, výdavky na tieto dávky tvorili nasledujúce percentá z výdavkov na všetky starobné dôchodky:

1,51% v roku 1993; 3,96% v roku 1994; 4,99% v roku 1995; 4,61% v roku 1996; 4,34% v roku 1997; 4,31% v roku 1998; 4,76% v roku 1999 a 4,44% v roku 2000.

B. Preferované pracovné kategórie; kategória I. a kategória II.

Podľa prepočtov odboru sociálneho poistenia preferované pracovné kategórie zatťažovali v období rokov 1994 - 1998 dôchodkový systém zvýšenými nákladmi, ktoré sa pohybujú v okolí 2,5% (za všetky druhy vyplácaných dôchodkov). Znamená to, že dôchodkový systém by bez existencie preferovaných pracovných kategórií mal každoročne o 2,5% nižšie výdavky.

C. Tzv. invalidi z mladosti

Podľa uskutočnených prepočtov odboru reformy sociálneho poistenia výdavky na tzv. invalidov z mladosti v súčasnosti, keď je už dôchodkový systém týmito dávkami "nasýtený", tvoria približne 6,6% všetkých výdavkov na invalidné dôchodky. Z dlhodobého hľadiska by zrušenie ich nároku znížilo výdavky dôchodkového systému o cca 1,2%.

Výdavky hradené štátom

Nesystémové dávky dôchodkového zabezpečenia

Počty dôchodkov (N) a ich priemerné mesačné výšky (D) sú uvedené k 31.12. daného roka pre prvé dve dávky a u ostatných ako priemer za celý daný rok; výdavky (V) sú uvedené v mil. Sk za celý daný rok.

A. Dôchodok manželky

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
N	19240	17109	15303	13412	11755	10118
V	113	111	107	102	88	76
D	473	518	570	570	570	570

B. Sociálny dôchodok

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
N	8662	7870	7201	6641	6160	5773
V	215	209	195	212	235	237
D	1964	2115	2126	2952	3197	3464

C. Zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
N		144517	143722	141683	139583	135143
V	590	726	734	734	729	707
D			424	429	432	429

D. Zvýšenie dôchodku z titulu odboja a rehabilitácie

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
N		53568	51235	48403	45684	42960
V		286	281	269	254	239
D			447	450	450	449

E. Zvýšenie dôchodku z titulu jediného zdroja príjmu

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
N		45940	27812	34302	37479	36975
V		306	178	268	361	375
D			402	719	838	839

Výdavky spolu

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
		1638	1495	1586	1667	1634

Bezvládnosť (2001 - 2006)

Počty dôchodkov (N) a ich priemerné mesačné výšky (D) sú uvedené k 31.12. daného roka; výdavky (V) sú uvedené v mil. Sk za celý daný rok.

Projekcia bez zmeny právneho stavu od 1.1. 2001

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
N1	130845	126684	122655	118755	114979	111323
V1	686,2	664,4	643,3	622,8	603,0	583,9
D	430	430	430	430	430	430

Projekcia s novým právnym stavom

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
N2	120845	106902	93304	80044	67112	54500
V2	660,4	587,6	516,5	447,2	379,7	313,8
D	430	430	430	430	430	430

Ušetrené finančné prostriedky štátu z titulu zamedzenia vzniku nových nárokov na túto nesystémovú dávku a "zmrazenia" jej výšky

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
V1 - V2	25,8	76,8	126,8	175,6	223,3	270,1

Odboj a rehabilitácia (2001 - 2006)

Počty dôchodkov (N) a ich priemerné mesačné výšky (D) sú uvedené k 31.12. daného roka; výdavky (V) sú uvedené v mil. Sk za celý daný rok.

Projekcia bez zmeny súčasného právneho stavu

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
N	40400	37992	35728	33599	31596	29713
V	225,1	211,7	199,0	187,2	176,0	165,5
D	450	450	450	450	450	450

Predpokladá sa, že nároky na nové dávky už nevzniknú a "staré" dávky už iba "dožijú".

Štatistické dáta o starobných dôchodkoch relatívne

Podiel vyplácaných starobných dôchodkov ku všetkým vyplácaným dôchodkom percentuálne

1996	1997	1998	1999	2000
53%	54%	54%	54%	55%

Podiel výdavkov na starobné dôchodky na celkovom objeme výdavkov (v %)

1996	1997	1998	1999	2000
63%	64%	65%	65%	65%

Prírodný proces starnutia obyvateľstva podľa demografického scenára tunajšieho ministerstva (bližšie podrobnosti pozri v časti venovanej modelovým prepočtom) vedie spočiatku k narastaniu podielu vyplácaných starobných dôchodkov vzhľadom k celkovému počtu vyplácaných dôchodkov až na 70% v období rokov 2045 - 2059 a neskôr k miernemu poklesu na 67% v roku 2085. Podiel výdavkov na starobné dôchodky má tiež stúpajúcu tendenciu až na 77% v období rokov 2040 - 2055 a s miernym poklesom na 73% v roku 2085 (pri zvyšovaní dôchodkových dávok indexom rastu životných nákladov; iné scenáre zvyšovania dávajú približne rovnaké výsledky).

Aj tieto modelové výsledky potvrdzujú skutočnosť, že starobný dôchodok aj v budúcnosti zostane najvýznamnejšou dôchodkovou dávkou.

Vývoj úrovne starobného dôchodku

LEGENDA A VYSVETLIVKY

- std** priemerný starobný dôchodok = priemer všetkých vyplácaných starobných dôchodkov k danému termínu; niektoré z týchto dôchodkov sú krátené z dôvodu, že presahujú príslušnú maximálnu výmeru; iné sú krátené z dôvodu súbehu (napríklad pri súbehu starobného dôchodku s vdovským dôchodkom); **std** = výdavky na všetky starobné dôchodky k danému termínu / počet vyplatených dávok k danému termínu
- STD** priemerný starobný sólo dôchodok = priemer všetkých tých starobných dôchodkov, ktorých požívatelia nepoberajú žiadny iný dôchodok, t.j. bez starobných dôchodkov žien poberajúcich aj vdovský dôchodok; počet týchto dôchodkov je nižší ako u "std"; pretože starobné dôchodky žien sú nižšie ako mužov, je **std** < **STD**.
- M** priemerná mzda v hospodárstve
- INF** inflácia meraná indexom rastu spotrebiteľských cien
- REL** relácia priemerného starobného dôchodku "std", resp. "STD" k 31.12. daného roka k priemernej mzde v hospodárstve, t.j. podiel **std** / **M**, resp. **STD** / **M** vyjadrený v %
- REAL** vývoj reálnej úrovne dôchodku "std", resp. "STD" vzhľadom na infláciu; bazický rok 1993 = 100%

rok	M	INF	std	REL	REAL
1993	5379	1,000	2367	44,0	100,0
1994	6294	1,135	2852	45,3	106,2
1995	7195	1,099	3102	43,1	105,1
1996	8154	1,058	3479	42,7	111,4
1997	9226	1,061	3846	41,7	116,0
1998	10003	1,067	4181	41,8	118,2
1999	10728	1,106	4550	42,4	116,3
2000	11430	1,12	5037	44,1	115,0

rok	M	INF	STD	REL	REAL
1993	5379	1,000	2532	47,1	100,0
1994	6294	1,135	3049	48,4	106,1
1995	7195	1,099	3320	46,1	105,1
1996	8154	1,058	3727	45,7	111,5
1997	9226	1,061	4124	44,7	116,3
1998	10003	1,067	4490	44,9	118,7
1999	10728	1,106	4878	45,5	116,6
2000	11430	1,120	5382	47,1	114,9

Priemerný prípad nemocenskej dávky počas práceneschopnosti

Výdavky na nemocenské dávky počas práceneschopnosti v roku 2000 činili 7 558 481 660 Sk. Bolo vyplatených 1 466 710 nových prípadov. Priemerná výška jedného vyplateného nového prípadu bola 5 153 Sk. Priemerné trvanie jedného vyplateného nového prípadu bolo 27,76 kalendárnych dní, resp. 19,85 pracovných dní.

V zmysle súčasnej konštrukcie priemerný mesačný brutto zárobok zodpovedajúci dávke 5 153 Sk počas 19,85 pracovných dní pre priemerného požívateľa zdaňovaného pri jednom dieťati je 7 000 Sk.

Táto čiastka čini len 65,2% z priemernej mzdy v hospodárstve pre rok 1999 (ktorý je spravidla rozhodujúcim obdobím pre výpočet nemocenských dávok v roku 2000).

Mesačná výška dávky "nemocenské" podľa starej a novej konštrukcie

Výpočty sú uskutočnené pre dávky priznané v roku 2001. Zdaňovanie prebieha pri jednom dieťati (relatívne výsledky v ostatných prípadoch sú analogické).

LEGENDA

VZ = vymeriavací základ pre výpočet dávky (brutto zárobok až do výšky maximálneho vymeriavacieho základu); SK = mesačná výška dávky podľa súčasnej (starej) konštrukcie; NK = mesačná výška dávky podľa navrhovanej (novej) konštrukcie; NZ = príslušný netto (čistý) zárobok; A = SK / NZ = úroveň dávky k netto zárobkom podľa súčasnej konštrukcie; B = NK / NZ = úroveň dávky k netto zárobkom podľa navrhovanej konštrukcie; C = SK / BM = úroveň dávky k brutto zárobkom podľa súčasnej konštrukcie; D = NK / BM = úroveň dávky k brutto zárobkom podľa navrhovanej konštrukcie; úrovne sú vyjadrené v percentách

VZ	SK	NK	NZ	A	B
4400	3839	2420	3837	100	63
5000	4341	2750	4336	100	63
6000	5119	3300	5100	100	65
7000	5897	3850	5864	101	66
8000	6638	4400	6640	100	66
9000	6638	4950	7404	90	67
10000	6638	5500	8168	81	67
11000	6638	6050	8932	74	68
12000	6638	6600	9708	68	68
13000	6638	7150	10472	63	68
14000	6638	7700	11188	59	69
15000	6638	8250	11880	56	69
20000	6638	11000	15340	43	72
25000	6638	13750	18610	36	74
30000	6638	16500	21815	30	76
32000	6638	17600	23039	29	76

VZ	SK	NK	C	D
4400	3839	2420	87	55
5000	4341	2750	87	55
6000	5119	3300	85	55
7000	5897	3850	84	55
8000	6638	4400	83	55
9000	6638	4950	74	55
10000	6638	5500	66	55
11000	6638	6050	60	55
12000	6638	6600	55	55
13000	6638	7150	51	55
14000	6638	7700	47	55
15000	6638	8250	44	55
20000	6638	11000	33	55
25000	6638	13750	27	55
30000	6638	16500	22	55
32000	6638	17600	21	55

Výška dávky "ošetrovné" pri 6,6 kalendárnych dňoch (5 pracovných) podľa starej a novej konštrukcie

Výpočty sú uskutočnené pre dávky priznané v roku 2001. Zdaňovanie prebieha pri jednom dieťati.

LEGENDA ako v predchádzajúcej prílohe.

VZ	SK	NK
4400	789	525
5000	893	697
6000	1053	716
7000	1213	835
8000	1365	955
9000	1365	1074
10000	1365	1193
11000	1365	1313
12000	1365	1432
13000	1365	1551
14000	1365	1671
15000	1365	1790
20000	1365	2387
25000	1365	2984
30000	1365	3580
32000	1365	3819

Mesačná výška dávky materské podľa starej a novej konštrukcie

Výpočty sú uskutočnené pre dávky priznané v roku 2001.

LEGENDA ako v predchádzajúcej prílohe.

Nka = pri 55% z VZ; NKb = pri 80% z VZ.

VZ	SK	Nka	NKb
4400	3844	2420	3520
5000	4370	2750	4000
6000	5173	3300	4800
7000	5987	3850	5600
8000	6790	4400	6400
9000	6848	4950	7200
10000	6848	5500	8000

Platby štátu a Národného úradu práce

Platby "P" štátu (v mil. Sk), priemerný mesačný počet poistencov "PMPP" (v tis. osôb), vymeriavacie základy VZ štátu na jedného poistenca (v Sk) vypočítané podľa vzorca $(1000000 \times P) / (12 \times 1000 \times PMPP \times \text{sadzba})$ a adekvátny počet mzdových bodov "APMB" (v bezrozmerných jednotkách) definovaný ako podiel VZŠ a príslušnej priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve sú uvedené v nasledovnej tabuľke:

rok	P	PMPP	VZ	APMB
1996	3330	722,5	1348	0,165
1997	539	666,8	245	0,027
1998	980	733,3	405	0,040
1999	962	719,6	405	0,038
2000	734	548,9	405	0,035
2001	3582	444,2	2400	0,193
2002	6723	400,2	5000	0,370

Platby "P" NÚP (v mil. Sk), priemerný mesačný počet poistencov "PMPP" (v tis. osôb), vymeriavacie základy "VZ" NÚP na jedného poistenca (v Sk) vypočítané podľa vzorca $(1000000 \times P) / (12 \times 1000 \times PMPP \times \text{sadzba})$ a adekvátny počet mzdových bodov "APMB" (v bezrozmerných jednotkách) definovaný ako podiel VZ a príslušnej priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve sú uvedené v nasledovnej tabuľke:

rok	P	PMPP	VZ	APMB
1996	696	83,1	2450	0,300
1997	705	87,2	2450	0,266
1998	930	104,4	2700	0,270
1999	1167	131,0	2700	0,252
2000	1056	118,6	2700	0,236
2001	1043	115,0	2700	0,218
2002	953	105,0	2700	0,200

Priemerná mzda v hospodárstve

Kvartálne a celkový priemer

	1Q	2Q	3Q	4Q	priemer
1991	3327	3646	3710	4500	3770
1992	3961	4341	4511	5355	4543
1993	4728	5188	5453	6184	5379
1994	5593	6138	6315	7124	6294
1995	6374	7014	7170	8204	7195
1996	7152	7880	8098	9459	8154
1997	8219	9019	9170	10481	9226
1998	9033	9852	9918	11212	10003
1999	9682	10583	10641	12027	10728
2000	10497	11224	11150	12803	11430
2001	11325	12115	12215	13965	12405
2002					

Štatistiky na účely ZÁKONA

$$A = M_{m1} / M_r ; B = 3Q_{m1} / 3Q_r ; C = (1Q_{m1} + 2Q_{m1} + 3Q_{m1}) / (1Q_r + 2Q_r + 3Q_r)$$

	A	B	B/A
1991			
1992	1,205	1,216	1,009
1993	1,184	1,209	1,021
1994	1,170	1,158	0,990
1995	1,143	1,135	0,993
1996	1,133	1,129	0,997
1997	1,131	1,132	1,001
1998	1,084	1,082	0,998
1999	1,072	1,073	1,000
2000	1,065	1,048	0,983
2001	1,085	1,096	1,009
2002			

B	C/A
1,199	0,996
1,199	1,013
1,174	1,003
1,139	0,997
1,125	0,993
1,142	1,009
1,091	1,006
1,073	1,000
1,064	0,998
1,085	0,999

V kolónke "A" je uvedený index rastu miezd; v kolónke "B" jeho aproximácia prostredníctvom tretieho kvartálu (štvrtého) a v kolónke "C" prostredníctvom vývoja za prvé tri kvartály. Zo štatistických podkladov je zrejmé, že charakteristika "B" je vhodnejšia ako "C".

PRÍLOHA C.12a

Vyrovňavanie veku odchodu do dôchodku žien a mužov (podľa ročníkov)

Žena s 5 a viac deťmi

	Narodená pred rokom 1950	Narodená v roku 1950	Narodená v roku 1951	Narodená v roku 1952	Narodená v roku 1953	Narodená v roku 1954	Narodená v roku 1955	Narodená v roku 1956	Narodená v roku 1957	Narodená v roku 1958
Vek odchodu do dôchodku	53 rokov	53 rokov a 4 mesiace	53 rokov a 8 mesiacov	54 rokov	54 rokov a 4 mesiace	54 rokov a 8 mesiacov	55 rokov	55 rokov a 5 mesiacov	55 rokov a 10 mesiacov	56 rokov a 3 mesiace

pokr.

	Narodená v roku 1959	Narodená v roku 1960	Narodená v roku 1961	Narodená v roku 1962	Narodená v roku 1963	Narodená v roku 1964	Narodená v roku 1965	Narodená v roku 1966	Narodená v roku 1967 a neskôr
Vek odchodu do dôchodku	56 rokov a 8 mesiacov	57 rokov a 1 mesiac	57 rokov a 6 mesiacov	57 rokov a 11 mesiacov	58 rokov a 4 mesiace	58 rokov a 9 mesiacov	59 rokov a dva mesiace	59 rokov a 7 mesiacov	60 rokov

Žena s 3 alebo 4 deťmi

	Narodená pred rokom 1949	Narodená v roku 1949	Narodená v roku 1950	Narodená v roku 1951	Narodená v roku 1952	Narodená v roku 1953	Narodená v roku 1954	Narodená v roku 1955	Narodená v roku 1956	Narodená v roku 1957
Vek odchodu do dôchodku	54 rokov	54 rokov a 4 mesiace	54 rokov a 8 mesiacov	55 rokov	55 rokov a 4 mesiace	55 rokov a 8 mesiacov	56 rokov	56 rokov a 4 mesiace	56 rokov a 8 mesiacov	57 rokov

pokr.

	Narodená v roku 1958	Narodená v roku 1959	Narodená v roku 1960	Narodená v roku 1961	Narodená v roku 1962	Narodená v roku 1963	Narodená v roku 1964	Narodená v roku 1965	Narodená v roku 1966 a neskôr
Vek odchodu do dôchodku	57 rokov a 4 mesiace	57 rokov a 8 mesiacov	58 rokov	58 rokov a 4 mesiace	58 rokov a 8 mesiacov	59 rokov	59 rokov a 4 mesiace	59 rokov a 8 mesiacov	60 rokov

Žena s 2 deťmi

	Narodená pred rokom 1948	Narodená v roku 1948	Narodená v roku 1949	Narodená v roku 1950	Narodená v roku 1951	Narodená v roku 1952	Narodená v roku 1953	Narodená v roku 1954	Narodená v roku 1955	Narodená v roku 1956
Vek odchodu do dôchodku	55 rokov	55 rokov a 3 mesiace	55 rokov a 6 mesiacov	55 rokov a 9 mesiacov	56 rokov	56 rokov a 3 mesiace	56 rokov a 6 mesiacov	56 rokov a 9 mesiacov	57 rokov	57 rokov a 3 mesiace

PRÍLOHA C.12a

pokr.

	Narodená v roku 1957	Narodená v roku 1958	Narodená v roku 1959	Narodená v roku 1960	Narodená v roku 1961	Narodená v roku 1962	Narodená v roku 1963	Narodená v roku 1964	Narodená v roku 1965 a neskôr
Vek odchodu do dôchodku	57 rokov a 6 mesiacov	57 rokov a 9 mesiacov	58 rokov	58 rokov a 4 mesiace	58 rokov a 8 mesiacov	59 rokov	59 rokov a 4 mesiace	59 rokov a 8 mesiacov	60 rokov

Žena s 1 dieťaťom

	Narodená pred rokom 1947	Narodená v roku 1947	Narodená v roku 1948	Narodená v roku 1949	Narodená v roku 1950	Narodená v roku 1951	Narodená v roku 1952	Narodená v roku 1953	Narodená v roku 1954	Narodená v roku 1955
Vek odchodu do dôchodku	56 rokov	56 rokov a 2 mesiace	56 rokov a 4 mesiacov	56 rokov a 6 mesiacov	56 rokov a 8 mesiacov	56 rokov a 10 mesiacov	57 rokov	57 rokov a 3mesiace	57 rokov a 6 mesiacov	57 rokov a 9 mesiacov

pokr.

	Narodená v roku 1956	Narodená v roku 1957	Narodená v roku 1958	Narodená v roku 1959	Narodená v roku 1960	Narodená v roku 1961	Narodená v roku 1962	Narodená v roku 1963	Narodená v roku 1964 a neskôr
Vek odchodu do dôchodku	58 rokov	58 rokov a 3 mesiace	58 rokov a 6 mesiacov	58 rokov a 9 mesiacov	59 rokov	59 rokov a 3 mesiace	59 rokov a 6 mesiacov	59 rokov a 9 mesiacov	60 rokov

Bezdetná žena

	Narodená pred rokom 1946	Narodená v roku 1946	Narodená v roku 1947	Narodená v roku 1948	Narodená v roku 1949	Narodená v roku 1950	Narodená v roku 1951	Narodená v roku 1952	Narodená v roku 1953	Narodená v roku 1954
Vek odchodu do dôchodku	57 rokov	57 rokov a 2 mesiace	57 rokov a 4 mesiace	57 rokov a 6 mesiacov	57 rokov a 8 mesiacov	57 rokov a 10 mesiacov	58 rokov	58 rokov a 2 mesiace	58 rokov a 4 mesiace	58 rokov a 6 mesiacov

pokr.

	Narodená v roku 1955	Narodená v roku 1956	Narodená v roku 1957	Narodená v roku 1958	Narodená v roku 1959	Narodená v roku 1960	Narodená v roku 1961	Narodená v roku 1962	Narodená v roku 1963 a neskôr
Vek odchodu do dôchodku	58 rokov a 8 mesiacov	58 rokov a 10 mesiacov	59 rokov	59 rokov a 2 mesiace	59 rokov a 4 mesiace	59 rokov a 6 mesiacov	59 rokov a 8 mesiacov	59 rokov a 10 mesiacov	60 rokov

PRÍLOHA C.12b

Vyrovňavanie veku odchodu do dôchodku žien a mužov
(vek odchodu do dôchodku v rokoch a v mesiacoch)

Žena s 5 a viac deťmi

Roky	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vek dosiahnutý v danom roku	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov
Vek odchodu do dôchodku v rokoch a mesiacoch	53 rokov	53 rokov a 4 mesiace	53 rokov a 8 mesiacov	54 rokov	54 rokov a 4 mesiace	54 rokov a 8 mesiacov	55 rokov	55 rokov a 5 mesiacov	55 rokov a 10 mesiacov	56 rokov a 3 mesiace

pokr.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vek dosiahnutý v danom roku	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov
Vek odchodu do dôchodku v rokoch a mesiacoch	56 rokov a 8 mesiacov	57 rokov a 1 mesiac	57 rokov a 6 mesiacov	57 rokov a 11 mesiacov	58 rokov a 4 mesiace	58 rokov a 9 mesiacov	59 rokov a dva mesiace	59 rokov a 7 mesiacov	60 rokov

Žena s 3 alebo 4 deťmi

Roky	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vek dosiahnutý v danom roku	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov
Vek odchodu do dôchodku v rokoch a mesiacoch	54 rokov	54 rokov a 4 mesiace	54 rokov a 8 mesiacov	55 rokov	55 rokov a 4 mesiace	55 rokov a 8 mesiacov	56 rokov	56 rokov a 4 mesiace	56 rokov a 8 mesiacov	57 rokov

pokr.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vek dosiahnutý v danom roku	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov
Vek odchodu do dôchodku v rokoch a mesiacoch	57 rokov a 4 mesiace	57 rokov a 8 mesiacov	58 rokov	58 rokov a 4 mesiace	58 rokov a 8 mesiacov	59 rokov	59 rokov a 4 mesiace	59 rokov a 8 mesiacov	60 rokov

Žena s 2 deťmi

Roky	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vek dosiahnutý v danom roku	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov
Vek odchodu do dôchodku v rokoch a mesiacoch	55 rokov	55 rokov a 3 mesiace	55 rokov a 6 mesiacov	55 rokov a 9 mesiacov	56 rokov	56 rokov a 3 mesiace	56 rokov a 6 mesiacov	56 rokov a 9 mesiacov	57 rokov	57 rokov a 3 mesiace

PRÍLOHA C.12b

pokr.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vek dosiahnutý v danom roku	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov
Vek odchodu do dôchodku v rokoch a mesiacoch	57 rokov a 6 mesiacov	57 rokov a 9 mesiacov	58 rokov	58 rokov a 4 mesiace	58 rokov a 8 mesiacov	59 rokov	59 rokov a 4 mesiace	59 rokov a 8 mesiacov	60 rokov

Žena s 1 dieťaťom

Roky	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vek dosiahnutý v danom roku	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov
Vek odchodu do dôchodku v rokoch a mesiacoch	56 rokov	56 rokov a 2 mesiace	56 rokov a 4 mesiacov	56 rokov a 6 mesiacov	56 rokov a 8 mesiacov	56 rokov a 10 mesiacov	57 rokov	57 rokov a 3 mesiace	57 rokov a 6 mesiacov	57 rokov a 9 mesiacov

pokr.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vek dosiahnutý v danom roku	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov
Vek odchodu do dôchodku v rokoch a mesiacoch	58 rokov	58 rokov a 3 mesiace	58 rokov a 6 mesiacov	58 rokov a 9 mesiacov	59 rokov	59 rokov a 3 mesiace	59 rokov a 6 mesiacov	59 rokov a 9 mesiacov	60 rokov

Bezdetná žena

Roky	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vek dosiahnutý v danom roku	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov
Vek odchodu do dôchodku v rokoch a mesiacoch	57 rokov	57 rokov a 2 mesiace	57 rokov a 4 mesiace	57 rokov a 6 mesiacov	57 rokov a 8 mesiacov	57 rokov a 10 mesiacov	58 rokov	58 rokov a 2 mesiace	58 rokov a 4 mesiace	58 rokov a 6 mesiacov

pokr.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vek dosiahnutý v danom roku	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov
Vek odchodu do dôchodku v rokoch a mesiacoch	58 rokov a 8 mesiacov	58 rokov a 10 mesiacov	59 rokov	59 rokov a 2 mesiace	59 rokov a 4 mesiace	59 rokov a 6 mesiacov	59 rokov a 8 mesiacov	59 rokov a 10 mesiacov	60 rokov

PRÍLOHA C.12c

Vyrovňavanie veku odchodu do dôchodku žien a mužov
(predlžovanie v mesiacoch)

Žena s 5 a viac deťmi

Roky	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vek dosiahnutý v danom roku	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov
Predlžovanie v mesiacoch	0 mesiacov	+4 mesiace	+8 mesiacov	+12 mesiacov	+16 mesiacov	+20 mesiacov	+24 mesiacov	+29 mesiacov	+34 mesiacov	+39 mesiacov

pokr.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vek dosiahnutý v danom roku	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov	53 rokov
Predlžovanie v mesiacoch	+44 mesiacov	+49 mesiacov	+54 mesiacov	+59 mesiacov	+64 mesiacov	+69 mesiacov	+74 mesiacov	+79 mesiacov	+84 mesiacov

Žena s 3 alebo 4 deťmi

Roky	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vek dosiahnutý v danom roku	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov
Predlžovanie v mesiacoch	0 mesiacov	+4 mesiace	+8 mesiacov	+12 mesiacov	+16 mesiacov	+20 mesiacov	+24 mesiacov	+28 mesiacov	+32 mesiacov	+36 mesiacov

pokr.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vek dosiahnutý v danom roku	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov	54 rokov
Predlžovanie v mesiacoch	+40 mesiacov	+44 mesiacov	+48 mesiacov	+52 mesiacov	+56 mesiacov	+60 mesiacov	+64 mesiacov	+68 mesiacov	+72 mesiacov

Žena s 2 deťmi

Roky	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vek dosiahnutý v danom roku	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov
Predlžovanie v mesiacoch	0 mesiacov	+3 mesiace	+6 mesiacov	+9 mesiacov	+12 mesiacov	+15 mesiacov	+18 mesiacov	+21 mesiacov	+24 mesiacov	+27 mesiacov

PRÍLOHA C.12c

po kr.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vek dosiahnutý v danom roku	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov	55 rokov
Predlžovanie v mesiacoch	+30 mesiacov	+33 mesiacov	+36 mesiacov	+40 mesiacov	+44 mesiacov	+48 mesiacov	+52 mesiacov	+56 mesiacov	+60 mesiacov

Žena s 1 dieťaťom

Roky	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vek dosiahnutý v danom roku	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov
Predlžovanie v mesiacoch	0 mesiacov	+2 mesiace	+4 mesiace	+6 mesiacov	+8 mesiacov	+10 mesiacov	+12 mesiacov	+15 mesiacov	+18 mesiacov	+21 mesiacov

po kr.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vek dosiahnutý v danom roku	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov	56 rokov
Predlžovanie v mesiacoch	+24 mesiacov	+27 mesiacov	+30 mesiacov	+33 mesiacov	+36 mesiacov	+39 mesiacov	+42 mesiacov	+45 mesiacov	+48 mesiacov

Bezdetná žena

Roky	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vek dosiahnutý v danom roku	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov
Predlžovanie v mesiacoch	0 mesiacov	+2 mesiace	+4 mesiace	+6 mesiacov	+8 mesiacov	+10 mesiacov	+12 mesiacov	+14 mesiacov	+16 mesiacov	+18 mesiacov

po kr.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vek dosiahnutý v danom roku	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov	57 rokov
Predlžovanie v mesiacoch	+20 mesiacov	+22 mesiacov	+24 mesiacov	+26 mesiacov	+28 mesiacov	+30 mesiacov	+32 mesiacov	+34 mesiacov	+36 mesiacov

P R Í L O H A C.13a

Indexy závislosti v rokoch 2000 – 2090 (produktívni / poproduktívni)

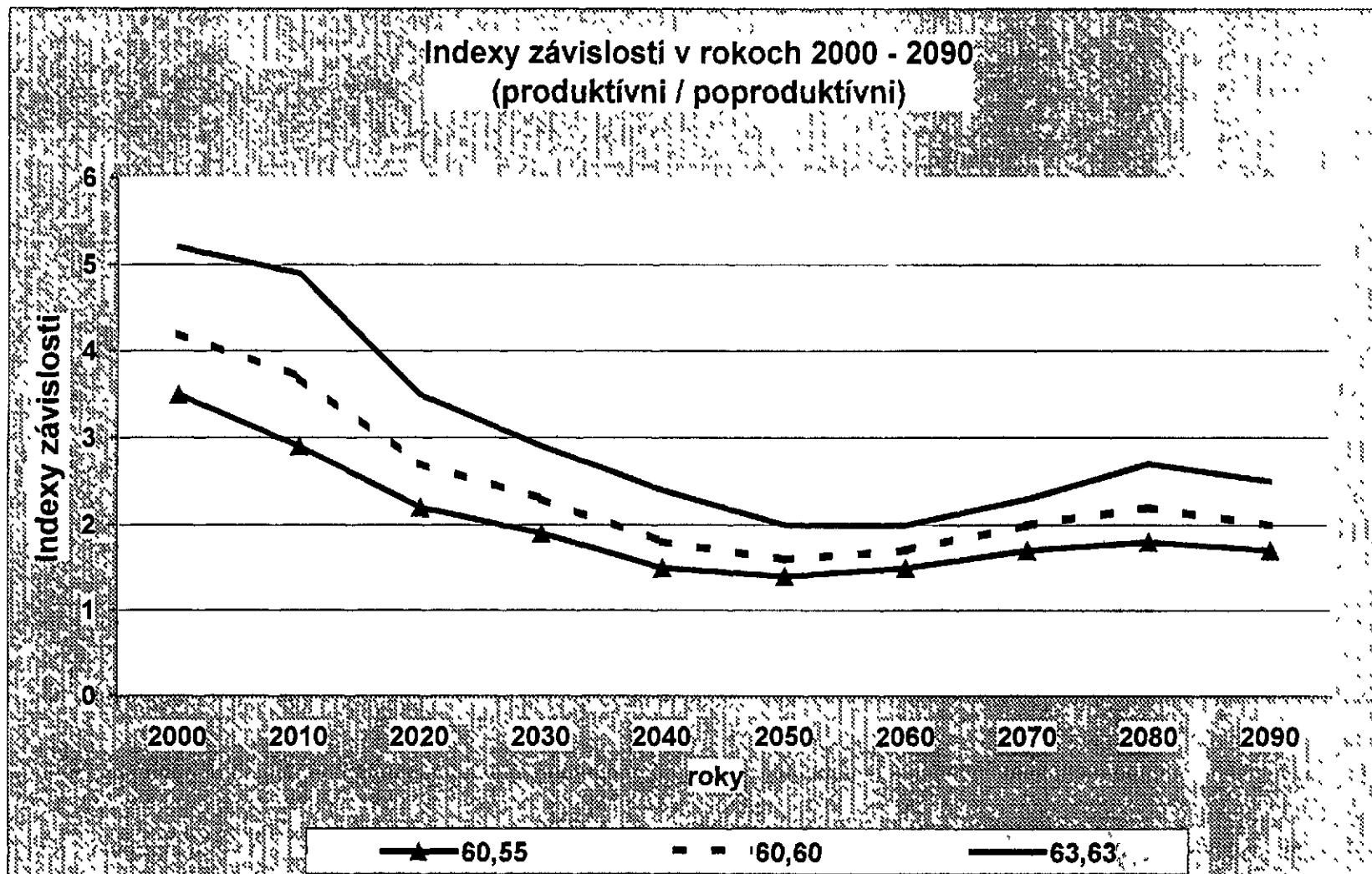
Tab.č.11

HRANICA VEKU ODCHODU DO DÔCHODKU	ROKY	2000	2010	2020	2030	2040	2050	2060	2070	2080	2090
	CELKOVÉ	3,5	2,9	2,2	1,9	1,5	1,4	1,5	1,7	1,8	1,7
60	MUŽI	5,3	4,7	3,3	2,8	2,2	1,9	2,0	2,3	2,5	2,2
55	ŽENY	2,5	2,0	1,7	1,4	1,1	1,1	1,1	1,3	1,4	1,3

HRANICA VEKU ODCHODU DO DÔCHODKU	ROKY	2000	2010	2020	2030	2040	2050	2060	2070	2080	2090
	CELKOVÉ	4,4	3,9	2,9	2,4	1,9	1,7	1,8	2,0	2,3	2,1
60	MUŽI	5,3	4,7	3,3	2,8	2,2	1,9	2,0	2,3	2,5	2,2
60	ŽENY	3,7	3,4	2,5	2,1	1,7	1,5	1,6	1,8	2,0	1,9

HRANICA VEKU ODCHODU DO DÔCHODKU	ROKY	2000	2010	2020	2030	2040	2050	2060	2070	2080	2090
	CELKOVÉ	5,2	4,9	3,5	2,9	2,4	2,0	2,0	2,3	2,7	2,5
63	MUŽI	6,7	6,4	4,3	3,5	2,9	2,4	2,4	2,8	3,1	2,8
63	ŽENY	4,3	4,0	2,9	2,4	2,0	1,7	1,7	2,0	2,3	2,2

P R Í L O H A C.13b



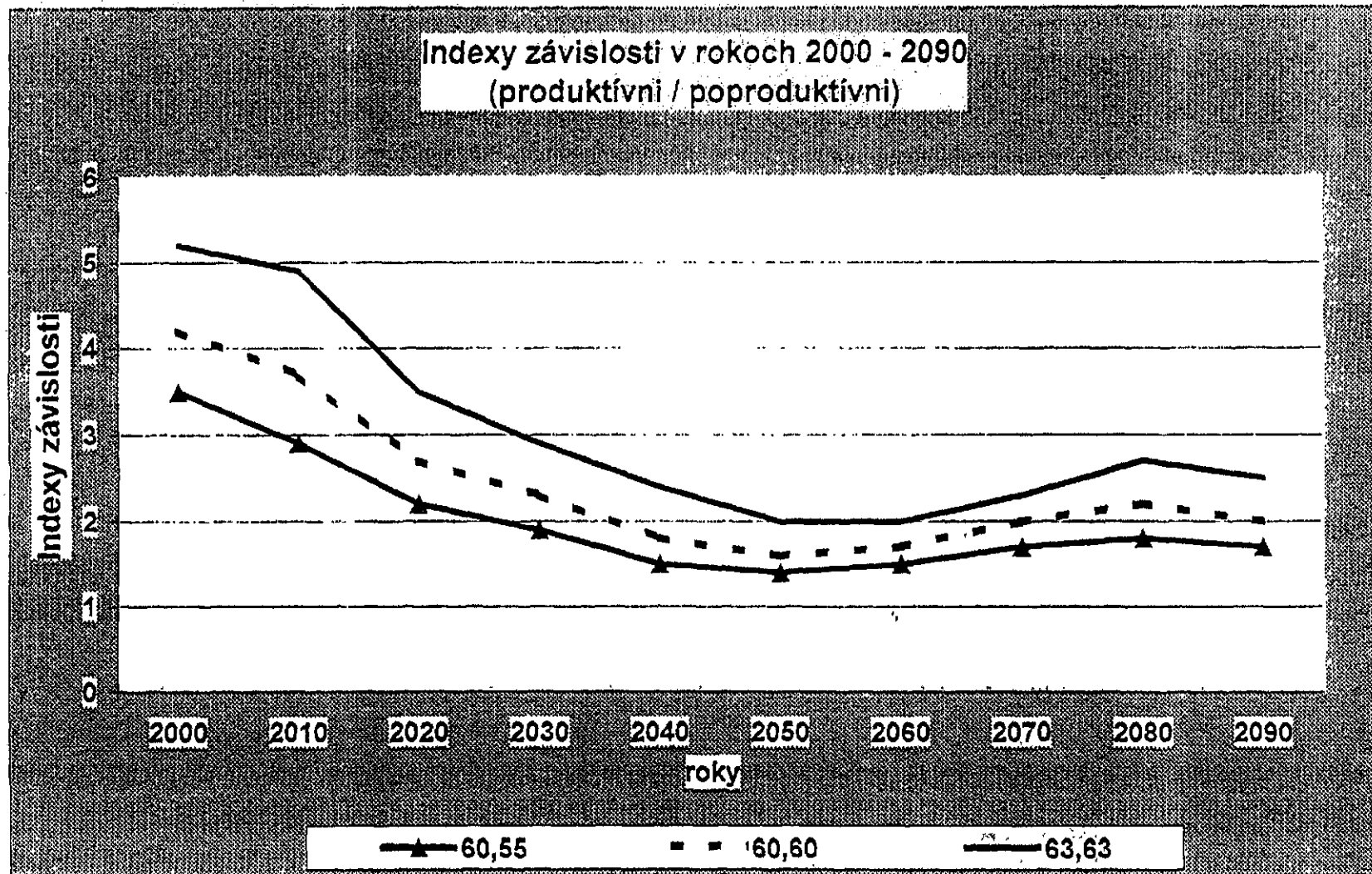
PRÍLOHA C.13a

Indexy závislosti v rokoch 2000 – 2090 (produktívni / poproduktívni)

HRANICA VEKU ODCHODU DO DÔCHODKU	ROKY	2000	2010	2020	2030	2040	2050	2060	2070	2080	2090
	CELKOM	3,5	2,9	2,2	1,9	1,5	1,4	1,5	1,7	1,8	1,7
60	MUŽI	5,3	4,7	3,3	2,8	2,2	1,9	2,0	2,3	2,5	2,2
55	ŽENY	2,5	2,0	1,7	1,4	1,1	1,1	1,1	1,3	1,4	1,3

HRANICA VEKU ODCHODU DO DÔCHODKU	ROKY	2000	2010	2020	2030	2040	2050	2060	2070	2080	2090
	CELKOM	4,4	3,9	2,9	2,4	1,9	1,7	1,8	2,0	2,3	2,1
60	MUŽI	5,3	4,7	3,3	2,8	2,2	1,9	2,0	2,3	2,5	2,2
60	ŽENY	3,7	3,4	2,5	2,1	1,7	1,5	1,6	1,8	2,0	1,9

HRANICA VEKU ODCHODU DO DÔCHODKU	ROKY	2000	2010	2020	2030	2040	2050	2060	2070	2080	2090
	CELKOM	5,2	4,9	3,5	2,9	2,4	2,0	2,0	2,3	2,7	2,5
63	MUŽI	6,7	6,4	4,3	3,5	2,9	2,4	2,4	2,8	3,1	2,8
63	ŽENY	4,3	4,0	2,9	2,4	2,0	1,7	1,7	2,0	2,3	2,2



ILUSTRATÍVNY PRÍKLAD

jedného z nedostatkov súčasnej konštrukcie

Odchod do starobného dôchodku k 1.1. 2001

Na ilustratívnom príklade sú vypočítané starobné dôchodky dvom dôchodcom: dôchodcovi A a dôchodcovi B. U oboch sa predpokladá, že v rozhodujúcom období nemali žiadne náhradné ani dopočítateľné doby a dĺžka doby zamestnania každého z nich je 40 rokov.

R	M	CZA	ÚZA	CZB	ÚZB
1991	3770	45100	0,9969	41100	0,9085
1992	4543	55100	1,0107	46400	0,8511
1993	5379	65600	1,0194	51200	0,7932
1994	6294	78300	1,0367	56300	0,7454
1995	7195	89700	1,0389	60700	0,7030
1996	8154	87900	0,8983	98100	1,0026
1997	9226	93500	0,8445	112000	1,0116
1998	10003	97000	0,8081	123900	1,0322
1999	10728	94200	0,7317	129600	1,0067
2000	11430	91700	0,6686	137100	0,9996

9,0539	SUMA	9,0539
--------	------	--------

LEGENDA

R = jednotlivé roky rozhodujúceho obdobia; M = priemerná mesačná mzda v hospodárstve; CZA = celoročné zárobky dôchodcu A; ÚZA = úroveň zárobkov dôchodcu A = $CZA / (12 \times M)$; SUMA = sumárna úroveň zárobkov za obdobie rokov 1991 - 2000

Napríklad pre rok 1991 je ÚZA rovná číslu $0,9969 = 45100 / (12 \times 3770)$; pre rok 1995 je ÚZB = $0,7030 = 60700 / (12 \times 7195)$.

Úroveň zárobkov dôchodcu A teda v prvých piatich rokoch rozhodujúceho obdobia mierne rastie, potom prudko poklesne a ďalej mierne klesá. Úroveň zárobkov dôchodcu B naopak: v prvých piatich rokoch mierne klesá, potom prudko vzrastie a ďalej stúpa už len mierne.

Prípád dôchodcu A je typický pre tých, ktorí sú na rizikových pracoviskách pre-rad'ovaní na iný druh relatívne horšie platennej práce. Prípád dôchodcu B je jeho kontrastom.

V Ý P O Č T Y

PMZ dôchodcu A = $(89700 + 91700 + 93500 + 94200 + 97000) / (5 \times 12) = 7769$;

PMZ dôchodcu B = $(98000 + 112000 + 123900 + 129600 + 137100) / (5 \times 12) = 10010$;

PMZR dôchodcu A = 3844;

PMZR dôchodcu B = 4067;

dôchodok A pred úpravou = $3844 \times 0,65 = 2499$;

dôchodok B pred úpravou = $4067 \times 0,65 = 2644$;

vyplácaný dôchodok A po úprave = $1,905 \times 2499 + 1204 = 5965$;

vyplácaný dôchodok B po úprave = $1,905 \times 2644 + 1204 = 6241$;

a to napriek tomu, že sumárna úroveň zárobkov v celom rozhodujúcom období je u oboch rovnaká.

Vybrané štatistiky o priemerných mesačných zárobkoch

Percentuálne podiely priemerných mesačných zárobkov v jednotlivých pásmach
redukčnej schémy pre starobný dôchodok

	M	U	Z	I
	2500	6000	10000	viac
1989	3,4	88,3	8,0	0,3
1990	2,9	85,0	11,5	0,6
1991	2,3	87,7	9,8	0,2
1992	1,9	88,3	9,4	0,4
1993	1,2	83,3	14,9	0,6
1994	1,4	75,0	22,0	1,6
1995	1,4	60,1	34,1	4,4
1996	1,5	46,2	43,4	8,9
1997	1,4	34,1	50,8	13,7
1998	1,4	26,4	51,5	20,6
1999	1,5	18,5	47,7	32,2
2000				

	Z	E	N	Y
	2500	6000	10000	viac
1989	37,9	61,5	0,6	0,0
1990	34,0	65,0	0,9	0,1
1991	29,7	69,6	0,7	0,0
1992	26,0	73,3	0,7	0,0
1993	17,1	80,9	2,0	0,0
1994	12,5	82,8	4,5	0,2
1995	9,2	78,6	11,5	0,7
1996	7,6	66,0	24,4	2,0
1997	6,3	55,4	33,6	4,7
1998	6,2	47,1	38,6	8,1
1999	4,9	38,0	40,6	16,4
2000				

	S	U	M	A
	2500	6000	10000	viac
1989	21,6	74,2	4,1	0,1
1990	18,6	74,9	6,1	0,4
1991	16,3	78,4	5,1	0,2
1992	14,6	80,4	4,9	0,1
1993	10,0	82,0	7,7	0,3
1994	7,7	79,4	12,1	0,8
1995	5,9	70,8	21,0	2,3
1996	5,1	58,0	32,1	4,8
1997	4,3	46,7	40,6	8,4
1998	4,2	38,3	44,1	13,4
1999	3,5	29,6	43,7	23,2
2000				

Odvedenie rovnakých úrovní starobných dôchodkov podľa novej konštrukcie v prípade rovnakej zásluhovosti

Legenda a vysvetlivky

OMB = osobné mzdové body dosiahnuté počas celého obdobia dôchodkového poistenia; DH = dôchodková hodnota; PM = priemerná mzda v hospodárstve; STD = výška starobného dôchodku

Ak "X" je ľubovoľná z vyššie uvedených veličín, tak symbol $X(r)$ bude znamenať hodnotu tejto veličiny v roku "r".

V dvoch po sebe idúcich rokoch "r" a "r+1" sú dôchodky vypočítané takto:

$$\begin{aligned} \text{STD}(r) &= \text{OMB}(r) \times \text{DH}(r); & (*) \\ \text{STD}(r+1) &= \text{OMB}(r+1) \times \text{DH}(r+1). & (**) \end{aligned}$$

V prípade rovnakej zásluhovosti je $\text{OMB}(r) = \text{OMB}(r+1) = \text{OMB}$. Je preto

$$\begin{aligned} \text{STD}(r) \times \text{PM}(r) &= \text{OMB} \times \text{DH}(r) \times \text{PM}(r) \quad \text{podľa } (*); \\ \text{STD}(r+1) \times \text{PM}(r+1) &= \text{OMB} \times \text{DH}(r+1) \times \text{PM}(r+1) \quad \text{podľa } (**). \end{aligned}$$

Pretože v zmysle pravidiel zvyšovania dôchodkovej hodnoty je

$$\text{DH}(r+1) \times \text{PM}(r+1) = \text{DH}(r) \times \text{PM}(r),$$

platí tiež vzťah

$$\text{STD}(r) \times \text{PM}(r) = \text{STD}(r+1) \times \text{PM}(r+1),$$

z ktorého vyplýva, že

$$\text{STD}(r) / \text{PM}(r) = \text{STD}(r+1) / \text{PM}(r+1),$$

t.j. úroveň dôchodkov k predchádzajúcim priemerným mzdám v hospodárstve je rovnaká.

To znamená, že aj

$$\text{STD}(r) / \text{PM}(r) = \text{STD}(R) / \text{PM}(R)$$

pre všetky $r < R$, t.j. úroveň dôchodkov k predchádzajúcim priemerným mzdám v hospodárstve zostane rovnaká bez ohľadu na to, v ktorých dvoch rokoch boli dvom rovnako zásluhovým občanom dôchodky prvýkrát vymerané.

ILUSTRATÍVNY PRÍKLAD

výpočtu podľa starej a novej konštrukcie

Odchod do starobného dôchodku k 1.1. 2001

Na ilustratívnom príklade je vypočítaný starobný dôchodok podľa starej a novej konštrukcie ku dňu nároku (tzv. "riadny" odchod). Predpokladá sa, že v rozhodujúcom období je len zárobková činnosť a práceneschopnosť.

R	M	CZ	PN	CZ*	OMB
1991	3770	48978	10	50358	1,0826
1992	4543	89813	15	93662	1,6475
1993	5379	70349	27	75969	1,0899
1994	6294	82223	0	82223	1,0886
1995	7195	93359	0	93359	1,0813
1996	8154	106211	32	116417	1,0855
1997	9226	122569	0	122569	1,1071
1998	10003	133698	0	133698	1,1138
1999	10728	139052	17	145845	1,0801
2000	11430	141448	28	153200	1,0987

SUMA	11,4752
------	---------

LEGENDA

R = jednotlivé roky rozhodujúceho obdobia; M = priemerná mesačná mzda v hospodárstve; CZ = celoročné zárobky; PN = dni práceneschopnosti; CZ* = celoročné zárobky s takzvaným "dopočtom", t.j. $CZ^* = (365 \times CZ) / (365 - PN)$; OMB = osobné mzdové body = $CZ / (12 \times M)$

Výpočet podľa starej konštrukcie

Najlepšie zárobky sú z rokov 1996 - 2000 a ich suma je

$$106211 + 122569 + 133698 + 139052 + 141448 = 642878.$$

Súčet dní práceneschopnosti z rokov 1996 - 2000 je 77. Priemerný mesačný zárobok je

$$(365 / 12) \times 642878 \times (5 \times 365 - 77) = 11189.$$

Priemerný mesačný zárobok redukovaný je

$$2500 + (6000 - 2500) / 3 + (10000 - 6000) / 10 = 4067.$$

Dôchodok vymeraný za 42 rokov poistenia je $4067 \times 0,67 = 2725$ a po úprave je $1,905 \times 2725 + 1204 = 6396$.

Výpočet podľa novej konštrukcie

Fiktívna dôchodková hodnota "DH" je vypočítaná z príslušnej rovnosti: $40 \times DH = 0,5 \times 11430$, t.j. $DH = 142,88$.

Suma osobných mzdových bodov v rozhodujúcom období je 11,4752. Priemerný osobný mzdový bod je $11,4752 / 10 = 1,1475$, a preto dôchodok je

$$1,1475 \times 42 \times 142,88 = 6887.$$

Tabuľková ilustrácia : porovnanie výšky dôchodkov podľa starej a novej konštrukcie

Odchod do starobného dôchodku k 1.1. 2001

Rôzne úrovne parametra W reprezentujú osobné mzdové body dosiahnuté v každom roku rozhodujúceho obdobia 1991 - 2000. Predpokladá sa, že celoročné zárobky CZ sú dané vzťahom: $CZ = 12 \times M \times W$, kde M je priemerná mesačná mzda v hospodárstve (pozri k tomu prílohu 14). Výpočty ďalej vychádzajú z predpokladu, že v každom roku rozhodujúceho obdobia je práceneschopnosť na hladine 5%. Potom celoročné zárobky CZ^* s "dopočtom" sú $CZ^* = CZ / 0,95$. V rozhodujúcom období je iba zárobková činnosť a práceneschopnosť. Dôchodky sú opäť vypočítané ku dňu nároku (tzv. "riadne" odchody) pre rôzne dĺžky doby poistenia ako parametra L .

STARÁ KONŠTRUKCIA

W / L	25	30	35	37	40	42
0,5	4447	4772	5096	5226	5420	5550
0,7	4821	5182	5544	5689	5906	6050
0,9	5019	5400	5782	5934	6163	6316
1,1	5078	5465	5853	6008	6240	6395
1,3	5078	5465	5853	6008	6240	6395
1,5	5078	5465	5853	6008	6240	6395
1,7	5078	5465	5853	6008	6240	6395
1,9	5078	5465	5853	6008	6240	6395
2,1	5078	5465	5853	6008	6240	6395
2,3	5078	5465	5853	6008	6240	6395

NOVÁ KONŠTRUKCIA

W / L	25	30	35	37	40	42
0,5	1798	2157	2517	2661	2876	3020
0,7	2517	3020	3523	3725	4027	4228
0,9	3236	3883	4530	4789	5177	5436
1,1	3955	4746	5537	5853	6320	6644
1,3	4554	5465	6376	6740	7287	7651
1,5	4794	5763	6711	7095	7670	8054
1,7	5034	6040	7047	7450	8054	8456
1,9	5273	6328	7383	7804	8437	8859
2,1	5393	6472	7550	7982	8629	9060
2,3	5393	6472	7550	7982	8629	9060

Na "vysvietených" políčkach dáva daná konštrukcia vyššie dôchodky.

Tabuľková ilustrácia : porovnanie úrovne dôchodkov starej a novej konštrukcie

Odchod do starobného dôchodku k 1.1. 2001

Úroveň dôchodkov vypočítaných v predchádzajúcej prílohe 7a je vyjadrená v percentách predchádzajúcich zárobkov.

STARÁ KONŠTRUKCIA

W/L	25	30	35	37	40	42
0,5	78%	83%	89%	91%	95%	97%
0,7	60%	66%	69%	71%	74%	76%
0,9	49%	52%	56%	58%	60%	61%
1,1	40%	43%	47%	48%	50%	51%
1,3	34%	37%	39%	40%	42%	43%
1,5	30%	32%	34%	35%	36%	37%
1,7	26%	28%	30%	31%	32%	33%
1,9	23%	25%	27%	28%	29%	29%
2,1	21%	23%	24%	25%	26%	27%
2,3	19%	21%	22%	23%	24%	24%

NOVÁ KONŠTRUKCIA

W/L	25	30	35	37	40	42
0,5	31%	38%	44%	47%	50%	53%
0,7	31%	38%	44%	47%	50%	53%
0,9	31%	38%	44%	47%	50%	53%
1,1	31%	38%	44%	47%	60%	53%
1,3	31%	37%	43%	46%	49%	51%
1,5	28%	34%	39%	41%	46%	47%
1,7	26%	31%	36%	38%	41%	44%
1,9	24%	29%	34%	36%	39%	41%
2,1	22%	27%	31%	33%	36%	38%
2,3	21%	25%	29%	30%	33%	34%

Na "vysvietených" poličkach dáva daná konštrukcia vyššiu úroveň dôchodkov.

Zárobková činnosť po vzniku nároku na (riadny) starobný dôchodok

Nech do vzniku nároku k 1.1. roku "r" poistenec získal "B" osobných mzdových bodov. Nech v období od 1.1. roku "r" do 1.1. roku "r+k" vykonával tento poistenec bez poberania dôchodku zárobkovú činnosť, z ktorej získal ďalších "b" osobných mzdových bodov.

Nech do vzniku nároku jeho dôchodok tvoril "P" percent z prechádzajúcej priemernej mzdy v hospodárstve.

Za týchto predpokladov k 1.1. roku "r+k" možno úroveň P^* starobného dôchodku k predchádzajúcej priemernej mzde v hospodárstve vypočítať pomocou formuly

$$P^* = \{(B + b)/B\} \times P.$$

Úroveň jeho dôchodku je teda $(B+b)/B$ krát vyššia ako pôvodne.

V nasledovnej tabuľke je pre rôzne hodnoty "B" a "b" vypočítaný príslušný podiel $(B+b)/b$ -

(B;b)	0,6	0,8	1,0	1,2	1,4
25	1,024	1,032	1,040	1,048	1,056
27	1,022	1,030	1,037	1,044	1,052
29	1,021	1,028	1,034	1,041	1,048
31	1,019	1,026	1,032	1,039	1,045
33	1,018	1,024	1,030	1,036	1,042
35	1,017	1,023	1,029	1,034	1,040
37	1,016	1,022	1,027	1,032	1,038
39	1,015	1,021	1,026	1,031	1,036
41	1,015	1,020	1,024	1,029	1,034

Z tabuľky vidno, že motivovaní budú najmä menej zásluhoví občania.

Vývoj úrovne dôchodkov: ilustrácia

Nech z dlhotrvajúceho hľadiska je index rastu životných nákladov rovný 1,021 a index rastu priemernej mzdy v hospodárstve 1,035. Nech dôchodky sú zvyšované tzv. švajčiarskym spôsobom, t.j. indexom $VAL = 0,5 \times (1,021 + 1,035) = 1,028$. Každý dôchodca, ktorému je prvýkrát vymeraný starobný dôchodok za získaných 40 osobných mzdových bodov, má nasledovný vývoj úrovne svojho starobného dôchodku k priemernej mzde v hospodárstve:

prvý rok : 50%, druhý rok: $A \times 50\%$, tretí rok $A^2 \times 50\%$, štvrtý rok : $A^3 \times 50\%$, ... ,
 "r"-tý rok : $A^{r-1} \times 50\%$, kde $A = 1,028 / 1,035 = 0,9932$.

Vývoj úrovne starobného dôchodku k priemernej mzde v hospodárstve je v tomto ilustratívnom príklade zaznamenaný v nasledovnej tabuľke:

roky	úroveň
1	50,0
2	49,7
3	49,3
4	49,0
5	48,7
6	48,3
7	48,0
8	47,7
9	47,4
10	47,0
11	46,7
12	46,4
13	46,1
14	45,8
15	45,5
16	45,2
17	44,9
18	44,6
19	44,3
20	44,0

Prítom reálna úroveň dôchodku každého takéhoto dôchodcu bude každým rokom stúpať indexom $B = 1,028 / 1,021 = 1,0069$, t.j. po dvadsiatich rokoch pobrania stúpne indexom $B^{19} = 1,1386$, t.j. približne o 14% v porovnaní s rokom, kedy mu bol dôchodok vymeraný prvýkrát.

Maximálny vymeriavací základ (MVZ)

Vývoj od roku 1996

do 31.3. 1996	$2450 \times 8 = 19\,600$
od 1.4. 1996	$2700 \times 8 = 21\,600$
od 1.1. 1998	$(3000 \times 8) = 24\,000$
od 1.1. 2000	$(4000 \times 8) = 32\,000$
od 1.7. 2002	$(4920 \times 8) = 39\,360$

Štatistické pomery

PMVZ = priemerný MVZ; PM = priemerná mzda v hospodárstve; AP =
aktuálny
pomer : $AP = PMVZ / PM$

rok	PMVZ	PM	AP
1996	21100	8154	2,59
1997	21600	9226	2,34
1998	24000	10003	2,40
1999	24000	10728	2,24
2000	32000	11430	2,80
2001	32000	12413	2,58
2002	35680	13510	2,64

Formula pre PMVZ v zmysle návrhu zákona

$$PMVZ_{r+2} = \text{koef} \times 0,5 \times (PM_r + PM_{r+1})$$

Je teda

$$PMVZ_{r+2} / PM_{r+2} = \text{koef} \times 0,5 \times (PM_r + PM_{r+1}) / PM_{r+2}$$

Projekcia pre PMVZ na najbližšie roky pri koef = 3,25

rok	PMVZ	PM	AP
2003	42125	14870	2,83
2004	46118	16227	2,84
2005	50533	17878	2,83
2006	55421	18953	2,92
2007	59850	19897	3,01
2008	63131	20684	3,05
2009	65944	21442	3,08
2010	68455	22166	3,09

URČENIE MIERY VÝBERU POISTNÉHO NA ÚČELY ÚRAZOVÝCH DÁVOK

LEGENDA

S	mera výberu poistného na účely úrazových dávok
VZP	mesačný vymeriavací základ pre platenie poistného
VZD	vymeriavací základ pre výpočet dávky (denný)
n	počet vyplatených dávok v bežnom roku
N	priemerný mesačný počet poistencov, za ktorých platí zamestnávateľ poistné
(R)	rovnica vyrovnanej bilancie medzi príjmami a výdavkami - /a/ bez tvorby správneho a rezervného fondu; /b/ pri 100%-nej úspešnosti výberu poistného; /c/ pre nasýtený systém, kedy počet vyplácaných úrazových dávok je stabilizovaný.

POZNÁMKA

Pri výpočtoch boli využité štatistické podklady z rokov 1995 - 2000

/a/ o pracovnej neschopnosti z dôvodov pracovného úrazu a choroby z povolania a tiež o počtoch smrteľných prípadov;

/b/ o invalidných, čiastočne invalidných a pozostalostných dôchodkoch po pracovných úrazoch a chorobách z povolania

a materiál, ktorý k danej problematike vypracovala firma PERSONNEL.

1 Úrazové nemocenské a úrazový priplatok

$$(R) \quad 12 \cdot N \cdot VZP \cdot S = n \cdot 0,25 \cdot VZD \cdot KD$$

Pre počet kalendárnych dní bol získaný odhad $KD = 38,63$.

Odhad pre podiel $u = (1000 \cdot n) / N$ je $u = 12,27$.

Podiel $v = (365 \cdot VZD) / (12 \cdot VZP)$ je odhadovaný na $0,9524$.

Je preto $S = 0,25 \cdot KD \cdot u \cdot v \cdot (1/365000) = 0,0003092$.

2 Úrazová renta

/a/ Pre percentuálny pokles pracovnej schopnosti : $33\% \leq PPS \leq 66\%$.

/b/ Pre percentuálny pokles pracovnej schopnosti : $67\% \leq PPS = 100\%$.

$$(Ra) \quad 12 \cdot N \cdot VZP \cdot S = n \cdot \{0,80 \cdot (30,4167 \cdot VZD) \cdot (PPS/100) - \check{C}ID\}$$

PPS sa v priemere odhaduje na $(33+66)/2 = 49,5$.

Podiel $v = (30,4167 \cdot VZD)/VZP$ je odhadovaný na 0,9524.

Odhad pre podiel $z = (1000 \cdot n)/(12 \cdot N)$ je 9,60.

Odhad pre čiastočne invalidný dôchodok ČID: ČID = $0,236 \cdot (30,4167 \cdot VZD)$.

Je preto $Sa = v \cdot z \cdot \{0,80 \cdot (PPS/100) - 0,236\} \cdot (1/1000) = \underline{0,0014670}$.

$$(Rb) \quad 12 \cdot N \cdot VZP \cdot S = n \cdot \{0,80 \cdot (30,4167 \cdot VZD) \cdot (PPS/100) - ID\}$$

PPS sa v priemere odhaduje na $(67+100)/2 = 83,5$.

Podiel $v = (30,4167 \cdot VZD)/VZP$ je odhadovaný na 0,9524.

Odhad pre podiel $z = (1000 \cdot n)/(12 \cdot N)$ je 2,53.

Odhad pre invalidný dôchodok ID: ID = $0,441 \cdot (30,4167 \cdot VZD)$.

Je preto $Sb = v \cdot z \cdot \{0,80 \cdot (PPS/100) - 0,441\} \cdot (1/1000) = \underline{0,0005473}$.

3 Jednorazové vyrovnanie

$$(R) \quad 12 \cdot N \cdot VZP \cdot S = n \cdot (365 \cdot VZD) \cdot (PPS/100)$$

PPS sa v priemere odhaduje na $(10 + 32)/2 = 21$.

Podiel $v = (365 \cdot VZD)/(12 \cdot VZP)$ je odhadovaný na 0,9524.

Odhad pre podiel $u = (1000 \cdot n)/N$ je 10,9.

Je preto $S = u \cdot v \cdot (PPS/100) \cdot (1/1000) = \underline{0,0021800}$.

4 Pozostalostná úrazová renta

Vzhľadom k tomu, že ide o dávku, ktorej početnosť je zrejme veľmi malá, neovplyvní významne mieru výberu poistného.

5 Jednorazové odškodnenie

$$(R) \quad 12 \cdot N \cdot VZP \cdot S = n \cdot (365 \cdot VZD) \cdot PO$$

V tomto špeciálnom prípade je "n" počet smrteľných prípadov.

Odhad pre priemerný počet odškodnených osôb je $PO = 2$.

Podiel $v = (365 \cdot VZD)/(12 \cdot VZP)$ je odhadovaný na 0,9524.

Odhad pre podiel $u = (1000 \cdot n)/N$ je 0,0605.

Je preto $S = u \cdot v \cdot PO \cdot (1/1000) = \underline{0,0001153}$.

6 Pracovná rehabilitácia a rehabilitačný príspevok

/a/ Pracovná rehabilitácia .

/b/ Rehabilitačný príspevok .

/a/ Náklady spojené s pracovnou rehabilitáciou uhrádza Sociálna poisťovňa. Tieto náklady možno len veľmi ťažko určiť. Odhaduje sa, že miera výberu príspevkov bude približne $Sa = 0,0005000$.

$$(Rb) \quad 12 \cdot N \cdot VZP \cdot S = n \cdot \{0,85 \cdot VZD - VD\} \cdot KDRH$$

Odhad pre priemerný počet kalendárnych dní rehabilitácie je $KDRH = 182,5$.

Podiel $v = (365 \cdot VZD) / (12 \cdot VZP)$ je odhadovaný na $0,9524$.

Odhad pre podiel $u = (1000 \cdot n) / N$ je $1,86$.

Odhad pre VD (nemocenské, invalidný dôchodok, čiastočný invalidný dôchodok alebo úrazová renta, ktorá sa vypláca poberateľovi rehabilitačného príspevku) je $VD = 0,65 \cdot VZD$.

Je preto $Sb = (0,85 - 0,65) \cdot u \cdot v \cdot KDRH \cdot (1/365000) = 0,0001771$.

7 Rekvalifikácia a rekvalifikačný príspevok

/a/ Rekvalifikácia .

/b/ Rekvalifikačný príspevok .

/a/ Náklady spojené s rekvalifikáciou uhrádza Sociálna poisťovňa.

Tieto náklady možno len veľmi ťažko určiť. Odhaduje sa, že miera výberu príspevkov bude približne $Sa = 0,0005000$.

$$(Rb) \quad 12 \cdot N \cdot VZP \cdot S = n \cdot \{0,85 \cdot VZD - VD\} \cdot KDRK$$

Odhad pre priemerný počet kalendárnych dní rekvalifikácie je $KDRK = 182,5$.

Podiel $v = (365 \cdot VZD) / (12 \cdot VZP)$ je odhadovaný na $0,9524$.

Odhad pre podiel $u = (1000 \cdot n) / N$ je $1,86$.

Odhad pre VD (nemocenské, invalidný dôchodok, čiastočný invalidný dôchodok alebo úrazová renta, ktorá sa vypláca poberateľovi rekvalifikačného príspevku) je $VD = 0,65 \cdot VZD$.

Je preto $S = (0,85 - 0,65) \cdot u \cdot v \cdot KDRK \cdot (1/365000) = 0,0001771$.

8 Náhrada za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia

Vo výpočte sa uvažuje horná hranica pre "S", t.j. maximálne možná vyplácaná dávka za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 200 000 Sk.

$$(R) \quad 12 \cdot N \cdot VZP \cdot S = n \cdot 200000$$

VZP sa odhaduje na 15505 Sk. Podiel $u = (1000 \cdot n)/N$ sa odhaduje na 0,27 .
Je preto $S = (200000/15505) \cdot u / (12 \cdot 1000) = 0,0002902$.

9 Náhrada nákladov spojených s liečením

Náklady na túto dávku možno len veľmi ťažko vyčíslit'. Na základe určitých údajov z ČR možno nutné "S" odhadnúť na 0,0000900 .

10 Náhrada nákladov spojených s pohrebom

Vo výpočte sa uvažuje horná hranica pre "S", t.j. maximálne možná vyplácaná dávka.

$$(R) \quad 12 \cdot N \cdot VZP \cdot S = n \cdot 0,9297 \cdot (6 \cdot VZP)$$

Podiel $u = (1000 \cdot n)/N$ sa odhaduje na 0,0605 .
Je preto $S = 6 \cdot u \cdot 0,9297 / (12 \cdot 1000) = 0,0000281$.

ZHRNUTIE

- 1 úrazový príplatok
 - 2 úrazová renta
 - 3 jednorazové vyrovnanie
 - 4 pozostalostná úrazová renta
 - 5 jednorazové odškodnenie
 - 6 pracovná rehabilitácia a rehabilitačný príspevok
 - 7 rekvalifikácia a rekvalifikačný príspevok
 - 8 náhrada za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia
 - 9 náhrada nákladov spojených s liečením
 - 10 náhrada nákladov spojených s pohrebom
- S P O L U**

S (%)
0,03092
0,20143
0,21800
0,01153
0,06771
0,06771
0,02902
0,00900
0,00281
0,63814

Prílohová časť k dôvodovej správe Medzinárodné porovnania

- Príloha D.1 Medzinárodné porovnania základných dôchodkových systémov Európskeho spoločenstva a niektorých transformujúcich sa krajín – starobné dôchodky
- Príloha D.2 Medzinárodné porovnania základných dôchodkových systémov Európskeho spoločenstva a niektorých transformujúcich sa krajín – invalidné dôchodky a pozostalostné dôchodky
- Príloha D.3 Očakávaná dĺžka života v určitom veku (posledné známe údaje za príslušnú krajinu podľa uvádzaného roku) a zákonný vek odchodu do dôchodku
- Príloha D.4 Index závislosti k 1. januáru (posledné známe údaje za príslušnú krajinu k 1.1. uvádzaného roku)

Medzinárodné porovnania základných dôchodkových systémov Európskeho spoločenstva a niektorých transformujúcich sa krajín

Starobné dôchodky						
	Základné princípy	Zákonný vek odchodu do dôchodku	Rozhodujúce faktory dávky	Garancia minimálneho dôchodku	Zvyšovanie dôchodkov	Zdaňovanie dôchodkov
Belgicko	1. pilier: základné povinné poistenie pre zamestnancov a SZČO, PAYG	Ž: 62 rokov (s postupným zvyšovaním na 65 medzi rokmi 1997 až 2009) M: 65 rokov	Výška zárobkov, dĺžka doby poistenia, rodinný stav a pohlavie (do roku 2009)	Áno, po 15 rokoch poistenia	Automatické zvyšovanie o 2 %, akonáhle vzrastú ceny o 2 %	Áno
Dánsko	1. pilier: základný univerzálny systém (národný dôchodok) povinný pre všetkých rezidentov, PAYG 2. pilier: doplnkový kapitalizačný poistný systém povinný pre všetkých zamestnancov medzi 16-66 rokom.	Národný dôchodok: 67 rokov (65 od roku 2004) Doplnkový dôchodok: 67 rokov (65 od roku 2004)	Národný dôchodok: dĺžka trvalého pobytu v Dánsku vo veku od 15 - 67 rokov. Doplnkový dôchodok: Doba poistenia	Áno	Národný dôchodok: Jedenkrát ročne na základe vývoja miezd Doplnkový dôchodok: Zvyšovanie v závislosti od dostatku zdrojov	Áno
Nemecko	1. pilier: poistný systém povinný pre zamestnancov a určité skupiny SZČO, PAYG 2. pilier: povinný doplnkový kapitalizačný pilier od 1.1.2002 (súkromný so štátnym príplatkom alebo podnikový s daňovou úľavou)	Ž: 60 rokov (s postupným zvyšovaním na 65 do roku 2005) M: 65 rokov	Výška celoživotných zárobkov	Nie	Zvyšovanie aktuálnej dôchodkovej hodnoty k 1. júlu podľa vývoja čistých miezd v minulom roku v porovnaní s predminulým rokom	Áno, čiastočne
Grécko	1. pilier: poistný systém s dávkami odvodenými od príspevkov, povinný pre zamestnancov, PAYG	Osoby poistené pred 31.12.1992: Ž: 60 rokov, M: 65 rokov Osoby poistené po 1.1.1993: Ž: 65 rokov, M: 65 rokov (55 rokov pre zamestnancov verejného sektora)	Výška zárobkov a dĺžka doby poistenia, priemerný mesačný príjem za posledných 5 rokov	Áno, po 15 rokoch poistenia	Zvyšovanie podľa rastu miezd štátnych zamestnancov	Áno, s malými výnimkami

Španielsko	1. pillar: poisťný systém s dávkami odvodenými od príspevkov, povinný pre zamestnancov, PAYG	65 rokov	Dĺžka doby poistenia a priemerný mesačný príjem za posledných 15 rokov	Áno	Automatické zvyšovanie na začiatku každého roka podľa rastu inflácie predpokladaného na daný rok	Áno
Francúzsko	1. pillar: poisťný systém s dávkami odvodenými od príspevkov, PAYG 2. pillar: povinný doplnkový poisťný systém pre všetkých zamestnancov (16-66 rokov) s účasťou na univerzálnom dôchodkovom poistení alebo sociálnom poistení pre poľnohospodárov, PAYG	60 rokov	Dĺžka doby poistenia a priemerný mesačný príjem za najlepších 20 rokov (25 od roku 2008)	Áno	Zvyšovanie v závislosti od vývoja inflácie každoročne k 1. januáru	Áno, s malými výnimkami
Írsko	1. pillar: sociálny poisťný systém s dávkami odvodenými od príspevkov, PAYG	65-66 rokov	Minimálny počet príspevkov, zaplatených od vzniku poistenia, minimálna doba platenia poisťného 10 rokov	Áno	Dôchodky sú zvyšované jedenkrát ročne	Áno
Island	1. pillar: univerzálny systém (národný dôchodok) povinný pre všetkých rezidentov, ktorý garantuje minimálny dôchodok, PAYG 2. pillar: doplnkový kapitalizačný poisťný systém (na základe zamestnania), povinný pre zamestnancov, SZČO od 16-70 rokov	67 rokov	Národný dôchodok: Dĺžka trvalého pobytu a príjem. Doplnkový dôchodok: Dĺžka doby poistenia a výška príspevkov	Áno	1.pillar: Jedenkrát ročne v závislosti od schváleného štátneho rozpočtu. Prihlada sa na vývoj miezd, ale zvýšenie nikdy nemôže byť menšie ako výška inflácie. 2.pillar: Zvyšovanie na základe rozhodnutia dôchodkového fondu, berúc do úvahy poisťno-matematické hodnotenie	Áno
Taliansko	1. pillar: povinný poisťný systém pre zamestnancov s dávkami odvodenými od virtuálnych definovaných príspevkov (NDC), PAYG	Starý systém: Ž: 60 rokov M: 65 rokov Nový systém: minimálne 57 rokov, s poisťno-matematickým prispôbením výšky dávky	Príjmy (pred 31.12.1992 za posledných 10 rokov, medzi 31.12.1992 až 31.12.1995 celoživotné zárobky) a dĺžka doby poistenia	Áno	Dôchodky sa zvyšujú diferencovane podľa jednotlivých pásiem v závislosti od životných nákladov	Áno, s malými výnimkami

Lichtenštajnsko	1. pilier: základný univerzálny systém, PAYG 2. pilier: poistný kapitalizačný systém (na základe zamestnania)	Ž: 62 rokov (ročník 1935-1940), 63 rokov (1941-1945) 64 rokov (1946 a vyššie) M: 65 rokov (1935 a nižšie) a 64 rokov (1936 a vyššie)	1. pilier: Doba platenia príspevkov a priemerné ročné príjmy; 2. pilier: Výška príspevkov a doba platenia poistného	Nie	1. pilier: Každé dva roky 50 % podľa rastu miezd a 50 % podľa rastu cien 2. pilier: Zvyšovanie na základe rozhodnutia dôchodkového fondu, berúc do úvahy poistno-matematické hodnotenie	1. pilier: Nie, 2. pilier: Áno
Luxembursko	1. pilier: poistný systém, povinný pre zamestnancov a SZČO, PAYG	65 rokov	Výška príspevkov a dĺžka doby poistenia	Áno, po 40 rokoch poistenia	Automatické zvyšovanie o 2,5 %, akonáhle vzrastú ceny o 2,5 %	Áno
Holandsko	1. pilier: základný univerzálny systém, financovaný prostredníctvom príspevkov, PAYG 2. pilier: doplnkový kapitalizačný systém (na základe dohody medzi sociálnymi partnermi), povinný pre rezidentov do 65 rokov.	65 rokov	Dĺžka doby poistenia, rodinný stav	Nie	Zvyšovanie v závislosti od priemerného rastu tarifných miezd od 1. januára a od 1. júla	Áno
Nórsko	1. pilier: základný univerzálny systém (národný dôchodok), PAYG 2. pilier: doplnkový dôchodok založený na ročných dôchodkových bodoch, odrážajúcich úroveň príjmu, povinné systémy pre všetkých rezidentov od 16 rokov, PAYG	67 rokov	Dĺžka trvalého pobytu (až do 40 rokov), počet rokov s dôchodkovými bodmi, výška dôchodkového bodu počas najlepších 20 rokov, rodinný stav.	Áno	Zvyšovanie jedenkrát ročne na základe rozhodnutia parlamentu od 1. mája	Áno
Rakúsko	1. pilier: povinný poistný systém pre všetkých zamestnancov, SZČO, spolupracujúce osoby, PAYG	M: 65, Ž: 60 (postupný nárast pre ženy medzi rokmi 2019 až 2028)	Výška zárobkov a dĺžka doby poistenia, vek	Áno	Zvyšovanie jedenkrát ročne od 1.1. na základe nariadenia ministra v závislosti od rastu čistých miezd	Áno
Portugalsko	1. pilier: poistný systém s dávkami odvodenými od príspevkov povinný pre všetkých zamestnancov, PAYG	65 rokov (60 rokov pre zamestnancov verejného sektora)	Dĺžka doby poistenia a priemerný mesačný príjem za najlepších 10 rokov z posledných 15 rokov	Áno, po 15 rokoch poistenia.	Každoročné zvyšovanie v závislosti od vývoja inflácie	Áno, systém zdaňovania je však odlišný od zdaňovania pracovných príjmov

Fínsko	1. pilier: univerzálny systém (národný dôchodok) povinný pre všetkých rezidentov od 16-65 rokov, PAYG 2. pilier: poisťný systém (na základe zamestnania), povinný pre zamestnancov a SZČO od 23-65 rokov; národný dôchodok (1. pilier) sa vypláca iba v prípade, ak dôchodok zo zamestnania nepresahuje určitú výšku, PAYG	65 rokov	Národný dôchodok: Dĺžka trvalého pobytu vo Fínsku, rodinný stav, obecná príslušnosť a výška ostatných dôchodkov. Doplnkový dôchodok: Dĺžka doby poistenia a výška príjmu.	Nie	Národný dôchodok: Jedenkrát ročne na základe vývoja inflácie. Doplnkový dôchodok: Zvyšovanie v závislosti od priemerného rastu cien a miezd	Áno, s malými výnimkami
Švédsko	1. pilier: univerzálny systém virtuálnych definovaných príspevkov (NDC), PAYG 2. pilier: kapitalizačný povinný pre všetkých rezidentov od 16-61 rokov	minimálne 61 rokov, s poistno-matematickým prispôbením výšky dávky	Virtuálny dôchodkový kapitál poisteného, nádej na dožitie vo veku odchodu do dôchodku, vývoj ekonomiky	Áno	Základný dôchodok: Zvyšovanie jedenkrát ročne na základe inflácie. Doplnkový dôchodok: V závislosti od inflácie.	Áno
Veľká Británia	1. pilier: paušálny dôchodok (zamestnanci, SZČO), PAYG 2. pilier: dôchodok odvodený od príspevkov, povinný pre zamestnancov (môže byť nahradený súkromným dôchodkom),	Ž: 60 rokov (s postupným predlžovaním na 65 medzi rokmi 2010 až 2020) M: 65 rokov	Paušálny dôchodok: Dĺžka doby poistenia. Dôchodok odvodený od príspevkov: Výška zárobkov	Áno	Minimálne jedenkrát ročne v závislosti od cien.	Áno
Poľsko	1. pilier: systém virtuálnych definovaných príspevkov (NDC), PAYG 2. pilier: kapitalizačný povinný (dôchodkové fondy)	M: minimálne 65 rokov Ž: minimálne 60 rokov s poistno-matematickým prispôbením výšky dávky	Virtuálny dôchodkový kapitál poisteného, nádej na dožitie vo veku odchodu do dôchodku, vývoj ekonomiky	Áno, po 20 rokoch poistenia u žien a 25 rokoch poistenia u mužov	V závislosti od rastu cien (80 %-ný podiel) a rastu miezd (20 %-ný podiel)	Áno
Česká republika	1. pilier: povinné štátne dôchodkové poistenie, PAYG	M: 62 rokov Ž: 57-61 rokov (postupné zvyšovanie do roku 2006)	Dĺžka doby poistenia a dosahované zárobky v posledných 30 rokoch poistenia (s postupným nábehom do roku 2015)	Áno, pri dosiahnutí min. počtu rokov poistenia	Dôchodky sa zvyšujú v závislosti od rastu spotrebiteľských cien (aspoň o 5 % - môže sa zvyšovať; aspoň o 10 % - musí sa zvyšovať) alebo rastu reálnej mzdy, v zákone je upravená min. výška zvyšovania v závislosti od rastu indexov (navrhuje sa zaviesť pevný termín zvyšovania k 1. januáru)	Nie
Maďarsko	1. pilier: povinné štátne dôchodkové poistenie, PAYG 2. pilier: kapitalizačný povinný (dôchodkové fondy)	M: 62 rokov (postupné zvyšovanie do roku 2002) Ž: 62 rokov (postupné zvyšovanie do roku 2009)	Výška príspevkov a dĺžka doby poistenia	Áno, po 15 rokoch poistenia.	V závislosti od rastu cien (50 %-ný podiel) a rastu miezd (50 %-ný podiel)	Áno, po roku 2013

Zdroj: Social protection in the EU Member States and the European Economic Area, Situation on 1 January 2000

Zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, Dopracovanie dôchodkovej reformy v Poľsku (zabezpečenie cestou diverzifikácie),

Learning from the Partner Hungary: An Austro-European View

Medzinárodné porovnania základných dôchodkových systémov Európskeho spoločenstva a niektorých transformujúcich sa krajín

Invalidné dôchodky				Pozostalostné dôchodky	
	Minimálna úroveň práceschopnosti	Minimálna doba účasti na poistení	Súbeh invalidného dôchodku s príjmom zo zárobkovej činnosti	Okruh oprávnených osôb	Výška dávky ako % z dôchodku, na ktorý by mal nárok zomrelý poistenec
Belgicko	66,66%	6 mesiacov so 120 pracovnými dňami	Áno s redukciou dôchodku	manželský partner	80%
Dánsko	50%	minimálne 3 roky trvalého pobytu v Dánsku od 15-67 rokov (15-65 po 1. júli 2002)	Áno s redukciou dôchodku	manželský partner, za určitých podmienok rozvedený partner, deti do 18 rokov	50%
Nemecko	Všeobecná invalidita: 100 % Invalidita z povolania: 50 %	zamestnanci: 60 mesiacov, zdravotne postihnutí neschopní pracovať 240 mesiacov	Áno s redukciou dôchodku	manželský partner, rozvedený partner (rozvedený pred 1. júlom 1977) finančne závislý na zosnulom, deti	60% alebo 25 %
Grécko	50%	Vznik poistenia do 31.12.1992: 4 500 pracovných dní poistenia alebo vo veku 21 rokov 300 dní, 22 rokov 420 dní, 23 rokov 540 dní, 24 rokov 660 dní, 53 rokov 4 140 dní, 54 rokov 4 200 dní. Po 1.1.1993: ako pred 31.12.1992 alebo 15 rokov poistenia	Áno s obmedzeniami.	Osoby poistené do 31.12.1992: vdovy, deti do 18 rokov (do 24 rokov, ak sú študenti; bez obmedzenia, ak sú invalidné), rodičia, vnuci Osoby poistené po 1.1.1993: manželský partner, deti do 18 rokov (do 24 rokov, ak sú študenti; bez obmedzenia, ak sú invalidné)	Osoby poistené do 31.12.1992: 70 % Osoby poistené po 1.1.1993: 50 %
Španielsko	33%	Do 26 rokov: 1/4 obdobia od veku 16 rokov do obdobia požiadania o ID. Nad 26 rokov: 1/4 vo veku od 20 do obdobia požiadania ID a minimálne 5 rokov	Áno	manželský partner, rozvedený alebo odlúčený partner, deti do 18 rokov (do 21 rokov, ak nezarábajú; do 23 rokov pre plné siroty)	45%

Francúzsko	66,66%	minimálne 12 mesiacov a zaplatenie 2030 násobku minimálnej hodinovej mzdy počas tohto obdobia	Áno s obmedzeniami	manželský partner starší ako 55 rokov alebo invalidný	54%
Írsko	100,00%	260 týždňov, z toho najmenej 48 týždňov v roku pred požiadaním ID	Nie	pozostalý, ktorý nežije s inou osobou vo zväzku podobnom manželstvu, deti do 18 rokov (do 21 rokov, ak sú študenti)	Pevná suma v závislosti od veku
Island	Národný dôchodok: 50 % Doplnkový dôchodok: 50 %	národný dôchodok: minimálne 3 roky trvalého pobytu na Islande. Doplnkový dôchodok: členstvo v dôchodkovom fonde minimálne 2 roky	Áno s obmedzeniami	Národný dôchodok: deti do 18 rokov Doplnkový dôchodok: manželský partner, deti do 18 rokov, v určitých prípadoch správcovia domu	Národný dôchodok: nevypláca sa Doplnkový dôchodok: 27% z priemerných mesačných zárobkov zomretého
Taliansko	Invalidný dôchodok: 100 %	Všeobecná invalidita: 5 rokov poistenia, z toho aspoň 3 roky v posledných 5 rokoch	Pri práceneschopnosti nie je možná, pri invalidnom príspevku je možná.	manželský partner, rozvedený partner, deti, za určitých podmienok rodičia, bratia, sestry	60%, 70%, ak je poberateľom iba dieťa
Lichtenštajnsko	1. pilier: 40 % pre štvrtinový dôchodok, 50 % pre polovičný dôchodok, 66,66 % pre celý dôchodok. 2. pilier: Nepožaduje sa minimálna úroveň PN	1. pilier: 1 rok, 2. pilier: žiadna minimálna doba účasti	1. pilier: Áno s obmedzeniami. 2. pilier: Áno	manželský partner, rozvedený partner s nárokom na výživné, vlastné, adoptované deti alebo deti v pestúnskej starostlivosti	1. pilier: 80% 2. pilier: 18% priemerných mesačných zárobkov zomretého
Luxembursko	Nepožaduje sa minimálna úroveň	12 mesiacov počas posledných 3 rokov	Áno s redukciou dôchodku	manželský partner, ak manželstvo trvalo viac než rok, pokiaľ nie je v manželstve dieťa alebo pokiaľ smrť nastala následkom nehody, rozvedený partner, ak sa opäť nevstúpil do manželstva, za určitých podmienok deti, rodičia a príbuzní v prvej a druhej línii za určitých podmienok	75%
Holandsko	15 % pre zamestnancov, 25 % pre SZČO a postihnuté osoby	žiadna	Áno s obmedzeniami.	pozostalý partner za určitých podmienok, plné siroty, osoby starajúce sa o dieťa do 18 rokov, ak stratilo 1 z rodičov	Pevná suma v závislosti od počtu nezaopatrených detí
Nórsko	50%	3 roky poistenia bezprostredne pred začiatkom invalidity	Áno s obmedzeniami.	manželský partner vo veku do 67 rokov, druh, ak mali s pozostalým dieťa alebo boli predtým manželia, deti do 18 rokov (do 20 rokov, ak sú študenti a plné siroty)	Základný dôchodok: 100% Doplnkový dôchodok: 55%

Rakúsko	50%	60 mesiacov poistenia v posledných 120 kalendárnych mesiacoch	Áno s redukciou dôchodku	manželský partner, rozvedený partner s nárokom na výživné, deti do 18 rokov (do 27 rokov, ak sú študenti; bez obmedzenia, ak sú invalidné)	40% až 60% v závislosti od príjmov zomrelého a pozostaleho
Portugalsko	66,66%	minimálne 5 rokov	Áno s obmedzeniami.	manželský partner starší ako 35 rokov, rozvedený partner s nárokom na výživné, osoba, ktorá žila najmenej 2 roky so zomrelým v spoločnej domácnosti, deti do 18 rokov (do 25-27 rokov, ak sú študenti), rodičia závislí na zomretom, ak nie je pozostalý manželský partner alebo deti	60%
Fínsko	Národný dôchodok: Nepožaduje sa minimálna úroveň. Doplnkový dôchodok podľa zárobkovej činnosti: ID 3/5, ČID 2/5	Národný dôchodok: 3 roky trvalého bydliska vo Fínsku Doplnkový dôchodok: od 1. dňa zamestnania, SZČO 4 mesiace	Národný dôchodok: Nie Doplnkový dôchodok: Áno s obmedzeniami	manželský partner, vlastné deti, deti v pestúnskej starostlivosti, deti, ktoré žili so zomretým v spoločnej domácnosti, ak bol bol zomretý v manželstve s ich rodičom	Národný dôchodok: Pevná suma Doplnkový dôchodok: 17% až 50% v závislosti od počtu počtu detí s nárokom na sirotsky dôchodok
Švédsko	25%	Národný dôchodok: Trvalý pobyt. Doplnkový dôchodok: najmenej 3 roky účasti.	Nie	manželský partner vo veku do 65 rokov, druh, ak mali alebo očakávajú s pozostalým dieťa alebo boli predtým manželia, deti do 18 rokov (do 20 rokov, ak sú študenti)	Základný dôchodok: 100% Doplnkový dôchodok: 40%
Veľká Británia	100%	52 týždňov	Nie	vdovy, deti s nárokom na rodinné prídavky	Pevná suma v závislosti od počtu detí
Česká republika	66%	do 20 rokov menej ako jeden rok, od 20 rokov do 22 rokov jeden rok, od 22 rokov do 24 rokov dva roky, od 24 rokov do 26 rokov tri roky, od 26 rokov do 28 rokov štyri roky a nad 28 rokov päť rokov	Áno	vdova, vdovec, dieťa (vlastné, osvojené) do skončenia povinnej školskej dochádzky, ak sa sústavne pripravuje na budúce povolanie do 26 rokov veku	50% (vdovský, vdovecký) 40 % (sirotsky)

Zdroj: Social protection in the EU Member States and the European Economic Area, Situation on 1 January 2000

Zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění

Očakávaná dĺžka života v určitom veku
 (posledné známe údaje za príslušnú krajinu podľa uvádzaného roku)
 a zákonný vek odchodu do dôchodku

Krajina	Rok	Očakávaná dĺžka života				Zákonný vek odchodu do dôchodku*	
		0 - roční		65 - roční		M	Ž
		M	Ž	M	Ž		
Albánsko	1990	69,6	75,5	...	...	60	55
Belgicko	1998	74,8	81,1	15,6	19,8	65	65
Bulharsko	1999	68,3	75,1	12,9	15,4	60	55
Cyprus	1998	75,3	80,4	16,0	18,9	65	65
Česká republika	1999	71,4	78,2	13,6	16,9	62	61
Dánsko	1999	74,2	79,0	14,9	18,1	67	67
Estónsko	1999	65,5	76,3	12,6	17,0	65	60
Fínsko	1999	73,8	81,0	15,1	19,2	65	65
Francúzsko	1998	74,7	82,2	16,3	20,8	60	60
Georgia	1998	68,4	75,9	13,8	16,2	60	55
Grécko	1998	75,4	80,4	16,2	18,5	65	60
Holandsko	1999	75,3	80,5	15,1	19,1	65	65
Chorvátsko	1990	68,4	76,0	12,7	15,7	60	55
Írsko	1999	73,9	79,1	14,2	17,7	65	65
Island	1999	77,8	81,5	16,9	19,2	67	67
Lichtenštajnsko		...	...	...	...	64-65	62-64
Litva	1999	64,8	75,4	12,4	16,7	...	...
Lotyšsko	1999	67,0	77,2	13,6	17,5	...	...
Luxembursko	1999	74,7	81,2	15,3	19,5	65	65
Macedónsko	1998	70,4	74,5	13,2	14,9	...	...
Maďarsko	1999	66,4	75,2	12,2	15,9	60	60
Malta	1998	74,0	80,1	14,5	17,9	...	...
Moldavsko	1999	64,2	71,5	...	...	...	...
Nemecko	1998	74,5	80,5	15,3	19,0	65	65
bývalá NSR	1997	74,4	80,5	15,3	19,0		
bývalá NDR	1997	72,4	79,5	14,4	18,1		
Nórsko	1999	75,6	81,1	15,6	19,5	67	67
Poľsko	1999	68,2	77,2	13,2	17,0	65	60
Portugalsko	1999	72,0	79,1	14,3	17,8	65	65
Rakúsko	1999	75,1	81,0	15,8	19,4	65	60
Rumunsko	1999	67,1	74,1	13,0	15,4	60	55
Ruská federácia	1999	59,9	72,4	11,1	15,0	60	55
San Marino	1999	80,4	...	19,4	...	...	...
Slovensko	1999	69,0	77,2	13,0	16,6	60	57
Slovinsko	1999	71,8	79,3	14,1	18,1	...	...
Španielsko	1998	75,0	82,0	16,0	20,0	65	65
Švajčiarsko	1999	76,8	82,5	16,8	20,6	65	62
Švédsko	1999	77,1	81,9	16,4	19,9	65	65
Taliano	1997	75,7	81,6	16,1	19,8	62	62
Turecko	1998	66,5	71,2	12,7	14,3	55	50
Ukrajina	1998	63,0	74,0	...	...	...	...
Veľká Británia	1999	75,0	79,8	15,3	18,5	65	60

Zdroj: Recent demographic developments in Europe 2000, Council of Europe Publishing
 Social Security Pensions, International Labour Organization 2000

Index závislosti k 1. januáru
(posledné známe údaje za príslušnú krajinu k 1.1. uvádzaného roku)

Krajina	Dátum	Podiel v %				
		15-64 / 0-14	15-64 / 65+	15-64 / 0-14 a 65+	0-14 / 65+	15-19 / 60-64
Albánsko	1.1.1998	1,9	10,0	1,6	5,3	2,8
Belgicko	1.1.2000	3,7	3,9	1,9	1,1	1,2
Bulharsko	1.1.2000	4,3	4,2	2,1	1,0	1,2
Cyprus	1.1.2000	2,8	5,8	1,9	2,1	2,0
Česká republika	1.1.2000	4,2	5,1	2,3	1,2	1,5
Dánsko	1.1.2000	3,6	4,5	2,0	1,2	1,1
Estónsko	1.1.2000	3,8	4,7	2,1	1,2	1,3
Fínsko	1.1.2000	3,7	0,5	2,0	1,2	1,3
Francúzsko	1.1.2000	3,5	4,1	1,9	1,2	1,5
Georgia	1.1.2000	3,2	5,0	2,0	1,5	1,4
Grécko	1.1.2000	4,4	3,9	2,1	0,9	1,1
Holandsko	1.1.2000	3,6	5,0	2,1	1,4	1,3
Chorvátsko	1.1.1999	3,4	5,5	2,1	1,6	1,1
Írsko	1.1.2000	3,1	6,0	2,0	1,9	2,3
Island	1.1.2000	2,8	5,6	1,9	2,0	2,2
Lichtenštajnsko	1.1.1999	3,8	6,9	2,4	1,8	1,7
Litva	1.1.2000	3,8	4,6	2,1	1,2	1,2
Lotyšsko	1.1.2000	3,4	5,0	2,0	1,5	1,4
Luxembursko	1.1.2000	3,5	4,7	2,0	1,3	1,1
Macedónsko	1.1.1999	2,9	7,0	2,1	2,4	1,8
Maďarsko	1.1.2000	4,0	4,7	2,2	1,2	1,3
Malta	1.1.1999	3,2	5,6	2,0	1,7	1,7
Moldavsko	1.1.1999	2,7	7,0	1,9	2,6	2,1
Nemecko	1.1.1999	4,3	4,3	2,2	1,0	0,9
bývalá NSR	1.1.1998	4,2	4,3	2,1	1,0	0,9
bývalá NDR	1.1.1998	4,7	4,6	2,3	1,0	1,1
Nórsko	1.1.2000	3,2	4,3	1,8	1,3	1,5
Poľsko	1.1.2000	3,5	5,7	2,2	1,6	1,9
Portugalsko	1.1.2000	4,1	4,4	2,1	1,1	1,3
Rakúsko	1.1.2000	4,0	4,4	2,1	1,1	1,2
Rumunsko	1.1.2000	3,7	5,2	2,2	1,4	1,4
Ruská federácia	1.1.2000	3,8	5,5	2,2	1,5	1,4
San Marino	1.1.2000	4,7	4,4	2,2	0,9	1,0
Slovensko	1.1.2000	3,5	6,0	2,2	1,7	2,1
Slovinsko	1.1.2000	4,3	5,1	2,3	1,2	1,4
Španielsko	1.1.2000	4,5	4,1	2,1	0,9	1,3
Švajčiarsko	1.1.2000	3,9	4,4	2,1	1,1	1,2
Švédsko	1.1.2000	3,5	3,7	1,8	1,1	1,2
Taliansko	1.1.2000	4,7	3,8	2,1	0,8	0,9
Turecko	1.1.1999	2,1	12,5	1,8	5,9	3,9
Ukrajina	1.1.1999	3,6	4,9	2,1	1,3	1,2
Veľká Británia	1.1.2000	3,4	4,2	1,9	1,2	1,3

Zdroj: Recent demographic developments in Europe 2000, Council of Europe Publishing

Doložka zlučiteľnosti

návrhu zákona s právom Európskych spoločenstiev a s právom Európskej únie

1. Navrhovateľ zákona: vláda Slovenskej republiky
2. Názov návrhu zákona: zákon o sociálnom poistení
3. Závazky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskym spoločenstvám a k Európskej únii:
 - a) problematika návrhu zákona podľa článku 70 Európskej dohody o pridružení uzatvorenej medzi Európskym spoločenstvom a ich členskými štátmi na jednej strane a Slovenskou republikou na druhej strane nepatrí medzi oblasti zahrnuté na zblížovanie práva. Podľa článku 88 v oblasti sociálneho zabezpečenia, t.j. v časti sociálneho poistenia, ktoré je predmetom úpravy návrhu zákona sa zabezpečuje spolupráca medzi zmluvnými stranami,
 - b) z NPPAA, Partnerstva pre vstup, Bielej knihy, screeningu a plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky vyplýva požiadavka na inštitucionálne zabezpečenie efektívnej koordinácie systému sociálneho zabezpečenia.
4. Problematika zákona je v práve Európskeho spoločenstva upravená vo viacerých článkoch zmluvy o založení Európskeho spoločenstva v amsterdamskom znení. V rámci spoločenstva sa v oblasti upravenej návrhom zákona uplatňuje tzv. globálny prístup, ktorého cieľom nie je zosúladiť systémy sociálneho zabezpečenia členských štátov, ale dosiahnuť efektívnej koordinácie týchto systémov.

Predložený návrh zákona plne rešpektuje štyri všeobecné právne zásady:

1. aplikáciu jedného zákonodarstva,
2. rovnosť zaobchádzania,
3. zachovanie získaných práv,
4. spočítanie období poistenia.

Ďalej je táto problematika návrhu zákona upravená v sekundárnom práve v nariadení Rady

- 1408/71/EHS o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnané osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva,
- 574/72/EHS o postupe pri uplatňovaní nariadenia Rady 1408/71/EHS a v týchto smerniciach:

- Smernica Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením,
 - Smernica Rady 80/987/EHS z 20. októbra 1980 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa ochrany práv zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa,
 - Smernica Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod.
5. Stupeň zlučiteľnosti návrhu zákona s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie: úplná.
6. Gestor (spolupracujúce rezorty):
- k Smernici 2000/43 – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.
7. Účast' expertov pri príprave návrhu zákona:
- Projekt PHARE – CONSENSUS „Príprava na zapojenie Slovenskej republiky do medzinárodnej koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia“ – t. č. neskončený.

B. Osobitná časť

K čl. I

K § 1 a 2

Vymedzuje sa predmet úpravy zákona o sociálnom poistení a zavádza sa definícia sociálneho poistenia ako systému, ktorý bude pozostávať zo základného sociálneho poistenia, z doplnkového dôchodkového poistenia upraveného osobitným predpisom, a to zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 123/1996 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom poistení zamestnancov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 409/2000 Z. z., ktorým bolo s účinnosťou od 1. júla 1996 toto poistenie zavedené a zo sociálneho zabezpečenia a z výsluhového zabezpečenia upraveného osobitnými predpismi, napríklad zákonom č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície.

Týmto zákonom sa upravuje aj poistenie v nezamestnanosti, výber, kontrola a vymáhanie poistného na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu.

Jedným z troch základných pilierov novej sústavy sociálneho zabezpečenia popri štátnej sociálnej podpore a sociálnej pomoci bude systém sociálneho poistenia. Predmetom tohto zákona je komplexná úprava novo zavádzaného základného systému sociálneho poistenia, ktorá zahŕňa jeho hmotnoprávnu a procesnoprávnu úpravu, ako aj úpravu jeho financovania a organizáciu základného sociálneho poistenia.

Základné sociálne poistenie v zásade zahŕňa problematiku súčasného systému nemocenského poistenia, dôchodkového zabezpečenia a odškodňovania pracovných úrazov a chorôb z povolania, ktoré sú upravené viacerými osobitnými právnymi predpismi (napr. zákon č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov v znení neskorších predpisov, zákon č. 88/1968 Zb. o predĺžení materskej dovolenky, o dávkach v materstve a o prídavkoch na deti z nemocenského poistenia v znení neskorších predpisov, vyhláška Ústrednej rady odborov č. 165/1979 Zb. o nemocenskom poistení niektorých pracovníkov a o poskytovaní dávok nemocenského poistenia občanom v osobitných prípadoch v znení neskorších predpisov, zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, nariadenie vlády Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 557/1990 Zb. o mimoriadnom poskytovaní starobného dôchodku niektorým baníkom v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 543/1990 Zb. o štátnej správe sociálneho zabezpečenia v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 274/1994 Z. z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov, zákon č. 65/1965 Zb. Zákonník práce v znení neskorších predpisov).

Navrhovaný zákon sa v zásade nebude vzťahovať na príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Železničnej polície, colníkov, profesionálnych vojakov a vojakov prípravnej služby (ďalej len „poistenie silových rezortov“) z dôvodu, že títo poistenci budú mať osobitný systém sociálneho zabezpečenia.

Z dôvodu sprehľadnenia a zjednodušenia práva základného sociálneho poistenia sa navrhuje jeho úprava jedným právnym predpisom.

Definujú sa sociálne udalosti, pri vzniku ktorých dochádza k strate alebo zníženiu príjmu zo zárobkovej činnosti a z tohto dôvodu sa poistenec zabezpečuje dávkami základného sociálneho poistenia.

K § 3

Základné sociálne poistenie upravené navrhovaným zákonom bude vytvorené zo súčasného systému nemocenského poistenia, dôchodkového zabezpečenia a odškodňovania pracovných úrazov a chorôb z povolania a bude sa členiť na tri podsystemy, a to na

- nemocenské poistenie,
- dôchodkové poistenie,
- úrazové poistenie.

K § 4 až 13

V návrhu zákona sa definujú základné pojmy základného sociálneho poistenia. Jedným z týchto základných pojmov je zárobková činnosť, výkon ktorej zakladá povinné poistenie priamo zo zákona alebo umožňuje dobrovoľný vstup do systému. Ďalšími základnými pojmami sú subjekty práv a povinností, ktoré sú obsahom právnych vzťahov základného sociálneho poistenia, a to zamestnanec, zamestnávateľ, samostatne zárobkovo činná osoba, spolupracujúca osoba, spoločník spoločností s ručením obmedzeným a poistenec sociálneho poistenia.

Definované sú ďalšie pojmy, ako pracovný úraz, služobný úraz a choroba z povolania, nezaopatrené dieťa, sústavná príprava na povolanie a všeobecný vymeriavací základ. Ide o základné pojmy, ktoré sú v zásade spoločné pre všetky tri podsystemy základného sociálneho poistenia.

K § 14

Zo systému základného sociálneho poistenia budú poskytované v zásade len také dávky, ktoré sú odvodené od príjmu z predchádzajúcej zárobkovej činnosti a tento príjem

nahrádzajú. Z jednotlivých podsystémov základného sociálneho poistenia sa navrhuje poskytovať tri skupiny dávok, a to nemocenské dávky, dôchodkové dávky a úrazové dávky.

Účelom nemocenských dávok a dôchodkových dávok je zabezpečiť osoby zárobkovo činné pre prípad straty alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti pri vzniku vymedzených sociálnych udalostí, ktorými sú dočasná pracovná neschopnosť, tehotenstvo, materstvo, staroba, invalidita a smrť poistenca.

Vzhľadom na princíp rovnosti uplatňovaný v systéme základného sociálneho poistenia, ktorý by mal zaručovať všetkým osobám zúčastneným na tomto poistení nárok na jednotlivé druhy dávok za rovnakých podmienok, upúšťa sa od niektorých preferencií uplatňovaných v súčasných systémoch nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia, ktoré zvýhodňujú určité skupiny poistencov, napríklad dôchodok za výsluhu rokov, pracovné kategórie, osamelosť, odboj.

Do vecného rozsahu dôchodkového poistenia sa nepreberajú tzv. nesystémové dávky súčasného systému dôchodkového zabezpečenia, t.j. dávky, ktorých poskytovanie nie je odvodené od predchádzajúcej zárobkovej činnosti, ale v ich poskytovaní sa uplatňuje výlučne sociálne hľadisko a sú financované z prostriedkov štátneho rozpočtu. Ide o dôchodok manželky, sociálny dôchodok a úpravu dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu. Sociálne hľadisko je výlučne uplatňované v súčasnosti aj v právnej úprave poskytovania invalidných dôchodkov občanom, ktorí sa stali invalidnými v čase do skončenia povinnej školskej dochádzky. Invalidný dôchodok poskytovaný týmto občanom neplní účel dávky poistného systému, t.j. nenahrádza príjem zo zárobkovej činnosti, pretože títo občania zárobkovú činnosť nikdy nevykonávali a teda sa ani nepodieľali na financovaní tohto systému. Z uvedených dôvodov zabezpečenie týchto občanov nebude riešené v poistnom systéme, ale v systéme štátnej sociálnej podpory v rámci uplatnenia celospoločenskej solidarity.

Začlenenie poskytovania úrazových dávok do základného sociálneho poistenia vychádza z potreby vytvoriť mechanizmus, ktorý bude schopný v dostatočnej miere zabezpečiť nároky oprávnených osôb na náhradu škody spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania poškodením zdravia a chrániť zodpovedné subjekty pred náhlymi a ďalekosiahlymi dôsledkami ich zodpovednosti za vyššie uvedené škody na zdraví.

V súčasnosti realizované odškodnenie pracovných úrazov a chorôb z povolania vyplýva zo zodpovednosti zamestnávateľa, ktorú upravuje Zákonník práce. V súlade s Dohovormi Medzinárodnej organizácie práce č. 102 o minimálnej norme sociálneho zabezpečenia a č. 121 o dávkach pri pracovných úrazoch, sa problém garancií navrhuje riešiť prostredníctvom úrazových dávok v rámci základného sociálneho poistenia.

K § 15 a 16

Osobný rozsah základného sociálneho poistenia sa vymedzuje osobitne pre jeho jednotlivé podsystémy.

Povinnému nemocenskému poisteniu bude v zásade podliehať rovnaký okruh osôb, ktorý podlieha povinnej účasti na nemocenskom poistení podľa právnej úpravy platnej do 30. júna 2003. Povinne nemocensky poistení budú teda zamestnanci a samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré presiahli zákonom ustanovenú sumu príjmu z výkonu samostatnej zárobkovej činnosti. Okruh osôb, ktoré môžu využiť dobrovoľné nemocenské poistenie vymedzený právnou úpravou platnou do 30. júna 2003, t.j. samostatne zárobkovo činné osoby, ktorým nevzniklo povinné nemocenské poistenie a spolupracujúce osoby samostatne zárobkovo činných osôb nemocensky poistených, sa rozširuje o spoločníkov spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorí sú odmeňovaní za prácu v spoločnosti formou, ktorá sa považuje za príjem zo závislej činnosti a ktorí do 30. júna 2003 boli zúčastnení na nemocenskom poistení povinne ako zamestnanci. K zmene povinnej účasti na dobrovoľné poistenie týchto osôb bolo potrebné pristúpiť z dôvodu, že u tejto skupiny osôb nie je možné jednoznačne určiť okamih vzniku a zániku poistenia, ktorý by zakladal vznik povinného poistenia priamo zo zákona.

Osoby, ktoré podliehajú povinnému nemocenskému poisteniu, t.j. zamestnanci a samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré dosiahli zákonom určenú sumu príjmu z výkonu samostatnej zárobkovej činnosti, súčasne podliehajú aj povinnému dôchodkovému poisteniu. Povinnému dôchodkovému poisteniu ďalej podlieha taxatívne vymedzený okruh osôb, za ktoré platí poistné na dôchodkové poistenie štát alebo Národný úrad práce. Okruh osôb, ktoré majú možnosť dobrovoľnej účasti na dôchodkovom zabezpečení podľa právnej úpravy platnej do 30. júna 2003, sa rozširuje o spoločníkov spoločnosti s ručením obmedzeným, u ktorých sa mení povinná účasť na dôchodkovom zabezpečení na dobrovoľné dôchodkové poistenie. Dobrovoľný vstup do systému dôchodkového poistenia sa novo umožňuje fyzickej osobe vedenej v evidencii úradu práce bez poberania podpory v nezamestnanosti a študentom, ktorí študujú na vysokej škole po dovŕšení 25 rokov veku. Vzhľadom na skutočnosť, že s účinnosťou od 1. januára 2001 sa umožnilo každej fyzickej osobe, ktorá získala aspoň jeden rok účasti na dôchodkovom zabezpečení, dobrovoľne pokračovať v tejto účasti, a to najviac v celkovom rozsahu 10 rokov, boli preto z okruhu osôb dobrovoľne dôchodkovo poistených vypustené osoby zárobkovo činné v cudzine.

K § 17 a 18

Na rozdiel od povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia povinné úrazové poistenie je viazané na zamestnávateľa a vyplýva z jeho

zodpovednosti za škodu vzniknutú v dôsledku pracovného úrazu a choroby z povolania, ktorá je založená v Zákonníku práce. Z úrazového poistenia zamestnávateľa majú nárok na úrazové dávky jeho zamestnanci. V obmedzenom rozsahu nárok na úrazové dávky majú aj fyzické osoby, ktorých okruh je v zákone taxatívne vymedzený. V zásade ide o osoby, ktoré v celospoločenskom záujme dobrovoľne vykonávajú činnosť, ktorá nie je pravidelná. Výdavky na úrazové dávky týchto osôb budú financované z prostriedkov štátneho rozpočtu.

K § 19

Vymedzuje sa osobný rozsah povinného a dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti. Povinnému poisteniu v nezamestnanosti bude podliehať v zásade rovnaký okruh osôb, ktorý podlieha povinnému nemocenskému poisteniu. Povinne poistený v nezamestnanosti budú teda zamestnanec, ktorý je povinne nemocensky poistený a povinne dôchodkovo poistený a samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá je povinne nemocensky poistená a povinne dôchodkovo poistená. Dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti bude môcť využiť v porovnaní s okruhom osôb, ktoré môžu byť dobrovoľne nemocensky poistené, aj fyzická osoba, ktorá vykonáva osobnú asistenciu podľa zákona o sociálnej pomoci v rozsahu najmenej 90 hodín mesačne.

K § 20 až 24, 26, 28 a 29

Vznik a zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia je viazaný na vznik a zánik zákonom ustanovenej skutočnosti, akou je napr. vznik a skončenie pracovného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru, služobného pomeru, dosiahnutie zákonom ustanovenej sumy príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti, výkon základnej vojenskej služby, civilnej služby, starostlivosti o dieťa do troch rokov jeho veku a iné.

Vznik a zánik dobrovoľného nemocenského poistenia, dobrovoľného dôchodkového poistenia a dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti je viazaný v zásade na podanie prihlášky a odhlášky z tohto poistenia. Okrem toho dobrovoľné poistenie zaniká vždy aj v zákonom ustanovených prípadoch, napr. vznikom povinného poistenia, zánikom oprávnenia na výkon samostatnej zárobkovej činnosti a pod.

Vznik úrazového poistenia zamestnávateľa je viazaný na deň, v ktorom začal zamestnávať aspoň jedného zamestnanca a zánik tohto poistenia je viazaný na deň, v ktorom nezamestnáva ani jedného zamestnanca.

Vznik a zánik povinného poistenia v nezamestnanosti zamestnanca a samostatne zárobkovo činnej osoby je viazaný na vznik a zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia zamestnanca a samostatne zárobkovo činnej osoby.

K § 25

Na zvýšenie hranice príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti rozhodujúcej pre vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činných osôb sa preberá právna úprava zavedená od 1. januára 2001.

V prípade, že samostatne zárobkovo činná osoba podá dodatočné daňové priznanie, navrhuje sa, aby na vznik a zánik poistenia bolo zohľadňované len to dodatočné daňové priznanie, ktoré má bezprostredný vplyv na „práve existujúce“ poistenie. Ak by na základe dodatočného daňového priznania nastali zmeny v rozhodujúcich skutočnostiach, navrhuje sa prípadnú zmenu v poistení realizovať s bežnou účinnosťou.

K § 27

Zavádza sa nový inštitút prerušenia povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia. Poistenie sa prerušuje z dôvodov taxatívne ustanovených, ktoré sa viažu na také situácie, v ktorých nie je odôvodnené vyžadovať povinné platenie poistného. Tento inštitút sa uplatňuje aj v poistení v nezamestnanosti rovnako. Napriek tomu, že tento inštitút má najmä vo vzťahu k plneniu odvodových povinností právne účinky zániku poistenia, jeho význam spočíva v tom, že pri jeho uplatnení sa nevyžaduje splnenie oznamovacej povinnosti, t.j. podanie odhlášky a prihlášky do poistenia.

K § 30

Upravuje sa spôsobilosť fyzickej osoby v právnych vzťahoch základného sociálneho poistenia a poistenia v nezamestnanosti mať práva a povinnosti, ktoré vznikajú v zásade narodením a zanikajú smrťou, prípadne vyhlásením za mŕtveho a spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať v právnych vzťahoch základného sociálneho poistenia práva a brať na seba povinnosti.

K § 31 a 32

Úprava týkajúca sa právnych úkonov v sociálnom poistení a počítanie lehôt v návrhu zákona je v súlade s doterajšou úpravou.

K § 33 a 34

Navrhovaný zákon rešpektuje odlišné postavenie zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb pri výkone ich zárobkovej činnosti, ktoré spočíva v ich rozdielnom postavení pri jej výkone i vo forme odmeňovania za vykonanú prácu a spôsobe platenia poistného.

Je potrebné, aby uvedené rozdiely boli zohľadnené i v podmienkach, ktoré musia byť splnené na vznik nároku na nemocenskú dávku. Okrem podmienok ustanovených na vznik nároku na nemocenskú dávku, ktoré musí splniť zamestnanec, sa u samostatne zárobkovo činnnej osoby vyžaduje splnenie ďalšej podmienky, ktorou je zaplatenie poistného na nemocenské poistenie.

U zamestnancov sa navrhuje nepodmieňovať vznik nároku na nemocenské dávky zaplatením poistného z dôvodu, že poistné na nemocenské poistenie odvádza za zamestnanca zamestnávateľ, ktorý následky prípadného porušenia povinností súvisiacich s odvodom poistného musí znášať sám a nesplnenie povinnosti zamestnávateľa nemôže ovplyvňovať nároky zamestnanca.

K § 35

Účelom ochrannej lehoty je chrániť poistenca po určitý časový úsek ešte aj po skončení nemocenského poistenia.

Nadálej sa zachováva všeobecná ochranná lehota v dĺžke 42 kalendárnych dní a pre poistenkyňu, ktorej nemocenské poistenie zaniklo v období tehotenstva, sa v záujme jej ochrany a ochrany jej nenarodeného dieťaťa, zachováva šesťmesačná ochranná lehota.

V zákone je novým spôsobom definované, že ochranná lehota nevzniká, ak bolo nemocenské poistenie prerušené podľa § 27 alebo ak nemocenské poistenie zaniklo v období, v ktorom poistenec má nárok na výplatu starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku.

K § 36 až 41

Nemocenské zo systému základného sociálneho poistenia sa bude poskytovať od prvého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti do skončenia dočasnej pracovnej neschopnosti, do uznania invalidity alebo čiastočnej invalidity, najdlhšie do uplynutia 52 týždňov od vzniku dočasnej pracovnej neschopnosti. Toto obdobie je v zákone označené ako podporné obdobie.

V období nariadeného karanténneho opatrenia sa zamestnancovi, samostatne zárobkovo činnnej osobe a dobrovoľne nemocensky poistenej osobe navrhuje poskytovať nemocenské od prvého dňa tohto obdobia. Tak isto ako v súčasnej právnej úprave sa navrhuje, aby sa obdobie karantény nezapočítavalo do podporného obdobia.

Dobrovoľne nemocensky poistená osoba má nárok na nemocenské po splnení „čakacej doby“ 270 dní nemocenského poistenia v posledných dvoch rokoch pred vznikom dočasnej pracovnej neschopnosti. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje pri nároku na

nemocenské, ak bolo poistencovi nariadené karanténne opatrenie podľa osobitného predpisu.

Zjednodušuje sa a zjednocuje sa spôsob výpočtu dennej sumy nemocenského zamestnanca, samostatne zárobkovo činné osoby a dobrovoľne nemocensky poistenej osoby. Taktiež sa navrhuje zjednotiť poskytovanie nemocenského za kalendárne dni v jednotnej sume 55 % denného vymeriavacieho základu na platenie poistného na nemocenské poistenie.

Mesačná suma nemocenského podľa súčasnej konštrukcie poskytuje vysokú mieru náhrady pre nízkopríjmovú časť poistencov a nízku mieru náhrady pre vysokopríjmovú časť poistencov, či už túto mieru náhrady posudzujeme vzhľadom k predchádzajúcim čistým (netto), resp. hrubým (brutto) zárobkom. Tak napríklad v pásme zárobkov od 4 400 Sk do 8 000 Sk mesačná suma dávky nemocenské zodpovedá približne 100 % príslušnej čistej mzdy, potom s narastajúcimi zárobkami prudko klesá, až pri zárobkoch na hranici maximálneho vymeriavacieho základu pre platenie poistného (32 000 Sk) dosahuje mesačná suma dávky 6 638 Sk už iba 29 % čistej mzdy. Analogický vývoj možno zaznamenať, ak mesačnú sumu dávky posudzujeme vzhľadom k hrubým zárobkom (mzde); zo zárobku 4 400 Sk tvorí mesačná suma dávky 87 %, zo zárobku 32 000 Sk iba 21%.

Z uvedeného vyplýva, že súčasný spôsob výpočtu nemocenského nespĺňa preto kritériá zásluhovosti, je demotivačný, pretože suma zaplateného poistného sa adekvátnym spôsobom nepremieta do sumy poskytovanej dávky. Nový spôsob výpočtu nemocenského zohľadňuje princíp zásluhovosti, ako jeden z rozhodujúcich princípov poistného systému.

Porovnanie mesačnej sumy nemocenského podľa súčasnej a navrhovanej konštrukcie v pásme vymeriavacích základov (zárobkov) od 4 400 Sk do 32 000 Sk je uvedené v prílohe C.8. Pri vymeriavacom základe 12 000 Sk poskytuje súčasná i navrhovaná konštrukcia približne rovnakú mesačnú sumu nemocenského.

Kompletné modelové prepočty nemocenských dávok sú uvedené v Doložke finančných, ekonomických, environmentálnych vplyvov a vplyvov na zamestnanosť (ďalej len „doložka“).

K § 42 až 46

Zo systému základného sociálneho poistenia sa naďalej bude poskytovať dávka, ktorej pomenovanie „podpora pri ošetrovaní chorého člena rodiny“ sa mení na „ošetrovné“.

Nárok na ošetrovné vznikne, ak poistenec nemôže vykonávať zárobkovú činnosť z dôvodu ošetrovania alebo starostlivosti o zákonom vymedzený okruh fyzických osôb.

Navrhuje sa ošetrovné poskytovať pri splnení podmienok nielen zamestnancovi, ale na rozdiel od súčasného právneho stavu aj samostatne zárobkovo činnéj osobe a dobrovoľne nemocensky poistenej osobe.

Novo sa upravuje okruh fyzických osôb, pri ošetrovaní ktorých má poistenec nárok na ošetrovné, najmä vzhľadom na vyživovaciu povinnosť predkov a potomkov, určenú Zákonom o rodine. Na rozdiel od súčasnej právnej úpravy sa navrhuje z podmienok na vznik nároku na ošetrovné vypustiť podmienku spoločnej domácnosti poistenca a osoby, o ktorú sa stará alebo ju ošetruje.

Ošetrovné sa navrhuje poskytovať od prvého dňa splnenia podmienok na vznik nároku na dávku najdlhšie počas 10 kalendárnych dní. Spôsob výpočtu tejto dávky je rovnaký ako pri nemocenskom.

Porovnávací výpočet dávky ošetrovné podľa starej a novej konštrukcie je súčasťou prílohy C.9. Z dôvodu poskytovania ošetrovného aj samostatne zárobkovo činnéj osobe a dobrovoľne nemocensky poistenej osobe výdavky na túto dávku vzrastú cca o 15 %.

K § 47 až 50

Zo systému základného sociálneho poistenia sa naďalej bude poskytovať dávka, ktorej pomenovanie „vyrovnávací príspevok v tehotenstve a materstve“ sa mení na dávku s názvom „vyrovnávacia dávka“.

Naďalej sa navrhuje poskytovanie tejto dávky iba zamestnankyni, nakoľko k preradeniu na inú prácu môže dôjsť len podľa pracovnoprávnych predpisov (Zákonník práce), ktoré upravujú pracovnoprávne vzťahy vznikajúce medzi zamestnancom a zamestnávateľom, a nevzťahujú sa na samostatne zárobkovo činné osoby a dobrovoľne nemocensky poistené osoby.

V zásade sa preberá právna úprava podmienok nároku na túto dávku platná do 30. júna 2003. Nárok na vyrovnávaciu dávku vzniká zamestnankyni, ktorá bola preradená na inú prácu z dôvodu, že pred preradením vykonávala prácu, ktorá je podľa pracovnoprávnych predpisov zakázaná tehotným ženám alebo matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode, alebo vykonávala prácu, ktorá podľa lekárskeho posudku ohrozuje jej tehotenstvo, zdravie alebo materstvo a po preradení na inú prácu dosahuje bez svojho zavinenia nižší príjem ako pred preradením.

Suma vyrovnávacej dávky sa určí a poskytuje za kalendárny mesiac. Mesačná suma vyrovnávacej dávky je 55 % z rozdielu medzi mesačným vymeriavacím základom na platenie poistného zisteným z rozhodujúceho obdobia a vymeriavacím základom na platenie

poistného dosahovaným v jednotlivých kalendárnych mesiacoch po preradení zamestnankyne na inú prácu.

K § 51 až 56

Doterajšie pomenovanie „peňažnej pomoci v materstve“ sa navrhuje zmeniť na „materské“.

Na materské má nárok okrem poistenkyni, ktorá dieťa porodila, aj iná, zákonom ustanovená osoba, ktorá prevzala dieťa do starostlivosti.

Podmienkou nároku na materské aj v novom systéme základného sociálneho poistenia je získanie aspoň 270 dní nemocenského poistenia v posledných dvoch rokoch pred pôrodom.

V súlade s pracovnoprávnymi predpismi sa ponecháva poistenkyni, ktorá dieťa porodila, právo voľby začiatku čerpania materského v rozpätí šesť až osem týždňov pred očakávaným dňom pôrodu.

V súlade so všeobecným vylúčením preferencií v sociálnom poistení sa upúšťa od zvýhodňovania poistekýň, ktoré mali podľa súčasného právneho stavu odchýlnym spôsobom určenú výšku peňažnej pomoci v materstve (tzv. reťazové pôrody). Na základe toho sa vytvárajú podmienky na určenie výšky dávky v závislosti na dosahovanom vymeriavacom základe na platenie poistného v rozhodujúcom období.

Materské sa navrhuje poskytovať od začiatku šiesteho alebo ôsmeho týždňa pred lekárom určeným očakávaným dňom pôrodu v zásade v období 28 týždňov. Spôsob výpočtu materského je rovnaký ako pri nemocenskom.

Porovnávací výpočet dávky materské podľa starej a novej konštrukcie je súčasťou prílohy C.9.

K § 57

Rozhodujúcim obdobím na zistenie denného vymeriavacieho základu na určenie sumy nemocenskej dávky je v zásade predchádzajúci kalendárny rok.

K § 58

V dôsledku zjednotenia poskytovania nemocenského, ošetrovného a materského za kalendárne dni je denným vymeriavacím základom na určenie sumy týchto dávok podiel úhrnu vymeriavacích základov na platenie poistného dosiahnutých v rozhodujúcom období a počtu kalendárnych dní pripadajúcich na rozhodujúce obdobie.

K § 59

Z dôvodu, že vyrovnávacía dávka sa poskytuje za kalendárny mesiac, a nie na kalendárne dni, bolo potrebné určiť mesačný vymeriavací základ, ktorý zamestnankyňa dosahovala v rozhodujúcom období pred preradením na inú prácu. Navrhuje sa, aby mesačný vymeriavací základ bol určený ako 30,4167-násobok denného vymeriavacieho základu.

K § 60

Určuje sa pravdepodobný vymeriavací základ na určenie sumy nemocenských dávok v situáciách, v ktorých poistenec nemal v rozhodujúcom období príjem zo zárobkovej činnosti a v situáciách, keď nárok na nemocenskú dávku vznikol poistencovi v deň vzniku nemocenského poistenia.

K § 61

Pri výkone viacerých činností, ktoré zakladajú nemocenské poistenie, je potrebné podmienky nároku na nemocenskú dávku sledovať osobitne z každej z týchto činností a ak vznikne nárok na nemocenskú dávku z viacerých činností, sčítajú sa denné vymeriavacie základy z činností, z ktorých vznikol nárok a dávka sa vypláca len jedna.

K § 62

Z dôvodu prerušenia povinného nemocenského poistenia poistenca v období, v ktorom nastúpil na výkon vojenskej služby v ozbrojených silách alebo civilnej služby (§ 27) sa navrhuje vylúčiť v tomto období nároky poistenca na nemocenské dávky.

Ak skutočnosť zakladajúca nárok na nemocenskú dávku vznikla v čase výkonu vojenskej služby v ozbrojených silách alebo civilnej služby a trvá aj po jeho skončení sa navrhuje, aby poistencovi vznikol nárok na nemocenskú dávku odo dňa nasledujúceho po skončení výkonu vojenskej služby v ozbrojených silách alebo civilnej služby.

Osobitne sa navrhuje upraviť nárok na nemocenskú dávku poistenca v prípade, ak skutočnosť zakladajúca nárok na nemocenskú dávku vznikla bezprostredne po skončení výkonu vojenskej služby v ozbrojených silách alebo civilnej služby. V nadväznosti na § 139 ods. 8 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce, kde sa ukladá zamestnancovi povinnosť nastúpiť do práce najneskôr tretí deň po skončení výkonu vojenskej služby v ozbrojených silách alebo civilnej služby sa navrhuje poistencovi, ktorému vznikne skutočnosť zakladajúca nárok na nemocenskú dávku do troch dní od skončenia výkonu vojenskej služby v ozbrojených silách alebo civilnej služby, ale skôr než začal vykonávať zárobkovú činnosť, zachovať nárok na nemocenskú dávku s tým, že jej výška sa určí z pravdepodobného vymeriavacieho základu.

Ak skutočnosť podmieňujúca vznik nároku na nemocenskú dávku poistencovi vznikla po troch dňoch od skončenia výkonu vojenskej služby v ozbrojených silách alebo civilnej služby a poistenec nezačal vykonávať zárobkovú činnosť, navrhuje sa, aby mu nárok na nemocenskú dávku nevznikol.

K § 63 a 64

Jedným zo základných pojmov dôchodkového poistenia je obdobie dôchodkového poistenia, t.j. obdobie, ktoré podmieňuje vznik nároku na dôchodkovú dávku a jeho sumu.

Odstraňuje sa súčasný inštitút náhradných dôb s tým, že obdobia dôchodkového poistenia, ktoré sa do 30. júna 2003 považovali za náhradné doby sa budú hodnotiť pre nárok a výšku dôchodkovej dávky len tomu poistencovi, ktorý získal aspoň jeden rok dôchodkového poistenia bez ohľadu na to, že toto obdobie získal povinným alebo dobrovoľným poistením. Toto podmienenie získavania aspoň jedného roka dôchodkového poistenia sa nevyžaduje pre hodnotenie obdobia sústavnej prípravy na povolanie vykonávané po 18. roku veku, a to z dôvodu, že táto príprava je postavená na roveň výkonu zárobkovej činnosti. Vzhľadom na to, že v zásade ide o obdobia, za ktoré bude mať štát povinnosť platiť poistné, navrhuje sa v niektorých prípadoch obmedziť maximálnu dĺžku ich trvania.

Hodnotenie období poistenia je v zásade podmienené zaplatením poistného. Z tohto základného princípu sa navrhuje výnimka pre zamestnancov, za ktorých je povinný odvádzať poistné zamestnávateľ a nesplnenie tejto povinnosti zamestnávateľom nemôže byť na ujmu v dôchodkových nárokoch zamestnanca.

Vzhľadom na to, že od účinnosti predkladaného návrhu zákona bude založený osobitnou právnou úpravou samostatný systém sociálneho zabezpečenia poistencov silových rezortov, navrhuje sa hodnotiť ako obdobia dôchodkového poistenia len tie obdobia výkonu služby poistencov silových rezortov, ktoré neboli zhodnotené pre nárok na dávky výsluhového zabezpečenia v osobitnom systéme. Takouto právnou úpravou sa zamedzuje duplicitnému hodnoteniu obdobia výkonu služby a tým aj získaniu nárokov na dávky za to isté obdobie tak v osobitnom systéme poistencov silových rezortov, ako aj v základnom systéme sociálneho poistenia civilných poistencov.

V súvislosti s hodnotením obdobia starostlivosti o dieťa do troch rokov veku ako obdobia dôchodkového poistenia, definuje sa fyzická osoba, ktorej táto starostlivosť bude zhodnotená pre nárok a výšku dôchodkovej dávky.

K § 65 a 66

Navrhuje sa nový spôsob výpočtu dôchodkových dávok, založený na osobnom mzdovom bode, ktorým bude zabezpečené, že sa dynamika vývoja zárobkov adekvátne premietne do výšky dôchodku.

Osobný mzdový bod ako podiel osobného vymeriavacieho základu a všeobecného vymeriavacieho základu veľmi dobre vyjadruje mieru zásluhovosti poistenca pri platení poistného do dôchodkového systému v každom kalendárnom roku rozhodujúceho obdobia.

Osobný mzdový bod za to obdobie poistenia, v ktorom za poistenca platí poistné štát, resp. Národný úrad práce, má hodnotu v zásade 0,3, v prípade, ak toto obdobie trvalo celý kalendárny rok. Hodnota 0,3 je adekvátna platbám Národného úradu práce, ale vzhľadom na platby štátu je táto hodnota nadsadená; je výsledkom kompromisných jednaní, ktoré sa s predstaviteľmi Ministerstva financií Slovenskej republiky začali už v roku 1995 a pokračovali až do súčasnosti. Hodnota 0,3 nezodpovedá spôsobu, akým sa zaplatené poistné premieta podľa poistno-matematických prepočtov do konštrukcie dôchodku v prípade výkonu zárobkovej činnosti. (Bližšie podrobnosti a štatistické dáta z minulosti pozri v prílohe C.10). Za obdobie starostlivosti o dieťa sa navrhuje osobný mzdový bod vo výške 0,5.

K § 67

Priemerný osobný mzdový bod dosiahnutý v rozhodujúcom období veľmi dobre vyjadruje priemernú mieru zásluhovosti poistenca na poistnom zaplatenom v rozhodujúcom období. Redukčná schéma je výsledkom experimentálnych prepočtov na reálnych dátach získaných o novopriznaných starobných dôchodkoch zo Sociálnej poisťovne za obdobie rokov 1999 - 2000. Takáto schéma v spojení s celým komplexom modelových predpokladov počínajúc väzbou na aktuálnu dôchodkovú hodnotu a končiac výstavbou druhého kapitalizačného piliera dáva z dlhodobého hľadiska prijateľnú finančnú bilanciu.

Redukčná schéma je tiež výsledkom snahy priamoúmerne (t. j. maximálne) pre čo najširší okruh poistencov premietnuť ich zásluhovosť pri platení poistného do výšky ich dôchodkov. Prvá hraničná hodnota 1,25 v redukčnej schéme bola tiež vybraná tak, aby umožňovala transparentnosť plnenia minimálnych medzinárodných noriem.

Druhá hraničná hodnota 2,00 v redukčnej schéme síce ešte stále nezodpovedá maximálnemu vymeriavaciemu základu pre platenie poistného, ktorý je projektovaný tak, aby dlhodobo dosahoval približne hodnotu trojnásobku priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky (bližšie podrobnosti sú uvedené v prílohe C.21), avšak v budúcnosti je zámerom zákonodarcu dosiahnuť tento súlad. Určitá opatrnosť v tomto smere je na mieste z toho dôvodu, aby výdavky dôchodkového poistenia boli udržiavané v rozumných hraniciach a aby aspoň spočiatku existovala silnejšia redistribúcia finančných zdrojov od „bohatších“

poistencov k „chudobnejším“, ktorá je prejavom sociálnej solidarity. Podotýkame, že hranice redukčnej schémy boli v roku 2000 v nasledovnom pomere k príslušnej priemernej mesačnej mzde v hospodárstve: $2\,500 = 0,219 \times 11\,430$; $6\,000 = 0,525 \times 11\,430$; $10\,000 = 0,875 \times 11\,430$.

Navrhuje sa, aby sa v období rokov 2004 až 2013 postupne zohľadňovala výška vymeriavacieho základu, z ktorého sa platí poistné na dôchodkové poistenie vo výške priemerného osobného mzdového bodu tak, aby v cieľovom roku 2013 jeho hodnota na určenie výšky dôchodkovej dávky dosiahla výšku 3.

Celkovo možno konštatovať, že redukčná schéma rozhodujúcim spôsobom ovplyvní budúcu diferenciaciu dôchodkov.

Pre novopriznané dôchodky vyplácané podľa starej konštrukcie v období od 1. januára 2003 do 30. júna 2003 sú rozhodujúcim obdobím spravidla roky 1993 - 2002 a pre novopriznané dôchodky podľa novej konštrukcie od 1. júla 2003 takisto.

Rok 1993 je rokom, kedy dôchodkové zabezpečenie začalo byť financované z vybraného poistného.

K § 68

Jedným z najdôležitejších cieľov novej konštrukcie dôchodku je poskytovať poistencom, ktorí dosiahli 40 osobných mzdových bodov za celé obdobie dôchodkového poistenia pri prvom vymeraní dôchodok vo výške 50 % z priemernej mzdy v hospodárstve v roku, ktorý o jeden rok predchádza rok priznania dôchodku.

Pretože pre priemernú mzdu v hospodárstve Slovenskej republiky za rok 2002 platí v súčasnosti odhad 13 510 Sk, možno prvú dôchodkovú hodnotu (DH) vypočítať z rovnosti:

$$\text{dôchodok} = 40 \times \text{DH} = 0,5 \times 13\,510 \text{ Sk, z ktorej } \text{DH} = 168,88 \text{ Sk.}$$

Dôchodková hodnota je peňažnou hodnotou za jeden osobný mzdový bod. Jej význam v konštrukcii dôchodku je ten, že premieňa zásluhovosť na slovenské koruny.

Mechanizmus ďalšieho určovania dôchodkovej hodnoty musí zaručiť, aby vyššie uvedený cieľ bol splnený dlhodobo, t. j. aby všetci občania za 40 osobných mzdových bodov dostali pri prvom vymeraní dôchodok vo výške 50% z predchádzajúcej priemernej mzdy (PM) v hospodárstve, a to bez ohľadu na to, v ktorom roku im bol dôchodok prvýkrát vymeraný. Pre dôchodky vymerané v rokoch "r" a "r+1" by malo platiť:

$$40 \times \text{DH}(r) = 0,5 \times \text{PM}(r-1); 40 \times \text{DH}(r+1) = 0,5 \times \text{PM}(r).$$

Je preto

$DH(r+1) / DH(r) = PM(r) / PM(r-1)$, t. j. teoreticky a exaktne by sa dôchodková hodnota mala každoročne zvyšovať príslušným indexom rastu priemernej mzdy v hospodárstve. Z praktických dôvodov však nie je možné takéto zvyšovanie uskutočniť, a preto sa pristúpilo k navrhovanej aproximácii prostredníctvom tretích štvrtrokov. Príloha C.11 dokumentuje, že takáto aproximácia je rozumná a dostatočne presná.

K § 69

Účelom starobného dôchodku je nahradiť príjem zo zárobkovej činnosti, ku ktorého strate došlo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku.

Zjednotenie dôchodkového veku potrebného na vznik nároku na starobný dôchodok súvisí s požiadavkou implementácie zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami ustanovenej Smernicou Rady Európskych spoločenstiev č. 7 z roku 1979.

Podľa čl. 7 tejto smernice členský štát má právo uplatniť výnimku zo zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami v súvislosti s určením veku odchodu do dôchodku na účely poskytovania starobného dôchodku. Výnimka je však možná len v prípade, že jej uplatnenie a zachovanie odôvodňuje udržanie dosiahnutej úrovne sociálneho zabezpečenia. Vzhľadom na nepriaznivý vývoj vo financovaní dôchodkového systému, ktorý od roku 2000 je deficitný, uplatnenie výnimky na zachovanie rozdielneho dôchodkového veku mužov a žien nebude možné odôvodniť.

Podmienkami vzniku nároku na starobný dôchodok sú aj naďalej dosiahnutie dôchodkového veku a získanie potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia.

Zatiaľ čo potrebný počet 25 rokov dôchodkového poistenia zostáva nezmeneným parametrom dôchodkového systému, zásadným spôsobom sa mení dôchodkový vek. Vo všeobecnej časti bolo poukázané na nepriaznivé a nevyrovnané pomery priemernej dĺžky obdobia zamestnania (poistenia) k priemernej dĺžke obdobia poberania starobného dôchodku u typických mužov a u žien odchádzajúcich do dôchodku. Tieto nepriaznivé individuálne charakteristiky bez zmeny dôchodkového veku by sa v budúcnosti ešte výraznejšie zhoršovali pod vplyvom narastania strednej dĺžky života mužov a žien vo veku súčasných priemerných odchodov do starobného dôchodku.

Už predpokladaný vývoj týchto individuálnych charakteristík signalizuje, že bez zmien v dôchodkovom veku bude dôchodkový systém v ešte väčších finančných problémoch ako v súčasnosti.

V dôchodkových systémoch financovaných priebežným spôsobom existujú dve veľmi dôležité charakteristiky. Pri priamych modelových výpočtoch dôležitejšia z nich vyjadruje rozdiel medzi príjmami a výdavkami uvažovaný vzhľadom na hrubý domáci produkt. Druhá

z nich, ktorú možno odvodiť teoreticky z podielu príjmov a výdavkov dôchodkového systému, je tzv. finančný pomer, ktorý je pomerom medzi počtom ekonomicky aktívnych poistencov a počtom vyplácaných dôchodkových dávok. Prakticky vo všetkých modelových prepočtoch krivky oboch týchto charakteristík majú približne rovnaký priebeh. Na základe vývoja tzv. finančného pomeru možno preto do budúcnosti dobre odhadnúť finančné správanie sa dôchodkového systému.

Výsledky predmetných analýz sú nepotešujúce. V optimistickej verzii makroekonomického scenára (bližšie podrobnosti sú v prílohovej časti týkajúcej sa modelových výpočtov) má tzv. finančný pomer tento priebeh: 1,37 v roku 2000; 1,50 v roku 2010; 1,30 v roku 2020; 1,15 v roku 2030; 0,94 v roku 2040; 0,86 v roku 2050; 0,92 v roku 2060; 1,04 v roku 2070; 1,07 v roku 2085. Zatiaľ čo v roku 2000 ešte 137 ekonomicky aktívnych poistencov financovalo 100 dôchodkových dávok, v roku 2040 bude iba 94 takýchto poistencov a v roku 2085 len 107. Tento fakt znovu úplne jasne signalizuje, aké finančné ťažkosti by mal náš dôchodkový systém bez zmeny dôchodkového veku.

Existuje ešte tretia, menej výstižná charakteristika priebežne financovaného dôchodkového systému, ktorá síce verne neodráža tzv. finančný pomer, možno ju však priamo odvodiť iba z demografického vývoja obyvateľstva. Touto charakteristikou je tzv. pomer závislosti, t.j. pomer medzi produktívnou časťou obyvateľstva a jej časťou pôproduktívnou. Príslušné štatistické údaje uvedené v prílohe C.13 sú rovnako značne alarmujúce.

Ucelený obraz o finančnom správaní sa dôchodkového systému pri zmenách dôchodkového veku však možno získať jedine štúdiom príslušných modelových výpočtov, v ktorých je problematika dôchodkového systému uvažovaná v kvantitatívne komplexnej podobe.

Postupné zjednocovanie dôchodkového veku sa bude týkať tých žien, ktoré dôchodkový vek podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2003 dovŕšia v období od 1. júla 2003 do 31. decembra 2019.

Zjednocovanie dôchodkového veku mužov a žien sa bude realizovať tak, že cieľový stav 60 rokov veku na vznik nároku na starobný dôchodok sa začne uplatňovať pre všetky ženy bez ohľadu na počet vychovaných detí od roku 2025. Ucelený harmonogram zjednocovania dôchodkového veku je uvedený v prílohe C.12.

K § 70

V spôsobe výpočtu starobného dôchodku sa navrhuje zásadná zmena. Táto zmena vyplýva predovšetkým z negatívnych stránok súčasnej konštrukcie. Súčasná konštrukcia má najmä tieto nedostatky:

1. Rozhodujúce obdobie pre výpočet priemerného mesačného zárobku nezahŕňa celú dobu zamestnania, t. j. dobu, počas ktorej v rámci priebežného financovania občan prispieva do systému dôchodkového zabezpečenia. Dôsledkom toho je, že dvaja občania s rovnakou výškou priemerných mesačných zárobkov a s rovnakou dĺžkou doby zamestnania poberajú rovnaký dôchodok bez ohľadu na to, ako prispievali do systému dôchodkového zabezpečenia mimo rozhodujúceho obdobia (jeden z nich mohol prispievať aj dvakrát viac).
2. V súčasnosti má rozhodujúce obdobie dĺžku desiatich rokov, pričom sa pri výpočte priemerného mesačného zárobku zohľadňuje päť zárobkovo najvýhodnejších rokov. Matematicko-štatistické analýzy ukazujú, že pri výpočte priemerných mesačných zárobkov prevažnej väčšine občanov sa započítavajú len hrubé zárobky (vymeriavacie základy) z posledných piatich rokov. Je to tak preto, že priemerné mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky, a teda aj zárobky občanov v pred dôchodkovom veku v posledných rokoch, rýchlo rastú. Táto skutočnosť je veľmi nevýhodná hlavne pre tých, ktorým úroveň zárobkov v porovnaní s príslušnou priemernou mesačnou mzdou v hospodárstve Slovenskej republiky v posledných piatich rokoch rozhodujúceho obdobia klesá, a veľmi výhodná pre tých, ktorým úroveň zárobkov v tomto období stúpa. (Ilustratívny príklad je uvedený v prílohe C.14).
3. Z uvedeného je zrejmé, že výška priemerného mesačného zárobku z rozhodujúceho obdobia nie je dobrou charakteristikou zásluhovosti občana a už vôbec nie charakteristikou zásluhovosti v prípade, ak priemerné mesačné zárobky sú vypočítané pre dva dôchodky, ktorých dátumy priznania sa líšia aspoň o rok.
4. Rýchly rast priemerných mesačných zárobkov v posledných rokoch sa dostáva do konfliktu so statickou redukčnou schémou, ktorej hraničné body sa nemenia. Ak v čase svojho vzniku pri relatívne pomalom raste priemerných mesačných zárobkov redukčná schéma vyhovovala, v súčasnosti už celkom stratila svoj pôvodný účel. V prílohe C.15 sú uvedené percentuálne zastúpenia priemerných mesačných zárobkov v rôznych úsekoch redukčnej schémy, a to od roku 1989 do roku 1999 pre starobný dôchodok. Z vývoja tohto percentuálneho zastúpenia (ktoré má rovnakú tendenciu aj pre invalidný dôchodok a čiastočný invalidný dôchodok) sa dá priamo nahliadnuť, ako postupne dochádza k „vyprázdňovaniu“ pásma do 2 500 Sk a k narastaniu percentuálnych podielov v pásme nad 10 000 Sk, čo mimo iných príčin (napr. úpravou a zvyšovaním dôchodkov o pevnú sumu) vedie k prílišnej nivelizácii dôchodkov.
5. Súčasný spôsob výpočtu dôchodku adekvátne neodráža osobné zásluhy jednotlivcov v období, keď boli ekonomicky aktívni. Je to tak preto, že metóda, ktorou sa určuje priemerný mesačný zárobok vôbec nerešpektuje skutočnosť, že dosiahnuté zárobky v

rozhodujúcom období treba chápať relatívne, t.j. vždy v pomere k celoštátnej priemernej mesačnej mzde v hospodárstve Slovenskej republiky, pretože práve tento pomer zohráva v bilančnej príjmo-výdavkovej rovnici Sociálnej poisťovne v každom časovom momente rozhodujúcu úlohu.

Súčasný spôsob výpočtu dôchodkov nie je možné postupnosťou malých kvantitatívnych zmien priviesť k prijateľnému novému kvalitatívnemu stavu. Navrhuje sa preto zmeniť súčasný spôsob výpočtu dôchodku tak, aby boli odstránené jeho nedostatky, uvedené v bodoch 1 až 5.

Navrhovaná konštrukcia starobného dôchodku má najmä tieto výhody:

1. Priemerná hodnota osobných mzdových bodov lepšie odráža zásluhovosť poistenca v rozhodujúcom období ako priemerný mesačný zárobok.
2. Priamoúmerné zohľadnenie dĺžky obdobia poistenia v novej konštrukcii lepšie zohľadňuje zásluhovosť poistenca za celé obdobie poistenia.
3. Spôsob výpočtu starobného dôchodku v cieľovom stave, t.j. v čase, kedy dĺžka rozhodujúceho obdobia pokryje celú pracovnú kariéru poistencov, zaručuje, že starobné dôchodky rovnako zásluhových občanov (občanov, ktorí získali rovnaký počet osobných mzdových bodov), nech už boli priznané v ktoromkoľvek roku, budú tvoriť rovnaké percento priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky v kalendárnom roku, ktorý o jeden rok predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa priznáva dôchodok. To znamená, že pri priznaní dôchodku rovnako zásluhoví občania budú mať rovnakú úroveň dôchodku. (Jednoduchá ilustrácia je uvedená v prílohe C.16).

Spôsob výpočtu starobného dôchodku v období, v ktorom ešte nie je dosiahnutý vyššie uvedený cieľový stav, t. j. kedy dĺžka rozhodujúceho obdobia ešte nepokrýva pracovnú kariéru všetkých poistencov, je prispôbený tomu, aby bol čo najlepšou aproximáciou celej pracovnej kariéry poistencov.

Konkrétny spôsob výpočtu starobného dôchodku podľa novej a starej konštrukcie je uvedený v prílohe C.17.

V prílohe C.18 sú uvedené porovnávacie výpočty podľa súčasnej a navrhovanej konštrukcie pre niektoré vybrané dĺžky obdobia poistenia a pre niektoré vybrané úrovne zárobkov v jednotlivých rokoch rozhodujúceho obdobia. Úroveň zárobkov je v tomto prípade chápaná ako príslušný pomer mesačných zárobkov žiadateľa k priemernej mesačnej mzde v hospodárstve Slovenskej republiky. Tieto modelové výpočty boli realizované pre novovyplácané starobné dôchodky k 1. januáru 2001 a vyplynuli z nich tieto závery:

V priemernom prípade (mesačné zárobky v rozhodujúcom období na úrovni 110% priemernej mzdy v hospodárstve, dĺžka doby poistenia 37 rokov) je dôchodok podľa starej konštrukcie približne rovnaký ako podľa novej (6 008 Sk oproti 5 853 Sk). Nadpriemerní poistenci získajú podľa novej konštrukcie vyšší dôchodok, podpriemerní nižší.

Zásadným spôsobom sa zmení tzv. miera náhrady, t. j. relácia sumy dôchodku k posledným priemerným zárobkom. Zatiaľ čo podľa starej konštrukcie menej zásluhoví občania získali mieru náhrady až 90 % a vysoko zásluhoví len 25 %, podľa novej konštrukcie sa tieto relácie zmenia.

Ak poistenec vykonáva zárobkovú činnosť po splnení podmienok nároku na starobný dôchodok bez poberania tohto dôchodku, dlhšie obdobie platí poistné do systému dôchodkového poistenia a súčasne kratšie obdobie bude poberať svoj dôchodok.

Dlhšie obdobie platenia poistného je do výšky dôchodku premietnuté prostredníctvom osobných mzdových bodov získaných „navyše“. Nenavrhujeme sa však premietnuť do výšky dôchodku aj obdobie kratšieho poberania dôchodku. Prednosť v tomto prípade dostali komplexné modelové prepočty, jednoduchosť konštrukcie dôchodku a prihliadnutie na problémy, ktoré by vystúpili do popredia pri ustanovení percenta tzv. „bonifikácie nad nárok“ v čase zvyšovania dôchodkového veku.

Na tomto mieste je potrebné upozorniť na skutočnosť, že súčasná „bonifikácia nad nárok“ vo výške 6% vôbec nezodpovedá poistno – matematickým prepočtom z dlhodobého hľadiska, a bola svojho času prijatá ad hoc ako krátkodobé riešenie s vedomím, že neskôr bude prijaté v tomto smere exaktnejšie rozhodnutie.

V prílohe C.19 sú ilustratívne príklady dokumentujúce prínos navrhovanej konštrukcie „nad nárok“ pre dôchodcov. Navrhované prínosy sú dostatočné a dostatočne motivujúce.

K § 71

Účelom pomerného starobného dôchodku je zabezpečiť poistenca, ktorý nezískal aspoň 25 rokov obdobia poistenia, dôchodkom pri dovŕšení vyššieho dôchodkového veku, t. j. aspoň 65 rokov veku a získaní najmenej 15 rokov obdobia poistenia.

Pomerný starobný dôchodok v zásade preberá funkciu doterajšieho pomerného starobného dôchodku, ktorý podľa súčasnej právnej úpravy sa priznáva pri dovŕšení 65 rokov veku, ak občan získal najmenej 10 rokov zamestnania. V súvislosti s dobrovoľným pokračovaním v dôchodkovom zabezpečení zavedeným od 1. januára 2001, na základe ktorého poistenec môže získať ďalších 10 rokov poistenia, aj keď nevykonáva žiadnu zárobkovú činnosť, navrhuje sa predĺžiť obdobie poistenia potrebné na vznik nároku na tento dôchodok z doterajších 10 rokov na 15 rokov poistenia.

K § 72

Sumu pomerného starobného dôchodku sa navrhuje určovať rovnakým spôsobom ako sumu starobného dôchodku.

K § 73 až 75

V ustanovení podmienok na vznik nároku na invalidný dôchodok nedochádza k podstatnej zmene. Vznik nároku na invalidný dôchodok bude naďalej podmienený okrem zdravotného hľadiska, t. j. invalidity aj splnením podmienky potrebného obdobia poistenia, ktoré sa navrhuje nemeniť, pretože súčasný právny stav sa osvedčil v praxi a je v zhode s obdobnými právnymi systémami európskych štátov.

K zásadnej zmene však dochádza v definícii invalidity. Táto je založená na takom dlhodobom nepriaznivom zdravotnom stave, v dôsledku ktorého došlo k poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Navrhuje sa, aby invaliditu zakladal pokles vyšší ako 66 %.

Novou definíciou invalidity sa vylúči poskytovanie invalidného dôchodku v prípadoch, v ktorých do 30. júna 2003 neplnil svoj účel, t. j. nebol náhradou príjmu zo zárobkovej činnosti, ku strate ktorého došlo v dôsledku neschopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, ale plnil len funkciu kompenzácie za zdravotné postihnutie občana, t. j. funkciu dávky poskytovanej zo systému sociálnej pomoci.

Podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2003 invalidný dôchodok je poskytovaný aj občanom, ktorí sa stali invalidnými pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka. Keďže systém základného sociálneho poistenia je založený zásadne na výkone zárobkovej činnosti a dávky z neho poskytované plnia funkciu náhrady straty príjmu z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, zabezpečenie občanov invalidných z mladosti poskytovaním invalidného dôchodku z poistného systému je nesystémové, pretože títo občania nikdy nevykonávali zárobkovú činnosť a tým ani do systému nikdy neprispievali. Z uvedeného dôvodu navrhovaná právna úprava nebude týmto občanom umožňovať vznik nových nárokov na invalidný dôchodok ako dávku poistného systému. Zabezpečenie týchto občanov bude preto realizované výlučne v systéme štátnej podpory osobitným zákonom, ktorý bude prijatý v období legisvakančnej lehoty, t. j. do nadobudnutia účinnosti zákona o sociálnom poistení. To znamená, že zabezpečenie týchto občanov bude vecou celospoločenskej solidarity a nielen obmedzeného okruhu poistencov poistného systému. Príslušná kvantifikácia dopadu tejto zmeny je uvedená v doložke.

K § 76

Navrhuje sa, aby spôsob výpočtu invalidného dôchodku bol rovnaký ako spôsob výpočtu starobného dôchodku. Rovnako ako doteraz zachováva sa inštitút dopyčtu rokov od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia veku ustanoveného na nárok na starobný dôchodok (dôchodkový vek).

K § 77 a 78

Rovnako ako podľa súčasnej právnej úpravy poistenec, ktorý sa stane čiastočne invalidným a splní podmienku potrebného obdobia poistenia, bude mať nárok na čiastočný invalidný dôchodok.

Zásadná zmena navrhovaná v definícii invalidity sa premieťa aj v definícii čiastočnej invalidity, ktorá je založená na takom dlhodobom nepriaznivom zdravotnom stave, v dôsledku ktorého poistenec má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 33 % a najviac 66 %.

Účelom čiastočného invalidného dôchodku je zabezpečiť poistencovi náhradu čiastočnej straty príjmu zo zárobkovej činnosti, ku ktorej dochádza v dôsledku dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu, čomu zodpovedá i suma dôchodku.

Sumu čiastočného invalidného dôchodku sa navrhuje určovať vo výške percentuálneho podielu poklesu schopnosti poistenca vykonávať zárobkovú činnosť.

K § 79

Poskytovanie čiastočného invalidného dôchodku bez sledovania podmienky poklesu zárobku sa navrhuje zmeniť z doterajších 12 mesiacov od priznania dôchodku na obdobie do 30. júna kalendárneho roka

- nasledujúceho po roku, v ktorom bol priznaný čiastočný invalidný dôchodok, ak deň jeho priznania patrí do obdobia od 1. januára do 30. júna a
- dva roky nasledujúceho po roku, v ktorom bol priznaný čiastočný invalidný dôchodok, ak deň jeho priznania patrí do obdobia od 1. júla do 31. decembra.

Po uplynutí obdobia nároku na výplatu čiastočného invalidného dôchodku bez sledovania poklesu zárobku, pokles zárobku sa bude prvýkrát sledovať za obdobie od priznania tohto dôchodku do konca kalendárneho roka, v ktorom bol dôchodok priznaný. Takýmto postupom sa zabezpečí, že pokles zárobku bude zisťovaný za obdobie, ktoré v žiadnom prípade nebude kratšie ako šesť mesiacov.

Pri zisťovaní poklesu zárobku je rozhodujúcim ukazovateľom osobný mzdový bod, ktorý vyjadruje úroveň priemerného mesačného zárobku dosiahnutú poistencom v

sledovanom období k priemernej mzde v hospodárstve Slovenskej republiky. Podmienka poklesu zárobku je splnená vtedy, ak percentuálny podiel osobného mzdového bodu a priemerného porovnateľného osobného mzdového bodu nie je vyšší ako percentuálny pokles schopnosti poistenca vykonávať zárobkovú činnosť.

K § 80 a 81

Podmienky na vznik nároku na vdovský dôchodok sú ustanovené v súlade s doterajšou právnou úpravou. Vyžaduje sa, aby zomrelý manžel (manželka) bol buď poberateľom niektorého z určených dôchodkov, alebo splnil podmienku potrebného obdobia poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok alebo podmienky na vznik nároku na starobný dôchodok.

Na rozdiel od doterajšej právnej úpravy, ktorá umožňovala priznať vdovský dôchodok aj rozvedenej žene v prípade, že bola odkázaná na príspevok na výživu, ktorý jej bol povinný poskytovať bývalý manžel, navrhuje sa, aby vdovský dôchodok patril len žene, ktorej manželstvo zaniklo smrťou manžela a nie rozvodom. Vyživovaciu povinnosť podľa zákona o rodine nemožno zohľadňovať v systéme založenom na poistnom princípe. Rozvodom manželstva zanikajú medzi manželmi rodinnoprávne vzťahy a vzťah, ktorý je medzi nimi, je vzťahom občianskoprávnym.

Vdovský dôchodok má prispieť žene k vyrovnaniu životnej úrovne bezprostredne po zániku manželstva v dôsledku úmrtia manžela a za určitých ustanovených podmienok čiastočne kompenzovať stratu jeho príjmu. Dĺžka bezpodmienečného trvania nároku na vdovský dôchodok je ustanovená na jeden rok od smrti manžela, t.j. v súlade s doterajšou právnou úpravou.

Podmienky pre ďalšie poskytovanie vdovského dôchodku sú viazané na okolnosti, ktoré žene skutočne sťažujú alebo vylučujú výkon zárobkovej činnosti, pričom sa upúšťa od podmieňovania ďalšieho trvania nároku na vdovský dôchodok počtom vychovaných detí.

Vznik nároku na vdovecký dôchodok je v súčasnosti podmieňovaný starostlivosťou o nezaopatrené dieťa. Nakoľko účel tohto pozostalostného dôchodku je totožný s účelom vdovského dôchodku, navrhuje sa ustanoviť rovnaké podmienky na vznik nároku na obidve tieto dôchodkové dávky.

Súčasnú percentuálnu výšku vdovského dôchodku sa navrhuje nemeniť. Výška vdoveckého dôchodku v súčasnosti je ustanovená jednotne pevnou sumou. Navrhuje sa určovať sumu vdoveckého dôchodku v závislosti od príjmu zo zárobkovej činnosti zomrelej manželky rovnakým spôsobom ako u vdovského dôchodku.

Na rozdiel od právnej úpravy účinnej do 30. júna 2003 sa upúšťa od krátenia vdovského dôchodku z dôvodu dosahovania príjmu zo zárobkovej činnosti.

K § 82 a 83

U sirotského dôchodku sa navrhuje podmieniť vznik nároku na tento dôchodok splnením podmienky potrebného obdobia poistenia zomrelého rodiča minimálne na vznik nároku na invalidný dôchodok.

U jednostranne osirelých detí sa navrhuje zachovať súčasnú percentuálnu výmeru sirotského dôchodku. Na rozdiel od súčasnej právnej úpravy sa navrhuje neustanoviť sumu sirotského dôchodku obojstranne osirelého dieťaťa z dôvodu, že dieťa má nárok na sirotský dôchodok po každom zomrelom rodičovi osobitne, a to v sume 30 %.

K § 84 až 88

V súlade so súčasnou právnou úpravou zachováva sa na určenie sumy dôchodku u poistenca, ktorý už poberal niektorý z určených dôchodkov, výhoda tzv. stop priemerného mesačného zárobku. To znamená, že dôchodok neskôr priznaný sa nemôže vymerať z nižšieho priemerného osobného mzdového bodu, než z ktorého bol vymeraný predchádzajúci dôchodok.

Pre nárok na výplatu starobného dôchodku a pomerného starobného dôchodku pri výkone zárobkovej činnosti sa v zásade preberá právna úprava účinná do 30. júna 2003.

Účelom dôchodku je nahradzovať príjem zo zárobkovej činnosti, a preto sa navrhuje v podstate zhodne so súčasnou právnou úpravou, že pri súbehu nároku na výplatu viacerých dôchodkov, ktoré plnia v zásade rovnakú funkciu, (napr. starobný dôchodok a invalidný dôchodok) patrí vždy len jeden dôchodok, a to dôchodok vyšší, prípadne najvyšší.

Pri súbehu nárokov na dôchodky, z ktorých každý plní inú funkciu, naďalej platí, že patrí vždy vyšší dôchodok v plnej výške a nižší dôchodok sa kráti na polovicu.

Obmedzenie úhrnu vdovského dôchodku (vdoveckého dôchodku) a sirotských dôchodkov výškou dôchodku zomrelého sa uplatňuje vo všetkých systémoch založených na poistnom princípe.

K § 89

Podmienky a spôsob zvyšovania dôchodkov v súčasnom období ustanovuje zákon č. 46/1991 Zb. o zvyšovaní dôchodkov v znení neskorších predpisov. Na základe tohto zákona sa zvyšujú taxatívne vymedzené druhy dôchodkov, ak sa podľa údajov vykázaných Štatistickým úradom Slovenskej republiky zvýšili životné náklady aspoň o 10 % alebo priemerná mesačná mzda v hospodárstve aspoň o 5 %, a to najskôr po uplynutí troch

mesiacov od predchádzajúceho zvýšenia dôchodkov. Zvýšenie dôchodkov sa určuje pevnou sumou s prihliadnutím na rast životných nákladov a percentuálne s prihliadnutím na rast priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky.

Napriek tomu, že právnymi úpravami vydanými na základe uvedeného zákona sa podarilo do určitej miery zabezpečiť súlad medzi vývojom životnej úrovne dôchodcov a ekonomicky aktívneho obyvateľstva, súčasná rámcová úprava zvyšovania dôchodkov má viacero nedostatkov:

- nie je dostatočne schopná reagovať na ekonomický vývoj, ktorý nastal najmä po roku 1991 a ktorý sa premietol najmä v raste životných nákladov;
- neumožňuje zohľadniť v nasledujúcom zvyšovaní dôchodkov rast ukazovateľa, ktorý k predchádzajúcemu zvyšovaniu dôchodkov nedosiahol zákonom ustanovenú výšku, pretože splnenie týchto ukazovateľov sa sleduje vždy od posledného zvýšenia dôchodkov;
- rast životných nákladov a rast priemernej mzdy sú vykazované Štatistickým úradom Slovenskej republiky za obdobie, ktoré sa nekryje s obdobím sledovania ich rastu na účely zvyšovania dôchodkov;
- umožňuje rôzny prístup pri určovaní termínu, od ktorého sa majú dôchodky zvyšovať, keďže ustanovuje len najskorší termín zvyšovania, a to tri mesiace od predchádzajúceho zvýšenia dôchodkov.

Za účelom odstránenia nedostatkov súčasnej rámcovej právnej úpravy navrhuje sa nový spôsob zvyšovania dôchodkov.

Zvyšovanie dôchodkov sa navrhuje vykonávať raz ročne, a to vždy k 1. júlu príslušného roka. Zvyšovanie sa vykoná percentuálne v závislosti od rastu životných nákladov a od rastu priemernej mesačnej mzdy v predchádzajúcom kalendárnom roku, a to vždy o percento rastu toho ukazovateľa, ktorý dosiahol menšiu hodnotu.

Takýto návrh, ako vyplýva z medzinárodných porovnaní (prílohová časť D), predstavuje v krajinách Európskej únie všeobecne uznávaný štandard a má tieto výhody:

- odstráni sa polemika a neistota dôchodcov v otázke, kedy budú dôchodky zvyšované;
- zabránuje, aby naďalej dochádzalo k nivelizácii dôchodkov s príliš veľkým dôrazom na princíp solidarity. Percentuálne zvyšovanie zachováva totiž diferenciáciu medzi dôchodkami v tom pomere, v akom boli vymerané úmerne zásluhovosti počas predchádzajúcej ekonomickej aktivity poistencov. Princíp solidarity sa uplatňuje pri vymeriavaní dôchodku prostredníctvom redukčnej schémy;

- zaručuje, že dôchodky sa zvýšia o percento rastu

a) životných nákladov, ak tieto budú zaostávať za rastom priemerných mesačných miezd, alebo

b) priemerných mesačných miezd, ak tieto budú zaostávať za rastom životných nákladov.

Takto sa dosiahne, že dôchodcovia získajú (okrem pevného termínu valorizácie) ďalšiu istotu v tom, že budú s dostatočným časovým predstihom vedieť sumu zvýšenia svojich dôchodkov. Navyiac v stabilizovanej ekonomike rast životných nákladov zaostáva za rastom priemerných miezd, a preto z dlhodobého hľadiska navrhovaný mechanizmus zvyšovania dôchodkov zaručuje dôchodcom prinajmenšom udržanie reálnej úrovne ich dôchodkov.

- z dlhodobého hľadiska umožňuje zvyšovať dôchodky s prihliadnutím na ekonomický a demografický vývoj a tak udržiavať výdavky dôchodkového systému v rozumných hraniciach. Modelové prepočty jednoznačne potvrdzujú prednosti navrhovaného spôsobu zvyšovania dôchodkov.

Nová konštrukcia dôchodkových dávok spolu s novým mechanizmom ich zvyšovania vedie k tomu, že rovnako zásluhoví občania, bez ohľadu na to, kedy im bol dôchodok prvýkrát priznaný, budú mať v priebehu poberania svojich dôchodkov približne rovnaký vývoj úrovne svojich dôchodkov; úroveň posudzovanej buď z hľadiska rastu miezd alebo z hľadiska rastu životných nákladov. V prílohe C.20 je tejto problematike venovaný väčší priestor.

K § 90 a 91

Vymedzujú sa spoločné pojmy súvisiace s poskytovaním úrazových dávok.

Vzhľadom na skutočnosť, že okruh subjektov, ktorým vzniká nárok na úrazové dávky je širší a okrem zamestnancov sú v ňom zahrnuté aj ďalšie fyzické osoby, na ich pomenovanie v návrhu zákona sa zavádza pojem "poškodený".

Navrhuje sa, aby denným vymeriavacím základom na určenie výšky úrazovej dávky v zásade bol vymeriavací základ zamestnanca. Rozhodujúce obdobie je v zásade rovnaké ako rozhodujúce obdobie na určenie denného vymeriavacieho základu na účely poskytovania nemocenských dávok s tým, že skutočnosťou rozhodujúcou na jeho určenie je vznik nároku na úrazovú dávku alebo deň skončenia výkonu zárobkovej činnosti, počas ktorej poškodený utrpel pracovný úraz alebo počas ktorej pracoval za podmienok, za ktorých vzniká choroba z povolania. Súčasne sa navrhuje indexácia denného vymeriavacieho základu v prípade, ak skutočnosťou rozhodujúcou na určenie obdobia, za ktoré sa zisťuje denný vymeriavací základ nie je deň vzniku nároku na úrazovú dávku.

K § 92 až 94

Vznik nároku na úrazový príplatok sa navrhuje podmieňovať dočasnou pracovnou neschopnosťou vzniknutou v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, ktorá súčasne zakladá nárok na nemocenské. Vo vzťahu k takto poskytovanému nemocenskému má úrazový príplatok výlučne nadstavbový charakter. Poskytovaním úrazového príplatku k nemocenskému v sume 25 % denného vymeriavacieho základu sa poškodenému zabezpečiť v zásade náhrada jeho netto príjmu, ktorý dosahoval pred vznikom nároku na túto dávku.

K § 95 a 96

Vznik nároku na úrazovú rentu sa navrhuje podmieňovať najmenej 33 %-ným poklesom pracovnej schopnosti.

V sume úrazovej renty sa zohľadňuje percentuálny pokles pracovnej schopnosti, pričom sa vychádza z 80 % denného vymeriavacieho základu, čo v zásade zodpovedá netto sume denného príjmu. Mesačná suma úrazovej renty sa určí ako 30,4167 násobok jej dennej sumy.

Vychádzajúc z účelu dávok poskytovaných zo základného sociálneho poistenia, ktorým je náhrada straty príjmu, navrhuje sa v prípadoch, v ktorých je vyplácaná dôchodková dávka, aby úrazová renta mala nadstavbový charakter.

K § 97 a 98

Poskytovaním jednorazového vyrovnania sa nahrádza poškodenie zdravia v rozsahu, ktorý nezakladá nárok na úrazovú rentu a jeho účelom je pomôcť poškodenému prispôbiť sa zmeneným zdravotným prípadne pracovným podmienkam.

Suma jednorazového odškodnenia je odvodená z ročného príjmu poškodeného, v ktorej je premietnutá miera percentuálneho poškodenia jeho zdravia.

K § 99 a 100

Účelom pozostalostnej úrazovej renty je nahradiť škodu fyzickým osobám, voči ktorým mal poškodený v čase smrti vyživovaciu povinnosť. Z uvedeného dôvodu suma pozostalostnej úrazovej renty je určená sumou výživného alebo príspevku na výživu a dĺžka obdobia jej poskytovania je určená dĺžkou obdobia, počas ktorého mala trvať vyživovacia povinnosť.

K § 101

Na preklopenie nepriaznivej finančnej situácie rodiny, spôsobenej stratou príjmu poškodeného, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, sa

navrhuje poskytnúť manželke (manželovi) a nezaopatreným deťom odškodnenie jednorazovými sumami, ktorými sa má rodine umožniť prispôbiť sa zmeneným životným podmienkam. Ich suma sa navrhuje pre manželku (manžela) v zásade v sume zodpovedajúcej brutto dvojročnému príjmu poškodeného, najviac však jeden milión Sk a na každé nezaopatrené dieťa sa navrhuje poskytnúť polovicu sumy poskytnutej manželke (manželovi), pričom úhrn súm jednorazových odškodnení nezaopatrených detí nesmie presiahnuť jeden milión Sk.

K § 102 až 105

Jedným z cieľov úrazového poistenia je umožniť poškodenému opätovne sa uplatniť na trhu práce. Preto sa uprednostňuje poskytovanie pracovnej rehabilitácie a rekvalifikácie pred poskytovaním úrazovej renty. Poskytovanie týchto dávok sa navrhuje fakultatívne vzhľadom na to, že odôvodnenosť poskytovania pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie v individuálnych prípadoch bude determinovaná viacerými skutočnosťami, najmä stupňom poškodenia zdravia, vekom poškodeného a pod. Pôsobnosť úradov práce pri poskytovaní pracovnej rehabilitácie a rekvalifikácie podľa predpisov o zamestnanosti nebude týmto dotknutá.

Ako náhrada straty príjmu zo zárobkovej činnosti sa navrhuje poskytovať poškodenému počas rehabilitácie rehabilitačné a počas rekvalifikácie rekvalifikačné, a to v sume, ktorou sa poškodenému zabezpečí v zásade náhrada jeho netto príjmu, ktorý dosahoval zo zárobkovej činnosti.

K § 106

Pri poskytovaní náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa bude postupovať podľa osobitného predpisu, ktorý bude prijatý počas legisvakančnej lehoty.

K § 107

Za účelne vynaložené náklady spojené s liečením sa považujú najmä náklady na dopravu do zdravotníckeho zariadenia a späť do miesta trvalého pobytu alebo do miesta prechodného pobytu poistenca, náklady správneho charakteru (napr. správne poplatky) a ďalšie výdavky priamo, či nepriamo spojené s liečením poistenca, ak na ich úhradu nie je nárok zo zdravotného poistenia. Maximálnu pevnú sumu náhrady nákladov spojených s liečením sa navrhuje valorizovať vždy k 1. januáru kalendárneho roka o 5 %.

K § 108

So zreteľom na uplatnenie zásady náhrady škody spôsobenej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania tak, aby nedochádzalo k neúmernému zaťaženiu členov

domácnosti poškodeného, navrhuje sa v prípade jeho úmrtia poskytovať osobe, ktorá obstarala pohreb, náhradu nákladov spojených s pohrebom. Nákladmi spojenými s pohrebom sa rozumejú najmä cintorínske poplatky, cestovné výdavky, zriadenie pomníka a jedna tretina primeraných nákladov na smútočné ošatenie a pod.

Maximálne sumy uvedených náhrad sa navrhuje každoročne valorizovať rovnakým spôsobom ako sa navrhuje valorizácia náhrady nákladov spojených s liečením.

K § 109, 112 a 113

V definícii vzniku nároku na dávku, vzniku nároku na jej výplatu, v úprave postupu pri zmene skutočností rozhodujúcich na nárok na dávku, jej sumu a výplatu a v úprave zániku nároku na dávku a zániku nároku na jej výplatu sa v systéme sociálneho poistenia v zásade preberá súčasná právna úprava platná v dôchodkovom zabezpečení.

K § 110

Navrhuje sa vylúčenie poskytovania vymedzeného okruhu dávok sociálneho poistenia, ktorých dôvod poskytovania súvisí s poškodením zdravia utrpeneho pri spáchaní úmyselného trestného činu, za ktorý je ustanovený trest odňatia slobody.

V súlade so Zákonníkom práce sa navrhuje vylúčenie nároku na úrazové dávky v prípade, že zamestnávateľ sa zbaví zodpovednosti za poškodenie zdravia alebo za smrť poškodeného celkom.

K § 111

V prípade, že dôvod poskytovania vymedzeného okruhu nemocenských dávok a dôchodkových dávok vznikol v súvislosti s požitím alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok, navrhuje sa poskytovať tieto dávky v polovičnej sume.

Obmedzenie sumy úrazových dávok sa navrhuje v súlade so Zákonníkom práce v prípade, že zamestnávateľ sa zbaví zodpovednosti za poškodenie zdravia alebo za smrť poškodeného sčasti.

K § 114

V súvislosti s nárokom na výplatu dávky sa v systéme sociálneho poistenia zavádza inštitút premlčania, v súčasnosti uplatňovaný v systéme nemocenského poistenia a v systéme odškodňovania pracovných úrazov a chorôb z povolania.

Takéto riešenie sa navrhuje predovšetkým z dôvodu, že ide o nárok na výplatu dávok podmienených platením poistného. V súčasnosti uplatňovaný zánik nároku preklúziou v systéme dôchodkového zabezpečenia z tohto hľadiska je voči poistencom neodôvodnený.

K § 115

V zásade sa preberá právna úprava zúčtovania dávok sociálneho poistenia s podporou v nezamestnanosti účinná do 30. júna 2003 a zúčtovanie sa navrhuje rozšíriť aj s dávkou sociálnej pomoci.

K § 116

Zachovávajú sa lehoty na výplatu nemocenských dávok a dôchodkových dávok podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2003. Vzhľadom na to, že úrazové dávky majú v zásade nadstavbový charakter, lehoty na ich výplatu sa zosúladujú s lehotami na výplatu tých dávok, ku ktorým sa vyplácajú.

K § 117

Navrhuje sa výplata dávok formou ich bezhotovostného prevodu na účet príjemcu dávky v banke a na žiadosť príjemcu dávky sa umožňuje výplata dávky aj v hotovosti.

K § 118

Navrhovaná úprava prechodu nároku na dávku vychádza zo súčasného stavu platného v dôchodkovom zabezpečení. Realizáciou takejto úpravy dôjde k tomu, že dávky základného sociálneho poistenia budú podliehať z hľadiska pozostalých rovnakému právnomu režimu. Novo sa zavádza právo Sociálnej poisťovne na tie dávky, na ktoré nikto nenadobudol nárok.

K § 119

Navrhovanou právnou úpravou sa výslovne zamedzuje postúpeniu nároku na dávku základného sociálneho poistenia inej osobe, než ktorej vznikol nárok.

K § 120 až 127

V navrhovaných ustanoveniach upravujúcich organizáciu Sociálnej poisťovne sa v zásade preberá právna úprava účinná do 30. júna 2003.

K § 128

Vo vymedzení subjektov, ktoré sú povinné platiť poistné na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti a príspevok do garančného fondu nedochádza k zásadnej zmene v porovnaní s právnou úpravou účinnou do 30. júna 2003.

S účinnosťou od 1. júla 2003 Národný úrad práce a štát budú platiť poistné len na dôchodkové poistenie za vymedzený okruh poistencov. Naďalej sa zachováva povinnosť

štátu platiť poistné za vymedzený okruh poistencov len vtedy, ak títo poistenci nie sú povinní platiť poistné samy.

K § 129

V spôsobe určovania sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného a dôchodkové poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu percentuálnou sadzbou z vymeriavacieho základu nedochádza k zásadným zmenám v porovnaní s právnou úpravou účinnou do 30. júna 2003.

K § 130 a 131

Výška percentuálnej sadzby na určenie poistného na nemocenské poistenie a poistného na dôchodkové poistenie sa v zásade preberá podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2003 s tým, že sa novo ustanovuje sadzba poistného na dôchodkové poistenie platená štátom a to v nadväznosti na novo navrhovaný spôsob platieb štátu.

K § 132

Za účelom odstupňovania výšky poistného na úrazové poistenie podľa reálneho bezpečnostného rizika jednotlivých skupín ekonomických činností klasifikovaných podľa OKEČ (ďalej len „ekonomická činnosť“), bude po prechodnom období trvajúcom do 31.12.2006, v ktorom bude uplatnený princíp rovnakých východiskových podmienok pre všetkých zamestnávateľov stanovením jednotnej sadzby poistného na úrazové poistenie, táto jednotná sadzba nahradená diferencovanými sadzbami poistného od 0,3 % do 2,1 % priradenými k desiatim nebezpečnostným triedam s rovnomerne stanovenou diferenciou 0,2 %.

Jednotlivé nebezpečnostné triedy budú zahŕňať tie ekonomické činnosti, ktoré budú na základe zhodnotenia štatistických ukazovateľov charakterizujúcich početnosť a závažnosť pracovných úrazov a chorôb z povolania vrátane vyjadrenia nákladovosti, vykazovať porovnateľnú úroveň bezpečnostného rizika, pričom vytvorenie desiatich tried je odrazom rozdielnej rizikovosti a s tým súvisiacej rozdielnej nákladovosti výkonu úrazového poistenia u rôznych skupín ekonomických činností klasifikovaných podľa OKEČ.

Bezpečnostné riziko ako viacfaktoriálna charakteristika vyjadruje tak objektívnu mieru nebezpečnosti ekonomickej činnosti, ako aj subjektívne faktory, ako je dosiahnutá úroveň starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia zamestnancov, bezpečnosť všetkých ďalších činiteľov pracovného procesu vrátane pracovného prostredia a dosiahnutý stav prevencie. Pri hodnotení sa bude vychádzať zo štatistických údajov získaných Sociálnou poisťovňou z výkonu úrazového poistenia, a to pri prvom rozdelení ekonomických činností do

desiatich nebezpečnostných tried z údajov za roky 2003 až 2005 a ďalej pravidelne každých 5 rokov.

Pre zrealizovanie plateného poistného na úrazové poistenie vzhľadom k zistenej nákladovosti u jednotlivých skupín ekonomických činností podľa OKEČ, bude mať každý zamestnávateľ určenú takú sadzbu poistného na úrazové poistenie, ktorá bude zodpovedať nebezpečnostnej triede, do ktorej bude zaradený podľa prevažujúcej ekonomickej činnosti, to je takej ekonomickej činnosti, ktorú u zamestnávateľa vykonáva najvyšší počet zamestnancov v porovnaní s inými ekonomickými činnosťami vykonávanými u zamestnávateľa.

Nebezpečnostné triedy s určenými sadzbami poistného na úrazové poistenie ustanoví s účinnosťou od 1. januára 2007 opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktoré bude uverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

K § 133

Ďalším z nástrojov, ktorých použitie si kladie za cieľ posilniť preventívne pôsobenie úrazového poistenia, je dosiahnutie motivácie zamestnávateľa na neustálom zlepšovaní v oblasti starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zamestnancov v pracovnom procese využitím možnosti ukladať zamestnávateľom prirážku k poistnému alebo poskytovať zľavu na poistnom, a to v závislosti od početnosti a závažnosti pracovných úrazov a chorôb z povolania, príčin ich vzniku a ďalších jednoznačne stanovených kritérií, hodnotiacich aktuálny stav a vývoj pracovnej úrazovosti a chorôb z povolania u konkrétneho zamestnávateľa v porovnaní s priemernými hodnotami rovnakých hodnotiacich kritérií za všetkých zamestnávateľov zahrnutých podľa prevažujúcej ekonomickej činnosti do rovnakej skupiny. Takéto porovnanie bude nástrojom na každoročné zisťovanie výraznejšie odlišného negatívneho ale aj pozitívneho trendu vývoja sledovanej oblasti u jednotlivých zamestnávateľov v porovnaní s priemernými hodnotami za všetkých zamestnávateľov vykonávajúcich približne porovnateľné ekonomické činnosti zaradené do rovnakej skupiny a stanovovanie tomu odpovedajúcich prirážok alebo zliav.

Keďže pracovné úrazy sa členia podľa „závažnosti“ na smrteľné, ťažké, hromadné a ostatné, napríklad pri posudzovaní kritérií podľa ods. 3 písm. d) budú rozhodujúce tie pracovné úrazy, u ktorých bola priznaná úrazová renta.

Súčasne ide o ciele ekonomické pôsobenie úrazového poistenia na posilňovanie prevencie zainteresovaním jednotlivých zamestnávateľov, ktorí tak môžu do istej miery regulovať náklady spojené s poistným na úrazové poistenie a malo by viesť zamestnávateľov k presvedčeniu o výhodnosti uplatňovania preventívnych foriem s cieľom predchádzať vzniku

pracovných úrazov a chorôb z povolania a eliminovať vplyv rizikových faktorov v pracovnom prostredí.

Očakávaným ekonomickým efektom takéhoto tlaku na posilnenie preventívneho pôsobenia zo strany samotných zamestnávateľov je pokles výskytu pracovných úrazov a chorôb z povolania, čo by malo priamy vplyv na úsporu finančných prostriedkov vynakladaných na dávky úrazového poistenia.

K § 134 a 135

Vo výške sadzby poistného na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu sa v zásade preberá právna úprava platná do 30. júna 2003.

K § 136

V súvislosti s určením vymeriavacieho základu sa v porovnaní s právnou úpravou účinnou do 30. júna 2003 navrhujú tieto zásadné zmeny:

- novým spôsobom sa ustanovuje maximálna suma vymeriavacieho základu; doterajšia pevná suma sa nahrádza 3,25-násobkom jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu, ktorou je priemerná mzda v hospodárstve Slovenskej republiky. Pri výkone viacerých zárobkových činností sa zachováva princíp platenia poistného z každej činnosti; vývoj pomeru maximálneho vymeriavacieho základu pre platenie poistného k priemernej mzde v hospodárstve v uplynulých rokoch, v prítomnosti, v zmysle predpokladov na rok 2002 a v zmysle predmetného návrhu je uvedený v prílohe C.21. Táto príloha dokumentuje, že predmetný návrh zabezpečuje určitú kontinuitu definície maximálneho vymeriavacieho základu. Modelové prepočty súčasne dokazujú nevyhnutnosť takéhoto prístupu,
- na rozdiel od súčasnej právnej úpravy sa navrhuje maximálny vymeriavací základ uplatňovať na úhrn príjmov zo všetkých činností, z ktorých je poistenec poistený a nie jednotlivo k príjmom z každej takejto činnosti,
- upúšťa sa od určenia vymeriavacieho základu pevnou sumou pre Národný úrad práce a štát.

K § 137

Navrhuje sa ustanoviť rozhodujúce obdobie na určenie vymeriavacieho základu diferencovane pre jednotlivých platiteľov poistného na nemocenské poistenie, poistného na dôchodkové poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu v závislosti od reálnych možností získania potrebných podkladov.

K § 138

Vymedzujú sa obdobia, počas ktorých osoby povinné platiť poistné nie sú povinné platiť poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti.

K § 139 až 149

V súvislosti s odvodom poistného na nemocenské poistenie, poistného na dôchodkové poistenie, poistného na úrazové poistenie, prirážky, poistného na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu ich platením, splatnosťou, predpísaním, vrátením, s povolením splátok dlžných súm, premičaním a pohľadávkami sa preberá právna úprava účinná do 30. júna 2003.

K § 150 až 153

Významnou súčasťou činnosti výkonných orgánov Sociálnej poisťovne, najmä vo väzbe na účelné vynakladanie prostriedkov základného sociálneho poistenia je lekárska posudková činnosť.

Rozsah lekárskej posudkovej činnosti zahŕňa len tie činnosti, ktoré bezprostredne súvisia so základným sociálnym poistením. Súčasťou lekárskej posudkovej činnosti bude okrem doteraz vykonávanej posudkovej činnosti na účely nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia aj posudkovú činnosť na účely úrazového poistenia.

Navrhovanými zmenami sa posilňuje najmä vo väzbe na navrhované zmeny v zákone o liečebnom poriadku právomoc posudkového lekára základného sociálneho poistenia pri vzniku, trvaní a zániku dočasnej pracovnej neschopnosti. Definujú sa práva posudkového lekára a povinnosti ošetrojúceho lekára pri kontrole posudzovania spôsobilosti na prácu a postup pri kontrole dodržiavania liečebného režimu práceneschopnými.

V zásade sa v týchto oblastiach preberá súčasná právna úprava obsiahnutá v podzákonných právnych normách.

Vzhľadom na to, že uplatnenie nároku na dávku je výlučným právom poistenca a návrh zákona nepredpokladá konanie o prechode z pracovnej neschopnosti do invalidity alebo čiastočnej invalidity, táto skutočnosť sa premieta aj v posudkovej činnosti na účely dôchodkového poistenia. Posudzovanie dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu bude vykonávané len v rámci konania o dávku dôchodkového poistenia.

Vzhľadom na to, že posúdenie zdravotného stavu je odbornou medicínskou otázkou, nie je odôvodnená ďalšia existencia posudkových komisií, do ktorých môžu byť prizývané aj osoby bez lekárskeho vzdelania a preto sa navrhuje ich pôsobnosť nahradiť pôsobnosťou posudkového lekára.

K § 154 až 167

Ustanovenia upravujúce hospodárenie Sociálnej poisťovne vychádzajú v zásade z právnej úpravy účinnnej do 30. júna 2003.

V ustanoveniach návrhu sa upravuje rozpočet Sociálnej poisťovne, príjmy Sociálnej poisťovne a príjmy Národného úradu práce, výdavky Sociálnej poisťovne, základného fondu nemocenského poistenia, rezervného fondu nemocenského poistenia, základného fondu dôchodkového poistenia, rezervného fondu dôchodkového poistenia, základného fondu úrazového poistenia, rezervného fondu úrazového poistenia, správneho fondu, účtovníctvo a informačný systém.

Vzhľadom na to, že zdravotnícke zariadenia vykonávajú niektoré zdravotné výkony výlučne na účely základného sociálneho poistenia, je neodôvodnená úhrada takýchto výkonov z prostriedkov zdravotného poistenia a navrhuje sa preto povinnosť uhrádzať takého výkony Sociálnou poisťovňou zo správneho fondu.

K § 168 a 217

Navrhuje sa osobitná úprava konania v základnom sociálnom poistení a v poistení v nezamestnanosti v časti upravenej predloženým návrhom zákona.

V súvislosti s predmetom konania vo veciach základného sociálneho poistenia navrhuje sa jeho rozčlenenie na konanie vo veciach dávok základného sociálneho poistenia a na konanie v iných než dávkových veciach.

Vzhľadom na verejnoprávny charakter Sociálnej poisťovne navrhuje sa, na rozdiel od súčasnej právnej úpravy, aby sa v konaní vo veciach sociálneho poistenia postupovalo výlučne podľa tohto zákona.

Navrhuje sa, aby konanie o priznanie dávky sa začínalo vždy na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby, ktorá si uplatňuje nárok na dávku a nárok na jej výplatu. U osôb, ktoré z dôvodu svojho nepriaznivého zdravotného stavu preukázaného potvrdením príslušného lekára, samé nemôžu podať žiadosť, sa umožňuje, aby s ich súhlasom žiadosť za nich podala iná fyzická osoba.

Na rozdiel od súčasnej právnej úpravy sa navrhuje, aby žiadosti o dávky základného sociálneho poistenia spisovala Sociálna poisťovňa. Výnimka z tejto zásady sa navrhuje len pre nemocenské dávky a úrazový príplatok. Navrhuje sa, aby za žiadosti o tieto dávky sa považovali potvrdenia vystavené príslušným lekárom.

Taxatívne sa vymedzujú situácie, v ktorých výkonné orgány Sociálnej poisťovne vydávajú písomné rozhodnutie.

Vzhľadom na závažnosť právnych následkov spojených s vydaním individuálneho právneho aktu (určenie začiatku plynutia lehoty pre podanie opravného prostriedku, určenie dňa, kedy sa rozhodnutie stalo právoplatným a vykonateľným), navrhuje sa doručovanie do vlastných rúk v prípadoch, v ktorých rozhodnutie má negatívny dopad na účastníka konania.

Navrhuje sa, aby v zásade všetky rozhodnutia vydané Sociálnou poisťovňou v konaní vo veciach základného sociálneho poistenia podliehali preskúmvaniu súdmi.

V ustanoveniach o zrážkach z dávok a o výkone rozhodnutia zrážkami z dávok sa v zásade preberá súčasná právna úprava.

K § 218

Okrem povinností všeobecného charakteru, ktoré Sociálnej poisťovni prislúchajú ako nositeľovi základného sociálneho poistenia, sa ustanovujú jej osobitné povinnosti taxatívne vymedzené.

K § 219 až 222

Novo sa vymedzuje právo a povinnosti poistenca a poberateľa dávky. Okrem povinností spoločných pre poistenca a poberateľa dávky základného sociálneho poistenia sa ustanovujú osobitné povinnosti pre poberateľa dôchodkových dávok, ktoré súvisia s výkonom zárobkovej činnosti.

K § 223

Zamestnávateľom sa ustanovujú povinnosti nevyhnutné pre riadne vykonávanie základného sociálneho poistenia. V zásade sa preberá s menšími zmenami doterajšia úprava povinností zamestnávateľov v nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení.

V súvislosti so začlenením úrazového poistenia do základného sociálneho poistenia sa vymedzujú základné povinnosti zamestnávateľa. Medzi iným sa mu ukladá povinnosť v ustanovenej lehote oznámiť Sociálnej poisťovni vznik pracovného úrazu podliehajúceho evidencii a registrácii podľa vyhlášky Slovenského úradu bezpečnosti práce a Slovenského banského úradu č. 111/1975 Zb. o evidencii a registrácii pracovných úrazov a o hlásení prevádzkových nehôd a porúch technických zariadení v znení vyhlášky Slovenského úradu bezpečnosti práce a Slovenského banského úradu č. 483/1990 Zb.

K § 224

V povinnostiach zamestnávateľa týkajúcich sa vedenia evidencie na účely základného sociálneho poistenia v zásade sa preberá súčasná právna úprava vedenia a predkladania evidenčných listov dôchodkového zabezpečenia.

K § 225

Vymedzujú sa povinnosti ďalších právnických osôb, plnenie ktorých je nevyhnutné pre zabezpečenie vykonávania základného sociálneho poistenia.

K § 226

Vymedzujú sa identifikačné údaje, ktoré je potrebné uvádzať v styku so Sociálnou poisťovňou.

K § 227 až 229

V súvislosti s problematikou zodpovednosti v základnom sociálnom poistení v zásade sa preberá právna úprava zo zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov a zákona NR SR č. 274/1994 Z. z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov.

Sociálna poisťovňa je povinná priznať a poskytovať dávky aj v tých prípadoch, keď za príčinu vzniku nároku na dávky sú zodpovedné tretie osoby, tak právnické ako aj fyzické. Preto sa ustanovuje v prípade zavineného protiprávneho konania týchto osôb právo poisťovne na náhradu škody. Zároveň sa ukladá orgánom štátnej správy, právnickým a fyzickým osobám, povinnosť poskytnúť potrebnú súčinnosť pri uplatňovaní práva na náhradu škody.

K § 230 až 232

Za porušenie povinností uložených jednotlivým subjektom upravuje sa ukladanie pokuty Sociálnou poisťovňou. Táto úprava je založená na princípe fakultatívnosti a zákon určuje len maximálnu sumu, do ktorej môže byť pokuta uložená.

V právnej úprave penále sa preberá právna úprava účinná od 1. júla 2001 do 30. júna 2003.

K § 233 až 236

Navrhuje sa, aby kontrolnú činnosť vykonávali poverení zamestnanci výkonných orgánov Sociálnej poisťovne, vymedzujú sa oprávnenia a povinnosti zamestnancov vykonávajúcich kontrolnú činnosť oprávnenia a povinnosti kontrolovaného subjektu a náležitosti protokolu o výsledku kontroly.

K § 237 až 239

V zásade sa preberá právna úprava dozoru štátu platná od 1. januára 2001.

K § 240

Definuje sa „poistenec“ vo vzťahu k obdobiu pred účinnosťou tohto zákona.

K § 241

Pracovné úrazy a choroby z povolania vzniknuté pred 1. júlom 2003 sa navrhuje považovať za pracovné úrazy a choroby z povolania podľa tohto zákona.

K § 242

Z dôvodu zachovania už získaných práv sa navrhuje na vznik nároku na nemocenské dobrovoľne nemocensky poistenej osoby a na vznik nároku na materské vzniknuté po 30. júni 2003 hodnotiť aj obdobia získané podľa predpisov účinných do 30. júna 2003.

K § 243

Doby zamestnania a náhradné doby, ktoré boli získané pred účinnosťou tohto zákona sa navrhuje hodnotiť ako obdobia dôchodkového poistenia, a to za podmienok ustanovených predpismi, ktoré boli účinné pred 1. júlom 2003. Súčasne sa ustanovuje výška osobného mzdového bodu za náhradnú dobu získanú do 30. júna 2003.

K § 244

V súvislosti s určovaním sumy dôchodkových dávok je potrebné definovať osobný vymeriavací základ v období pred 1. júlom 2003.

K § 245

V súvislosti s postupným vyrovnávaním dôchodkového veku žien s dôchodkovým vekom mužov sa navrhuje posudzovať podmienku výchovy dieťaťa podľa predpisov účinných do 30. júna 2003.

K § 246

Ide o ustanovenie prechodného charakteru, ktorým sa v zásade upravuje použitie právnych predpisov účinných do 30. júna 2003 na nároky na dávky vzniknuté pred 1. júlom 2003.

K § 247

Navrhované ustanovenie rieši problematiku už vyplácaných dávok nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia. Zabezpečuje sa ním, že vyplácané dávky sa považujú za dávky podľa tohto zákona a neumožňuje sa uplatňovať nárok na vymeranie už vyplácanej dávky podľa predpisov účinných od 1. júla 2003.

Vzhľadom na to, že okrem zákona o sociálnom poistení sa používa pojem peňažná pomoc v materstve, podpora pri ošetrovaní člena rodiny, vyrovnávací príspevok v tehotenstve a materstve a ďalšie pojmy aj v iných právnych predpisoch, je potrebné zosúladiť ich pomenovanie s novo zavedeným pomenovaním.

K § 248

Zo zásady uvedenej v § 247 sa navrhuje výnimka, ktorou sa umožňuje pri splnení ustanovených podmienok vypočítať sumu starobného dôchodku podľa predpisov účinných od 1. júla 2003, a to aj napriek skutočnosti, že nárok na starobný dôchodok vznikol pred 1. júlom 2003; takto určená suma dôchodku nesmie byť nižšia ako suma určená podľa predpisov účinných do 30. júna 2003.

K § 249

Z dôvodu zásadnej zmeny definície invalidity a čiastočnej invalidity sa navrhuje posudzovať podmienky nároku na invalidný dôchodok a čiastočný invalidný dôchodok podľa predpisov účinných od 1. júla 2003 aj v prípadoch, v ktorých o nároku na takýto dôchodok nebolo do účinnosti navrhovaného zákona o sociálnom poistení právoplatne rozhodnuté. Sociálnej poisťovni sa ukladá, aby v prípade invalidných dôchodkov a čiastočných invalidných dôchodkov, o ktorých bolo právoplatne rozhodnuté pred 1. júlom 2003, preskúmala trvanie invalidity a čiastočnej invalidity podľa tohto zákona, a to v lehote najneskôr do 30. júna 2004.

K § 250

Vzhľadom na to, že pre nárok na výplatu čiastočného invalidného dôchodku sa navrhuje nový spôsob zisťovania poklesu zárobku, upravuje sa prechod na tento nový spôsob aj u čiastočných invalidných dôchodkov, na ktoré vznikol nárok pred účinnosťou tohto zákona.

K § 251

Vdove, ktorej trvá nárok na vdovský dôchodok k 1. júlu 2003, sa navrhuje zachovať nárok na jeho výplatu aj po tomto dni, ak spĺňa podmienky nároku na vdovský dôchodok podľa predpisov účinných do 30. júna 2003.

S účinnosťou od 1. júla 2003 sa navrhuje neobmedzovať výšku vdovského dôchodku, ak vdova má príjem zo zárobkovej činnosti. Z uvedeného dôvodu sa preto navrhuje výšku vdovského dôchodku, ktorý do 1. júla 2003 pre súbeh s príjmom zo zárobkovej činnosti sa nevyplácal vôbec, alebo len v obmedzenej sume, upraviť od splátky splatnej po 1. júli 2003 na sumu, v akej by sa vyplácal k 30. júnu 2003.

K § 252

Navrhovaným ustanovením sa umožňuje opätovné rozhodovanie o nároku na sirotsky dôchodok v prípade, že zanikol nárok na sirotsky dôchodok priznaný pred 1. júlom 2003, avšak po účinnosti tohto zákona sa splní niektorá z podmienok ustanovených týmto zákonom na vznik nároku na sirotsky dôchodok, napr. dieťa začne študovať a spĺňa

podmienku nezaopatrenosti. Nárok na sirotsky dôchodok v takomto prípade vznikne znovu, ak sú splnené podmienky ustanovené zákonom o sociálnom poistení, t. j. okrem iných podmienok je splnená aj podmienka, že zomrelá osoba splnila podmienku potrebného obdobia dôchodkového poistenia na vznik nároku na určený dôchodok, alebo poberala niektorý z určených dôchodkov.

Vzhľadom na to, že vznik nároku na sirotsky dôchodok je podmienený splnením podmienok ustanovených zákonom o sociálnom poistení, navrhuje sa aj sumu sirotského dôchodku určiť podľa tohto zákona.

K § 253

Návrh zákona nepreberá do vecného rozsahu dôchodkových dávok dôchodok za výsluhu rokov, a preto navrhuje sa prekvalifikovať už vyplácané dôchodky za výsluhu rokov na čiastočné invalidné dôchodky.

K § 254

Vzhľadom na to, že návrh zákona do vecného rozsahu dôchodkových dávok nepreberá dôchodok manželky, navrhuje sa v súlade so zásadou zachovania už získaných nárokov vyplácať dôchodok manželky priznaný pred 1. júlom 2003 aj po tomto dni, a to v sume a za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 30. júna 2003. Kvantifikácia dopadu tejto zmeny je uvedená v doložke.

K § 255

Návrh zákona nepreberá do vecného rozsahu dôchodkových dávok sociálny dôchodok, a preto sa navrhuje v súlade so zásadou zachovania už získaných nárokov vyplácať sociálny dôchodok priznaný pred 1. júlom 2003 aj po tomto dni za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 30. júna 2003.

K § 256

Vzhľadom na to, že návrh zákona nepreberá doterajší inštitút úpravy dôchodkov, ktoré sú jediným zdrojom príjmu, navrhuje sa v súlade so zásadou zachovania už získaných nárokov vyplácať dôchodky upravené z dôvodu jediného zdroja príjmu v sume a za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 30. júna 2003. Kvantifikácia dopadu tejto zmeny je uvedená v doložke.

K § 257

Navrhuje sa prechodné trojročné obdobie, v ktorom sa bude vykonávať porovnávací výpočet dôchodkovej dávky, na ktorú vznikne nárok po 30. júni 2003 tak, aby suma

dôchodkovej dávky podľa tohto zákona nebola nižšia ako suma určená podľa predpisov účinných do 30. júna 2003.

K § 258

V súlade so súčasnou právnou úpravou, ktorá garantuje nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie, zachovávajú sa tieto nároky do 31. decembra 2023.

K § 259

Navrhuje sa zachovať doterajší spôsob výplaty dávok, na ktoré vznikol nárok pred 1. júlom 2003.

K § 260

Upravuje sa uplatnenie právnych predpisov na platenie poistného, ktoré do účinnosti tohto zákona nebolo zaplatené včas a v správnej výške.

K § 261

Navrhuje sa, aby v období od 1. júla 2003 do 31. decembra 2006 sa zamestnávateľom neukladala prirážka k poistnému na úrazové poistenie. V tomto období bude jednotná výška poistného na úrazové poistenie pre všetkých zamestnávateľov.

Toto obdobie je určené z dôvodu vytvorenia potrebnej databázy o výške nákladov na úrazové dávky, ktoré Sociálna poisťovňa uhrádza v dôsledku vzniku pracovného úrazu a choroby z povolania u každého jednotlivého zamestnávateľa.

K § 262

V súvislosti so zavedeným úrazového poistenia navrhuje sa prevedenie zostatku finančných prostriedkov súčasného základného fondu zodpovednosti za škodu do základného fondu úrazového poistenia. Súčasne sa ustanovuje, že príjmom tohto fondu sú aj zaplatené a vymožené dlžné sumy poistného z poistenia zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a pri chorobe z povolania vzniknuté pred 1. júlom 2003.

K § 263

Upravuje sa rozdelenie zostatku rezervného fondu Sociálnej poisťovne, ktorý sa do 30. júna 2003 vytváral ako spoločný fond pre dávky nemocenského poistenia a dávky dôchodkového zabezpečenia.

K § 264

Preberá sa právna úprava financovania tzv. nesystémových dávok dôchodkového zabezpečenia, na úhradu nákladov ktorých štát poskytuje finančné prostriedky na osobitný účet Sociálnej poisťovne.

K § 265

Za účelom zabezpečenia kontinuity nositeľa sociálneho poistenia, výkonu funkcie štatutárneho orgánu, správnej rady a dozornej rady sa navrhuje, aby výkon týchto funkcií bol zverený od účinnosti zákona tým subjektom, ktoré ich vykonávali k 30. júnu 2003.

K § 266

Vzhľadom na náročnosť úloh súvisiacich s výkonom základného sociálneho poistenia Sociálnou poisťovňou, umožňuje sa, aby výkon v časti nemocenských dávok Sociálna poisťovňa preberala od zamestnávateľov postupne s tým, že toto prevzatie musí byť ukončené najneskôr 31. decembra 2004.

K § 267

Vzhľadom na to, že zákon o sociálnom poistení nepreberá konanie o prechode z pracovnej neschopnosti do invalidity, navrhuje sa, aby v prípade, že došlo k začatiu takéhoto konania, ktoré do účinnosti tohto zákona nebolo právoplatne skončené, sa postupovalo aj po účinnosti zákona podľa vyhlášky Ministerstva zdravotníctva, Ústrednej rady odborov a Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia č. 76/1957 Ú. v. o prechode z pracovnej neschopnosti do invalidity (čiastočnej invalidity) v znení neskorších predpisov.

K § 268

Vzhľadom na to, že zákon o sociálnom poistení nepreberá inštitút odstraňovania tvrdomi navrhuje sa, aby v prípade, že došlo k začatiu takéhoto konania, ktoré do účinnosti zákona nebolo skončené, sa postupovalo podľa predpisov účinných pred 1. júlom 2003.

K § 269

V nadväznosti na začlenenie úrazového poistenia do základného systému sociálneho poistenia a jeho vykonávanie verejnoprávnou inštitúciou navrhuje sa, aby na Sociálnu poisťovňu prešli záväzky, ktoré vznikli pred účinnosťou tohto zákona, ako aj záväzky, ktoré podľa právnej úpravy platnej pred účinnosťou tohto zákona uspokojuje zamestnávateľ z dôvodu zodpovednosti za škodu pri pracovných úrazoch a chorobách z povolania.

K § 270

Zamestnávateľovi sa ukladá povinnosť, aby evidenčné listy dôchodkového zabezpečenia vedené podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2003, predložil Sociálnej poisťovni najneskôr do 31. decembra 2003.

K § 271

V súvislosti s prenesením pôsobnosti výberu poistného na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu na Sociálnu poisťovňu sa navrhuje, aby sa táto pôsobnosť vzťahovala aj na výber, kontrolu a vymáhanie príspevkov vzniknutých v období pred účinnosťou tohto zákona. V tejto súvislosti sa súčasne navrhuje, aby zamestnanci, ktorí vykonávajú v súčasnosti túto agendu v Národnom úrade práce, s účinnosťou od 1. júla 2003 sa stali zamestnancami Sociálnej poisťovne.

K § 272

Navrhuje sa zrušenie 47 právnych predpisov, ktoré nadobudnutím účinnosti zákona o sociálnom poistení sa stanú bezpredmetnými.

K § 273

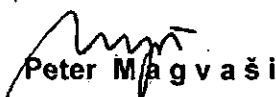
Vzhľadom na potrebu utvorenia časového priestoru na zavedenie nového systému sociálneho poistenia do praxe je nevyhnutné, aby návrh zákona nadobudol platnosť s takým časovým predstihom, ktorý Sociálnej poisťovni zabezpečí minimálne jednoročnú lehotu na prípravu výkonu tohto systému.

Bratislava 20. februára 2002



Mikuláš Dzurinda

predseda vlády
Slovenskej republiky



Peter Magvaši
minister práce, sociálnych vecí a rodiny
Slovenskej republiky

TABUĽKA ZHODY
k návrhu zákona s právom Európskych spoločenstiev a s právom Európskej únie

Smernica Rady č. 79/7/EHS

TABUĽKA ZHODY
návrhu zákona s právom Európskych spoločenstiev a s právom Európskej únie

SMERNICA RADY 79/7/EEC z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením COUNCIL DIRECTIVE (79/7/EEC) of 19 December 1978 on the progressive implementation of the principle of equal treatment for men and women in matters of social security			Návrh zákona o sociálnom poistení (ďalej len „návrh“) Vysvetlivky: <u>stĺpec 3</u> : N – bežná transpozícia, O – transpozícia s možnosťou voľby, D – transpozícia podľa úvahy (dobrovoľná), n.a. – transpozícia sa neuskutočňuje <u>stĺpec 7</u> : Ú – úplná zhoda, Č – čiastočná zhoda, R – rozpor, v prípade rozporu s príslušným ustanovením právneho aktu alebo v prípade, keď ešte nedošlo k transpozícii, ale príde k nej v budúcnosti, N – neaplikovateľné, transpozícia sa nepredpokladá ani v budúcnosti.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Č:1	Účelom tejto smernice je postupné vykonávanie zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením (ďalej len „zásada rovnakého zaobchádzania“) v oblasti sociálneho zabezpečenia a v ďalších súčastiach sociálnej ochrany uvedených v článku 3: The purpose of this Directive is the progressive implementation, in the field of social security and other elements of social protection provided for in Article 3, of the principle of equal treatment for men and women in matters of social security, hereinafter referred to as "the principle of equal treatment".	n.a.	Návrh					
Č: 2	Táto smernica sa vzťahuje na pracujúce osoby - vrátane samostatne zárobkovo činných osôb, pracovníkov a samostatne zárobkovo činných osôb, ktorých činnosť je prerušená z dôvodu choroby, úrazu alebo nedobrovoľnej nezamestnanosti, ako aj osoby hľadajúce zamestnanie - a na pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby, ktorí sú na dôchodku alebo v invalidite.	N	Návrh	§: 5 O: 1 P: a P: b	Zamestnanec podľa tohto zákona je fyzická osoba v pracovnom pomere, fyzická osoba v štátnozamestnaneckom pomere,	Ú		

	This Directive shall apply to the working population – including self-employed persons, workers and self-employed persons whose activity is interrupted by illness, accident or involuntary unemployment and persons seeking employment - and to retired or invalided workers and self-employed persons.			P: c P: d P: e P: f P: g P: h P: i P: j O: 2 §: 6 P: a P: b P: c	fyzická osoba v služobnom pomere, fyzická osoba v pracovnom vzťahu k družstvu, ústavný činiteľ, predseda samosprávneho kraja, starosta obce a primátor mesta, poslanec samosprávneho kraja a poslanec obecného zastupiteľstva dlhodobo uvoľnený na výkon funkcie, doktorand v dennej forme doktorandského štúdia, pestún v zariadení pestúnskej starostlivosti, fyzická osoba vo výkone väzby a fyzická osoba vo výkone trestu odňatia slobody, ak je zaradená do práce, Zamestnanec na účely úrazového poistenia je aj fyzická osoba, ktorá vykonáva práce na základe dohody o vykonaní práce a dohody o brigádnickej práci študentov Samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu vrátane hospodárenia v lesoch a na vodných plochách, fyzická osoba, ktorá má oprávnenie prevádzkovať živnosť, fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, okrem činnosti,			
--	---	--	--	---	--	--	--	--

					1. znalca a tlmočníka, ktorú vykonávajú podľa osobitného predpisu v konaní pred štátnym orgánom a orgánom, na ktorý prešli úlohy štátnych orgánov, 2. fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu			
			P: d	fyzická osoba, ktorá podľa svojho vyhlásenia sústavne vykonáva umeleckú činnosť alebo inú tvorivú činnosť podľa osobitného predpisu,				
			P: e	fyzická osoba, ktorá je spoločníkom verejnej obchodnej spoločnosti a komplementárom komanditnej spoločnosti,				
			P: f	fyzická osoba, ktorá vykonáva športovú činnosť zárobkovo ako svoje povolanie, ale nie v pracovnom pomere,				
			P: g	fyzická osoba, ktorá vykonáva činnosť obchodného zástupcu podľa osobitného predpisu.				
			§: 7	Spolupracujúca osoba				
				Spolupracujúca osoba podľa tohto zákona je				
			P: a	manžel (manželka), dieťa a súrodenec od skončenia povinnej školskej dochádzky, rodič, svokor, svokra, zať, nevesta osoby uvedenej v § 6 písm. a) a manžel (manželka) tejto spolupracujúcej osoby, ak sa podieľa na jej činnosti a ak nejde o pracovnoprávny vzťah,				
			P: b	manžel (manželka) osoby uvedenej v § 6 písm. b) až g), ak sa podieľa na jej činnosti.				
			§: 8	Spoločník spoločnosti s ručením obmedzeným				

					Spoločník spoločnosti s ručením obmedzeným podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá je spoločníkom spoločnosti s ručením obmedzeným a vykonáva pre spoločnosť s ručením obmedzeným so sídlom na území Slovenskej republiky prácu, za ktorú je odmeňovaná formou, ktorá sa podľa osobitného predpisu považuje za príjem zo závislej činnosti.			
				§: 9				
				O: 1	Poistenec podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá je alebo bola nemocensky poistená alebo dôchodkovo poistená podľa tohto zákona.			
				O: 2	Poistencovi patria práva pri výkone základného sociálneho poistenia bez akýchkoľvek obmedzení, priamej diskriminácie a nepriamej diskriminácie bez ohľadu na pohlavie s odvolaním sa na manželský alebo rodinný stav, okrem ustanovení týkajúcich sa ochrany žien v dôsledku materstva a bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod.			
				O: 3	Ak sa poistenec v dôsledku neuplatnenia zásady rovnakého zaobchádzania podľa odseku 2 považuje za poškodeného, môže sa domáhať svojich práv na súde.			
				§: 15	Osobný rozsah nemocenského poistenia			
				O: 1	Povinne nemocensky poistení sú			
				P: a	zamestnanec, ktorý vykonáva prácu na území Slovenskej republiky alebo mimo územia Slovenskej republiky počas obdobia určeného zamestnávateľom, ak medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, neustanovuje inak,			

			P: b	samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu bol vyšší ako 121 000 Sk.			
			O: 2	Dobrovoľne nemocensky poistení môžu byť			
			P: a	samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá nie je povinne nemocensky poistená,			
			P: b	spolupracujúca osoba nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby,			
			P: c	spoločník spoločnosti s ručením obmedzeným, (ďalej len „dobrovoľne nemocensky poistená osoba“).			
			§: 16	Osobný rozsah dôchodkového poistenia			
			O: 1	Povinne dôchodkovo poistení sú			
			P: a	zamestnanec, ktorý je povinne nemocensky poistený,			
			P: b	samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá je povinne nemocensky poistená,			
			P: c	občan Slovenskej republiky, ktorý vykonáva základnú službu, náhradnú službu, zdokonaľovaciu službu, alebo mimoriadnu vojenskú službu v rámci vojenskej služby v ozbrojených silách,			
			P: d	občan Slovenskej republiky, ktorý vykonáva civilnú službu,			
			P: e	fyzická osoba, ktorá sa osobne a celodenne stará o dieťa do troch rokov jeho veku alebo o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom do			

					šiestich rokov jeho veku,			
				P: f	fyzická osoba, ktorá je zaradená do evidencie nezamestnaných občanov hľadajúcich zamestnanie, ktorej sa poskytuje podpora v nezamestnanosti,			
				P: g	fyzická osoba, ktorá sa pripravuje na pracovné uplatnenie zaškolením alebo prípravou na prácu, ktorej sa poskytuje podpora v období zaškoľovania a v období prípravy na prácu,			
				P: h	fyzická osoba, ktorá sa po dovŕšení 18 rokov veku sústavne pripravuje na povolanie, ak sa považuje za nezaopatrené dieťa podľa tohto zákona,			
				P: i	fyzická osoba, ktorá poberá invalidný dôchodok podľa tohto zákona, a to do dovŕšenia veku ustanoveného na vznik nároku na starobný dôchodok.			
				O:2	Dobrovoľne dôchodkovo poistení môžu byť			
				P: a	samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá nie je povinne dôchodkovo poistená,			
				P: b	spolupracujúca osoba dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby,			
				P: c	spoločník spoločnosti s ručením obmedzeným,			
				P: d	fyzická osoba, ktorá je zaradená do evidencie nezamestnaných občanov hľadajúcich zamestnanie, ktorej sa neposkytuje podpora v nezamestnanosti,			
				P: e	fyzická osoba, ktorá sa sústavne pripravuje na povolanie štúdiom na vysokej škole a nie je nezaopatrené dieťa podľa tohto zákona,			
				P: f	fyzická osoba, ktorá bola najmenej jeden rok			

					dôchodkovo poistená a dobrovoľne pokračuje v dôchodkovom poistení (ďalej len „dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba“).			
				O: 3	Nárok na dôchodkové dávky za podmienok ustanovených týmto zákonom majú aj manžel (manželka) a nezaopatrené dieťa po osobách uvedených v odsekoch 1 a 2 a po poberateľoch starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku a čiastočného invalidného dôchodku.			
				§: 17	Osobný rozsah úrazového poistenia Povinne úrazovo poistený je zamestnávateľ, ak osobitný predpis neustanovuje inak.			
				§: 18				
				O: 1	Nárok na úrazové dávky z úrazového poistenia zamestnávateľa má jeho zamestnanec po splnení podmienok ustanovených týmto zákonom.			
				O: 2	Nárok na úrazové dávky v rozsahu ustanovenom týmto zákonom má aj			
				P: a	žiak strednej školy a študent vysokej školy, ktorý utrpel pracovný úraz alebo bola u neho zistená choroba z povolania pri praktickom vyučovaní v období odbornej (výrobnej) praxe,			
				P: b	fyzická osoba, ktorá utrpela pracovný úraz alebo bola u nej zistená choroba z povolania pri výkone základnej služby, náhradnej služby, zdokonaľovacej služby, mimoriadnej vojenskej služby v rámci vojenskej služby v ozbrojených silách alebo civilnej služby,			
				P: c	fyzická osoba združená v Dobrovoľnej požiarnej			

					ochrane Slovenskej republiky a v iných občianskych združeniach, ktorá utrpela pracovný úraz alebo bola u nej zistená choroba z povolania pri plnení úloh na úseku ochrany pred požiarom podľa osobitného predpisu a člen banského záchranného zboru, ktorý utrpel pracovný úraz alebo bola u neho zistená choroba z povolania pri činnostiach tohto zboru,			
				P: d	fyzická osoba, ktorá na výzvu orgánu verejnej moci alebo veliteľa zásahu a podľa jeho pokynov, prípadne s jeho vedomím osobne pomáha pri zásahu pri živelní udalosti a pri odstraňovaní jej následkov a pri výkone tejto činnosti utrpela pracovný úraz alebo bola u nej zistená choroba z povolania,			
				P: e	dobrovoľný zdravotník Slovenského Červeného kríža alebo inej právnickej osoby, ktorý utrpel pracovný úraz alebo bola u neho zistená choroba z povolania pri výkone zdravotníckych služieb pri športovom podujatí alebo spoločenskom podujatí,			
				P: f	dobrovoľný člen horskej služby a fyzická osoba, ktorá na výzvu horskej služby a podľa jej pokynov osobne pomáha pri záchranní akcii v teréne a pri výkone tejto činnosti utrpel pracovný úraz alebo bola u neho zistená choroba z povolania.			
				O: 3	Nárok na úrazové dávky za podmienok ustanovených týmto zákonom majú aj manžel (manželka), nezaopatrené dieťa po osobách uvedených v odsekoch 1 a 2 a fyzická osoba, voči ktorej mala osoba uvedená v odsekoch 1 a 2 v čase úmrtia vyživovaciu povinnosť.			
				§: 19				Vzťahuje sa len na výber poistného na poistenie

				O: 1	Povinne poistení v nezamestnanosti sú			v
				P: a	zamestnanec, ktorý je povinne nemocensky poistený a povinne dôchodkovo poistený,			nezamestnanosti
				P: b	policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby,			
				P: c	samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá je povinne nemocensky poistená a povinne dôchodkovo poistená.			
				O: 2	Dobrovoľne poistení v nezamestnanosti môžu byť			
				P: a	samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá nie je povinne poistená v nezamestnanosti,			
				P: b	spolupracujúca osoba samostatne zárobkovo činné osoby poistenej v nezamestnanosti,			
				P: c	spoločník spoločnosti s ručením obmedzeným a komanditista komanditnej spoločnosti,			
				P: d	fyzická osoba, ktorá vykonáva osobnú asistenciu podľa osobitného predpisu v rozsahu najmenej 90 hodín mesačne (ďalej len „dobrovoľne poistená osoba v nezamestnanosti“).			
				O: 3	Komanditista komanditnej spoločnosti podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá je komanditistom komanditnej spoločnosti a vykonáva pre túto spoločnosť so sídlom na území Slovenskej republiky prácu, za ktorú je odmeňovaná formou, ktorá sa podľa osobitného predpisu považuje za príjem zo závislej činnosti.			

Č: 3 O: 1 P: a	1. Táto smernica sa vzťahuje na: (a) zákonné systémy, ktoré poskytujú ochranu pred týmito rizikami: 1. This Directive shall apply to: (a) statutory schemes which provide protection against the following risks:	N	Návrh	§ : 1 O:1	Tento zákon vymedzuje sociálne poistenie	Ú		
Č: 3 O: 1 P: a 1. odrážka	— choroba, - sickness,	N	Návrh	§: 14 P: a	Z nemocenského poistenia sa poskytujú dávky: 1. nemocenské 2. ošetrovné	Ú		
Č: 3 O: 1 P: a 2. odrážka	- invalidita, - invalidity,	N	Návrh	§: 14 P: b	Z dôchodkového poistenia sa poskytujú dávky 3. invalidný dôchodok 4. čiastočný invalidný dôchodok	Ú		
Č: 3 O: 1 P: a 3. odrážka	— staroba, — old age,	N	Návrh	§: 14 P: b	Z dôchodkového poistenia sa poskytujú dávky 1. starobný dôchodok 2. pomerný starobný dôchodok	Ú		
Č: 3 O: 1 P: a 4. odrážka	— pracovné úrazy a choroby z povolania, — accidents at work and occupational diseases,	N	Návrh	§: 14 P: c	1. úrazový príplatok, 2. úrazová renta, 3. jednorazové vyrovnanie, 4. pozostalostná úrazová renta, 5. jednorazové odškodnenie, 6. pracovná rehabilitácia a rehabilitačné, 7. rekvalifikácia a rekvalifikačné, 8. náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia, 9. náhrada nákladov spojených s liečením, 10. náhrada nákladov spojených s pohrebom.	Ú		

Č: 3 O: 1 P: a 5. odrážka	— nezamestnanosť; — unemployment;	n.a.						Z hľadiska krytej udalosti problematiku upravuje zákon č. 387/1996 Z. z. o zamestnanosti v znení neskorších predpisov.
Č: 3 O: 1 P: b	(b) sociálnu pomoc, pokiaľ je jej cieľom doplniť alebo nahradiť systémy uvedené v písmene (a). (b) social assistance, in so far as it is intended to supplement or replace the schemes referred to in (a).	n.a.						
Č: 3 O: 2	2. Táto smernica sa nevzťahuje na opatrenia týkajúce sa pozostalostných dávok ani na opatrenia týkajúce sa rodinných dávok, s výnimkou prípadu rodinných dávok, poskytovaných prostredníctvom zvýšenia dávok patriacich vzhľadom na riziká uvedené v odseku 1 (a). 2. This Directive shall not apply to the provisions concerning survivors' benefits nor to those concerning family benefits, except in the case of family benefits granted by way of increases of benefits due in respect of the risks referred to in paragraph 1 (a).	n.a.						
Č: 3 O: 3	3. S cieľom zabezpečiť vykonávanie zásady rovnakého zaobchádzania v	n.a.						

	zamestnaneckých systémoch rada na návrh komisie prijme ustanovenia, ktoré vymedzia jej podstatu, rozsah a spôsoby jej uplatňovania. 3. With a view to ensuring implementation of the principle of equal treatment in occupational schemes, the Council, acting on a proposal from the Commission, will adopt provisions defining its substance, its scope and the arrangements for its application.							
Č: 4 O: 1	1. Zásadou rovnakého zaobchádzania sa rozumie, že neexistuje nijaká priama či nepriama diskriminácia z dôvodu pohlavia, najmä s odvolaním sa na manželský alebo rodinný stav, predovšetkým pokiaľ ide o: 1. The principle of equal treatment means that there shall be no discrimination whatsoever on ground of sex either directly, or indirectly by reference in particular to marital or family status, in particular as concerns:	N	Návrh	§: 9 O: 1 O: 2	Poistenec podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá je alebo bola nemocensky poistená alebo dôchodkovo poistená podľa tohto zákona. Poistencovi patria práva pri výkone základného sociálneho poistenia bez akýchkoľvek obmedzení, priamej diskriminácie a nepriamej diskriminácie a bez ohľadu na pohlavia s odvolaním sa na manželský alebo rodinný stav, okrem ustanovení týkajúcich sa ochrany žien v dôsledku materstva a bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod.	Ú		
Č: 4 O: 1 1. odrážka	— rozsah jednotlivých systémov a podmienky prístupu k nim; - the scope of the schemes and the conditions of access thereto,	N	Návrh	§: 33 P: a P: b	Všeobecné podmienky nároku na nemocenské dávky zamestnanca Zamestnanec má nárok na nemocenskú dávku, ak tento zákon neustanovuje inak, ak splnil podmienky ustanovené na vznik nároku na nemocenskú dávku počas trvania nemocenského poistenia alebo po jeho zániku počas trvania nároku na výplatu nemocenskej dávky alebo v ochrannej lehote a za obdobie, v ktorom nevykonáva činnosť zamestnanca z dôvodu uvedeného v § 36 ods. 1 alebo 2, v § 42 ods. 1 a v § 51 ods. 1 písm. a) nemá príjem, ktorý sa považuje za vymeriavací	Ú		

					základ podľa § 136 ods. 1 až 7.			
				§: 34	Všeobecné podmienky nároku na nemocenské dávky povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby a dobrovoľne nemocensky poistenej osoby			
				O: 1	Povinne nemocensky poistená samostatne zárobkovo činná osoba a dobrovoľne nemocensky poistená osoba majú nárok na nemocenskú dávku, ak tento zákon neustanovuje inak, ak			
				P: a	splnili podmienky ustanovené na vznik nároku na nemocenskú dávku počas trvania nemocenského poistenia alebo po jeho zániku počas trvania nároku na výplatu nemocenskej dávky alebo v ochrannnej lehote a			
				P: b	zaplatili poistné na nemocenské poistenie za obdobie nemocenského poistenia povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby a dobrovoľne nemocensky poistenej osoby do konca kalendárneho mesiaca predchádzajúceho kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, najneskôr v posledný deň kalendárneho mesiaca, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky.			
				§: 36	Podmienky nároku na nemocenské			
				O: 1	Poistenec má nárok na nemocenské, ak nevykonáva zárobkovú činnosť, z ktorej je nemocensky poistený z dôvodu, že bol pre chorobu alebo úraz uznaný za dočasne práceneschopného podľa osobitného predpisu na výkon zárobkovej činnosti (ďalej len „dočasná pracovná neschopnosť“) alebo poistencovi bolo nariadené karanténne opatrenie podľa osobitného predpisu.			

			§: 37 O: 1	Poistencovi vzniká nárok na nemocenské od prvého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti a zaniká odo dňa skončenia dočasnej pracovnej neschopnosti alebo odo dňa uznania invalidity alebo čiastočnej invalidity, najneskôr uplynutím 52 týždňov od vzniku dočasnej pracovnej neschopnosti (ďalej len „podporné obdobie“), ak tento zákon neustanovuje inak.			
			§: 38 O: 1	Poistencovi, ktorému bolo nariadené karanténne opatrenie podľa osobitného predpisu, vzniká nárok na nemocenské od prvého dňa obdobia, v ktorom bolo nariadené karanténne opatrenie a zaniká posledným dňom obdobia, v ktorom bolo nariadené karanténne opatrenie.			
			§: 39	Nemocenské sa poskytuje za kalendárne dni.			
			§: 42 O: 1	Podmienky nároku na ošetrovné Poistenec má nárok na ošetrovné, ak nevykonáva zárobkovú činnosť, z ktorej je nemocensky poistený, pretože			
			P: a	ošetruje choré dieťa, chorého manžela, chorú manželku, chorého rodiča alebo chorého rodiča manžela (manželky), ktorého zdravotný stav podľa potvrdenia príslušného lekára nevyhnutne vyžaduje ošetrovanie inou osobou, alebo			
			P: b	sa stará o dieťa do desať rokov veku, ak 1. dieťaťu bolo nariadené karanténne opatrenie podľa osobitného predpisu, 2. predškolské zariadenie alebo zariadenie sociálnych služieb, v ktorých sa poskytuje dieťaťu starostlivosť, alebo škola, ktorú dieťa			

					navštevuje, boli rozhodnutím príslušných orgánov uzavreté alebo v nich bolo nariadené karanténne opatrenie podľa osobitného predpisu alebo			
					3. fyzická osoba, ktorá sa inak o dieťa stará, ochorela, bolo jej nariadené karanténne opatrenie podľa osobitného predpisu alebo v súvislosti s pôrodom bola prijatá do ústavnej starostlivosti, a preto sa nemôže o dieťa starať,			
				§: 73	Poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 75 a ku dňu vzniku invalidity nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo pomerný starobný dôchodok.			
				§: 74	Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť			
				O: 1	Poistenec je invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 66 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.			
				§: 77	Podmienky nároku na čiastočný invalidný dôchodok			
				O: 1	Poistenec má nárok na čiastočný invalidný dôchodok, ak sa stal čiastočne invalidný a získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 75.			
				O: 2	Poistenec je čiastočne invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 33 %, ale najviac o 66 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou; § 74 odseky 2 až 10 platia rovnako.			
				O: 3	Poistencovi, ktorý sa stal čiastočne invalidný			Ustanovuje sa postupné vyrovnanie dôchodkového veku žien s dôchodkovým vekom

					v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania sa podmienka počtu rokov dôchodkového poistenia uvedená v § 75 ods. 1 považuje za splnenú.			mužov na úroveň 60 rokov, ktoré bude skončené v roku 2010.
				§: 69	Podmienky nároku na starobný dôchodok			
				O: 1	Poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 25 rokov a dovŕšil najmenej vek potrebný na nárok na starobný dôchodok (ďalej len „dôchodkový vek“).			
				O: 2	Dôchodkový vek je 60 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.			
				O: 3	Poistenkyni, ktorá vychovala päť detí a viac detí a v období od 1. júla 2003 do 31. decembra 2010 dovŕšila vek 53 rokov, sa dôchodkový vek určí tak, že sa k veku 53 rokov pripočíta			
				P: a	v roku 2003 deväť kalendárnych mesiacov,			
				P: b	v roku 2004 osemnásť kalendárnych mesiacov,			
				P: c	v roku 2005 dvadsaťsedem kalendárnych mesiacov,			
				P: d	v roku 2006 tridsaťšesť kalendárnych mesiacov,			
				P: e	v roku 2007 štyridsaťpäť kalendárnych mesiacov,			
				P: f	v roku 2008 päťdesiatštyri kalendárnych mesiacov,			
				P: g	v roku 2009 šesťdesiatštyri kalendárnych mesiacov,			
				P: h	v roku 2010 sedemdesiatštyri kalendárnych mesiacov.			
				O: 4	Poistenkyni, ktorá vychovala tri deti alebo štyri deti a v období od 1. júla 2003 do 31. decembra 2010 dovŕšila vek 54 rokov, sa dôchodkový vek určí tak, že sa k veku 54 rokov pripočíta			
				P: a	v roku 2003 osem kalendárnych mesiacov,			
				P: b	v roku 2004 šesťdesiatštyri kalendárnych mesiacov,			
				P: c	v roku 2005 dvadsaťštyri kalendárnych mesiacov,			
				P: d	v roku 2006 tridsaťdva kalendárnych mesiacov,			
				P: e	v roku 2007 štyridsať kalendárnych mesiacov,			
				P: f	v roku 2008 štyridsaťosem kalendárnych mesiacov,			

				P: g P: h O: 5 P: a P: b P: c P: d P: e P: f P: g P: h O: 6 P: a P: b P: c P: d P: e P: f P: g P: h O: 7 P: a P: b P: c P: d P: e P: f	v roku 2009 päťdesiatšesť kalendárnych mesiacov, v roku 2010 šesťdesiatštyri kalendárnych mesiacov. Poistenkyni, ktorá vychovala dve deti a v období od 1. júla 2003 do 31. decembra 2010 dovŕšila vek 55 rokov, sa dôchodkový vek určí tak, že sa k veku 55 rokov pripočíta v roku 2003 šesť kalendárnych mesiacov, v roku 2004 dvanásť kalendárnych mesiacov, v roku 2005 osemnásť kalendárnych mesiacov, v roku 2006 dvadsaťpäť kalendárnych mesiacov, v roku 2007 tridsaťdva kalendárnych mesiacov, v roku 2008 tridsaťdeväť kalendárnych mesiacov, v roku 2009 štyridsaťšesť kalendárnych mesiacov, v roku 2010 päťdesiattri kalendárnych mesiacov. Poistenkyni, ktorá vychovala jedno dieťa a v období od 1. júla 2003 do 31. decembra 2010 dovŕšila vek 56 rokov, sa dôchodkový vek určí tak, že sa k veku 56 rokov pripočíta v roku 2003 päť kalendárnych mesiacov, v roku 2004 desať kalendárnych mesiacov, v roku 2005 pätnásť kalendárnych mesiacov, v roku 2006 dvadsať kalendárnych mesiacov, v roku 2007 dvadsaťpäť kalendárnych mesiacov, v roku 2008 tridsať kalendárnych mesiacov, v roku 2009 tridsaťšesť kalendárnych mesiacov, v roku 2010 štyridsaťdva kalendárnych mesiacov. Poistenkyni, ktorá v období od 1. júla 2003 do 31. decembra 2010 dovŕšila vek 57 rokov, sa dôchodkový vek určí tak, že sa k veku 57 rokov pripočíta v roku 2003 štyri kalendárne mesiace, v roku 2004 osem kalendárnych mesiacov, v roku 2005 dvanásť kalendárnych mesiacov, v roku 2006 šesťnásť kalendárnych mesiacov, v roku 2007 dvadsať kalendárnych mesiacov, v roku 2008 dvadsaťštyri kalendárnych mesiacov,			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

				P: g P: h §: 71	v roku 2009 dvadsaťosem kalendárnych mesiacov, v roku 2010 tridsaťdva kalendárnych mesiacov. Poistenec má nárok na pomerný starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov, dovršil vek najmenej 65 rokov a nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok.			
Č: 4 O: 1 2. odrážka	- povinnosť platiť príspevky a výpočet výšky príspevkov; - the obligation to contribute and the calculation of contributions,	N	Návrh	§: 128 O: 1 P: a P: c O: 2 P: a P: c P: e P: f O: 3 P: a P: b	Poistné na nemocenské poistenie platí zamestnanec, povinne nemocensky poistená samostatne zárobkovo činná osoba, Poistné na dôchodkové poistenie platí zamestnanec, povinne dôchodkovo poistená samostatne zárobkovo činná osoba, e) Národný úrad práce, f) štát. Národný úrad práce platí poistné na dôchodkové poistenie za fyzickú osobu zaradenú do evidencie nezamestnaných občanov hľadajúcich zamestnanie, ktorej sa poskytuje podpora v nezamestnanosti, zaradenú do evidencie nezamestnaných občanov hľadajúcich zamestnanie pripravujúcu sa na pracovné uplatnenie zaškolením alebo prípravou na prácu, ktorej sa poskytuje podpora v období zaškolenia a v období prípravy na prácu.	Ú		

				O: 4	Štát platí poistné na dôchodkové poistenie za			
				P: a	občana Slovenskej republiky, ktorý vykonáva základnú službu, náhradnú službu, zdokonaľovaciu službu, mimoriadnu vojenskú službu alebo prípravnú službu v rámci vojenskej služby v ozbrojených silách Slovenskej republiky,			
				P: b	občana Slovenskej republiky, ktorý vykonáva civilnú službu,			
				P: c	fyzickú osobu, ktorá sa osobne a celodenne stará o dieťa do troch rokov jeho veku alebo o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom do šesť rokov jeho veku,			
				O: 5	Štát platí poistné na dôchodkové poistenie za fyzické osoby uvedené v odseku 4, ak tieto osoby nie sú povinné platiť poistné na dôchodkové poistenie samy. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky po dohode s Ministerstvom financií Slovenskej republiky upraví osobitným predpisom platenie poistného a zúčtovanie poistného na dôchodkové poistenie plateného štátom.			
				O: 6	Poistné na úrazové poistenie platí zamestnávateľ.			
				O: 7	Poistné na poistenie v nezamestnanosti platí			
				P: a	zamestnanec, ak osobitný predpis neustanovuje inak,			
				P: b	policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby, ak osobitný predpis neustanovuje inak,			
				P: c	zamestnávateľ, ak osobitný predpis neustanovuje inak,			

				P: d	samostatne zárobkovo činná osoba povinne poistená v nezamestnanosti,			
				P: e	dobrovoľne poistená osoba v nezamestnanosti.			
				§: 130	Sadzba poistného na nemocenské poistenie je pre			
				P: a	zamestnanca 1,4 % z vymeriavacieho základu,			
				P: c	povinne nemocensky poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu 4,8 % z vymeriavacieho základu,			
				§: 131	Sadzba poistného na dôchodkové poistenie je pre			
				P: a	zamestnanca 6,4 % z vymeriavacieho základu,			
				P: c	povinne dôchodkovo poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu 28 % z vymeriavacieho základu,			
				P: e	Národný úrad práce 28 % z vymeriavacieho základu,			
				P: f	štát 7 % z vymeriavacieho základu.			
				§: 134 O: 1	Sadzba poistného na poistenie v nezamestnanosti je pre			
				P: a	zamestnanca 1 % z vymeriavacieho základu,			
				P: c	povinne poistenú v nezamestnanosti samostatne zárobkovo činnú osobu 3 % z vymeriavacieho základu,			
Č: 4 O: 1	- výpočet dávok vrátane ich zvýšenia s ohľadom na manžela/manželku a závislé	N	Návrh	§: 40	Výška nemocenského je 55 % denného vymeriavacieho základu určeného podľa § 58,ak	Ú		

3. odrážka	osoby, a podmienky určujúce trvanie a zachovanie nároku na dávky. - the calculation of benefits including increases due in respect of a spouse and for dependants and the conditions governing the duration and retention of entitlement to benefits.			§: 41 §: 44 §: 76 §: 78 §: 70 O: 1 O: 2	tento zákon neustanovuje inak. Poistenec má nárok na nemocenské vo výške polovice nemocenského podľa § 40 odo dňa porušenia liečebného režimu určeného lekárom do skončenia dočasnej pracovnej neschopnosti. Výška ošetrovného je 55 % denného vymeriavacieho základu určeného podľa § 58. Suma invalidného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok, ku ktorému sa pripočíta obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku a aktuálnej dôchodkovej hodnoty; § 67 ods. 1 druhá veta platí rovnako. Suma čiastočného invalidného dôchodku sa určuje z invalidného dôchodku percentuálnym podielom poklesu schopnosti poistenca vykonávať zárobkovú činnosť. Určenie sumy starobného dôchodku Suma starobného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty; § 67 ods. 1 druhá veta platí rovnako. Ak poistenec vykonával zárobkovú činnosť, z ktorej bol dôchodkovo poistený, po splnení podmienok nároku na starobný dôchodok, a nepoberal tento dôchodok alebo invalidný dôchodok, suma starobného dôchodku sa určí podľa odseku 1 a pripočíta sa k nej suma určená ako súčin súčtu osobných mzdových bodov získaných za obdobie			
------------	---	--	--	--	---	--	--	--

					výkonu zárobkovej činnosti po vzniku nároku na starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty.			
				§: 72	Určenie sumy pomerného starobného dôchodku			
				O: 1	Suma pomerného starobného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty; § 67 ods. 1 druhá veta platí rovnako.			
				O: 2	Ak poistenec vykonával zárobkovú činnosť, z ktorej bol dôchodkovo poistený, po splnení podmienok nároku na pomerný starobný dôchodok, a nepoberal tento dôchodok alebo invalidný dôchodok, suma pomerného starobného dôchodku sa určí podľa odseku 1 a pripočíta sa k nej suma určená ako súčin súčtu osobných mzdových bodov získaných za obdobie výkonu zárobkovej činnosti po vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty.			
				§: 96	Určenie sumy úrazovej renty			
				O: 1	Mesačná suma úrazovej renty sa určí ako súčin 30,4167-násobku sumy zodpovedajúcej 80 % denného vymeriavacieho základu poškodeného a koeficientu určeného ako podiel čísla zodpovedajúceho percentuálnemu poklesu pracovnej schopnosti a čísla 100.			
				O: 2	Ak sa poškodenému vypláca starobný dôchodok, pomerný starobný dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok, zníži sa suma úrazovej renty určená podľa odseku 1 o sumu tohto			

					dôchodku. Úrazová renta sa vypláca v sume zníženej podľa prvej vety aj vtedy, ak zanikol nárok na výplatu dôchodkovej dávky.			
				O: 3	Pre zníženie úrazovej renty podľa odseku 2 je rozhodujúca suma dôchodku, na ktorú má poškodený nárok ku dňu priznania úrazovej renty, a ak bol dôchodok uvedený v odseku 2 priznaný po priznaní úrazovej renty, rozhodujúca je suma dôchodku, na ktorú má nárok ku dňu jeho priznania.			
				O: 4	Ak u poškodeného došlo k zmene poklesu pracovnej schopnosti z dôvodu toho istého pracovného úrazu alebo tej istej choroby z povolania, doterajšia suma úrazovej renty sa upraví v pomere novej percentuálnej miery poklesu pracovnej schopnosti k doterajšej percentuálnej miere poklesu pracovnej schopnosti odo dňa zmeny poklesu pracovnej schopnosti.			
				O: 5	Pri opätovnom vzniku nároku na úrazovú rentu z dôvodu toho istého pracovného úrazu alebo tej istej choroby z povolania sa suma úrazovej renty určí z denného vymeriavacieho základu, z ktorého bola určená jej suma pri prvom vzniku nároku vynásobená koeficientom určeným ako podiel všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom znovu vznikol nárok na úrazovú rentu, a všeobecného vymeriavacieho základu, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom vznikol nárok na úrazovú rentu prvýkrát.			
				O: 6	Ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu viacerých úrazových rent z dôvodu viacerých pracovných úrazov alebo chorôb z povolania, vypláca sa iba jedna úrazová renta a to tá, ktorej suma je vyššia alebo najvyššia. Na výplatu			

					úrazovej renty a zánik nároku na úrazovú rentu platí § 88 ods. 1 druhá veta a tretia veta primerane.			
				O: 7	Na zvyšovanie úrazovej renty platí § 89 primerane.			
				§: 98	Suma jednorazového vyrovnania sa určí ako súčin tristošesťdesiatpäťnásobku denného vymeriavacieho základu a koeficientu určeného ako podiel čísla zodpovedajúceho percentuálnemu poklesu pracovnej schopnosti a čísla 100.			
				§: 100	Suma pozostalostnej úrazovej renty			
				O: 1	Mesačná suma pozostalostnej úrazovej renty sa určí vo výške výživného alebo príspevku na výživu, ktoré bol poškodený povinný platiť v čase svojej smrti.			
				O: 2	Suma pozostalostnej úrazovej renty alebo úhrn súm pozostalostných úrazových rent po tom istom poškodenom nesmie presiahnuť sumu úrazovej renty, na ktorú mal alebo by bol mal poškodený nárok pri 100 % strate pracovnej schopnosti. To platí aj vtedy, ak poškodený bol poberateľ úrazovej renty z dôvodu nižšieho percentuálneho poklesu pracovnej schopnosti. Skutočnosť rozhodujúca pri určení rozhodujúceho obdobia na výpočet pozostalostnej úrazovej renty je deň úmrtia poškodeného, po ktorom vzniká nárok na pozostalostnú úrazovú rentu. Ak poškodený v deň úmrtia nepoberal úrazovú rentu, skutočnosťou na určenie rozhodujúceho obdobia na výpočet úrazovej renty je deň jeho smrti.			
				§: 101	Jednorazové odškodnenie			
				O: 1	Manžel, manželka a nezaopatrené dieťa poškodeného, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, majú nárok na			

				jednorazové odškodnenie.			
			O: 2	Suma jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky je sedemstotridsaťnásobok denného vymeriavacieho základu, najviac 1 000 000 Sk.			
			O: 3	Suma jednorazového odškodnenia na každé nezaopatrené dieťa uvedené v odseku 1 je polovica sumy jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky poškodeného. Úhrn súm jednorazového odškodnenia nezaopatrených detí nesmie presiahnuť 1 000 000 Sk. Ak úhrn jednorazových odškodnení presiahne túto sumu, znížia sa sumy jednorazových odškodnení nezaopatrených detí pomerne tak, aby ich úhrn bol najviac 1 000 000 Sk.			
			§: 103	Rehabilitačné			
			O: 3	Suma rehabilitačného je 80 % denného vymeriavacieho základu poškodeného.			
			O: 4	Ak sa poberateľovi rehabilitačného súčasne vypláca čiastočný invalidný dôchodok alebo úrazová renta, suma rehabilitačného sa určí ako rozdiel sumy rehabilitačného určeného podľa odseku 3 a sumy týchto dávok pripadajúcej na kalendárny deň.			
			§: 107				
			O: 2	Suma náhrady nákladov spojených s liečením je najviac 500 000 Sk.			
			O: 3	Suma uvedená v odseku 2 platná k 31. decembru kalendárneho roka sa zvyšuje vždy od 1. januára nasledujúceho kalendárneho roka o 5 %.			
			§: 108				
			O: 3	Suma náhrady nákladov uvedených v odseku 2 je najviac 50 000 Sk. Na zvýšenie tejto sumy § 107 ods. 3 platí rovnako.			

				O: 4	Fyzická osoba, ktorá s poškodeným, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, žila ku dňu jeho smrti v domácnosti a nezaopatrené dieťa poškodeného, má nárok na náhradu a) jednej tretiny výdavkov vynaložených na smútočné ošatenie, najviac v sume 3 000 Sk a b) cestovných výdavkov vynaložených na jej prepravu z miesta trvalého pobytu na miesto pohrebu a späť.			
				O: 5	Suma náhrady výdavkov uvedených v odseku 4 je najviac 50 000 Sk. Na zvýšenie tejto sumy § 107 ods. 3 platí rovnako.			
Č: 4 O: 2	2. Zásada rovnakého zaobchádzania sa nedotýka predpisov o ochrane žien z dôvodu materstva. 2. The principle of equal treatment shall be without prejudice to the provisions relating to the protection of women on the grounds of maternity.	n.a.						
Č: 5	Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia, ktorými zabezpečia, že všetky zákony, iné predpisy a administratívne opatrenia, ktoré sú v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania, budú zrušené. Member States shall take the measures necessary to ensure that any laws, regulations and administrative provisions contrary to the principle of equal treatment are abolished.	n.a.						
Č: 6	Členské štáty zavedú do svojich vnútroštátnych právnych systémov potrebné opatrenia umožňujúce každému zamestnancovi, ktorý sa pokladá za poškodeného v dôsledku	N	Návrh	§: 9 O: 3	Ak sa poistenec v dôsledku neuplatnenia zásady rovnakého zaobchádzania podľa odseku 2 považuje za poškodeného, môže sa domáhať svojich práv na	Ú		

	neuplatnenia zásady rovnakého zaobchádzania, domáhať sa svojich práv súdnou cestou po prípadnom posúdení veci inými príslušnými orgánmi. Member States shall introduce into their national legal systems such measures as art necessary to enable all persons who consider themselves wronged by failure to apply the principle of equal treatment to pursue their claims by judicial process, possibly after recourse to other competent authorities.				súde.			
Č: 7 O: 1	1. Táto smernica sa nedotýka práva členských štátov vylúčiť z jej pôsobnosti: 1. This Directive shall be without prejudice to the right of Member States to exclude from its scope:	n. a.						
Č: 7 O: 1 P: a	(a) určovanie veku odchodu do dôchodku na účely poskytovania starobného dôchodku a dôchodku za výsluhu rokov a jeho možné dôsledky na iné dávky; (a) the determination of personable age for the purposes of granting old-age and retirement pensions and the possible consequences thereof for other benefits;	n. a.						
Č: 7 O: 1 P: b)	(b) výhody súvisiace so systémami starobných dôchodkov poskytovaných osobám, ktoré vychovali deti; získanie nároku na dávky po období prerušenia pracovného pomeru z dôvodu výchovy detí; (b) advantages in respect of old-age pension schemes granted to persons who have brought up children; the acquisition of benefit entitlements following periods of interruption of employment due to the bringing up of children;	D		§: 16 O: 1 P: e §: 128 O: 4	Povinne dôchodkovo poistení sú fyzická osoba, ktorá sa osobne a celodenne stará o dieťa do troch rokov jeho veku alebo o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom do šiestich rokov jeho veku, Štát platí poistné na dôchodkové poistenie za			

				P: c	fyzickú osobu, ktorá sa osobne a celodenne stará o dieťa do troch rokov jeho veku alebo o dieťa s dlhodobé nepriaznivým zdravotným stavom do šiestich rokov jeho veku,			
				P: d	fyzickú osobu, ktorá po dovŕšení 18 rokov veku sa sústavne pripravuje na povolanie, ak sa považuje za nezaopatrené dieťa podľa tohto zákona,			
Č: 7 O: 1 P: c	(c) priznanie nároku na dávky v starobe alebo invalidite na základe odvodeného nároku manželky; (c) the granting of old-age or invalidity benefit entitlements by virtue of the derived entitlements of a wife;	D		§: 80				
				O: 1	Vdova má nárok na vdovský dôchodok po manželovi, ktorý			
				P: a	bol poberateľom starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku,			
				P: b	ku dňu smrti splnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo pomerný starobný dôchodok alebo získal počet rokov dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok, alebo			
				P: c	zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.			
				O: 2	Vdova má nárok na výplatu vdovského dôchodku počas jedného roka od smrti manžela.			
				O: 3	Po uplynutí obdobia uvedeného v odseku 2 má vdova nárok na výplatu vdovského dôchodku, ak			
				P: a	sa stará o nezaopatrené dieťa,			
				P: b	je invalidná alebo			
				P: c	dovŕšila dôchodkový vek.			

				§: 82 O: 1	Nárok na sirotský dôchodok má nezaopatrené dieťa, ktorému zomrel rodič alebo osvojiteľ dieťaťa, ak rodič alebo osvojiteľ bol poberateľ starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku alebo ku dňu smrti získal počet rokov dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok alebo splnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo pomerný starobný dôchodok, alebo zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.			
				O: 2	Nárok na sirotský dôchodok nevzniká nezaopatrenému dieťaťu v pestúnskej starostlivosti po pestúnovi alebo po jeho manželovi.			
				O: 3	Nárok na výplatu sirotského dôchodku zaniká osvojením nezaopatreného dieťaťa. Zrušením osvojenia nárok na výplatu sirotského dôchodku vznikne opätovne.			
				O: 4	Nárok na sirotský dôchodok zaniká dňom právoplatnosti rozhodnutia súdu, podľa ktorého nezaopatrené dieťa úmyselne spôsobilo smrť fyzickej osoby, po ktorej vznikol nárok na sirotský dôchodok.			
Č: 7 O: 1 P: d	(d) zvýšenie dávok v prípade dlhodobej invalidity, staroby, pracovných úrazov a chorôb z povolania pre závislú manželku; (d) the granting of increases of long-term invalidity, old-age, accidents at work and occupational disease benefits for a dependent wife;	n. a.						
Č: 7 O: 1 P: e	(e) dôsledky uplatnenia práva, pred prijatím tejto smernice, rozhodnúť sa pre nenadobudnutie práva alebo neprijatie	n. a.						

	povinnosti v rámci zákonného systému. (e) the consequences of the exercise, before the adoption of this Directive, of a right of option not to acquire rights or incur obligations under a statutory scheme.							
Č: 7 O: 2	2. Členské štáty pravidelne skúmajú veci, ktoré sú vyňaté podľa odseku 1, aby zistili, či dosiahnutá úroveň sociálneho rozvoja v danej oblasti zdôvodňuje zachovanie existujúcich výnimiek. 2. Member States shall periodically examine matters excluded under paragraph 1 in order to ascertain, in the light of social developments in the matter concerned, whether there is justification for maintaining the exclusions concerned.	n. a.						
Č: 8 O: 1	1. Členské štáty uvedú do platnosti zákony, iné predpisy a administratívne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do šiestich rokov od jej oznámenia. Okamžite o tom budú informovať komisiu. 1. Member States shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive within six years of its notification. They shall immediately inform the Commission thereof.	n. a.						
Č: 8 O: 2	2. Členské štáty oznámia komisii znenie zákonov, iných predpisov a administratívnych opatrení prijatých v oblasti, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, vrátane opatrení prijatých v súlade s článkom 7 (2). Komisiu budú informovať o dôvodoch na zachovanie platných úprav, týkajúcich sa vecí uvedených v článku 7 (1), a o možnostiach ich	n. a.						

	prehodnotenia v neskoršom termíne. 2. Member States shall communicate to the Commission the text of laws, regulations and administrative provisions which they adopt in the field covered by this Directive, including measures adopted pursuant to Article 7 (2). They shall inform the Commission of their reasons for maintaining any existing provisions on the matters referred to in Article 7 (1) and of the possibilities for reviewing them at a later date.							
Č: 9	Do siedmich rokov od oznámenia tejto smernice členské štáty poskytnú komisii všetky informácie potrebné na to, aby mohla vypracovať správu o uplatňovaní tejto smernice, predložiť ju rade a navrhnúť ďalšie opatrenia, ktoré si môže vyžadovať vykonávanie zásady rovnakého zaobchádzania. Within seven years of notification of this Directive, Member States shall forward all information necessary to the Commission to enable it to draw up a report on the application of this Directive for submission to the Council and to propose such further measures as may be required for the implementation of the principle of equal treatment.	n. a.						
Č: 10	Táto smernica je adresovaná členským štátom. This Directive is addressed to the Member States.	n. a.						

TABUĽKA ZHODY
k návrhu zákona s právom Európskych spoločenstiev a s právom Európskej únie

Smernica Rady č. 80/987/EHS

TABUĽKA ZHODY
návrhu zákona s právom Európskych spoločenstiev a s právom Európskej únie

SMERNICA RADY 80/987/EEC z 20. októbra 1980 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa ochrany práv zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa COUNCIL DIRECTIVE 80/987/EEC of 20 October 1980 on the approximation of the laws of the Member States relating to the protection of employees in the event of the insolvency of their employer			- zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (dátum prijatia 02.07.2001, dátum nadobudnutia účinnosti 01.04.2002) - zákon č. 387/1996 Z. z. o zamestnanosti v znení neskorších predpisov - návrh zákona o sociálnom poistení a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 387/1996 Z. z. o zamestnanosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“)					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Č: 1 O: 1	Táto smernica sa vzťahuje na nároky zamestnancov vyplývajúce z pracovných zmlúv alebo pracovných pomerov a existujúce voči zamestnávateľom, ktorí sa nachádzajú v stave platobnej neschopnosti v zmysle článku 2 (1).	N	Zákonník práce	§ 22 O: 1 O: 2 P: a P: b P: c P: d P: e P: f P: g P: h P: i O: 3	Ak sa zamestnávateľ stane platobne neschopný podľa § 21 a nemôže uspokojiť nároky zamestnancov z pracovného pomeru, uspokojia sa tieto nároky z garančného fondu podľa osobitných predpisov. Nároky zamestnancov z pracovného pomeru, ktoré sa uspokojujú z garančného fondu, (ďalej len „peňažná náhrada“) sú nárok na mzdu a náhradu za čas pracovnej pohotovosti, nárok na náhradu mzdy za sviatky a pri prekážkach v práci, nárok na náhradu mzdy za dovolenku, na ktorú vznikol nárok počas kalendárneho roka, v ktorom vznikla platobná neschopnosť zamestnávateľa, ako aj za predchádzajúci kalendárny rok, nárok na odstupné, ktoré patrí zamestnancom pri skončení pracovného pomeru, nárok na náhradu mzdy pri okamžitom skončení pracovného pomeru (§ 68 ods. 2 a § 69), nárok na náhradu mzdy pri neplatnom skončení pracovného pomeru (§ 79), nároky cestovných, st'ahovacích a iných výdavkov, ktoré vznikli pri plnení pracovných povinností, nárok na náhradu škody v súvislosti s pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, súdne trovy v súvislosti s uplatnením nárokov z pracovného pomeru zamestnanca na súde z dôvodu zrušenia zamestnávateľa, vrátane trov právneho zastúpenia. Peňažná náhrada sa podľa odseku 2 písm. a) až f) poskytne zamestnancovi v sume príslušného nároku zníženého o poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie, zdravotné poistenie, príspevok na poistenie v nezamestnanosti, ktoré je povinný platiť zamestnanec, príspevok na doplnkové dôchodkové poistenie, ktoré platí	Ú		

					zamestnanec podľa osobitného predpisu a preddavok na daň alebo daň z príjmov zo závislej činnosti a funkčných požitkov podľa osobitného predpisu, vypočítaných podľa podmienok platných v príslušnom kalendárnom mesiaci, za ktorý sa uvedený nárok zamestnanca zisťuje.			
Č: 1 O: 2	Členské štáty môžu výnimočne vylúčiť nároky niektorých kategórií zamestnancov z pôsobnosti tejto smernice vzhľadom na osobitnú povahu pracovnej zmluvy alebo pracovného pomeru zamestnanca, alebo existenciu iných foriem záruk poskytujúcich ochranu zamestnancov, ktorá je rovnocenná ochrane vyplývajúcej z tejto smernice.	D	zákon č. 387/1996 Z. z. Zákoník práce	§ 128a O: 1 ods. 6 § 26	Zamestnávateľ je povinný mesačne odvádzať príspevok do garančného fondu vo výške 0,25 % z vymeriavacieho základu ustanoveného v § 65. (6) Povinnosti ustanovené v odsekoch 1 až 5 sa nevzťahujú na zamestnávateľa, ktorý je rozpočtovou organizáciou alebo príspevkovou organizáciou. Zamestnanec nemá nárok na peňažnú náhradu, ak pracovnú zmluvu uzatvoril po vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa, ak bol na platobnú neschopnosť zamestnávateľa písomne upozornený.	Ú		Odvedy do garančného fondu nie sú povinné odvádzať rozpočt. a prisp. organizácie, pretože tie nemôžu byť dané do konkurzu. Za tieto organizácie garantuje plnenie nárokov pracovno – právnych vzťahov štát ako zriaďovateľ týchto subjektov.
Č: 1 O: 3	Táto smernica sa nevzťahuje na Grónsko. V prípade akejkoľvek zmeny v štruktúre pracovných miest v tomto regióne sa táto výnimka prehodnotí.	n. a.						
Č: 2 O: 1	Na účely tejto smernice sa zamestnávateľ pokladá za platobne neschopného:	N	Zákoník práce	§ 21 O: 1 P: a P: b	Na účely uspokojovania nárokov zamestnancov z pracovného pomeru pri platobnej neschopnosti sa zamestnávateľ považuje za platobne neschopného, ak bol podaný návrh na vyhlásenie konkurzu a súd rozhodol o vyhlásení konkurzu, alebo súd návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku zamietol.	Ú		
Č: 2 O: 1 (a)	(a) ak bola podaná žiadosť na začatie konania týkajúceho sa majetku zamestnávateľa v súlade so zákonmi, inými predpismi a administratívnymi opatreniami daného	N	Zákoník práce	§ 21 O: 1	Na účely uspokojovania nárokov zamestnancov z pracovného pomeru pri platobnej neschopnosti sa zamestnávateľ považuje za platobne neschopného, ak bol	Ú		

	členského štátu na spoločné uspokojenie pohľadávok veriteľov, ktoré by umožnilo prihladiť aj na nároky uvedené v článku 1 (1), a			P: a P: b	podaný návrh na vyhlásenie konkurzu a súd rozhodol o vyhlásení konkurzu, alebo súd návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku zamietol.			
Č: 2 O: 1 (b)	(b) ak orgán, ktorý je príslušný v zmysle uvedených zákonov, iných predpisov a administratívnych opatrení: - rozhodol začať konanie, - alebo dospel k záveru, že podnik bol zatvorený alebo podnikateľská činnosť sa skončila s konečnou platnosťou a že majetok, ktorý je k dispozícii, nie je dostatočne veľký na to, aby sa mohlo začať konanie.	N	Zákonník práce	§ 21 O: 1 P: a P: b	Na účely uspokojovania nárokov zamestnancov z pracovného pomeru pri platobnej neschopnosti sa zamestnávateľ považuje za platobne neschopného, ak bol podaný návrh na vyhlásenie konkurzu a súd rozhodol o vyhlásení konkurzu, alebo súd návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku zamietol.	U		
Č: 2 O: 2	Táto smernica sa nedotýka vnútroštátneho práva pokiaľ ide o vymedzenie pojmov „zamestnanec“, „zamestnávateľ“, „odmena“, „právo zakladajúce okamžitý nárok“ a „právo zakladajúce budúci nárok“.	D	Zákonník práce	§ 7 O: 1 § 11 O: 1 § 118 O: 1 § 118 O: 2	Zamestnávateľ je právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá zamestnáva aspoň jednu fyzickú osobu v pracovnoprávnom vzťahu, a ak to ustanovuje osobitný predpis, aj v obdobných pracovných vzťahoch. Zamestnanec je fyzická osoba, ktorá v pracovnoprávnych vzťahoch, a ak to ustanovuje osobitný predpis, aj v obdobných pracovných vzťahoch, vykonáva pre zamestnávateľa závislú prácu podľa jeho pokynov za mzdu alebo za odmenu. Zamestnávateľ je povinný poskytovať zamestnancovi za vykonanú prácu mzdu. Mzda je peňažné plnenie alebo plnenie peňažnej hodnoty (naturálna mzda) poskytované zamestnávateľom zamestnancovi za prácu. Za mzdu sa nepovažuje plnenie poskytované v súvislosti so zamestnaním podľa iných ustanovení tohto zákona, alebo podľa osobitných predpisov najmä náhrada mzdy, odstupné, odchodné, cestovné náhrady, príspevky zo sociálneho fondu, výnosy z kapitálových podielov (akcií) alebo obligácií a náhrada za pracovnú pohotovosť. Za mzdu sa tiež nepovažuje ďalšie plnenie poskytované zamestnávateľom zamestnancovi zo zisku po zdanení.	U		
Č: 3 O: 1	Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými zabezpečia, že záručné inštitúcie s výhradou ustanovení článku 4 zaručia výplatu neuspokojených nárokov	N	Zákonník práce	§ 22 O: 1	Ak sa zamestnávateľ stane platobne neschopný podľa § 21 a nemôže uspokojiť nároky zamestnancov z pracovného pomeru, uspokojia sa tieto nároky z garančného fondu	U		

	zamestnancov vyplývajúcich z pracovných zmlúv alebo pracovných pomerov a týkajúcich sa odmeny za obdobie pred stanoveným dňom.		zákon č. 387/1996 Z. z.	§ 22 O: 4 § 21 O: 2 § 77a O: 1 § 128b O: 1 O: 2 O: 3 O: 5 O: 6	podľa osobitných predpisov. Peňažná náhrada sa poskytne najviac v rozsahu troch mesiacov z posledných 18 mesiacov trvania pracovného pomeru predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti alebo dňu skončenia pracovného pomeru z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa. Dňom vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa je deň vydania uznesenia súdu o vyhlásení konkurzu alebo deň vydania uznesenia súdu, ktorým súd zamietol návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku. Garančný fond je určený na uspokojovanie nárokov z pracovného pomeru vo forme peňažnej náhrady, ak zamestnávateľ nemôže uspokojiť tieto nároky, lebo sa stal platobne neschopným. Okresný úrad práce do piatich pracovných dní od doručenia oznámenia o platobnej neschopnosti zamestnávateľa doručí tomuto zamestnávateľovi alebo správcovi konkurznej podstaty tlačivá na získanie údajov potrebných na poskytovanie peňažných náhrad. Zamestnávateľ alebo správca konkurznej podstaty vyplní všetky požadované údaje podľa odseku 1, potvrdí ich správnosť a doručí ich okresnému úradu práce do desiatich pracovných dní od doručenia tlačív. Výplatu peňažných náhrad z garančného fondu uskutočňuje okresný úrad práce na základe písomnej žiadosti zamestnanca najneskôr do 30 dní od doručenia žiadosti. Ak zamestnávateľ, alebo správca konkurznej podstaty nespĺní povinnosť ustanovenú v odseku 2, okresný úrad práce poskytne zamestnancovi, ktorý preukáže vznik nároku na peňažnú náhradu z garančného fondu, preddavok na túto peňažnú náhradu vo výške 3000 Sk za jeden mesiac. Rozdiel medzi poskytnutým preddavkom na peňažnú náhradu z garančného fondu a nárokom na peňažnú náhradu z garančného fondu bude zamestnancovi doplatený, ak zamestnávateľ alebo správca konkurznej podstaty predloží požadované údaje podľa odseku 2 najneskôr do jedného roka od poskytnutia preddavku. Ak zamestnávateľ nepredloží požadované doklady podľa			
--	--	--	-------------------------	--	---	--	--	--

				O: 9	odseku 2 najneskôr do jedného roka od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu a správca konkurznej podstaty v lehote podľa odseku 5, okresný úrad práce doplatí do 30 dní od skončenia tejto lehoty peňažnú náhradu do výšky minimálnej mzdy ustanovenej osobitným predpisom. Poskytnutie peňažných náhrad z garančného fondu nezávisí od plnenia príspevkovej povinnosti zamestnávateľa podľa tohto zákona.			
Č: 3 O: 2	Členské štáty rozhodnú, či dňom uvedeným v odseku 1 bude: - deň začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa; - alebo deň, keď dal zamestnávateľ z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnancovi výpoveď; - alebo deň, keď sa začala platobná neschopnosť zamestnávateľa alebo skončila pracovná zmluva alebo pracovný pomer s príslušným zamestnancom z dôvodu platobnej neschopnosti	O	Zákoník práce	§ 21 O: 2	Dňom vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa je deň vydania uznesenia súdu o vyhlásení konkurzu alebo deň vydania uznesenia súdu, ktorým súd zamietol návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku.	0		
Č: 4 O: 1	Členské štáty majú možnosť obmedziť zodpovednosť záručných inštitúcií uvedených v článku 3.	D	Zákoník práce	§ 25 O: 1 O: 2 § 26	Nárok na peňažnú náhradu zamestnanec uplatňuje na okresnom úrade práce, a to do 30 dní od vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa alebo odo dňa skončenia pracovného pomeru. Nárok na peňažnú náhradu môže zamestnanec uplatniť aj po lehote uvedenej v odseku 1, najneskôr do 60 dní od vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa, alebo od skončenia pracovného pomeru, ak lehotu zmeškal pre dôležitú prekážku na strane zamestnanca. Zamestnanec nemá nárok na peňažnú náhradu, ak pracovnú zmluvu uzatvoril po vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa, ak bol na platobnú neschopnosť zamestnávateľa písomne upozornený.	0		
Č: 4 O: 2	V prípade, že členské štáty využijú možnosť uvedenú v odseku 1: - v prípade uvedenom v článku 3 (2), prvá zarážka, zabezpečia výplatu neuspokojených nárokov súvisiacich s odmenou za prácu za posledné tri mesiace trvania pracovnej zmluvy alebo pracovného pomeru, ktorý existoval v období šiestich mesiacov predchádzajúcich dňu,	O						

	ku ktorému nastala platobná neschopnosť zamestnávateľa;							
Č: 4 O: 2	- v prípade uvedenom v článku 3 (2), druhá zarážka, zabezpečia výplatu neuspokojených nárokov súvisiacich s odmenou za prácu za posledné tri mesiace trvania pracovnej zmluvy alebo pracovného pomeru, ktoré predchádzali dňu dania výpovede zamestnancovi z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa;	O						
Č: 4 O: 2	- v prípade uvedenom v článku 3 (2), tretia zarážka, zabezpečia výplatu neuspokojených nárokov súvisiacich s odmenou za prácu za posledných osemnásť mesiacov trvania pracovnej zmluvy alebo pracovného pomeru, predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa alebo dňu skončenia pracovnej zmluvy alebo pracovného pomeru zamestnanca z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa. V tomto prípade členské štáty môžu obmedziť zodpovednosť za výplaty na odmenu zodpovedajúcu obdobiu ôsmich týždňov alebo niekoľkým kratším obdobiam v celkovom trvaní ôsmich týždňov.	O	Zákonník práce	§ 22 O: 4	Peňažná náhrada sa poskytne najviac v rozsahu troch mesiacov z posledných 18 mesiacov trvania pracovného pomeru predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti alebo dňu skončenia pracovného pomeru z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa.	Ú		
Č: 4 O: 3	Aby sa predišlo výplate súm, ktoré presahujú sociálne ciele tejto smernice, členské štáty však môžu stanoviť hornú hranicu zodpovednosti za neuspokojené nároky zamestnancov.	D	Zákonník práce	§ 22 O: 5	Peňažná náhrada nesmie presiahnuť trojnásobok sumy priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho roka.	Ú		
Č: 4 O: 3	Ak členské štáty využijú túto možnosť, budú komisiu informovať o metódach, akými určili hornú hranicu.	n. a.						
Č: 5	Členské štáty ustanovia podrobné pravidlá organizácie, financovania a prevádzky záručných inštitúcií, najmä v súlade s týmito zásadami:	N	zákon č. 387/1996 Z. z.	§ 77a O: 1 § 128a O: 1 O: 2	Garančný fond je určený na uspokojovanie nárokov z pracovného pomeru vo forme peňažnej náhrady, ak zamestnávateľ nemôže uspokojiť tieto nároky, lebo sa stal platobne neschopným. Zamestnávateľ je povinný mesačne odvádzať príspevok do garančného fondu vo výške 0,25 % z vymeriavacieho základu ustanoveného v § 65. Zamestnávateľ, u ktorého podiel zamestnaných občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou a občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím	Ú		

				O: 3 § 20 O: 2 P: w	na celkovom priemernom evidenčnom počte zamestnancov vo fyzických osobách je vyšší ako 25%, odvádza príspevok do garančného fondu mesačne vo výške 0,1% z vymeriavacieho základu ustanoveného v § 65. Zamestnávateľ odvádza príspevok do garančného fondu na účet príslušného okresného úradu práce. Do pôsobnosti okresného úradu práce patrí najmä prijímať žiadosti o poskytnutie peňažných náhrad z garančného fondu, uskutočňovať výplaty týchto peňažných náhrad, uplatňovať pohľadávky Národného úradu práce voči zamestnávateľom, ktorí sú platobne neschopní,			
C: 5 (a)	(a) majetok inštitúcií bude nezávislý od prevádzkového kapitálu zamestnávateľov a nebude dostupný na účely konania z dôvodu platobnej neschopnosti;	N	zákon č. 387/1996 Z. z.	§ 4 O: 1 § 71 O: 1 O: 2 § 73 O: 2 P: e § 77a O: 3	Zriaďuje sa Národný úrad práce ako verejnoprávna inštitúcia na zabezpečovanie ústavného práva občanov na zamestnanie. Národný úrad práce je právnická osoba. Národný úrad práce hospodári s finančnými prostriedkami a s vlastným majetkom. Na nakladanie s majetkom štátu, ktorý mu bol zverený do správy, sa vzťahuje osobitný predpis. Majetok Národného úradu práce tvoria hnutelné veci a nehnuteľné veci, záväzky a pohľadávky nadobudnuté pri vzniku Národného úradu práce a počas jeho činnosti. Výdavkami Národného úradu práce sú výdavky na peňažné náhrady poskytované z garančného fondu. Finančné prostriedky garančného fondu sa účtovne vedú oddelene od ostatných fondov.	U		
C: 5 (b)	(b) ak ich nebudú plne financovať štátne orgány, na ich financovanie budú prispievať zamestnávatelia;	N	zákon č. 387/1996 Z. z.	§ 128a O: 1 § 77a O: 2 P: a P: b	Zamestnávateľ je povinný mesačne odvádzať príspevok do garančného fondu vo výške 0,25 % z vymeriavacieho základu ustanoveného v § 65. Garančný fond tvoria príspevky do garančného fondu podľa § 128a, účelová dotácia zo štátneho rozpočtu vo výške	U		

				P: c P: d P: e P: f P: g P: h P: i O: 4 O: 5	zodpovedajúcej príspevkom do garančného fondu podľa písmena a), úroky z finančných prostriedkov garančného fondu uložených v bankách znížené o osobitnú sadzbu dane, prijaté penále za omeškané platenie príspevkov do garančného fondu, prijaté pokuty za zavinené porušenie povinností vyplývajúcich z ustanovení pracovnoprávných predpisov a predpisov o zamestnanosti týkajúcich sa garančného fondu, prijmy z uspokojenia pohľadávok voči zamestnávateľom za vyplatené peňažné náhrady z garančného fondu, dary, ostatné príjmy, zostatok garančného fondu z predchádzajúceho kalendárneho roka. Účelová dotácia zo štátneho rozpočtu sa poskytne v januári príslušného kalendárneho roka formou preddavku vo výške jednej osminy sumy výplat peňažných náhrad z garančného fondu predpokladanej v rozpočte Národného úradu práce na príslušný kalendárny rok; výška štvrtročných preddavkov v ďalších štvrtrokoch sa určí na základe skutočne zúčtovaných peňažných náhrad z garančného fondu k 28.februáru, 31.máju, a 31.augustu a jednej tretiny sumy preddavku poskytnutého v januári príslušného kalendárneho roka. Ročné zúčtovanie poskytnutých preddavkov náhrad sa vykoná v termíne do 31. marca nasledujúceho kalendárneho roka, najviac však do výšky ročnej účelovej dotácie zo štátneho rozpočtu podľa ods. 2 písm. b). V prípade, že prostriedky garančného fondu nebudú postačovať na krytie výdavkov podľa odseku 1 môže sa poskytnúť zo štátneho rozpočtu Národného úradu práce návratná finančná výpomoc.			
--	--	--	--	---	--	--	--	--

Č: 5 (e)	(c) záväzky inštitúcií nebudú závisieť od toho, či bola, alebo nebola splnená povinnosť prispieť na financovanie.	N	zákon č. 387/1996 Z. z.	§ 128b O: 9	Poskytnutie peňažných náhrad z garančného fondu nezávisí od plnenia príspevkovej povinnosti zamestnávateľa podľa tohto zákona.	Ú		
Č: 6	Členské štáty môžu ustanoviť, že články 3, 4 a 5 sa nebudú vzťahovať na príspevky splatné v rámci národných systémov zákonného sociálneho zabezpečenia alebo v rámci doplnkových podnikových alebo medzipodnikových dôchodkových systémov mimo národných systémov zákonného sociálneho zabezpečenia.	D						
Č: 7	Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia, ktorými zabezpečia, že neplatenie povinných príspevkov do národných zákonných systémov sociálneho zabezpečenia zamestnávateľom v čase pred začiatkom jeho platobnej neschopnosti nebude mať nepriaznivý vplyv na oprávnenie zamestnancov poberať dávky od týchto poisťovacích inštitúcií, pokiaľ príspevky zamestnancov im boli zrážané z vyplácanej odmeny.	N	návrh zákona	§: 33 P: a P: b §: 35 O: 1 O: 2 §: 63 O: 2 §: 90	Zamestnanec má nárok na nemocenskú dávku, ak tento zákon neustanovuje inak, ak splnil podmienky ustanovené na vznik nároku na nemocenskú dávku počas trvania nemocenského poistenia alebo po jeho zániku počas trvania nároku na výplatu nemocenskej dávky alebo v ochrannej lehote a za obdobie, v ktorom nevykonáva činnosť zamestnanca z dôvodu uvedeného v § 36 ods. 1, v § 42 ods. 1 a v § 51 ods. 1 písm. a) nemá príjem, ktorý sa považuje za vymeriavací základ podľa § 136 ods. 1 až 7. Poistenec má nárok na nemocenské, ak nevykonáva zárobkovú činnosť, z ktorej je nemocensky poistený, pretože bol pre chorobu alebo úraz uznaný za dočasne práceneschopného podľa osobitného predpisu na výkon zárobkovej činnosti (ďalej len „dočasná pracovná neschopnosť“) alebo poistencovi bolo nariadené karanténne opatrenie podľa osobitného predpisu. Poistenkyňa má nárok na nemocenské aj vtedy, ak nevykonáva zárobkovú činnosť, z ktorej je nemocensky poistená, pretože bola uznaná v súvislosti s tehotenstvom a pôrodom za dočasne práceneschopnú a nemá nárok na materské. Ak zamestnávateľ nesplnil povinnosť platiť a odvádzať poistné na dôchodkové poistenie, podmienka zaplatenia poistného u zamestnanca sa považuje za splnenú. Poškodený na účely poskytovania úrazových dávok je zamestnanec a fyzická osoba uvedená v § 18 ods. 2, ak	Ú		Ak zamestnávateľ neplatí poistné neovplyvňuje to nároky zamestnanca na dávky základného sociálneho poistenia.

					utrpeli pracovný úraz alebo bola u nich zistená choroba z povolania.			
Č: 8	Členské štáty zabezpečia, aby boli prijaté potrebné opatrenia na ochranu záujmov zamestnancov a osôb, ktoré v deň, keď sa začala platobná neschopnosť ich zamestnávateľa, už podnik alebo podnikateľskú činnosť opustili, v súvislosti s právami zakladajúcimi ich okamžitý alebo budúci nárok na dávky v starobe vrátane pozostalostných dávok v rámci doplnkových podnikových alebo medzipodnikových dôchodkových systémov mimo národných systémov zákonného sociálneho zabezpečenia.							
Č: 9	Táto smernica nemá vplyv na možnosť členských štátov uplatňovať alebo prijímať zákony, iné predpisy alebo administratívne opatrenia, ktoré sú pre zamestnancov výhodnejšie.	n. a.						
Č: 10 (a)	Táto smernica nemá vplyv na možnosť členských štátov: (a) prijímať nevyhnutné opatrenia, aby sa predišlo zneužívaniu;	n. a.						
Č: 10 (b)	(b) odmietnuť alebo znížiť zodpovednosť uvedenú v článku 3 alebo záručnú povinnosť uvedenú v článku 7, ak sa ukáže, že plnenie tejto povinnosti nie je opodstatnené vzhľadom na existenciu osobitých väzieb medzi zamestnancov a zamestnávateľom a spoločných záujmov, vedúcich ku kolízii medzi nimi.	n. a.						
Č: 11 ods. 1	Členské štáty uvedú do platnosti zákony, iné predpisy a administratívne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu	n.. a.						

	s touto smernicou do 36 mesiacov od jej oznámenia. Bezodkladne o tom budú informovať komisiu.							
Č: 11 O: 2	Členské štáty oznámia komisii znenie zákonov, iných predpisov a administratívnych opatrení prijatých v oblasti, na ktorú sa vzťahuje táto smernica.	n. a.						
Č: 12	Do 18 mesiacov od uplynutia lehoty 36 mesiacov ustanovenej v článku 11 (1) členské štáty poskytnú komisii všetky príslušné informácie, aby mohla vypracovať správu o uplatňovaní tejto smernice a predložiť ju rade.	n. a.						
Č: 13	Táto smernica je adresovaná členským štátom.	n. a.						

TABUĽKA ZHODY
k návrhu zákona s právom Európskych spoločenstiev a s právom Európskej únie

Smernica Rady č. 2000/43/ES

TABUĽKA ZHODY
návrhu zákona s právom Európskych spoločenstiev a s právom Európskej únie

SMERNICA RADY 2000/43/ES z 29. júna 2000 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod COUNCIL DIRECTIVE (2000/43/EC) of 29 June 2000 implementing the principle of equal treatment between persons irrespective of racial or ethnic origin			Návrh zákona o sociálnom poistení (ďalej len „návrh“)					
			Vysvetlivky: <u>stĺpec 3</u> : N – bežná transpozícia, O – transpozícia s možnosťou voľby, D – transpozícia podľa úvahy (dobrovoľná), n. a. – transpozícia sa neuskutočňuje <u>stĺpec 7</u> : Ú – úplná zhoda, Č – čiastočná zhoda R – rozpor, v prípade rozporu s príslušným ustanovením právneho aktu, ale príde k nej v budúcnosti, N – neaplikovateľné, transpozícia sa nepredpokladá ani v budúcnosti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Č:1	Účelom tejto smernice je ustanovenie rámca boja proti diskriminácii na základe rasového alebo etnického pôvodu, so zámerom uviesť do platnosti zásadu rovnakého zaobchádzania v členských štátoch. The purpose of this Directive is to lay down a framework for combating discrimination on the grounds of racial or ethnic origin, with a view to putting into effect in the Member States the principle of equal treatment.							
Č: 2 O:1	Pre účely tejto smernice znamená zásada rovnakého zaobchádzania to, že neexistuje žiadna priama alebo nepriama diskriminácia založená na rasovom alebo etnickom pôvode.		Návrh	§: 9 O: 2	Poistencovi patria práva pri výkone základného sociálneho poistenia bez akýchkoľvek obmedzení, priamej diskriminácie a nepriamej diskriminácie bez ohľadu na pohlavie s odvolaním sa na manželský alebo rodinný stav, okrem ustanovení týkajúcich sa ochrany žien v dôsledku materstva a bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod.	Ú		

	1. For the purposes of the Directive, the principle of equal treatment shall mean that there shall be no direct or indirect discrimination based on racial or ethnic origin.							
Č: 2 O: 2 P: a	Pre účely odseku 1: za priamu diskrimináciu sa považuje, keď sa s jednou osobou zaobchádza menej priaznivo ako s inou osobou, zaobchádzalo sa alebo by sa zaobchádzalo s inou osobou v porovnateľnej situácii na základe (z dôvodu) rasového alebo etnického pôvodu; 2. For the purposes of paragraph 1: (a) direct discrimination shall be taken to occur where one person is treated less favourably than another is, has been or would be treated in a comparable situation on grounds of racial or ethnic origin;							

Č: 2 O: 2 P: b	za nepriamu diskrimináciu sa považuje, keď očividne neutrálne ustanovenie, kritérium alebo prax by do určitej miery znevýhodnili osoby rasového alebo etnického pôvodu v porovnaní s inými osobami, jedine ak toto ustanovenie, kritérium alebo prax sú objektívne odôvodnené zákonným cieľom a prostriedky na jeho dosiahnutie sú primerané a nevyhnutné. (b) indirect discrimination shall be taken to occur where an apparently neutral provision, criterion or practice would put persons of a racial or ethnic origin at a particular disadvantage compared with other persons, unless that provision, criterion or practice is objectively justified by a legitimate aim and the means of achieving that aim are appropriate and necessary.							
Č: 2 O: 3	Obťažovanie sa považuje za diskrimináciu v zmysle odseku 1, keď sa vyskytne nežiaduce správanie, ktoré súvisí s rasovým alebo etnickým pôvodom s úmyslom alebo s účinkom porušenia dôstojnosti osoby a vytvorenia zastrašujúceho, nepriateľského, zahanbujúceho, ponižujúceho a urážlivého prostredia. V tejto súvislosti sa môže pojem obťažovania definovať v súlade							

	s vnútroštátnym právom a praxou členských štátov. 3. Harassment shall be deemed to be discrimination within the meaning of paragraph 1, when an unwanted conduct related to racial or ethnic origin takes place with the purpose or effect of violating the dignity of a person and of creating an intimidating, hostile, degrading, humiliating or offensive environment. In this context, the concept of harassment may be defined in accordance with the national laws and practice of the Member States.							
Č: 2 O: 4	Pokyn na diskrimináciu osôb na základe rasového alebo etnického pôvodu sa považuje za diskrimináciu v zmysle znenia odseku 1. 4. An instruction to discriminate against persons on grounds of racial or ethnic origin shall be deemed to be discrimination within the meaning of paragraph 1.							
Č: 3 O: 1	Táto smernica sa v rámci právomocí delegovaných na spoločenstvo uplatňuje na všetky osoby ako z verejného tak i súkromného sektora, vrátane verejných orgánov, vo vzťahu k:							

	1. Within the limits of the powers conferred upon the Community, this Directive shall apply to all persons, as regards both the public and private sectors, including public bodies, in relation to:							
Č: 3 O: 1 P: a	podmienkam prístupu k zamestnaniu, k samostatnej zárobkovej činnosti a k povolaniu, vrátane výberových kritérií a náborových podmienok pri akomkoľvek druhu činnosti a na všetkých úrovniach profesijnej hierarchie, vrátane kariérneho postupu; (a) conditions for access to employment, to selfemployment and to occupation, including selection criteria and recruitment conditions, whatever the branch of activity and at all levels of the professional hierarchy, including promotion;							
Č: 3 O: 1 P: b	prístupu ku všetkým typom a úrovniam odborného poradenstva, odbornej prípravy, odbornej prípravy pre vyšší stupeň a preškolenia, vrátane pracovnej praxe; (b) access to all types and to all levels of vocational guidance, vocational training, advanced vocational training, including practical work experience;							

Č: 3 O: 1 P: c	zamestnaniu a pracovným podmienkam, vrátane prepúšťania a odmeňovania; (c) employment and working conditions, including dismissals and pay;							
Č: 3 O: 1 P: d	členstvu a zapojeniu do organizácie zamestnancov alebo zamestnávateľov alebo akejkoľvek organizácie, ktorej členovia vykonávajú určité povolanie, vrátane dávok (prospechu), ktoré takéto organizácie poskytujú; (d) membership of and involvement in an organisation of workers or employers, or any organisation whose members carry on a particular profession, including the benefits provided for by such organisations;							
Č: 3 O: 1 P: e	sociálnej ochrane, vrátane sociálneho zabezpečenia a zdravotnej starostlivosti; (e) social protection, including social security and healthcare;		Návrh	§: 1 O: 1	Tento zákon vymedzuje sociálne poistenie, upravuje rozsah základného sociálneho poistenia, právne vzťahy pri vykonávaní základného sociálneho poistenia, organizáciu základného sociálneho poistenia, financovanie základného sociálneho poistenia, dozor štátu nad vykonávaním základného sociálneho poistenia a konanie v základom sociálnom poistení.			

				§:2	Sociálne poistenie je základné sociálne poistenie			
				O:1	Sociálne poistenie je			
				P: a	základné sociálne poistenie upravené týmto zákonom,			
				P: b	doplnkové dôchodkové poistenie podľa osobitného predpisu,			
				P: c	sociálne zabezpečenie alebo výsluhové zabezpečenie podľa osobitného predpisu.			
				O: 2	Základné sociálne poistenie podľa tohto zákona je poistenie pre prípad straty príjmu alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti v dôsledku dočasnej pracovnej neschopnosti, tehotenstva, materstva, staroby, invalidity, čiastočnej invalidity, úmrtia poistenca a pre prípad poškodenia zdravia v dôsledku pracovného úrazu, služobného úrazu a choroby z povolania.			
Č: 3 O: 1 P: f	sociálnym výhodám; (f) sociál advantages;							
Č: 3 O: 1 P: g	vzdelávaníu; (g) education;							
Č: 3 O: 1 P: h	prístupu k tovaru a službám, ktoré sú k dispozícii verejnosti, vrátane bývania a ich poskytovaníu.							

	(h) access to and supply of goods and services which are available to the public, including housing.							
Č: 3 O: 2	Táto smernica sa nevzťahuje na rozdielne zaobchádzanie z dôvodu štátnej príslušnosti a nemá vplyv na ustanovenia a podmienky, ktoré sa vzťahujú na vstup a pobyt štátnych príslušníkov tretích krajín a osôb bez štátnej príslušnosti na území členských štátov, a ani na akékoľvek zaobchádzanie, vyplývajúce z právneho postavenia štátnych príslušníkov z tretích krajín a osôb bez štátnej príslušnosti, ktorých sa to týka. 2. This Directive does not cover difference of treatment based on nationality and is without prejudice to provisions and conditions relating to the entry into and residence of third-country nationals and stateless persons on the territory of Member States, and to any treatment which arises from the legal status of the third-country nationals and stateless persons concerned.							
Č: 4	Bez ohľadu na článok 2 (1) a (2) môžu členské štáty ustanoviť, že rozdielne zaobchádzanie, ktoré je založené na charakteristike súvisiacej s rasovým alebo etnickým pôvodom, nie je diskrimináciou							

	vtedy, keď z dôvodu povahy určitých pracovných činností, ktorých sa to týka alebo v súvislosti s ich vykonávaním, predstavuje táto charakteristika skutočnú a určujúcu požiadavku na zamestnanie pod podmienkou, že cieľ je zákonný a požiadavka primeraná. Notwithstanding Article 2(1) and (2), Member States may provide that a difference of treatment which is based on a characteristic related to racial or ethnic origin shall not constitute discrimination where, by reason of the nature of the particular occupational activities concerned or of the context in which they are carried out, such a characteristic constitutes a genuine and determining occupational requirement, provided that objective is legitimate and the requirement is proportionate.						
Č. 5	So zreteľom na zabezpečenie plnej rovnosti v praxi, zásada rovnakého zaobchádzania nebráni žiadnemu členskému štátu zachovávať alebo prijímať osobitné opatrenia na zabránenie znevýhodnenia alebo na náhradu za znevýhodnenia, súvisiace s rasovým alebo etnickým pôvodom. With a view to ensuring full equality in practice, the principle of equal treatment shall not prevent any Member State from maintaining or adopting specific measures						

	to prevent or compensate for disadvantages linked to racial or othnic origin.							
Č: 6 O: 1	Členské štáty môžu prijať alebo zachovať si ustanovenia, ktoré sú výhodnejšie pre ochranu zásady rovnakého zaobchádzania ako tie, ktoré ustanovuje táto smernica. 1. Member States may introduce or maintain provisions which are more favourable to the protection of the principle of equal treatment than those laid down in this Directive.							
Č: 6 O: 2	Vykonávanie tejto smernice za žiadnych okolností nezakladá dôvody na zníženie úrovne už poskytovanej ochrany proti diskriminácii v členských štátoch v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje táto smernica. 2. The implementation of this Directive shall under no circumstances constitute grounds for a reduction in the level of protection against discrimination already afforded by Member States in the fields covered by this Directive.							
Č: 7 O: 1	Členské štáty zabezpečia, že súdne a/alebo správne konania, vrátane zmierovacích konaní, keď sa to považuje za vhodné, pre vynútenie záväzkov podľa tejto smernice,							

	sú dostupné všetkým osobám, ktoré sa považujú za poškodené z dôvodu neuplatnenia zásady rovnakého zaobchádzania voči nim, dokonca aj vtedy, keď sa vzťah, v ktorom boli diskriminované už skončil. 1. Member States shall ensure that judicial and/or administrative procedures, including where they deem it appropriate conciliation procedures, for the enforcement of obligations under this Directive are available to all persons who consider themselves wronged by failure to apply the principle of equal treatment to them, even after the relationship in which the discrimination is alleged to have occurred has ended.							
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Č: 7 O: 2	Členské štáty zabezpečia, aby združenia, organizácie alebo iné právnické osoby, ktoré podľa kritérií stanovených vnútroštátnym právom, majú oprávnený (zákonný) záujem na zabezpečení súladu s ustanoveniami tejto smernice, sa môžu zúčastniť buď v mene alebo na strane žalobcu s jeho súhlasom na akomkoľvek súdnom a/alebo správnom konaní, ktoré má zabezpečiť vynútenie záväzkov podľa tejto smernice. 2. Member States shall ensure that associations, organisations or other legal entities, which have, in accordance with the criteria laid down by their national law, a legitimate interest in ensuring that the provisions of this Directive are complied with, may engage, either on behalf or in support of the complainant, with his or her approval, in any judicial and/or administrative procedure provided for the enforcement of obligations under this Directive.							
Č: 7 O: 3	Odseky 1 a 2 nemajú vplyv na vnútroštátne pravidlá, vzťahujúce sa na lehoty začatia konaní týkajúcich sa zásady rovnakého zaobchádzania. 3. Paragraphs 1 and 2 are without prejudice to national rules relating to time limits for bringing actions as regards the principle of							

	equality of treatment.							
Č: 8 O: 1	Členské štáty prijímú v súlade so svojimi vnútroštátnymi súdnymi systémami také nevyhnutné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, že ak osoby, ktoré sa považujú za poškodené z dôvodu neuplatnenia zásady rovnakého zaobchádzania, predložia súdu alebo inému príslušnému orgánu skutočnosti, na základe ktorých možno odvodiť, že došlo k priamej alebo nepriamej diskriminácii, bude na žalovanom (odporcovi), aby dokázal, že nedošlo k porušeniu princípu rovnakého zaobchádzania. 1. Member States shall take such measures as are necessary, in accordance with their national judicial systems, to ensure that, when persons who consider themselves wronged because the principle of equal treatment has not been applied to them establish, before a court or other competent authority, facts from which it may be presumed that there has been direct or indirect discrimination, it shall be for the respondent to prove that there has been no breach of the principle of equal treatment.		Návrh	§: 9 O: 3	Ak sa poistenec v dôsledku neuplatnenia zásady rovnakého zaobchádzania podľa odseku 2 považuje za poškodeného, môže sa domáhať svojich práv na súde.	U		
Č: 8 O: 2	Odsek 1 nebráni členským štátom prijať pravidlá dokazovania, ktoré sú priaznivejšie pre žalobcov.							

	2. Paragraph 1 shall not prevent Member States from introducing rules of evidence which are more favourable to plaintiffs.							
Č: 8 O: 3	Odsek 1 sa nevzťahuje na trestné konania. 3. Paragraph 1 shall not apply to criminal procedures.							
Č: 8 O: 4	Odseky 1, 2 a 3 sa uplatňujú tiež na všetky konania, začaté v súlade s článkom 7(2). 4. Paragraphs 1, 2 and 3 shall also apply to any proceedings brought in accordance with Article 7(2).							
Č: 8 O: 5	Členské štáty nemusia uplatňovať odsek 1 na konania, v ktorých súd alebo príslušný orgán má povinnosť vyšetriť skutkovú podstatu prípadu. 5. Member States need not apply paragraph 1 to proceedings in which it is for the court or competent body to investigate the facts of the case.							

Č: 9	Členské štáty zavedú v rámci svojich vnútroštátnych právnych systémov také opatrenia, ktoré sú potrebné na ochranu jednotlivcov pred nepriaznivým zaobchádzaním alebo nepriaznivými následkami, ktoré sú reakciou na žalobu alebo na konania zamerané na vynútenie dodržania zásady rovnakého zaobchádzania. Member States shall introduce into their national legal systems such measures as are necessary to protect individuals from any adverse treatment or adverse consequence as a reaction to a complaint or to proceedings aimed at enforcing compliance with the principle of equal treatment.							
Č: 10	Členské štáty zabezpečia, aby ustanovenia prijaté v súlade s touto smernicou a príslušné ustanovenia, ktoré sú v platnosti, sa na ich celom území všetkými vhodnými prostriedkami dostali do pozornosti osobám, ktorých sa to týka. Member States shall take care that the provisions adopted pursuant to this Directive, together with the relevant provisions already in force, are brought to the attention of the persons concerned by all appropriate means throughout their territory.							

Č: II ods. 1	Členské štáty prijímú v súlade s vnútroštátnymi tradíciami a praxou primerané opatrenia na podporu sociálneho dialógu medzi zamestnávateľmi a zamestnancami s cieľom podporiť zásadu rovnakého zaobchádzania, vrátane monitoringu na pracoviskách, kolektívnych dohôd, kódexov správania, výskumu alebo výmeny skúseností a dobrej praxe. 1. Member States shall, in accordance with national traditions and practice, take adequate measures to promote the social dialogue between the two sides of industry with a view to fostering equal treatment, including through the monitoring of workplace practices, collective agreements, codes of conduct, research or exchange of experiences and good practices.							
Č: II O: 2	Kde je to v súlade s vnútroštátnymi tradíciami a praxou, členské štáty vyzvú obidve strany pracovných vzťahov bez toho, aby bola dotknutá ich autonómnosť, aby na primeranej úrovni uzatvorili dohody, ustanovujúce pravidlá proti diskriminácii v oblastiach uvedených v článku 3, ktoré patria do rámca kolektívneho vyjednávania. Tieto dohody musia rešpektovať minimálne požiadavky, ktoré ustanovuje táto smernica a príslušné vnútroštátne vykonávacie opatrenia.							

	2. Where consistent with national traditions and practice, Member States shall encourage the two sides of the ákzona industry without prejudice to their autonomy to conclude, at the appropriate level, agreements laying down anti-discrimination rules in the fields referred to in Article 3 which fall within the scope of collective bargaining. These agreements shall respect the minimum requirements laid down by this Directive and the relevant national implementing measures.							
C: 12	Členské štáty vyzývajú na dialóg príslušné mimovládne organizácie, ktoré v súlade s ich vnútroštátnym právom a praxou majú oprávnený záujem prispieť k boju proti diskriminácii založenej na rasovom alebo etnickom pôvode s cieľom podporiť zásadu rovnakého zaobchádzania. Member States shall encourage dialogue with appropriate non-governmental organisations which have, in accordance with their national law and practice, a legitimate interest in contributing to the fight against discrimination on grounds of racial and ethnic origin with a view to promoting the principle of equal treatment.							

Č: 13 O: 1	Členské štáty určia orgán alebo orgány na podporu rovnakého zaobchádzania pre všetky osoby bez diskriminácie založenej na rasovom alebo etnickom pôvode. Tieto orgány môžu byť súčasťou inštitúcií, ktoré na vnútroštátnej úrovni zodpovedajú za obhajovanie ľudských práv alebo ochranu práv jednotlivca. 1. Member States shall designate a body or bodies for the promotion of equal treatment of all persons without discrimination on the grounds of racial or ethnic origin. These bodies may form part of agencies charged at national level with the defence of human rights or the safeguard of individuals' rights.							
Č: 13 O: 2	Členské štáty zabezpečia, že do kompetencie týchto orgánov patrí: - poskytovanie nezávislej pomoci obetiam diskriminácie pri podaní žaloby kvôli diskriminácii, bez toho, aby bolo dotknuté právo obetí a právo združení, organizácií alebo iných právnických osôb, ktoré sú uvedené v článku 7 (2), - vykonávanie nezávislých prieskumov týkajúcich sa diskriminácie, - uverejňovanie nezávislých správ a vydávanie odporúčaní k akejkoľvek otázke, ktorá sa vzťahuje k takejto diskriminácii.							

	2. Member States shall ensure that the competences of these bodies include: - without prejudice to the right of victims and of associations, organisations or other legal entities referred to in Article 7(2), providing independent assistance to victims of discrimination in pursuing their complaints about discrimination, - conducting independent surveys concerning discrimination, - publishing independent reports and making recommendations on any issue relating to such discrimination.							
--	---	--	--	--	--	--	--	--

Č: 14	Členské štáty prijímú nevyhnutné opatrenia, aby zabezpečili, že:							
P: a	sa zrušia akékoľvek zákony, iné predpisy a administratívne opatrenia, ktoré sú v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania,							
P: b	všetky ustanovenia, ktoré sú v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania a sú zahrnuté v individuálnych alebo kolektívnych zmluvách alebo dohodách, vnútropodnikových pravidlách, pravidlách riadiacich ziskové alebo neziskové organizácie a v pravidlách upravujúcich nezávislé povolania a organizácie pracovníkov a zamestnancov, sú neplatné alebo sa môžu vyhlásiť za neplatné alebo sa zmenia a doplnia. Member States shall take the necessary measures to ensure that: (a) any laws, regulations and administrative provisions contrary to the principle of equal treatment are abolished; (b) any provisions contrary to the principle of equal treatment which are included in individual or collective contracts or agreements, internal rules of undertakings, rules governing profit-making or non-profit-making associations, and rules governing the independent professions and workers' and employers' organisations, are							

	or may be declared, null and void or are amended.							
Č: 15	Členské štáty ustanovia pravidlá týkajúce sa sankcií, ktoré možno ukladať pri porušení vnútroštátnych ustanovení, prijatých podľa tejto smernice a prijímú všetky opatrenia nevyhnutné na ich uplatnenie. Sankcie, ktoré môžu obsahovať náhradu škody pre obeť musia byť účinné, primerané a odradzujúce. Členské štáty oznámia takéto ustanovenia komisii najneskôr do 19. júla 2003 a bez meškania jej oznámia aj následné zmeny a doplnky, ktoré majú na ne vplyv. Member States shall lay down the rules on sanctions applicable to infringements of the national provisions adopted pursuant to this Directive and shall take all measures necessary to ensure that they are applied. The sanctions, which may comprise the payment of compensation to the victim, must be effective, proportionate and dissuasive. The Member States shall notify those provisions to the Commission by 19 July 2003 at the latest and shall notify it without delay of any subsequent amendment affecting them.							
Č: 16	Členské štáty prijímú do 19. júla 2003 zákony, iné predpisy a administratívne opatrenia, nevyhnutné na dosiahnutie súladu s touto smernicou alebo môžu poveriť sociálnych partnerov - vedenie a							

	zamestnancov na ich spoločnú žiadosť vykonávaním tejto smernice pokiaľ ide o ustanovenia, ktoré spadajú do rámca kolektívnych dohôd. V takýchto prípadoch členské štáty zabezpečia, že sociálni partneri - vedenie a zamestnanci zavedú formou dohody do 19. júla 2003 potrebné opatrenia a od členských štátov sa vyžaduje, aby prijali všetky nevyhnutné opatrenia, ktoré im umožnia, aby boli kedykoľvek schopné zaručiť výsledky, ktoré vyplývajú z tejto smernice. Okamžite o tom informujú komisiu. Keď členské štáty prijímú takéto opatrenia, tieto budú obsahovať odkaz na túto smernicu alebo bude priložený odkaz pri ich oficiálnom uverejnení. Členský štát ustanoví spôsob, ako sa takýto odkaz vytvorí. Member States shall adopt the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive by 19 July 2003 or may entrust management and labour, at their joint request, with the implementation of this Directive as regards provisions falling within the scope of collective agreements. In such cases, Member States shall ensure that by 19 July 2003, management and labour introduce the necessary measures by agreement, Member States being required to take any necessary measures to enable them at any time to be in a position to guarantee the							
--	---	--	--	--	--	--	--	--

	results imposed by this Directive. They shall forthwith inform the Commission thereof. When Member States adopt these measures, they shall contain a reference to this Directive or be accompanied by such a reference on the occasion of their official publication. The methods of making such a reference shall be laid down by the Member States.							
Č: 17 O: 1	Členské štáty oznámia komisii do 19. júla 2005 a potom vždy po piatich rokoch všetky informácie, ktoré komisia potrebuje na vypracovanie správy o uplatňovaní tejto smernice pre Európsky parlament a pre radu. 1. Member States shall communicate to the Commission by 19 July 2005, and every five years thereafter, all the information necessary for the Commission to draw up a report to the European Parliament and the Council on the application of this Directive.							
Č: 17 O: 2	Správa komisie vezme do úvahy, ako je vhodné, názory Európskeho strediska pre monitorovanie rasizmu a xenofóbie, ako aj názory sociálnych partnerov a príslušných mimovládnych organizácií. V súlade so šírením zásady rovnosti založenej na							

	pohlaví poskytne táto správa inter alia (okrem iného) hodnotenie dopadu príslušných opatrení na ženy a mužov. Na základe získaných informácií zahrnie táto správa, ak je to potrebné, aj návrhy na revíziu a aktualizáciu tejto smernice. 2. The Commission's report shall take into account, as appropriate, the views of the European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia, as well as the viewpoints of the social partners and relevant non-governmental organisations. In accordance with the principle of gender mainstreaming, this report shall, inter alia, provide an assessment of the impact of the measures taken on women and men. In the light of the information received, this report shall include, if necessary, proposals to revise and update this Directive.							
Č: 18	Táto smernica nadobúda účinnosť v deň jej uverejnenia v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev. This Directive shall enter into force on the day of its publication in the Official Journal of the European Communities.							
Č: 19	Táto smernica je adresovaná členským štátom. This Directive is addressed to the Member States.							